

4	Magnituds rellevants en 2015
8	Carta del president
12	Grup Banc Sabadell
15	Sistema de govern corporatiu
20	Pla Triple
26	L'acció de Banc Sabadell i els accionistes
28	El client
40	Equip humà
43	Responsabilitat social corporativa
48	Entorn econòmic, sectorial i regulador
58	Informació financera del grup Banc Sabadell
59	Principals magnituds el 2015
60	Resultats de l'exercici
66	Evolució del balanç
73	Gestió de la liquiditat
75	Gestió de capital
80	Negocis
82	Banca Comercial
95	Mercats i Banca Privada
102	Regne Unit
105	Global Corporate Banking
108	Sabadell Amèrica
110	Transformació d'Actius
114	Gestió del risc
115	Fites de l'exercici
116	Principals riscos rellevants del Marc Estratègic de Riscos
144	Mapa de ruta de la informació publicada
146	Informació legal
147	Declaració de responsabilitat dels administradors
148	Informe d'auditoria
150	Comptes anuals
372	Informe de gestió
414	Contacte

Magnituds rellevants 2015

MM

Benefici atribuït

708,4M€ ^{+90,6%}
2015/2014

ROTE

7,6%

Adquisició de TSB
i augment de la
presència internacional

Increment del marge d'interessos

+41,7%

Disminució de la ràtio de mora

-4,95%

Clients

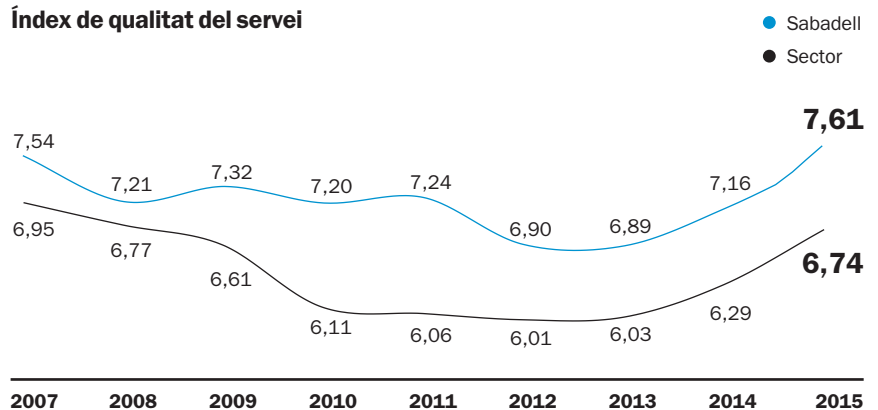
Milions de clients

11,4 ^{+78,1%}
2015/2014

Oficines

2.873

Índex de qualitat del servei

Font: STIGA, EQUOS RCB Anàlisi de qualitat objectiva a xarxes comercials bancàries, 4T 2015.

Senda de rendibilitat creixent i adquisició de TSB: pilars de l'exercici de 2015.

Accionistes

265.935 ^{+15%}
2015/2014

Rendibilitat per dividend del 3%

Empleats

26.090 ^{98%}
van rebre formació

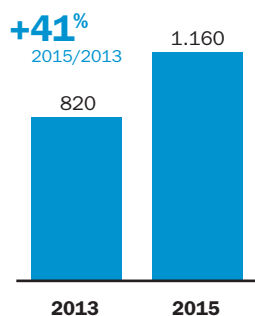
55,6% **44,4%**

Transformació

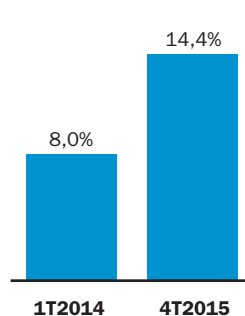

Sabadell Mòbil, l'app més ben valorada per les tendes en línia de Google i Apple per quart any consecutiu

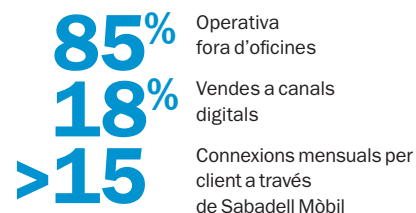
Total clients mobile
Milers de clients

Clients mobile only
% de clients actius digitals

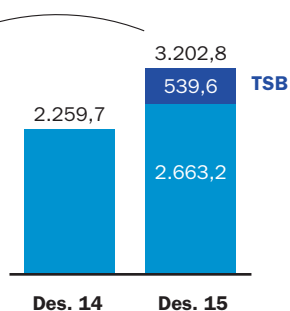
Impactes significatius

Financeres

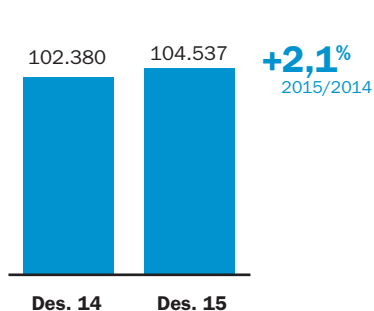
Balanç	milions d'euros	2015/2014
Actius totals al balanç	208.628	27,7
Crèdits a clients	153.425	29,4
Recursos de clients al balanç	131.489	39,2
Recursos propis	12.275	20,1
Resultats (resultats sòlids)		
Marge d'interessos	3.203	41,7
Resultat atribuït	708,4	90,6
Riscos dubtosos		
Riscos dubtosos	12.344	- 22,4
Ràtio de cobertura (%)	53,6	4,2
Solvència (nivells de capital a la zona confortable) (%)		
CET1 <i>phase-in</i> per sobre del que exigeix el regulador	11,5 (>9,25)	
CET1 <i>fully loaded</i>	11,4	
Liquiditat (%)		
Ràtio de crèdits sobre dipòsits (LTD)	106,50	

Evolució del marge d'interessos
(en milions d'euros)

El marge d'interessos creix en un entorn de tipus baixos

Evolució del crèdit, sense dubtosos i ex-TSB
(en milions d'euros)

Carta del president

Josep Olliu i Creus, President executiu.

Distingits/ides accionistes,

Banc Sabadell ha tancat l'exercici de 2015 amb un important increment dels beneficis, una disminució substancial del saldo de dubtosos i dels actius problemàtics i un augment del perímetre internacional del banc després de l'adquisició del banc britànic TSB, de manera que s'han acomplert els objectius establerts per al segon any de desenvolupament del pla de negoci Triple 2014-2016, enfocat a la rendibilitat, la transformació i la internacionalització.

El benefici net atribuït al grup ha estat de 708,4 milions d'euros, cosa que implica un increment del 90,6% respecte a l'exercici anterior. Sense considerar TSB, el benefici net atribuït al grup és de 586,4 milions d'euros, amb un augment, en termes comparables i respecte a l'exercici de 2014, del 57,8%.

L'entorn econòmic no ha acabat de consolidar, tanmateix, les expectatives positives que es preveien l'exercici anterior i ha estat marcat per un comportament més inestable dels mercats financers internacionals, unes pautes de creixement global encara modestes, la caiguda del preu del petroli fins a mínims de més d'una dècada i una situació geopolítica complexa.

A Europa, la política ha representat un important focus d'atenció. En aquest sentit, cal destacar els dubtes generats sobre la permanència de Grècia a la zona euro durant la primera meitat de l'exercici i la convocatòria d'un referèndum sobre la permanència del Regne Unit a la Unió Europea després de la victòria electoral dels conservadors. A països com ara Espanya i Portugal, els processos electorals i la consegüent configuració de parlaments més fragmentats han obert també incerteses polítiques.

Malgrat això, en termes d'activitat, l'economia espanyola ha estat capaç de mostrar una evolució sens dubte positiva. El PIB ha crescut per sobre del 3,0%, una cosa que no passava des de l'any 2007. El baix preu del cru, unes condicions de finançament favorables i el caràcter neutral de la política fiscal han estat factors que han impulsat l'activitat domèstica. En aquest context, el crèdit adreçat a empreses i a famílies s'ha continuat normalitzant i n'ha millorat la qualitat. Als Estats Units, l'economia ha mantingut unes pautes de creixement similars a les de 2014, mentre que al Regne Unit l'activitat ha mostrat una evolució favorable, encoratjada pel bon comportament del mercat laboral.

En relació amb la construcció europea, s'ha anat treballant en el procés d'Unió Bancària, amb la proposta, per part de la Comissió Europea, de crear un Mecanisme de Garantia de Dipòsits Europeu. Així mateix, la creació de la Unió del Mercat de Capitals també ha progressat, amb la publicació del Pla d'Acció que concreta les mesures que cal implementar fins a 2017. La política macroprudencial ha constituït una línia de treball rellevant a la zona euro el 2015 i ha continuat la tasca de regulació per incrementar la solvència del sistema financer. Tot això en un context en què el Banc Central Europeu ha accentuat la laxitud de la seva política monetària, amb la posada en marxa del seu programa de compra d'actius i una nova reducció del tipus marginal de dipòsit.

Banc Sabadell tanca l'exercici amb una sòlida posició de capital. La ràtio de capital Common Equity Tier 1 fully loaded es situa el 31 de desembre de 2015 en l'11,4%, molt per sobre de les exigències reguladores del 9,25%. Aquest percentatge exigít pel regulador és entre els més baixos requerits a la banca espanyola, cosa que fa que Banc Sabadell a Espanya tingui un perfil de risc relativament baix. La ràtio de Common Equity Tier 1 phase-in es situa en l'11,5% el 31 de desembre de 2015.

És important destacar que les magnituds de l'exercici de 2015 de Banc Sabadell mostren una millora de tots els seus marges. Una excel·lent gestió dels ingressos en un entorn de tipus baixos ha comportat un increment del marge d'interessos del 41,7% respecte al tancament de l'exercici anterior i del 17,9% interanual excloent-ne TSB. La fortalesa del marge d'interessos ha estat acompanyada per un fort increment dels ingressos per comissions, un 16,5% superior al tancament de l'exercici anterior, impulsat per l'augment en la gestió d'actius.

Els resultats extraordinaris per operacions financeres derivats de la gestió de la cartera ALCO i pel fons de comerç negatiu generat en l'adquisició de TSB han permès reforçar els nivells de cobertura, amb la dotació de provisions addicionals.

Les despeses d'explotació, és a dir, de personal i administratives, continuen estables a perímetre constant. L'increment del marge brut juntament amb les polítiques de contenció de costos aplicades han comportat, a perímetre constant, una millora de l'eficiència.

L'activitat comercial més gran, tant en particulars com en empreses, en un entorn d'alta competitivitat, ha continuat millorant aquest any, cosa que es reflecteix en el creixement dels volums de crèdit i recursos. Les quotes de mercat continuen augmentant en tots els segments i es mantenen els elevats nivells de qualitat de servei al client. Per tant, doncs, la inversió creditícia bruta de clients, excloent-ne l'adquisició temporal d'actius i el saldo d'actius dubtosos, puja, en tancar l'exercici, a 140.368 milions d'euros, amb un increment del 37,1% respecte a l'any anterior i del 2,1% sense considerar TSB. Els recursos de clients al balanç augmenten un 39,2% aquest any i un 1,9% interanual excloent-ne TSB.

Aquest context ha permès augmentar la retribució a l'accionista que es proposa a la Junta General d'Accionistes del 31 de març de 2016, continuant amb el sistema que es va posar en marxa l'exercici anterior segons el qual la part fonamental d'aquesta retribució s'articula mitjançant el procediment de l'scrip dividend, que permet a l'accionista escollir entre percebre la retribució en efectiu o en accions.

I si la rendibilitat és el primer focus estratègic de l'actual pla director, el segon és la transformació del balanç. Durant l'exercici de 2015, s'han aconseguit avanços importants en el procés de sanejament d'aquest balanç. D'una banda, la ràtio de morositat del grup baixa de manera significativa, 495 punts bàsics, i es situa en el 7,79% en tancar l'exercici. L'estoc d'actius dubtosos baixa amb més ritme del que es preveia i s'ha aconseguit reduir en més de 5.500 milions d'euros des de l'inici del Pla Triple. La cobertura del saldo de dubtosos continua millorant i es situa en el 53,64% amb data 31 de desembre. El volum d'actius problemàtics s'ha reduït en 3.180 milions d'euros al llarg de l'exercici de 2015, amb una comercialització d'immobles al balanç que es manté a bon ritme amb menys descompte.

L'exercici de 2015 ha estat marcat per l'adquisició del banc britànic TSB, una fita fonamental que constitueix un accelerador en el procés d'internacionalització del banc, el tercer pilar del pla estratègic. La diversificació internacional aconseguida amb l'adquisició de TSB millora el perfil de risc de Banc Sabadell i ofereix, alhora, una oportunitat atractiva per operar en un mercat bancari amb un marc de regulació estable,

una rendibilitat atractiva i bones perspectives de creixement. TSB té una franquícia forta, una marca respectada, una estratègia bancària ben definida com a banc minorista, alineada amb l'estratègia de Banc Sabadell, i amb un elevat recorregut de creixement. L'acompliment de l'actual pla de negoci, el llançament de serveis digitals al Regne Unit, la consolidació de sinergies i la pròxima integració a la plataforma tecnològica de Banc Sabadell són avui les claus per incrementar les capacitats del nostre grup al Regne Unit, processos que avancen en línia amb la planificació prevista. L'experiència del Sabadell en la banca de negocis i el segment de les pimes és una eina de valor afegit per potenciar el creixement de serveis en aquest país.

Al llarg de l'any, també s'ha donat un impuls destacat a la nostra presència a l'Amèrica Llatina. D'una banda, a Mèxic, el sòlid creixement de les operacions de finançament en banca corporativa i finançament estructurat per mitjà de la societat Sabadell Capital ha permès aconseguir l'objectiu anual pressupostat sis mesos abans del que es preveia. Així mateix, el mes d'agost passat, vam obtenir la llicència bancària necessària per operar en aquest país, la qual cosa ens permet començar a treballar en el segment d'empreses.

A més a més, recentment s'han inaugurat oficines de representació a Colòmbia i el Perú, mercats amb un gran potencial de creixement i que esdevenen un pas més en l'expansió cap a nous mercats per acompanyar les empreses clientes del grup a cada país.

Banc Sabadell ha mantingut el 2015 l'alt nivell de qualitat i compromís amb els seus clients que ha tingut durant tota la seva història, amb una actitud transparent que crea relacions de confiança a llarg termini. S'han portat a terme també grans avanços en la transformació digital, millorant l'experiència de client. Tot això és la base del nostre actiu reputacional, una part essencial de la cultura d'empresa del nostre grup i un valor distintiu del desenvolupament del negoci. Sota la premissa dels nostres valors i principis ètics, Banc Sabadell continuarà treballant per construir un futur que garanteixi un correcte impacte en la societat.

L'informe anual conté informació financera i detallada de l'evolució dels negocis i els resultats de Banc Sabadell, així com del model de negoci, la gestió del risc i l'estratègia del grup. La contribució diària, la dedicació i la professionalitat de tot el personal de Banc Sabadell han estat claus per construir la que avui és una de les entitats financeres de referència a Espanya, i són també prioritàries per continuar avançant per aconseguir els nostres objectius.

Banc Sabadell afronta l'exercici de 2016 centrat a materialitzar amb èxit els objectius marcats al pla estratègic Triple i treballa al mateix temps en el disseny del pla de negoci per als exercicis de 2017 a 2019, sobre la fortalesa de la seva font d'ingressos, mantenint alhora els alts nivells de qualitat de servei que sempre l'han caracteritzat.

Josep Olliu i Creus

President

Grup Banc Sabadell

Banc Sabadell

Sistema de govern corporatiu

Pla Triple

L'acció de Banc Sabadell i els accionistes

El client

Equip humà

Responsabilitat social corporativa

Banquers des de 1881.

Banc Sabadell és avui una de les principals entitats del sistema financer espanyol, i ocupa una destacada posició en el mercat en banca personal i d'empreses. L'exercici de 2015 ha estat decisiu en el procés d'internacionalització del banc.

Amb un equip humà jove i ben preparat, dotat dels recursos tecnològics i comercials més moderns, el model de gestió de Banc Sabadell està enfocat a ser el banc principal dels seus clients, amb una relació basada en la qualitat i en el compromís.

Construint relacions duradores i rendibles, Banc Sabadell acompanya el client en tot el seu cicle de vida financer, amb propostes i ús de canals adequats a les seves necessitats i amb una oferta global de productes i serveis que potencien la relació a llarg termini, d'acord amb criteris professionals, ètics i transparents.*

L'adaptació a les necessitats del mercat es mostra mitjançant diferents marques i negocis, que representen propostes de valor diferenciades, permeten una clara identificació per part dels mercats i es reflecteixen internament en diferències organitzatives i de gestió.

Les línies estratègiques de Banc Sabadell es fixen en plans estratègics triennals. Marcant l'evolució d'aquest exercici, el Pla Triple 2014-2016 està centrat a extreure valor de la base de clients, convertint en marge la dimensió adquirida i les capacitats desenvolupades i establint les bases per a la internacionalització en termes d'estructura i equip i l'entrada en nous mercats.

Evolució històrica i adquisicions

G1 Fites principals de Banc Sabadell (G4-3)

Un grup de 127 empresaris i comerciants de Sabadell funden el Banc amb el propòsit de finançar la indústria local.	Adquisició del grup NatWest España i del Banco de Asturias.	Èxit en la licitació per Banco Atlántico.	Adquisició de Banco Urquijo.	Adquisició del negoci de banca privada de BBVA a Miami (EUA). Venda del 50% del negoci d'assegurances.	Oferta pública d'adquisició pel 100% del capital social de Banco Guipuzcoano.	Adquisició de Banco CAM i creació de Sabadell Urquijo BP.	Inici d'operacions a Mèxic.
1881	1996	2003	2006	2008	2010	2012	2014
1965	2001	2004	2007	2009	2011	2013	2015
Comença l'expansió d'oficines en forma de taca d'oli.	Banc Sabadell surt a borsa. Adquisició de Banco Herrero.	Increment de capital i entrada a l'IBEX 35. Integració tecnològica i operativa de Banco Atlántico.	Adquisició de TransAtlantic Bank (EUA).	Adquisició de Mellon United National Bank.	Adquisició de actius y pasivos de Lydian Private Bank (Florida) y anuncio de la adjudicació de Banco CAM.	Adquisició de la xarxa de Caixa Penedès, Banco Gallego i del negoci espanyol del Lloyds Banking Group.	Adquisició TSB. Obtenció de llicència bancària a Mèxic.

* Vegeu els valors corporatius al web, apartat RSC_codi de conducta.

El 2015, Banc Sabadell ha consolidat la importància de la seva dimensió a Espanya i ha incrementat significativament la seva presència internacional.

El banc ha ampliat la seva presència internacional el 2015 amb l'adquisició del banc britànic TSB. Després d'aquesta adquisició, el desembre de 2015, el 68% del crèdit del grup se situava a Espanya; el 27%, al Regne Unit, i el 5%, a Amèrica. A més a més, Banc Sabadell ha obert el 2015 dues noves

oficines de representació al Perú i a Colòmbia i ha obtingut la llicència per operar com a banc comercial a Mèxic.

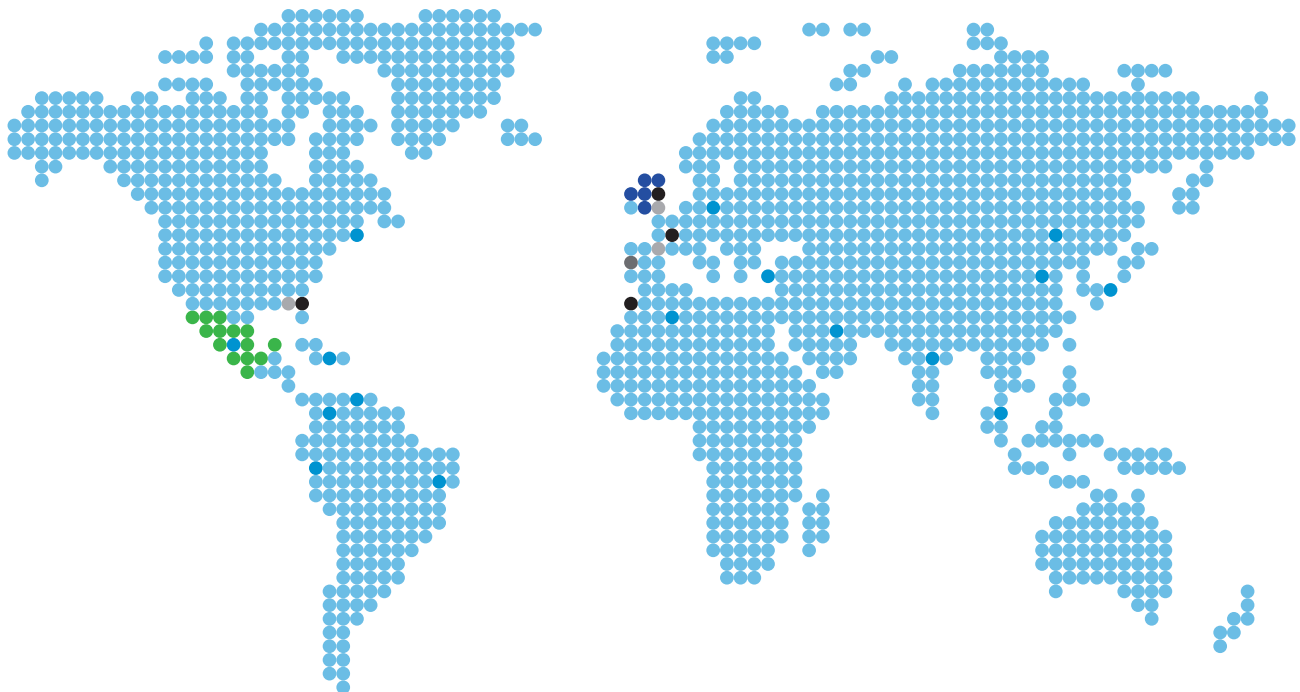
Banc Sabadell és present a dinou països a través de sucursals, oficines de representació, filials i participades al tancament de 2015 (G2).

	2007	2010	2015	2015/2007
Actius	76.776	97.099	208.684	X 2,7
Inversió (*)	63.165	73.058	152.646	X 2,4
Dipòsits (**)	34.717	49.374	131.489	X 3,8
Oficines	1.249	1.467	2.873	X 2,3
Empleats	10.234	10.777	26.090	X 2,6

T1 Evolució de les magnituds principals de Banc Sabadell (en milions d'euros)

(*) Inversió creditícia bruta sense repos.
(**) Recursos de clients en el balanç.

G2 Banc Sabadell al món (G4-6)

● **Sucursals**
Regne Unit
EEUU
França
Marroc

● **Oficines de representació**
Alger (Algèria)
São Paulo (Brasil)
Pequín (Xina)
Xangai (Xina)

Nova York (EUA)
Dubai (EAU)
Nova Delhi (Índia)
Mèxic DF (Mèxic)
Varsòvia (Polònia)
Singapur (Singapur)

Istanbul (Turquia)
Caracas (Veneçuela)
Santo Domingo (República Dominicana)
Colòmbia (Bogotà)
Perú (Lima)

● **Banking subsidiaries**
Londres (Regne Unit)
Andorra
Miami (EUA)
Mèxic DF (Mèxic)

● **Bancs associats**
Portugal
Colòmbia

Sistema de govern corporatiu

Jaume Guardiola i Romojaro, conseller delegat.

2015

Consell d'Administració

President

Josep Olliu i Creus (E)

Vicepresident

José Javier Echenique Landiribar (IC)

Conseller delegat

Jaume Guardiola i Romojaro (E)

Conseller director general

Josep Lluís Negro i Rodríguez (E)

Consellers

Aurora Catà Sala (I)

Hèctor Maria Colonques i Moreno (I)

Joaquim Folch-Rusiñol i Corachán (Ex)

M. Teresa Garcia-Milà i Lloveras (I)

José Manuel Lara García (I)

Joan Llonch i Andreu (I)

David Martínez Guzmán (D)

José Manuel Martínez Martínez (I)

José Ramón Martínez Sufrategui (I)

António Vítor Martins Monteiro (D)

David Vegara i Figueras (I)

Secretari no conseller

Miquel Roca i Junyent

Vicesecretària no consellera

María José García Beato

E Executiu
IC Independent coordinador
I Independent
D Dominical
Ex Extern

Consell d'Administració

Excepte en les matèries reservades a la competència de la Junta General, el Consell d'Administració és el màxim òrgan de decisió de la companyia, ja que té encomanada, legalment i estatutàriament, l'administració i la representació de l'entitat. El Consell d'Administració es configura bàsicament com un instrument de supervisió i control, i delega la gestió dels negocis ordinaris a favor dels òrgans executius i de l'equip de direcció.

El Consell d'Administració es regeix per normes de govern definides i transparents, en particular pels Estatuts i el Reglament del Consell d'Administració.*

La Junta General de 28 de maig de 2015 va adaptar els Estatuts socials de Banc Sabadell als canvis introduïts per la Llei 31/2014, de 3 de desembre, per la qual es modifica la Llei de societats de capital per a la millora del govern corporatiu; per la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit, i pel Codi de bon govern de les societats cotitzades de febrer de 2015.

Entre els canvis introduïts, destaca la constitució de la Comissió de Nomenaments i la Comissió de Retribucions, i l'atribució a cada una d'aquestes de les funcions respectives a la seva matèria, les quals han substituït la Comissió de Nomenaments i Retribucions.

El Consell d'Administració està format per quinze membres: tres consellers executius, dos consellers dominicals, nou consellers independents i un conseller extern. El 2015 s'han incorporat al Consell d'Administració tres consellers independents: Aurora Catà i Sala, José Manuel Lara García i David Vegara i Figueras.

⊛ Vegeu els Estatuts del banc, el Reglament del Consell d'Administració i l'informe anual de govern corporatiu al web del banc (www.grupbancsabadell.com).

Comissions delegades del Consell

Actualment, hi ha cinc comissions en funcionament, en les quals el Consell d'Administració delega les funcions fent ús de les facultats que se li confereixen estatutàriament, i a les quals acudeixen així mateix membres de la Direcció General.

Comissió Executiva

La Comissió Executiva està formada per cinc membres i el president del Consell d'Administració, que és el president de la comissió, amb una composició per categories similar a la del consell. Li correspon l'adopció de tots els acords i les decisions que corresponguin a l'àmbit de les facultats que li hagi atorgat el Consell d'Administració, el seguiment de l'activitat ordinària del banc, i, a més, ha d'informar el Consell d'Administració de les decisions adoptades en les seves reunions, sense perjudici de les altres funcions que li atribueixin els Estatuts i el Reglament del Consell d'Administració.

Nom	Càrrec	Categoria
Josep Oliu i Creus	President	Executiu
José Javier Echenique Landiribar	Vocal	Independent
Jaume Guardiola i Romojaro	Vocal	Executiu
José Manuel Martínez Martínez	Vocal	Independent
Josep Lluís Negro i Rodríguez	Vocal	Executiu
David Vegara i Figueras	Vocal	Independent
María José García Beato	Secretària	

Comissió d'Auditoria i Control

La Comissió d'Auditoria i Control, formada per tres consellers independents, es reuneix com a mínim trimestralment i té com a objectius principals supervisar l'eficàcia del control intern del banc, l'auditoria interna i els sistemes de gestió de riscos; supervisar el procés d'elaboració i presentació de la informació financera regulada; informar dels comptes anuals del banc, les relacions amb els auditors externs, així com assegurar que a la Direcció General i a la resta de direccions executives es prenguin les mesures oportunes pel que fa a conductes o mètodes de les persones de l'organització que puguin ser incorrectes. També vetlla perquè les mesures, polítiques i estratègies definides en el Consell d'Administració s'implantïn degudament.

Nom	Càrrec	Categoria
M. Teresa Garcia-Milà Lloveras	Presidenta	Independent
Joan Llonch i Andreu	Vocal	Independent
José Ramón Martínez Sufrategui	Vocal	Independent
Miquel Roca i Junyent	Secretari	
Núria Lázaro i Rubio	Vicesecretària	

Comissió de Nomenaments

La Comissió de Nomenaments, formada per quatre consellers no executius, tres dels quals són independents, té com a funcions principals vetllar pel compliment de la composició qualitativa del Consell d'Administració, avaluant la idoneïtat, les competències i l'experiència necessària dels membres del Consell d'Administració; elevar les propostes de nomenament dels consellers independents, i informar de les propostes de nomenament de la resta de consellers. Així mateix, ha d'establir un objectiu de representació per al sexe menys representat en el Consell d'Administració i elaborar orientacions sobre com assolir aquest objectiu, a més d'informar sobre les propostes de nomenament i separació d'alts directius i del col·lectiu identificat i sobre les condicions bàsiques dels contractes dels consellers executius i dels alts directius.

Nom	Càrrec	Categoria
Hèctor Maria Colonques i Moreno	President	Independent
Aurora Catà i Sala	Vocal	Independent
José Javier Echenique Landiribar	Vocal	Independent
Joaquim Folch-Rusiñol i Corachán	Vocal	Extern
Miquel Roca i Junyent	Secretari	

Comissió de Retribucions

La Comissió de Retribucions, formada per quatre consellers no executius, tres dels quals són independents, té com a funcions principals proposar al Consell d'Administració la política de retribucions dels consellers i dels directors generals, així com la retribució individual i les altres condicions contractuals dels consellers executius, i vetllar per la seva observança. Informa respecte als programes de retribució mitjançant accions i/o opcions i respecte a l'informe anual sobre remuneracions dels consellers. A més a més, revisa els principis generals en matèria retributiva i els programes de retribució de tots els empleats, i vetlla per la transparència de les retribucions.

Comissió de Riscos

A la Comissió de Riscos, composta per quatre consellers independents, li correspon supervisar i vetllar per una adequada assumpció, control i gestió de tots els riscos de l'entitat i el seu grup consolidat i aportar informació al ple del Consell sobre el desenvolupament de les funcions que li corresponen, d'acord amb el que estableixen la llei, els Estatuts socials i el Reglament del Consell d'Administració.

El banc ha publicat l'informe anual de govern corporatiu, incorporat als comptes anuals de 2015, i l'informe de remuneracions dels consellers a la pàgina web de la CNMV i de Banc Sabadell.*

El Consell d'Administració ha autoavaluat la seva composició i el seu funcionament durant l'any 2015, així com els de les seves comissions delegades, i s'han considerat satisfactoris.

Nom	Càrrec	Categoria
Aurora Catà i Sala	Presidenta	Independent
Hèctor Maria Colonques i Moreno	Vocal	Independent
José Javier Echenique Landiribar	Vocal	Independent
Joaquim Folch-Rusiñol i Corachán	Vocal	Extern
María José García Beato	Secretària	

Nom	Càrrec	Categoria
José Manuel Martínez Martínez	President	Independent
Joan Llonch i Andreu	Vocal	Independent
M. Teresa Garcia-Milà Lloveras	Vocal	Independent
David Vegara i Figueras	Vocal	Independent
María José García Beato	Secretària	

* Vegeu l'informe anual de govern corporatiu i l'informe anual sobre remuneracions dels consellers al web del banc (www.grupbancsabadell.com).

Direcció General

Comitè de Direcció General

President

Josep Olliu i Creus

Conseller delegat

Jaume Guardiola i Romojaro

Conseller-director general

Josep Lluís Negro i Rodríguez

Secretària general

María José García Beato

Director general Financer

Tomàs Varela i Muiña

Director general de

Desenvolupament Corporatiu

Miguel Montes Güell

Director general de Banca

Comercial

Carlos Ventura i Santamans

Director general d'Amèrica & Global Corporate Banking

Fernando Pérez-Hickman

Director general adjunt

de Mercats i Banca Privada

Ramón de la Riva Reina

Director general adjunt

de Transformació d'Actius

i Participades Industrials i

Immobil·liàries

Enric Rovira i Masachs

Conseller delegat TSB

Paul Pester

Sotsdireccions generals

Auditoria Interna

Núria Lázaro i Rubio

Operacions Corporatives

Joan M. Grumé i Sierra

Comunicació i Relacions

Institucionals

Ramon Rovira i Pol

Recursos Humans

Xavier Vela i Hernández

Gestió de Riscos

Rafael José Garcia Nauffal

Assessoria Jurídica

Gonzalo Baretino Coloma

Gestió Financera

Sergio Palavecino Tomé

Organització i Servei

Federico Rodríguez Castillo

Banca Comercial

Banca d'Empreses

Eduardo Currás de Don Pablos

Màrqueting i Banca Minorista

Manuel Tresànceh i Montaner

Bancassegurances

Sílvia Àvila i Rivero

Direcció Territorial Catalunya

Lluís Buil i Vall

Direcció Territorial Centre

Blanca Montero Corominas

Direcció Territorial Est

Jaime Matas Vallverdú

Direcció Territorial Nord-oest

Pablo Junceda Moreno

Direcció Territorial Nord

Pedro E. Sánchez Sologaitua

Direcció Territorial Sud

Juan Krauel Alonso

Mercats i Banca Privada

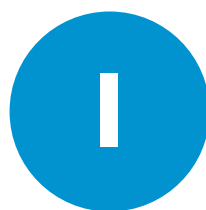
Inversions, Producte i Anàlisi

Cirus Andreu i Cabot

Tresoreria i Mercat de Capitals

Alfonso Ayuso Calle

Pla Triple

G3 Pedres angulars del Pla Triple

Transformació

Transformació comercial
Transformació del balanç
Transformació del model de producció

Rendibilitat

Convertir en rendible la dimensió adquirida

Internacionalització

Posar les bases per a la internacionalització del grup
Entrada a nous mercats

Banc Sabadell el 2014 va llançar el nou pla de negoci per a 2014-2016, denominat Triple, que està articular per tal que la solidesa del balanç i la forta plataforma comercial amb presència en tot el territori nacional permetin al banc encapçalar la recuperació del crèdit en el mitjà i llarg termini (G3).

El primer focus del pla de negoci està en la millora de la rendibilitat. Després d'experimentar un salt quàntic en dimensió, Banc Sabadell se centra ara a consolidar el negoci domèstic i rendibilitzar els nous negocis adquirits. En aquest sentit, el banc segueix dues estratègies diferents en funció de la posició de mercat en cada regió. D'una banda, a les regions de Catalunya i Llevant, la dimensió adquirida ja és suficient, i l'esforç comercial està enfocat a la rendibilitat i al tancament de la bretxa provinent dels negocis integrats recentment.

D'altra banda, a la resta d'Espanya, el focus està a incrementar el nombre de clients i la quota de mercat. A més a més, l'entitat vol continuar millorant la relació amb els clients per convertir-se en el seu banc preferit i incrementar les quotes en fons d'inversió i assegurances.

El segon dels grans eixos d'actuació dibuixats per Banc Sabadell gira al voltant de la transformació. En aquest sentit, s'ha dissenyat i començat a implantar el Pla de transformació amb l'objectiu d'impulsar el nostre compromís de mantenir una relació a llarg termini amb els nostres clients. Això implica modificar l'actual model de relació client-banc, i incrementar la productivitat i l'eficiència per millorar l'experiència del client.

Respecte a la transformació del balanç, que consisteix en la disminució de la morositat i venda d'actius immobiliaris, el banc ha dissenyat nous programes de gestió en què es combina l'anticipació (reducció de les entrades en mora) amb la recuperació (accelerant el ritme de les recuperacions). Pel que fa a la reducció dels actius immobiliaris, es continuarà palanquejant en l'experiència de la divisió de transformació d'actius i el lideratge de Solvia, alhora que es beneficia de la millora de la situació del mercat immobiliari.

D'altra banda, la transformació del model de producció tracta de modificar la producció de manera que permeti incrementar la productivitat, sense que això signifiqui disminuir la qualitat de servei que sempre ha caracteritzat el banc.

El tercer eix principal del pla de negoci té el focus en la internacionalització, a través de l'entrada en nous mercats. La internacionalització permet a Banc Sabadell aprofitar la seva fortalesa i experiència en la integració en l'àmbit de les fusions i adquisicions i en el coneixement (*know-how*) associat a les tecnologies de la informació. L'entrada al mercat britànic amb l'adquisició de TSB s'emmarca en aquest eix del pla de negoci (vegeu-ne més detalls a continuació).

Triple el 2015

Rendibilitat

Fortalesa en el marge d'interessos, de manera que és l'entitat amb millor comportament en el marge de clients a Espanya. Creixement en comissions impulsat per la gestió d'actius, cosa que reflecteix més activitat comercial. Les quotes de mercat per producte a Espanya creixen, i mantenen una elevada qualitat de servei. Tot això amb una sòlida posició de solvència i liquiditat (G4).

Marge d'interessos

Sabadell (ex-TSB)

+17,9%

Grup

+41,7%

Comissions

Sabadell (ex-TSB)

+7,4%

Grup

+16,5%

ROTE

7,6%

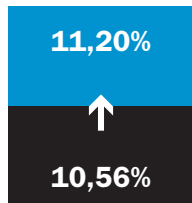
G4

Quotes de mercat a Espanya

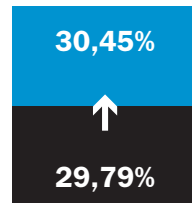
● 2015
● Des. 2014

En empreses

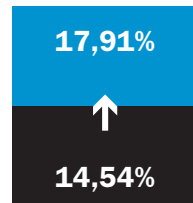
Crèdit a empreses

Crèdit documentari

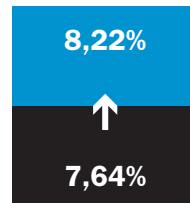

Facturació de TPV

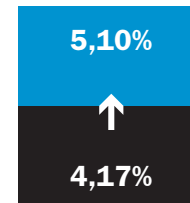

En particulars

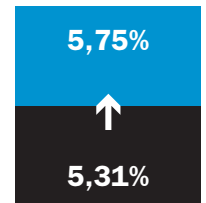
Facturació de targetes de crèdit

Assegurances de vida

Dipòsits de llars

Transformació

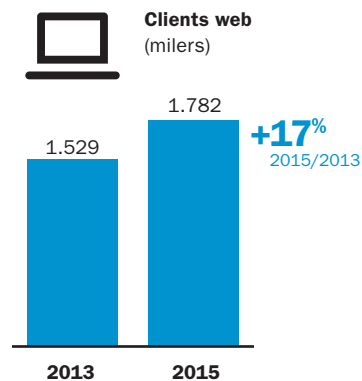
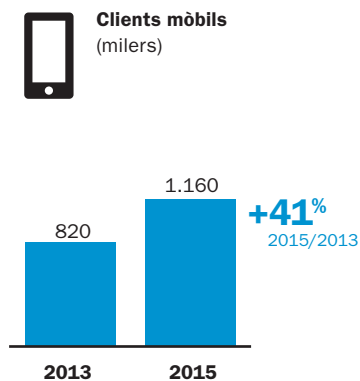
En relació amb la transformació comercial, Banc Sabadell ha liderat la transformació digital creant noves capacitats i millorant l'experiència del client (confiança, lliurament de servei, transparència i conveniència).

Respecte a la transformació del balanç, el saldo de dubtosos disminueix a més ritme del previst (fet que ha suposat l'augment de la nostra *guidance* 2016), la morositat es redueix a nivells d'un sol dígit i la comercialització d'immobles evoluciona a l'alça.

Quant a la transformació del model de producció, l'eficiència millora a perímetre constant.

Transformació comercial

Hem liderat la transformació digital i millorat l'experiència de client (confiança, lliurament de servei, transparència i conveniència).

Pla de Transformació

Ser on siguis

El banc ha decidit apostar per l'experiència del client com una palanca de diferenciació competitiva.

Transformació del balanç

Reducció del saldo de dubtosos
(Des. 2013 – Des. 2015)

5.500M€
-22,4%

Disminució dels actius problemàtics
(Des. 2013 – Des. 2015)

4.500M€
-12,8%

Venda d'actius immobiliaris
Un 16% més que l'exercici anterior i amb menys descomptes

1.902 unitats.

Recursos (ex-TSB)

Dipòsits

+1,9%

FIM

+36,4%

Activitats creditícies

Crèdit (excloent-ne dubtosos i TSB)

+2,1%

Hipoteques (nova producció ex-TSB)

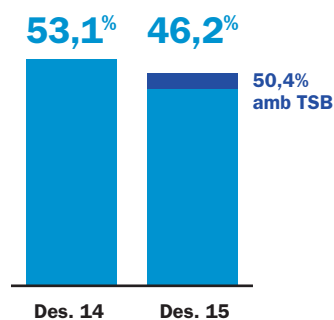
+39%

Reducció de la ràtio de mora

-4,95%

Transformació del model de producció

Evolució de la ràtio d'eficiència

La ràtio d'eficiència del grup (ex-TSB) es situa en el 46,2%

El client es transforma.
Nosaltres ens transformem.

L'entorn està canviant... canvia la societat, les tecnologies i, en definitiva, els consumidors. Això exigeix al banc fer evolucionar el seu model de negoci actual. Aquesta evolució passa per ajustar el model de relació amb els nostres clients a base d'incorporar noves capacitats digitals, millorar la sistemàtica comercial i adequar la xarxa d'oficines a les seves necessitats.

Transformació cap al banc del demà

El Pla de Transformació de Banc Sabadell és un projecte ambiciós, un repte que impulsa el nostre compromís de mantenir una relació a llarg termini amb els nostres clients.

Amb aquest objectiu es modifica l'actual model de relació client-banc i s'incrementen la productivitat i l'eficiència per millorar l'experiència dels clients.

Els 7 pilars de la transformació

1

Proximitat

Els nostres clients ens han de sentir sempre propers, atents i, sobretot, disponibles per ser capaços de respondre a les seves necessitats.

Gestió activa i cita prèvia ens han de permetre orientar el client, juntament amb disponibilitat horària com li convingui i fàcil accés als nostres gestors. Mitjançant noves eines, el gestor farà l'operativa pròpia de l'oficina on vulgui el client.

2

Transparència

En la relació amb els nostres clients, ens hem de comunicar de manera clara i senzilla per aconseguir la seva confiança.

Continuem millorant i simplificant els nostres documents de contractació i obrint àrees de documentació a la part privada del web (com ara *e-documents*), en la qual es pot signar la documentació i fer un seguiment de l'estat d'algunes operacions.

3

Flexibilitat

Adaptar-nos a l'entorn i a les necessitats dels nostres clients construint una relació a llarg termini.

Demostrada la nostra capacitat d'integrar diferents cultures de treball (setze en catorze anys), estem flexibilitzant els nostres protocols de formalització d'operacions per reduir el temps d'aprovació de sol·licituds de concessió de crèdit hipotecari. Hem incorporat la firma digital, adaptant el procés d'operativa en línia per tal que el client operi des d'Internet de manera segura, ràpida i fàcil.

4

Excel·lència

Voluntat d'oferir un servei immillorable en tot moment, mitjançant la proactivitat i el compromís per superar les expectatives del client, serà en el que ens diferenciarem.

Amb el Pla de Desenvolupament Comercial (que unifica la sistemàtica comercial), el Pla Compromís Empreses (capacitat d'acordar, per escrit, les necessitats financeres d'una empresa i compromís de respondre qualsevol sol·licitud de crèdit en set dies laborables) i Sabadell Mòbil (la nostra app acabada de redissenyar i la més ben valorada del mercat per quart any consecutiu, segons Apple Store i Google Play).

5

Simplicitat

Productes fàcils d'entendre i còmodes de contractar. Simplifiquen el procés d'alta de nous clients, amb contractes paraigua que donen d'alta diversos productes al mateix temps (Pack Compte Expansió) i permeten al client mantenir un mateix compte fins i tot si canvia d'oficina.

6

Confiança

Les bases de la nostra relació amb els clients és la relació a llarg termini, basada en la confiança mútua i l'anticipació a les seves necessitats en tot moment.

Per ser més a prop del client i així estrènyer el vincle i enfortir la relació, s'han desenvolupat nous models de distribució d'oficines del banc; el gestor acompanyarà el client i millorarà la seva experiència en tot moment, i s'incrementaran els gestors especialitzats en Banca Personal per oferir un tracte diferenciat al client.

7

Conveniència

Conèixer els nostres clients, saber quines necessitats tenen i com pensen per donar-los la millor resposta i ser així el banc que realment els convé.

S'ha incrementat el nombre de clients que fan servir el canal remot com el més convenient de relació amb el banc: més d'un 50% de la contractació de serveis i productes és a BS Online i un milió d'usuaris utilitzen Sabadell Mòbil, l'app que facilita la gestió i consulta de tots els nostres clients.

Internacionalització

L'adquisició de TSB ha estat una fita fonamental de l'exercici de 2015, que permet millorar el perfil de risc de Banc Sabadell. El 32% del crèdit *performing* es troba fora d'Espanya (27% al Regne Unit i 5% a Amèrica) (G5).

Adquisició de TSB

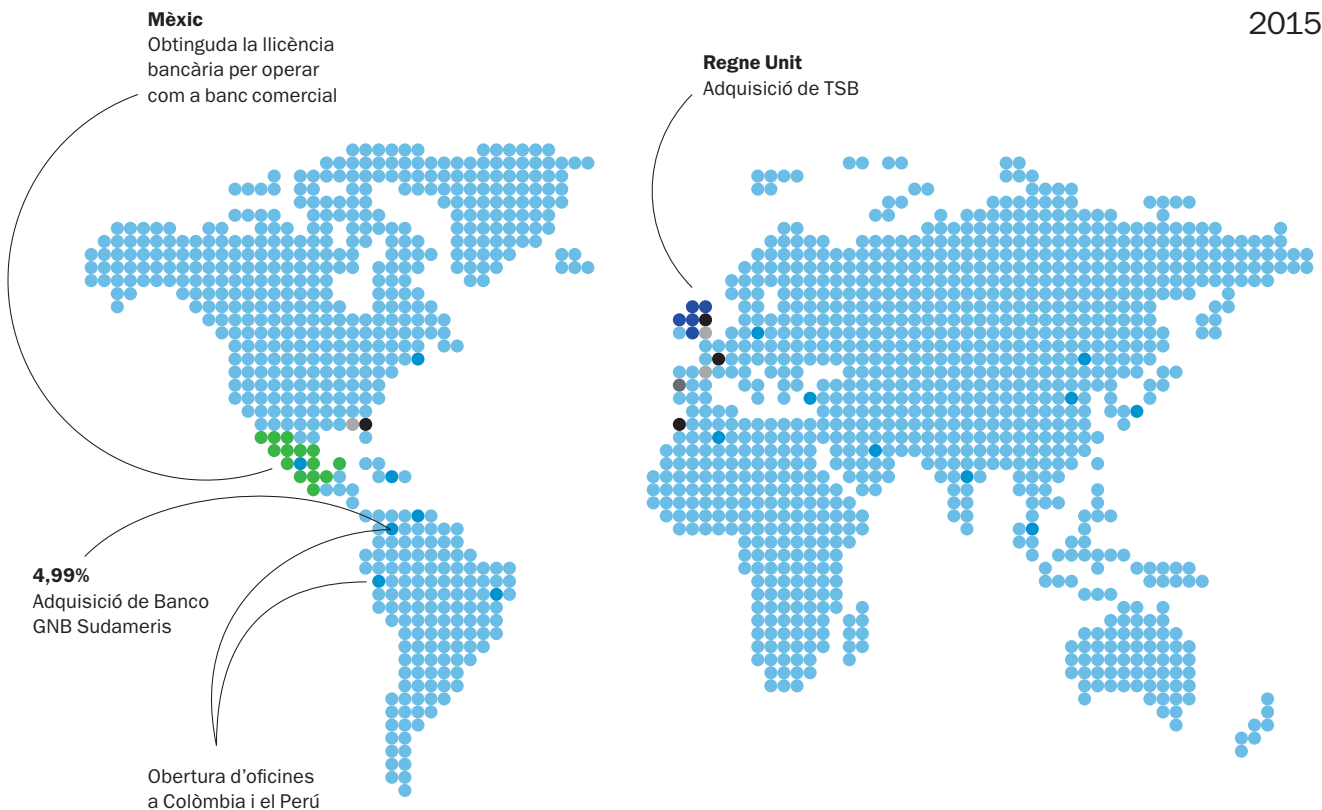
TSB (TSB Banking Group PLC) ha estat adquirit pel grup Banc Sabadell en juny de 2015, mitjançant una oferta pública d'adquisició. Va ser creat per aportar més competència al mercat bancari del Regne Unit, amb una estratègia d'arribar a atendre més necessitats dels clients i millorar-ne l'experiència bancària.

TSB té una estratègia clara com a banc dirigit a detallistes i petits negocis, a través d'un model de distribució nacional multicanal, amb cobertura d'oficines a Anglaterra, Escòcia i Gal·les, i una capacitat completa en termes digitals (Internet i mòbil) i telefonia.

L'àmplia gamma de productes de TSB inclou comptes corrents personals, productes d'estalvi, hipoteques, préstecs sense garantia, targetes de crèdit, crèdits a empreses i productes d'assegurances.

G5

TSB és un sòlid banc emergent (*challenger bank*) i posiciona Banc Sabadell per al futur creixement en el mercat del Regne Unit.

Principales magnitudes 2015

Aportació al marge d'interessos del grup en sis mesos

540M€

Common equity TIER 1

17,8%

Inversió creditícia neta

35.970M€

Milions de clients

4,8

Dipòsits de clients

35.249M€

Racional de la transacció de TSB

Expansió internacional:

Per tal de continuar amb l'èxit de creixement, en què la internacionalització és una part clau del pla estratègic, l'adquisició de TSB permet a Banc Sabadell assolir una presència significativa al Regne Unit, país fora de l'eurozona, que es troba en un moment diferent del cicle macroeconòmic i que compta amb diferents tipus d'interès.

Entrada al Regne Unit:

Atractiu mercat bancari, amb un marc regulador estable i ben definit, una rendibilitat consistent i bones perspectives de creixement.

El mercat detallista i de pimes del Regne Unit ofereix unes perspectives atractives, i l'equip directiu de Banc Sabadell creu que això crearà oportunitats per desenvolupar la quota de mercat de TSB.

Franquícia TSB:

TSB té una estratègia bancària ben definida com a banc detallista i perfectament alineada amb l'estratègia de Banc Sabadell. L'estructura d'oficines de TSB està organitzada adequadament i ofereix oportunitats clares de creixement orgànic. A més a més, TSB té una franquícia forta, una marca respectada i un bon equip de direcció i empleats.

L'experiència de l'equip directiu de Banc Sabadell:

Pot accelerar el desenvolupament estratègic i financer de TSB. Hi ha un potencial significatiu de sinergies d'ingressos en aplicar la nostra àmplia experiència i lideratge en servei al client. L'alta quota de mercat de Banc Sabadell en el sector de pimes a Espanya, juntament amb la seva experiència internacional, serà una sòlida eina de valor afegit per desenvolupar serveis eficients per a les pimes al Regne Unit.

TSB i Banc Sabadell:

Crearà valor per a l'accionista de manera substancial. L'operació d'adquisició és neutral en capital i té un impacte positiu en el benefici per acció a mitjà termini.

Vegeu més informació sobre el procés d'adquisició de TSB en els comptes anuals consolidats de 2015 (nota 2) i sobre els resultats obtinguts per aquest negoci en el capítol Negocis_Regne Unit.

L'acció de Banc Sabadell i els accionistes

Durant el 2015, l'entorn macroeconòmic, les decisions de política monetària dels bancs centrals i la situació política espanyola han estat els principals focus d'atenció dels mercats.*

A principis d'any, la millora en l'expectativa respecte a la recuperació econòmica a Espanya, l'inici de la compra d'actius per part del Banc Central Europeu i la bona acollida dels resultats presentats del banc van permetre a la cotització de Banc Sabadell tenir un comportament millor que la resta del sector.

L'anunci de l'oferta sobre TSB i l'ampliació de capital amb drets, durant els mesos de març i abril, van influir sobre l'evolució de l'acció el 2015. Durant els mesos de maig a juliol, el mercat va estar afectat per la crisi grega.

A la segona meitat de l'any, la incertesa sobre l'alentiment de l'economia global i la inestabilitat política van marcar l'evolució de la borsa en general. El valor de l'acció en borsa al final de l'exercici de 2015 es va veure clarament influenciat per aquests signes negatius (G6).

Al tancament de 2015, prop d'un 70% dels analistes que segueixen l'acció de Banc Sabadell recomanen estar sobreponderat o neutral en l'acció (T4).

–El pes dels inversors individuals en la base accionarial de Banc Sabadell, al llarg de 2015, s'ha incrementat des d'un 52,0% el desembre de 2014 fins a un 54,7% el desembre de 2015 (G7, T2 i T3).

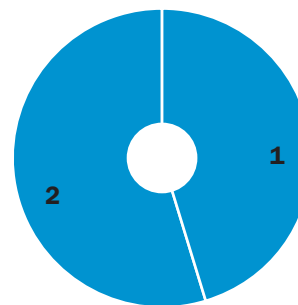
Com a part del continu esforç de transparència i comunicació amb el mercat, el març, el *management* de Banc Sabadell va realitzar un *roadshow* específic per explicar a la comunitat inversora l'operació de TSB.

Així mateix, i seguint amb l'important esforç de transparència i comunicació que està fent Banc Sabadell els últims anys, de manera coherent amb la major dimensió

del grup, el *management* del banc ha mantingut un elevat nivell d'interacció amb inversors institucionals assistint a un alt nombre de conferències internacionals i de reunions amb inversors. Fruit d'aquesta intensitat, el 2015 es va assistir a 12 conferències internacionals i es van mantenir reunions amb prop de 550 inversors en 49 dies.

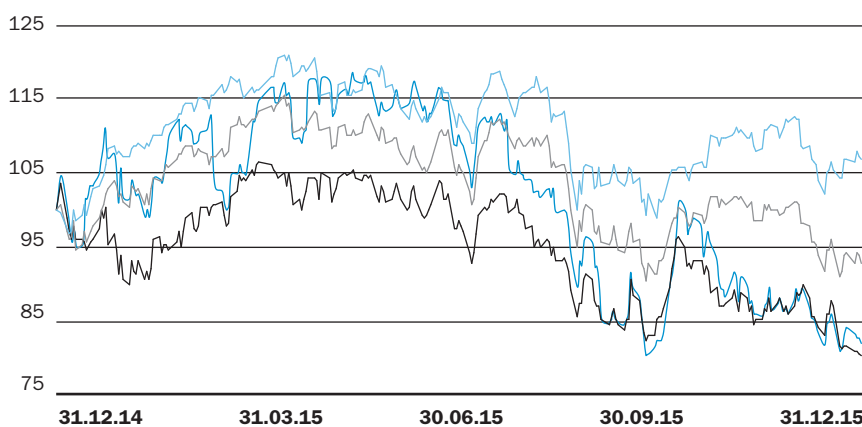
D'altra banda, Banc Sabadell ha abordat la intensificació en la comunicació i la millora de la transparència a través de la millora constant de la informació que posa periòdicament a disposició dels inversors (T4).

La capitalització borsària de Banc Sabadell al tancament de l'any va ser de 8.893 milions d'euros, i la ràtio del valor de cotització sobre el valor comptable se situava en 0,72.

G7 Distribució d'accionistes
31.12.2015 (en %)

1	Institucional	45,3%
2	Resta	54,7%

G6 Evolució comparada de la cotització de l'acció SAB

●	Banc Sabadell (**)
●	Bancs comparables espanyols (***)
●	IBEX 35
●	DJ STOXX 600

(**) Amb la inclusió dels drets de l'ampliació de capital del mes d'abril de 2015, el comportament de l'acció millora significativament.

(***) Inclou CaixaBank, Banco Popular i Bankia.

✳ Vegeu-ne més informació en el capítol "Entorn macroeconòmic".

Nombre d'accions	Accionistes	Accions per trams	% sobre el capital
De 1 a 12.000	216.514	635.297.645	11,68%
De 12.001 a 120.000	46.515	1.392.570.665	25,60%
De 120.001 a 240.000	1.746	281.819.626	5,18%
De 240.001 a 1.200.000	984	437.297.970	8,04%
De 1.200.001 a 15.000.000	146	498.572.762	9,17%
Más de 15.000.000	28	2.193.686.324	40,33%
TOTAL	265.935	5.439.244.992	100,00%

T2 Distribució d'accions per trams el 31 de desembre de 2015

Nombre d'accions	Accionistes	Accions per trams	% sobre el capital
De 1 a 12.000	196.380	507.853.029	12,62%
De 12.001 a 120.000	33.095	974.338.672	24,21%
De 120.001 a 240.000	1.172	191.390.723	4,76%
De 240.001 a 1.200.000	701	312.497.888	7,76%
De 1.200.001 a 15.000.000	108	336.901.273	8,37%
Más de 15.000.000	25	1.701.479.029	42,28%
TOTAL	231.481	4.024.460.614	100,00%

T3 Distribució d'accions per trams el 31 de desembre de 2014

	En milions	En milions d'euros	En euros	En milions d'euros	En euros
	Nombre d'accions	Benefici atribuït al grup	Benefici atribuït al grup per acció	Recursos propis	Valor comptable per acció
2013	4.011	146	0,036	10.227	2,55
2013(*)	4.299	146	0,034	10.227	2,38
2014	4.024	372	0,092	10.224	2,54
2014 (**)	4.290	372	0,087	10.224	2,38
2015	5.439	708	0,130	12.275	2,26
2015 (***)	5.472	708	0,129	12.275	2,24

T4 Benefici i valor comptable per acció 2013–2015

(*) Amb efecte dilució de les emissions de convertibles, incorporant 287,13 milions d'accions.

(**) Amb efecte dilució de les emissions de convertibles, incorporant 265,27 milions d'accions.

(***) Amb efecte dilució de les emissions de convertibles, incorporant 33,01 milions d'accions.

Pel que fa a la política de retribució a l'accionista, durant el 2015 es va efectuar una retribució a l'accionista corresponent a l'exercici de 2014 per 0,05 euros per acció, que consistia en un augment de capital alliberat amb càrrec a reserves per tal d'instrumentar una retribució flexible a l'accionista per un import de 0,04 euros per acció, que oferia als accionistes la possibilitat d'optar per rebre aquest import en efectiu i/o en accions noves, i una retribució complementària equivalent a 0,01 euros per acció, en forma d'accions procedents de l'autocarera.

La política de comunicació amb inversors està disponible al web del banc.

El client

Banc Sabadell té un model de negoci relacional basat en els clients, amb estàndards de gestió personals i diferenciats que se centren en la creació de valor. Els processos de venda estan basats en l'assessorament i en suports de venda d'elevada qualitat. El model relacional es complementa amb campanyes de producte específiques, que s'elaboren centrant-se en el client.

Banc Sabadell creu que la relació amb els clients ha de ser una relació a llarg termini, basada en la confiança i l'autenticitat. Per això, el banc ha optat per apostar per l'experiència del client com a font de diferenciació competitiva i creixement rendible. Aquesta aposta s'entén com a natural tenint en compte que l'excel·lència en la qualitat de servei és part de l'ADN de Banc Sabadell.

Els atributs d'experiència del client pels quals el banc vol ser reconegut són la confiança, l'excel·lència en el lliurament de servei, la transparència i la conveniència.

L'ambició de Banc Sabadell és ser líder en experiència del client en tots els segments. Per aconseguir aquest repte, des del banc s'ha implantat una metodologia de millora continuada basada en el mesurament i especialment en el fet de provocar i assegurar l'actuació, i es fonamenta en la figura del gestor, la finalitat del qual és acompanyar el client i oferir-li el millor servei segons les seves necessitats.

També s'està treballant per incorporar la qualitat de servei als clients en els incentius de tota l'organització, i s'ha iniciat un ambiciós programa de comunicació interna i formació que persegueix cultivar la conscienciació de tota l'organització en l'aposta per considerar el client el centre del nostre dia a dia.

Banc Sabadell porta a terme periòdicament enquestes i estudis que permeten identificar les àrees de millora existents en cada moment, tant en l'àmbit global com en cada un dels canals de contacte amb clients. Els resultats d'aquests estudis recullen l'aposta per la qualitat de servei al client amb una tendència de millora permanent en tots els indicadors. G4-PR5 (G8).

Banc Sabadell vetlla per protegir els interessos dels seus clients i compta amb controls per supervisar els productes i serveis que ofereix. Abans de comercialitzar un producte o servei se'n valora la idoneïtat, a la xarxa d'oficines es faciliten fitxes d'informació precontractual, i per a la comercialització de productes financers complexos i en compliment de la Directiva europea sobre mercats i instruments financers (MiFID), el banc realitza un test de conveniència i d'idoneïtat (G4-S011, GR-PR8).

El nostre model de relació amb el client es basa en la qualitat, el compromís i la transparència. Els clients i usuaris del grup es poden dirigir al Servei d'Atenció al Client (SAC) per dirimir les queixes o reclamacions que no hagin resolt a través de la relació habitual amb la seva oficina. El SAC és un servei independent de les línies comercials i operatives del grup, i el seu funcionament es regeix pel Reglament per a la defensa dels clients i usuaris financers del grup Banc Sabadell. Els clients i usuaris també poden recórrer al Defensor del Client, un organisme independent de l'entitat i competent per resoldre les reclamacions que se li plantegin tant en primera com en segona instància. Les resolucions d'ambdós serveis són d'obligat compliment per a totes les unitats del banc.

Durant l'exercici de 2015, el SAC ha gestionat 19.650 queixes o reclamacions, un 25% menys que l'any anterior. El SAC també presta un servei d'assistència i informació als clients i usuaris en assumptes que no constitueixen queixes o reclamacions. El 2015 s'han atès 408 peticions d'assistència i informació respecte a les 769 de l'exercici anterior.*

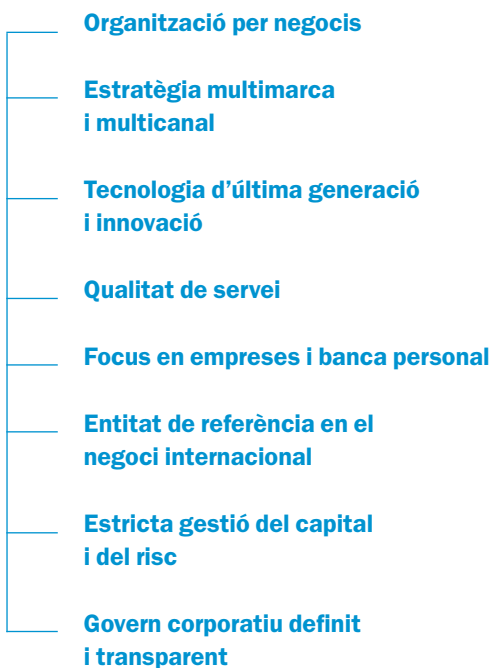
G8 Nivells de satisfacció dels clients amb Banc Sabadell (G4-PR5)

Font: STIGA, Enquestes de satisfacció de clients. Dades reportades corresponents a desembre de 2014 i desembre de 2015.

* Vegeu-ne més detalls en la nota 47 dels comptes anuals consolidats de 2015.

Fortaleses BS

Les fortaleses del grup Banc Sabadell s'expliquen al llarg de l'informe anual en diferents capítols, a excepció de les que es detallen a continuació.

Organització per negocis (G4-8)

El negoci bancari del banc agrupa les unitats de negoci següents:

Banca Comercial

Ofereix productes tant d'inversió com d'estalvi. En inversió destaca la comercialització de productes hipotecaris i crèdits. Pel que fa a l'estalvi, els productes principals són els dipòsits (vista i termini), fons d'inversió i plans de pensions.

També cal destacar els productes d'assegurances i mitjans de pagament, com les targetes de crèdit i l'emissió de transferències, entre d'altres.

Mercats i Banca Privada

Ofereix i dissenya productes i serveis d'alt valor afegit, amb l'objectiu d'aconseguir una bona rendibilitat per al client, incrementar i diversificar la base de clients i assegurar la consistència dels processos d'inversió amb una anàlisi rigorosa i amb una gestió de qualitat reconeguda. Tot això portant el model de relació amb el client cap a la multicanalitat.

Negoci bancari Regne Unit (TSB)

La franquícia de TSB comprèn el negoci detallista que es porta a terme al Regne Unit, que inclou comptes corrents i d'estalvi, crèdits personals, targetes i hipoteques.

Global Corporate Banking

Ofereix serveis de finançament especialitzats a grans corporacions i institucions financeres, juntament amb una oferta global de solucions, que comprenen des dels serveis de banca transaccional fins a les solucions més complexes i adaptades, en l'àmbit del finançament estructurat i tresoreria, entre d'altres.

Negoci bancari Amèrica

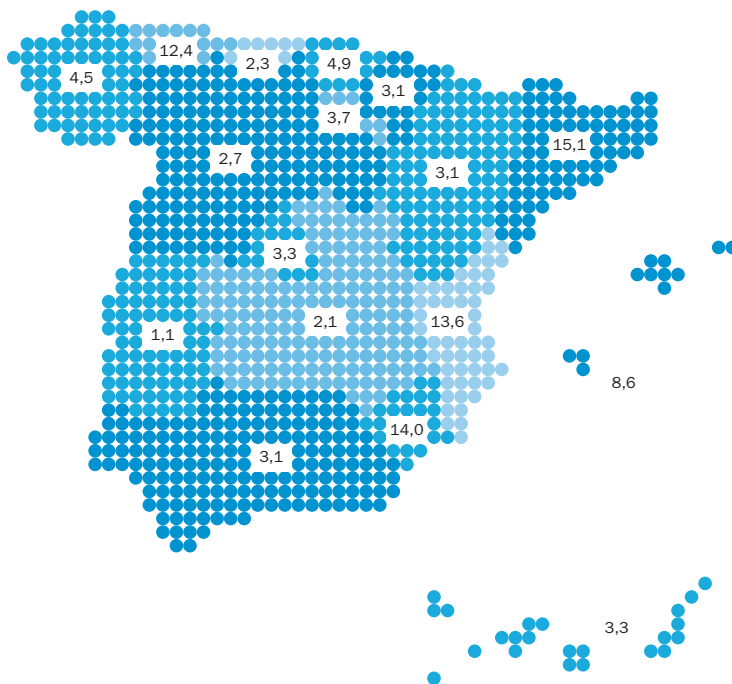
Ofereix tot tipus de serveis bancaris i financers, des dels més complexos i especialitzats per a grans corporacions, com ara operacions de *project finance*, fins a productes per a particulars, passant per tots els productes i serveis que puguin necessitar professionals i empreses de qualsevol mida.

Transformació d'Actius

Gestiona de manera transversal el risc irregular i l'exposició immobiliària, a més d'establir i implementar l'estratègia de participades immobiliàries, entre les quals destaca Solvia. Pel que fa a risc irregular i exposició immobiliària, la unitat es focalitza a desenvolupar l'estratègia de transformació d'actius i a integrar la visió global del balanç immobiliari del grup amb l'objectiu de maximitzar-ne el valor.

Banc Sabadell quota a Espanya

7,2%

Estratègia multimarca

En la geografia nacional, l'entitat opera amb diferents marques, totes elles sota el paraigua de Banc Sabadell (T5).

Banc Sabadell ha començat el 2015 un procés per unificar les seves marques territorials amb l'objectiu de reforçar el potencial en els àmbits nacional i internacional amb una única referència identificativa. En una fase inicial, s'han substituït les marques SabadellAtlántico i SabadellCAM per la marca única Sabadell (G10).

Banc Sabadell és, així mateix, una entitat de referència en negoci internacional. Amb una oferta especialitzada i una proposta de valor eficaç, Banc Sabadell està present en places estratègiques i col·labora amb organismes promotors de comerç exterior, de manera que dona suport al client en el desenvolupament i creixement de la seva activitat internacional.

Sabadell — Banca comercial i banca d'empreses
— Cobertura: tot Espanya, excepte territoris de la resta de marques

SabadellGuipuzcoano — Banca comercial i banca d'empreses
— Cobertura: País Basc, Navarra i La Rioja

SabadellHerrero — Banca comercial i banca d'empreses
— Cobertura: Astúries i Lleó

SabadellSolbank — Banca comercial per a particulars europeus residents en zones turístiques d'Espanya
— Cobertura: zones de la costa mediterrània i illes

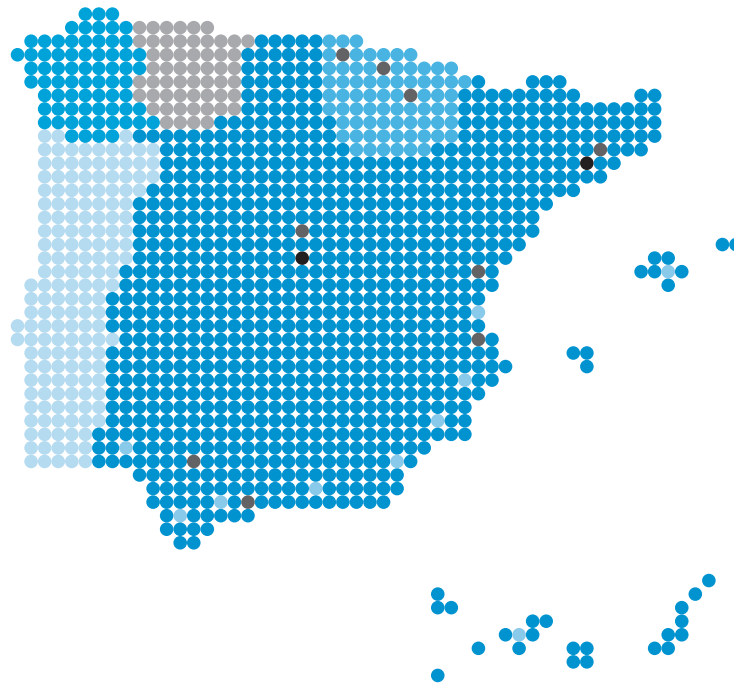
SabadellUrquijo
Banca privada — Banca privada. Fusió de Sabadell Banca Privada i Banco Urquijo
— Cobertura: tot Espanya Banca comercial i banca d'empreses

SabadellGallego — Cobertura: Galícia

T5 Marques amb què opera Banc Sabadell en la geografia nacional

G10 Mapa de marques per zones

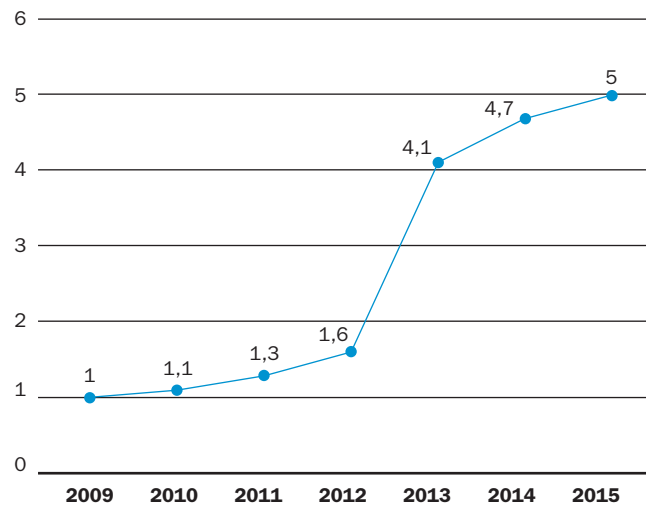
- Sabadell
- SabadellHerrero
- SabadellGuipuzcoano
- SabadellGallego
- SabadellSolbank
- SabadellUrquijo
- Activobank

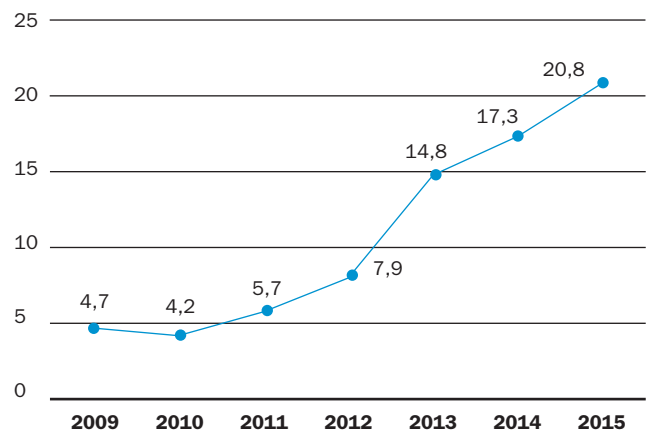
Indicadors de percepci3 de marca BS

Durant l'any 2015, el banc ha prosseguit amb 6xit la pol3tica d'eivar la notorietat de la seva marca, necess3ria per incrementar la capacitat de creixement en el mercat detallista del nostre pa3s, amb l'objectiu d'arribar a equiparar el seu nivell de coneixement al d'altres competidors rellevants. Aix3, la notorietat de la marca Sabadell ha passat en cinc anys de l'1,1% al 5% en termes *top of mind* i del 4,2% al 20,8% en termes de notorietat total, de manera que ocupa ja el cinqu6 lloc entre les entitats financeres espanyoles, segons dades de l'enquesta anual FRS Inmark, de refer6ncia en el sector (G11 i G12).

G11 Notorietat *top of mind*

G12 Notorietat total

Campanyes publicitàries i accions per reforçar la imatge del banc el 2015

La comunicació publicitària durant l'any 2015 s'ha continuat duent a terme amb un marcat segell personal que el distingeix de la resta d'anunciant del sector i que transmet i vol destacar el perfil professional, seriós, actual, innovador en servei al client i caràcter emprenedor.

Durant el primer trimestre, es va activar la campanya "Compromís Empreses", en què ens comprometiem a oferir-los tot allò que demanen d'una entitat financera ideal: proximitat, confiança, relacions, servei..., tot el que necessita una empresa en un sol acord. I per escrit.

Per representar l'analogia de relació entre el gestor personal i el client, a l'abril vam llançar la segona entrega del projecte "A prop" amb Rafa Nadal i John Carlin. Ens va servir per enfortir el nostre actiu principal: el gestor personal.

I en l'última campanya de l'any vam recuperar les converses entre diferents personalitats amb dos objectius molt clars: d'una banda, traslladar un posicionament competitiu com a entitat de referència per a les necessitats de finançament i, de l'altra, llançar el nostre nou eslògan "Sabadell. Ser on siguis", que ens defineix com un banc diferent que aspira a tenir llargues i profitoses relacions amb els seus clients pel seu compromís, conveniència, transparència, qualitat i voluntat de servei basada en l'acompanyament.

Estratègia multicanal

Canals

El banc manté un conjunt de canals de comunicació amb els seus clients tant físics (xarxa d'oficines nacional i internacional i xarxa de caixers) com digitals (BS Online, Sabadell Mòbil, Oficina Directa i xarxes socials), responnent a la demanda actual dels seus clients.

Durant l'exercici de 2015 i sota el Pla de transformació, Banc Sabadell continua buscant unir el millor de la banca de sempre, com ara la relació personal, amb el millor del món digital a través de la transformació digital, a la qual

el banc està dedicant un gran esforç, i així poder donar resposta a l'augment de la conveniència i de la ubiqüitat dels nostres clients.

El procés de transformació comporta un gran canvi cultural tant en la relació amb el client com intern, en el si de l'entitat. El canvi ha de començar a l'interior, per la qual cosa s'han nomenat entre els empleats "ambaixadors del canvi" per impulsar des de dins el canvi cultural necessari.

S'ha creat un nou model de relació amb el client, més evolucionat i amb més canals d'accés, mitjançant el programa *Instant Banking*, amb el qual s'ha estès el concepte d'"omnicanalitat". L'oficina ha deixat de ser el punt neuràlgic d'operacions per obrir-se a una àmplia gamma de punts de contacte, en què el client és el protagonista del procés. Això requereix simplificar al màxim els processos i canviar el model de distribució, amb oficines multiubicació, *hub & spoke*, i un nou model de gestió activa. És una transformació comercial totalment alineada en la transformació digital.

El 2015 l'esforç intern s'ha concentrat a desenvolupar noves capacitats de contractació remota *instant selling*, implantar la firma digital a particulars i desenvolupar *Sabadell Wallet*. Aquests serveis estan en fase de llançament per a tots els segments de clients de l'entitat. I gràcies a la innovació i a promoure, per exemple, l'anticipació a noves experiències digitals, s'ha buscat la millora permanent de l'experiència del client, amb el sistema *push* de notificacions.

Pràcticament el 40% dels clients actius són digitals, el 85% de les operatives transaccionals es duen a terme a través de canals digitals i el 15% dels clients té el mòbil com a principal canal d'accés.

El percentatge de clients amb contractes de banca a distància ha crescut aquest any del 62% al 69%.

El banc considera molt enriquidor el coneixement del món digital que es té en l'entorn dels emprenedors i a les universitats. En aquest sentit, s'ha promogut facilitar aquesta col·laboració amb un entorn web per a desenvolupadors externs per tal que desenvolupin una versió en producció d'una API que ha de permetre la integració de noves aplicacions (apps), i col·laborar així amb la capacitat de desenvolupament i innovació del banc.

Comunitat	Oficines	Comunitat	Oficines
Andalusia	143	C. Valenciana	387
Aragó	38	Extremadura	6
Astúries	146	Galícia	129
Balears	65	La Rioja	8
Canàries	30	Madrid	209
Cantàbria	6	Múrcia	148
Castella-la Manxa	23	Navarra	19
Castella i Lleó	64	País Basc	107
Catalunya	674	Ceuta i Melilla	2

T6 Nombre d'oficines per comunitat autònoma

Xarxa d'oficines

En la taula T6 es presenta la xarxa nacional d'oficines. Incloent-hi les 669 oficines que configuren la xarxa internacional, el grup totalitza 2.873 oficines al tancament de 2015.

Xarxa de caixers

Durant el 2015 es van realitzar 104 milions d'operacions (que suposa un increment del 10% respecte de l'any anterior), de les quals el 65% es van efectuar amb targetes de pagament i el 35% amb llibretes.

Al tancament de l'exercici, la xarxa de caixers del grup Banc Sabadell a Espanya és de 3.224 caixers i 379 actualitzadors de llibretes. La variació respecte a l'any anterior és de -71 caixers i +5 actualitzadors de llibretes.

El 2015 s'ha iniciat un pla de renovació de 800 caixers a Espanya, conjuntament amb el nou model d'ubicació de caixers en oficina, en què la novetat són els minivestíbuls, i s'espera continuar aquesta renovació durant l'exercici de 2016. S'han realitzat diverses actuacions aquest any, en què destaquen les millores en els sistemes de caixers, l'escurçament dels temps de resposta, la millora dels processos de gestió d'efectiu i l'homogeneïtzació dels processos. Tot això amb l'objectiu de reforçar el servei de caixers per millorar l'experiència dels clients.

Canals remots

BS Online

A final de 2015, el nombre de clients de BS Online era superior a 3,7 milions, dels quals una mica més de 3 milions són particulars i gairebé 700.000 són empreses, fet que suposa un increment de l'11% respecte a 2014. Pel que fa a clients actius, aquests han crescut un 6%.

Es van efectuar 1.523 milions de transaccions a través d'aquest canal, fet que representa un increment anual del 14%.

El percentatge d'operativa de *servicing* (operativa transaccional) digital puja a final d'any a més del 85%.

Al tancament de l'any 2015, BS Online se situava en la quarta posició del rànquing de disponibilitat de serveis web per a particulars d'entitats bancàries espanyoles, segons les mesures fetes per Eurobits (empresa especialitzada en el monitoratge de serveis de banca per Internet), i en la primera posició de serveis web per a empreses.

Durant l'exercici, es van dur a terme projectes d'incorporació d'operatives i promocions relacionades amb nous

productes i serveis, en què destaca el projecte de Firma Digital, un innovador sistema que substitueix l'actual targeta de coordenades pel mòbil i simplifica l'operativa en línia als clients alhora que dona resposta als requeriments de seguretat establerts per l'Autoritat Bancària Europea (EBA). També cal destacar la posada en marxa de diverses capacitats noves a BS Online, com ara la possibilitat de contractar nous comptes a la vista, comptes de valors o fons d'inversió, sense necessitat d'anar a l'oficina.

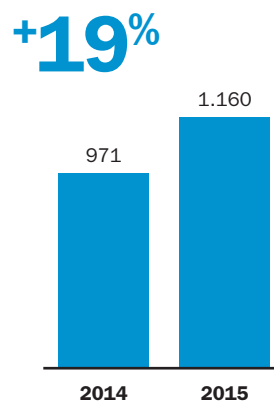
Sabadell Mòbil

Durant el 2015, el nombre d'usuaris actius de Sabadell Mòbil ha incrementat en més d'un 19% respecte a l'any anterior, i ha superat 1,16 milions de clients (G13).

Amb l'objectiu de millorar el servei, a principis d'any es va renovar l'aplicació per a mòbils i tauletes amb un nou disseny enfocat a facilitar la navegació i fer-la més intuïtiva. En la nova aplicació es destaca la posició global com a element central de la navegació cap als productes i les operatives. També es va adaptar la consulta de targetes perquè fos més visual i senzilla.

En el transcurs de l'any 2015, s'han incorporat altres millores de rellevància per a l'experiència d'usuari, com ara la nova secció de bústia de missatges i avisos, des de la qual s'agrupen tots els impactes cap al client, classificats segons la seva naturalesa. D'aquesta manera, el client disposa ara d'una única secció des de la qual pot signar tota la seva operativa i documentació pendent. Així mateix, s'ha potenciat l'alta de notificacions *push* per evolucionar les comunicacions enviades fins ara per SMS cap al canal *push*.

G13 Clients actius Sabadell Mòbil Dades en milers

Sabadell Mòbil és l'aplicació de banca mòbil més ben valorada d'Espanya els últims quatre anys.

Sabadell Mòbil no ha deixat d'evolucionar i ha integrat les últimes tecnologies per facilitar l'experiència d'usuari. Inicialment, es va incorporar la capacitat d'autenticació mitjançant Touch ID, i més recentment s'ha integrat la funcionalitat de Firma Digital, el nou mètode de firma de les operacions de banca a distància. Així, l'app de Banc Sabadell ha assolit durant el 2015 la quarta posició a l'App Store i la setena a Google Play, en ambdós casos situada al Top 10 de les aplicacions financeres a Espanya. La marca Banc Sabadell és un referent del mercat tant en capacitats digitals com en presència a Internet, segons un estudi publicat per Kanvas Media.

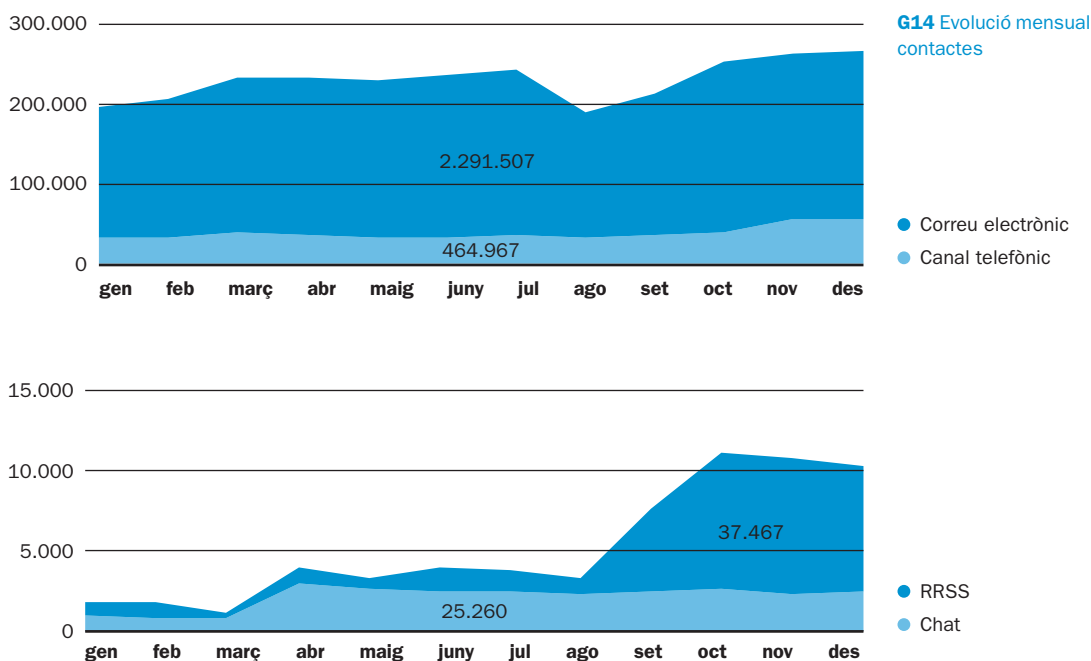
Oficina Directa

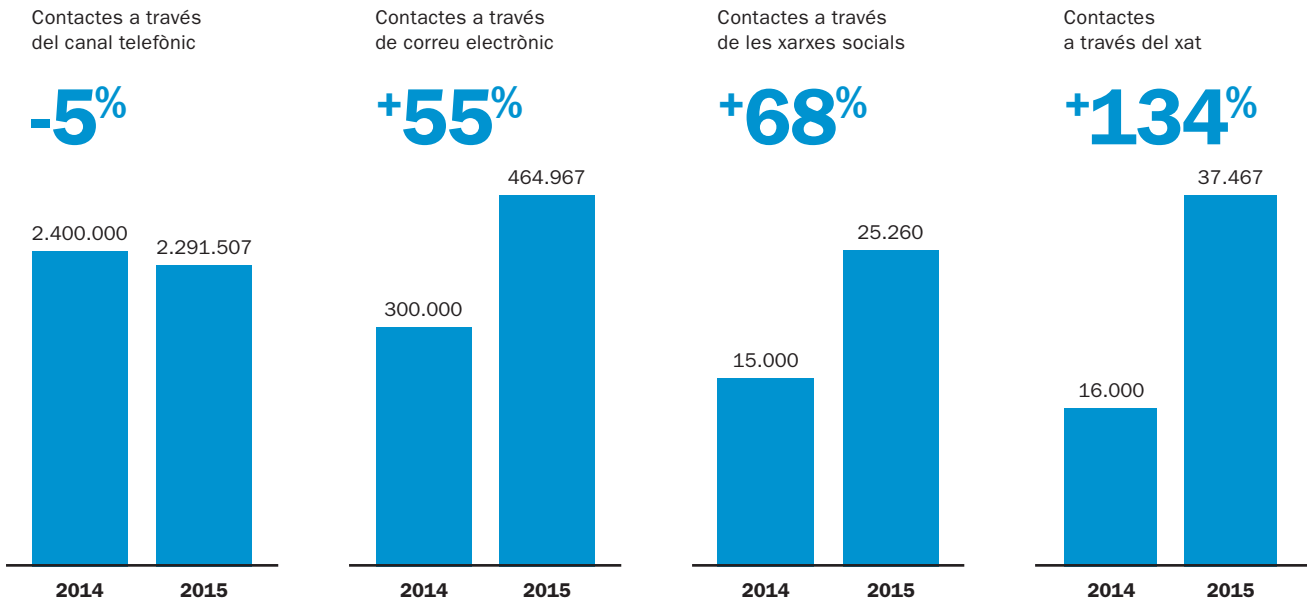
Durant l'any 2015, s'han superat els 2.810.000 contactes a l'Oficina Directa (G14), de manera que s'han incrementat els contactes en més d'un 3% respecte als registrats el 2014.

Destaquen les consultes telefòniques (81%) per sobre dels contactes per correu electrònic, per xat o per xarxes socials, tot i que aquests canals han crescut a ritmes molt accelerats durant el 2015.

Les trucades han caigut un 5% respecte al 2014, i s'han incrementat els contactes per altres canals. El canal correu electrònic, per exemple, ha incrementat la recepció de correus en més d'un 50%; el de xarxes socials, gairebé un 70%, i les converses per xat han crescut un 134% els últims dotze mesos (G15).

Aquestes dades reflecteixen la multicanalitat dels nostres clients i l'increment d'ús de canals alternatius, a què el client accedeix cada vegada de manera més recurrent.

Els nivells de servei van ser similars als de l'any anterior, ja que es va mantenir la ràtio SLA (mesurament del *service level agreement*) en atenció telefònica en el 96% i el canal correu electrònic gairebé en el 92%. La ràtio SLA en el xat va anar millorant cada mes fins a arribar a una ràtio de prop del 93% el desembre. En les xarxes socials es van rebre més de 388.000 mencions (respecte de les 75.000 de 2014), i el nivell d'interaccions va superar les 25.000, amb un 97% la SLA.

Durant el 2015 s'han continuat fent millores i llançant noves iniciatives per potenciar els diferents canals. Es va obrir el xat en línia al web del banc, tant per a particulars com per a empreses, amb una ràtio SLA de més del 90% i un temps de resposta de menys d'un minut. En el canal telefònic es va implantar una eina de *speech analytics* per analitzar la veu del client en el canal telefònic.

Xarxes socials

Les xarxes socials són un mitjà cada vegada més important en la relació amb els clients, ja que el seu ús es multiplica de manera exponencial. Per això el banc té com a prioritat potenciar-hi la seva presència. A través d'aquest mitjà, s'han difós un gran nombre d'esdeveniments, tant institucionals com actes en què el banc ha participat. Un exemple d'això són les presentacions de resultats, que s'han pogut seguir a través de Twitter.

Banc Sabadell va canviar la seva presència en xarxes socials durant el 2015. D'una banda, @bspress, el canal a Twitter de notícies i novetats del banc en castellà, va passar a ser @Sabadellpremsa. També es van obrir nous canals en català (@Sabadellpremsa) i en anglès (@Sabadellpress). De l'altra, es va deixar de publicar contingut nou i d'atendre a @SabadellCAM (per la reagrupació d'aquesta marca en la de Sabadell) i en la pàgina de la marca a Facebook (per la fusió amb la del banc, fet que va

fer incrementar en 4.000 el nombre de seguidors en un sol mes).

El nombre de seguidors a les xarxes socials s'ha incrementat un 39% respecte a l'any anterior, i ha fregat els 200.000 seguidors en la suma de tots els canals en què el banc està present: Twitter, Facebook, YouTube, LinkedIn i Google+. La producció de contingut propi ha continuat sent una constant el 2015, amb 323 articles al blog i la producció de 113 vídeos. A més a més, s'ha fet una aposta ferma per difondre esdeveniments en *streaming* a través de BancSabadellTV per tal d'apropar l'activitat del banc en temps real als nostres clients i no clients. També s'ha incrementat el nombre de retransmissions en directe per als empleats, com ara les presentacions dels reptes de BS Idea.

Innovació i empreudoria

Aquest any s'ha continuat apostant per difondre contingut vinculat a la innovació i l'empreudoria. Així, el febrer es va organitzar la segona hackatò de Banc Sabadell a Alacant, en què van participar més de cent programadors amb l'objectiu de desenvolupar idees que poguessin "revolucionar la banca del futur". L'esdeveniment es va poder seguir a les xarxes socials, en què es van publicar gran quantitat d'imatges i vídeos.

En l'àmbit empreudor, Banc Sabadell ha continuat impulsant el programa BStartup 10 per donar suport a empreses de creació recent. A través d'aquest programa, enguany també s'ha participat en nombrosos esdeveniments, com ara la primera jornada Health & Bio Team Dating, que es feia a Barcelona. Va ser una trobada innovadora per posar en contacte ciència i negoci a fi de crear nous projectes empresarials. A més a més, s'han organitzat esdeveniments per fer *networking* en Venture Network Events en diferents punts de la geografia espanyola.

Barcelona Open Banc Sabadell

El Barcelona Open Banc Sabadell ha estat l'esdeveniment en què ha participat l'entitat més seguit a les xarxes socials. De fet, es van superar els 275 milions d'impactes a Twitter, una xifra mai assolida anteriorment. Durant el torneig es van publicar gairebé 30.000 tuïts amb l'etiqueta del torneig, #benopenbs. Uns 11.000 usuaris van participar amb els seus tuïts a moure el torneig en xarxes socials. L'evolució del torneig es va poder seguir al web oficial del torneig i a Twitter. El rànquing dels tennistes més esmentats el va encapçalar el campió Kei Nishikori amb més d'11.000 mencions, seguit per Rafa Nadal amb més de 7.000 i per Pablo Andújar, el finalista d'aquesta edició i que a Twitter va aconseguir més de 3.500 mencions.

Tecnologia d'última generació i innovació

En l'àmbit pur de la innovació, el banc continua amb el llançament de serveis innovadors que enriqueixen la seva relació amb el client i permeten accelerar el procés de transformació digital de l'entitat, amb una visió més a llarg termini del banc del futur.

Big data - Kelvin Retail

Amb l'objectiu de posar en valor actius del banc basats en dades, durant la segona meitat de 2015 es va iniciar el projecte Kelvin Retail.

Kelvin Retail és un servei d'informació dirigit al petit i mitjà comerç consistent en un web privat per al comerç que es complementa amb l'enviament mensual per correu electrònic d'un informe resum de l'activitat. La voluntat d'aquest nou servei és posar a disposició dels comerços la informació de què disposa el banc referent al comportament del seu negoci, els seus clients i el seu sector. Tota la informació implicada està prèviament anonimitzada i agregada, a més de presentar-se sempre de manera estadística. Els gestors del negoci podran usar aquesta informació per prendre decisions del seu dia a dia.

El 21 de desembre de 2015 es va llançar un pilot d'aquest servei a 82 participants amb un total de 165 comerços de 20 sectors diferents, amb el qual es pretén validar la utilitat del servei, millorar els indicadors i verificar els canals de comunicació amb els comerços.

Sabadell Digital & Agile Lab

Banc Sabadell ha construït i posat en marxa, el 2015, el Sabadell Digital & Agile Lab, un espai disruptiu ubicat a la seu corporativa de Sant Cugat, que permetrà a l'entitat avançar en la seva aposta per la transformació digital i comercial.

Des del punt de vista tecnològic, el Sabadell Digital & Agile Lab disposa de totes les eines necessàries, i de les últimes novetats en dispositius mòbils, per facilitar

el desenvolupament àgil de projectes, així com per poder replicar els diferents tipus de relació dels clients i usuaris amb les seves eines digitals.

Open API & portal Sabadell Developers

L'Open API és una biblioteca de mètodes que facilita a tercers l'accés i la interacció amb algunes de les principals funcions i serveis digitals que el banc ofereix als seus clients. Aquesta interfície permet la creació d'aplicacions que posteriorment es puguin integrar amb els serveis de Banc Sabadell sense problemes de compatibilitat.

Mitjançant l'obertura d'una API pròpia, Banc Sabadell ha aconseguit:

- Facilitar l'experimentació i el desenvolupament de nous serveis per part de tercers.
- Incrementar el nombre d'interaccions amb clients i potencials clients.
- Atraure talent i identificar noves oportunitats de negoci.

Aquesta iniciativa s'adreça a clients desenvolupadors de Banc Sabadell, però també s'acosta a qualsevol interessat en les possibilitats de negoci que ofereix l'API de l'entitat. La relació amb aquestes comunitats es concentra en el portal developers.bancsabadell.com, creat expressament a aquest efecte.

Banc Sabadell no busca únicament que la interfície de programació s'empri per dissenyar, desenvolupar i optimitzar aplicacions que facilitin tasques operatives i agilitzin les operacions bancàries del dia a dia dels seus clients, sinó que aspira a crear noves connexions amb el món *fintech*, com ara la integració de serveis bancaris amb dispositius capdavanters (*smartwatch*, ulleres de realitat augmentada, etc.).

cuBS Project

El projecte cuBS, desenvolupat el 2015, constitueix un dels primers projectes d'innovació disruptiva del banc.

cuBS proposa, a través d'un dispositiu físic en forma de cub i connectat a Internet, una nova experiència que permet fer tangible el banc a les llars dels nostres clients.

El seu objectiu és proporcionar nous serveis, per exemple, inicialment, la gestió d'objectius d'estalvi, i integrar-los en dinàmiques familiars, per col·laborar així en l'educació financera dels fills.

Actualment, i havent obtingut ja tots els resultats del procés, el banc està analitzant les diferents vies de continuïtat del projecte, entre les quals es troba la industrialització del dispositiu.

Qualitat de servei

Per a Banc Sabadell, la qualitat no és una opció estratègica, sinó una manera d'entendre i fer la seva activitat, tant des de la perspectiva del valor lliurat als seus grups d'interès com en l'execució de tots i cada un dels processos en què s'articula aquesta activitat. Aquesta orientació natural cap a l'excel·lència l'ajuda a enfortir les seves capacitats en totes les àrees de gestió, de manera que converteix les amenaces en fortaleres i els reptes en oportunitats de futur.

Per això, el banc avalua la seva activitat d'acord amb els estàndards i els models existents, per assegurar la bondat dels enfocaments de gestió i per fixar nous objectius de millora des de l'autocrítica permanent.

El referent principal per a la comparació i millora de les pràctiques de gestió és el model de *l'European Foundation for Quality Management (EFQM)*, sota el qual el banc se sotmet a avaluacions independents cada dos anys. En l'avaluació realitzada el novembre de 2014, es va

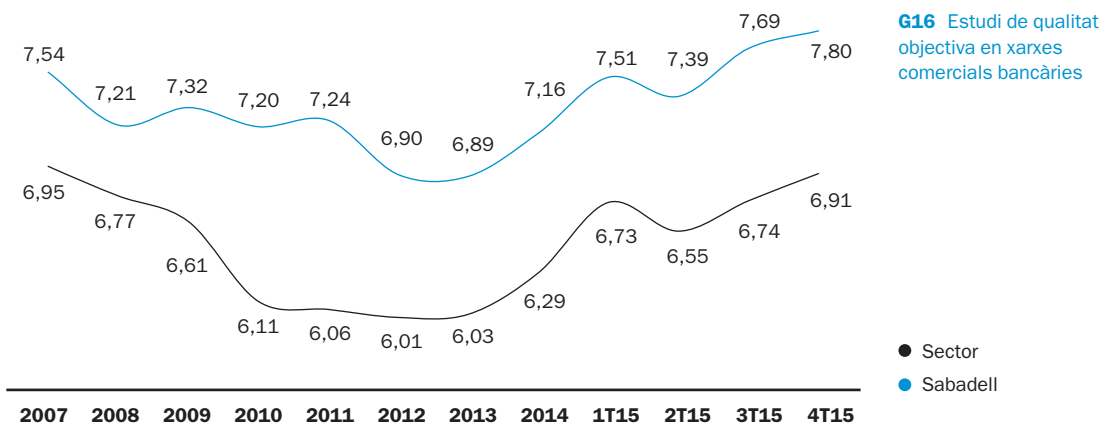
renovar el Segell d'Or a l'Excel·lència en Gestió (+500), i es van superar els 700 punts d'aquest exigent model. Això representa un increment de gairebé 100 punts respecte a la de 2012, fet que suposa un resultat realment extraordinari i a l'abast de molt poques organitzacions.

A més a més, Banc Sabadell continua sent l'única entitat de crèdit espanyola amb el 100% de la seva activitat financera certificada sota la ISO, la qual cosa demostra la seva orientació al client i el rigor en la gestió dels processos. El 2015, Banc Sabadell ha renovat el certificat ISO 9001.

El banc disposa del distintiu Madrid Excelente, renovat aquest any 2015 per tres anys més, després de superar l'avaluació satisfactòriament.

Les diferents actuacions del pla comercial que s'han dut a terme han donat els seus fruits, i les valoracions dels clients han constatat la millora en la qualitat del servei, tant respecte de la mitjana del sector com en termes absoluts, en què Banc Sabadell ha estat l'entitat més ben valorada segons l'índex de qualitat (G16).

La concentració de tasques facilita sinergies i allibera temps a les oficines, cosa que permet aconseguir més eficiència operativa i centrar esforços a millorar l'experiència del client.

* Font: EQUOS, STIGA, Estudi de qualitat de xarxes bancàries. Dades de 2015 reportades amb el perímetre al tancament de cada trimestre.

Reconeixements

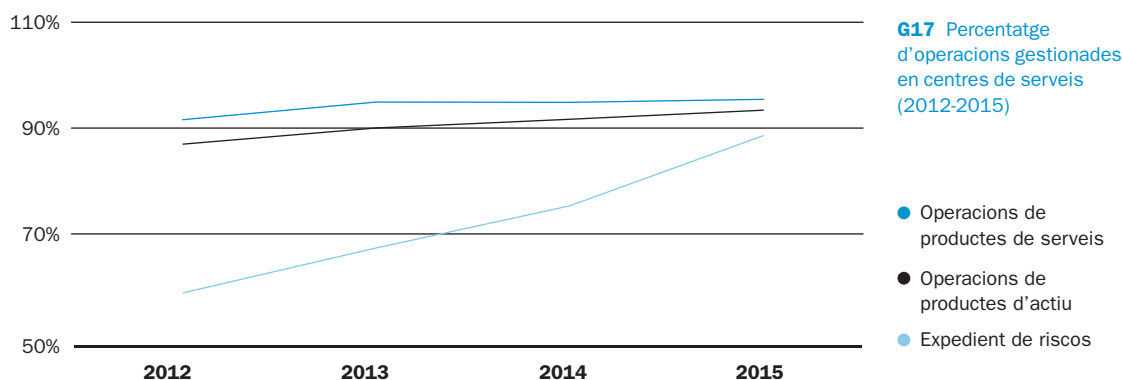
L'entorn està canviant (la societat, les tecnologies i, en definitiva, els consumidors), i això exigeix al banc evolucionar el seu model de negoci actual. Aquesta evolució passa per ajustar el model de relació amb els nostres clients, a força d'incorporar noves capacitats digitals, millorar la sistemàtica comercial i adequar la xarxa d'oficines a les seves necessitats. El pla de transformació en què Banc Sabadell està immers és un projecte ambiciós, un repte que impulsa el nostre compromís de mantenir una relació a llarg termini amb els nostres clients.

La transformació del model operatiu en què es troba immers el banc està orientada a les activitats clau del negoci per tal d'incrementar la productivitat i rendibilitat, garantint la qualitat del servei que caracteritza l'entitat.

Aquesta transformació es fonamenta en la industrialització d'activitats administratives, fet que possibilita incrementar la dedicació a tasques de valor i a la gestió dels processos operatius crítics, i derivar les activitats *non-core* a fàbriques operacionals. Amb l'aprofitament de sinergies procedents de la concentració s'aconsegueix una reducció en els temps mitjans d'operació, un increment en la capacitat de resposta i la consolidació dels processos, així com la possibilitat d'implantar millores per ampliar-ne la traçabilitat i el seguiment.

En aquest sentit, durant aquest exercici, s'ha consolidat el pla d'expansió dels centres administratius territorials i, al mateix temps, s'han identificat nous traspassos, refermant les ràtios de concentració, que se situen pràcticament en l'objectiu marcat en el pla de transformació. Pel que fa a les millores de l'experiència del client, s'ha verificat un nou model *front-office* que promou l'ús de canals digitals i trasllada tasques administratives a centres *back-office*. En aquest àmbit, també s'han implantat iniciatives que milloren la comunicació amb els clients des de centres especialitzats i que permeten proposar solucions adaptades a les seves necessitats. Gràcies a la implementació d'automatitzacions, s'ha aconseguit que els processos siguin més senzills i àgils, cosa que es tradueix en més eficiència operativa (G17).

El model optimitzat permet fer un seguiment exhaustiu de la despesa, aspecte imprescindible per mantenir alineats els objectius de reducció de costos tenint en compte els increments de capacitat derivats de les adquisicions d'entitats els últims anys.

Document publicitari

Rafa Nadal
Doha

“És bo, en un moment donat, tenir el teu propi criteri.” Ser a prop és saber quan necessites un consell i quan no. I això és el que fa el teu Gestor Personal de Banc Sabadell. Coneix el teu amb el Servei de Cita Prèvia a bancsabadell.com

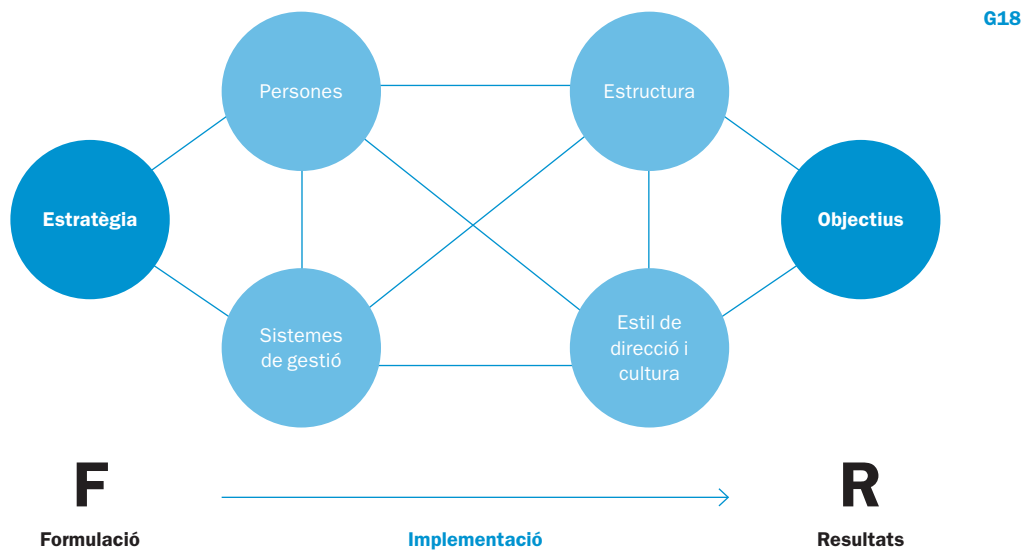
A prop és una conversa privada entre Rafa Nadal i John Carlin.

B Sabadell

Equip humà

El banc disposa d'un equip humà jove, ben preparat i amb diversitat de gènere. El model de recursos humans segueix una estratègia clara i es basa en quatre palanques clau que li permeten assolir els objectius (G18).

En aquest sentit, també són fonamentals quatre premisses, que regeixen en tot moment la gestió del capital humà del grup:

- El banc té establertes polítiques i normatives de recursos humans que regeixen tota l'organització.
- Les persones són un actiu diferencial i factor crític de l'èxit de Banc Sabadell.
- Les persones són de tota l'organització i formen part d'un únic equip: Banc Sabadell.
- El banc considera que cal reforçar constantment el contracte emocional entre el banc i les persones del seu equip.*

Estratègia de gestió de recursos humans sota el Pla Triple i eixos d'actuació el 2015

El 2015 s'han posat en marxa les capacitats construïdes durant el primer any del Pla Triple. La gestió del talent i del capital humà s'ha consolidat com un focus clau dins del pla.

En aquest sentit, s'han efectuat canvis profunds en l'estructura de Recursos Humans, en què ha destacat la creació de tres nous rols:

Human resources business partners (HRBP)

És el nou interlocutor amb les unitats de negoci. Es tracta d'un assessor amb capacitat de decisió en la planificació, prioritització i gestió de les necessitats específiques que, en matèria de persones, es deriven de l'estratègia de negoci.

Centros de Excelencia:

Són els consultors especialitzats en producte (formació, compensació, selecció, etc.), que centralitzen el coneixement funcional que requereix el negoci.

Centre de Serveis Compartits

La seva missió és executar les tasques i transaccions operatives. És el *back-office* dels processos de Recursos Humans.

Dins de la transformació i evolució organitzativa, s'han establert tres prioritats estratègiques en l'àmbit de les persones:

- Gestionar el talent d'una manera transversal per donar resposta al creixement del grup.
- Elevar el llistó de l'acompliment del conjunt d'empleats.
- Involucrar i comprometre tots els treballadors amb el projecte de futur del grup.

Aquesta transformació s'estableix sobre una important inversió en tecnologia, amb la implantació de les solucions informàtiques per a tots els processos de Recursos Humans.

Les cinc iniciatives *core* (gestió integrada del talent, model de gestió de l'acompliment, gestió segmentada de persones, marca com a ocupador i transformació de la formació) definides per dur a terme aquesta transformació es continuen desplegant i es culminaran plenament el 2016.

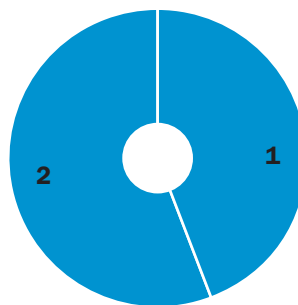
Aquestes iniciatives responen al com, però és igualment important centrar-se en el qui. Per fer-ho, es van definir tres iniciatives més, centrades en la millora de les capacitats de recursos humans dels elements clau de

* Vegeu les polítiques i els principis de Recursos Humans en l'informe de gestió dels comptes anuals.

l'organització (qualitat directiva, gestió multigeneracional del talent i flexibilitat i model internacional de Recursos Humans).

Distribució de la plantilla

Al tancament de l'exercici de 2015, la plantilla de Banc Sabadell i el seu grup era de 26.090 persones, xifra que representava un increment de 8.561 persones respecte a l'exercici anterior. La mitjana d'edat de la plantilla s'ha situat en 43,54 anys, i la mitjana d'antiguitat ha estat de 17,42 anys. Pel que fa a la comparació de la plantilla per sexes, el 44,4% eren homes, i el 55,6%, dones (G19).

G19 Distribució de la plantilla per gènere 31.12.2015 (en %)

1 Homes	44,4%
2 Dones	55,6%

Projectes en matèria de recursos humans

Formació i desenvolupament del lideratge

S'ha reforçat el model de valoració de l'acompliment, pedra angular de la gestió de persones del grup, mitjançant una simplificació del procés de valoració de competències i la seva integració amb la Direcció per Objectius. Tot això unit a un primer pas en la transformació del model d'aprenentatge.

Durant el 2015 s'ha treballat en el disseny d'un model d'aprenentatge que doni suport al creixement dels nostres professionals. Per això s'aposta per un model de formació informal, flexible, orientat a la persona, innovador i alineat amb les necessitats de negoci. En el marc d'aquesta transformació, el 2016 s'implantarà una nova plataforma d'aprenentatge, que permetrà als empleats ampliar el seu accés a l'oferta formativa, planificar el seu pla de formació, recomanar cursos, etc.

A més a més, el model d'aprenentatge facilitarà identificar quin és l'impacte en el negoci de les accions formatives, a través del mesurament dels resultats obtinguts després de l'acció formativa.

S'han implantat noves metodologies d'aprenentatge informal. Per exemple, s'ha desenvolupat una app que, a través d'un joc tipus trivial que ha acompanyat la campanya comercial de plans de pensions, s'ha format en aquest producte.

Llançament d'un nou model d'aprenentatge de l'anglès: flexible, tecnològic, apte per a tothom, personalitzat

Hem implantat un nou model formatiu d'idiomes per fer-lo més flexible i adaptable a tots els nivells. Aquest nou model permet accedir als millors continguts per millorar el nivell d'anglès des del punt de vista individual i de l'organització.

A través de les eines associades a aquest model, es té informació en temps real de l'avanç en els KPI fixats anualment i l'adquisició i millora del coneixement de l'idioma amb caràcter global i individual de cada participant.

Empleats donats d'alta a la nova plataforma

4.233

Llançament de l'Escola Comercial com un model de transformació i sostenibilitat del Programa de Desenvolupament Comercial: Grow Up directors d'oficina

S'han definit l'estructura i els objectius de la futura Escola Comercial, que ha de permetre alinear l'aprenentatge de les persones amb els reptes de negoci i transformació comercial en què el banc està immers.

Alhora, l'Escola Comercial ha de ser una palanca clau per donar sostenibilitat al model de sistemàtica comercial de xarxa que s'ha implantat amb el Programa de Desenvolupament Comercial. Una primera mostra d'aquest nou enfocament de l'aprenentatge a Banc Sabadell i que ha de formar part de l'escola és el programa Grow Up per a nous directors d'oficina, que té com a objectiu desenvolupar i transformar el nou director perquè sigui líder de negoci i també líder del seu equip en l'àmbit de la seva oficina.

Desenvolupament de lideratge amb un nou model orientat a les persones: "Liderant el futur"

El Pla director de recursos humans implica canvis importants en la forma en què mànagers i directius gestionen persones i equips. Dins de la gestió del talent, un dels reptes immediats és captar, desenvolupar, retenir i transmetre talent d'acord amb les expectatives de cada una de les generacions que actualment conviuen al banc (*babyboomers*, generació X i mil·lenistes), de manera que l'objectiu d'aquesta línia d'actuació és reconèixer les

diferents generacions per gestionar-les de forma diferent segons les seves expectatives.

“Liderant el futur” és un programa integral de desenvolupament de lideratge adreçat a directius per potenciar un estil de lideratge comú a Banc Sabadell, en què es fomenta la cooperació i el desenvolupament dels equips, amb una alta orientació a l'acció i al negoci.

Amb la realització d'aquest programa a través d'una metodologia capdavantera, flexible i integrada, fomentem que els nostres directius tinguin una visió i un patró comuns del lideratge, i afavorim el creixement i desenvolupament professional d'acord amb la cultura del banc, partint del canvi personal per facilitar un canvi en l'organització. El programa genera un efecte sinèrgic en què s'aconsegueix la transmissió de coneixements en cascada dels participants als seus equips, així com una actitud més propera i humana. Aquestes actituds posicionen els nostres directius com un referent de qualitat i proximitat, tant internament com en el mercat extern.

Relacionat amb això, un altre objectiu és dotar l'organització i les persones de les eines i solucions de flexibilitat laboral que l'estratègia de negoci requereixi per millorar la productivitat i competitivitat.

BS Business School: reconeixement públic com a referent de mercat

És una plataforma digital, exclusiva per a directius de Banc Sabadell, que s'ha consolidat durant el 2015 com un canal de valor i desenvolupament dels directius.

Els seus objectius principals són la millora de la visió global a través de l'autodesenvolupament i la generació d'un vincle personal i professional entre els membres del col·lectiu pel fet de compartir expertesa, recursos i informació.

Els èxits principals d'aquest any han estat arribar a un nivell d'usuaris del 91% respecte al col·lectiu directiu, un alt nivell d'ús amb més de 60.000 pàgines visitades.

Mobilitat

S'ha posat en marxa un ambiciós programa de selecció interna, destinat a donar oportunitats de creixement professional i afavorir la mobilitat interna dels empleats del grup. Per a les posicions que no es cobreixin internament, s'ha millorat la pàgina d'ocupació, fent-la més atractiva i usable.

D'acord amb el model de recursos humans i les polítiques definides, el volum de mobilitat internacional continua creixent. Se segueix treballant en la consolidació d'un planter de professionals que nodreixin selectivament la futura expansió, així com en la incorporació de l'experiència internacional en la carrera directiva.

Gestió de recursos humans

Per tal de guanyar eficiència i especialització, s'ha creat una unitat que reuneix de forma transversal el conjunt de tasques operatives de recursos humans. S'afegeix a la ja existent Oficina d'Atenció a l'Empleat, el Centre de Serveis Compartits. Aquest centre es focalitza en la prestació de servei a les direccions restants, de manera que s'aconsegueix més eficiència a través de l'especialització.

Entre els serveis més destacats, la confecció de les nòmines mensuals de més de 18.900 empleats i més de 41.000 consultes ateses a l'Oficina d'Atenció a l'Empleat (OAE) durant aquest any.

Premis i reconeixements

Premi Capital Humà en la categoria de Gestió Integral pel nostre Programa de Gestió del Talent i Capital Humà
S'han valorat molt positivament tant les palanques de transformació i evolució organitzativa com la visió renovada de la funció de Recursos Humans inclosos en aquest programa.

Menció d'Honor per a la BS Business School en els premis Talent Mobility

Reconeixement a una iniciativa digital, pionera i orientada al creixement del lideratge positiu a l'empresa.

Gold SAP Award en la categoria Innovation Projects per al projecte d'implantació de Success Factors en Human Capital Management

El jurat ha valorat especialment que hagi estat un projecte d'innovació en el núvol, que elimina més de 150 instal·lacions diferents que tenien en els diferents països, amb diversitat de processos i models per cobrir en les àrees de gestió del talent de l'empleat, de selecció de persones, de gestió d'objectius, desenvolupament i formació.

Premi CEO/DCH a l'excel·lència en el desenvolupament de persones per a Jaume Guardiola

Candidats (interns i externs) han aplicat a les 138 vacants publicades des de juny.

2.957

Responsabilitat social corporativa

Banc Sabadell desenvolupa el seu negoci de manera transparent i ètica, responnent a les preocupacions de la societat. El banc assumeix el seu rol com a motor econòmic alhora que garanteix un correcte impacte en la societat i el medi ambient. Totes i cada una de les persones que integren l'organització són les que, amb professionalitat i rigor, respecten i apliquen els principis i les polítiques de responsabilitat social corporativa, a més de garantir la qualitat i transparència en el servei al client.

Els principis i les polítiques de responsabilitat social corporativa s'orienten a donar resposta a les expectatives dels diferents grups d'interès amb l'objectiu d'establir una relació a llarg termini i fomentar el valor compartit.

El 2015, el banc ha continuat desenvolupant els programes del seu Pla director de responsabilitat social corporativa, que s'articula sobre cinc principis generals: banca responsable, empresa saludable, sostenibilitat ambiental, valor compartit i cultura de responsabilitat social corporativa, que de manera transversal reforça la importància de l'ètica professional.

Banca responsable

Banc Sabadell compleix amb la normativa legal, així com amb les polítiques, normes internes i codis de conducta que garanteixen un comportament ètic i responsable en tota l'organització, i per això disposa de diverses eines que es despleguen en tota l'organització i arriben a tota l'activitat del grup.

- Codi de conducta: d'aplicació general a totes les persones que formen part directa del grup, ja sigui a través d'un vincle laboral o formant part dels seus òrgans de govern.
- Reglament intern de conducta en l'àmbit del mercat de valors.
- Codi de conducta per a proveïdors.
- Política d'ètica i drets humans.
- Política de responsabilitat social corporativa.
- Polítiques en relació amb els grups d'interès (accionistes i inversors, clients, proveïdors, recursos humans, medi ambient i acció social).
- Pla d'igualtat efectiva entre dones i homes a Banc Sabadell.
- Codi d'ús de les xarxes socials.
- Adhesió a Autocontrol (Associació per a l'Autoregulació de la Comunicació Comercial).
- Adhesió al Codi de bones pràctiques bancàries.

Durant l'exercici de 2015, el banc ha ampliat el Reglament Intern de Conducta en l'àmbit del mercat de valors, i ha incorporat noves mesures per evitar conflictes d'interès en l'anàlisi de valors.

El banc té constituït un Comitè d'Ètica Corporativa, compost per un president i cinc vocals, tots ells designats pel Consell d'Administració, que assessora el mateix

consell en l'adopció de polítiques de RSC. A més a més, tota la plantilla es pot dirigir de manera confidencial al Comitè d'Ètica Corporativa, a través d'una adreça de correu electrònic, per a qualsevol qüestió relativa a l'exercici de l'ètica empresarial en l'organització.

D'altra banda, Banc Sabadell fomenta la inversió responsable i ofereix als seus clients determinats productes que incorporen criteris ètics d'inversió alhora que aquests contribueixen a projectes solidaris:

- El fons Sabadell Inversión Ètica y Solidaria, FI.
- La societat Urquijo Cooperación SICAV.
- El pla de pensions Ètic i Solidari.
- Pla de pensions BanSabadell 21 FP.

L'entitat gestora de fons de pensions BanSabadell Pensiones, EGFP, SA està adherida als Principis d'inversió responsable en la categoria de gestió d'actius. Aquests principis inclouen criteris socials, ambientals i de bon govern en les polítiques i pràctiques de gestió.

L'exercici de la responsabilitat social corporativa a Banc Sabadell també es concreta a través de l'adhesió a iniciatives internacionals i en l'obtenció de certificats i qualificacions.

- Signant dels deu principis del Pacte mundial de les Nacions Unides en matèria de drets humans, treball, medi ambient i anticorrupció.
- Signant dels Principis de l'Equador, que determinen la incorporació de criteris socials i ambientals en el finançament de grans projectes i en els préstecs corporatius.
- Integració de la RSC en la pràctica empresarial seguint la guia ISO 26000.
- Adhesió a la categoria de gestió d'actius dels Principis d'inversió responsable de Nacions Unides.
- Adhesió al conveni subscrit entre l'AEB, la CNMV i el Banc d'Espanya per al desenvolupament d'actuacions en el marc del Pla nacional d'educació financera.
- Inclusió en els índexs sostenibles FTSE4Good i FTSE-4Good IBEX, Euronext Vigeo Europe 120 i Euronext Vigeo Eurozone 120.
- Segell d'Or del model de l'European Foundation for Quality Management (EFQM).
- Certificació ISO 9001 vigent per al 100% dels processos i per a les activitats del grup financer a Espanya.
- Signant del Carbon Disclosure Project (CDP) en matèria d'acció contra el canvi climàtic i del CDP Water Disclosure. Banc Sabadell reporta públicament les seves emissions de CO2 des de 2009.

Compromís amb la societat

Banc Sabadell contribueix a crear riquesa en l'economia espanyola en un marc de creixement sostenible. El 2015, Banc Sabadell ha mantingut 26.090 ocupacions directes i ha dedicat més de 1.457 milions d'euros a salaris i cotitzacions.

A més a més, el banc té un important compromís amb la societat, que manifesta en iniciatives concretes tant educatives com de resposta a les necessitats socials que han sorgit els últims anys.

Educación financiera

Banc Sabadell es va adherir el 2011 al conveni subscrit entre l'AEB, la CNMV i el Banc d'Espanya per al desenvolupament d'actuacions en el marc del Pla nacional d'educació financera. Aquest pla és un projecte que té com a objectiu millorar la cultura financera dels ciutadans dotant-los dels coneixements bàsics i les eines necessàries perquè controlin les seves finances de manera responsable i informada. El pla segueix les recomanacions i principis de la Comissió Europea i de l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE). La pàgina web del grup ofereix un enllaç directe al lloc www.finanzasparatodos.es, en què els usuaris poden trobar un recull de fitxes que donen consells bàsics d'economia familiar, inversió, etc.

Banc Sabadell forma part del grup de treball d'educació financera de l'AEB que es va constituir el 2015. El grup es reuneix cada dos mesos amb l'objectiu de compartir bones pràctiques entre entitats financeres en matèria d'educació financera i implantar accions conjuntes en el marc de la setmana d'educació financera.

Per als nens, anualment es convoca el concurs de dibuix infantil "Per a què serveixen els diners?", en què per cada dibuix rebut Banc Sabadell dóna 1 euro a UNICEF per a un dels seus projectes.

Per als joves, Banc Sabadell participa en el programa Educació Financera a les Escoles de Catalunya (EFEC), que comprèn el 20% de les escoles a Catalunya i té com a objectiu ajudar els estudiants a prendre consciència de l'ús dels diners i facilitar la comprensió de l'operativa financera bàsica. D'altra banda, el març de 2015, s'ha desenvolupat el programa "Les teves finances, el teu futur" en més de cent centres escolars de tot Espanya, amb la participació de 6.500 joves. Aquesta iniciativa es realitza en col·laboració amb l'AEB i la fundació Junior Achievement en el marc de l'European Money Week, que va tenir lloc simultàniament en trenta-un països europeus. Banc Sabadell va participar en quinze programes amb un total de trenta voluntaris en onze ciutats de tot el país.

El banc posa a disposició dels seus clients l'eina Finances Personals, que els permet disposar de tota la informació sobre els seus ingressos i despeses organitzats per conceptes i gestionar així la seva economia domèstica.

Per als més grans, Banc Sabadell ha llançat la campanya "Quant temps viurem?", que gira al voltant de quatre conferències íntegres en què quatre científics de reconegut prestigi responen aquesta pregunta. Els científics exposen els motius pels quals l'esperança de vida dels espanyols s'incrementarà de manera notable en el futur, i, davant aquest escenari, Banc Sabadell convida l'espectador a reflexionar sobre la necessitat de tenir un pla d'estalvi per a la jubilació. La iniciativa es completa amb la guia de

jubilació "Com construir cada dia el futur", que sensibilitza sobre la necessitat de l'estalvi per a la jubilació.

Per a pimes, Banc Sabadell, AMEC, Arola, CESCE, ESADE i Garrigues han desenvolupat el programa Exportar per Creïxer, que pretén acompanyar les pimes en el seu procés d'internacionalització com a via de sortida a la crisi. El 2015 s'han dut a terme nou jornades dirigides a empreses amb una assistència total de prop de mil persones.

Igualtat, integració i conciliació

Banc Sabadell garanteix i té el compromís de fomentar la igualtat d'oportunitats en la relació que manté amb els seus empleats: selecció, formació, promoció i condicions de treball. Per a cada un dels àmbits que constitueixen aquesta relació, aquest compromís està recollit en el Pla d'igualtat, en la política de recursos humans i en el Codi de conducta.

Els pilars de la política de recursos humans són el respecte a la dignitat de la persona, una retribució justa i competitiva, una informació veraç i transparent i la cooperació duradora.

Banc Sabadell va signar el 2014 un acord de col·laboració amb el Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat sobre l'adaptació de mesures per augmentar la presència de dones en llocs directius i comitès de direcció. Aquest compromís vol promoure activament que la igualtat, el mèrit i la capacitat de les dones es respectin i es valorin en els processos de formació interna, selecció i promoció de persones.

Banc Sabadell fomenta la diversitat i la integració en l'àmbit laboral amb processos de selecció de personal orientats a la no-discriminació. El grup estableix accions d'adequació del lloc de treball en cas que siguin necessàries. A més a més, l'entitat ofereix acompanyament en la sol·licitud de tràmits i gestions en l'àmbit municipal, autonòmic o estatal, de manera que es faciliti el benestar social d'aquest col·lectiu més enllà de l'àmbit estrictament professional. El nombre d'empleats amb alguna discapacitat el 2015 ha estat de 254.

Els empleats disposen d'una sèrie de beneficis pactats per Banc Sabadell i els representants sindicals en l'acord sobre mesures de conciliació de la vida familiar i personal amb la laboral, que en molts casos millora el que estableix llei. Tots aquests beneficis s'han comunicat a la totalitat de la plantilla, estan recollits en el portal de l'empleat de la intranet i en la guia virtual d'empleats i es publiquen en el web del banc.

Aquests beneficis inclouen reducció de jornades retribuïdes, no retribuïdes i per lactància, excedències per maternitat i per cura de familiars, permisos especials, permís de paternitat i flexibilitat horària.

Gestió social de l'habitatge

Banc Sabadell ha delegat a Solvia, Sociedad Gestora de Vivienda Social, S.L. (SOGEVISO), constituïda el 2015, la gestió i administració del parc d'habitatges de lloguer assequible/social.

El grup Banc Sabadell comptabilitza a final de l'exercici 4.858 habitatges de lloguer assequible/social contractat amb clients que presenten dificultats econòmiques i que provenen d'un procediment d'execució hipotecària, d'una dació en pagament o d'una situació d'ocupació irregular.

Durant l'any 2015, el banc ha reiterat el seu compromís amb el Codi de bones pràctiques bancàries per limitar els efectes de l'endeutament i facilitar la recuperació dels deutors en risc d'exclusió social; per això, ha aprovat 450 operacions de reestructuració del deute hipotecari i 13 dacions en pagament.

També el 2015 el banc va subscriure l'ampliació del nombre d'habitatges aportats al Fons Social de l'Habitatge (FSV) i les modificacions al conveni que preveïen l'ampliació dels criteris d'accés als habitatges d'aquest fons, així com la possibilitat d'incloure en el seu perímetre els lloguers socials formalitzats procedents de dacions o adjudicacions. El nivell d'ocupació dels 400 habitatges aportats per Banc Sabadell a l'FSV s'ha situat en el 82%.

A més a més, el banc té cedits 98 immobles a 50 institucions i fundacions diferents sense ànim de lucre i orientades a donar suport i servei als col·lectius socials més desfavorits.

Per abordar els diferents enfocaments d'aquestes polítiques amb la informació adequada, s'han mantingut els canals de comunicació habituals amb els diferents mediadors institucionals o socials (Càritas, ICAV, IGVS, Ofideute, serveis socials locals, etc.), amb les Plataformes d'Afectats per la Hipoteca i amb les diferents administracions públiques.

Finalment, Banc Sabadell forma part de diverses taules de treball creades per diferents governs autonòmics o ajuntaments per abordar les situacions d'emergència social en temes d'habitatge.

Sostenibilitat ambiental

Banc Sabadell disposa d'una política ambiental i promou el compromís global amb el medi ambient. La política ambiental del banc és minimitzar els possibles impactes ambientals derivats de processos, instal·lacions i serveis; gestionar adequadament els riscos i les oportunitats ambientals inherents al negoci, i promoure el compromís global. El banc està adherit a diverses iniciatives globals entre les quals figura la seva adhesió als Principis de l'Equador i al *Carbon Disclosure Project* (CDP).

Banc Sabadell impulsa el desenvolupament d'un model energètic més sostenible a través de la inversió directa i el finançament de projectes d'energia renovable, finançament a què ha destinat més de 157 milions d'euros, invertint en el capital de projectes de generació energètica de fonts renovables i assessorant en projectes d'aquest

tipus. Al tancament de l'exercici disposava d'una cartera d'instal·lacions finançades amb una potència instal·lada de 488,86 MW. També participa com a ponent en els principals fòrums del país: Associació Eòlica Espanyola, Associació de Productes d'Energies Renovables, etc.

L'entitat disposa d'un sistema de gestió ambiental (SGA) implantat el 2006 seguint l'estàndard mundial ISO 14001:2004 i certificat en sis seus corporatives. Pel que fa a la formació i sensibilització ambiental, tota la plantilla té a la seva disposició un curs de formació en línia, que han fet de manera obligatòria els empleats de les seus corporatives certificades sota la norma ISO 14001. També disposen de la guia virtual "Connecta't al medi ambient", en què els empleats poden trobar informació àgil sobre la seva petjada ecològica corporativa, el consum de recursos o la gestió de residus a l'oficina i el centre corporatiu.

Finalment, el banc fa partícips tots els seus proveïdors de la política ambiental del grup i incorpora la responsabilitat ambiental i social en la seva cadena de subministrament mitjançant diferents mecanismes. El contracte bàsic de Banc Sabadell amb proveïdors inclou clàusules ambientals, de respecte als drets humans i als deu principis del Pacte Mundial, així com l'acceptació del codi de conducta per a proveïdors.

Valor compartit i acció cultural

Banc Sabadell, en la seva determinació de donar suport al talent i al potencial transformador de les persones, atorga reconeixements com el Premi UPF Emprèn a la iniciativa empresarial de joves estudiants, l'Imagine Cultura Barcelona i el Premi ESADE Alumni & Banc Sabadell a la Millor *Start-up*.

El banc també treballa per canalitzar la capacitat innovadora dels seus empleats, clients i consumidors, i aportar així valor a la societat en el seu conjunt. En aquest sentit, cal destacar el programa d'alt rendiment BStartup 10, destinat a joves empreses digitals espanyoles amb un gran potencial; en cada una de les deu *start-ups* seleccionades s'han invertit 100.000 euros a fi de potenciar-ne el creixement i la internacionalització.

La política cultural de Banc Sabadell se sustenta en el compromís del grup amb el desenvolupament de la societat i amb la voluntat de creació de valor. El banc porta a terme accions en aquest camp a través de la col·laboració amb la Fundació Banc Sabadell. En aquest sentit, la fundació ha continuat la política de concessió de reconeixements, com ara el Premi SabadellHerrero a la Investigació Econòmica i el Premi Banc Sabadell a la Investigació Biomèdica.

Participació i voluntariat corporatiu

Banc Sabadell disposa d'un portal intern, SabadellLife, que aglutina totes les accions que involucren els nostres empleats en els camps de la salut, la solidaritat i l'esport.

A través del portal SabadellLife es difonen iniciatives

d'acció social i voluntariat corporatiu. L'èxit obtingut any rere any ha fet que s'hagin incrementat substancialment tant el nombre de participants com el nombre d'activitats realitzades al llarg de 2015, moltes proposades pels mateixos empleats.

A continuació, detallem algunes de les activitats més rellevants del 2015:

- *Trailwalker* d'Oxfam Intermón. Durant aquesta edició es van mobilitzar 324 persones en representació de Banc Sabadell, l'empresa que més participants ha aportat en l'edició de Madrid. A més a més, s'han arribat a recaptar més de 90.000 euros, que s'han destinat a projectes de proveïment d'aigua que desenvolupa Oxfam al Sàhara.
- Sant Jordi Solidari a CBS, 901-SC i Torre Diagonal. Associacions com l'Escola Taiga (educació especial), la protectora de Sabadell, Ajuda en Acció i Sant Joan de Déu, entre d'altres, que han comptat amb una alta participació d'empleats que van recaptar fons destinats als projectes d'aquestes institucions.
- Recollida de joguines i material escolar per a infants en risc d'exclusió social a les diferents territorials.
- Col·laboració amb el Banc d'Aliments, en què s'han recollit més d'una tona d'aliments per a persones desfavorides entre totes les territorials.
- Juntament amb el Banc de Sang i Teixits, Banc Sabadell realitza la donació de sang, que any rere any ha incrementat considerablement el nombre de donacions.
- En el tercer any consecutiu en el marc del Programa d'Educació Financera (EFEC), 120 voluntaris han participat en tallers d'educació financera destinats a nens de quart d'ESO en escoles de Catalunya. L'acord de col·laboració signat amb la Generalitat de Catalunya i l'Institut d'Estudis Financers comprèn el 20% de les escoles de Catalunya. A més a més, aquest any Banc Sabadell ha participat en el programa "Les teves finances, el teu futur" (AEB), en què 30 voluntaris han pogut aportar coneixements bàsics de finances a alumnes de segon i tercer d'ESO en tot l'àmbit nacional.
- El 2015 s'han desenvolupat diversos programes de voluntariat corporatiu relacionats amb l'emprenedoria a través del col·lectiu sènior, en col·laboració amb fundacions d'especial rellevància i impacte social: Fundació Emprèn, Fundació Princesa de Girona, Projecte Cecrem, ADEIT Generalitat Valenciana, Fundació Novia Salcedo, Fundació Cares-Codec, Més que Emprenedors-COTM i Projecte Home de reinserció laboral.
- Aquest any s'han apadrinat 475 cartes, a través de la Fundació Magone, perquè els empleats de Banc Sabadell es converteixin en Reis Mags per un dia, fent arribar a nens en risc d'exclusió social el seu regal de Reis.
- Com cada any 120 voluntaris van participar a La Marató de TV3, dedicada enguany a les malalties cardiovasculars.
- Fundació COACH: una iniciativa de voluntariat corporatiu que pretén millorar l'ocupabilitat de joves en risc d'exclusió social a través del *coaching* i del *mentoring*. Deu joves s'han beneficiat aquest any d'aquest programa.
- *Social business mentoring* amb la Fundació Ship2B. Disset directius de Banc Sabadell han participat com a mentors en el programa B-Ready d'acceleració de *start-ups* socials.
- Projecte "Feina amb cor". Juntament amb Càritas, s'han incorporat sis persones de més de 45 anys en risc d'exclusió social com a empleats a través de les nostres empreses de treball temporal. *

* Vegeu la informació i les dades de RSC al web del banc, apartat RSC (www.grupbancsabadell.com).

Entorn econòmic, sectorial i regulador

Entorn de l'economia mundial
Entorn de l'economia espanyola
Polítiques monetàries i mercats financers
Entorn del sector bancari
Entorn regulador
Perspectives per a 2016

L'economia global ha mantingut un creixement modest, els mercats financers han mostrat un comportament més inestable i la situació geopolítica s'ha tornat més complexa.

L'economia espanyola ha evolucionat de manera molt favorable, amb un creixement que no s'observava des de l'any 2007.

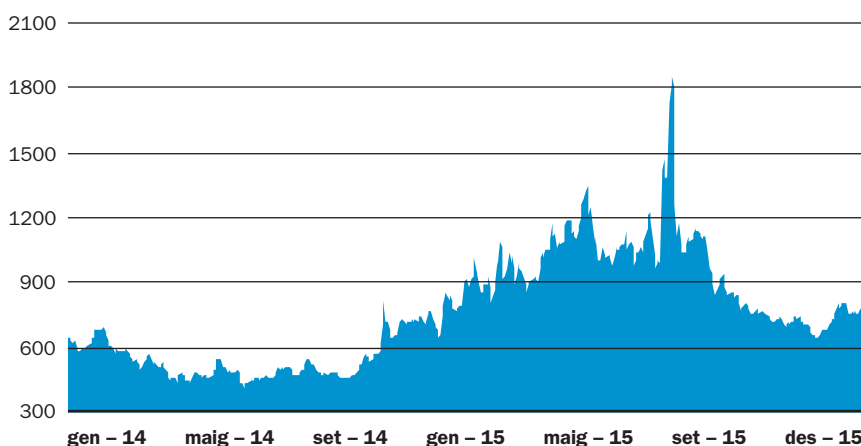
Entorn de l'economia mundial

El 2015, l'economia mundial ha mantingut un creixement modest. L'any ha estat marcat per nous episodis d'inestabilitat política i geopolítica, i també per un comportament més erràtic dels mercats financers.

En l'àmbit polític, destaca la important incertesa generada respecte a Grècia durant la primera meitat de l'exercici. El nou govern sortit de les eleccions de gener, Syriza, va entrar en un dur procés de negociació amb els creditors internacionals sobre els termes del programa d'ajuda financera. Les negociacions es van complicar fins a tal punt que Grècia va acabar convocant un referèndum per decidir si acceptava la condicionalitat imposada en el programa de rescat. A més a més, el BCE va mantenir congelada la liquiditat d'emergència concedida a la banca grega i es va produir una important sortida de dipòsits bancaris, fet que va requerir l'establiment de controls de capitals. En aquest context, Grècia es va convertir en el primer país desenvolupat a incomplir les seves obligacions

financeres amb l'FMI, i van sorgir importants dubtes sobre la seva permanència a la zona euro. Al final, es va aconseguir acordar un tercer rescat internacional a Grècia de fins a 86 milers de milions d'euros lligat a una important condicionalitat. Després de l'acord, es va reduir de manera notòria la inestabilitat al país hel·lè i es van celebrar noves eleccions generals (el setembre), de les quals va tornar a sortir vencedor Syriza (G1).

En el terreny polític, també ha destacat la victòria al Regne Unit, per majoria absoluta, del Partit Conservador, fet que implica la celebració d'un referèndum sobre la permanència del país a la Unió Europea (UE), que finalment es realitzarà el juny de 2016. D'altra banda, a Portugal, després de les eleccions generals, es va posar de manifest la dificultat de formar govern. Finalment, aquest va ser assumit pel Partit Socialista gràcies al suport de les formacions d'esquerra i malgrat haver obtingut menys vots que el partit conservador. A Espanya, les eleccions generals del 20 de desembre es van saldar amb una victòria del PP, encara que caldran pactes perquè es pugui formar

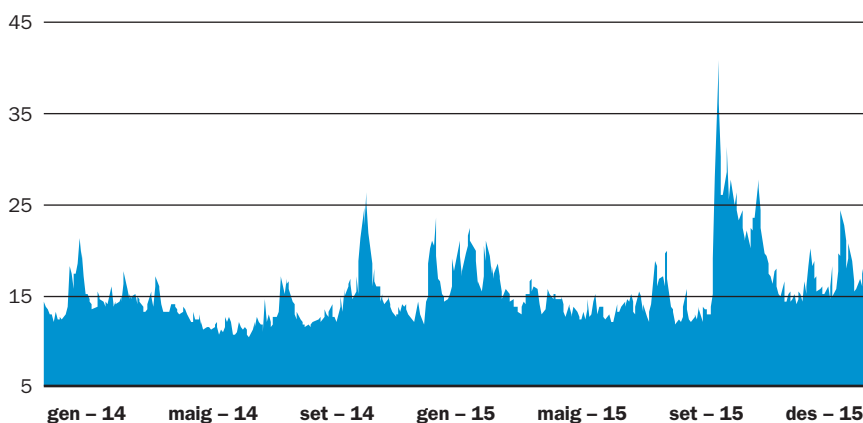

G1 Prima de risc associada al deute públic a deu anys de Grècia (punts bàsics)
Font: Bloomberg

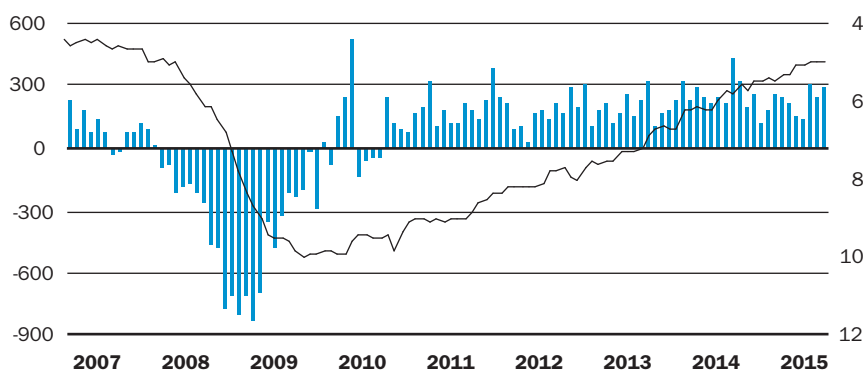
un govern. En l'àmbit geopolític, el conflicte a Ucraïna ha cedit protagonisme a la crisi dels refugiats a Europa i a la creixent tensió al voltant de Síria, especialment després dels atemptats reivindicats per Estat Islàmic a París.

Respecte als mercats financers globals, destaquen els abruptes moviments experimentats durant l'estiu arran dels dubtes sobre el creixement a la Xina després de la devaluació del iuan i davant l'expectativa que s'estava aproximant la primera pujada en nou anys del tipus d'interès rector als Estats Units. L'evolució va ser especialment negativa en les divises, les borses i el deute corporatiu de països emergents, amb caigudes semblants, o fins i tot superiors en alguns casos, a episodis històrics de crisis financeres (G2).

En termes d'activitat, als Estats Units, l'economia ha mantingut unes pautes de creixement similars a les de 2014, i el mercat laboral ha continuat avançant en el seu procés de normalització. L'economia s'ha vist afectada negativament per la fortalesa del dòlar i la menor activitat en el sector d'extracció de petroli. A la zona euro, tot i la incertesa respecte a Grècia, l'activitat ha mostrat una evolució més positiva que en l'exercici anterior, gràcies a la depreciació de l'euro, el preu més baix del cru i el reduït cost de finançament. Al Regne Unit, l'economia ha mantingut una evolució favorable, gràcies al bon comportament del mercat laboral, encara que amb dinàmiques de creixement inferiors que el 2014. Al Japó, l'economia ha exhibit debilitat, amb el PIB contraient-se el segon i el quart trimestre (G3).

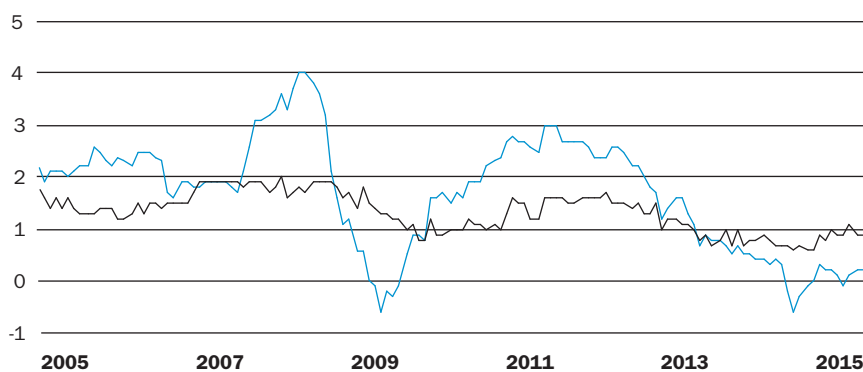

G2 Índex de volatilitat VIX de l'S&P 500
Font: Bloomberg

G3 Mercat laboral dels EUA (creació d'ocupació en milers i taxa d'atur en %)
Font: Bloomberg

- Creació d'ocupació
- Taxa d'atur (eix dret, invertit)

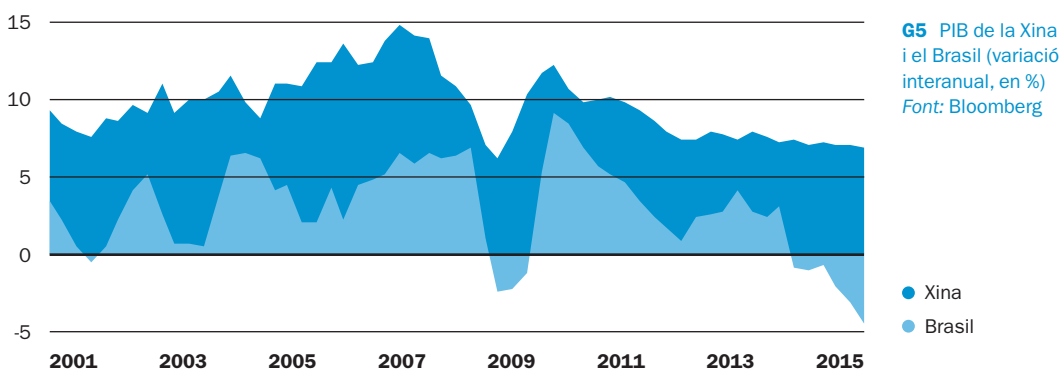
G4 HPC de la zona euro (variació interanual, en %)
Font: Bloomberg

- Índex general
- Índex subjacent

Pel que fa a la inflació, s'ha mantingut en un nivell molt reduït i allunyada dels objectius de política monetària en les principals economies desenvolupades. La inflació s'ha vist pressionada a la baixa pels reduïts preus del cru i de les matèries primeres en general. En aquest sentit, el preu del petroli va registrar mínims de més d'una dècada, llastat per aspectes com la falta d'ajust de l'oferta davant d'una demanda dèbil. El component subjacent de les inflacions (preus sense aliments i energia) ha mostrat un millor comportament que l'índex general (G4).

Les economies emergents han registrat creixements més baixos que el 2014, afectades per unes condicions de finançament més restrictives, els reduïts preus de les matèries primeres i la desacceleració estructural de la Xina.

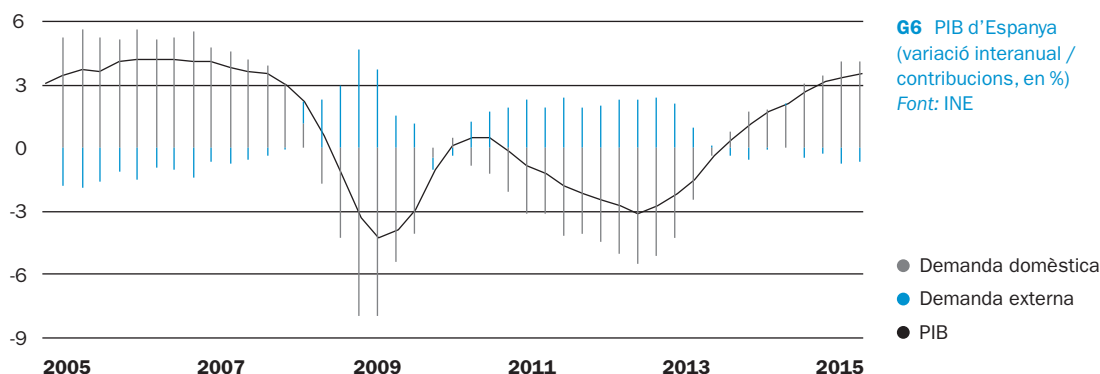
En aquest país, la desacceleració s'emmarca dins del seu procés de canvi de model productiu. La Xina ha fet avenços en àmbits com la liberalització financera, alhora que les autoritats han continuat adoptant mesures per limitar el deteriorament de l'activitat. D'altra banda, la situació econòmica s'ha seguit deteriorant al Brasil, en un context d'instabilitat política i d'elevats desequilibris fiscals i per compte corrent. Per la seva banda, Mèxic ha mantingut un creixement moderat i una mica superior al de 2014. Pel que fa a Colòmbia, l'economia s'ha desaccelerat, arrossegada pel deteriorament de l'activitat petrolera. A l'Europa de l'Est, destaca la contracció econòmica i la crisi financera a Rússia, que va seguir afectada pel conflicte a Ucraïna, especialment la primera meitat de l'any (G5).

Entorn de l'economia espanyola

L'economia espanyola ha mantingut una evolució molt favorable i ha continuat destacant en positiu dins la zona euro. D'aquesta manera, el PIB ha registrat el 2015 un creixement superior al 3,0%, cosa que no s'observava des de 2007. La demanda domèstica s'ha continuat erigint com la principal font de creixement, i les exportacions han mantingut un notable dinamisme. L'activitat s'ha beneficiat dels reduïts preus del cru, del menor esforç

fiscal (per exemple, rebaixes impositives) i d'unes favorables condicions de finançament. El bon to de l'activitat econòmica s'ha reflectit en un millor comportament del mercat de treball, amb un augment de l'ocupació neta i un nou retrocés de la taxa d'atur. En relació amb el sector exterior, l'economia ha mantingut una situació de superàvit per compte corrent per tercer any consecutiu. Finalment, en l'àmbit fiscal, el dèficit públic ha continuat retrocedint, des del 5,8% del PIB el 2014 fins al 4,5% el 2015, segons una primera estimació del govern (G6).

Polítiques monetàries i mercats financers

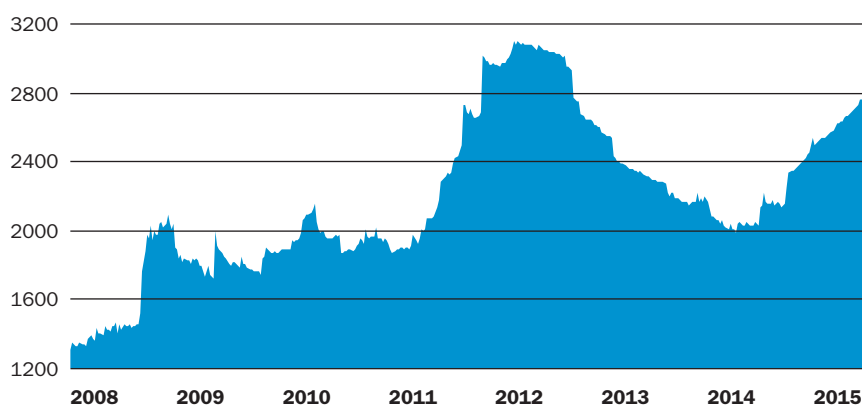
La política monetària dels principals bancs centrals ha continuat sent acomodaticia. A la zona euro, el BCE va ampliar el març el seu programa de compra d'actius privats, per passar a adquirir també deute públic. Aquest nou programa va incorporar compres mensuals d'actius per un import de 60 milers de milions d'euros. A la reunió de desembre, el BCE va prolongar aquest programa sis mesos, fins al març de 2017, i, a més, va reduir el tipus marginal de dipòsit fins al -0,30%. La política monetària del BCE ha portat el tram curt de la corba alemanya a romandre en terreny negatiu durant tot l'any. De fet, la rendibilitat del bo alemany a dos anys s'ha situat en mínims històrics. Als Estats Units, la Fed, en la reunió de desembre, va augmentar el tipus d'interès de referència per primer cop en nou anys, fins al 0,25-0,50%. La millora en les condicions del mercat laboral va motivar aquesta decisió. Al Regne Unit, el Banc d'Anglaterra ha mantingut inalterat el tipus rector en el 0,50% i l'estoc d'actius adquirit sota el seu programa de compres, en 375 milions de lliures. Finalment, al Japó, el banc central ha mantingut sense canvis els volums de compres mensuals d'actius. En la reunió de desembre va modificar qualitativament algunes de les característiques del programa de compra d'actius per facilitar-ne la implementació (G7).

En els mercats de deute públic a llarg termini dels Estats Units i Alemanya, les rendibilitats s'han mantingut molt reduïdes i han finalitzat l'any en nivells només lleugerament superiors als de 2014. Aquests actius han trobat suport en les reduïdes inflacions, el caràcter acomodaticí de les polítiques monetàries i els dubtes sobre el creixement econòmic global. La rendibilitat del bo alemany va registrar nous mínims històrics el mes d'abril, un moviment que va trobar suport en l'inici del programa de compres del BCE i en la incertesa respecte de Grècia. La rendibilitat del bo alemany a deu anys, després de situar-se prop del 0,0%, va experimentar un important i històric moviment a l'alça explicat, en part, per les idiosincràsies del funcionament del mercat de deute públic. Aquest moviment es va anar dissipant parcialment al llarg de la segona meitat d'any. A la perifèria europea, el deute públic ha continuat trobant suport en la política

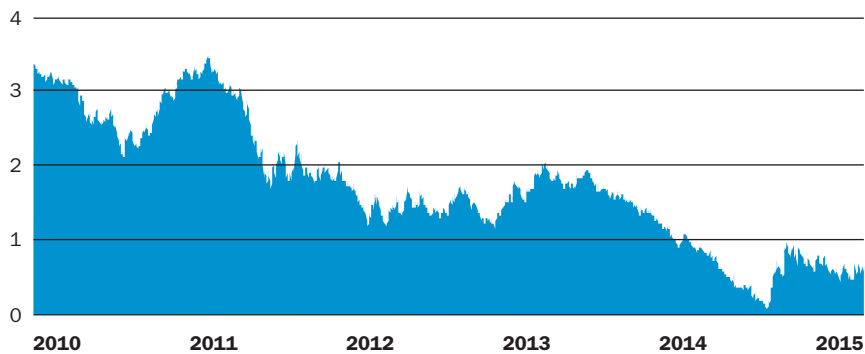
monetària del BCE, com es va posar de manifest en el limitat repunt de les primes de risc de país en els moments de més incertesa sobre Grècia. D'altra banda, les agències de qualificació creditícia han introduït noves millores en el *rating* d'aquests països. En el conjunt de l'any, les primes de risc s'han reduït a Itàlia i Portugal, mentre que a Espanya ha finalitzat en nivells una mica superiors als de 2014. La incertesa política a Espanya, davant les diferents cites electorals, ha contribuït al pitjor comportament relatiu de l'actiu. En tot cas, la rendibilitat del deute públic de tots aquests països ha marcat nous mínims històrics (G8 i G9).

En els mercats de divises, l'euro s'ha tornat a depreciar de manera destacable respecte al dòlar i la lliura esterlina. El gruix del moviment es va produir el primer trimestre, coincidint amb l'anunci del programa de compra de deute públic per part del BCE. Per la seva banda, el ien, en la seva cotització respecte al dòlar, ha finalitzat l'any en nivells similars als de 2014. Les sortides de capitals de l'economia japonesa, en un context en què diversos inversors domèstics han diversificat les seves carteres per donar més pes als actius estrangers, han exercit pressions depreciadores sobre el ien. D'altra banda, durant la inestabilitat financera de l'estiu, el ien va funcionar com un actiu refugi i es va revalorar (G10).

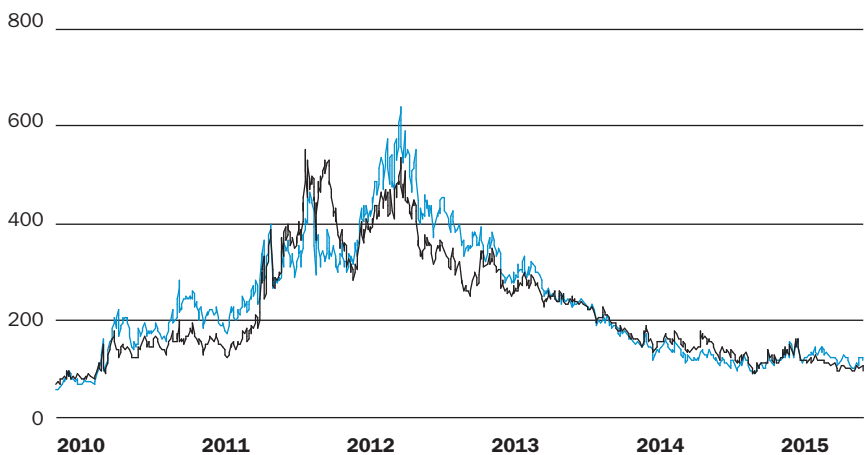
En relació amb els mercats de renda variable, els índexs europeus han comptat amb el suport de les mesures de política monetària del BCE. Durant l'estiu, tant els índexs a Europa com als Estats Units van ser severament castigats arran dels dubtes sobre el creixement econòmic global. En el conjunt de l'any, als Estats Units, l'S&P 500 ha augmentat, en euros, més d'un 10%, tot i que aquesta millora s'explica, exclusivament, per l'apreciació del dòlar. A Europa, per la seva banda, l'EURO STOXX 50 ha avançat prop d'un 4%, encara que amb un comportament heterogeni per països. Així, l'IBEX 35 ha finalitzat per sota dels nivells de 2014, amb una caiguda de prop del 7%, mentre que el DAX alemany, malgrat l'escàndol de Volkswagen, ha registrat un avanç de prop del 10% (G11).

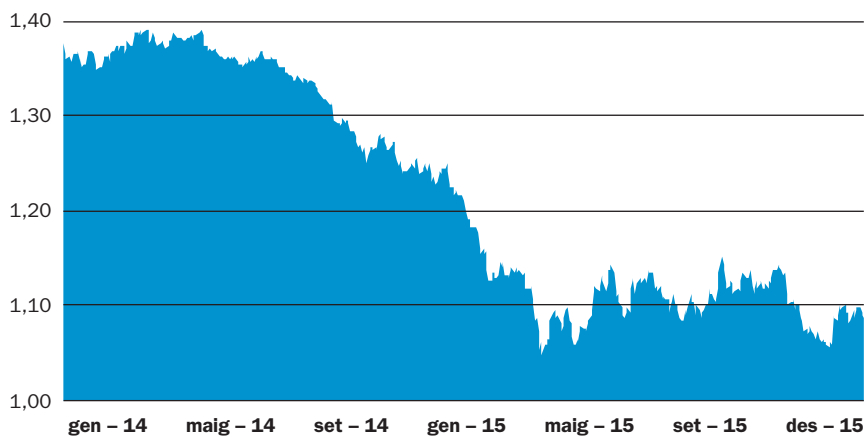
G7 Balanç del Banc Central Europeu (milers de milions d'euros)
Font: Bloomberg

G8 Rendibilitat del deute públic alemany a deu anys (en %)
 Font: Bloomberg

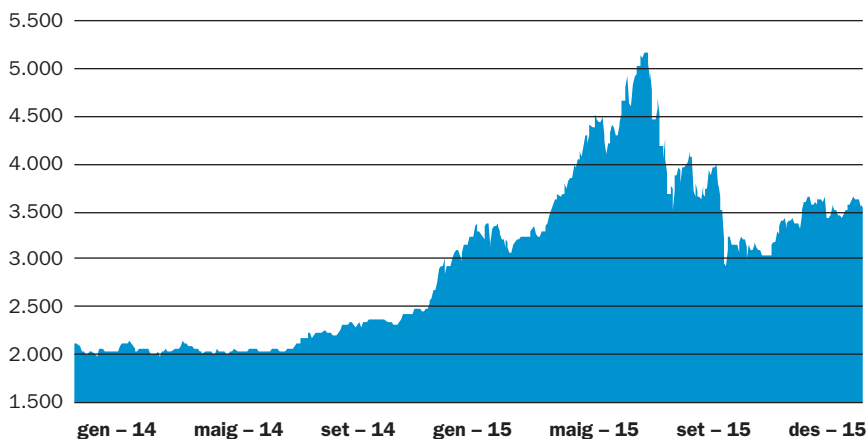
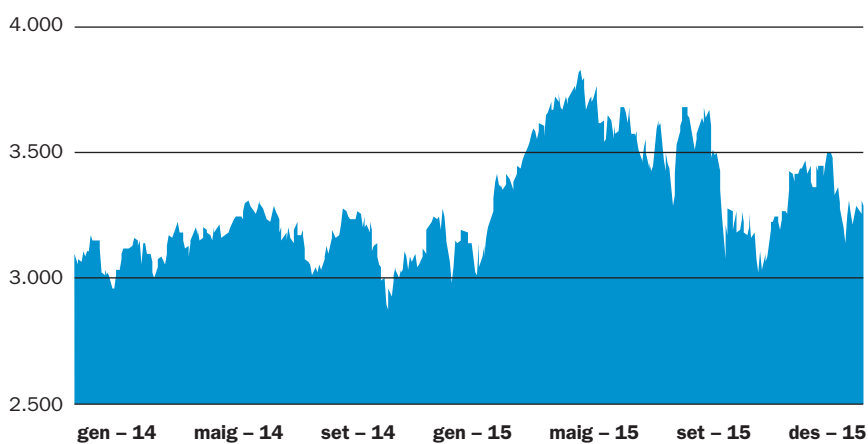

G9 Prima de risc associada al deute públic a deu anys d'Espanya i Itàlia (punts bàsics)
 Font: Bloomberg

G10 Tipus de canvi del dòlar respecte de l'euro (dòlars per euro) Font: Bloomberg

Finalment, els mercats financers dels països emergents han mantingut una elevada volatilitat i van ser severament castigats durant l'estiu, amb fortes depreciacions canviàries i una abrupta caiguda de la borsa a la Xina. L'elevada volatilitat ha estat relacionada amb els dubtes respecte a l'abast de la desacceleració econòmica a la Xina, la inestabilitat política en alguns països, els reduïts preus de les matèries primeres i les preocupacions respecte a una possible pujada del tipus d'interès de referència als Estats Units. En aquest context de fortes depreciacions canviàries, alguns bancs centrals s'han vist forçats a dur a terme increments en els seus tipus d'interès oficials per evitar un desancoratge de les expectatives d'inflació. Per la seva banda, Standard & Poor's i Fitch van retirar el grau d'inversió al deute sobirà del Brasil en moneda estrangera, un nivell que mantenien des de 2008 (G12).

Entorn del sector bancari

El sistema bancari de la zona euro s'ha continuat reforçant durant el 2015, en un context que s'ha caracteritzat per episodis de volatilitat en els mercats financers. El sector ha millorat en la seva capacitat d'absorció de pèrdues, així com en solvència i rendibilitat, però s'enfronta encara a reptes importants relacionats amb la feble recuperació macroeconòmica i un entorn de baixos tipus d'interès.

Aquesta anàlisi coincideix amb les conclusions de l'exercici de transparència bancària publicat a finals de novembre per l'Autoritat Bancària Europea (EBA). L'objectiu d'aquest exercici és augmentar el nivell de comprensió de la banca europea, permetent comparar tant el posicionament individual d'entitats com el dels sectors bancaris per països, a través de nombrosos indicadors homogenis. Cal destacar que és el segon exercici de transparència que publica l'EBA i que cobreix 105 grups bancaris de 21 països de la UE (a més de Noruega), prop del 70% del total d'actius bancaris a la UE, amb informació de juny de 2015. Els resultats mostren que, en general, els bancs de la UE han continuat reforçant les seves posicions de capital durant l'últim any (la ràtio CET1 s'ha incrementat del 12,1% al 12,6%), principalment per ampliacions de capital i retenció de beneficis més que per reducció en actius ponderats per risc. La qualitat dels actius i els nivells de rendibilitat també milloren, encara que des d'una base baixa. Així mateix, l'estudi mostra que la banca espanyola està menys palanquejada que la mitjana europea i té més cobertura d'actius deteriorats i més eficiència i rendibilitat. Tanmateix, els nivells de morositat i de solvència se situen pitjor.

El 2015, també s'ha continuat treballant en el procés d'unió bancària i en la construcció del mercat de capitals a Europa, temes que es desenvolupen a continuació.

Entorn regulador

Unió Bancària

La crisi de l'euro va evidenciar que per garantir la sostenibilitat a llarg termini de la unió monetària cal un sistema bancari veritablement integrat. Amb aquest objectiu, es va iniciar el 2014 la construcció de la unió bancària, que se sustenta en tres pilars:

- Un mecanisme únic de supervisió (MUS), pel qual totes les entitats estan subjectes al mateix tipus de vigilància.
- Un mecanisme únic de resolució (MUR), amb el seu corresponent fons de resolució, que dicta com cal procedir amb les entitats en dificultats.
- Un mecanisme de garantia de dipòsits europeu (EDIS - European Deposit Insurance Scheme), que ha de garantir de la mateixa manera els dipòsits de qualsevol entitat amb independència del seu país de procedència.

El primer pilar de la unió bancària, el MUS, està funcionant plenament des de novembre de 2014, mentre que el segon pilar, el MUR, començarà a funcionar completament l'1 de gener de 2016. El tercer pilar, el mecanisme únic de dipòsits, ha guanyat rellevància amb la nova proposta de la Comissió Europea per a la seva creació.

En aquest sentit, la Comissió Europea sosté que, mentre els fons de garantia de dipòsits (FGD) continuïn sent nacionals, l'objectiu últim de la unió bancària de trencar el vincle entre el risc bancari i el risc sobirà no es podrà assolir. L'objectiu és que la seguretat dels dipòsits no depengui del país en què el banc té la seu, sinó de la gestió i la solidesa de l'entitat. Aquesta proposta representa, per tant, un pas molt important per completar la unió bancària. Cal destacar, però, que la proposta s'enfronta a l'oposició d'Alemanya, que no veu apropiada la mutualització de més riscos sense que abans els països hagin sanejat totalment els seus sistemes financers.

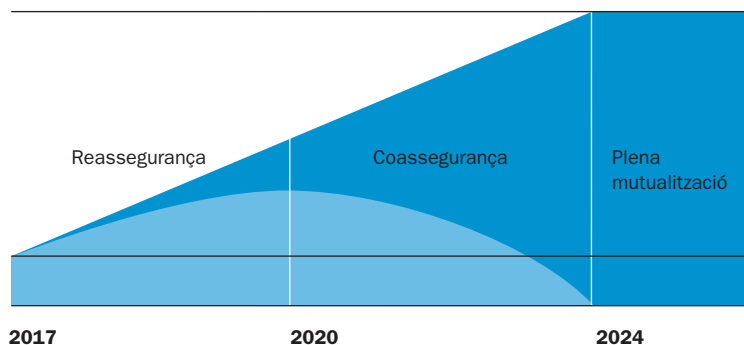
La proposta de la Comissió Europea sobre el mecanisme de garantia de dipòsits europeu consta de tres fases:

- La fase de "reassegurança" (2017-2019), en què els fons de garantia de dipòsits nacionals podran accedir al

Contribucions Bancs

0,8% dels dipòsits garantits

0,18% dels dipòsits garantits

G13 Evolució del mecanisme de garantia de dipòsits europeu (EDIS)

- EDIS
- National DGS

fons comú europeu únicament quan hagin consumit els seus propis recursos i fins a un màxim del 20% de les necessitats.

- La de “coassegurança” (2020-2023), en què, quan un banc requereixi ajuda, els fons sortiran alhora de la cartera nacional i de l'europea, en lloc de recórrer abans a la primera (la contribució del fons europeu s'anirà ampliant progressivament, del 36% el primer any al 84% el quart).
- La fase de “plena mutualització” a partir de 2024, quan el fons europeu assumirà el 100% dels dipòsits garantits pels FGD nacionals.

El finançament del mecanisme de garantia de dipòsits europeu, en cas que la proposta prosperi, serà privat, a través de contribucions ex ante dels bancs participants. Aquesta contribució no suposarà un cost addicional per a les entitats, ja que es deduirà de les seves aportacions als FGD nacionals. L'objectiu final és aconseguir en set anys (2017-2024) l'equivalent al 0,8% dels dipòsits garantits (al voltant de 43 milers de milions d'euros segons dades de balanç dels bancs el 2011) (G13).

La política macroprudencial ha cobrat rellevància.

Pla d'acció per a la Unió del Mercat de Capitals

La creació de la Unió del Mercat de Capitals (CMU – Capital Markets Union) també ha continuat progressant, amb la publicació per part de la Comissió Europea del pla d'acció (el 30 de setembre), el qual concreta mesures que cal implementar fins al 2017.

La CMU pretén instaurar un veritable mercat únic de capitals entre els vint-i-vuit estats membres de la UE. L'objectiu principal és augmentar el pes d'altres fonts de finançament alternatives a la bancària, com ara els mercats de capitals, el capital de risc, el microfinançament col·lectiu i el sector de la gestió d'actius, per tal de facilitar el finançament de les empreses, especialment de pimes i *start-ups*, i afavorir així les seves inversions i la creació d'ocupació.

D'entre les primeres accions anunciades en el pla d'acció, destaquen les iniciatives que tracten d'afavorir els processos de titulització de més elevada qualitat, així com canalitzar inversions d'asseguradores cap a projectes d'infraestructures. En concret, la Comissió Europea proposa un nou marc reglamentari per a les titulitzacions simples, transparents i normalitzades, per a les quals es modificarà el tractament pel que fa a la solvència. En el sector de les assegurances, la Comissió Europea vol eliminar els obstacles prudencials perquè les entitats asseguradores puguin exercir un paper important en el finançament de projectes d'infraestructures. En aquest sentit, ha proposat crear una categoria d'actius d'infraestructures i reduir l'import de capital que les asseguradores han de mantenir respecte al deute i el capital en aquests projectes.

Finalment, la Comissió Europea també ha anunciat la seva proposta legislativa per simplificar el procés d'elaboració dels fulls d'emissió de títols de renda fixa i variable. L'objectiu principal és reduir els costos a les pimes perquè aquestes puguin captar capital a la borsa o emetre títols de deute. Per fer-ho, la comissió proposa ampliar la

llista d'excepcions a què les companyies es poden acollir per no haver de publicar un full europeu d'emissió o per fer-ho de manera simplificada. També es recull la possibilitat de crear una via exprés perquè els emissors habituals de títols de deute i accions puguin acudir al mercat amb menys traves burocràtiques i de manera més senzilla.

Política macroprudencial

En l'àmbit prudencial, cal destacar les noves responsabilitats del BCE (des de novembre de 2014), compartides amb les autoritats nacionals, en política macroprudencial. Aquesta ha estat una línia de treball rellevant a la zona euro el 2015, ja que es considera clau per corregir desequilibris que es puguin acumular en l'àmbit nacional dins la unió monetària i contenir riscos sistèmics. De fet, el 2015 diversos estats membres han implementat mesures macroprudencials, centrades principalment a requerir coixins addicionals de capital per als bancs amb importància sistèmica en l'àmbit nacional, així com coixins de capital anticíclic o mesures per contenir riscos en determinats sectors, com ara el mercat immobiliari.

Nova etapa d'implementació, calibratge i harmonització del marc regulador.

Marc regulador

El 2015 ha continuat el treball regulador per incrementar la solvència del sistema financer. Després d'anys d'intensa elaboració de noves regulacions, s'ha iniciat una nova etapa d'implementació de mesures, avaluació de la seva eficàcia i possible reestimació de paràmetres. L'objectiu no és tan sols assegurar la resistència del sector bancari davant d'esdeveniments adversos, sinó també que aquest pugui desenvolupar plenament el seu paper en la societat i finançar el creixement econòmic.

En l'àmbit de la resolució, el Consell d'Estabilitat Financera va detallar, a mitjan novembre, la seva proposta final sobre el TLAC (*total loss absorbing capacity*), que hauran d'incorporar els trenta bancs considerats sistèmics en l'àmbit global (un capital equivalent a un 16% dels seus actius ponderats per risc o el 6% del *leverage exposure*, el denominador de la ràtio de palanquejament) a partir de l'1 de gener de 2019. En l'àmbit europeu, s'ha acordat establir a partir de 2016 un requeriment mínim de fons propis i passius admissibles (MREL, per les sigles de *minimum requirement for own funds and eligible liabilities*) per a cada entitat segons el seu perfil de risc i altres característiques específiques, amb un nivell mínim del 8% del balanç. L'objectiu d'ambdós requeriments és assegurar que els bancs, sobretot aquells amb importància sistèmica, comptin amb fons propis i passius admissibles suficients tant per absorbir pèrdues com per recapitalitzar-se adequadament en una situació de resolució. És previsible que aquestes noves regles de resolució tinguin un impacte substancial en el cost i l'estructura de finançament del sector bancari.

Perspectives per a 2016

El 2016 s'espera que l'economia mundial mantingui un creixement moderat i sobre unes bases poc sòlides. El creixement econòmic estarà limitat pel procés de despalanquejament de les economies emergents, el menor dinamisme del comerç internacional i un entorn financer complex. D'altra banda, la inflació es preveu que romangui continguda i encara lluny dels objectius dels bancs centrals de les principals economies desenvolupades. En aquest context, les autoritats monetàries mantindran, previsiblement, unes polítiques relativament acomodaticies.

Per països, s'espera que l'economia dels Estats Units creixi a un ritme d'acord amb el seu potencial. A la zona euro, per la seva banda, la política del BCE ajudarà a contrarestar la pèrdua d'impuls de l'activitat arran de la situació en les economies emergents. A Espanya, es preveu que l'economia mostri un creixement relativament elevat, però més reduït que el 2015, atesa la complexitat de l'entorn extern i el menor impacte positiu d'alguns dels factors que han donat suport a l'activitat recentment (per exemple, euro, retallades d'impostos, etc.). Al Regne Unit, el context polític constituirà un dels principals focus d'atenció. Destaca, en particular, la incertesa pel que fa al referèndum sobre la permanència del Regne Unit a la UE, que es celebrarà el mes de juny de 2016.

En relació amb les economies emergents, s'espera que la desacceleració estructural de l'economia de la Xina tingui continuïtat, ja que és necessari per transitar cap a un model de creixement més eficient i sostenible. Llatinoamèrica, per la seva banda, es postula com una regió especialment vulnerable. Finalment, a l'Europa de l'Est, els riscos provenen més de l'àmbit polític (Turquia) i/o geopolític (Rússia).

En l'àmbit regulatori, es continuaran implementant i concretant els requisits de Basilea III, el que contribuirà a reforçar els balanços bancaris en termes de solvència i liquiditat. La pressió regulatòria més gran continuarà desplaçant activitats bancàries cap al sector no bancari o l'assegurador. En termes de construcció europea, es posarà en funcionament el segon pilar de la Unió Bancària, el Mecanisme Únic de Supervisió. Per acabar, es discutirà la posada en marxa del Fons de Garantia Únic de Dipòsits, després de la proposta de la Comissió Europea el novembre de 2015.

Informació financera del grup Banc Sabadell

Principals magnituds el 2015

Resultats de l'exercici

Evolució del balanç

Gestió de la liquiditat

Gestió de capital

Principals magnituds el 2015

		2014	2015	% 15/14
Balanç (en milions d'euros)	(A)			
Total actiu		163.345,7	208.627,8	27,7
Inversió creditícia bruta de clients sense adquisició temporal d'actius		117.964,0	152.696,8	29,4
Inversió creditícia bruta de clients		118.551,6	153.425,3	29,4
Recursos en el balanç	(1)	121.806,6	162.974,0	33,8
Dels quals: Recursos de clients en el balanç	(2)	94.460,7	131.489,2	39,2
Fons d'inversió		15.705,6	21.427,3	36,4
Fons de pensions i assegurances comercialitzades		11.755,1	11.951,9	1,7
Recursos gestionats	(3)	152.185,4	200.355,1	31,7
Fons propis		10.223,7	12.274,9	20,1
Compte de resultats (en milions d'euros)	(B)			
Marge d'interessos		2.259,7	3.202,8	41,7
Marge brut		4.800,5	5.478,4	14,1
Marge abans de dotacions		2.749,1	2.863,0	4,1
Benefici atribuït al grup		371,7	708,4	90,6
Ràtios (en percentatge)	(C)			
ROA	(4)	0,23	0,38	
ROE	(5)	3,70	6,34	
ROTE	(6)	4,36	7,58	
Eficiència	(7)	53,14	50,45	
Core capital / Common equity	(8)	11,7	11,5	
Tier I	(9)	11,7	11,5	
Ràtio BIS	(10)	12,8	12,9	
Gestió del risc	(D)			
Riscos morosos (milions d'euros)		15.909,9	12.560,8	
Ràtio de morositat (%)		12,74	7,79	
Fons per a insolvències i cobertura d'immobles (milions d'euros)		11.814,1	11.344,0	
Ràtio de cobertura de dubtosos (%)		49,4	53,6	
Accionistes i accions (dades a fi de període)	(E)			
Nombre d'accionistes	(11)	231.481	265.935	
Nombre d'accions		4.024.460.614	5.439.244.992	
Valor de cotització (en euros)		2,205	1,635	
Capitalització borsària (en milions d'euros)	(12)	8.873,9	8.893,2	
Benefici net atribuït per acció (BPA) (en euros)		0,092	0,130	
Valor comptable per acció (en euros)	(13)	2,54	2,26	
P/VC (valor de cotització s/ valor comptable)		0,87	0,72	
PER (valor de cotització / BPA)		23,88	12,55	
Tenint en compte la conversió d'obligacions necessàriament convertibles en accions:				
Nombre d'accions totals incloent-hi les resultants de la conversió		4.289.732.386	5.472.251.402	
Benefici net atribuït per acció (BPA) (en euros)		0,087	0,129	
Valor comptable per acció (en euros)		2,38	2,24	
P/VC (valor de cotització s/ valor comptable)		0,93	0,73	
Altres dades	(14)			
Oficines		2.320	2.873	
Empleats		17.529	26.090	
Nombre de clients (en milions)		6,4	11,4	

(A) La finalitat d'aquest bloc de magnituds és oferir una visió sintetitzada de l'evolució interanual dels principals saldos del balanç consolidat del grup, i destacar especialment les magnituds relacionades amb la inversió i els recursos de clients.

(B) En aquest apartat es mostren els marges del compte de resultats dels dos últims exercicis que es consideren més significatius.

(C) El propòsit d'aquest conjunt de ràtios és mostrar una visió significativa de la rendibilitat, l'eficiència i la solvència durant els dos últims exercicis.

(D) Aquest apartat mostra els principals saldos relacionats amb la gestió del risc del grup, així com les ràtios més significatives relacionades amb aquest risc.

(E) La finalitat d'aquest bloc és oferir informació relativa al valor de l'acció i altres indicadors i ràtios relacionats amb el mercat borsari.

(1) Inclou dipòsits de clients, debits representats per valors negociables, passius subordinats i passius per contractes d'assegurances.

(2) Inclou dipòsits de clients (ex-repos) i altres passius col·locats per la xarxa comercial: obligacions necessàriament convertibles en accions, bons simples de Banc Sabadell, pagarés, etc.

(3) Inclou recursos en el balanç, patrimoni de fons d'inversió, patrimoni de fons de pensions, gestió de patrimonis i assegurances comercialitzades.

(4) Resultat consolidat de l'exercici / actius totals mitjans.

(5) Benefici atribuït al grup / fons propis mitjans (sense considerar el benefici atribuït al grup com a part dels fons propis).

(6) Benefici atribuït al grup / fons propis mitjans (sense considerar el benefici atribuït al grup com a part dels fons propis i deduint el fons de comerç).

(7) Despeses de personal i altres despeses generals d'administració / marge brut. Per al càlcul d'aquestes ràtios, s'ajusta el marge brut considerant únicament els ROF i les diferències de canvi recurrents.

(8) Recursos core capital / actius ponderats per risc (RWA). Desembre de 2014 segons criteris de Basilea III i aplicant les modificacions previstes en la Circular 2/2014 del Banc d'Espanya, aprovada el juliol de 2014.

(9) Recursos de primera categoria / actius ponderats per risc (RWA). Segons criteris de Basilea III i aplicant les modificacions previstes en la Circular 2/2014 del Banc d'Espanya, aprovada el juliol de 2014.

(10) Base de capital / actius ponderats per risc (RWA). Segons criteris de Basilea III i aplicant les modificacions previstes en la Circular 2/2014 del Banc d'Espanya, aprovada el juliol de 2014.

(11) La variació interanual respon principalment a l'ampliació de capital amb reconeixement de drets feta l'abril de 2015 en el marc de l'operació d'adquisició de TSB.

(12) Nombre d'accions pel seu valor de cotització al tancament de l'exercici.

(13) Fons propis / Nombre d'accions.

(14) La variació correspon principalment a la incorporació de TSB.

Benefici atribuït al grup de 708,4 milions d'euros (+90,6% interanual). Sense considerar TSB, 586,4 milions d'euros (+57,8% interanual).

El marge d'interessos continua la tònica creixent en un entorn de baixos tipus d'interès.

Destacable creixement de les comissions de fons d'inversió, de comercialització de fons de pensions i assegurances i de gestió de patrimoni de valors.

	2014	Ex-TSB 2015	% 15/14	Total grup 2015	% 15/14
Interessos i rendiments assimilats	4.513,5	4.158,1	(7,9)	4.842,4	7,3
Interessos i càrregues assimilades	(2.253,8)	(1.494,9)	(33,7)	(1.639,5)	(27,3)
Marge d'interessos	2.259,7	2.663,2	17,9	3.202,9	41,7
Rendiment d'instruments de capital	8,6	2,9	(66,3)	2,9	(66,3)
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació	0,1	48,8	—	48,8	—
Comissions netes	860,9	924,5	7,4	1.003,3	16,5
Resultats d'operacions financeres (net)	1.763,6	1.207,1	(31,6)	1.208,2	(31,5)
Diferències de canvi (net)	99,6	137,9	38,5	137,9	38,5
Altres productes i càrregues d'explotació	(192,0)	(123,4)	(35,7)	(125,6)	(34,6)
Marge brut	4.800,5	4.861,0	1,3	5.478,4	14,1
Despeses de personal	(1.202,6)	(1.219,3)	1,4	(1.457,3)	21,2
Recurrents	(1.169,3)	(1.183,8)	1,2	(1.417,5)	21,2
No recurrents	(33,3)	(35,5)	6,6	(39,8)	19,5
Altres despeses generals d'administració	(570,7)	(588,4)	3,1	(829,2)	45,3
Recurrents	(563,8)	(579,6)	2,8	(805,2)	42,8
No recurrents	(6,9)	(8,8)	27,5	(24,0)	247,8
Amortització	(278,1)	(289,6)	4,1	(328,9)	18,3
Marge abans de dotacions	2.749,1	2.763,7	0,5	2.863,0	4,1
Provisions per a insolvències i altres deteriorament	(2.499,7)	(2.333,2)	(6,7)	(2.333,2)	(6,7)
Plusvàlues per venda d'actius	236,9	(17,0)	—	(17,0)	—
Fons de comerç negatiu	—	231,9	—	231,9	—
Resultat de les operacions interrompudes	—	—	—	—	—
Resultat abans d'impostos	486,3	645,4	32,7	744,7	53,1
Impost sobre beneficis	(109,7)	(55,3)	(49,6)	(32,5)	(70,4)
Resultat consolidat de l'exercici	376,6	590,1	56,7	712,2	89,1
Resultat atribuït a interessos minoritaris	5,0	3,8	(24,0)	3,8	(24,0)
Benefici atribuït al grup	371,6	586,3	57,8	708,4	90,6
Promemòria:					
Actius totals mitjans	163.372,8	165.824,1	1,5	186.535,6	14,2
Benefici per acció (en euros)	0,09	0,11		0,13	

El tipus de canvi EUR/GBP aplicat per al compte de pèrdues i guanys el 31/12/2015 és del 0,7201.

Nota: El 30 de juny de 2015, el grup va prendre el control de TSB. Per tant, les xifres del compte de pèrdues i guanys de 2015 inclouen sis mesos de TSB i no són comparables amb les dates anteriors.

Marge d'interessos

El marge d'interessos de l'any 2015 va totalitzar 3.202,8 milions d'euros, un 41,7% per sobre del marge d'interessos obtingut en l'exercici anterior, fet que va produir un increment significatiu del marge sobre els actius totals mitjans, així com del marge de clients. Aquest increment està motivat per la disminució dels costos de finançament i per l'adquisició de TSB. Excloent TSB, el marge d'interessos arriba a 2.663,2 milions d'euros al tancament de l'exercici de 2015, cosa que suposa un creixement del 17,9% respecte a l'exercici anterior (T3 i G1).

En termes mitjans acumulats, el marge sobre actius totals mitjans es va situar en l'1,72%, i va millorar en 34 punts bàsics en comparació amb el nivell de l'any anterior (1,38% el 2014). L'increment de la rendibilitat mitjana sobre els actius totals mitjans es va deure a diversos factors, principalment a l'increment dels marges de clients (conseqüència principal del menor cost de finançament dels dipòsits de clients), a l'abaratiment dels costos del mercat de capitals, a la disminució del nivell d'actius problemàtics i a la millora en la rendibilitat de les adquisicions (G2 i G3).

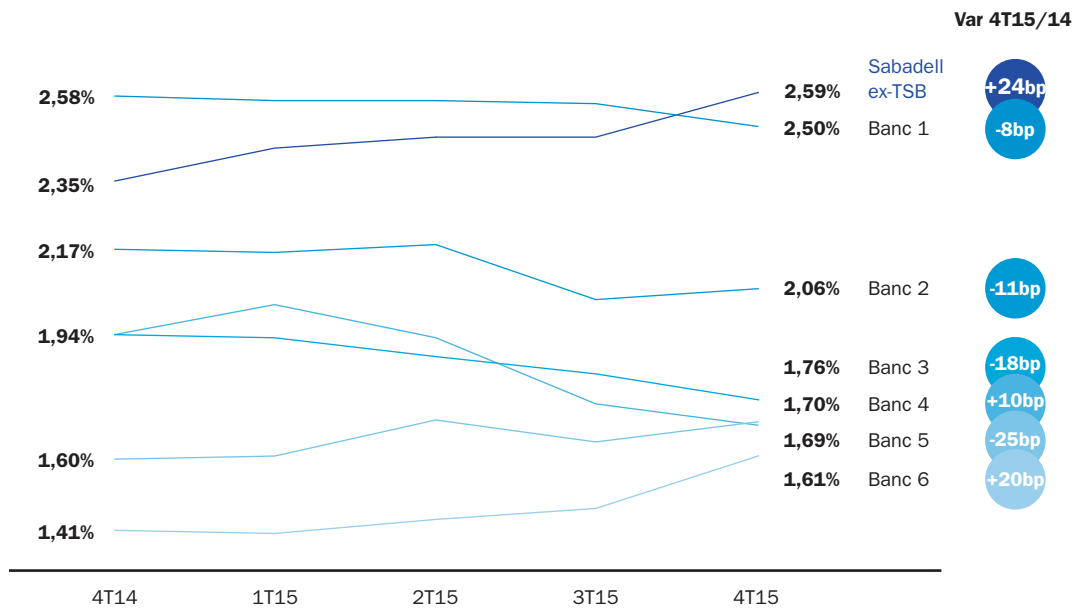
Sabadell (ex-TSB)

+17,9%

Grup

+41,7%

G1 Marge de clients
de Banc Sabadell
respecte a comparables

Font: Informació pública. Dos d'aquests bancs van publicar únicament el marge de clients a Espanya exclouent el seu negoci internacional.

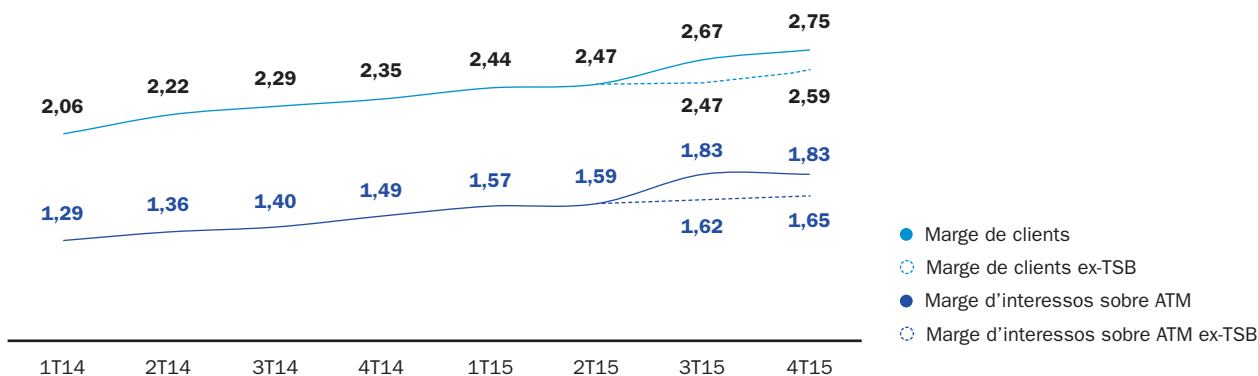
**El marge de clients ex-TSB se situa
en el 2,59% el quart trimestre de 2015.**

T3 Rendiments i càrregues

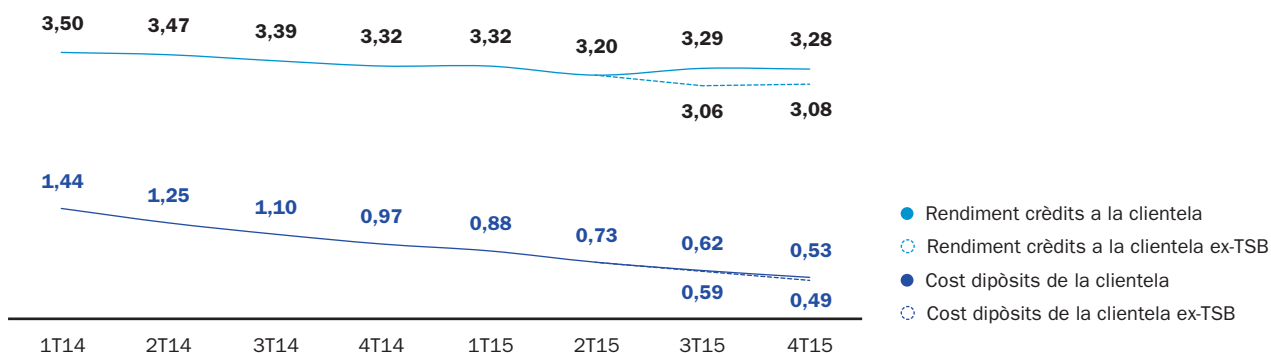
En milions d'euros

	2014			2015			Variació		Efecte	
	Saldo mitjà	Resultats	Tipus %	Saldo mitjà	Resultats	Tipus %	Saldo mitjà	Resultats	Tipus	Volum
Caixa, bancs centrals i entitats de crèdit	4.259,1	40,1	0,94	7.363,3	42,2	0,57	3.104,2	2,1	4,9	(2,8)
Crèdits a la clientela	106.441,5	3.641,0	3,42	121.382,9	3.973,8	3,27	14.941,4	332,8	(364,5)	697,4
Cartera de renda fixa	22.703,8	806,9	3,55	27.388,3	763,5	2,79	4.684,5	(43,4)	(181,9)	138,6
Subtotal	133.404,4	4.488,0	3,36	156.134,5	4.779,5	3,06	22.730,1	291,5	(541,5)	833,2
Cartera de renda variable	1.325,4	—	—	1.431,5	—	—	106,1	—	—	—
Actiu material i immaterial	3.761,9	—	—	4.228,3	—	—	466,4	—	—	—
Altres actius	24.881,1	25,6	0,10	24.744,1	62,8	0,25	(137,0)	37,2	37,2	—
Total inversió	163.372,8	4.513,6	2,76	186.538,4	4.842,3	2,60	23.165,6	328,7	(504,3)	833,2
Entitats de crèdit	13.234,0	(194,3)	(1,47)	17.508,8	(140,6)	(0,80)	4.274,8	53,7	56,1	(2,4)
Dipòsits a la clientela	93.079,5	(1.107,2)	(1,19)	110.217,2	(739,0)	(0,67)	17.137,7	368,2	949,7	(581,5)
Mercat de capitals	26.901,6	(908,5)	(3,38)	26.792,2	(660,4)	(2,46)	(109,4)	248,1	233,5	14,6
Cessions cartera renda fixa	8.597,6	(49,2)	(0,57)	9.623,2	(41,6)	(0,43)	1.025,6	7,6	12,8	(5,1)
Subtotal	141.812,7	(2.259,2)	(1,59)	164.141,4	(1.581,6)	(0,96)	22.328,7	677,6	1.252,1	(574,4)
Altres passius	10.785,4	5,4	0,05	10.148,3	(58,0)	(0,57)	(637,1)	(63,4)	(63,3)	—
Recursos propis	10.774,7	—	—	12.248,6	—	—	1.473,9	—	—	—
Total recursos	163.372,8	(2.253,8)	(1,38)	186.538,3	(1.639,6)	(0,88)	23.165,5	614,2	1.188,8	(574,4)
Total ATMs	163.372,8	2.259,8	1,38	186.538,3	3.202,7	1,72	23.165,5	942,9	684,5	258,8

G2 Evolució del marge d'interessos
(en %)

G3 Evolució del marge de clients
(en %)

Marge brut

Els dividendes cobrats i els resultats de les empreses que consoliden pel mètode de la participació van pujar en conjunt a 51,7 milions d'euros, respecte d'un import de 8,7 milions d'euros el 2014 (+43,0 milions d'euros). Aquesta variació positiva inclou el millor comportament dels resultats aportats per assegurances i pensions, que creixen de manera significativa en relació amb l'exercici anterior.

Les comissions netes van pujar a 1.003,3 milions d'euros (924,5 milions d'euros sense considerar TSB) i van créixer un 16,5% (7,4% sense considerar TSB) en termes interanuals (T4). Aquest creixement es va manifestar com a conseqüència principalment de l'evolució positiva dels fons d'inversió, de pensions i assegurances, que, en conjunt, creixen un 30,8% en relació amb el tancament de l'exercici anterior, i d'operacions d'estructuració i assegurement (sindicats), així com de la incorporació al perímetre de consolidació de TSB.

Comissions

Sabadell (ex-TSB)

+7,4%

Grup

+16,5%

	2014	Ex-TSB 2015	% 15/14	Total grup 2015	% 15/14
Operacions d'actiu	116,0	113,1	(2,5)	169,7	46,3
Avals i altres garanties	105,1	104,0	(1,0)	104,0	(1,0)
Cedides a altres entitats	(1,9)	(1,1)	(42,1)	(1,1)	(42,1)
Comissions derivades d'operacions de risc	219,2	216,0	(1,5)	272,6	24,4
Targetes	146,3	152,6	4,3	191,9	31,2
Ordres de pagament	46,0	48,3	5,0	48,3	5,0
Valors	79,8	84,9	6,4	84,9	6,4
Comptes a la vista	85,9	80,8	(5,9)	91,7	6,8
Resta	93,5	93,1	(0,4)	65,2	(30,3)
Comissions de serveis	451,5	459,7	1,8	482,0	6,8
Gestió i comercialització de fons d'inversió	123,2	155,6	26,3	155,6	26,3
Comercialització de fons de pensions i assegurances	67,0	93,2	39,1	93,2	39,1
Comissions de fons d'inversió, de pensions i assegurances	190,2	248,8	30,8	248,8	30,8
Total	860,9	924,5	7,4	1.003,4	16,6

Els resultats per operacions financeres van totalitzar 1.208,2 milions d'euros (1.207,1 milions sense considerar TSB). Destaquen particularment les plusvàlues de 1.045,5 milions d'euros per venda d'actius financers disponibles per a la venda de renda fixa i 150,4 milions pels resultats de la cartera de negociació. En l'exercici de 2014, els resultats per operacions financeres van pujar en conjunt a 1.763,6 milions d'euros, i van destacar 1.860,7 milions d'euros per venda d'actius financers disponibles per a la venda de renda fixa i 43,0 milions pels resultats de la cartera de negociació.

Els resultats nets per diferències de canvi van pujar a 137,9 milions d'euros respecte d'un import notablement inferior l'any 2014 (99,6 milions d'euros), cosa que suposa un increment del 38,5% interanual.

Els altres productes i les càrregues d'explotació van totalitzar -125,6 milions d'euros (-123,4 milions sense considerar TSB), respecte d'un import de -192,0 l'any 2014. En aquest epígraf s'inclouen les dotacions al Fons de Garantia de Dipòsits i l'aportació al Fons de Resolució Nacional.

Marge abans de dotacions

Les despeses d'explotació (personal i generals) de 2015 van pujar a 2.286,5 milions d'euros (1.807,7 milions sense considerar TSB), dels quals 63,8 milions d'euros van correspondre a conceptes no recurrents. En l'exercici de 2014, les despeses d'explotació van totalitzar 1.773,3 milions d'euros i van incloure 40,2 milions d'euros de despeses no recurrents (G4).

Les despeses d'explotació recurrents de l'exercici de 2015 (T5) van augmentar globalment un 28,2% (1,7% sense considerar TSB) en relació amb l'any 2014 (en concret, les despeses de personal van augmentar un 21,2% (un 1,2% sense considerar TSB) i les despeses generals es van incrementar en un 42,8% (2,8% sense considerar TSB)).

L'increment del marge brut el 2015, així com les polítiques de contenció de despeses d'explotació aplicades, va comportar una millora de la ràtio d'eficiència, que, en acabar l'exercici, es va situar en el 50,45% (46,16% sense considerar TSB) respecte del 53,14% de 2014 (tenint en compte en ambdós anys els

Ratio de eficiència (ex-TSB)

46,16%

Despeses de personal

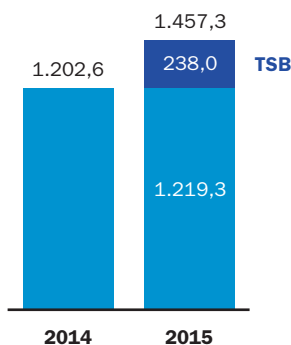
En milions d'euros

Grup

+21,2%

Bases comparables

+1,4%

Despeses administratives

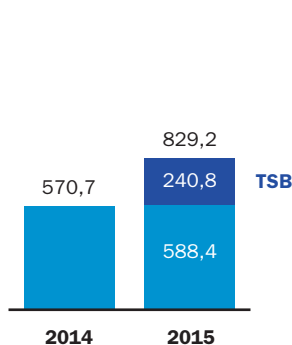
En milions d'euros

Grup

+45,3%

Bases comparables

+3,1%

G4

En milions d'euros

	2014	Ex-TSB 2015	% 15/14	Total grup 2015	% 15/14
Recurrents	(1.169,3)	(1.183,8)	1,2	(1.417,5)	21,2
No recurrents	(33,3)	(35,5)	6,6	(39,8)	19,5
Despeses de personal	(1.202,6)	(1.219,3)	1,4	(1.457,3)	21,2
Tecnologia i comunicacions	(127,5)	(136,5)	7,1	(165,8)	30,0
Publicitat	(38,8)	(45,0)	16,0	(87,5)	125,5
Immobles, instal·lacions i material d'oficina	(152,8)	(150,9)	(1,2)	(211,0)	38,1
Tributs	(99,4)	(101,0)	1,6	(101,1)	1,7
Altres	(152,3)	(155,1)	1,8	(263,7)	73,1
Altres despeses generals d'administració	(570,8)	(588,5)	3,1	(829,1)	45,3
Total	(1.773,4)	(1.807,8)	1,9	(2.286,4)	28,9

T5 Despeses d'exploració

resultats per operacions financeres i per diferències netes de canvi de caràcter recurrent, 400 milions d'euros per any, linealitzats en funció del nombre de dies de cada mes).

Com a resultat de tot el que s'ha exposat anteriorment, l'exercici de 2015 va concloure amb un marge abans de dotacions de 2.863,0 milions d'euros. Sense considerar TSB, el marge abans de dotacions puja a 2.763,8 milions d'euros respecte d'un import de 2.749,1 milions l'any 2014, fet que representa un increment del 4,1% interanual (0,5% sense considerar TSB).

Les dotacions per a insolvències i altres deterioraments van totalitzar 2.333,2 milions d'euros al tancament de l'exercici de 2015 (2.499,7 milions d'euros el 2014) i reflectien en ambdós períodes les dotacions addicionals dutes a terme que han neutralitzat els resultats superiors per operacions financeres obtinguts fruit de la gestió de la cartera ALCO i el *badwill* generat per l'adquisició de TSB.

Les plusvàlues per vendes d'actius van pujar a -17,0 milions d'euros, i inclouen principalment resultats per vendes i pèrdues per vendes d'immobilitzat d'ús propi. El 2014, les plusvàlues per vendes d'actius van pujar a 236,9 milions d'euros i van incloure principalment una plusvàlua bruta de 162 milions

Els resultats extraordinaris s'han neutralitzat amb provisions addicionals

d'euros per la venda del negoci de gestió i recobriment de deutes impagats i un ingrés extraordinari de 80 milions d'euros (net de despeses de formalització) per la firma d'un contracte de reassegurança de la cartera d'assegurances individuals de vida-risc de Mediterráneo Vida.

L'adquisició de TSB ha generat el 2015 una diferència negativa de consolidació o un *badwill* (net d'impostos) de 231,9 milions d'euros. Dins de l'exercici de PPA (*purchase price allocation*), s'ha estimat una pèrdua esperada en la cartera de crèdit a la clientela per tal d'ajustar-la al seu valor raonable estimat, i s'han identificat actius intangibles que recullen el valor dels drets contractuals sorgits de les relacions amb els clients procedents de TSB per a dipòsits a la vista (*core deposits*) i el valor de la marca TSB.

Benefici atribuït al grup

El tipus impositiu efectiu al tancament de l'exercici de 2015 està impactat principalment per la comptabilització del *badwill* resultant de l'adquisició de TSB, així com pel canvi de la normativa fiscal al Regne Unit referent al tipus impositiu aplicat.

Un cop aplicats l'impost sobre beneficis i la part del resultat corresponent a minoritaris, dona un benefici net atribuït al grup de 708,4 milions d'euros al tancament de l'any 2015, cosa que suposa un increment del 90,6% respecte a l'exercici anterior. Sense considerar TSB, el benefici net atribuït al grup puja a 586,4 milions d'euros al tancament de 2015, amb un increment del 57,8% respecte a l'exercici anterior.

Cobertura de dubtosos

53,64%

Benefici net atribuït

708,4M€

ROTE

7,6%

Evolució del balanç

La major activitat comercial durant l'any, juntament amb la incorporació de TSB, es reflecteix en el creixement dels volums de crèdit i recursos.

Disminució substancial del saldo de dubtosos i dels actius problemàtics.

El 32% del llibre de crèdit està fora d'Espanya, per sobre del previst en el pla de negoci.

En milions d'euros

	2014	2015	% 15/14
Caixa i dipòsits en bancs centrals	1.189,8	6.139,5	416,0
Cartera de negociació, derivats i altres actius financers	3.253,4	3.098,0	(4,8)
Actius financers disponibles per a la venda	21.095,6	23.460,4	11,2
Inversions creditícies	117.895,2	154.754,3	31,3
Dipòsits en entitats de crèdit	4.623,2	6.206,1	34,2
Crèdit a la clientela (net)	110.835,7	146.815,7	32,5
Valors representatius de deute	2.436,3	1.732,5	(28,9)
Participacions	513,2	341,0	(33,6)
Actiu material	3.982,9	4.188,5	5,2
Actiu intangible	1.591,3	2.080,6	30,7
Altres actius	13.824,3	14.565,6	5,4
Total actiu	163.345,7	208.627,8	27,7
Cartera de negociació i derivats	2.254,5	2.334,6	3,6
Passius financers a cost amortitzat	145.580,1	189.468,7	30,1
Dipòsits de bancs centrals	7.201,5	11.566,1	60,6
Dipòsits d'entitats de crèdit	16.288,2	14.724,7	(9,6)
Dipòsits de la clientela	98.208,4	132.876,3	35,3
Mercat de capitals	20.196,3	26.406,6	30,7
Passius subordinats	1.012,4	1.472,8	45,5
Altres passius financers	2.673,3	2.422,2	(9,4)
Passius per contractes d'assegurances	2.389,6	2.218,3	(7,2)
Provisions	395,2	346,2	(12,4)
Altres passius	1.510,4	1.492,3	(1,2)
Total passiu	152.129,7	195.860,1	28,7
Fons propis	10.223,7	12.274,9	20,1
Ajustos de valoració	937,4	455,6	(51,4)
Interessos de minoritaris	54,8	37,1	(32,3)
Patrimoni net	11.216,0	12.767,7	13,8
Total patrimoni net i passiu	163.345,7	208.627,8	27,7
Riscos contingents	9.132,6	8.356,2	(8,5)
Compromisos contingents	14.769,6	21.130,6	43,1
Total comptes d'ordre	23.902,2	29.486,8	23,4

T6 Balanç de situació

El tipus de canvi EUR/GBP aplicat per al balanç és del 0,7340 el 31/12/2015.

Nota: El 30 de juny de 2015, el grup va prendre el control de TSB. Per tant, les xifres del balanç no són comparables amb les dates anteriors.

Actiu

En concloure l'exercici de 2015, els actius totals de Banc Sabadell i el seu grup van totalitzar 208.627,8 milions d'euros (165.249,6 milions sense considerar TSB), un saldo molt superior al que hi havia al tancament de l'any 2014 (163.345,7 milions d'euros), a causa, principalment, de la incorporació de TSB.

La inversió creditícia bruta, excloent-ne l'adquisició temporal d'actius, el saldo d'actius dubtosos i els ajustos per periodificació, tanca el desembre de 2015 amb un saldo de 140.367,8 milions d'euros. En termes interanuals, presenta un increment del 37,1%, principalment per la incorporació de TSB i el creixement dels préstecs hipotecaris de TSB, impulsat per l'èxit de la plataforma d'intermediació llançada a l'inici de 2015. Sense considerar TSB, la inversió creditícia bruta, excloent-ne l'adquisició temporal d'actius, el saldo d'actius dubtosos i els ajustos per periodificació, presenta un saldo de 104.536,6 milions d'euros el 31 de desembre de 2015, que constitueix un increment del 2,1% respecte a l'any anterior (T7).

El component amb més pes dins de la inversió creditícia bruta van ser els préstecs amb garantia hipotecària, que el 31 de desembre de 2015 tenien un saldo de 90.538,6 milions d'euros i representaven prop del 65% del total de crèdit a la clientela (G5 i G6).

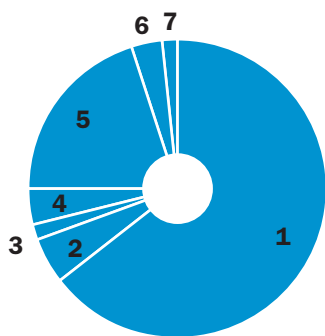
La ràtio de morositat del grup (G7) continua la tònica decreixent marcada durant tot l'exercici per la forta reducció en el saldo de dubtosos. Així mateix, s'han incrementat els nivells de cobertura sobre actius dubtosos a nivells confortables (T8).

Al tancament de 2015, el saldo de riscos dubtosos del grup Banc Sabadell puja a 12.344,2 milions d'euros i s'ha reduït en 3.565,7 milions acumulats durant l'any.

En milions d'euros

	2014	Ex-TSB 2015	% 15/14	Total grup 2015	% 15/14
Préstecs i crèdits amb garantia hipotecària	57.112,3	57.835,9	1,3	90.538,6	58,5
Préstecs i crèdits amb altres garanties reals	2.155,3	2.201,3	2,1	2.201,3	2,1
Crèdit comercial	4.867,3	5.410,5	11,2	5.665,1	16,4
Resta de préstecs	24.194,6	26.303,8	8,7	28.092,4	16,1
Resta de crèdits	4.188,1	4.593,4	9,7	4.593,4	9,7
Arrendament financer	2.124,3	2.070,0	(2,6)	2.070,0	(2,6)
Deutors a la vista i diversos	7.738,3	6.121,7	(20,9)	7.206,9	(6,9)
Inversió creditícia bruta de clients sense adquisició temporal d'actius (sense actius dubtosos ni ajustos per periodificació)	102.380,2	104.536,6	2,1	140.367,8	37,1
Actius dubtosos	15.714,2	12.253,8	(22,0)	12.470,4	(20,6)
Ajustos per periodificació	(130,4)	(155,7)	19,4	(141,4)	8,4
Inversió creditícia bruta de clients sense adquisició temporal d'actius	117.964,0	116.634,8	(1,1)	152.696,8	29,4
Adquisició temporal d'actius	587,6	728,5	24,0	728,5	24,0
Inversió creditícia bruta de clients	118.551,6	117.363,2	(1,0)	153.425,3	29,4
Fons de provisions per a insolvències i risc de país	(7.715,8)	(6.426,0)	(16,7)	(6.609,6)	(14,3)
Crèdit a la clientela (net)	110.835,7	110.937,3	0,1	146.815,7	32,5

T7

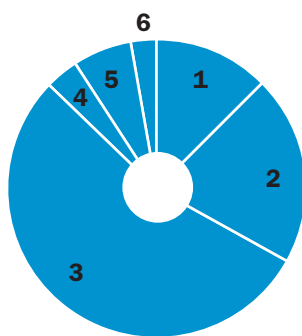

G5

Crèdit a la clientela per tipus de producte, 31/12/2015 en % (*)

1	Préstecs i crèdits amb garantia hipotecària	64,5%
2	Deutors a la vista i diversos	5,1%
3	Préstecs i crèdits amb altres garanties reals	1,6%
4	Crèdit comercial	4,0%
5	Resta de préstecs	20,0%
6	Resta de crèdits	3,3%
7	Arrendament financer	1,5%

(*) Sense actius dubtosos ni ajustos per periodificació.

G6

Crèdit a la clientela per perfil de client, 31/12/2015 en % (*)

1	Empreses	12,5%
2	Pimes	20,6%
3	Particulars	54,2%
4	Administracions públiques	3,7%
5	Promoció	6,2%
6	Altres	2,8%

(*) Sense actius dubtosos ni ajustos per periodificació.

Reducció de la ràtio de mora al 7,79% al tancament de 2015. Sense considerar TSB, la ràtio de mora se situa en el 9,86% (12,74% al tancament de 2014).

En percentatge

Ex-TSB	4T14	1T15	2T15	3T15	4T15
Promoció i construcció immobiliària	52,17	49,21	47,21	47,84	38,81
Construcció no immobiliària	8,08	9,03	8,74	8,58	(*) 14,36
Empreses	6,46	6,55	6,14	5,41	4,62
Pimes i autònoms	12,60	12,20	11,96	11,38	10,83
Particulars amb garantia de la primera hipoteca	9,25	9,12	8,76	8,27	7,83
Ràtio de morositat	12,74	11,68	10,98	10,38	9,86

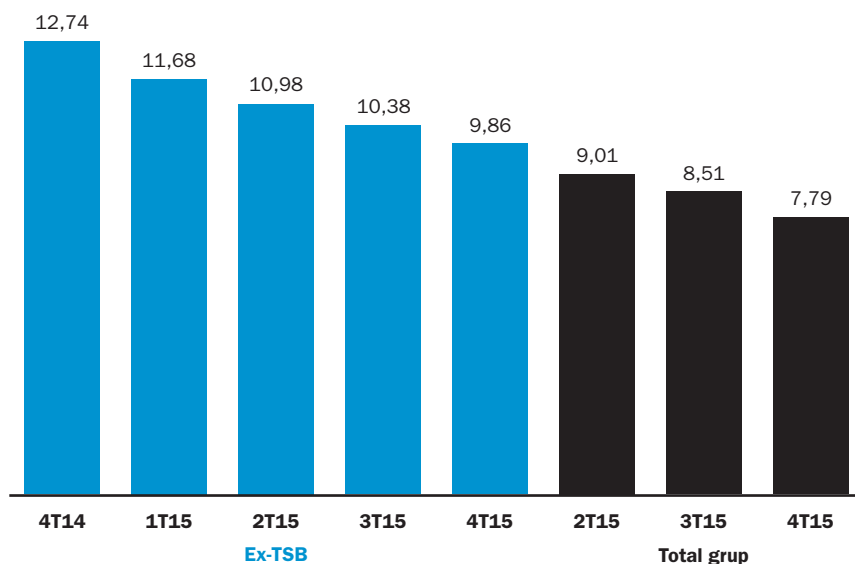
T8 Ràtios de morositat per segment

Calculat incloent-hi riscos contingents i 20% del saldo de l'EPA.

(*) Impacte per una entrada específica.

També cal destacar la reducció dels actius problemàtics (que inclouen actius dubtosos i actius immobiliaris) en 3.179,7 milions acumulats durant l'any. Al tancament de 2015, el saldo d'actius problemàtics del grup Banc Sabadell puja a 21.578,6 milions d'euros.

L'evolució trimestral d'aquests actius ex-TSB (dubtosos més actius immobiliaris no coberts per l'Esquema de Protecció d'Actius) es pot veure en la taula T9.

En milions d'euros

	2014				2015			
	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T
Entrada neta ordinària	(83)	(203)	(316)	(457)	(802)	(731)	(540)	(544)
Variació immobles	64	148	202	263	211	167	1	7
Entrada neta ordinària + immobles	(19)	(55)	(114)	(194)	(591)	(564)	(539)	(537)
Fallits	265	97	224	298	245	170	300	234
Variació trimestral ordinària del saldo de dubtosos i immobles	(284)	(152)	(338)	(492)	(836)	(734)	(839)	(771)

Passiu

Al tancament de l'exercici de 2015, els recursos de clients en el balanç totalitzen 131.489,2 milions d'euros (96.227,0 milions sense considerar TSB) i presenten un increment interanual del 39,2% (1,9% sense considerar TSB) (T10).

Els saldos de comptes a la vista van sumar 84.536,1 milions d'euros (53.849,5 milions sense considerar TSB), cosa que representa un 95,3% interanual (24,4% sense considerar TSB), i els dipòsits a termini de la clientela van pujar a 46.376,3 milions d'euros (41.800,8 milions sense considerar TSB), un 13,1% per sota de l'any anterior (21,7% per sota sense considerar TSB). L'evolució decreixent dels tipus d'interès en els mercats financers ha provocat un canvi en la composició dels recursos de clients en el balanç (entre dipòsits a termini i comptes a la vista) i un traspàs d'aquests a fora del balanç.

El total de recursos de clients de fora del balanç va pujar a 37.381,1 milions d'euros i va créixer un 23,0% respecte a l'any anterior. En aquest capítol, pren particularment protagonisme el creixement ininterromput del patrimoni en fons d'inversió, que el 31 de desembre de 2015 se situa en 21.427,3 milions d'euros, fet que representa un increment del 36,4% interanual.

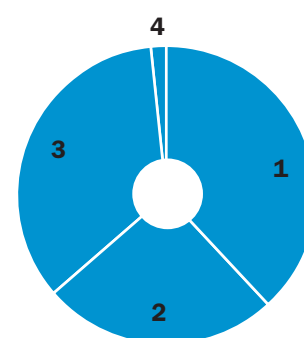
Els saldos de gestió de patrimonis també evolucionen a l'alça significativament i aconseguixen un saldo de 4.001,9 milions d'euros, de manera que representen un increment del 37,1% interanual.

	2014	Ex-TSB 2015	% 15/14	Total grup 2015	% 15/14
Recursos de clients en el balanç	94.460,7	96.227,0	1,9	131.489,2	39,2
Dipòsits de la clientela	98.208,4	97.625,1	(0,6)	132.876,3	35,3
Comptes corrents	31.098,7	39.404,8	26,7	50.889,1	63,6
Comptes d'estalvi	12.176,2	14.444,7	18,6	33.647,0	176,3
Dipòsits a termini	53.395,9	41.800,8	(21,7)	46.376,3	(13,1)
Cessió temporal d'actius	1.291,8	1.950,6	51,0	1.950,6	51,0
Ajustos per periodificació	447,7	226,6	(49,4)	226,6	(49,4)
Ajustos per cobertura amb derivats	(202,0)	(202,4)	0,2	(213,4)	5,6
Emprèstits i altres valors negociables	20.196,3	22.455,9	11,2	26.406,6	30,7
Passius subordinats	1.012,4	924,9	(8,6)	1.472,8	45,5
Passius per contractes d'assegurances	2.389,6	2.218,3	(7,2)	2.218,3	(7,2)
Recursos en el balanç	121.806,6	123.224,2	1,2	162.974,0	33,8
Fons d'inversió	15.705,6	21.427,3	36,4	21.427,3	36,4
FI de renda variable	953,5	1.417,6	48,7	1.417,6	48,7
FI mixtos	1.695,5	4.271,9	152,0	4.271,9	152,0
FI de renda fixa	3.829,7	4.327,7	13,0	4.327,7	13,0
FI garantit	3.793,9	3.380,2	(10,9)	3.380,2	(10,9)
FI immobiliari	9,2	67,4	—	67,4	—
Societats d'inversió	1.725,1	1.994,2	15,6	1.994,2	15,6
IIC comercialitzades no gestionades	3.698,7	5.968,3	61,4	5.968,3	61,4
Gestió de patrimonis	2.918,1	4.001,9	37,1	4.001,9	37,1
Fons de pensions	4.334,6	4.305,1	(0,7)	4.305,1	(0,7)
Individuals	2.861,6	2.759,8	(3,6)	2.759,8	(3,6)
Empreses	1.457,0	1.529,6	5,0	1.529,6	5,0
Associatius	16,1	15,8	(1,8)	15,8	(1,8)
Assegurances comercialitzades	7.420,5	7.646,8	3,0	7.646,8	3,0
Total recursos fora del balanç	30.378,8	37.381,1	23,0	37.381,1	23,0
Recursos gestionats	152.185,4	160.605,2	5,5	200.355,1	31,7

Inclou dipòsits de clients (ex-repos) i altres passius col·locats per la xarxa comercial: bons simples de Banc Sabadell, pagarés, etc. El tipus de canvi EUR/GBP aplicat per al balanç és del 0,7385 el 30/09/2015 i 0,7340 el 31/12/2015.

Els debits representats per valors negociables (emprèstits i altres valors negociables), en acabar l'any 2015, totalitzaven 26.406,6 milions d'euros, respecte d'un import de 20.196,3 milions d'euros el 31 de desembre de 2014. Aquest increment del saldo va obeir principalment a l'augment net en els saldos d'obligacions i bons emesos per fons de titulització de TSB.

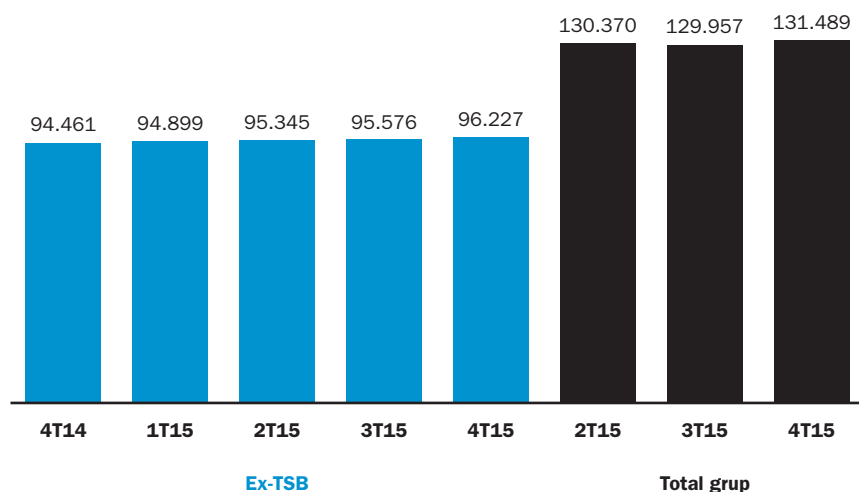
El total de recursos gestionats al tancament de 2015 puja a 200.355,1 milions d'euros (160.605,2 milions excloent-ne TSB) respecte dels 152.185,4 milions d'euros d'un any abans, fet que suposa un increment interanual del 31,7% (5,5% sense considerar TSB) (G8 i G9).

G8
Dipòsits de clients, 31/12/2015
(en %) (*)

1	Comptes corrents	38,3%
2	Comptes d'estalvi	25,3%
3	Dipòsits a termini	34,9%
4	Cessió temporal d'actius	1,5%

(*) Sense ajustos per periodificació ni per cobertura amb derivats.

G9 Recursos de clients en el balanç (en milions d'euros)

Patrimoni net

Al tancament de l'exercici de 2015, el patrimoni net del grup puja a 12.767,7 milions d'euros. Durant l'exercici de 2015 s'ha dut a terme una ampliació de capital per 1.607 milions d'euros i s'han convertit 783,9 milions d'euros d'obligacions subordinades necessàriament convertibles en accions (T11).

En milions d'euros

	2014	2015	% 15/14
Fons propis	10.223,7	12.274,9	20,1
Capital	503,1	679,9	35,2
Reserves	8.702,3	11.110,7	27,7
Altres instruments de capital (*)	734,1	14,3	(98,0)
Menys: valors propis	(87,4)	(238,5)	172,9
Benefici atribuït al grup	371,7	708,4	90,6
Menys: dividends i retribucions	0,0	0,0	—
Ajustos de valoració	937,4	455,6	(51,4)
Interessos de minoritaris	54,8	37,1	(32,3)
Patrimoni net	11.216,0	12.767,7	13,8

T11

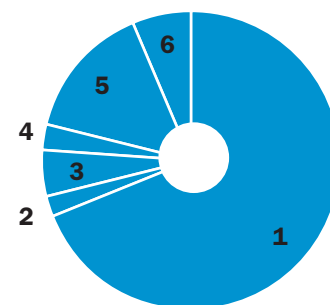
(*) Correspon principalment a emissions d'obligacions necessàriament convertibles en accions.

Es manté la ràtio ajustada de *loan to deposit* el 31 de desembre de 2015 en el 106,5% (108,2% excloent-ne TSB), amb una estructura de finançament detallista equilibrada.

Els aspectes clau en l'evolució de la liquiditat en l'exercici de 2015 pel que fa al grup han estat:

- S'ha continuat amb l'objectiu dels últims anys de generar *gap* de liquiditat del negoci comercial, reduir el finançament total en mercats majoristes i incrementar la posició de liquiditat del banc.
- Els recursos de clients en el balanç han augmentat un 39,2% en relació amb el tancament de l'exercici de 2014, resultat principalment produït per l'adquisició de TSB.
- El 2015 s'ha estabilitzat la generació de *gap* comercial, i ha continuat, encara que de manera més moderada, amb la tendència positiva observada els últims anys. La ràtio *loan to deposit* (LTD) del grup al tancament de l'any se situa en el 106,5% (108,2% sense considerar TSB) (T12).
- L'entitat ha reduït lleugerament (ex-TSB) el seu percentatge de finançament en mercats majoristes. Durant l'any s'han produït venciments en el mercat de capitals per un import de 3.277 milions d'euros. Per contra, Banc Sabadell va realitzar dues emissions públiques de cèdules hipotecàries a cinc anys el maig i l'octubre de 2015 per un total de 750 i 1.000 milions d'euros, respectivament. El novembre de 2015, TSB va llançar al mercat una operació de titulització per un import de 535 milions de lliures. El detall de les fonts principals de finançament al tancament de 2015, tenint en compte la naturalesa de l'instrument i la contrapartida, és el que es mostra en el gràfic G10 i G11.
- Banc Sabadell ha participat en les subhastes de liquiditat del BCE a quatre anys amb objectiu específic (TLTRO) per un import total al tancament de l'any d'11.000 milions d'euros (5.000 milions d'euros corresponents a la TLTRO de 17 de desembre de 2014).

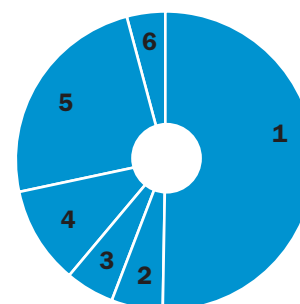

G10

Estructura finançament

31.12.2015 (en %)

1	Dipòsits	69,1%
2	Emissions retail	2,2%
3	Repos	5,0%
4	Finançament ICO	2,8%
5	Mercat majorista	14,7%
6	BCE	6,2%

G11

Detall emissions institucionals

31.12.2015 (en %)

1	Cèdules hipotecàries	50,3%
2	Deute sènior	5,7%
3	Preferents + subordinades	5,3%
4	Pagarés ECP + institucionals	10,4%
5	Titulitzacions	24,4%
6	Deute avalat	3,9%

T12

En milions d'euros

	2014	Ex-TSB 2015	Total grup 2015
Inversió creditícia bruta de clients sense adquisició temporal d'actius	117.964	116.635	152.697
Fons de provisions per a insolvències i risc de país	(7.716)	(6.426)	(6.610)
Crèdits de mediació	(7.869)	(6.069)	(6.069)
Crèdit net ajustat	102.379	104.140	140.018
Recursos de clients en el balanç	94.461	96.227	131.489
Loan to deposit ratio ajustada (%)	108,4	108,2	106,5

El tipus de canvi EUR/GBP aplicat per al balanç és del 0,7340 el 31/12/15 i 0,7789 el 31/12/14.

- L'entitat ha mantingut un coixí de liquiditat en forma d'actius líquids per afrontar eventuais necessitats de liquiditat. La incorporació de TSB ha impactat positivament en la primera línia de liquiditat de l'entitat en aproximadament 3.000 milions d'euros, amb una cartera d'actius líquids d'elevada qualitat concentrada principalment en *cash* i *gilts*.
- L'1 d'octubre de 2015 va entrar en vigor la *liquidity coverage ratio* (LCR) amb un mínim exigible reguladorament del 60%. Totes les unitats de gestió de liquiditat (UGL) de l'entitat han superat folgadamente aquest mínim. Pel que fa al grup, la ràtio LCR de l'entitat s'ha situat de manera permanent i estable al llarg de l'any àmpliament per sobre del 100%. En relació amb la *net stable funding ratio* (NSFR), que està previst implementar el gener de 2018, l'entitat s'ha mantingut de manera estable en nivells superiors al 100%.

Per a més informació sobre la gestió de la liquiditat del grup, l'estratègia de liquiditat i l'evolució de la liquiditat vegeu el capítol de Gestió del risc_Risc de liquiditat.

Qualificacions de les agències de *ràting*

El 2015, les tres agències que van avaluar la qualitat creditícia de Banc Sabadell van ser Standard & Poor's, Moody's i DBRS. El mes de juny, l'agència de qualificació creditícia Moody's, com a conseqüència de la publicació de la seva nova metodologia i per la revisió del suport governamental, va incrementar el *ràting* dels dipòsits a llarg termini de Banc Sabadell en +2 *notches* fins a Baa3 (des de Ba2), i el del deute sènior a llarg termini, en +1 *notch* fins a Ba1 (des de Ba2). El *ràting* dels dipòsits a curt termini va incrementar fins a P3 (des de *not-prime*) i es va mantenir el *ràting* del deute sènior a curt termini en *not-prime*. De la mateixa manera, el *ràting* de les cèdules hipotecàries i territorials va incrementar en +4 *notches* fins a Aa2 (des d'A3).

El setembre, DBRS Ratings Limited va rebaixar el *ràting* a llarg termini de Banc Sabadell fins a BBB *high* (des d'A *low*) i va confirmar el *ràting* a curt termini en R1 *low*, de manera que va reflectir la visió que té l'agència sobre l'evolució de la regulació i la legislació europea, en què hi ha menys certesa sobre la probabilitat de suport sistèmic.

El desembre, Standard & Poor's Ratings Services va millorar la perspectiva de Banc Sabadell a estable (des de negativa) i va fixar el *ràting* de llarg termini en BB+, així com el de curt termini en B. L'agència ha millorat el perfil de crèdit intrínsec de l'entitat (*stand-alone credit profile* - SACP) en +1 *notch* fins a BB+ (des de BB) per la millora del perfil de risc del banc, i ha compensat així l'eliminació del *notch* de suport governamental que tenia fins ara el *ràting* de Banc Sabadell. En la taula T13 es detallen els *ràtings* actuals i l'última data en què s'ha fet alguna publicació reiterant aquest *ràting*.

T13

Agència	Data	Llarg termini	Curt termini	Perspectiva
DBRS	29.09.2015	BBB (<i>high</i>)	R-1 (<i>low</i>)	Estable
Standard & Poor's (*)	02.12.2015	BB+	B	Estable
Moody's	17.06.2015	Ba1	NP	Estable

(*) Copyright by Standard & Poor's, A division of the McGraw-Hill Companies, Inc. Reproduced with permission of Standard & Poor's.

Fortalesa de capital: la ràtio *common equity tier1 fully loaded* se situa en l'11,4% al tancament de desembre de 2015.

L'abril de 2015 es va dur a terme una ampliació de capital per un import de 1.607 milions d'euros.

Gestió de capital

La gestió dels recursos de capital és el resultat del procés continu de planificació de capital. Aquest procés considera l'evolució esperada de l'entorn econòmic, regulador i sectorial, així com escenaris més adversos. Recull el consum de capital esperat de les diferents activitats en els diferents escenaris establerts i també les condicions de mercat que poden determinar l'efectivitat de les diferents actuacions que es puguin plantejar. El procés s'emmarca sempre en els objectius estratègics del banc i en la recerca d'una rendibilitat atractiva per a l'accionista, i s'assegura sempre un nivell de recursos propis adequat als riscos inherents de l'activitat.

Com a política general, l'entitat té com a objectiu, pel que fa a la gestió de capital, l'adequació de la disponibilitat d'aquest al nivell global dels riscos incorreguts.

El grup segueix les pautes definides per l'Acord de capital de Basilea com a principi bàsic que relaciona més estretament els requeriments de recursos propis de les entitats amb els riscos realment incorreguts, basant-se en models interns de mesurament de riscos després de la seva validació independent.

El grup compta amb l'autorització del supervisor per utilitzar la majoria dels models interns per al càlcul dels requeriments de capital regulador. Partint de les mesures de risc que proporcionen aquestes noves metodologies, el grup disposa d'un model de mesurament integral de riscos sota una unitat de mesura interna en termes de capital assignat.

El mapa de capital per tipus de risc al tancament de l'exercici de 2015 és el que es mostra en la taula T14.

En percentatge

	2015
Risc de crèdit	80
Risc estructural	7
Risc operacional	7
Risc de mercat	2
Altres	4
Total	100

T14

La valoració del risc en termes del capital necessari atribuït permet la seva relació amb la rendibilitat obtinguda des del nivell d'operació i client fins al nivell d'unitat de negoci. El grup té implantat un sistema analític de rendibilitat ajustada a risc (RaRoC) que proporciona aquesta valoració, la qual cosa possibilita dur a terme comparacions homogènies així com la seva inclusió en el procés de fixació de preus de les operacions.

El grup té establert un complex sistema de mesurament de cada tipus de risc en què s'incorre i unes metodologies d'integració de cada un d'aquests; tot això des d'un punt de vista comprensiu i considerant possibles escenaris d'estrès i la planificació financera pertinent. Aquests sistemes d'avaluació del risc estan adaptats a les millors pràctiques en aquest sentit.

El grup porta a terme anualment un procés d'autoavaluació del capital, circumscrit en el nou marc establert pel NACB, i més concretament en la normativa d'adequació de recursos propis reguladors, que reporta al supervisor.

Aquest procés parteix d'un ampli inventari de riscos identificats prèviament i de l'autoavaluació qualitativa de polítiques, procediments, sistemes d'assumpció, mesurament i control de cada un, així com de les tècniques de mitigació pertinents.

Posteriorment, s'estableix una avaluació quantitativa global del capital necessari sota paràmetres interns fent servir els models utilitzats per l'entitat (per exemple, els sistemes de qualificació d'acreditats tipus *ratings* o *scorings* en risc de crèdit), així com altres estimacions internes adequades a cada tipus de risc. Seguidament, s'integren les avaluacions de cada un i es determina una xifra sota un indicador en termes de capital assignat. A més a més, es tenen en compte els plans de negoci i financers de l'entitat i exercicis de *stress test*, per tal d'acabar de verificar si l'evolució del negoci i els possibles escenaris extrems poden posar en perill el seu nivell de solvència en comparar-lo amb els recursos propis disponibles.*

Per a més informació sobre la gestió del capital, es pot veure el document publicat anualment sobre informació amb rellevància prudencial disponible al web del banc (www.grupbancsabadell.com) en l'apartat d'Informació a accionistes i inversors/Informació financera.

⊛ S'amplia informació en la nota 4 dels comptes anuals consolidats 2015.

Recursos propis computables i ràtios de capital

Regulació

L'1 de gener de 2014 va entrar en vigor el nou marc normatiu conegut com a Basilea III amb un model d'introducció per fases (*phase-in*) fins a l'1 de gener de 2019. Aquest nou marc es compon de la Directiva 2013/36/UE, generalment coneguda com a CRD-IV, i el Reglament (UE) 575/2013, generalment conegut com a CRR, que regula els recursos propis mínims que han de mantenir les entitats de crèdit, tant a títol individual com consolidat, i la manera com s'han de determinar aquests recursos propis, així com els diferents processos d'autoavaluació de capital que s'han de realitzar i la informació de caràcter públic que s'ha de remetre al mercat.

Com a entitat de crèdit espanyola, el grup està subjecte a la Directiva CRD-IV, que al seu torn s'ha implementat a Espanya a través de diverses normes (vegeu més informació de la regulació en la nota 5 dels comptes anuals consolidats de 2015).

D'acord amb els requeriments establerts en el Reglament CRR, les entitats de crèdit han de complir en tot moment amb una ràtio total de capital del 8%. No obstant això, cal tenir en compte que els reguladors poden exercir els seus poders sota el nou marc normatiu i requerir a les entitats el manteniment de nivells addicionals de capital.

Cal destacar que durant el 2015 s'han publicat noves normatives que complementen el Reglament CRR en temàtiques relatives a fons propis, liquiditat, riscos de Pilar I i requeriments de capital.

Ràtios

El 31 de desembre de 2015, els recursos propis computables del grup pugen a 11.417,4 milions d'euros, que suposen un excedent de 4.315,9 milions d'euros, com es mostra en la taula T15.

En milers d'euros

	2014	2015	% 15/14
Capital	503,1	679,9	35,1
Reserves	8.855,7	11.428,7	29,1
Obligacions convertibles en accions	—	—	—
Interessos de minoritaris	28,9	24,3	(15,9)
Deduccions	(684,5)	(1.923,5)	181,0
Recursos core capital (common equity Tier 1)	8.703,2	10.209,4	17,3
Core capital (Common equity Tier 1) (%)	11,7	11,5	—
Accions preferents, obligacions convertibles i deduccions	—	—	—
Recursos de primera categoria	8.703,2	10.209,5	17,3
Tier 1 (%)	11,7	11,5	—
Recursos de segona categoria	838,7	1.207,9	44,0
Tier 2 (%)	1,1	1,4	—
Base de capital	9.541,9	11.417,4	19,7
Recursos mínims exigibles	5.953,4	7.101,5	19,3
Excedents de recursos	3.588,5	4.315,9	20,3
Ràtio total de capital (ràtio BIS) (%)	12,8	12,9	0,31
Actius ponderats per risc (RWA)	74.417,8	88.768,7	19,3

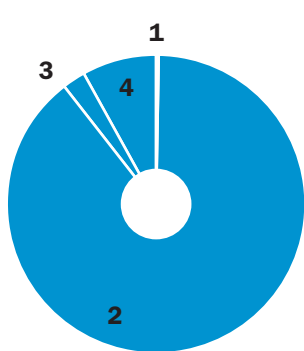
T15

Els recursos propis de *core capital* suposen el 89,4% dels recursos propis computables.

El Tier 1 a Basilea III està compost, a més de pels recursos *core capital*, per les obligacions convertibles i per la deducció dels actius intangibles pel mateix import.

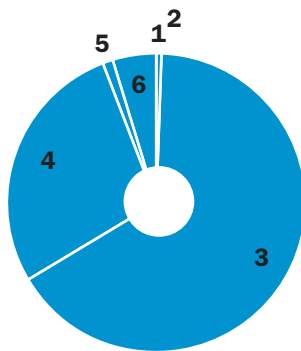
Els recursos propis de segona categoria, que aporten el 10,6% a la ràtio BIS, estan compostos bàsicament per deute subordinat i provisions genèriques (amb els límits de computabilitat establerts en la regulació), així com la resta de deduccions requerides.

La distribució dels requeriments de recursos propis per tipologia de risc i per àrea geogràfica al tancament de l'exercici de 2015 és la que es mostra en els gràfics G12 i G13.

G12 Requeriment de recursos propis per tipologia de risc 31.12.2015 (en %)

1	Risc per ajust de valoració de crèdit	0,3 %
2	Risc de crèdit	89,2 %
3	Risc de mercat	2,6 %
4	Risc operacional	7,9 %

G13 Requeriment de recursos propis per àrea geogràfica 31.12.2015 (en %)

1	Resta OCDE	0,1 %
2	Resta del món	0,6 %
3	Espanya	65,8 %
4	Resta UE	27,8 %
5	Iberoamèrica	1,1 %
6	Amèrica del Nord	4,6 %

Actuacions de capital

Els últims cinc anys, el banc ha incrementat la base de capital a través d'emissions que es qualifiquen com de capital de primera categoria, que han permès incrementar el capital en més de 6.600 milions d'euros. En aquests s'inclou l'ampliació de capital amb dret de subscripció preferent per 1.607 milions d'euros duta a terme el mes d'abril de 2015, com a conseqüència de l'adquisició de TSB (T16).

Durant el 2015 s'ha produït la conversió d'obligacions subordinades necessàriament convertibles a accions per un import de 789 milions d'euros, sense impacte en les ràtios de capital.

La variació del *common equity Tier 1 (CET1) phased-in* de 2014 (8.703 milions d'euros) i de 2015 (10.209 milions d'euros) es deu principalment a l'ampliació de capital esmentada anteriorment, al benefici retingut de l'exercici i a majors deduccions com a conseqüència de l'adquisició de TSB.

Els actius ponderats per risc (APR o RWA) del període se situen en 88.768,7 milions d'euros, fet que representa un increment del 19,28% respecte al període anterior a causa majoritàriament de la incorporació de TSB i de la variació dels actius fiscals diferits (DTA) en menor mesura.

Totes aquestes actuacions i esdeveniments han permès que Banc Sabadell arribi a un nivell de *common equity Tier 1 (CET1) phased-in* el desembre de 2015 d'11,5% i una ràtio de capital total de 12,9%, molt per sobre dels estàndards exigits pel marc de regulació.

En aquest sentit, en l'exercici de 2015 l'entitat va rebre una comunicació per part del Banc Central Europeu respecte a la decisió sobre els requeriments mínims prudencials aplicables a l'entitat, després del procés de revisió i avaluació supervisora (SREP), pel qual Banc Sabadell ha de mantenir una ràtio de *common equity Tier 1* (CET 1) del 9,25% sobre el capital regulador *phased-in*. Aquest requisit inclou el mínim exigít pel *Pilar I* (4,50%) i el requeriment del *Pilar II* (4,75%), incloent-hi el coixí de conservació de capital.

Així mateix, i d'acord amb la nota publicada pel Banc d'Espanya el 28 de desembre de 2015, aquesta entitat ha fixat en un 0% el coixí de capital anticíclic per al 2016 i en un 0% el coixí de capital prudencial per a institucions d'importància sistèmica específic de Banc Sabadell, tot i ser considerada una altra entitat d'importància sistèmica.

La distribució dels requeriments de recursos propis per tipologia de risc i per àrea geogràfica al tancament de l'exercici de 2015 és la que es mostra en el gràfic G11.

CET1 phased-in

+11.5%

En milions d'euros

		Import	Impacte en capital
Febrer de 2011	Canvi <i>debt-for-equity</i> (<i>equity</i> a través d' <i>accelerated book building</i> i recompra de preferents i subordinades)	411	+68 pb de <i>core tier I</i>
Febrer de 2012	Canvi de preferents per accions	785	+131 pb de <i>core tier I</i>
Març de 2012	Ampliació de capital	903	+161 pb de <i>core tier I</i>
Juliol de 2012	Canvi d'instruments de deute preferents i deute subordinat de Banco CAM per accions	1.404	+186 pb de <i>core tier I</i>
Setembre de 2013	Col·locació accelerada d'accions i ampliació de capital amb drets	1.383	+178 pb de <i>core tier I</i>
Octubre de 2013	Emissió d'obligacions subordinades necessàriament convertibles per canvi híbrids B. Gallego	122	+17 pb de <i>core tier I</i>
Abril de 2015	Ampliació de capital amb dret preferent de subscripció - TSB	1.607	+181 pb de <i>core tier I</i>

T16

Nota: L'impacte en capital (en punts bàsics) està calculat amb les dades de tancament de cada exercici, xifres que han anat variant significativament per l'increment del perímetre del grup durant aquests últims exercicis.

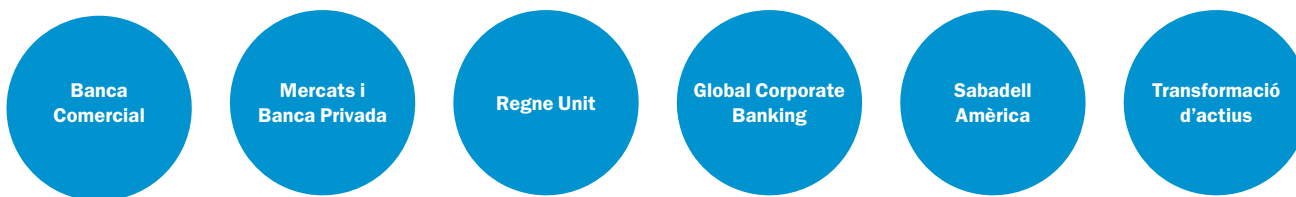
Negocis

Banca Comercial
Mercats i Banca Privada
Regne Unit
Global Corporate Banking
Sabadell Amèrica
Transformació d'Actius

A large, bold, blue letter 'N' logo, centered on the page. The letter is composed of solid blue blocks, with a diagonal stroke connecting the top-left and bottom-right corners.

El grup compta amb una organització estructurada en els negocis següents i disposa de sis direccions territorials amb responsabilitat plena i integrada i amb àrees de suport enfocades en el negoci:

Banc Sabadell està integrat per diferents entitats financeres, marques, societats filials i societats participades que inclouen tots els àmbits del negoci financer.

El desenvolupament de l'entitat s'orienta al creixement rendible que generi valor per als accionistes, a través d'una estratègia de diversificació de negocis basada en criteris de rendibilitat, eficiència i qualitat de servei, amb perfil de risc conservador i dins el marc dels codis ètics i professionals i prenent en consideració els interessos dels diferents grups d'interès.

Banca Comercial

Banca Comercial és la línia de negoci amb més pes del grup. Centra la seva activitat en l'oferta de productes i serveis financers a grans i mitjanes empreses, pimes, comerços i autònoms, col·lectius professionals, emprenedors i altres particulars. El seu grau d'especialització li permet prestar un servei personalitzat de qualitat totalment adaptat a les necessitats dels clients, ja sigui a través de l'expert personal de l'àmplia xarxa d'oficines multimarca o bé mitjançant els canals habilitats a fi de facilitar la relació i l'operativitat a distància. Incorpora el negoci de Bancassegurances i de Sabadell Consumer.

Mercats i Banca Privada

Banc Sabadell presenta una oferta global de productes i serveis per als clients que confien al banc els seus estalvis i inversions. Això cobreix des de l'anàlisi d'alternatives fins a la intervenció en els mercats, la gestió activa del patrimoni i la seva custòdia. Així agrupa les direccions de SabadellUrquijo Banca Privada; Inversions, Producte i Anàlisi; Tresoreria i Mercat de Capitals, i Contractació i Custòdia de Valors.

Regne Unit

Desenvolupat a través de la franquícia TSB (adquirida pel grup el juny de 2015), inclou el negoci detallista que es porta a terme al Regne Unit, i ofereix comptes corrents i d'estalvi, crèdits personals, targetes i hipoteques a través d'un model de distribució multicanal.

Global Corporate Banking

Ofereix productes i serveis a grans corporacions i institucions financeres nacionals i internacionals. Agrupa les activitats de Banca Corporativa, Finançament Estructurat i *Trade Finance & IFI*.

Sabadell Amèrica

El negoci de Sabadell Amèrica està integrat per diverses unitats de negoci, participades i oficines de representació, que en el seu conjunt gestionen les activitats de negoci financer de banca corporativa, banca privada i banca comercial. El banc té capacitat i experiència per prestar tot tipus de serveis bancaris, des dels més complexos i especialitzats per a grans corporacions, com operacions de *project finance* estructurat, fins a productes per a particulars. Aquesta activitat és desenvolupada a través de Banc Sabadell Miami Branch, Sabadell United Bank i Sabadell Securities als Estats Units i de Sabadell Capital (SOFOM) i Banco Sabadell Institución de Banca Múltiple a Mèxic, participades i oficines de representació (Perú i Colòmbia en 2015 y Nova York).

Transformació d'Actius

Des de Transformació d'Actius es porta la gestió de manera transversal del risc irregular i l'exposició immobiliària, a més d'establir i implementar l'estratègia de participades immobiliàries, entre les quals destaca Solvia.

Increment de les principals quotes de mercat de Banc Sabadell.

Activitat i claus de l'exercici de 2015

L'exercici de 2015 ha estat marcat per una millora en el marge d'interessos, una major vinculació dels clients amb l'entitat, un increment substancial de l'activitat en assegurances i un fort creixement dels fons d'inversió.

En milions d'euros

	2014	2015	% 15/14
Marge d'interessos	1.778,47	2.141,99	20,4
Comissions netes	636,27	651,56	2,4
Altres ingressos	(76,97)	(55,64)	(27,7)
Marge brut	2.337,77	2.737,91	17,1
Despeses d'explotació	(1.345,73)	(1.395,26)	3,7
Marge d'explotació	992,04	1.342,65	35,3
Pèrdues per deteriorament d'actius	(644,15)	(642,93)	(0,2)
Resultat abans d'impostos	347,89	699,72	101,1
Ràtios (%)			
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	8,0	14,8	
Eficiència (despeses generals d'administració sobre marge brut)	57,6	49,9	
Ràtio de morositat	10,3	9,0	
Ràtio de cobertura de dubtosos	47,2	52,7	
Volums de clients			
Inversió creditícia	79.460	77.708	(2,2)
Recursos	90.785	94.053	3,6
Valors dipositats	8.678	9.008	3,8
Altres dades			
Empleats i empleades	12.562	12.550	(0,1)
Oficines nacionals	2.253	2.190	(2,8)

T1 Banca Comercial [FS6]

Ha estat especialment rellevant la significativa reducció del crèdit dubtós, fet que ha situat la ràtio de morositat del negoci de banca comercial en el 9,0% el 2015 (10,3% el 2014).

Seguint el Pla de negoci Triple, les prioritats de gestió el 2015 han estat la rendibilitat i aconseguir més productivitat de la capacitat integrada de les últimes adquisicions.

En l'àmbit d'empreses, un any més s'han incrementat els nivells de captació de clients i les quotes de mercat en tots els segments. En el seu afany de millora contínua en l'oferta de productes, el banc ha començat a comercialitzar noves solucions de producte tant en l'àmbit nacional

com internacional. Una de les prioritats del banc ha estat, un cop més, afavorir el crèdit a les empreses, de manera que ha mantingut i incrementat acords amb organismes oficials, com l'ICO, el Banc Europeu d'Inversions, el Fons Europeu d'Inversions i la Confederació Espanyola de Societats de Garantia Recíproca. Banc Sabadell s'ha mantingut com a referent en el mercat de franquícies i ha consolidat unitats específiques de negoci per als segments turístic i agrari.

En l'àmbit de particulars, s'ha treballat principalment en dos eixos: reforçar la vinculació dels nostres clients i apostar per la notorietat.

En línia amb aquests eixos, Banc Sabadell ha posat en marxa la campanya “Nous Temps”, protagonitzada per Rafa Nadal, José Coronado i Michael López-Alegria, entre d’altres. La campanya, que convida a mirar el futur amb confiança i optimisme en un món en procés de canvis, també reforça els valors de proximitat, confiança i compromís amb els clients. És una invitació a un futur millor per a tothom.

L’oferta de productes en el segment de particulars s’ha continuat ampliant durant l’exercici. Cal destacar l’increment de la contractació de préstecs al consum, afavorit pel llançament del Préstec Expansió 24+24, àgil en la resposta i amb un focus especial en la gestió de canals a distància. A més a més, també s’ha comercialitzat la nova Hipoteca Expansió, a tipus fix i amb una quota que s’adapta al cicle de vida del client.

Els plans territorials han seguit contribuint positivament a la millora de la rendibilitat i al creixement de clients. En concret, durant el 2015, dins el Pla Oportunitat Madrid, Madrid ha estat la regional que ha aconseguit més captació (un 15% sobre el total del banc).

Responent a l’eix estratègic de transformació comercial, segueix el desplegament de gestió activa a Madrid i s’ha implementat un pla de gestió del canvi comptant amb una elevada participació d’empleats.

La millora de l’experiència del client continua sent un dels objectius principals del banc. Per això, s’ha fixat com

a objectiu l’ambició de ser líder en experiència del client en tots els segments el 2018. En aquest sentit, s’ha llançat el Pla Est, que engloba diferents iniciatives orientades a millorar l’experiència del client en aquesta territorial. Les línies principals d’actuació se centren en la millora de la usabilitat en caixers, la reducció dels temps d’espera en oficines i l’adequació del posicionament de marca.

El Pla Nord, per la seva banda, ha tingut com a objectius principals la captació i la rendibilitat de les oficines que es trobaven en nivells de rendibilitat inferiors a la mitjana de les seves comparables. El desenvolupament del Pla Nord ha contribuït a millorar tots els indicadors de negoci, especialment la captació de nous clients i el marge comercial.

Segments

A continuació, es descriuen les activitats dels segments d’empreses, negocis i administracions públiques, i de particulars del negoci de Banca Comercial, que operen sota la marca de “Sabadell” (registrada com “BSabadell”).

Compromís Empreses, nou model de relació amb les empreses.

Empreses, negocis i administracions públiques

En milions d’euros

	2014	2015	% 15/14
Marge d’interessos	892,58	1.027,28	15,1
Comissions netes	239,01	253,40	6,0
Altres resultats	(3,51)	20,26	—
Marge brut	1.128,08	1.300,94	15,3
Volum de clients			
Inversió creditícia	43.114	41.709	(3,3)
Recursos	37.715	40.632	7,7
Valors	4.579	4.694	2,5
Ràtio de morositat (%)	10,3	9,4	—

T2 Empreses, negocis i administracions públiques [FS6]

L'exercici de 2015 ha estat el del llançament d'un nou model de relació amb les empreses basat en el Pla Compromís Empreses. A través d'aquest, el banc s'ha compromès per escrit amb tots els seus clients empreses a respondre en un termini màxim de set dies les sol·licituds de finançament, a mantenir les condicions econòmiques de les seves línies de risc, a no canviar-li el gestor personal assignat, a visitar les seves instal·lacions com a mínim un cop l'any, a permetre-li operar en qualsevol oficina del banc i a acompanyar-lo en la seva expansió internacional. Tot això, amb l'objectiu de convertir Banc Sabadell en el principal proveïdor financer dels seus clients.

El Pla Compromís Empreses, unit a una intensa activitat comercial, ha permès que un any més Banc Sabadell continuï incrementant les seves quotes de client. En l'exercici de 2015, 95.894 empreses van passar a ser nous clients del banc, un 15,7% més que l'any anterior. Això ha permès situar, amb dades del tercer trimestre, la quota de mercat de Banc Sabadell en petites i mitjanes empreses en un 42,89% i la de grans empreses, en un 72,1%, amb creixements del 4,9% i 2,0%, respectivament. En el segment de grans empreses destaca el valor afegit de comptar amb una xarxa de seixanta oficines distribuïdes per tot el territori especialitzades en la gestió d'aquest segment.

En un entorn de més creixement econòmic, durant el 2015 el banc ha tingut com una de les principals prioritats facilitar l'accés al crèdit a les empreses. Prova d'això és l'increment del finançament concedit a empreses en un 3,6% respecte a l'any anterior, que ha superat la xifra de 37.300 milions d'euros en nou finançament. El compromís del banc, en línia amb el que vol aconseguir el Pla Compromís Empreses, continua sent incrementar la quota d'inversió en els seus clients, sempre des del coneixement del client i de les seves necessitats, i aplicant en la seva política de riscos el rigor habitual.

D'altra banda, destaca l'excel·lent comportament en l'evolució dels dipòsits de clients gestionats pel banc, atès que s'han incrementat en un 6,8% les xifres de 2014.

Operativa domèstica

El 2015 s'ha seguit amb l'objectiu d'incorporar novetats en els productes i serveis del banc per modernitzar i posar en valor els productes especialitzats, amb una visió totalment multipaís i multidivisa, que afavoreix tant les empreses amb operativa domèstica com les que estan incorporant operativa internacional.

En *facturatge* l'actualització i la modernització del producte han fet possible més rapidesa i qualitat de resposta, i han posat a disposició dels clients una operativa més àgil i simple. Es posa en valor el *facturatge* exprés de Banc Sabadell i millora notablement el *facturatge* en divises, que dona cobertura a totes les divises cotitzables, cosa que constitueix un element diferencial per a totes les empreses exportadores. Totes aquestes millores han facilitat un bon any en volums, amb una quota el setembre de 2015 del 12,19%.

Pel que fa al *confirming*, s'han dut a terme adequacions del producte destinades a millorar-ne la utilització en línia, tant per als clients com per als proveïdors, buscant millorar la rapidesa i agilitat del producte. S'ha vist una resposta molt positiva dels clients, fet que s'ha reflectit en una millora de la nostra quota de mercat fins a l'11,36% el setembre de 2015.

En operativa documentària de l'operativa internacional s'ha vist reflectit el bon posicionament de Banc Sabadell tant en les quotes de crèdits documentaris en exportació, quotes del 30%, com en importació, del 15,21%, i s'ha arribat a quotes superiors al 18,08% durant l'exercici.

Un any més, el banc ha apostat per una intensa activitat en el finançament a través de línies ICO, i ha assolit una quota del 18,87%, fet que situa el banc en la segona posició del *rànquing* d'entitats. Durant l'exercici de 2015, les línies amb més contractació han estat ICO Empreses i Emprenedors, amb un volum de 1.213 milions d'euros, i ICO Exportadors, amb un volum contractat de 515,7 milions. A més a més, el banc va ser la primera entitat en contractació de la Línia ICO Garantia SGR, amb una quota del 35,49%.

També és important destacar els acords amb el Banc Europeu d'Inversions per al finançament a clients, que ha permès oferir 560,7 milions d'euros de finançament a les empreses. I en l'àmbit dels convenis de col·laboració amb les societats de garantia recíproca representades per la Confederació Espanyola de Societats de Garantia Recíproca (CESGAR) i amb la Companyia Espanyola de

El 2015 s'ha seguit amb l'objectiu
d'oferir productes i serveis
més moderns i especialitzats.

Refinançament (CERSA), que depèn del Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme, el banc ha incrementat en un 25,6% el finançament de petites i mitjanes empreses i autònoms.

A fi d'incrementar la disponibilitat de finançament per a les empreses en les millors condicions de finançament possibles, el banc va tancar a finals de l'exercici un acord amb el Fons Europeu d'Inversions en el marc de la Iniciativa PIME, projecte cofinançat per Espanya, la Comissió Europea i el Grup BEI, per un import de 625 milions d'euros.

Operativa internacional

En l'àmbit del negoci internacional, durant l'any 2015 s'ha incorporat, al web del banc i sobre el negoci internacional, el servei del Centre de Recursos d'Internacional. Aquest servei permet acompanyar les empreses en la sortida a l'exterior, de manera que es converteix en un servei no financer de rellevància que permet a Banc Sabadell estar en tots els processos de decisió de l'empresa. El Centre de Recursos facilita a les empreses informació, anàlisi, eines, recursos, oportunitats i comercialització, i cobreix àmpliament les necessitats de les empreses interessades en la seva sortida a l'exterior. És un programa innovador i amb molt bona receptivitat per part de les empreses, perquè ajunta finançament amb acompanyament, assessorament i formació específica per a la sortida a l'exterior.

Paral·lelament, s'ha continuat amb el programa Exportar per Creïxer, en què s'ha ampliat el públic objectiu i s'han realitzat tant sessions informatives generalistes com activitats centrades en mercats interessants per a l'empresa espanyola. S'han dut a terme activitats relacionades amb el Marroc i el Perú, i uns deu actes a Espanya amb la presència de més de mil empreses.

Finançament a mitjà i llarg termini

En matèria de finançament a mitjà i llarg termini, destaquen significativament els creixements interanuals obtinguts per Sabadell *Rènting* en *rènting* auto i en *rènting* per al finançament de béns d'equip, d'un 51,6% i 13,8%, respectivament. Es consolida el lideratge en el sector del *rènting* de solucions vinculades a l'eficiència energètica, i es promou el canvi tecnològic en els clients en àmbits d'il·luminació, envolupants, ACS i climatització, a més de renovables com geotèrmica, solar tèrmica i fotovoltaica; tot això en el marc de les directives d'eficiència energètica 2010/31 i 2012/27 de la UE. També s'han finançat clients finals, empreses de serveis energètics i companyies subministradores de diferents tipus d'energia. En aquest exercici, s'han consolidat les vendes a empreses de grans flotes de vehicles, per la qual cosa s'ha creat un departament especialitzat en aquesta operativa i s'ha iniciat el projecte d'internacionalització de *rènting* amb acords amb altres operadors per donar servei a clients que s'expandixin fora del territori.

Dins del marc del Pla de negoci Triple, el negoci de *rènting* està desenvolupant la potenciació de canals de venda, com el de prescripció, cosa que possibilita als clients incrementar els seus ingressos oferint la possibilitat de finançament dels seus productes. En el canal de particulars també ha adquirit força rellevància el producte de *rènting* per a automòbils, i s'han creat ofertes atractives adreçades a un públic jove. Aquest públic té tendència al pagament per ús i és cada vegada més exigent amb el servei i la utilització d'eines tecnològiques d'avantguarda com apps i webs per a la interacció amb Sabadell *Rènting*.

Negocis

En el segment de negocis s'han registrat increments continus de quota, seguint la tònica dels darrers anys de creixement de clients. El Compte Expansió Negocis continua sent la palanca prioritària per instrumentar l'activitat de captació i vinculació de nous clients, així com per a la seva operativa habitual. Durant el 2015 hem reforçat i millorat el Pla d'Acompanyament de Negocis iniciat el 2012 amb l'objectiu de rendibilitzar la gestió del gran nombre de clients d'aquest segment i potenciar la vinculació prime-rena d'aquests amb actuacions centralitzades.

Crèdits preconceditos

Un altre dels focus importants en els clients d'aquest segment durant l'exercici han estat les accions continuades per a la gestió de crèdits preconceditos destinats a satisfer les necessitats de finançament d'autònoms, comerços i negocis. Durant aquest any, s'han ofert 4.700 milions d'euros en préstecs preconceditos a una cartera de 248.000 clients. Des de la seva posada en marxa el 2012, el banc ha atorgat a més de 500.000 negocis espanyols prop de 8.700 milions d'euros.

Campanya "Creiem" sobre els comerços

D'altra banda, durant el 2015 han continuat les campanyes sobre comerços "Creiem" en 52 ciutats de tot Espanya i s'han visitat més de 17.000 establiments. L'objectiu d'aquestes accions ha estat impulsar el trànsit de clients als punts de venda de cada municipi, fomentar el consum i dinamitzar l'activitat del teixit comercial a les ciutats. El missatge transmès en les campanyes ha estat: creure en aquests municipis és creure en el seu comerç. La clau de l'èxit d'aquesta campanya ha radicat en els gestors de la xarxa que han visitat tots els comerços de la població per presentar-los la campanya, amb les conseqüents oportunitats de captació i fidelització de comerços que aquestes visites han generat.

A cada localitat, la campanya ha tingut reforç de publicitat en mitjans massius, com publicitat exterior, premsa i ràdio, de manera que s'ha aconseguit una gran

notorietat i repercussió mediàtica. Aquests són els municipis que han participat en la campanya “Creiem” 2015: Avilés, Ferrol, Sevilla, Vilanova i la Geltrú, Santa Coloma de Gramenet, Salamanca, Móstoles, Alacant, València, Múrcia, Inca, la Corunya, Pontevedra, Vitòria, Getxo, Torrelavega, Amurrio, Burlada, Tudela, Cintruénigo, Sabiñánigo, Fraga, Eibar, Sestao, Portugalete, Galdakao, Barakaldo, Erandio, Amorebieta, Gernika, Durango, Calataiud, Montsó, Miranda de Ebro, Ordizia, Beasain, Tolosa, Zarautz, Bergara, Calahorra, Tafalla, Donostia, Mungia, Basauri, Bermeo, Santurtzi, Derio, Irun, Arrasate, Leioa i Haro.

Franquícies

Pel que fa a franquícies, també s’ha intensificat l’activitat en aquest negoci, tant des del punt de vista d’imatge com de negoci. Banc Sabadell ha participat activament en diferents esdeveniments (fires de franquícies, jornades professionals, etc.) i ha contribuït, a través d’un important nombre de convenis de col·laboració, a facilitar el finançament de més de 1.500 negocis franquiciats, amb una inversió de més de 380 milions d’euros, fet que representa un increment del 70% respecte a l’any anterior. Així mateix, el novembre es va organitzar a la seu del Centre Corporatiu de Sant Cugat el congrés de franquícies Franquícia futura, una iniciativa totalment pionera en el sector, amb un èxit sense precedents i que ha posicionat Banc Sabadell definitivament com a referent financer en el sector de les franquícies.

Clients institucionals

L’activitat comercial en el segment de clients institucionals s’ha centrat en la gestió dels recursos i en la comercialització de productes d’inversió alternatius, com a solució a l’entorn de mercat amb baixos tipus d’interès. En l’àmbit dels recursos cal destacar la contribució a la rebaixa del *cost of funding* del banc i la diversificació cap a actius monetaris alternatius, de manera que s’ha aconseguit un increment dels recursos en el conjunt del segment. Pel que fa a la comercialització de productes d’inversió alternatius, destaquen tres àrees de negoci: la primera, l’increment en el saldo de fons d’inversió com a conseqüència de les noves categories de fons que s’ajusten a cada perfil de client; la segona, la comercialització de productes originats a Sabadell Corporate Finance, i, finalment, la comercialització del que serà el primer fons de capital de risc distribuït a tercers, conegut com a Aurica III. Tot això enforteix l’oferta i el servei financer aportat als clients institucionals des del banc.

Agrari

El banc s’ha marcat dos objectius clars per al segment agrari: ser una de les entitats financeres de referència per

al sector i aconseguir una quota de mercat del 5% per a la fi de 2016.

Amb aquests clars objectius com a meta, l’any 2015 el banc s’ha dotat de força comercial especialitzada amb la creació de catorze llocs de delegats agraris que ofereixen cobertura i suport a la xarxa d’oficines en tot el territori nacional.

Per la seva especial ubicació en zones d’una alta activitat professional agrària i pesquera, s’han definit 130 oficines “agro”, amb un *layout* diferenciat, una formació específica i una línia de notorietat de més identificació amb el sector.

També hi ha més de 700 gestors repartits entre totes les oficines per donar res posta a qualsevol inquietud dels clients actuals i potencials. A això hi sumem la creació de productes financers molt concrets i específics que ha demanat la clientela, de manera que recollim totes les seves inquietuds i suggeriments.

La presència a les principals fires i jornades del sector, així com els convenis signats amb els principals actors, i l’alta captació de clients i volums de negoci permeten afirmar que Banc Sabadell està obtenint el reconeixement esperat.

Turístic

El 2015 ha estat l’any de consolidació del negoci del segment turístic, en el seu objectiu fonamental de posicionar Banc Sabadell com a referent del sector, fet que ha donat una proposta de valor per al client i amb un focus especialment dirigit a la inversió. S’ha completat una estructura de quatre delegats ubicats a les direccions territorials amb més pes del turisme: Catalunya, Est, Centre i Sud.

Les seves actuacions s’han centrat en finançament de compra d’establiments hotelers, expansió internacional de cadenes, projectes de reforma, renovació d’imatge corporativa, eficiència energètica, i complementat amb un catàleg especialitzat de serveis i productes de mitjans de pagament, targetes especialitzades i productes de bancassegurança. Així, destaca el compliment dels objectius marcats, amb creixements anuals superiors al 13% en inversió i al 20,5% en recursos.

Cal indicar també la presència en jornades, fòrums i mitjans especialitzats, així com la signatura de convenis amb les principals associacions empresarials, tant en l’àmbit nacional com local.

Administracions públiques

El 2015, el segment d’administracions públiques s’ha vist fortament influenciat per dos fets diferencials. En primer lloc, pel fet que es tracta d’un any electoral, cosa que comporta una caiguda de l’activitat de les administracions, i, en segon lloc, per la incorporació de les mesures reguladores implantades per l’Estat sobre l’administració autonòmica i local, principalment amb l’entrada en vigor per a tots els organismes dels criteris de prudència

financera que regulen i recomanen el refinançament de totes les operacions sota criteris de preus màxims. De fet, aquesta regulació ha comportat una reducció dels marges financers, però no ha estat obstacle perquè el banc hagi seguit amb la tendència de creixement establerta en el Pla Triple. Tot això es reflecteix en les quotes de mercat. Així, la quota d'inversió s'ha incrementat en 16 punts bàsics fins al 5,96%; els recursos, en 82 punts bàsics fins al 4,39%, i la quota de clients, en 107 punts bàsics, de manera que s'ha situat en el 20,09%. Aquests creixements atomitzats han permès l'augment de l'operativa corrent dels clients, la qual cosa s'ha traduït en un creixement del marge comercial i ha pal·liat l'efecte restrictiu dels criteris de prudència financera. La tendència comercial iniciada el 2014, mantinguda i reforçada en aquest exercici, fa que Banc Sabadell continuï sent una de les entitats de referència en l'àmbit de l'administració pública.

Particulars

Un dels objectius principals de 2015 del segment de particulars ha estat mantenir un elevat ritme de captació, amb un focus especial en la captació de qualitat, fet que ha suposat sumar 380.000 nous clients particulars i que ens convertim en el banc principal de més del 70,3% dels nous clients.

Per aconseguir-ho ha estat clau disposar d'una oferta competitiva, amb productes i serveis de qualitat, seguir posant el focus en la notorietat i imatge de marca i ser una de les entitats més innovadores del mercat, tant pel que fa a innovació de producte com a la creació de nous models de relació amb el client.

El 2015 s'ha iniciat el desplegament de gestió activa, un nou model de gestió integral de clients de Banca Personal a través de canals remots. Gestió activa és un model adaptat a les necessitats dels nostres clients, que ofereix un gestor personal, amb un horari ampliat, i que permet donar resposta immediata a les necessitats dels clients de

Construir amb els clients
una relació sòlida ha estat clau perquè
Banc Sabadell s'hagi convertit
en el banc principal de més clients.

El 2015 s'ha iniciat el
desplegament de gestió activa.

En milions d'euros

	2014	2015	% 15/14
Marge d'interessos	885,89	1.114,71	25,8
Comissions netes	397,26	398,16	0,2
Altres resultats	(73,46)	(75,89)	3,3
Marge brut	1.209,69	1.436,98	18,8
Volum de clients			
Inversió creditícia	36.346	35.999	(1,0)
Recursos	53.070	53.421	0,7
Valors	4.099	4.315	5,3
Ràtio de morositat (%)	10,3	8,7	—

T3 Particulars

manera remota, sense que s'hagin de desplaçar a l'oficina.

Pel que fa a productes, cal destacar el llançament del Compte Estalvi 5, un pla d'estalvi a llarg termini amb avantatges fiscals; el llançament de la Hipoteca Expansió, a tipus fix amb quota creixent, o el nou Préstec Expansió 24+24, entre d'altres. El resultat de totes aquestes iniciatives ha confluït en una millora de l'experiència del client.

L'activitat comercial en el segment de particulars s'ha centrat en una visió del client, a través d'una gestió comercial orientada a cobrir cadascuna de les seves necessitats: transaccionalitat, finançament, protecció i estalvi.

Quant a la notorietat, s'ha continuat amb l'estratègia de marca iniciada en anys anteriors, i s'ha aconseguit un gran impacte en el segment de particulars mitjançant les campanyes publicitàries de "Gestor Personal", en què s'ha posat en valor la figura del gestor personal de Banc Sabadell, i "Nous Temps", campanya que va tenir dues fases: una de reposicionament de marca i una segona centrada en el producte (préstecs personals).

Banca Personal

En l'àmbit del segment de Banca Personal, el 2015 ha estat l'any de llançament del nou model de gestió de clients. Aquest model ha definit el gestor personal i l'atenció personalitzada com a eixos clau en la relació amb el client. Banca Personal té per objecte oferir un servei integral i proactiu, centrat en la gestió especialitzada, acompanyant el client en el procés d'acumulació, consum i transmissió del seu patrimoni per satisfer totes les seves necessitats financeres. Per això s'han reforçat les comunicacions a clients del segment amb l'enviament d'un paquet de benvinguda, d'una *newsletter* quinzenal per mantenir informat el client sobre l'entorn econòmic i els diferents productes i serveis financers, així com d'un vídeo d'*asset allocation*.

Durant aquest any, el flux de saldos de clients cap a fons d'inversió ha continuat a l'alça, cosa que ha suposat un increment de la quota de mercat de fons d'inversió d'un 16,4%. Banc Sabadell s'ha dotat d'una nova oferta de fons d'inversió perfilats que es caracteritzen pel fet de gestionar activament la seva *asset allocation* a fi d'anticipar-se a l'evolució dels mercats, desplegant una àmplia diversificació geogràfica i sectorial i mantenint constant el seu perfil de risc.

Una altra novetat en l'oferta de productes per a clients d'aquest segment ha estat el llançament, el mes de juliol, del Compte Expansió Plus, un compte a la vista amb condicions preferents per a clients transaccionals que demanaven un producte que els fes sentir diferenciats i amb un tracte preferent. Amb el Compte Expansió Plus el banc s'ha dotat d'una oferta altament competitiva per atreure i captar nous clients de valor.

Totes aquestes iniciatives han començat a donar fruit i han augmentat el marge mitjà per client en un 7,8%, de manera que han situat Banc Sabadell el 2015, en el segment de banca personal i dins del grup d'entitats comparables, en la segona posició en experiència del client d'acord amb l'indicador NPS (*net promoter score*).

Rendes mitjanes

Dins dels diferents segments de particulars, el de rendes mitjanes aglutina el 82,2% dels clients, amb un 59,4% del marge i un volum de negoci del 46,4%, en què destaca el finançament amb un 66,5%. El pes d'aquest segment s'ha consolidat progressivament, no tan sols per l'activitat comercial de la nostra xarxa sobre l'estoc de clients, sinó pel nivell de captació de nous clients, que s'ha situat aquest 2015 en 323.107 clients, fet que suposa el 84,8% dels particulars captats.

L'oferta de valor que el banc posa a disposició dels clients pretén cobrir cada necessitat adaptant-s'hi en termes de mercat i de cicle de vida del client. En aquest sentit cal destacar el Compte Estalvi 5, un pla d'estalvi a llarg termini amb el qual s'ajuda els clients en el seu estalvi amb avantatges fiscals i especialment en termes d'estalvi diari, clau en l'estratègia dels clients de rendes mitjanes. Banc Sabadell ha estat molt actiu comercialment en aquest producte, cosa que ha permès tancar l'any 2015 amb més de 400.000 contractes i un volum superior als 1.000 milions d'euros.

Respecte a la necessitat de l'estalvi a llarg termini per a la jubilació, s'han dissenyat els Plans de Futur, modalitat de plans de pensions vinculats al cicle de vida del client, adaptant la distribució de les inversions en renda fixa i renda variable en funció del temps que li queda fins a la jubilació.

Un aspecte crític en la gestió d'un segment tan massiu com el de rendes mitjanes és el desenvolupament de noves capacitats de contractació. En aquest sentit, ha estat clau l'impuls que ha donat el banc a cadascuna d'aquestes capacitats, implantant-se tant en la xarxa d'oficines com en tots els canals de contacte amb el client.

Estrangers

Durant el 2015, el segment d'estrangers ha continuat amb un comportament excel·lent en els seus indicadors de negoci, i destaquen increments del 56,2% en captació de clients i del 15,6% en producció de noves hipoteques.

S'ha definit un pla de màrqueting per consolidar tàcticament el nostre posicionament a través del reforç de les palanques bàsiques de captació del negoci a través d'accions micro de màrqueting local i del canal prescriptor. Aquestes accions s'han acompanyat d'una campanya de comunicació en mitjans dirigits a la comunitat estrangera per impulsar també la nostra notorietat.

Pel que fa als expatriats, també s'han dut a terme els primers passos per aproximar-nos a aquesta comunitat i conèixer la seva opinió amb l'objectiu de desenvolupar una proposta de valor i créixer. En aquesta línia, el banc ha patrocinat l'International Talent Monitor i ha organitzat els Esmorzars Networking, amb la col·laboració de Barcelona Activa i Barcelona Global. L'oferta dirigida a aquest segment s'ha continuat ampliant.

Pel que fa a recursos del segment d'estrangers, s'ha ampliat l'oferta de fons d'inversió amb oferta de fons en

lliures esterlines i dòlars americans. Quant a finançament, clau bàsica de captació de clients de turisme residencial, la hipoteca fixa ha estat clau el 2015.

Productes destacats

En relació amb els préstecs habitatge, s'ha mantingut el canvi de tendència en el mercat immobiliari/hipotecari i s'ha materialitzat un creixement de la nova producció del 39,4% en import i del 24,7% en nombre d'operacions. Això ha permès situar la quota de mercat de nova contractació en el 8,8% respecte als volums i en el 7,5% pel que fa al nombre d'operacions, quan el mateix mes de l'any anterior se situava en el 7,4% i 7,0%, respectivament. El banc ha potenciat des de l'inici de l'any les hipoteques a tipus fix, fet que ha suposat passar de representar un 9,8% de la contractació el primer trimestre de 2015 a un 25,3% els últims tres mesos. A més a més, com s'ha esmentat anteriorment, s'ha seguit innovant amb la comercialització de la Hipoteca Expansió, producte que combina les millors característiques de la hipoteca a tipus fix (seguretat de saber què es pagarà) amb les de la hipoteca a tipus variable (quota més atractiva d'inici).

Així mateix, cal destacar un increment del negoci provinent d'agents, la qual cosa representa actualment un 16,8% de les operacions hipotecàries, quan l'any anterior representava un 12,8%.

La contractació de préstecs al consum ha presentat un increment de volum del 46,7% respecte a l'any anterior, gràcies al focus en la xarxa comercial i a una estratègia controlada de reducció de preus. S'ha llançat el Préstec Expansió 24+24, un producte innovador en el mercat, àgil en la resposta, la concessió i l'abonament, amb un focus especial en la gestió per canals a distància. A més a més, s'ha consolidat per segon any consecutiu la Línia Expansió com un producte de crèdit immediat destinat a finançar despeses familiars de petits imports, i s'ha continuat la dinamització d'estudis per a escoles de negoci i universitats.

Dins de mitjans de pagament, el negoci de targetes ha continuat mantenint l'excel·lent ritme de creixement observat els darrers anys. El parc de targetes ha arribat als 4,8 milions, amb un increment del 8,9%, i ha augmentat la facturació en compres amb targetes en un 15,9%. Destaquen la consolidació del desplegament massiu de targetes de pagament sense contacte, iniciat fa dos anys, i els pilots de pagaments amb el mòbil, realitzats aquest any i que s'expandiran a l'inici de 2016.

Els indicadors del negoci de TPV també han crescut considerablement respecte al mateix període de l'any anterior: un 15,0% en terminals instal·lats i un increment encara més gran en facturació, del 27,0%. S'ha potenciat la plataforma de pagaments amb nous serveis per a cobraments amb tauletes i telèfons intel·ligents, venda a distància a través de SMS o correu electrònic, pagaments en administracions públiques i solucions d'ajornament. Durant l'exercici, a través d'acords de col·laboració amb empreses de pagament internacionals, s'ha estès la

prestació de serveis a comerços ubicats en vint països europeus. L'entitat continua posicionada com a referent en pagaments per a vendes per Internet.

Marques comercials

Durant l'exercici passat, l'entitat va unificar les marques SabadellAtlántico i SabadellCAM per potenciar la seva imatge, i és Banc Sabadell la marca de referència que opera a la major part del mercat espanyol, excepte a Astúries i Lleó, on centra la seva activitat la marca SabadellHerrero; al País Basc, Navarra i la Rioja, on el protagonisme és per a la marca SabadellGuipuzcoano, i a la comunitat gallega, en la qual s'actua amb la marca SabadellGallego. La marca SabadellSolbank s'ocupa de manera prioritària de les necessitats del segment d'europeus residents a Espanya, mitjançant una xarxa d'oficines especialitzada que opera únicament a les Canàries, a les Balears i a les zones costaneres del sud i el llevant. Finalment, ActivoBank enfoca la seva activitat als clients que operen exclusivament a través d'Internet o per telèfon.

Les diferents marques comercials del banc han continuat millorant les xifres de marge de negoci i de nous clients, tant en empreses com en particulars; també han incrementat quotes de mercat, i s'ha aconseguit el lideratge en diversos segments de negoci. Totes les marques han tingut una funció social i cultural més que destacable en els seus territoris d'influència gràcies a accions de patrocini i mecenatge. Les fites aconseguides per la resta de marques del grup durant el 2015 es presenten a continuació.

SabadellHerrero

La prestació d'un servei de qualitat és un referent que ha guiat l'actuació del banc des dels seus inicis, perquè entén que és un important factor de diferenciació i motor, per tant, del seu creixement en clients i negoci. Partint d'aquesta convicció, és important destacar el premi que SabadellHerrero va rebre pel fet de ser la marca bancària que ofereix la millor experiència del client en oficines i la màxima qualitat de servei del mercat bancari espanyol. El premi va ser concedit per l'empresa STIGA, referent sectorial en mesurament de qualitat, després d'una anàlisi de qualitat objectiva en xarxes comercials bancàries. L'estudi avalua l'atenció a clients potencials en oficines bancàries a través de la tècnica del *mystery shopping* (pseudocompres o compres simulades). L'estudi va arrencar l'any 2000 i analitza 50 marques bancàries i 4.000 oficines, creua 260 variables i acumula una base històrica de 80.000 visites a oficines.

Aquest lideratge en qualitat, ara confirmat en l'àmbit nacional, està a la base de la progressió de la marca SabadellHerrero en el seu àmbit territorial d'Astúries i Lleó. Hi ha tres dimensions en què aquest avenç ha estat més rellevant: l'expansió del crèdit, l'ampliació de la base de clients i la gestió especialitzada de l'estalvi a través de fons d'inversió i plans de pensions.

SabadellHerrero, millor marca nacional en qualitat de servei.

Aquest lideratge en qualitat, ara confirmat en l'àmbit nacional, està a la base de la progressió de la marca SabadellHerrero en el seu àmbit territorial d'Astúries i Lleó. Hi ha tres dimensions en què aquest avenç ha estat més rellevant: l'expansió del crèdit, l'ampliació de la base de clients i la gestió especialitzada de l'estalvi a través de fons d'inversió i plans de pensions.

Recuperada en gran mesura la demanda de crèdit, SabadellHerrero ho ha vist reflectit en les seves xifres de concessió de crèdit, que han registrat millores generalitzades en tots els territoris de la marca: Astúries, 3,11% de creixement interanual, i Lleó, 7,59%. El paper referent de SabadellHerrero com a impulsor de la concessió de crèdit en els seus mercats propis queda patent en la seva quota de mercat en finançament empresarial ICO: a Astúries, amb un 37,92%, i a Lleó, on per primera vegada ocupa la primera posició, amb una quota de mercat provincial del 33,35%. Els imports de nova concessió de crèdit han estat superiors a les baixes per amortitzacions, cosa que ha fet possible un creixement net de la xifra d'inversió d'un 3,05%, fet que contrasta positivament amb la caiguda del mercat, en les últimes dades conegudes, i ressalta novament el dinamisme comercial del banc.

Una conseqüència directa de l'atenció continuada de les necessitats dels seus clients i del manteniment d'alts nivells de qualitat és el creixement de la base de clients del banc, a la qual durant l'any 2015 s'han afegit 19.926 clients particulars i 3.106 empreses. Un cop més, el model consolidat al banc d'acords comercials amb col·lectius empresarials, associacions i col·legis professionals ha estat l'impulsor d'aquest augment en el nombre de clients.

El suport de SabadellHerrero a l'empresa va ser reconegut per la Confederació d'Organitzacions Empresarials de Castella i Lleó (Cecale), que, a proposta de la Federació d'Empresaris de Lleó, va distingir SabadellHerrero amb un dels seus guardons, Cecale d'Or, que va reconèixer per primera vegada una entitat financera.

El nou entorn de tipus d'interès baixos exigeix a les entitats financeres més capacitat d'assessorament i una oferta completa i diversificada de productes que permetin als clients obtenir un rendiment dels seus estalvis amb l'exposició adequada segons les seves circumstàncies i el perfil personal de risc. SabadellHerrero ha respost a aquesta demanda dels seus clients, i els creixements de saldos de la seva cartera de fons d'inversió i plans de pensions han estat del 17% i del 6,34%, respectivament.

En el camp del patrocini i del mecenatge, durant el 2015 va tenir lloc la cinquena edició d'un guardó de profund significat empresarial: el Premi Álvarez Margaride, que, a iniciativa de SabadellHerrero i de l'associació APQ (Asturias Patria Querida), premia trajectòries

empresarials exemplars. Va ser atorgat a l'empresari Daniel Alonso Rodríguez, fundador del Grupo Daniel Alonso, present en sectors com el del medi ambient, els muntatges, la fabricació de camions i maquinària, els transports especials, el manteniment industrial i l'enginyeria.

A la promoció del talent s'ha dirigit el mecenatge del banc a través de la Fundació Banc Sabadell. Aquest mecenatge s'articula entorn d'acords amb les universitats d'Oviedo i Lleó, i permet tenir en marxa programes de beques amb què els alumnes consoliden la seva formació amb l'aplicació a la pràctica diària d'un banc. Destaca el patrocini de la Fundació Banc Sabadell de les beques per a pràctiques en el Banc Interamericà de Desenvolupament, amb les quals els millors expedients de la Universitat d'Oviedo reben una formació d'excel·lència a la seu central del banc a Washington.

La Fundació Banc Sabadell va distingir en la seva XIV edició del Premi SabadellHerrero a la Investigació Econòmica com a millor economista jove Víctor Martínez de Albéniz, professor agregat a l'IESE, en què ha desenvolupat la seva tasca acadèmica des de l'any 2004, per la seva trajectòria d'investigació en el camp de gestió d'empreses.

SabadellGallego

SabadellGallego va realitzar el 2015 un exercici de consolidació dels canvis de plataforma tecnològica i sistemes operatius i comercials i va establir les bases per a una sòlida expansió a Galícia. Una part significativa de les 129 oficines de la xarxa d'oficines del banc a Galícia va ser renovada en profunditat, i la totalitat de caixers automàtics van ser substituïts per unitats noves d'última generació. Les inversions van tenir una incidència especial en la xarxa rural del banc, que va ser molt reforçada tant en instal·lacions com en plantilles i servei.

Tots aquests canvis han suposat una autèntica transformació de SabadellGallego i s'han traduït en ràpides millores de servei i de percepció per part dels clients. Així, els indicadors de qualitat de servei no tan sols se situen per sobre de la mitjana del conjunt d'entitats que operen a Galícia, sinó que estan molt a prop dels nivells d'excel·lència que caracteritzen el grup Banc Sabadell.

El crèdit concedit pel banc a Galícia ha registrat una notable expansió i, amb un augment del 2,5% en imports formalitzats respecte a l'any anterior, ha portat a un creixement del saldo d'inversió en clients de l'1,81% interanual. SabadellGallego es manté entre les principals entitats de Galícia en quota de finançament empresarial ICO, i amb el 18,44% es manté en els nivells assolits l'any anterior.

Especial dedicació ha tingut per al banc el desenvolupament del negoci internacional dels seus clients, que va culminar al tancament de l'any amb la realització d'una jornada internacional a la Corunya, on es va reunir una mostra notable de l'empresariat exportador gallec.

En recursos de clients, el banc es va orientar a una efectiva diversificació de carteres que preservés els rendiments dels seus clients davant els tipus d'interès en nivells mínims dels dipòsits. Així, els fons d'inversió i els plans de pensions són els que van registrar més creixement (18% i 11,64%, respectivament), juntament amb l'èxit comercial del Compte Expansió.

Un total de 19.844 clients particulars i 5.327 empreses es van sumar a la clientela del banc a Galícia, xifres per sobre de les obtingudes en captació en exercicis anteriors i reflex del dinamisme comercial del banc i dels múltiples acords assolits amb col·lectius empresarials, associacions i col·legis professionals. El banc ha posat una atenció especial en el segment agroramader i pesquer en les oficines de la seva xarxa rural. En aquest àmbit, el creixement percentual en negoci ha duplicat el de la resta de la xarxa, i ha posat de manifest el seu potencial i la fortalesa de presència de SabadellGallego en el món rural de la comunitat.

SabadellGallego culmina la seva transformació i posa les bases del seu creixement a Galícia.

En l'àmbit social i cultural, SabadellGallego va patrocinar el premi Lideratge Empresarial, que concedeix la Confederació d'Empresaris de la Corunya i que aquest any va correspondre al president del Grupo Gadisa, Roberto Tojeiro, al capdavant d'un conglomerat empresarial diversificat en negocis d'alimentació, energia i fusta, entre d'altres sectors. La Fundació Banc Sabadell ha mantingut la seva col·laboració amb les universitats gallegues i, mitjançant un conveni amb la Fundació Empresa Universitat Gallega (FEUGA), ha incorporat llicenciats en pràctiques. En el camp exclusivament cultural, la fundació ha patrocinat l'exposició "El primer Picasso. A Coruña 2015", organitzada per l'Ajuntament de la Corunya i la Conselleria de Cultura de la Xunta de Galícia, i l'exposició "Camiño. A Orixe", també amb la Conselleria de Cultura a Santiago de Compostel·la. Finalment, la Fundació Banc Sabadell va organitzar amb l'Auditori de Galícia l'exposició "Salto de página. El libro de artista en el siglo XXI".

SabadellGuipuzcoano

Una de les fites més significatives de l'exercici va ser el llançament del Pla Nord, que s'ha convertit en un dels principals plans territorials que s'han desenvolupat en aplicació al que preveu el Pla Triple. Es tracta d'un programa d'actuació comercial específic que posa focus en l'increment de la base de clients i en la millora del marge per sobre del previst amb caràcter general, amb la finalitat d'incrementar les quotes de mercat.

Aquest pla, de durada biennal amb finalització el 2016, dissenya i posa en acció diferents palanques amb

una eficàcia molt satisfactòria. Les principals àrees d'actuació, que s'han traduït ràpidament en una millora dels resultats de negoci, són:

- Obertura de dues noves oficines en zones de gran potencial de creixement de Saragossa i Logronyo.
- Accions sincronitzades de màrqueting en 40 promocions locals específiques amb la campanya "Creiem en..." per incrementar notorietat i trànsit de clients a les oficines.
- Mesures organitzatives i metodològiques, com la creació de la figura del director comercial específic per a Cantàbria i el disseny i la implantació d'una metodologia de seguiment i suport particular a un conjunt d'oficines disperses des del punt de vista geogràfic, però amb reptes similars en la seva gestió comercial i especialització dels gestors.

A la xarxa comercial, aquests resultats es van traduir en un increment interanual de la captació de clients particulars del 14,7%. Aquest creixement ha estat del 6,5% en clients empreses, i la millora del marge comercial, de l'11,4%.

Pel que fa a la xarxa d'oficines d'empresa, l'exercici s'ha caracteritzat per una intensificació de la competència centrada en la gestió de preus de les operacions d'actiu. Però, tot i això, es va aconseguir millorar la inversió creditícia del perímetre de la marca en un 6,6%, al mateix temps que es va contenir la ràtio de morositat, que s'ha situat en el 2,89%.

Amb tot això, i malgrat les adverses circumstàncies de mercat, SabadellGuipuzcoano ha aconseguit mantenir

i fins i tot, en alguns casos, millorar la seva presència en el territori d'influència, on, amb una quota d'oficines del 5,5%, assoleix una quota de particulars del 5,7%, indicador que té especial rellevància en pimes (34,8%) i, sobretot, en grans empreses (73,9%).

Paral·lelament, SabadellGuipuzcoano ha continuat creixent i consolidant-se durant el 2015 com una de les principals referències financeres locals i regionals de l'entorn, transmetent, d'una banda, la fortalesa i el lideratge del grup i, de l'altra, el compromís i la vinculació històrica amb el territori.

L'entitat ha desplegat una intensa activitat institucional amb rècord de subscripció de convenis de col·laboració.

Una de les expressions d'aquesta vinculació és la creixent activitat institucional local i la subscripció de convenis de desenvolupament econòmic, com els que l'entitat manté històricament en l'àmbit de negoci internacional amb les Cambres de Comerç de Navarra i Saragossa, així com amb les associacions d'empresaris guipuscoans (Adegi) i biscaïns (Cebek). En aquest mateix camp internacional, s'han celebrat amb èxit a Bilbao dues jornades del programa Exportar per Créixer dedicades al Marroc i al Perú.

Cal destacar dues importants novetats en matèria de signatura de convenis, com el de suport al sector agropecuari i alimentari d'Euskadi i el de col·laboració en política lingüística d'ús de l'euskera en l'àmbit comercial i del consum, tots dos subscrits amb el govern basc.

Finalment, l'entitat va continuar sent especialment activa en esdeveniments i patrocinis de tota mena, i es va tornar a situar en el lloc més destacat del seu territori d'influència pel seu suport a iniciatives socials, culturals i esportives. Així, en el camp científic universitari, és ressenyable la concessió, un any més, de la beca d'investigació a Biodonostia a través de la Fundació Banc Sabadell, o la col·laboració institucional i comercial amb la Universitat San Jorge de Saragossa.

En l'àmbit cultural, cal esmentar el patrocini principal de la multitudinària fira internacional Gastronomika de Donostia - Sant Sebastià, així com la contribució al desenvolupament de l'intens programa d'activitats relacionades amb la Capitalitat Cultural Europea d'aquesta ciutat per a l'any 2016.

Finalment, la presència de la marca ha estat molt rellevant també en el terreny esportiu, en què una vegada més SabadellGuipuzcoano va ser patrocinador de la

Vuelta Ciclista al País Vasco, i també, en el mateix esport, va patrocinar juntament amb SabadellGallego el singular repte Roncesvalles - Santiago de Compostel·la en 24 hores, protagonitzat pel ciclista professional Mikel Azparren amb una àmplia repercussió en mitjans de comunicació.

ActivoBank

Finalment, ActivoBank, amb 55.359 clients en tancar l'any, ha focalitzat la seva activitat comercial en la gestió patrimonial, i ha aconseguit uns volums de 1.229,7 milions d'euros. Destaca l'increment de saldos en comptes, d'un 11,6%, i dels recursos fora del balanç, de l'1,7%. Els fons d'inversió han crescut un 1,5%, i han assolit un volum de 115,0 milions d'euros.

BStartup

El programa BStartup té com a objectiu posicionar el banc com l'entitat financera que més dona suport a les empreses que comencen, amb un interès especial en les *startups* del sector digital i tecnològic pel seu elevat potencial d'escalabilitat. Com a línies bàsiques d'actuació destaquen, d'una banda, les vuitanta-vuit oficines especialitzades en startups amb un circuit de riscos específic per oferir un millor servei a aquests clients. A més a més, el programa BStartup 10 inverteix un milió d'euros en deu projectes en fase llavor anualment, i ja s'ha invertit en dinou companyies. A aquestes empreses també se'ls ofereix un programa d'alt rendiment amb l'acceleradora

Inspirat per afavorir-ne l'establiment en el mercat i l'accés a següents rondes d'inversió. En les dues convocatòries de BStartup 10 completades el 2015 es van presentar 887 projectes. I com a tercera línia d'actuació s'ha intensificat la col·laboració amb els processos *d'open innovation* del banc.

És important la notorietat que s'ha adquirit en aquests dos anys de funcionament de *BStartup*. El 2015 s'han incrementat notablement les aparicions en mitjans (1.085 aparicions) i l'impacte en xarxes socials, així com la participació activa en esdeveniments d'emprenedoria per tot el territori espanyol. El 2015 BStartup ha organitzat/participat activament en 121 esdeveniments. A més a més, l'any s'ha tancat amb un total de 24 convenis de col·laboració signats amb entitats que donen el seu suport a emprenedors arreu del territori i que poden prescriure els productes i serveis del banc. Pel que fa a la generació de negoci directe, s'han gestionat 161 milions d'euros entre actiu i passiu, un 132% més que l'any anterior.

Col·lectius professionals i xarxa d'agents

Els col·lectius professionals i banca associada tenen com a objectiu prioritari captar nous clients particulars, comerços, pimes i despatxos professionals. El 2015 es va tancar amb 2.487 convenis de col·laboració amb col·legis i associacions professionals, amb més de 2.843.000 col·legiats i associats professionals, dels quals 659.582 ja són clients del banc, i amb uns volums gestionats superiors als 20.000 milions d'euros.

Banc Sabadell és un referent en la gestió de col·lectius professionals en l'àmbit nacional, i basa la seva diferenciació en l'estreta relació que manté amb els col·lectius, a través de la qual coneix les necessitats específiques dels seus professionals, cosa que permet oferir els productes i serveis financers que la seva especificació requereix.

La xarxa d'agents de Banc Sabadell es manté com un eficient canal de captació de negoci, amb més de 35.000 nous clients captats durant l'any 2015. Els volums gestionats han superat els 7.200 milions d'euros.

Bancassegurances

Bancassegurances, un negoci en creixement i constant evolució.

Al tancament de l'exercici de 2015, el volum total de saldos gestionats en assegurances i plans de pensions arriba als 11.962,3 milions d'euros, i el total de primes d'assegurances (vida i no vida) és de 461,8 milions d'euros, amb un creixement de l'1% i el 18%, respectivament. Les societats d'assegurances i pensions participades per Banc Sabadell han obtingut uns beneficis nets totals de 146,1 milions d'euros.

Com a conseqüència dels acords de bancassegurances heretats de les entitats bancàries absorbides, el banc ha continuat el 2015 el procés de reordenació d'aquests. Amb data d'efecte 1 de gener de 2015 es va efectuar la fusió de Banco Gallego Vida y Pensiones, S.A. de Seguros y Reaseguros amb Mediterráneo Vida, Sociedad Anónima de Seguros y Reaseguros. Així mateix, al tancament de novembre de 2015 s'ha dut a terme la fusió per absorció de Mediterráneo Seguros Diversos, S.A. de Seguros y Reaseguros amb BanSabadell Seguros Generales. D'aquesta manera, culmina el procés de reordenació iniciat com a conseqüència principalment de les adquisicions de Banco Gallego i Caja de Ahorros del Mediterráneo.

La filial asseguradora Mediterráneo Vida, Sociedad Anónima de Seguros y Reaseguros va subscriure el 5 de març de 2015 amb l'entitat reasseguradora SCOR Global Life Reinsurance Ireland, plc una ampliació del contracte de reassegurança addicional al que es va signar el març

de 2014, sobre part de la seva cartera d'assegurances de vida-risc individual el 31 de desembre de 2014. La prima total percebuda per aquesta ampliació de la reassegurança registrada en resultats de Mediterráneo Vida, i per tant el grup, va ser de 8,9 milions d'euros.

El 31 de desembre de 2015, el negoci d'assegurances i pensions de Banc Sabadell s'estructura de la manera següent:

- Sabadell Vida, Sabadell Pensions i Sabadell Assegurances Generals, en aliança d'empreses des de 2008 amb el grup assegurador Zurich.
- Mediterráneo Vida, entitat en *run off* 100% propietat del grup Banc Sabadell.
- Sabadell Mediació, operador de bancassegurances vinculat.
- Exel Broker de Seguros, corredoria d'assegurances.

Durant el 2015 Banc Sabadell ha continuat establint les claus estratègiques per transformar el negoci d'assegurances i pensions adaptant-lo als nous reptes del mercat, en què l'orientació al client en lloc de la visió de producte i els nous models de negoci de relació amb el client, basats en la digitalització dels processos, jugaran un paper protagonista.

Sabadell Vida

En l'exercici de 2015, el volum total de primes de vida ha pujat a 2.850,5 milions d'euros, fet que ha situat aquesta entitat en la segona posició del *rànquing* espanyol del sector, segons les últimes dades publicades per ICEA.

Quant a les assegurances de protecció vida (incloent-hi accidents), les primes han arribat als 206,9 milions d'euros, cosa que ha significat un increment del 44% respecte a desembre de 2014, gràcies principalment a l'evolució de les assegurances vinculades. En assegurances de vida-estalvi, s'ha tancat l'exercici amb un total d'estalvi gestionat que puja a 5.444 milions d'euros. Aquests volums situaven Sabadell Vida en la sisena posició del *rànquing* espanyol del sector, segons les últimes dades publicades per ICEA. El benefici net ha estat de 81,4 milions d'euros.

Sabadell Pensiones

El volum de fons gestionats per Sabadell Pensiones s'ha situat al final de l'exercici de 2015 en 3.746,8 milions d'euros. D'aquest import, 2.286,8 milions corresponen a plans de pensions individuals i associatius, amb un creixement del 10,4% respecte a l'any anterior, i 1.460,0 milions a plans de pensions d'ocupació, amb un creixement del 4% respecte a 2014. Aquests volums gestionats situen l'entitat en el vuitè lloc del *rànquing* del total del sistema, segons les últimes dades publicades per Inverco. El benefici net de l'exercici de Sabadell Pensiones ha estat de 0,8 milions d'euros.

Sabadell Assegurances Generals

El volum de primes de la societat ha assolit el 2015 els 194,3 milions d'euros. Durant el 2015 la societat ha absorbit Mediterráneo Seguros Diversos com a part del procés de reordenació de societats d'assegurances, entitat que ha aportat en aquest exercici un volum de primes de 23,9 milions. El benefici net de l'exercici de Sabadell Assegurances Generals ha estat de 8,4 milions d'euros.

Sabadell Previsió, EPSV

L'entitat comercialitza plans de previsió social per als clients del País Basc. El volum d'estalvi gestionat ha assolit el 2015 els 345,4 milions d'euros, amb un creixement de volum de l'1,2%.

Mediterráneo Vida

Durant l'exercici de 2015, Mediterráneo Vida ha obtingut per la seva activitat asseguradora un volum total de primes i aportacions que puja a 188,1 milions d'euros, dels quals 28,8 corresponen a productes de protecció vida (incloent-hi accidents). En assegurances de vida-estalvi, s'ha tancat l'exercici amb un total de provisions que puja a 1.884,7 milions d'euros. El benefici net aportat al grup de Mediterráneo Vida ha estat de 37,5 milions d'euros. El benefici net inclou els ingressos extraordinaris per la signatura de l'ampliació del contracte de reassegurança amb SCOR per un import de 8,9 milions d'euros. Aquesta societat va deixar de realitzar nova producció durant l'exercici de 2014, llevat de productes d'estalvi col·lectiu i plans de pensions d'ocupació.

En relació amb l'activitat de gestió de fons de pensions de Mediterráneo Vida, l'entitat ha arribat a gestionar fons per valor de 57,0 milions d'euros el 2015, tots ells plans de pensions d'ocupació a causa del fet que la totalitat dels plans de pensions individuals i associatius per un import de 280 milions d'euros van ser traspassats a BanSabadell Pensiones com a part dels acords assolits l'any anterior amb Zurich.

Sabadell Mediació

Sabadell Mediació és la societat de mediació d'assegurances del banc. Té caràcter d'operador de bancassegurances vinculat i és la societat a través de la qual es realitza el procés de distribució d'assegurances a la xarxa d'oficines del banc.

El volum d'ingressos per comissions aportat al grup ha estat de 66,6 milions d'euros, i el volum total de primes mitjançades, de 3.310,6 milions. El benefici net aportat al grup ha arribat el 2015 a la xifra de 51,7 milions.

Exel Broker de Seguros

Exel Broker de Seguros és una corredoria d'assegurances 100% de Banc Sabadell que prové de l'adquisició de Banco Guipuzcoano i realitza la intermediació d'assegurances i gestió de riscos a grans empreses de tots els sectors econòmics d'activitat, i per fer-ho compta amb un equip d'especialistes altament qualificat.

El volum d'ingressos per comissions aportat al grup ha estat de 3,5 milions d'euros (creixement del 19,6%), i el volum total de primes mitjançades, de 23,6 milions. El benefici net aportat al grup ha pujat el 2015 a 1,4 milions, amb un creixement del 25,93% respecte a l'any anterior.

Sabadell Consumer Finance

Sabadell Consumer Finance és la companyia del grup especialitzada en el finançament al consum des del punt de venda. Desenvolupa la seva activitat a través de diferents canals, i estableix acords de col·laboració amb diferents establiments de venda al detall com concessionaris d'automoció, comerços, clíniques dentals, audiologia, estètica, instal·lacions, etc.

La continuada tendència a l'alça en el consum privat i en el seu finançament ha propiciat per al negoci un increment del volum d'operacions respecte a l'any anterior, a més d'un increment en les quotes de participació en el mercat. L'activitat comercial el 2015 ha continuat millorant respecte als exercicis anteriors, i destaquen els increments en marge comercial i d'explotació.

Així mateix, l'eficàcia en el rescabament ha permès una nova reducció dels nivells de morositat, que s'ha situat en el 2,6%.

Durant l'any s'han fet 380.690 noves operacions a través dels 6.000 punts de venda distribuïts per tot el territori espanyol, que han suposat una nova inversió el 2015 de 478,1 milions d'euros. Així mateix, per donar suport al creixement del negoci s'ha continuat fomentant l'ús de les eines tecnològiques implementades. En aquesta línia, s'ha potenciat la firma electrònica dels contractes de préstec, tant en mòbils com en tauletes, i ha arribat fins al 57% del total d'operacions. Tot això ha facilitat el manteniment de la ràtio d'eficiència en percentatges del 34%.

Mercats i Banca Privada

En milions d'euros

	2014	2015	% 15/14
Marge d'interessos	51,10	44,88	(12,2)
Comissions netes	141,90	183,41	29,3
Altres ingressos	4,32	6,90	59,7
Marge brut	197,32	235,19	19,2
Despeses d'explotació	(96,03)	(104,45)	8,8
Marge d'explotació	101,29	130,74	29,1
Dotacions de provisions (net)	—	—	—
Pèrdues per deteriorament d'actius	1,00	(7,80)	—
Altres resultats	—	—	—
Resultat abans d'impostos	102,29	122,94	20,2
Ràtios (%)			
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	94,7	125,2	
Eficiència (despeses generals d'administració sobre marge brut)	48,7	44,0	
Ràtio de morositat	3,4	4,3	
Ràtio de cobertura de dubtosos	56,1	62,1	
Volums de clients			
Inversió creditícia	1.029	981	(4,7)
Recursos	16.896	16.854	(0,2)
Valors dipositats	7.326	6.231	(14,9)
Patrimoni gestionat en IIC	12.007	15.459	28,7
Patrimoni total incloent-hi IIC comercialitzades no gestionades	15.706	21.427	36,4
Altres dades			
Empleats i empleades	529	529	—
Oficines nacionals	12	12	—

T4 Mercats i Banca Privada

Banc Sabadell presenta una oferta global de productes i serveis per als clients que confien al banc els seus estalvis i inversions. Això cobreix des de l'anàlisi d'alternatives fins a la intervenció en els mercats, la gestió activa del patrimoni i la seva custòdia. Agrupa així les activitats següents: Banca Privada; Inversions, Producte i Anàlisi; Tresoreria i Mercat de Capitals; Contractació i Custòdia de Valors.

Mercats i Banca Privada confirma la seva vocació d'oferir i dissenyar productes i serveis d'alt valor afegit, amb l'objectiu d'aconseguir una bona rendibilitat per al client així com incrementar i diversificar la base de clients. Tot això assegurant la consistència dels processos d'inversió amb una anàlisi rigorosa, amb una gestió de qualitat reconeguda i transformant el model de relació cap a la multicanalitat i nous entorns digitals.

El banc disposa d'un procés de generació i aprovació de productes i serveis que garanteix que tota l'oferta dirigida als clients supera els requeriments en termes de qualitat, rendibilitat i adequació a les necessitats del mercat. La revisió permanent dels procediments i les pràctiques d'identificació i coneixement dels clients assegura que les ofertes realitzades i la gestió i orientació de les inversions s'efectuen tenint en compte aquest coneixement i que es compleixen totes les mesures de protecció derivades de la Directiva de Mercats d'Instrumentos Financiers (MiFID) i la seva traducció en la regulació del nostre país.

L'esforç per adequar l'oferta de productes i serveis a les necessitats de cada client continua reforçant i millorant la posició del banc en la intermediació i l'accés a nous mercats, així com el fet d'oferir nous serveis al client, generar noves oportunitats en la gestió d'inversió col·lectiva i seguir consolidant el reconeixement de la nostra marca d'aquest negoci: SabadellUrquijo Banca Privada.

SabadellUrquijo Banca Privada

Descripció del negoci

SabadellUrquijo Banca Privada és la divisió de Banc Sabadell adreçada a oferir solucions integrals a clients que, per les seves necessitats particulars, requereixen un servei i una atenció especialitzada i a mida, compaginant el valor de l'assessorament en banca privada amb la solidesa financera i la capacitat de producte de la banca universal.

L'equip comercial està format per 185 banquers, repartits en 12 oficines especialitzades i 19 centres d'atenció. Així mateix, compta amb el suport i la col·laboració d'experts en producte i en assessorament fiscal i patrimonial que aporten solucions eficients personalitzades per a cada client.

Activitat i claus de l'exercici de 2015

El negoci de SabadellUrquijo està orientat a l'atenció a clients amb un patrimoni elevat, aquells amb un volum de recursos i valors superior als 500.000 euros, i el 2015 s'ha

consolidat aquesta vocació. Amb la vista sempre posada en una atenció de més qualitat, s'ha produït una disminució del nombre de clients gestionats pel gestor comercial, intensificant el contacte i reforçant la relació directa entre client i banquer.

L'aportació de valor a través de l'assessorament personalitzat i la posada a disposició de productes específics de banca privada, com ara fons d'inversió, carteres de gestió discrecional o SICAV, han permès la consolidació de SabadellUrquijo en les posicions altes del *rànquing* d'entitats de banca privada. Serveixi com a exemple la quota de mercat assolida en SICAV, que ha pujat a un 5,73% el desembre de 2015 i ha superat les expectatives previstes per a aquest exercici.

En l'exercici de 2015, com a conseqüència de l'evolució del marc regulador, l'activitat comercial ha anat unida, de manera inequívoca, a l'anàlisi exhaustiva del perfil de risc dels clients i a l'adequació dels productes i serveis oferts, i aquest ha estat un any en què tant la realització dels tests d'idoneïtat, recomanacions d'inversió i anàlisi d'idoneïtat com el seguiment continuat i exhaustiu de la qualitat de la documentació presentada, signada i digitalitzada a Banc Sabadell han format part del dia a dia.

D'acord amb les línies mestres del Pla Triple, ha continuat la modificació de l'estructura d'actius, i s'ha accentuat el pes de recursos fora del balanç davant del passiu tradicional com ara dipòsits, pagarés o comptes a la vista que han presentat remuneracions poc atractives en aquest exercici.

Una altra de les claus de l'exercici ha estat l'especialització i, amb això, l'orientació i el creixement en el volum de recursos procedents de segments específics d'inversors. D'aquesta manera, s'ha incrementat el nombre de clients presentats per empreses d'assessorament financer (EAFI), la relació comercial amb institucions religioses o el nombre de clients del segment de *sports & entertainment*, i aquest fet constitueix un altre indicador de l'adequació del model de negoci a les exigències actuals del mercat.

En l'afany per mantenir una contínua actualització de les novetats financeres, fiscals i legislatives, el 2015 s'han dut a terme nombroses xerrades-col·loqui en què han estat convidades figures representatives del món empresarial i financer, i aquestes convocatòries han estat àmpliament reconegudes i valorades per la nostra clientela.

Fins al mes de desembre de 2015 s'han contractat 563 noves carteres de gestió discrecional, per un import de 410 milions d'euros, cosa que ha permès aconseguir una xifra superior als 1.962 milions d'euros d'import contractat i aproximadament 5.240 contractes. L'increment en fons d'inversió i SICAV gestionades ha superat els 1.173 milions d'euros (un 17,7% d'increment respecte a desembre de 2014). Banc Sabadell ocupa el sisè lloc en el *rànquing* de societats d'inversió, tant per volum de patrimoni com per nombre de SICAV.

El nombre de SICAV gestionades l'octubre de 2015 és de 199, amb un volum de negoci de 1.953 milions d'euros, que suposa un increment respecte del mes de desembre de 2014 de 15,4%. Cal destacar que el 2015 Banc Sabadell ha

estat una de les entitats que més patrimoni ha captat en aquest producte amb un increment de volum superior a 260 milions d'euros, amb la incorporació de noves SICAV i l'augment de la participació accionarial en SICAV ja existents, cosa que ha enfortit la relació amb els clients.

La xifra de volum de negoci arriba als 25.020 milions d'euros (el desembre de 2015), i el nombre de clients supera els 27.700.

Objectius per a l'exercici de 2016

El 2016 es presenta com l'any de la transformació digital a Banc Sabadell. En aquest sentit s'ha començat a treballar ja des de 2015 en noves eines que permetran apropar el banc als clients siguin on siguin. Això facilitarà la gestió comercial i la contractació de productes i serveis, i d'aquesta manera s'adaptarà als nous temps a què s'enfronta el sector financer. Amb això s'aconseguirà una comunicació cada cop més ràpida i fluida, sense oblidar la importància de la protecció i seguretat en la informació oferta.

La gestió comercial, l'adequació de l'oferta de producte al perfil dels inversors i la posada a disposició d'una gamma cada vegada més àmplia i variada de productes, unida a l'assessorament en matèria financera i fiscal, continuaran sent aspectes crítics que caldrà mantenir el 2016.

Inversions, Producte i Anàlisi

Descripció del negoci

Inversions, Producte i Anàlisi constitueix una àrea de Banc Sabadell dedicada a l'orientació d'inversions i a la gestió de les inversions de carteres de clients particulars, empreses i inversors institucionals. Engloba al seu torn en el seu perímetre àrees separades més especialitzades: Sabadell Inversió, societat matriu del grup de societats gestores d'institucions d'inversió col·lectiva del banc, i la Direcció d'Anàlisi.

Inversions, Producte i Anàlisi és, per tant, responsable de la decisió del catàleg de continguts i publicacions de la Direcció d'Anàlisi de Banc Sabadell. També és responsable de l'oferta de productes d'inversió del banc i del seu desenvolupament en funció de les oportunitats que presenten els actius d'inversió, i recomana l'assignació de cartera que ha de proporcionar l'orientació d'inversions distintiva i superior, requerida per aconseguir la millor combinació rendibilitat/risc en interès dels clients de Banc Sabadell. La seva missió també és dirigir el negoci de gestió d'inversions a través de les gestores d'institucions d'inversió col·lectiva del grup Banc Sabadell.

Activitat i claus de l'exercici de 2015

Anàlisi

L'objectiu del servei d'anàlisi és servir a la rendibilitat de les inversions dels clients del banc mitjançant la identificació i generació de bones idees d'inversió.

Durant el 2015, el servei d'anàlisi ha intensificat la seva producció d'informes, tant recomanacions borsàries com relatives a instruments de deute privat, en ambdós casos a escala europea. S'ha incrementat el nombre de societats cotitzades analitzades en renda variable i en deute privat, tant de les considerades d'alta qualitat creditícia com de les conceptuades de més risc. El catàleg d'informes s'ha desenvolupat avançant en l'estudi i el seguiment d'índexs i sectors de renda variable i des del punt de vista del crèdit de les agències governamentals i dels organismes supranacionals, així com de les comunitats autònomes espanyoles en la seva condició d'emissores de deute en els mercats de capitals.

La publicació dels informes tant en forma de text com en format audiovisual ha arribat el 2015 a més de 6.000 destinataris. Difonem la visió de la nostra anàlisi a la premsa especialitzada i generalista, i actuem així com a font d'opinió financera solvent i ben informada.

El servei d'anàlisi de Banc Sabadell ha rebut reconeixements destacats. El 2015, l'agència Thomson Reuters, en la seva activitat d'anàlisi de mercats a través de StarMine, situa l'equip d'anàlisi del banc com el tercer per a Ibèria tant com a estimador de beneficis com en rendibilitat de les recomanacions. Això confirma els premis anteriors del servei d'anàlisi, com ara el primer lloc com a estimador del sector materials el 2014, segon lloc a Ibèria per l'encert de les seves recomanacions el 2013 o el tercer el 2010.

Estratègia de Clients i Productes d'Inversió

L'any 2015 ha continuat marcat pels baixos tipus d'interès i un comportament volàtil dels mercats d'actius d'inversió. En aquest entorn, de rendibilitats baixes i elevada incertesa, la Direcció d'Estratègia de Clients i Productes d'Inversió ha afavorit l'orientació de les inversions cap a la gestió professional en carteres d'actius diversificades i l'estrict control del risc assumit. La fixació de l'estratègia *d'asset allocation* ha continuat sent el punt de partida en la construcció de les estratègies d'inversió, i les seves preferències han guiat la construcció dels productes d'estalvi inversió amb la finalitat d'assegurar la seva orientació cap a la rendibilitat del client.

El creixement econòmic a Europa ha continuat sent baix, i això ha motivat que continuessin les polítiques monetàries expansives a l'eurozona. A la resta del món l'atenció s'ha traslladat dels països desenvolupats als països emergents, en què les previsions de creixement econòmic s'han anat revisant a la baixa al llarg de l'any. El comportament dels mercats ha tingut dues parts ben diferenciades.

Durant els primers mesos de l'any els mercats han

experimentat un comportament excepcional, impulsats per les injeccions de liquiditat del BCE, mentre que a partir del mes d'abril diversos esdeveniments, com la crisi econòmica i política a Grècia o els temors sobre l'evolució del creixement a la Xina, han generat un fort increment de la volatilitat. Tot això ha provocat que els mercats continuessin avançant dins d'una etapa madura del cicle d'inversió i que les valoracions dels principals actius se situessin en nivells de valoració molt ajustats. En aquest context, l'estratègia d'inversió ha afavorit la diversificació dels actius en un context de cartera gestionada per professionals, en aquelles que tinguin més marge per aprofitar moviments tàctics i en aquelles en què el control del risc s'ha convertit en l'element central de les decisions d'inversió. A mesura que ha avançat l'any, s'han anat reduint les posicions en actius de risc i incrementant els pesos en actius alternatius que aportessin descorrelació respecte al comportament dels mercats financers.

En termes de producte, el banc ha afavorit la construcció i l'orientació cap a productes amb *asset allocation* incorporada i ha aprofitat les escasses ocasions que s'han presentat per construir fons amb capital garantit. Pel que fa als productes estructurats, s'han llançat productes amb capital garantit lligats a subjacents amb bones expectatives de revaloració, i s'han afavorit principalment aquells lligats a índexs. I en el món de les pensions s'han llançat plans de pensions de cicle de vida, amb una *asset allocation* que s'adapta de manera progressiva a mesura que avança l'edat del partícip.

El 2015 s'ha marcat un nou màxim en nombre de productes amb un total de 400 propostes de nous productes d'inversió, en què han participat 32 responsables

funcionals diferents. Destaquen per la seva dimensió les famílies de productes de dipòsits referenciats amb recuperació de capital i les emissions de bons simples de Banco de Sabadell, S.A. que acumulen prop del 70% del total del volum previst en la comercialització. El venciment mitjà dels productes aprovats el 2015 és aproximadament de dos anys i set mesos.

El banc ha fet un esforç important de comunicació d'informació rellevant de mercat amb l'enviament d'alertes i notes d'informació de companyies a clients i accionistes i informació sobre novetats i esdeveniments extraordinaris de mercat i l'enviament periòdic del vídeo d'estratègia *d'asset allocation*, que ha totalitzat més de 2 milions d'impactes en clients.

Gestió d'Inversions

El negoci de Gestió d'Inversions enquadra les activitats de les gestores d'institucions d'inversió col·lectiva del grup i inclou les activitats de gestió d'inversions financeres i les de comercialització i administració d'institucions d'inversió col·lectiva, així com la selecció, oferta i recomanació de fons de tercers i la gestió de les inversions d'altres negocis del grup.

Les principals societats gestores del grup són Ban-Sabadell Inversión, S.A., S.G.I.I.C., Sociedad Unipersonal, coneguda com a Sabadell Inversió, que realitza una activitat de molt ampli espectre, i Urquijo Gestión, S.A., S.G.I.I.C., Sociedad Unipersonal, també coneguda com a SabadellUrquijo Gestión, especialitzada en gestió a mida i, en particular, en gestió de SICAV de dret espanyol.

El patrimoni sota gestió del grup s'ha acostat el 2015 al 6% de quota en el sector de fons d'inversió de dret espanyol.

Les societats gestores del grup han assolit, al tancament de l'exercici, un patrimoni sota gestió en fons d'inversió de dret espanyol de 13.088,0 milions d'euros, un 31,5% superior al del tancament de l'any anterior i molt per sobre del creixement del sector, que ha estat del 12,5%. Amb aquest volum de patrimoni gestionat, el grup s'ha acostat al 6% de quota en fons d'inversió, i la seva gestora, Sabadell Inversió, s'ha mantingut com la quarta gestora de fons d'inversió de dret espanyol. L'increment de partícips durant l'any ha estat de 168.317, cosa que suposa un fort creixement, del 38,4% anual.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Patrimoni gestionat (en milions d'euros)	9.102,4	5.844,5	5.609,6	4.312,4	4.203,3	4.443,2	6.356,7	9.952,6	13.088,0
Quota de mercat (en percentatge)	3,81	3,49	3,44	3,12	3,29	3,63	4,13	5,11	5,95
Nombre de partícips	374.522	217.360	218.761	195.140	192.282	197.954	270.552	438.582	606.899

T5 Fons d'inversió de dret espanyol

En aquest exercici, el protagonisme en subscripcions de fons ha estat per als fons mixtos, que han multiplicat per 2,6 el seu patrimoni el 2015 i han arribat als 4.103,5 milions d'euros. En aquesta categoria destaca el fons Sabadell Prudente, FI, que pertany a la nova gamma de fons amb un objectiu de perfil de risc predeterminat i constant, amb unes subscripcions netes acumulades anuals de 2.350,5 milions d'euros. Durant l'any s'ha mantingut activa l'oferta de nous fons garantits i s'ha emès una nova garantia de revaloració sobre un fons garantit de 202,6 milions d'euros el 31 de desembre de 2015. En tancar l'any, el conjunt de fons garantits representen 3.336,3 milions d'euros de patrimoni. El pes dels fons garantits en el conjunt dels fons d'inversió de caràcter financer de dret espanyol sota gestió ha disminuït fins al 25,5%, des del 37,8% de l'any anterior.

Els fons d'inversió de Sabadell Inversió han rebut destacats reconeixements. El grup editorial britànic *Citywire* ha reconegut la gestió realitzada per dos gestors de renda fixa de Sabadell Inversió, i els ha atorgat un *rating* d'AA, després d'analitzar les rendibilitats obtingudes els últims tres anys. Finalment, en l'edició de 2015 del concurs de carteres de fons que organitza cada any el diari *Expansión*, Sabadell Inversió ha aconseguit classificar les seves dues carteres en el primer lloc tant entre les carteres agressives, amb una rendibilitat acumulada del 18,77% el 2015, com entre les carteres conservadores, amb una rendibilitat acumulada del 5,96% el 2015. En aquesta edició han participat un total de disset gestores, entre les quals figuren tant les millors gestores espanyoles com les gestores internacionals més destacades.

La introducció de classes de participacions en els fons d'inversió de Sabadell Inversió ha flexibilitzat i segmentat l'oferta de producte a l'inversor, i ha permès aconseguir la competitivitat en preu dels fons estrangers i dels altres comercialitzadors espanyols que ja comptaven amb classes de participacions, fet que ha obert noves possibilitats de negoci i ha adequat l'oferta a les noves regulacions sobre comercialització. A més a més, aquest procés ha permès reduir el nombre de fons d'inversió, mitjançant tretze processos de fusió i eliminant les estructures de fons principals i subordinats, amb el resultat de l'absorció de trenta-cinc fons d'inversió per altres de la mateixa especialitat inversora en interès dels partícips. En acabar l'exercici, eren 267 les institucions d'inversió col·lectiva de dret espanyol gestionades per Sabadell Inversió (67 fons d'inversió, una SII i una SICAV) i SabadellUrquijo Gestió (198 SICAV).

El negoci de Gestió d'Inversions també desenvolupa l'activitat de gestió de carteres d'inversió dels clients del banc que es configuren com a solucions d'inversió, és a dir, com un paquet de serveis que dona una resposta integrada a les necessitats dels nostres clients actuals i potencials. En aquesta línia de serveis destaca BS Fons Gran Selecció, en què s'han assolit els 20.282 contractes sota gestió amb un patrimoni total de 1.904,4 milions d'euros el 2015, des dels 14.336 contractes i 1235,8 milions d'euros de l'any anterior.

Menció a part mereix l'activitat de gestió i administració de carteres d'altres inversors institucionals, agrupada sota la denominació de Serveis Institucionals, amb un patrimoni a la fi de 2015 de 6.807,9 milions d'euros.

Objectius per a l'exercici de 2016

El primer objectiu d'Inversions, Producte i Anàlisi és preservar l'alt nivell d'encert en les recomanacions d'anàlisi sobre les accions cotitzades emeses per empreses europees i sobre els instruments de deute públic i privat, així com sobre l'estratègia *d'asset allocation*. La robustesa del procés de desenvolupament de producte assegura l'alineació de la construcció dels productes amb l'opinió de mercat. Com a resultat d'això, els nous productes estan orientats a la rendibilitat del client i han superat uns exigents estàndards de qualitat.

El 2016 el focus se centrarà en la materialització de dos grans objectius: assegurar la correcta experiència del client en tot el cicle d'informació, adquisició, seguiment i desinversió en els productes d'estalvi/inversió, i adequar els productes a les necessitats dels clients. El negoci de Gestió d'Inversions persegueix potenciar l'ús dels fons d'inversió, no tan sols per part dels inversors més habituals i experimentats, sinó també per part dels estalviadors que aspiren a superar aquest entorn de tipus d'interès baixos, assumint risc i un horitzó de maduració en les seves inversions. La captació de nous subscriptors exigeix una millora de les pràctiques de comercialització de fons d'inversió amb més transparència i més acompanyament. El desenvolupament de productes i solucions d'inversió amb *asset allocation* incorporada aportarà valor a les posicions dels nostres clients en els fons d'inversió. La introducció de diverses classes de participacions en els fons d'inversió gestionats potenciarà l'atracció de grans inversors a la nostra base de partícips. Tot això, amb l'objectiu últim de créixer i de fer-ho més ràpid que el mercat.

Tresoreria i Mercat de Capitals

Descripció del negoci

Tresoreria i Mercat de Capitals es responsabilitza de la comercialització dels productes de Tresoreria als clients del grup, a través de les unitats del grup assignades a aquesta finalitat, tant des de xarxes comercials com a través d'especialistes. També inclou l'activitat de Mercat de Capitals, que realitza l'activitat de col·locació en el marc d'emissió per tercers o del mateix grup de deute corporatiu.

D'altra banda, s'encarrega de la gestió de la liquiditat conjuntural del banc així com de la gestió i el compliment dels seus coeficients i ràtios reguladors. Així mateix, gestiona el risc de l'activitat de cartera pròpia i risc de tipus d'interès i de tipus de canvi, fonamentalment per fluxos d'operacions amb clients tant interns com externs, originats per l'activitat de les unitats de distribució.

Actividad y claves del ejercicio 2015

Els mercats financers han continuat marcats durant l'exercici de 2015 per l'entorn de tipus d'interès, en mínims històrics, i el manteniment per part del Banc Central

Europeu de la facilitat de dipòsit en negatiu, amb l'objectiu de donar suport a la reactivació del crèdit i, amb aquesta, a la de l'activitat econòmica. Aquesta situació es constitueix en un factor condicionant del desenvolupament del negoci i les oportunitats i operativitat en els mercats.

La recuperació econòmica a Espanya s'ha assentat durant els últims trimestres de 2015, i les previsions dels analistes mantenen la tendència per al futur més immediat. Aquesta evolució positiva ha estat acompanyada de més dinamisme de l'ocupació, si bé aquestes perspectives favorables no estan exemptes de possibles riscos a la baixa sobre el creixement econòmic, motivats tant per factors externs com interns.

En aquest context, s'ha mantingut la gestió del negoci amb focus en la materialització de les accions comercials planificades per Tresoreria i Mercat de Capitals dins del Pla de negoci Triple, fet que ha propiciat la consecució dels objectius fixats per a aquest exercici.

Per tant, la consolidació de la resta de les activitats i operatives ja madures en el negoci de Tresoreria s'ha conjugat i equilibrat amb el suport i l'impuls a les noves propostes i iniciatives de millora sota aquest pla.

Així, pel que fa a la potenciació de la transaccionalitat en divises, l'increment de l'activitat en l'operativa de divises amb clients ha elevat el marge acumulat en un increment del 30,0% respecte a l'any anterior.

En la comercialització de productes d'inversió estructurada es manté la diversificació de la seva oferta a clients, i amb aquest objectiu s'ha realitzat la primera emissió pública per a la xarxa de bo estructurat amb capital garantit.

Dins de l'objectiu de desenvolupament i potenciació de l'activitat de Mercat de Capitals, el banc continua identificant potencialitats i rebent mandats tant dels emissors com dels clients institucionals que canalitzen les seves necessitats de finançament i inversió a través del banc.

En conseqüència, s'ha mantingut la participació activa de l'entitat com a *joint bookrunner* en l'emissió d'ACS (500 milions d'euros a 5 anys), Grupo Antolín (400 milions d'euros a 7 anys), Ence (250 milions d'euros a 7 anys) i APRR (500 milions d'euros a 9 anys) i com a *joint lead manager* en les dues emissions de Colonial (500 milions d'euros a 4 anys i 500 milions d'euros a 8 anys).

Per la seva banda, les activitats i operatives en *trading* han estat encaminades a la gestió de la liquiditat i a la proactivitat en la gestió de la cartera de renda fixa, així com en la destacada operativa de divises induïda per les ordres dels clients del banc.

Objectius per a l'exercici de 2016

Els eixos principals d'actuació per al proper any 2016 dins el marc del Pla de negoci Triple són completar el desplegament i el desenvolupament de les iniciatives en curs per potenciar la contractació i rotació de productes mitjançant la implantació de noves plataformes de contractació, l'adaptació dels sistemes i les operatives al nou marc regulador, el desenvolupament de productes de

finançament corporatiu i la maduració i el retorn de les accions comercials en curs amb el focus posat en la diversificació i internacionalització de clients finals.

Així mateix, seran especialment rellevants totes les iniciatives que permetin una gestió més eficient de la liquiditat i del capital assignat.

Contractació i Custòdia de Valors

Descripció del negoci

Contractació i Custòdia de Valors porta a terme les funcions d'intermediació de Banc Sabadell en qualitat de membre dels mercats de renda variable, consistents a tramitar i executar les ordres de compravenda de valors directament a través de la mesa de contractació, i és responsable com a *product manager* de la renda variable del grup. Així mateix, crea i dirigeix l'oferta de producte de custòdia i dipositaria.

Activitat i claus de l'exercici de 2015

L'any 2015 ha suposat un fort creixement en quota i s'ha aconseguit la primera posició del *rànquing* de membres de mercat amb una quota superior al 14%. El mes de juliol s'assolia una quota rècord del 20,68%.

Ha estat un any caracteritzat per importants moviments en els mercats, principalment en el nacional. Les incerteses tant de tipus econòmic com polític han impactat negativament en els volums, principalment en el segon semestre de l'any.

El 2015 ha suposat un fort increment en la captació de clients retail gràcies a eBorsa. El nombre de comptes captat ha estat superior a 34.000, amb uns actius superiors a 700 milions d'euros, fet que ha suposat un gran creixement del negoci de Custòdia. Aquest producte va ser guardonat en els premis Expansión 2015 com a cinquè millor producte financer.

Banc Sabadell aconsegueix la primera posició del *rànquing* de volum de contractació amb una quota de mercat del 14%.

En milions d'euros

	2013	2014	%14/13	2015	%15/14
En milions d'euros	1.407.362	1.767.737	25,61	1.926.505	8,98
Volum BS	133.680	176.298	31,88	282.246	60,10
Quota (en percentatge)	9,50	9,97	5,00	14,65	46,90

T6 Contractació de valors
(volum de mercat)

Fort creixement de l'actiu impulsat per la plataforma d'intermediació d'hipoteques i l'adquisició de la cartera UKAR.

Descripció del negoci

La franquícia de TSB (TSB Banking Group plc), adquirida pel grup el juny de 2015, desenvolupa el negoci detallista que es porta a terme al Regne Unit i que inclou comptes corrents i d'estalvi, crèdits personals, targetes i hipoteques.

TSB disposa d'un model de distribució multicanal a escala nacional, integrat per 614 oficines, presents a Anglaterra, Gal·les i Escòcia. Al tancament de l'exercici compta amb 4,8 milions de clients i 8.224 empleats.

El seu negoci es divideix en dos segments diferenciats: la franquícia, que constitueix el negoci de banca comercial multicanal, i el desenvolupament hipotecari, constituït per la "prima hipotecària", un conjunt d'hipoteques separat que es va assignar a TSB en el context de la reestructuració de Lloyds i que està dissenyat per aportar una rendibilitat aproximada d'uns 230 milions de lliures.

El desembre de 2015, TSB ha adquirit una cartera d'actius, els actius UKAR, que són un conjunt d'hipoteques que estaven gestionades pel govern britànic i que es van comprar a Cerberus durant el procés d'adjudicació.

Activitat i claus de l'exercici de 2015

Activitat

El 2015 ha estat un any significatiu per a TSB, ja que ha aconseguit un creixement orgànic en clients i en el balanç per sobre dels seus objectius, ha adquirit més de 3.000 milions de lliures en hipoteques i s'ha unit al grup Banc Sabadell.

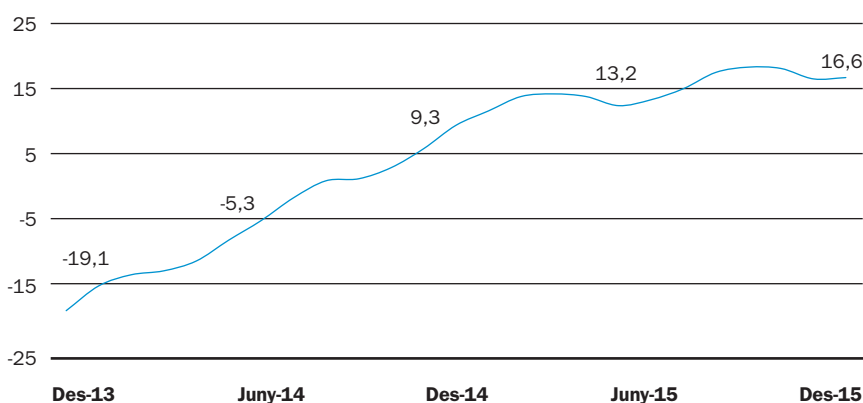

G1 Eixos estratègics TSB

Prenent com a base els tres eixos estratègics de TSB (G1), iniciats a la fi de 2013, cal destacar els següents resultats assolits en l'exercici de 2015:

- El 6,8% dels clients que van obrir un compte nou o que van canviar de banc el 2015 al Regne Unit van triar TSB, de manera que durant vuit trimestres consecutius s'ha estat per sobre de l'objectiu del 6% (font: CACI Current and Savings Account Market Database -CSDB-, que inclou comptes corrents, comptes vinculats, comptes jove, comptes d'estudiants i comptes subvencionats, i noves obertures de comptes excel·lents-ne millores de compte; les dades es presenten amb un diferiment de dos mesos).
- El llançament del nou compte corrent 555 Classic Plus manté la seva inèrcia.
- La plataforma d'intermediació d'hipoteques impulsa el creixement de l'actiu.
- 4.800 milions de lliures d'hipoteques concedides.
- El crèdit de la franquícia creix en 2.300 milions de lliures, per sobre de l'objectiu de 1.500 milions de lliures després de l'èxit en el llançament de la plataforma d'intermediació hipotecària durant el mes de gener de 2015.
- Creixement superior del crèdit després de l'adquisició de la cartera UKAR.
- Més persones que mai no recomanarien TSB (el 2015 l'NPS ha augmentat fins a 17 des del 9 de principis d'any) (G2).
- Millor marca en servei al client a través d'oficines (TSB va obtenir el rànquing més alt per servei al client el 2015, juntament amb una altra entitat, segons la revista Which?).

Excel·lent percepció del model de negoci de TSB per part del mercat.

Nota: El net promoter score (NPS) es basa en la pregunta: "En una escala de 0 a 10, en què 0 és del tot improbable i 10 és altament probable, com de probable és que vostè recomani TSB a un amic o company?" L'NPS és el percentatge de clients de TSB que puntuen 9-10 després de sotstreure el percentatge que respon 0-6.

TSB el 2015 ha aconseguit incrementar la cartera de crèdit gràcies a la bona dinàmica comercial i les fonts de finançament de TSB, que estan constituïdes fonamentalment pel creixement dels dipòsits de clients i l'èxit en la diversificació d'aquestes.

L'increment del saldo de comptes corrents explica la major part del creixement en dipòsits de clients, i reflecteix l'èxit del compte Classic Plus.

A més a més, el 12 de novembre TSB va completar la

primera titulització d'hipoteques residencials. Això va representar 537 milions de lliures amb la retenció de 1.362 milions de lliures en el balanç amb ràting AAA/Aaa.

La posició de capital de TSB continua sent molt sòlida, amb una ràtio *core equity* Tier 1 del 17,9%. La caiguda d'aquesta ràtio durant l'any s'explica fonamentalment pel creixement del crèdit, l'adquisició d'actius UKAR i la migració de saldos de targetes de crèdit i descoberts a models interns.

Resultats

El resultat abans d'impostos de TSB va pujar a 67,6 milions de lliures, i va decreïxer en un 20,9% pel focus en el creixement de volums i l'efecte de la prima hipotecària, unes comissions inferiors en comptes corrents i l'impacte de la reducció de les taxes d'intercanvi tal com estava previst.

Respecte al marge d'interessos, el tipus mitjà dels préstecs es va reduir durant el 2015 i va passar a 3,76% des de 3,89%, mentre que en hipoteques es va reduir a 2,70% des de 2,74%. Així mateix, el cost dels dipòsits de clients va caure 14 punts bàsics, fet que reflectia principalment la caiguda de l'estoc existent a tipus fix, que estava a tipus més elevats, així com en canvi de mix de producte entre comptes d'estalvi i comptes a la vista.

La partida "Altres ingressos" es va reduir tal com estava previst a causa de les reformes del mercat en relació amb les taxes d'intercanvi i les comissions més baixes dels comptes *added value account* (AVA), que només estan disponibles a través del canal digital.

Pel que fa a la partida de les despeses d'explotació, es van incrementar durant el 2015 com a reflex d'un increment en les inversions, el desenvolupament de la capacitat

de poder oferir préstecs personals a nous clients a les oficines i per un increment dels empleats de TSB.

Les despeses també es van veure afectades pels costos relacionats amb l'operació de compra de TSB per part de Banc Sabadell i altres despeses de reestructuració incloent-hi despeses relacionades amb reubicació d'oficines.

Les provisions van ser inferiors respecte a l'any anterior; en concret, les provisions pels préstecs personals sense garantia es van reduir en part a causa de l'evolució favorable de l'economia, una millora de la qualitat dels actius i el fet que el 2014 es van fer diversos càrrecs extraordinaris per aquest concepte.

Els resultats de TSB aportats al grup en euros (en els sis mesos que ha format part del grup) són els que es mostren en la taula T7.

En milions d'euros

	2014	2015	% 15/14
Marge d'interessos		539,62	—
Comissions netes		78,83	—
Altres ingressos		(3,72)	—
Marge brut		614,73	—
Despeses d'explotació		(493,57)	—
Despeses d'explotació		121,16	—
Dotacions de provisions (net)		—	—
Pèrdues per deteriorament d'actius		(59,50)	—
Altres resultats		—	—
Resultat abans d'impostos		61,66	—
Ràtios (%)			
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)		5,3	
Eficiència (despeses generals d'administració sobre marge brut)		77,9	
Ràtio de morositat		0,6	
Ràtio de cobertura de dubtosos		44,8	
Volums de clients			
Inversió creditícia		36.062	
Recursos		40.699	
Altres dades			
Empleats i empleades		8.224	
Oficines		614	

T7 Regne Unit

El 30 de juny de 2015, el grup va prendre el control de TSB Banking Group plc, de manera que només s'inclouen sis mesos de resultats.

Amb tipus de canvi aplicat en el balanç GBP 0,7340 i en compte de resultats GBP 0,7201 (mitjana sis últims mesos).

A l'efecte de ROE considera els seus fons propis comptables.

Inici de l'activitat de Banca Corporativa i Finançament Estructurat en els mercats de Colòmbia i el Perú.

Global Corporate Banking, a través de la seva presència tant en el territori espanyol com internacional en disset països més, ofereix solucions financeres i d'assessorament a grans corporacions i institucions financeres espanyoles i internacionals. Agrupa les activitats de Banca Corporativa, Finançament Estructurat i *Trade Finance & IFI*.

El 2015 ha estat un any clau per a la unitat de Global Corporate Banking, en què destaca l'inici d'activitat de Banca Corporativa i Finançament Estructurat en els mercats de Colòmbia i el Perú, alhora que també és destacable la finalització d'un primer exercici complet desenvolupant aquestes mateixes activitats en el mercat mexicà, havent tancat amb un balanç d'operacions de crèdit per valor de 969 milions d'euros en tan sols un any i mig de trajectòria. Al mercat europeu i espanyol s'han continuat reforçant els equips, amb l'aposta d'aproximar els equips especialistes a cada un dels territoris en què oferim servei a aquest segment de clients.

El 2016 es continuaran enfocant els esforços cap a la transformació i internacionalització de la nostra activitat, alhora que serà primordial executar els plans d'actuació en el marc del Pla Triple, mantenint el client com a eix central de les nostres actuacions. Així mateix, es continuarà potenciant un dels millors actius, font d'aportació de valor als nostres clients: la capacitat de col·laboració entre tots els professionals que formen part de Global Corporate Banking en les seves múltiples geografies, per unir esforços i seguir construint un gran projecte de valor per a la societat i rendible per als nostres accionistes.

Banca Corporativa

Descripció del negoci

Banca Corporativa és la unitat responsable de la gestió del segment de les grans corporacions a través de les quals oferim un model de solució global a les seves necessitats amb un equip de professionals ubicats en els centres de Madrid, Barcelona, Londres, París, Miami, Mèxic DF, Bogotà, Lima i Casablanca.

El model de negoci es basa en una relació propera i estratègica amb els clients, aportant-los solucions globals i adaptades a les seves exigències, tenint en compte per fer-ho les particularitats del seu sector d'activitat econòmica així com els mercats en què opera. Són diversos els pilars

sobre els quals pivota l'aportació de valor: col·laboració entre els nostres equips comercials ubicats en les diferents geografies, un servei adaptat al client amb equips especialitzats en un determinat sector d'activitat econòmica i la millora contínua del *middle office* en pro de l'excel·lència de servei ofert.

Actividad y claves del ejercicio 2015

El 2015 ha estat un exercici amb un fort creixement de la inversió en el segment de les grans corporacions clients de fins a 2.419 milions d'euros en el seu conjunt, encara que lògicament amb un comportament diferent per regions (711 milions d'euros a la regió Europa, Orient Mitjà i Àfrica, per comparació als 1.708 milions d'euros a la regió Amèrica i Àsia). L'aportació a aquest creixement total per part de les grans corporacions espanyoles ha estat de 600 milions d'euros, tot i que en aquest cas també amb una distribució desigual del creixement, ja que, mentre que a Espanya creixen en 172 milions d'euros, el creixement registrat per aquests mateixos clients a través de les nostres oficines a l'exterior ha estat de 428 milions d'euros.

La proximitat als nostres clients i l'excel·lència en el servei ofert pel *middle office* ens permet registrar un gran creixement en l'operativa de finançament de circulat de les grans corporacions (23,4%).

També cal destacar en aquest exercici el creixement experimentat en productes especialitzats i amb més aportació de valor al client, que queda palès en la xifra d'ingressos registrats per l'operativa de comerç exterior (23,7%), el negoci de distribució tresoreria (162,8%) i les comissions per operacions de finançament estructurat (32,4%), fruit, en aquests casos, de més proactivitat en l'ofert de solucions amb més nivell de sofisticació, unit a la coordinació amb els equips especialistes.

Amb vista al pròxim 2016, Banca Corporativa continuarà enfortint els pilars que es consideren font d'aportació de valor per a les grans corporacions, invertint en eines de gestió que permetin millorar la coordinació d'activitat dels equips, alhora que efectuant actuacions continuades de millora de producte i operativitat per als nostres clients en qualsevol dels mercats en què estem presents. De la mateixa manera, se seguirà amb atenció la possibilitat d'atendre nous mercats amb equips de Corporate Banking, per l'interès que ens han traslladat els nostres clients.

	2014	2015	% 15/14
Marge d'interessos	162,50	164,05	1,0
Comissions netes	24,94	25,49	2,2
Altres ingressos	11,44	7,45	(34,9)
Marge brut	198,88	196,99	(1,0)
Despeses d'explotació	(26,60)	(29,66)	11,5
Marge d'explotació	172,28	167,33	(2,9)
Pèrdues per deteriorament d'actius	(102,24)	(96,72)	(5,4)
Altres resultats	—	—	—
Resultat abans d'impostos	70,04	70,61	0,8
Ràtios (%)			
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	7,1	8,4	
Eficiència (despeses generals d'administració sobre marge brut)	13,4	14,8	
Ràtio de morositat	2,5	3,2	
Ràtio de cobertura de dubtosos	64,7	65,0	
Volums de clients			
Inversió creditícia	10.798	11.702	8,4
Recursos	5.177	6.191	19,6
Valors dipositats	662	666	0,6
Altres dades			
Empleats i empleades	113	124	9,7
Oficines nacionals	2	2	—
Oficines a l'estranger	3	3	—

Finançament Estructurat

Descripció del negoci

Aquest negoci consisteix en la creació i estructuració d'operacions de finançament, tant en l'àmbit del finançament corporatiu i d'adquisicions com en *project finance*. A més del finançament bancari tradicional, també s'ha especialitzat en l'emissió de bons corporatius, i d'aquesta manera completa totes les alternatives de finançament a llarg termini per a les empreses. En finançament estructurat, Banc Sabadell disposa d'un equip amb activitat global i presència física a Madrid, Barcelona, Bilbao, Alacant, Oviedo, París, Londres, Lima, Bogotà, Miami, Nova York i Mèxic DF, amb més de vint anys d'experiència.

Activitat i claus de l'exercici de 2015

El banc ha mantingut un any més el lideratge a Espanya en operacions de finançament estructurat. Ha estat un dels bancs principals en l'originació i estructuració d'operacions per als seus clients, tant de *project finance* en sectors com infraestructures, energia, transport o hotels, com en finançament corporatiu i d'adquisicions, originant i participant en el finançament de les necessitats corporatives i d'inversió dels seus clients. Així mateix, ha dut a terme una intensa activitat de sindicació d'operacions

i efectuat compra/venda d'operacions sindicades en el mercat secundari.

Durant l'exercici de 2015, Banc Sabadell ha mantingut la seva política d'acompanyament als seus clients, i s'ha adaptat a les seves noves necessitats respecte a l'entorn macroeconòmic espanyol i internacional i d'acord amb la situació dels mercats de crèdit. Pel que fa a les principals magnituds de negoci de l'exercici de 2015, cal destacar el volum d'activitat originat, que ha estat superior a 5.000 milions d'euros en més de 200 operacions.

En l'àmbit internacional i en el marc del Pla de negoci Triple, destaca l'entrada amb èxit al mercat mexicà, mitjançant la qual s'ha participat en múltiples operacions sindicades de companyies mexicanes. Així mateix, amb l'obertura de les oficines de representació a Lima i Bogotà s'han iniciat operacions de finançament estructurat a Llatinoamèrica. Les comissions ingressades en aquests mercats, amb la resta de mercats internacionals en què opera la unitat, han representat el 36% dels ingressos del negoci de Finançament Estructurat el 2015.

En una altra de les àrees de negoci, més enllà del finançament tradicional (crèdit/préstec), s'ha consolidat l'activitat d'emissió de bons per a clients, iniciativa conjunta amb l'àrea de tresoreria que ha permès que el banc es posicioni com a entitat de referència al MARF (Mercat Alternatiu de Renda Fixa). Aquesta àrea de negoci permet poder oferir alternatives completes als clients de Banc Sabadell en l'estructuració de finançament a llarg termini. El 2015 destaca la participació activa en

diverses emissions de bons tant en el mercat espanyol com francès.

Els principals eixos d'actuació per a 2016 se centren a seguir les línies d'actuació realitzades l'exercici passat, que han permès al banc ser un referent en el mercat en operacions de finançament estructurat i avançar en la presència internacional d'acord amb la major activitat exterior que està duent a terme Banc Sabadell.

Trade Finance & International Financial Institutions

Descripció del negoci

En *Trade Finance* & *IFI*, el model de negoci es basa en dos eixos vertebrals: l'acompanyament òptim a clients empresa en el seu procés d'internacionalització en coordinació amb la xarxa d'oficines, filials i entitats participades del grup a l'estranger, i la gestió comercial del segment de clients bancs amb els quals Banc Sabadell manté acords de col·laboració (més de 3.000 entitats financeres de tot el món), que complementen la capacitat per garantir la màxima cobertura mundial als clients del grup.

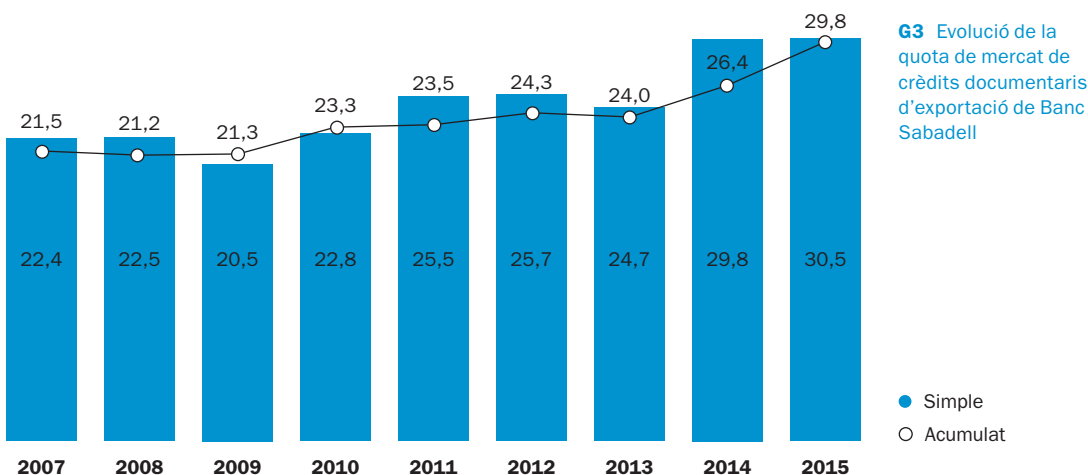
Activitat i claus de l'exercici de 2015

El 2015 la missió principal del negoci de *Trade Finance* & *IFI* ha estat dirigir els recursos i desenvolupar el negoci internacional del grup per tal d'aconseguir el creixement, i assegurar la rendibilitat i determinar l'estratègia del segment client banc. S'han assolit els objectius de negoci establerts per al segon any del Pla de negoci Triple pel que fa a mercats, gestió de clients i productes.

S'han resolt més de 500 negociacions plantejades amb el segment banc de mercats internacionals relacionades amb els fluxos de negoci bilateral, i s'ha assegurat l'equilibri entre la defensa dels interessos del grup i els seus clients i la salvaguarda dels interessos comercials amb el segment banc, respectant les regles i els usos internacionalment acceptats. S'ha potenciat el negoci amb altres entitats financeres en l'àmbit internacional, d'acord amb

el model de risc, de manera que s'ha assegurat el creixement, la consolidació, la qualitat i la rendibilitat del negoci del grup en el segment banc. S'han aconseguit elevades quotes de mercat en negoci documentari rebut dels bancs corresponsals, un 30,5% en crèdits documentaris d'exportació, que han suposat un 2,4% més que el 2014, segons el trànsit d'operacions tramitades per SWIFT (G3).

El negoci de *Trade Finance* & *IFI* tanca l'exercici amb una xarxa de més de 3.000 bancs corresponsals arreu del món, la xarxa pròpia d'oficines operatives i de representació i filials i participades, així com un equip de professionals especialistes en mercats exteriors que disposen d'un coneixement geogràfic i una xarxa de contactes d'alt valor afegit per facilitar tant el flux d'operacions de comerç exterior com el tancament d'operacions d'inversió exterior. A tot això s'afegeix una organització domèstica especialitzada de proximitat (tant operativa com comercial) que juntament amb una completa gamma de productes i serveis i un elevat nivell de qualitat operativa han constituït la millor garantia per a les empreses clients del grup arreu del món.

El banc obté la llicència bancària per operar a Mèxic.

En milions d'euros

T9 Sabadell Amèrica

	2014	2015	% 15/14
Marge d'interessos	148,08	216,10	45,9
Comissions netes	25,72	26,46	2,9
Altres ingressos	3,18	2,21	(30,5)
Marge brut	176,98	244,77	38,3
Despeses d'explotació	(111,37)	(142,34)	27,8
Marge d'explotació	65,61	102,43	56,1
Dotacions de provisions (net)	3,49	2,94	(15,7)
Pèrdues per deteriorament d'actius	(23,00)	(29,15)	26,7
Altres resultats	2,53	4,77	88,5
Resultat abans d'impostos	48,63	80,99	66,5
Ràtios (%)			
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	10,8	14,5	
Eficiència (despeses generals d'administració sobre marge brut)	58,0	54,1	
Ràtio de morositat	1,0	0,6	
Ràtio de cobertura de dubtosos	89,5	142,6	
Volums de clients			
Inversió creditícia	4.942	7.374	49,2
Recursos	5.478	6.769	23,6
Valors dipositats	1.790	1.996	11,5
Altres dades			
Empleats i empleades	692	764	10,4
Oficines	28	28	—

Amb tipus de canvi aplicat el 2015 USD 1,0887 i el 2014 USD 1,2141.

Descripció del negoci

El negoci de Sabadell Amèrica està integrat per diverses unitats de negoci, dues entitats bancàries, un corredor de borsa i inversions, participades i oficines de representació que en el seu conjunt gestionen les activitats del negoci financer de banca corporativa, banca privada i banca comercial. Aquest negoci està gestionat des de Miami, on Banc Sabadell disposa d'una *international full branch* (SIB) que opera des de l'any 1993 i d'una entitat bancària, Sabadell United Bank (SUB), que desenvolupa el negoci de banca comercial al sud de Florida. L'any 2012, el banc va obrir una oficina de representació a Nova York des de la qual es gestiona bona part del negoci de finançament estructurat, i el 2015 ha obert oficines de representació a Colòmbia i al Perú per potenciar el negoci de banca corporativa i finançament estructurat. A més a més, el 2014 Sabadell Capital es va establir a Mèxic per desenvolupar una cartera de crèdits corporativa i de project finance, la

qual s'ha consolidat el 2015 i l'agost de 2015 va obtenir una llicència per operar com a banc en aquest país.

El banc ofereix serveis en coordinació amb les oficines de representació de Mèxic, Colòmbia, el Perú, República Dominicana i Veneçuela prestant atenció i servei als nostres clients.

Activitat i claus de l'exercici de 2015

Sota l'eix d'internacionalització del Pla Triple, l'agost de 2015 va obtenir una llicència bancària a Mèxic, que li permetrà operar com a banc comercial en aquest país a partir de l'inici de 2016 denominat Banco Sabadell, S.A., Institución de Banca Múltiple. D'aquesta manera, juntament amb la posada en marxa de Sabadell Capital el 2014, societat financera d'objectiu múltiple (Sofom), s'amplia l'activitat del banc en aquest territori. Al tancament de 2015, aquesta ha assolit la xifra de 1.000 milions de dòlars en finançament a grans empreses i projectes.

D'altra banda, l'octubre de 2015 es van obrir les oficines de representació del Perú i Colòmbia.

Durant l'exercici de 2015, el banc ha continuat amb el projecte de consolidació de banca domèstica a l'estat de Florida, a través de la seva filial Sabadell United Bank, amb la potenciació del negoci de banca associada i programes de millora d'eficiència operativa.

Banc Sabadell gestiona als Estats Units prop de 17.000 milions de dòlars en volum de negoci (crèdits, dipòsits de clients i actius de clients fora del balanç), i manté 9.400 milions de dòlars en actius totals, cosa que el situa com a quart banc local a Florida per actius totals (assumint un combinat de Sabadell Miami Branch i Sabadell United Bank).

Amb la seva estructura actual, Banc Sabadell constitueix una de les poques entitats financeres de la zona amb capacitat i experiència per prestar tot tipus de serveis bancaris i financers, des dels més complexos i especialitzats per a grans corporacions, com operacions de *project finance*, fins a productes per a particulars, passant per tots els productes i serveis que puguin necessitar professionals i empreses de qualsevol mida (G4).

Objectius per a 2016

Seguint amb l'estratègia establerta en el Pla de negoci Triple, durant el 2016 es continuarà impulsant el creixement del banc a la regió en totes les línies de negoci actualment establertes, així com afegint productes i serveis que aportin valor als clients.

A través de Banco Sabadell, Institución de Banca Múltiple, el gener de 2016, s'iniciarà la banca d'empreses per posteriorment atendre el segment de banca de particulars *affluent*; tot això, amb un enfocament de servei de qualitat altament personalitzat i amb una gran aposta per la tecnologia. D'acord amb això, l'objectiu de la institució bancària per al 2016 és arribar als cent clients en banca d'empreses i atorgar crèdits per més de 100 milions de dòlars a empreses i corporacions.

A més a més, a través de les oficines de representació a Colòmbia i al Perú s'aconseguirà incrementar l'activitat comercial en aquests països.

Banc Sabadell Miami Branch

L'oficina operativa del banc a Miami manté més de 4.700 milions de dòlars en recursos gestionats de clients al tancament de l'exercici de 2015, amb un increment del 7% respecte a l'exercici anterior. La inversió creditícia ha registrat un creixement del 59% i ha arribat a 3.400 milions de dòlars, i s'ocupa de les necessitats de les empreses internacionals mitjançant la concessió de línies de finançament de circulat a mitjà i llarg termini.

Durant el 2015, Banc Sabadell Miami Branch ha continuat fent la seva activitat de finançament de projectes en el sector d'energia i turisme, principalment als Estats Units i Mèxic. El benefici net del banc a Miami ha arribat aproximadament a 34 milions de dòlars.

Sabadell United Bank

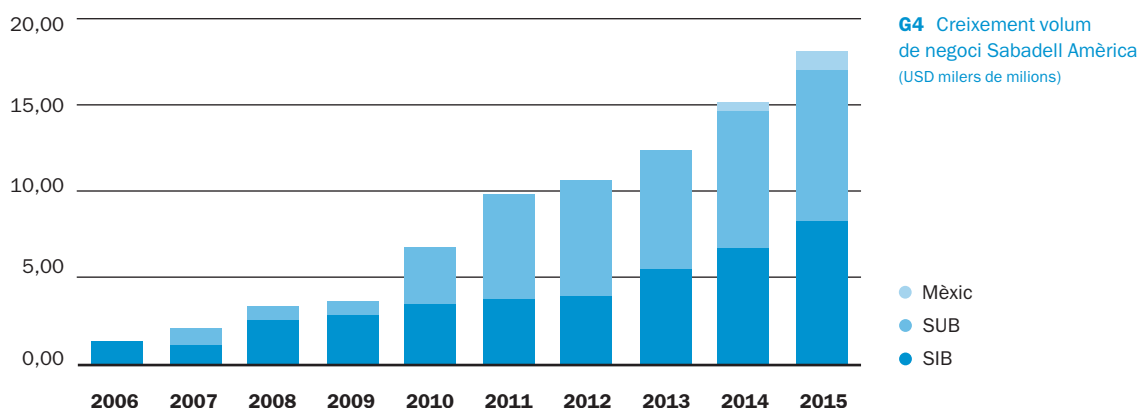
El 2015 Sabadell United Bank ha continuat amb el seu projecte de millora d'eficiència operativa i de vendes, i ha posat un èmfasi especial en el programa d'hipoteques a la seva base de clients, en la potenciació de l'activitat comercial a la xarxa d'oficines i en el desenvolupament de canals alternatius de vendes i serveis.

Actualment, Sabadell United Bank disposa d'un total de vint-i-set oficines a través de les quals ofereix serveis a l'estat de Florida, especialment als comtats de Miami-Dade, Broward i Palm Beach, així com a la costa oest de Florida –Tampa, Sarasota i Naples–, i se situa com el vuitè banc local per volum de dipòsits.

En el transcurs de l'exercici de 2015, Sabadell United Bank ha mantingut el seu programa de potenciació de la seva marca als diferents mercats, amb un èmfasi especial en professionals i emprenedors, així com grans patrimonis als quals presta serveis de banca privada i gestió de patrimonis a través de la seva divisió de *wealth management* amb la marca Sabadell Bank & Trust.

Així mateix, ha continuat creixent la seva cartera creditícia de *commercial real estate*, amb criteris de selecció de préstecs que contribueixin a la diversificació de la cartera creditícia i aportin valor al banc.

En finalitzar l'exercici de 2015, Sabadell United Bank disposa de més de 5.000 milions de dòlars en actius,

aproximadament 4.200 milions de dòlars en dipòsits i prop de 3.900 milions en crèdits, gestiona carteres d'inversions de clients per un import de prop de 700 milions de dòlars, i presta servei a més de 36.000 clients. Sabadell United Bank ha aportat al grup un benefici de prop de 35 milions de dòlars en l'exercici de 2015.

Sabadell Securities

Sabadell Securities USA, Inc. és un corredor de borsa i assessor d'inversions en el mercat de valors, i està registrat com a *investment advisor* davant la SEC (Securities and Exchange Commission). Sabadell Securities complementa i enforteix l'estratègia de consolidació del negoci Sabadell Amèrica.

Presta serveis d'inversió i gestió de patrimonis a clients de banca comercial, banca personal, banca corporativa i banca privada. La seva estratègia de negoci s'orienta a satisfer les necessitats financeres dels seus clients, mitjançant assessorament d'inversions en el mercat de capitals.

Sabadell Securities és membre de la Finra (Financial Industry Regulatory Authority) i la SIPC (Securities Investor Protection Corporation), i utilitza els serveis de Pershing LLC, filial de The Bank of New York Mellon, per a la compensació, la custòdia i els serveis administratius.

Mèxic

El 2015 s'ha consolidat l'operació de Sabadell Capital (societat financera d'objecte múltiple o Sofom). La cartera creditícia d'aquesta societat està enfocada als sectors d'infraestructura, energia, indústria i turisme.

Durant l'any, els crèdits van augmentar més d'un 125%, i van superar els 1.000 milions de dòlars. En el seu primer any operatiu complet, Sabadell Capital ha aconseguit un resultat abans d'impostos de més de 5 milions de dòlars.

A més a més, l'agost de 2015 es va obtenir una llicència bancària a Mèxic per a Banco Sabadell, Institución de Banca Múltiple, amb l'objectiu d'iniciar l'activitat bancària el 2016, i es van començar a captar dipòsits i atorgar crèdits a clients que complementessin i diversifiquessin el negoci actual de Sabadell Capital al territori.

Transformació d'Actius

Significativa reducció dels actius problemàtics. S'accelera la baixada de la morositat i millora la tendència dels actius en el balanç.

Descripció del negoci

Transformació d'Actius gestiona de manera transversal el risc irregular i l'exposició immobiliària, a més d'establir i implementar l'estratègia de participades immobiliàries, entre les quals destaca Solvia.

Pel que fa a risc irregular i exposició immobiliària, es focalitza a desenvolupar l'estratègia de transformació d'actius i a integrar la visió global del balanç immobiliari del grup amb l'objectiu de maximitzar-ne el valor.

Activitat i claus de l'exercici de 2015

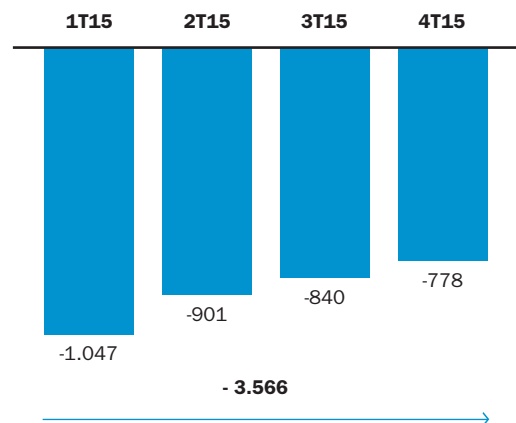
Durant l'exercici de 2015 s'ha aprofundit en el desenvolupament de l'estratègia de transformació d'actius establerta en exercicis anteriors, l'objectiu principal de la qual és l'optimització del seu valor, ja sigui mitjançant la seva gestió, per maximitzar el possible recorregut de valor, o mitjançant la desinversió, en cas que aquesta sigui l'alternativa òptima.

	2014	2015	% 15/14
Marge d'interessos	(11,19)	(44,77)	300,1
Comissions netes	(0,66)	(1,58)	139,4
Altres ingressos	15,23	107,85	608,1
Marge brut	3,38	61,50	1.719,5
Despeses d'explotació	(135,82)	(143,18)	5,4
Marge d'explotació	(132,44)	(81,68)	(38,3)
Dotacions de provisions (net)	(1,85)	(0,07)	(96,2)
Pèrdues per deteriorament d'actius	(407,29)	(508,45)	24,8
Altres resultats	(455,88)	(254,01)	(44,3)
Resultat abans d'impostos	(997,46)	(844,21)	(15,4)
Ràtios (%)			
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	(39,3)	(20,0)	
Eficiència (despeses generals d'administració sobre marge brut)	—	—	
Ràtio de morositat	61,9	64,9	
Ràtio de cobertura de dubtosos	50,9	52,5	
Volums de clients			
Inversió creditícia	12.394	8.413	(32,1)
Recursos	484	301	(37,8)
Actius immobiliaris (bruts)	8.848	9.234	4,4
Altres dades			
Empleats i empleades	668	712	6,6
Oficines nacionals	—	—	—

T10 Transformació d'Actius

La gestió del risc irregular s'organitza a través de tres unitats, cadascuna d'elles amb una comesa específica. La Direcció de Reestructuració de Crèdit Corporatiu s'especialitza en la problemàtica de recuperació del risc corporatiu i immobiliari. La Direcció de Recobrament Detallista té com a objectiu optimitzar la gestió recuperadora del risc detallista, amb especial atenció i sensibilitat per l'adequat tractament dels casos d'exclusió social. I la Direcció de Prevenció i Gestió de la Mora té com a objectiu implementar a la pràctica les polítiques i decisions de transformació del risc irregular. Aquesta estructura organitzativa ha demostrat la seva idoneïtat, que s'ha plasmat en la millora continuada i progressiva de la reducció dels saldos dubtosos del grup durant els últims exercicis (G5).

G5 Evolució de reducció de saldos dubtosos el 2015 (en milions d'euros)

Sabadell Real Estate

Sabadell Real Estate és l'encarregada de gestionar transversalment l'exposició immobiliària del grup, amb l'objectiu clar de reduir-ne l'exposició i maximitzar-ne el valor. En aquest sentit, cal destacar que durant els dos primers trimestres de l'exercici s'ha reduït el creixement en adjudicats, i s'ha estabilitzat en el tercer i el quart trimestre de l'exercici. Aquesta evolució és un senyal d'acostament al punt d'inflexió, cosa que suposa una clara millora respecte a la tendència, ja positiva, observada en l'exercici de 2014. Mereix una menció especial la progressió de les vendes d'actius immobiliaris, el valor brut de les quals ha

arribat als 2.682 milions d'euros, als quals cal afegir 195 milions d'euros de valor comptable d'immobles llogats (G6), de manera que s'han millorat els objectius establerts per a aquest exercici, tant en volum de vendes com en el descompte aplicat a aquestes.

El grup utilitza indistintament el canal de comercialització detallista (a través de Solvia) i l'institucional, i avalua en cada cas quin és el que optimitza el valor, segons la liquiditat (o demanda) i la idoneïtat per a cada tipologia d'actius. Entre les vendes del grup durant aquest exercici cal destacar, per la seva singularitat, les vendes d'un edifici d'oficines al carrer Príncipe de Vergara de Madrid i la venda d'un edifici d'ús mixt al carrer Victor Hugo a París. Igualment també cal esmentar la reactivació de vendes de solars, que en aquest exercici ha assolit un volum de més de 182 milions d'euros, fet que clarament és indicador d'una recuperació de la capacitat inversora del sector promotor.

Continuant amb els senyals positius, durant aquest exercici s'ha vist com en el sector immobiliari espanyol s'ha recuperat el nivell d'activitat, acompanyat d'un creixement sostingut dels preus, principalment a les comunitats de Madrid i Catalunya i a la costa mediterrània.

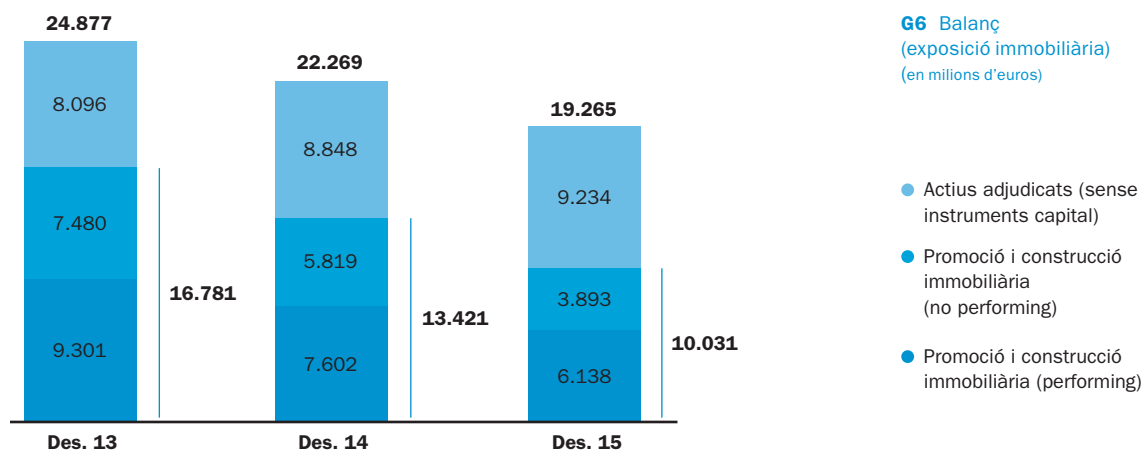
HIP

Cal destacar que durant el 2015 s'ha constituït Hotel Investment Partners (HIP), companyia creada per optimitzar la gestió de les inversions en activitat hotelera del grup, amb l'objectiu d'agilitzar el control dels col·laterals i posar en valor els actius gestionats, tant els actius hotelers que ja formen part del balanç del grup com el deute amb subjacent hotelier, per al seguiment del qual s'ha identificat la idoneïtat de coneixement específic d'aquest negoci, amb un volum gestionat de més de 850 milions d'euros.

Solvia

Finalment, i pel que fa a serveis immobiliaris, Solvia constitueix una de les principals plataformes de *servicing* immobiliari. Solvia s'ha consolidat el 2015 com a líder en el mercat espanyol, al llarg de tot el cicle immobiliari; és líder en notorietat entre els portals immobiliaris bancaris i la tercera marca més reconeguda a Espanya en el sector de l'habitatge i la construcció (rànkuing IOPE acumulat gener-octubre 2015), així com la primera marca a Internet d'aquest sector, i cobreix una oferta completa de serveis immobiliaris (des de la promoció i el desenvolupament, passant per l'administració d'actius, fins a la seva comercialització, fonamentalment detallista).

Després de l'adjudicació de la gestió d'una de les carteres d'actius immobiliaris de la Sareb el novembre de 2014, Solvia ha estat el primer *servicer* a culminar el procés de migració i transferència de servei de les carteres adjudicades per la Sareb, i s'ha posicionat com una de les primeres plataformes de gestió d'Espanya per volum d'actius gestionats, amb un volum de negoci sota gestió de més de 20.000 milions d'euros. Durant el 2015 Solvia ha finalitzat el procés de *carve-out* de Banc Sabadell, i s'ha erigit com a filial plenament independent i capaç de donar servei de manera flexible, eficaç i eficient a múltiples clients. Durant aquest procés, la companyia ha passat de comptar amb 280 empleats al tancament de 2014 a prop de 500 al tancament de 2015, alhora que ha desenvolupat i potenciat el seu model de comercialització i de servei. En aquest sentit, el volum de vendes de Solvia durant el 2015 ha començat a créixer en diversificació, tant en clients com en tipologia de productes venuts, i les xifres aportades per clients aliens al grup Banc Sabadell han començat a ser rellevants en el volum de venda total.

Altres negocis

BS Capital

BS Capital és responsable de les participades industrials, i centra la seva activitat en la presa de participacions temporals en empreses i/o projectes no financers, tenint com a objectiu principal maximitzar el retorn de les inversions realitzades en les diferents empreses en què té participació.

El 2015 s'ha gestionat activament la cartera de participades, i han destacat les desinversions realitzades durant l'exercici. Així mateix, s'han iniciat nous projectes, com la creació d'Aurica Capital Desarrollo SGEIC, S.A., societat gestora d'entitats d'inversió col·lectiva de tipus tancat, especialitzada en capital expansió, i la constitució de Sabadell Venture Capital, S.L., vehicle inversor en *startups* amb rangs d'inversió d'entre 0,25 i 1 milió d'euros, en negocis innovadors de base tecnològica en fase inicial o en les primeres etapes de creixement.

BancSabadell d'Andorra

BancSabadell d'Andorra constitueix la millor alternativa del mercat per als clients particulars i per a les empreses, tant les ja consolidades en el Principat com les de creació recent arran de l'obertura econòmica, a qui acompanya en el seu desenvolupament gràcies a l'oferta de serveis d'alt valor afegit i la qualitat de l'atenció al client proporcionades per un equip de professionals altament qualificats. En finalitzar l'exercici 2015, els resultats van ascendir a 7,6 milions d'euros, amb un ROE del 10,59 %.

Gestió del risc

Fites de l'exercici
Principals riscos rellevants del
Marc Estratègic de Riscos

Fites de l'exercici

Al llarg de 2015 el grup Banc Sabadell ha continuat reforçant el seu marc de gestió de riscos incorporant millores que el situen al nivell de les millors pràctiques del sector financer. A continuació, s'indiquen les fites principals de l'exercici.

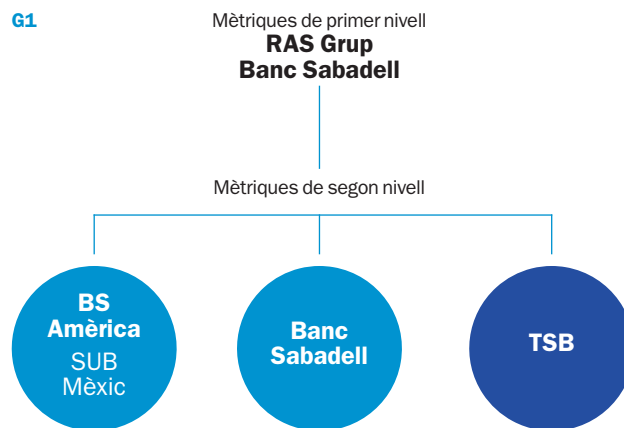
Enfortiment del Marc Estratègic de Riscos dotant-lo d'un enfocament internacional

El Marc Estratègic de Riscos del grup Banc Sabadell s'ha adaptat a la nova estructura del grup arran de la seva

internacionalització amb la finalitat d'assegurar la consistència i un desplegament efectiu del RAS del grup a totes les àrees geogràfiques (G1).

D'aquesta manera, s'estableix un primer nivell que forma el RAS del grup, que fixa objectius i límits en l'àmbit global, i es defineix un segon nivell que desplega els objectius i límits del primer nivell en les diferents àrees geogràfiques.

Cal afegir o ressaltar que el RAS del grup s'ha reforçat a partir de la incorporació de noves mètriques i aspectes qualitius que fan que tinguin una visió global de tots els riscos a què s'enfronta el grup (vegeu-ne detalls més endavant).

Millora del perfil de risc del grup en l'exercici

L'adquisició durant el 2015 del banc britànic TSB ha suposat una millora important per al perfil de risc del grup Banc Sabadell. L'operació suposa un increment del 27% de la cartera creditícia del grup. Aquest increment es concentra, bàsicament, en la cartera d'hipoteques detallistes.

El perfil de risc millora en dues dimensions rellevants:

- La taxa de morositat de la nova cartera hipotecària és del 0,83% i amb un *loan-to-value* del 42,6% (molt per sota de les existents a la cartera del grup abans de l'adquisició).
- L'adquisició de TSB és un pas fonamental en la diversificació internacional, i suposa per al banc assolir una exposició de prop del 30%.

A més de l'adquisició de TSB, altres factors que han influït en la millora del perfil de risc del grup durant el 2015 han estat:

- Intensa reducció d'actius problemàtics, per sobre de 3.100 milions d'euros, fet que suposa una reducció superior a la considerada en els objectius definits en el Pla estratègic Triple.
- Millora en la composició de cartera, amb una reducció de més de 3.300 milions d'euros en el sector promotor i amb un augment de l'exposició en sectors de més qualitat creditícia.
- Reducció del risc de concentració tant individualment com sectorialment.
- Establiment de marcs de gestió específics per cartera, i millora constant de la gestió del risc de crèdit, incorporant les lliçons apreses durant la crisi econòmica.

Principals riscos rellevants del Marc Estratègic de Riscos

Introducció

El grup Banc Sabadell es dota d'un Marc Estratègic de Riscos, la funció del qual és assegurar el control i la gestió proactiva de tots els riscos del grup. Aquest nou marc es concreta, entre d'altres, en un *risk appetite statement* (RAS), que estableix la quantitat i diversitat de riscos que el grup busca i tolera per assolir els seus objectius de negoci, mantenint l'equilibri entre rendibilitat i risc.

El *risk appetite statement* inclou mètriques quantitatives, que permeten un seguiment objectiu de la gestió del risc, així com aspectes qualitius que les complementen.

La gestió i el control de riscos es configuren com un ampli marc de principis, polítiques, procediments i metodologies avançades de valoració integrats en una eficient estructura de decisió sota un marc de governança de la funció de riscos adaptat a la normativa estatal i europea.

El marc de principis, polítiques, procediments i metodologies queda reflectit en el document de "Polítiques de riscos del grup Banc Sabadell", que es revisa com a mínim un cop l'any i que és aprovat pel Consell d'Administració. L'última actualització del document és de gener de 2016.

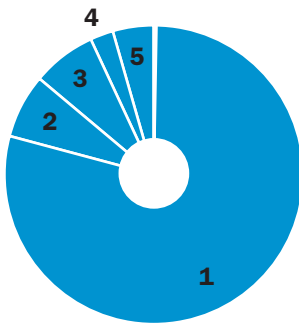
Per a cada risc rellevant del grup es detallen els intervinents principals, les seves funcions, les polítiques, els mètodes i els procediments, així com els mecanismes de seguiment i control. També queda explicitat el detall de l'organització de la funció de riscos, en què s'indiquen els rols i la responsabilitat de les diferents direccions i comitès en matèria de riscos i els seus sistemes de control, adequats a les activitats de les unitats de negoci, incloent-hi les funcions de concessió de préstecs i crèdits (G2).

Els riscos financers principals en què incorren les entitats del grup Banc Sabadell com a conseqüència de la seva activitat relacionada amb l'ús d'instruments financers són els de crèdit, liquiditat i mercat. D'entre tots els riscos, el de crèdit és el més rellevant de la cartera del grup (G3).

D'altra banda, els principals riscos no financers en què incorre el grup són el risc operacional, el fiscal i el de compliment normatiu.

En la gestió del risc, el grup considera l'entorn macroeconòmic i regulador. Els aspectes més destacats de l'exercici de 2015 es presenten a continuació:

G3

Mapa de capital

31.12.2015 (en %)

1	Risc de crèdit	79,3%
2	Risc estructural	7,0%
3	Risc operacional	7,0%
4	Risc de mercat	2,3%
5	Altres	4,4%

Entorn macroeconòmic

- El 2015, l'economia mundial ha mantingut un creixement modest. L'any ha estat marcat per nous episodis d'inestabilitat política i geopolítica, i també per un comportament més erràtic dels mercats financers.
- En l'àmbit polític, va destacar la situació a Grècia durant la primera meitat de l'any, davant els creixents temors sobre la possibilitat que acabés sortint de la zona euro.
- En l'àmbit geopolític, el conflicte a Ucraïna ha cedit protagonisme a la crisi dels refugiats a Europa i a la creixent tensió al voltant de Síria.
- En els mercats financers globals, destaquen els abruptes moviments de l'estiu respecte als dubtes sobre el creixement a la Xina i l'expectativa d'un augment del tipus d'interès rector als Estats Units.
- L'economia de la zona euro ha mantingut una evolució una mica més positiva que el 2014, gràcies a la depreciació de l'euro, al preu més baix del cru i al reduït cost de finançament.
- L'economia espanyola ha mostrat una evolució molt favorable i ha continuat destacant en positiu dins la zona euro. El PIB ha registrat el creixement més alt des de 2007.
- Les economies emergents han estat perjudicades per unes condicions de finançament més restrictives, uns reduïts preus de les matèries primeres i la desacceleració estructural de la Xina. En negatiu ha destacat el comportament de l'economia del Brasil.
- La inflació s'ha mantingut en nivells molt reduïts i allunyada dels objectius de política monetària a les principals economies desenvolupades. La inflació ha estat pressionada a la baixa pels reduïts preus del cru.
- El BCE ha introduït un ampli programa de compra d'actius i ha reduït novament el tipus marginal de dipòsit, fins al -0,30%. Als Estats Units, la Fed, en la reunió de desembre, va augmentar el tipus d'interès de referència per primer cop en nou anys, fins al 0,25-0,50%.
- El sector bancari europeu s'ha continuat reforçant, i ha millorat la seva capacitat d'absorció de pèrdues, així com la seva solvència i rendibilitat. Tot i això, s'enfronta encara amb reptes importants relacionats amb la feble recuperació econòmica i l'entorn prolongat de baixos tipus d'interès.
- En els mercats de deute públic a llarg termini dels Estats Units i Alemanya, les rendibilitats s'han mantingut molt reduïdes. Aquests actius han trobat suport en les reduïdes inflacions, el caràcter acomodatiu de les polítiques monetàries i els dubtes sobre el creixement econòmic global.
- A la perifèria europea, el deute públic ha continuat trobant suport en la política monetària del BCE. La rendibilitat del deute públic d'aquests països ha marcat nous mínims històrics.
- En els mercats de divises, l'euro s'ha tornat a depreciar respecte al dòlar i la lliura esterlina. El gruix del moviment es va produir el primer trimestre, i va coincidir amb l'anunci del programa de compra de deute públic per part del BCE.
- Els mercats financers dels països emergents han mantingut una elevada volatilitat i van ser severament castigats durant l'estiu, amb fortes depreciacions canviàries i una abrupta caiguda de la borsa a la Xina.

Entorn regulador

El 2015 han tingut lloc avenços en l'àmbit de la regulació i de la supervisió, entre els quals destaquen principalment:

- Avenços en la unió bancària: La crisi de l'euro va evidenciar que per garantir la sostenibilitat a llarg termini de la unió monetària cal un sistema bancari veritablement integrat.
- Pla d'acció per a la Unió del Mercat de Capitals: La creació de la Unió del Mercat de Capitals (CMU – Capital Markets Union) també ha continuat progressant, amb la publicació per part de la Comissió Europea del Pla d'acció (el 30 de setembre), el qual concreta mesures que cal implementar fins al 2017.
- La política macroprudencial ha cobrat rellevància: línia de treball rellevant a la zona euro el 2015, ja que es considera clau per corregir desequilibris que es puguin acumular en l'àmbit nacional dins la unió monetària i contenir riscos sistèmics. De fet, el 2015 diversos estats membres han implementat mesures macroprudencials, centrades principalment a requerir coixins addicionals de capital per als bancs amb importància sistèmica en l'àmbit nacional, així com coixins de capital anticíclic o mesures per contenir riscos en determinats sectors, com ara el mercat immobiliari.
- Nova etapa d'implementació, calibratge i harmonització del marc regulador: El 2015 ha continuat el treball regulador per incrementar la solvència del sistema financer. Després d'anys d'intensa elaboració de noves regulacions, s'ha iniciat una nova etapa d'implementació de mesures, avaluació de la seva eficàcia i possible reestimació de paràmetres. L'objectiu no és tan sols assegurar la resistència del sector bancari davant d'esdeveniments adversos, sinó també que aquest pugui desenvolupar plenament el seu paper en la societat i finançar el creixement econòmic.

Principis generals de gestió de riscos

Cultura corporativa de riscos

La cultura de riscos a Banc Sabadell és un dels aspectes diferenciadors del banc, i està fortament arrelada en tota l'organització com a conseqüència del seu desenvolupament progressiu al llarg de dècades. Entre els aspectes que caracteritzen aquesta forta cultura de riscos destaquen:

- Alt grau d'implicació del Consell d'Administració en la gestió i el control de riscos. Des d'abans de 1994 al banc hi ha una Comissió de Control de Riscos que té com a funció fonamental supervisar la gestió de tots els riscos rellevants i de l'alineament d'aquests amb el perfil definit pel grup.
- Equip bàsic de gestió com a peça clau en l'admissió i el seguiment del risc. En funcionament des de fa més de vint anys, es compon, d'una banda, del responsable de compte i, de l'altra, de l'analista de riscos. La seva gestió es basa en l'aportació dels punts de vista de cada part. Les decisions han de ser sempre debatudes i resoltes per acord entre les parts. Tot això involucra especialment l'equip en la decisió, i, a més a més, aporta riquesa argumental i solidesa als dictàmens.
- Alt grau d'especialització: equips de gestió específics per a cada segment (real estate, corporativa, empreses, pimes, detallistes, bancs i països, etc.), que permeten una gestió del risc especialitzada en cada àmbit.
- Models interns avançats de qualificació creditícia com a element bàsic per a la presa de decisions des de fa més de quinze anys (1999 per a particulars i 2000 per a empreses). L'entitat, seguint les millors pràctiques sobre això, es basa en aquests per tal de millorar l'eficiència del procés en general. En la mesura que aquests models no tan sols permeten ordenar els acreditats en termes ordinals sinó que són la base per mesurar el risc quantitativament, permeten un ús múltiple en processos clau de gestió; ajust fi en la delegació de facultats, seguiment eficient del risc, gestió global del risc, rendibilitat ajustada al risc i anàlisi de solvència del grup en són alguns exemples.
- La delegació de facultats per a la sanció d'operacions de risc empresarial en els diferents nivells està basada en el nivell de pèrdua esperada. Com a política general pel que fa a la delegació de facultats, el grup ha optat per un sistema en què els diferents nivells es delimiten usant la mètrica de pèrdua esperada, que té en compte l'exposició al risc de crèdit de l'operació a sancionar del client i grup de risc, la seva taxa de mora esperada i la seva severitat estimada.
- Rigorós seguiment del risc de crèdit suportat en un avançat sistema d'alertes primerenques per a empreses i particulars. El seguiment del client o grup de risc es pot dividir en tres tipologies: seguiment operatiu, sistemàtic i integral. Una de les fonts bàsiques per a aquest seguiment és la implantació d'un sistema d'alertes primerenques tant per a empreses com per a particulars (iniciat el 2008 i 2011), que permeten una

anticipació del risc de crèdit. Aquestes alertes es basen tant en informació interna, com ara dies en situació irregular, excedits en descompte comercial, avals o crèdit internacional, com en informació externa, com ara clients catalogats com a morosos en la resta del sistema financer o informació de *bureaux* de crèdit disponible.

- Avançat model de gestió del risc irregular que permet potenciar l'anticipació i la gestió especialitzada. S'ha implementat un model integral de gestió del risc irregular que permet encaminar el tractament del risc en aquelles situacions més properes a l'impagament (anticipació, refinançament, cobrament, etc.). El sistema integral compta amb eines específiques (simuladors per cercar la millor solució en cada cas), així com gestors especialitzats per segments dedicats exclusivament a aquesta gestió.
- *Pricing* ajustat al risc. La política comercial respecte a la gestió de preus és dinàmica, i s'adapta a la situació econòmica i financera del mercat (primes de liquiditat, dificultat d'accés al crèdit, la volatilitat del tipus d'interès, etc.). Es té en compte el cost de finançament i del risc (pèrdua esperada i cost de capital). Els models de risc són una peça clau per al procés de determinació dels preus i dels objectius de rendibilitat.
- El model de gestió de riscos està absolutament integrat en la plataforma tecnològica del banc, de manera que les polítiques es traslladen immediatament a la gestió diària. Les polítiques, els procediments, les metodologies i els models que configuren el model de gestió de riscos de Banc Sabadell estan integrats tècnicament en la plataforma operativa del banc. Això permet una translació immediata de les polítiques a la gestió efectiva diària. Aquest element ha estat especialment rellevant en les diferents integracions que ha dut a terme recentment el banc.

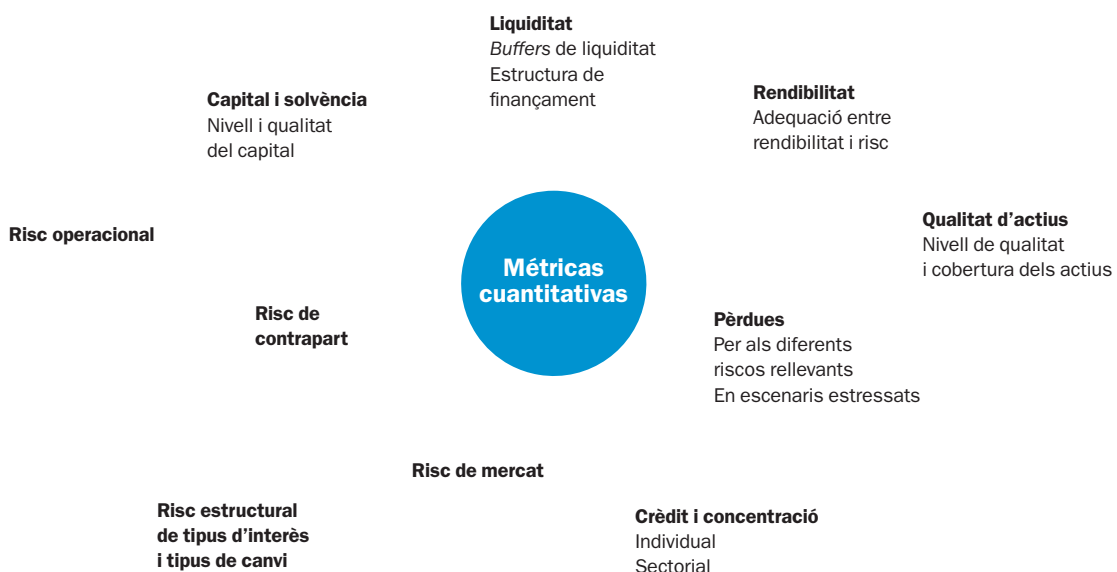
- Ús de l'*stress testing* com a eina de gestió: Banc Sabadell fa anys que treballa amb una potent eina interna per efectuar exercicis de stress test i amb la col·laboració d'equips interns amb una àmplia experiència en el seu desenvolupament.
- Des de 2014, el grup Banc Sabadell compta amb un Marc Estratègic de Riscos, compost, entre d'altres, pel *risk appetite statement*, que assegura el control i la gestió proactiva dels riscos sota un marc reforçat de govern corporatiu i aprovat pel Consell d'Administració.

Marc Estratègic de Riscos (*risk appetite framework*)

El Marc Estratègic de Riscos inclou, entre d'altres, el *risk appetite statement*, definit com la quantitat i diversitat de riscos que el grup Banc Sabadell busca i tolera per assolir els seus objectius de negoci, mantenint l'equilibri entre rendibilitat i risc.

El *risk appetite statement* (RAS) està compost de mètriques quantitatives (G4) que permeten un seguiment objectiu del compliment dels objectius i límits fixats, així com d'elements qualitius, que complementen les mètriques i guien la política de gestió i control de riscos del grup.

G4 *Risk appetite statement*

Aspectes qualitius

De manera complementària a les mètriques quantitatives s'exposen els següents principis qualitius que han de guiar el control i la gestió de riscos del grup:

- La posició general de l'entitat respecte a la presa de riscos persegueix aconseguir un perfil de risc mitjà-baix, mitjançant una política de riscos prudent i equilibrada que asseguri un creixement rendible i sostingut de la seva activitat i que estigui alineada amb els objectius estratègics del grup, per tal de maximitzar la creació de valor, tot garantint un nivell de solvència adequat.
- La gestió i el control de riscos al grup Banc Sabadell es configura com un ampli marc de principis, polítiques, procediments i metodologies avançades de valoració integrats en una eficient estructura de decisió. La variable risc s'inclou en les decisions de tots els àmbits, quantificada amb una mesura comuna en termes de capital assignat.
- La gestió del risc es basa en uns sòlids i continus procediments de control d'adequació dels riscos als límits prefixats, amb responsabilitats ben definides en la identificació i el seguiment d'indicadors i alertes anticipades, així com en una avançada metodologia de valoració del risc.
- Els nivells de capital i liquiditat han de permetre afrontar els riscos assumits per l'entitat, fins i tot en escenaris econòmics desfavorables.
- No hi ha d'haver nivells de concentració de riscos que puguin comprometre de manera significativa els recursos propis.
- L'assumpció de risc de mercat per negociació té com a objectiu atendre el flux d'operacions induïdes per l'operativa dels clients i aprofitar oportunitats de mercat, mantenint una posició d'acord amb la quota de mercat, gana, capacitats i perfil del banc.
- La funció de riscos és independent i amb una intensa participació de l'alta direcció, cosa que garanteix una forta cultura de riscos enfocada a la protecció i l'assegurament de l'adequada rendibilitat del capital.
- El Consell d'Administració està compromès amb els processos de gestió i control del risc: aprovació de polítiques, límits, model de gestió i procediments, metodologia de mesurament, seguiment i control.
- El grup desenvolupa una cultura de riscos integrada en tota l'entitat, i està dotat d'unitats especialitzades en el tractament dels diferents riscos. La Direcció de Riscos transmet aquesta cultura mitjançant la determinació de polítiques i la implantació i posada en marxa de models interns i la seva adequació als processos de gestió del risc.
- Les polítiques i els procediments de gestió de riscos s'orientaran a adaptar el perfil de risc al Marc Estratègic de Riscos, mantenint i seguint l'equilibri entre rendibilitat esperada i risc.
- L'objectiu de Banc Sabadell en matèria de risc fiscal és assegurar el compliment de les obligacions fiscals i garantir alhora un rendiment adequat per als accionistes.

- La consecució dels objectius empresarials s'ha de fer de manera compatible, en tot moment, amb el compliment de l'ordenament jurídic i aplicant les millors pràctiques.
- L'entitat disposarà de mitjans humans i tecnològics suficients per al seguiment, el control i la gestió de tots els riscos materialitzables en el desenvolupament de la seva activitat.
- Els sistemes retributius del grup han d'alinejar els interessos dels empleats i l'alta direcció al compliment del Marc Estratègic de Riscos.

Organització global de la funció de riscos

El grup desenvolupa una cultura de riscos integrada en tot el grup, que està dotat d'unitats especialitzades en el tractament dels diferents riscos, de manera que garanteix la independència de la funció de riscos, així com una intensa participació de l'alta direcció.

El Consell d'Administració és l'òrgan responsable de l'establiment de les directrius generals sobre la distribució organitzativa de les funcions de gestió i control de riscos, i també de determinar les línies estratègiques principals en aquest sentit. Per això, és l'òrgan responsable d'aprovar el Marc Estratègic de Riscos (desenvolupat entre el conseller delegat, el director de riscos i el director financer) i assegurar que aquest és consistent amb els objectius estratègics de l'entitat a curt i llarg termini, així com amb el pla de negoci, la planificació de capital, la capacitat de risc i els programes de compensació.

Al si del mateix Consell d'Administració, hi ha quatre comissions involucrades en la gestió i el control del risc. A més a més, a l'entitat hi ha diferents comitès que participen en aquesta funció (G5).

Així mateix, el grup estableix el seu marc de control prenent com a base el model de les tres línies de defensa, que s'estructura al voltant de la següent assignació de funcions:

1 Primera línia de defensa, composta principalment per les unitats de negoci i els centres corporatius, entre els quals destaquen unitats de la Direcció de Gestió de Riscos, de la Direcció Financera i de la Direcció de Tresoreria i Mercat de Capitals. La primera línia de defensa és responsable de la gestió dels riscos inherents a la seva activitat, bàsicament en l'admissió, el seguiment, el mesurament i la valoració d'aquests i dels processos corresponents.

Són els responsables de la implementació d'accions correctives per posar remei a deficiències en els seus processos i controls. Les funcions essencials que s'atribueixen a aquesta línia en el marc de control són:

- El responsable del procés és responsable de mantenir controls interns efectius i d'executar procediments d'avaluació i control de riscos en el seu dia a dia.
- El responsable del procés identifica, avalua, controla i mitiga els seus riscos, complint amb polítiques

Consell d'Administració

Aprobació de RAS i polítiques de gestió de riscos

Comissions Delegades de Consell relacionades amb riscos					
Comissió de Riscos	Comissió Executiva	Comissió d'Auditoria i Control	Comissió de Retribucions		
Funcions de supervisió i seguiment del perfil de risc	Aprovació d'operacions per delegacions Aprovació estratègia asset allocation	Supervisió d'eficàcia de control intern, auditoria interna i sistemes de gestió de riscos	Supervisió de la política redistributiva i la seva alineació amb el marc estratègic de riscos		
Principals comitès relacionats amb riscos					
Comitè Tècnic de Riscos	Comitè d'Actius i Passius	Comitè d'Operacions de Crèdit	Comitè d'Operacions d'Actius	Comitè de Risc Operacional	Institutional Coordination Committee
Suport Comissió de Riscos Gestió de Riscos	Gestió i supervisió del risc estructural de balanç	Aprovació d'operacions de crèdit per delegacions	Aprovació d'operacions d'actiu per delegacions	Gestió i supervisió del risc operacional	Garantia d'alineació de polítiques entre TSB i el grup

i procediments interns establerts i assegurant que les activitats són consistents amb els seus propòsits i objectius.

- El responsable del procés serveix de manera natural com a primera línia de defensa, ja que els controls estan dissenyats en els sistemes i processos amb el seu criteri.
- Implantar processos adequats de gestió i supervisió per assegurar el compliment normatiu i fer èmfasi en errors de control, processos inadequats i esdeveniments inesperats.

2 Segona línia de defensa,

composta fonamentalment per:

- La funció de control de risc és independent de la primera línia de defensa i és responsable de la valoració, el seguiment i el control de tots els riscos rellevants del grup i de la presentació d'informació sobre aquests.
- La funció de validació interna és responsable de revisar que aquests models funcionen tal com estava previst i que els resultats obtinguts d'aquests són adequats per als diferents usos a què s'apliquen, tant interns com reguladors.
- La Direcció de Compliment Normatiu, Responsabilitat Social Corporativa i Govern Corporatiu té com a objectiu minimitzar la possibilitat que es produeixi incompliment normatiu i assegurar que els que es puguin produir són identificats, reportats i solucionats

amb diligència i que s'implanten les mesures preventives adequades, si no n'hi ha.

- La Direcció d'IT Control té com a objectiu identificar les situacions de risc associades a l'ús de la tecnologia, en l'àmbit de qualsevol unitat, que puguin derivar en risc operacional o reputacional per al grup, promoure entre les unitats del grup la formació i el suport necessaris perquè aquestes puguin resoldre les situacions de risc associat a les responsabilitats i actuacions del seu àmbit i traslladar a la Direcció de Risc Operacional del grup, de manera independent, els riscos residuals rellevants que no hagin pogut ser coberts pels controls implantats.

Assegura que la primera línia de defensa estigui ben dissenyada, compleix amb les funcions assignades i l'aconseilla per a la seva millora contínua. Les funcions essencials que s'atribueixen a aquesta línia en el marc de control són:

- Proposar el marc de gestió de riscos.
- Guiar i assegurar l'aplicació de les polítiques de riscos, definint responsabilitats i objectius per a la seva implementació efectiva.
- Verificar el compliment de la normativa aplicable al grup en el desenvolupament dels seus negocis.
- Proveir d'infraestructura tecnològica per a la gestió, el mesurament i el control dels riscos.
- Analitzar i contrastar incidents existents i futurs mitjançant la revisió de la informació.

- Identificar canvis en la gana de risc subjacent de l'organització.
- Col·laborar amb l'equip directiu per desenvolupar processos i controls de gestió de riscos.

3 Tercera línia de defensa:

- Auditoria Interna desenvolupa una activitat de verificació i assessorament independent i objectiva, que es guia per una filosofia d'afegir valor i ajuda el grup a complir els seus objectius.
- Assisteix el grup en el compliment dels seus objectius aportant un enfocament sistemàtic i disciplinat per avaluar la suficiència i eficàcia dels processos de govern i de les activitats de gestió del risc i de control intern en l'organització.

Gestió i seguiment dels riscos més rellevants

Risc de crèdit

Definició

El risc de crèdit sorgeix de l'eventualitat que es generin pèrdues per incompliment de les obligacions de pagament per part dels acreditats, així com pèrdues de valor pel simple deteriorament de la qualitat creditícia d'aquests.

Marc de gestió del risc de crèdit

Admissió i seguiment

L'exposició al risc de crèdit es gestiona i se segueix rigorosament basant-se en anàlisis regulars de solvència dels acreditats i del seu potencial per atendre el pagament de les seves obligacions amb el grup, i s'adeqüen els límits d'exposició establerts per a cada contrapart fins al nivell que es consideri acceptable. També és habitual modular el nivell d'exposició mitjançant la constitució de col·laterals i garanties a favor del banc per part de l'obligat.

El Consell d'Administració atorga facultats i autonomies a la Comissió Executiva perquè aquesta, al seu torn, pugui delegar en diferents nivells de decisió. La implementació d'un control de les atribucions en els suports d'admissió permet que la delegació establerta per a cada nivell es basi en la pèrdua esperada calculada per a cada una de les operacions d'empreses presentades.

Amb la finalitat d'optimitzar les possibilitats de negoci amb cada client i garantir un grau de seguretat suficient, la responsabilitat tant en l'admissió del risc com en el seu seguiment està compartida entre el gestor de negoci i l'analista de riscos, cosa que, mitjançant una comunicació eficaç, permet una visió integral de la situació de cada client per part dels seus responsables.

El gestor duu a terme un seguiment operatiu que sorgeix del contacte directe amb el client i la gestió de la seva operativa diària, mentre que l'analista de risc aporta la part més sistemàtica, derivada de la seva especialització.

L'establiment de metodologies avançades de gestió del risc (adaptades al Nou Acord de Capital de Basilea –NACB– i les millors pràctiques) permet obtenir avantatges en la gestió d'aquests, ja que possibilita una política proactiva a partir de la seva identificació. En aquest sentit, cal ressaltar l'ús d'eines de qualificació com el ràting per a acreditats empreses o l'scoring per a particulars, així com indicadors d'alertes avançades per al seguiment dels riscos.

L'anàlisi d'indicadors i alertes avançades i també les revisions del ràting permeten mesurar contínuament la bondat del risc contret d'una manera integrada. L'establiment de procediments eficients de gestió dels riscos vius també permet obtenir avantatges en la gestió de riscos vençuts, ja que possibilita una política proactiva a partir de la identificació precoç dels casos amb tendència a convertir-se en morosos.

El sistema d'alertes d'anticipació permet mesurar de manera integrada la bondat del risc contret i el seu traspass a especialistes en la gestió de recobriment, els quals determinen els diferents tipus de procediments que convé aplicar. En aquest sentit, a partir de riscos superiors a cert límit i segons taxes de morositat prevista, s'estableixen grups o categories per al seu tractament diferenciat. S'ocupen d'aquestes alertes el gestor de negoci i l'analista de risc de manera complementària.

Gestió del risc irregular

Durant les fases de debilitat del cicle econòmic, en general els refinançaments o les reestructuracions de deute són tècniques de gestió del risc que presenten més rellevància. L'objectiu del banc és que, amb deutors o acreditats que presentin o es prevegi que puguin presentar dificultats financeres per atendre les seves obligacions de pagament en els termes contractuals, es faciliti la devolució del deute per reduir al màxim la probabilitat d'impagament. L'entitat en concret té establertes unes polítiques comunes, així com uns procediments d'aprovació, seguiment i control dels possibles processos de refinançament o reestructuració de deute. Les més rellevants són les següents:

- Disposar d'un historial de compliment del prestatari prou extens i una voluntat manifesta de pagament, avaluant la temporalitat de les dificultats financeres per les quals passa el client.
- Condicions de refinançament o reestructuració que se sustentin en un esquema de pagaments realistes i d'acord amb la capacitat de pagament actual i previsible de l'acreditat, per tal d'evitar el trasllat de problemes al futur.
- Si es tracta d'aportació de noves garanties, aquestes s'hauran de considerar com una font secundària i excepcional de recuperació del deute, i evitar el perjudici de les existents. En qualsevol cas, s'hauran de liquidar els interessos ordinaris meritats fins a la data del refinançament.
- Limitació de períodes dilatats de carència.

L'entitat porta a terme un seguiment continu del

compliment de les condicions establertes i del compliment d'aquestes polítiques.

El grup Banc Sabadell disposa d'un model avançat de gestió del risc irregular per gestionar la cartera d'actius deteriorats. L'objectiu en la gestió del risc irregular és trobar la millor solució per al client amb els primers símptomes de deteriorament, reduir l'entrada en mora dels clients en dificultats, assegurar la gestió intensiva i evitar temps morts entre les diferents fases.

Per a més informació quantitativa vegeu la nota 4 dels comptes anuals consolidats de 2015, apartat "Risc de crèdit: operacions de refinançament i reestructuració".

Gestió del risc de crèdit immobiliari

El grup, dins la política general de riscos i en particular la relativa al sector de la construcció i la promoció immobiliària, té establertes una sèrie de polítiques específiques pel que fa a mitigació de riscos.

La mesura principal que es porta a terme és el seguiment continu del risc i la revaluació de la viabilitat financera de l'acreditat en la nova situació conjuntural. En cas que aquesta sigui satisfactòria, la relació prossegueix en els termes previstos, i s'adopten nous compromisos en cas que aquests permetin una major adaptació a les noves circumstàncies.

La política que cal aplicar depèn, en cada cas, del tipus d'actiu que s'està finançant. Per a les promocions acabades es duen a terme accions de suport a la comercialització a través dels canals de distribució del grup, fixant un preu competitiu que permeti activar les transaccions i possibilitant l'accés a finançament per als compradors finals, sempre que compleixin els requisits de risc. En les promocions en curs, l'objectiu bàsic és la finalització d'aquesta, sempre que les expectatives de mercat a curt o mitjà termini puguin absorbir l'oferta d'habitatges resultant.

En els finançaments de sòl, es tenen en compte igualment les possibilitats de comercialització dels futurs habitatges abans de finançar-ne la construcció.

En cas que de l'anàlisi i el seguiment que es faci no s'entrevegi una viabilitat raonable, es recorre al mecanisme de la dació en pagament i/o la compra d'actius.

Quan no és possible cap d'aquestes solucions es recorre a la via judicial i a la posterior adjudicació dels actius.

Tots els actius que a través de la dació en pagament, compra o per la via judicial s'adjudica el grup per assegurar el cobrament o executar altres millores creditícies són principalment actius materials adjudicats que han estat rebuts pels prestataris i altres deutors del banc per satisfer actius financers que representen drets de cobrament davant d'aquells, i es gestionen de manera activa amb el principal objectiu de la desinversió. La naturalesa i l'import comptable d'aquests actius s'indiquen en la nota 14 dels comptes anuals consolidats de 2015, "Actius no corrents en venda".

En funció del grau de maduració dels actius immobiliaris, s'han establert tres línies estratègiques d'actuació:

1 Comercialització:

Es disposa de diferents mecanismes de comercialització per a la venda del producte acabat (habitatges, locals comercials, naus industrials, places d'aparcament, etc.) a través de diferents canals de distribució i agents comercials, en funció de la tipologia, l'estat, la localització i l'estat de conservació. El portal immobiliari www.solvía.es és un factor fonamental en aquesta estratègia.

2 Mobilització:

Davant un escenari de gran dificultat de venda de solars finalistes i obres en curs, s'ha adoptat l'estratègia de mobilització d'aquests actius immobiliaris per donar liquiditat als solars finalistes i s'han creat diferents mecanismes de mobilització d'actius:

- Programa de col·laboració amb promotors immobiliaris: aportació de solars en zones amb demanda d'habitatges, perquè els promotors desenvolupin i venguin les promocions.
- Programa d'inversors: desenvolupament de projectes immobiliaris terciaris amb la participació d'inversors.
- Programa d'habitatge protegit: desenvolupament de promocions d'habitatges de protecció oficial per a lloguer i posterior venda de les promocions llogades.

3 Gestió urbanística:

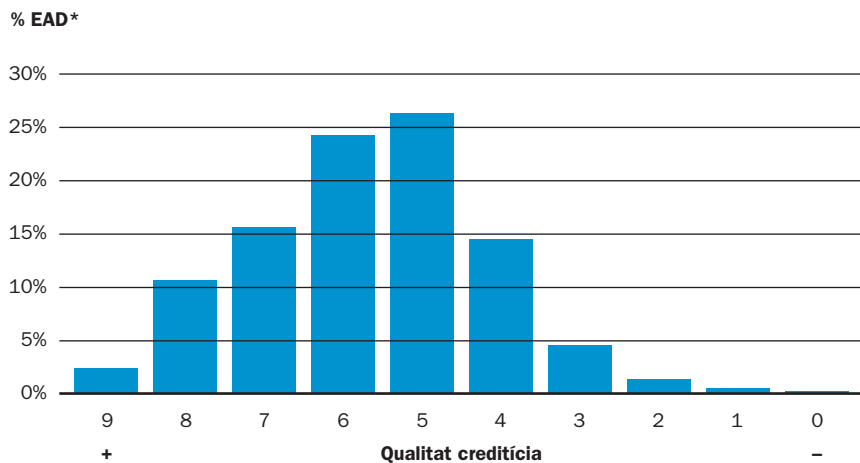
Per als sòls no finalistes és imprescindible consolidar els seus drets urbanístics basant-se en la gestió urbanística, cosa que constitueix un important mecanisme de posada en valor i la clau de qualsevol posterior desenvolupament i venda.

Per a més informació quantitativa vegeu la nota 4 dels comptes anuals consolidats de 2015, apartat "Risc de crèdit: Concentració de riscos, exposició al sector de la construcció i promoció immobiliària".

Ràting

Els riscos de crèdit contrets amb empreses, promotors, projectes de finançament especialitzat, entitats financeres i països es qualifiquen mitjançant un sistema de *ràting* basat en factors predictius i l'estimació interna de la seva probabilitat d'impagament.

El model de *ràting* es revisa anualment basant-se en l'anàlisi del comportament de la morositat real. A cada nivell de *ràting* intern se li assigna una taxa de morositat anticipada que, al seu torn, permet la comparació homògena respecte a altres segments i a les qualificacions d'agències externes mitjançant una escala mestra (G6).

G6 Distribució per ràting de la cartera d'empreses BS

* EAD (exposure at default) exposició en el moment d'impagament

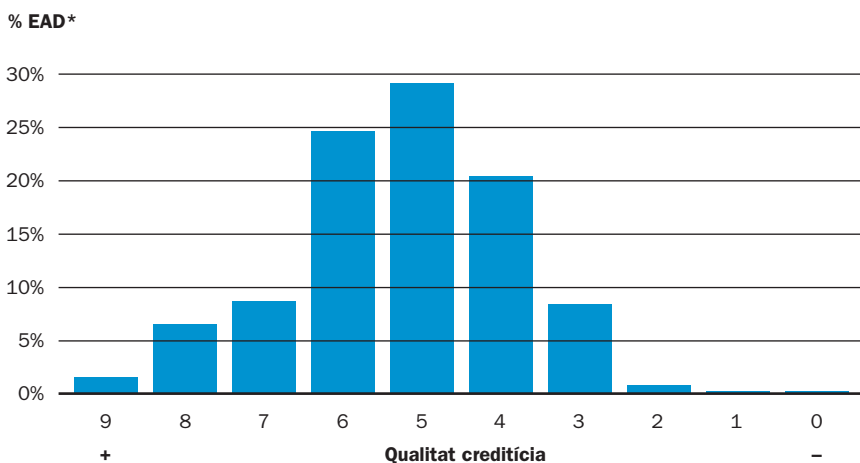
Scoring

En termes generals, els riscos crediticis contrets amb particulars es qualifiquen mitjançant sistemes de *scoring* basats també en la modelització quantitativa de dades estadístiques històriques, que detecten els factors predictius rellevants (G7). En aquelles àrees geogràfiques en què hi ha *scoring*, es divideix en dos tipus:

2 *Scoring* reactiu: S'utilitza per avaluar propostes de préstecs al consum, hipotecaris i targetes. Una vegada incorporades totes les dades de l'operació, el sistema emet un resultat basant-se en l'estimació de capacitat d'endeutament, perfil financer i, si escau, nivell dels actius en garantia.

1 *Scoring* de comportament: El sistema classifica automàticament tots els clients a partir de la informació de la seva operativa i de cadascun dels productes. Les seves aplicacions se centren en concessió d'operacions, assignació de límit de descobert en compte (autoritzat), campanyes comercials, seguiment i segmentació en els processos de reclamacions i/o recobraments.

En cas que no hi hagi un sistema de *scoring*, aquest queda substituït per anàlisis individualitzades complementades amb polítiques.

G7 Distribució per scoring de la cartera de particulars

* EAD (exposure at default) exposició en el moment d'impagament

Eines d'alertes

Tant per al segment d'empreses com per al de particulars, en termes generals el grup Banc Sabadell disposa d'un sistema d'alertes, o bé individuals o bé models avançats d'alertes primerenques, que, basades en factors de comportament de les fonts d'informació disponibles (*ràting o scoring*, fitxa de client, balanços, CIRBE, informació sectorial, operativa, etc.), modelitzen el mesurament del risc que implica el client a curt termini (anticipació a l'entrada en mora), de manera que s'obté una alta predictibilitat en la detecció de morosos potencials. La puntuació, que s'obté automàticament, s'integra en l'entorn de seguiment com un dels *inputs* bàsics en el seguiment del risc de particulars i empreses.

Aquest sistema d'alertes permet:

- La millora de l'eficiència, perquè focalitza el seguiment en els clients amb una puntuació pitjor (punts de tall diferenciats per grups).
- L'anticipació en la gestió per qualsevol empitjorament del client (canvi de puntuació, noves alertes greus, etc.).
- El control periòdic dels clients que es mantenen en la mateixa situació i han estat analitzats per l'equip bàsic de gestió.

Exposició al risc de crèdit

Els actius problemàtics s'han reduït per sobre del que preveu el pla de negoci.

Els actius financers exposats al risc de crèdit per carteres, tipus de contrapart i instruments, així com àrees en què el risc s'ha generat són, al final de 2015, els que es mostren mitjançant el seu import comptable en la taula T1, com a expressió del màxim nivell d'exposició al risc de crèdit incorregut, ja que reflecteix el màxim nivell de deute de l'acreditat en la data a què es refereixen.

El grup també manté riscos i compromisos contingents amb acreditats, materialitzats, mitjançant la constitució de garanties prestades o compromisos inherents en els contractes de crèdit fins a un nivell o límit de disponibilitat que assegura el finançament al client quan ho requereixi. Aquestes facilitats suposen també l'assumpció de risc de crèdit i estan subjectes als mateixos sistemes de gestió i seguiment descrits anteriorment.

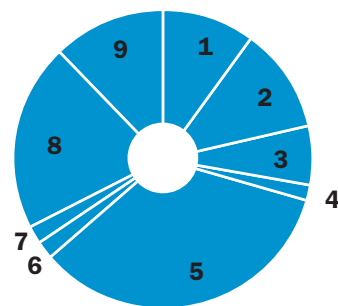
En milions d'euros

	2015		
Exposició al risc de crèdit	Negocis a Espanya	Negocis a l'estranger	Total
Caixa i bancs centrals	1.835,92	4.303,54	6.139,46
Dipòsits en entitats de crèdit	4.876,96	1.146,44	6.023,40
Dipòsits en entitats de crèdit	0,27	0,30	0,57
Crèdit a la clientela	106.022,81	45.962,85	151.985,66
Administracions públiques	5.505,76	78,39	5.584,15
Dels quals: actius dubtosos	11,46	—	11,46
Altres sectors privats	100.517,04	45.884,46	146.401,50
Dels quals: actius dubtosos	12.173,34	285,61	12.458,95
Valors representatius de deute	22.430,65	2.995,03	25.425,68
Administracions públiques	19.111,36	1.980,10	21.091,46
Entitats de crèdit	1.058,80	145,49	1.204,29
Altres sectors privats	2.249,07	869,44	3.118,51
Actius dubtosos	11,42	—	11,42
Derivats de negociació	1.409,20	99,25	1.508,45
Derivats de cobertura	642,72	58,09	700,81
Riscos contingents	8.086,86	269,31	8.356,17
Riscos contingents	11.690,01	9.440,60	21.130,61
Total	156.995,13	64.275,11	221.270,24

T1

Al valor de l'exposició al risc de crèdit descrit anteriorment no se li ha deduït l'import de les garanties reals ni altres millores creditícies rebudes per assegurar-ne el compliment, d'ús comú en els tipus d'instruments financers gestionats per l'entitat.

El gràfic G8 mostra la distribució del risc de crèdit entre els diferents segments i carteres del grup.

G8
Perfil global del risc per carteres
 (distribució per exposició al risc de crèdit) %EAD (*Exposure at default*)

1 Grans empreses	10,1%
2 Empreses mitjanes	11,4%
3 Petites empreses	6,5%
4 Comerços i autònoms	1,6%
5 Hipoteques	34,2%
6 Consum	1,9%
7 Bancs	1,9%
8 Sobirans	20,4%
9 Altres	12,0%

Mitigació del risc de crèdit

L'exposició al risc de crèdit es gestiona i se segueix rigorosament basant-se en anàlisis regulars de solvència dels acreditats i del seu potencial per atendre el pagament de les seves obligacions amb el grup, i s'adeqüen els límits d'exposició establerts per a cada contrapart fins al nivell que es consideri acceptable. També és habitual modular el nivell d'exposició mitjançant la constitució de col·laterals i garanties a favor del banc per part de l'obligat.

Normalment, aquestes corresponen a garanties de tipus real, majoritàriament hipotecàries d'immobles destinats a habitatge, acabats o en construcció. L'entitat també accepta, encara que en menor grau, un altre tipus de garanties reals, com ara hipotecàries sobre immobles locals, naus industrials, etc., així com actius financers. Una altra tècnica de mitigació del risc de crèdit habitualment usada per l'entitat és l'acceptació d'aval, en aquest cas condicionada al fet que l'avalador presenti una solvència contrastada.

Totes aquestes tècniques de mitigació s'estableixen assegurant-ne la certesa jurídica, és a dir, amb contractes legals que vinculen totes les parts i permeten la seva exigibilitat legal en totes les jurisdiccions pertinents per assegurar en tot moment la possibilitat de liquidació de la garantia. Tot el procés està subjecte a un control intern d'adequació legal dels contractes, i es poden utilitzar opinions legals d'especialistes internacionals quan els contractes s'estableixen mitjançant legislació estrangera.

Les garanties reals es formalitzen davant de notari a través de document públic, a l'efecte de poder adquirir eficàcia davant de tercers. Aquests documents públics, en el cas d'hipoteques d'immobles, s'inscriuen, a més a més, en els registres corresponents per adquirir eficàcia constitutiva i davant de tercers. En el cas de pignoracions, els béns donats com a penyora habitualment es dipositen en l'entitat. No es permet la cancel·lació unilateral per part del deutor, i es manté la garantia efectiva fins al reemborsament total del deute.

Les garanties personals o fiances s'estableixen a favor de l'entitat i, llevat de supòsits excepcionals, es formalitzen també davant de notari a través d'un document públic, per tal de dotar el contracte de la màxima seguretat jurídica de formalització i poder reclamar jurídicament mitjançant un procediment executiu en cas d'impagament. Constitueixen un dret de crèdit davant del garant amb caràcter irrevocable i a primera demanda.

A més de la mitigació de risc provinent de les garanties formalitzades entre els deutors i l'entitat, com a conseqüència de l'adquisició de Banco CAM el grup disposa per a una cartera d'actius determinada d'una garantia

Els actius problemàtics es redueixen en 3.200 milions d'euros el 2015.

addicional proporcionada per l'EPA, amb efectes retro-actius el 31 de juliol de 2011 i per un període de deu anys (vegeu-ne més detall en la nota 2 dels comptes anuals consolidats de 2015).

El banc no ha rebut garanties significatives sobre les quals s'estigui autoritzat a vendre-la o pignorar-la, amb independència que s'hagi produït un impagament per part del propietari de la garantia esmentada, excepte per les pròpies de l'activitat de tresoreria, que majoritàriament són adquisició temporal d'actius amb venciments a no més de tres mesos, per la qual cosa el seu valor raonable no difereix substancialment del seu valor comptable (indicat en la nota 6 dels comptes anuals consolidats de 2015).

El valor raonable dels actius venuts amb pacte de recompra procedents de l'adquisició temporal s'inclouen en l'epígraf de la cartera de negociació del passiu dins de posicions curtes de valors.

D'altra banda, els actius cedits procedents d'aquesta mateixa operativa puguen a 768.994 milers d'euros i estan inclosos segons la seva naturalesa en cessions temporals.

La principal concentració de risc en relació amb tots aquests tipus de garanties reals o millores creditícies correspon a l'ús de la garantia hipotecària com a tècnica de mitigació del risc de crèdit en exposicions de préstecs amb destinació de finançament o construcció d'habitatges o altres tipus d'immobles. En termes relatius, l'exposició garantida amb hipoteques suposa un 66,6% del total de la inversió bruta.

En relació amb els riscos amb LTV > 80%, principalment corresponen a operacions procedents d'entitats adquirides o a operacions empresarials en què, de manera accessòria a la valoració de l'operació, es disposa d'una garantia hipotecària com a cobertura d'aquesta. Així mateix, hi ha altres motius d'aprovació addicionals, que responen principalment a acreditats solvents i amb demostrada capacitat de pagament, així com a clients de perfil bo que aporten garanties addicionals (personals i/o pignoratives) a les garanties hipotecàries considerades en la ràtio LTV.

En el cas d'operacions de mercat, en línia amb les tendències generals, el grup Banc Sabadell també disposa de drets i acords contractuals de compensació (*netting*) amb la majoria de les contraparts financeres amb què contracta instruments derivats així com alguns acords de col·lateral (CSA); tot això amb l'objectiu de mitigar l'exposició al risc de crèdit i evitar concentracions excessives.

Les garanties dipositades a Banc Sabadell com a col·lateral al tancament de 2015 eren de 218 milions d'euros (426 milions d'euros al tancament de 2014).

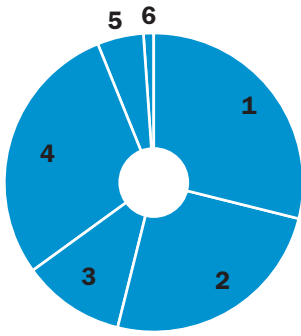
Qualitat creditícia dels actius financers

Tal com s'ha exposat anteriorment, el grup, en termes generals, qualifica mitjançant models interns la majoria dels acreditats (o operacions) amb els quals incorre en risc de crèdit. Aquests models s'han dissenyat tenint en compte les millors pràctiques que planteja el NACB. No obstant això, no totes les carteres en què s'incorre en risc de crèdit disposen de models interns a causa, entre altres motius, del fet que, per al seu disseny raonable, cal un mínim d'experiència en casos d'impagament. Per això, com a millor descripció de la qualitat de la cartera des d'una perspectiva integral, en el gràfic G9 s'utilitzen els graus de qualificació del Banc d'Espanya a l'efecte d'anàlisi del risc de crèdit a què el grup està exposat i d'estimació de les necessitats de cobertura per deteriorament del seu valor de les carteres d'instruments de deute.

El percentatge d'exposició (original) calculat segons models interns pel que fa a solvència per l'entitat és del 52,15%.

El desglossament del total de l'exposició qualificada segons els diferents nivells interns és el que s'exposa en el gràfic G10.

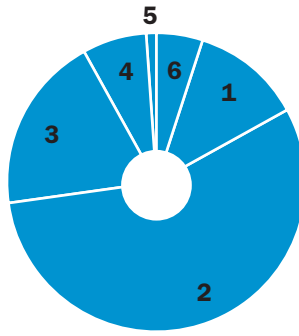
En el transcurs de l'any 2015 s'ha observat una millora en l'evolució dels actius problemàtics. La disminució mostrada dels saldos dubtosos va comportar que la ràtio de morositat se situés en el 7,79% al tancament de l'exercici de 2015. S'inclou més informació del detall quantitatiu sobre les cobertures i els actius dubtosos en la nota 11 dels comptes anuals consolidats de 2015, "Crèdit a la clientela".

G9

Qualitat creditícia dels actius financers

1 Sense risc apreciable	29
2 Risc baix	25
3 Risc mitjà-baix	11
4 Risc mitjà	29
5 Risc mitjà-alt	5
6 Risc alt	1

G10

Distribució de l'exposició per nivell de qualificació

1 AAA/AA	5
2 A	12
3 BBB	56
4 BB	19
5 B	7
6 Resta	1

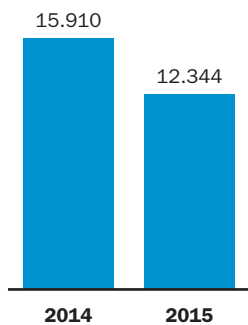
El saldo de dubtosos descendeix a més ritme del previst.

G11

Evolució de saldo de dubtosos*

Les dades inclouen el 20% de l'EPA. En milions d'euros

-22,4%

* Ex-TSB

S'ha reduït en 3.566 milions d'euros, dels quals 800 milions pertanyen a l'últim trimestre.

Evolució total actius problemàtics*

Les dades inclouen el 20% de l'EPA. En milions d'euros

-12,8%

* Ex-TSB

El saldo total de problemàtics ha disminuït en 3.180 milions d'euros el 2015.

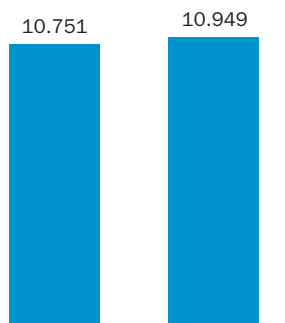
La comercialització d'immobles evoluciona a l'alça.

La morositat es redueix a nivells d'un sol dígit.

G12 Venda d'actius adjudicats en unitats i descompte sobre el valor brut

Descompte sobre valor brut

51% **44%**

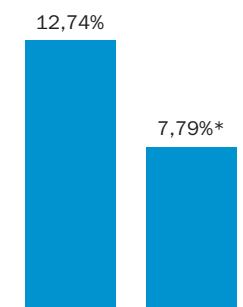
Nombre d'unitats venudes

El Sabadell ha venut 1.902 actius adjudicats el 2015, un 16% més que en l'anterior exercici

G13 Taxa de morositat (en percentatge)

Punts bàsics

-495

* Ex-TSB, la ràtio de morositat cau al 9,86%.

La ràtio de cobertura de morosos se situa en el 53,1% i, si s'inclou TSB, aquesta puja a 53,6%

En percentatge

	4T14	Proforma 2T15 (*)	2T15	Proforma 4T15 (*)	4T15
Promoció i construcció immobiliària	52,17	47,21	47,07	38,81	38,71
Construcció no immobiliària	8,08	8,74	8,74	14,36	14,35
Empreses	6,46	6,14	6,14	4,62	4,62
Pimes i autònoms	12,60	11,96	11,88	10,83	10,76
Particulars amb garantia 1a hipoteca	9,25	8,76	5,52	7,83	4,71
Ràtio de morositat grup BS	12,74	10,98	9,01	9,86	7,79

(*) Correspon a la ràtio de morositat sense considerar la incorporació de TSB.

T2 Ràtio de morositat per segment de finançament

Risc de concentració

El risc de concentració es refereix a exposicions amb potencial de generar pèrdues prou grans per amenaçar la solvència financera de la institució o la viabilitat de la seva activitat ordinària. Aquest risc es divideix en dos subtipus bàsics:

- Risc de concentració individual: imperfecta diversificació del risc idiosincràtic en la cartera a causa de la petita dimensió d'aquesta o d'exposicions molt grans en clients específics.
- Risc de concentració sectorial: imperfecta diversificació dels components sistemàtics del risc de la cartera, que poden ser factors sectorials, geogràfics, etc.

Es pot consultar informació addicional i detallada sobre la concentració de riscos en els comptes anuals consolidats de 2015, sobre concentració per activitat i per comunitats autònomes espanyoles i concentració al sector de la construcció i promoció immobiliària.

Per tal de dur a terme una gestió eficient del risc de concentració, Banc Sabadell disposa d'una sèrie d'eines i polítiques específiques:

- Mètriques quantitatives del *risk appetite statement* i el seu seguiment posterior com a mètriques de primer nivell.
- Límits individuals a riscos o clients considerats com a rellevants fixats per la Comissió Executiva.

- Delegacions que obliguen al fet que les operacions dels clients més rellevants siguin aprovades pel Comitè d'Operacions de Crèdit o fins i tot per la Comissió Executiva.

Exposició en clients o grans riscos

El 31 de desembre de 2015, no hi havia acreditats amb un risc concedit que individualment superés el 10% dels recursos propis del grup.

Risc de país: exposició geogràfica del risc de crèdit

El risc de país és aquell que concorre en els deutes d'un país globalment considerats com a conseqüència de raons inherents a la sobirania i a la situació econòmica d'un país, és a dir, per circumstàncies diferents del risc de crèdit habitual. Es manifesta amb la incapacitat eventual d'un deutor per afrontar les seves obligacions de pagament en divises davant de creditors externs, entre altres motius, perquè el país no permet l'accés a la divisa, perquè no es pot transferir, per la ineficàcia de les accions legals contra el prestatari per raons de sobirania, o per situacions de guerra, expropiació o nacionalització.

El risc de país no tan sols afecta els deutes contrets amb un estat o amb entitats garantides per aquest, sinó el conjunt de deutors privats pertanyents a aquest estat i que per causes alienes a la seva pròpia evolució o decisió experimenten una incapacitat general per fer front als seus deutes.

No hi ha restriccions significatives (com ara restriccions estatutàries, contractuals i reguladores) sobre la

capacitat per accedir o utilitzar els actius i liquidar els passius del grup, sempre que l'entitat compleixi amb els requeriments reguladors que s'estableixin a cada país.

Per a cada país s'estableix un límit de risc, que s'aplica a tot el grup Banc Sabadell. Aquests límits els aprova la Comissió Executiva i òrgans de decisió corresponents segons les delegacions, i són objecte de seguiment continu amb l'objectiu de detectar amb anticipació qualsevol deteriorament en les perspectives econòmiques, polítiques o socials de cada país.

Per a la gestió del risc de país s'utilitzen diferents indicadors i eines: *ratings*, CDS, indicadors macroeconòmics, etc.

Exposició al risc sobirà

El desglossament, per tipus d'instruments financers, de l'exposició al risc sobirà, amb el criteri requerit per l'Autoritat Bancària Europea (d'ara endavant, EBA per les sigles en anglès), el 31 de desembre de 2015 s'exposa en el gràfic G15.

Risc de contrapart

La filosofia de la gestió de riscos de contrapart és consistent amb l'estratègia del negoci, i cerca en tot moment la creació de valor, a través de la utilització eficient del capital assignat a les unitats de negoci. Per fer-ho, s'han establert criteris estrictes de gestió del risc de contrapart derivat de l'activitat en mercats financers, que

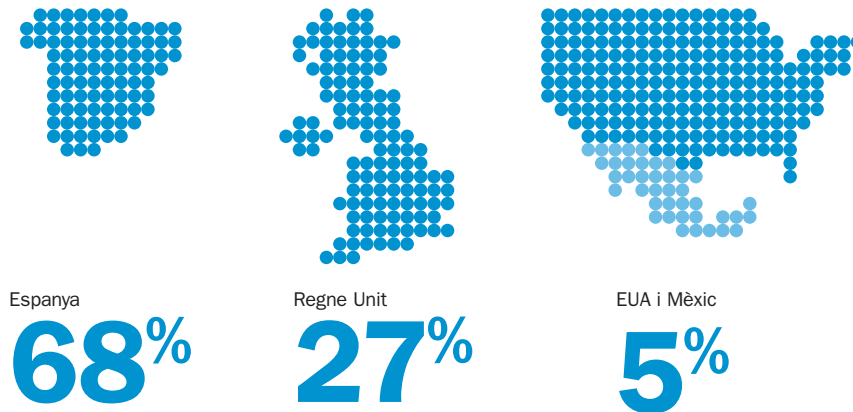
En milions d'euros

	31/12/2015				
	Espanya	Resta de la Unió Europea	Amèrica	Resta del món	TOTAL
Entitats de crèdit	4.394,88	4.128,43	655,93	382,85	9.562,09
Administracions públiques	14.979,84	8.671,84	3.289,08	35,42	26.976,18
Administració central	10.208,89	8.653,70	3.289,08	35,42	22.187,09
Resta	4.770,95	18,14	—	—	4.789,09
Altres institucions financeres	3.720,61	304,73	1.083,59	86,40	5.195,33
Societats no financeres i empresaris individuals	57.281,42	3.538,60	6.818,51	379,12	68.017,65
Construcció i promoció immobiliària	6.646,22	99,76	268,45	0,37	7.014,80
Construcció d'obra civil	1.876,89	16,78	19,72	3,46	1.916,85
Resta de finalitats	48.758,31	3.422,06	6.530,34	375,29	59.086,00
Grans empreses	22.333,34	2.447,84	4.748,99	296,68	29.826,85
Pimes i empresaris individuals	26.424,97	974,22	1.781,35	78,61	29.259,15
Resta de llars i ISFLSH	40.366,74	37.990,20	1.546,91	692,09	80.595,94
Habitatges	31.926,68	34.916,46	1.513,35	660,44	69.016,93
Consum	5.607,39	1.882,20	18,32	18,58	7.526,49
Altres finalitats	2.832,67	1.191,54	15,24	13,07	4.052,52
Menys: Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputades a operacions concretes	—	—	—	—	345,11
TOTAL	120.743,49	54.633,80	13.394,02	1.575,88	190.002,08

T3 Distribució de la concentració de riscos per activitat a tot el món

El 32% del crèdit *performing* es troba fora d'Espanya.

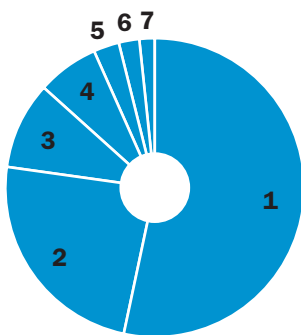
G14

tendeixen a garantir la integritat del capital del grup Banc Sabadell.

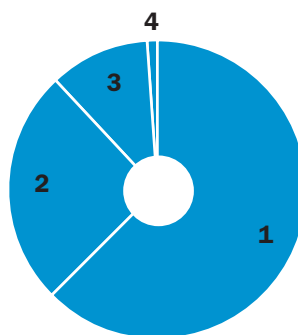
El grup Banc Sabadell disposa d'un sistema d'avaluació i de gestió d'aquests riscos que permet un seguiment i control diari del compliment de límits aprovats. Els gràfics G16 i G17 mostren la distribució del risc de contrapart per zona geogràfica i qualificació creditícia.

A més a més, a fi de mitigar l'exposició al risc de contrapart, Banc Sabadell manté acords de compensació CSA (*credit support annex*) i GMRA (*global master repurchase agreement*), negociats amb la majoria de contraparts i que, a través de l'aportació de col·laterals, permeten que el risc incorregut es redueixi de manera significativa, segons que s'ha comentat anteriorment.

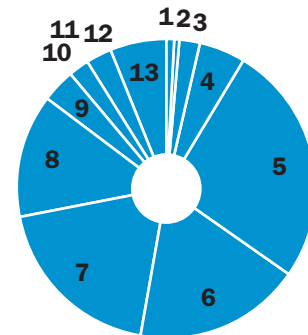
G15 Desglossament de l'exposició al risc sobirà

1	Espanya	53,5%
2	Itàlia	23,9%
3	Estats Units	9,5%
4	Regne Unit	6,7%
5	Portugal	2,7%
6	Mèxic	2,3%
7	Resta del món	1,4%

G16 Distribució del risc de contrapart (per zona geogràfica)

1	1 Zona euro	62,6%
2	2 Resta d'Europa	25,6%
3	3 EUA i Canadà	10,9%
4	4 Resta del món	0,9%

G17 Distribució del risc de contrapart per ràting (en percentatge)

1	AAA / Aaa	1,0%
2	AA+ / Aa1	0,6%
3	AA / Aa2	2,1%
4	AA- / Aa3	5,0%
5	A+ / A1	26,2%
6	A / A2	18,1%
7	A- / A3	19,0%
8	BBB+ / Baa1	13,3%
9	BBB / Baa2	3,8%
10	BBB- / Baa3	2,2%
11	BB+ / Ba1	0,0%
12	BB / Ba2	2,7%
13	Resta	6,0%

Actius compromesos en activitats de finançament

Al tancament de 2015 hi ha certs actius financers compromesos en operacions de finançament, és a dir, aportats com a col·lateral o garantia respecte a certs passius. Aquests actius corresponen principalment a préstecs vinculats a l'emissió de cèdules hipotecàries, cèdules territorials o bons de titulització a llarg termini (vegeu la nota 21 i els annexos III i IV dels comptes anuals consolidats de 2015). La resta d'actius compromesos són valors representatius de deute que són lliurats en operacions de cessió temporal d'actius, els col·laterals pignorats (préstecs o instruments de deute) per accedir a determinades operacions de finançament amb bancs centrals i tota mena de col·lateral lliurat per garantir l'operativa de derivats.

D'altra banda, el banc ha utilitzat part de la seva cartera de préstecs i crèdits homogenis en títols de renda fixa a través de la transferència dels actius a diferents fons de titulització creats amb aquesta finalitat. D'acord amb el que regula la normativa vigent, les titulitzacions en què no s'hagi produït una transferència substancial del risc no es poden donar de baixa del balanç (vegeu el detall dels fons de titulització en l'Annex II dels comptes anuals consolidats de 2015).

Vegeu més informació sobre els programes de finançament en el mercat de capitals a continuació, en risc de liquiditat.

Risc de liquiditat

Definició

El risc de liquiditat apareix per la possibilitat d'incórrer en pèrdues a causa de la incapacitat d'atendre els compromisos de pagament, encara que sigui de manera temporal, perquè no es disposa d'actius líquids o no es pot accedir als mercats per obtenir refinançament a un preu raonable. Aquest risc es pot derivar per motius sistèmics o particulars de l'entitat.

El grup està exposat a requeriments diaris dels seus recursos líquids disponibles per les mateixes obligacions contractuals dels instruments financers que negocia, com ara venciments de dipòsits, disposicions de crèdits, liquidacions d'instruments derivats, etc. L'experiència mostra, però, que acaba sent requerit un import mínim, fet que, a més a més, és previsible amb un alt nivell de confiança.

En aquest àmbit, el grup Banc Sabadell té com a objectiu mantenir uns actius líquids i una estructura de finançament que, d'acord amb els seus objectius estratègics i sobre la base del seu *risk appetite statement*, li permeti atendre amb normalitat els seus compromisos de pagament a un cost raonable, ja sigui en condicions de normalitat o en una situació d'estress provocada tant per factors sistèmics com idiosincràtics.

Per complir amb aquests objectius, l'estratègia actual de gestió del risc de liquiditat del grup es basa en els següents principis i pilars, tenint en compte el model de negoci detallista del grup i els objectius estratègics definits:

- Implicació del Consell d'Administració i de l'alta direcció en la gestió i el control del risc de liquiditat i finançament.
- Clara segregació de funcions entre les diferents àrees dins de l'organització, amb una delimitació clara entre les tres línies de defensa, que proporciona independència en la valoració de posicions i en el control i l'anàlisi de riscos.
- Sistema de gestió de liquiditat descentralitzat per a les unitats més rellevants, però amb un sistema de supervisió i gestió del risc centralitzat.
- Processos sòlids d'identificació, mesurament, gestió, control i informació sobre els diferents riscos de liquiditat i finançament a què es troba sotmès el grup.
- Existència d'un sistema de preus de transferència per traslladar el cost de finançament.
- Estructura de finançament equilibrada, basada fonamentalment en dipòsits de la clientela.
- Base àmplia d'actius líquids no compromesos i immediatament disponibles per generar liquiditat que componen la primera línia de defensa del grup.
- Diversificació de les fonts de finançament, amb recurs controlat al finançament majorista a curt termini i sense dependència de proveïdors de fons individuals.
- Autofinançament de les filials bancàries estrangeres rellevants.
- Vigilància del grau d'*encumbrance* del balanç del grup.
- Manteniment d'una segona línia de liquiditat que inclou la capacitat d'emissió de cèdules hipotecàries i territorials.
- Disponibilitat d'un pla de contingència de liquiditat.

Gestió de la liquiditat

La gestió de la liquiditat a Banc Sabadell té com a objectiu garantir el finançament de l'activitat comercial a un cost i termini adequats, tot minimitzant el risc de liquiditat. Els últims anys, la política de finançament de l'entitat s'ha enfocat a generar *gap* de liquiditat del negoci comercial, a reduir el finançament total en mercats majoristes (que pujava a 27.436 milions d'euros al tancament de 2015) i a incrementar la posició de liquiditat del banc.

Com a polítiques bàsiques s'estableix que totes les unitats de gestió han de complir amb els requeriments reguladors locals i amb els límits interns. Aquests límits s'estableixen a primer nivell per al perímetre consolidat del grup Banc Sabadell i com a límits de gestió per a cada una de les unitats de gestió. Així mateix, s'estableixen uns límits individuals per unitat de gestió homogenis que es basen en les particularitats de negoci i risc de cada jurisdicció. Aquests límits, pel que fa al grup o a la unitat de gestió, segons que s'escaigui, s'estableixen per a les variables següents:

- Garanties col·laterals en pòlissa del Banc d'Espanya: S'estableix un valor mínim que es pot obtenir mitjançant actius descomptables en el conjunt de bancs centrals nacionals del Sistema Europeu de Bancs Centrals.
- Cobertura coeficient de caixa: La posició acumulada de la cobertura de reserves mínimes de tots els bancs del grup en qualsevol dia se situarà entre el següent límit superior i inferior:
  - 1 Saldo mínim en compte del Banc d'Espanya.
  - 2 Indicador de seguiment del saldo diari acumulat màxim.
  - 3 Límit inferior del saldo diari acumulat.
- Matriu de sensibilitats per termini i producte: Per a la gestió operativa de la liquiditat es pot incórrer en un cert risc d'interès que es limita per a cada termini i producte a través d'una matriu de sensibilitat màxima.
- Nivell màxim de necessitats de finançament del balanç comercial.
- Indicador de compromisos no disposats: S'estableix un valor màxim del conjunt de pòlisses de crèdit, línies de targetes de crèdit, línies de descompte i hipoteques personals formalitzades i, per tant, que representen un compromís davant d'un tercer, pendents de disposar. El control d'aquest indicador s'efectua de manera mensual.
- Actius líquids disponibles: S'haurà de disposar en tot moment d'actius d'alta qualitat, segons la definició de la ràtio normativa LCR (*liquidity coverage ratio*), pel que exigeix la mateixa norma més un coixí de gestió sobre les sortides netes en 30 dies establertes per aquesta ràtio.
- Línies interbancàries: Igualment, per al finançament en mercats majoristes s'estableixen les línies amb contrapartides bancàries i cambres de compensació.
- *Survival horizon*: L'entitat ha de disposar d'un coixí d'actius líquids suficients per afrontar un període d'estrès, de manera que pugui estar sense captar liquiditat i sense que això afecti el seu correcte funcionament durant un període mínim d'un any.
- *Loan to deposit (LTD)*: S'estableix un nivell objectiu de LTD que garanteixi l'estabilitat en l'estructura de finançament del grup.

El grup, en relació amb la gestió de la liquiditat, segueix una estructura basada en unitats de gestió de la liquiditat (UGL). Cada UGL és responsable de la gestió de la seva liquiditat i de fixar les seves pròpies mètriques de control del risc de liquiditat, en coordinació amb les funcions corporatives del grup. Actualment, les UGL són Banc Sabadell (inclou OFEX), Sabadell United Bank (SUB), Banc Sabadell d'Andorra (BSA), Banc Sabadell Mèxic i TSB.

Eines/mètriques de seguiment i control de la gestió del risc

Les eines bàsiques de gestió i mesurament del risc de liquiditat són:

- Informació relativa a saldos diaris d'actius i passius.
- Informació de la situació d'actius líquids i segones línies de liquiditat prenent com a base l'import disponible d'actius descomptables al BCE i la capacitat de generar-los. A més a més, Banc Sabadell analitza la fortalesa de la seva cartera d'actius líquids com a actius descomptables al BCE mitjançant una anàlisi de sensibilitat de la base d'actius elegibles en diferents escenaris combinats de caigudes de *ràting* i impactes en els preus de mercat dels actius. El resultat d'aquest objectiu és comprovar que la base d'actius elegibles de l'entitat és prou forta per garantir que l'entitat manté suficients actius elegibles disponibles, atesa la seva posició actual amb el BCE.
- Informació de venciments dels finançaments en els mercats financers majoristes a curt, mitjà i llarg termini.
- Exercicis periòdics de *stress test*. Banc Sabadell realitza periòdicament un exercici d'estrès centrant-se en la posició de l'entitat en el mercat institucional, en què es considera un tancament prolongat dels mercats de capitals i interbancari combinat amb una fugida de dipòsits de les institucions i empreses que gestionen la seva tresoreria de manera professional. Aquests exercicis d'estrès fixen un horitzó de supervivència (*survival horizon*), que indica el període en què l'entitat pot estar sense captar liquiditat sense que afecti el seu correcte funcionament, i permet garantir que l'entitat manté un coixí d'actius líquids suficients per fer front al saldo net d'entrades i sortides en una situació d'estrès. Complementàriament a aquest exercici, el banc porta a terme un exercici d'estrès que, a diferència de l'anterior i de manera addicional, té en compte la completa disposició de tots els disponibles del banc durant el període d'un mes, la sortida d'un 7,5% de la base de dipòsits de la clientela detallista (llars i pimes), d'un 15% de la base de dipòsits d'administracions públiques i empreses en el període d'un mes i la no-renovació de tots els valors col·locats a la clientela detallista. A més a més, Banc Sabadell elabora mensualment un pla de contingència en què es consideren dues situacions diferents d'estrès de liquiditat: el cas d'una crisi sistèmica i el d'una crisi específica de Banc Sabadell. Aquest pla de contingència considera la capacitat d'emissió del banc en el mercat de capitals en cadascun dels escenaris, així com tots els actius en el balanç susceptibles de generar liquiditat, i estableix per a cada classe d'actius, i en funció de l'escenari de crisi, el percentatge que es podria fer líquid en el termini d'una setmana i un mes, per obtenir així la liquiditat contingent de l'entitat en una situació de crisi de liquiditat.
- *Early warning indicators (EWI)*. Banc Sabadell ha dissenyat i implementat un sistema d'alertes

S'ha continuat generant *gap* de liquiditat del negoci comercial i reduint el finançament total en els mercats majoristes i l'increment de la posició de liquiditat.

primerenques que permeten identificar tensions que hi pugui haver en els mercats de capitals i en la mateixa estructura de finançament del grup que posin en perill la posició de liquiditat. Aquests EWI fixen uns límits per a diferents variables financeres de l'entitat, de manera que, un cop sobrepassats aquests límits, l'entitat s'ha de plantejar prendre diferents mesures i accions correctives per tal de preservar la liquiditat del grup.

- Informació general de la situació en els mercats financers: emissions, *spreads*, informes d'agències externes de qualificació, etc.

El marc de *reporting* i control del risc dels límits de gestió del risc de liquiditat inclou:

- Supervisió dels riscos de liquiditat en l'àmbit global calculant de manera independent les mètriques de gestió de risc dins dels sistemes de riscos.
- Definir les metodologies de mesurament de riscos i comprovar el correcte funcionament dels sistemes de mesurament i control.
- Seguiment diari dels indicadors i límits de risc reportant a les diferents unitats de gestió (Direcció de Tresoreria i Mercat de Capitals i Direcció de Gestió Financera).
- Control i anàlisi sistemàtica del consum de límits, identificant els incompliments i activant els protocols necessaris per a la seva correcció.
- Establir i generar el marc d'informació necessari per a l'òptim seguiment i control dels límits de gestió del risc.

Estratègia de finançament i evolució de la liquiditat el 2015

La font principal de finançament del grup és la base de dipòsits a la clientela (principalment comptes a la vista i dipòsits a termini captats a través de la xarxa comercial), complementada amb el finançament via mercat interbancari i mercats de capitals en què l'entitat manté vius diferents programes de finançament a curt i llarg termini amb l'objectiu d'assolir un nivell de diversificació adequat per tipus de producte, termini i inversor. L'entitat també manté una cartera diversificada d'actius líquids

majoritàriament elegibles com a col·lateral per a les operacions de finançament amb el Banc Central Europeu (BCE).

Recursos de clients en el balanç

El 31 de desembre de 2015, els recursos de clients en el balanç presenten un saldo de 131.489 milions d'euros, respecte d'un saldo de 94.461 milions d'euros al tancament de 2014 i de 94.497 milions d'euros al tancament de 2013 (39,2% d'increment el desembre de 2015 respecte al desembre de 2014 com a resultat de l'adquisició de TSB el juny de 2015 i -0,04% de disminució el desembre de 2014 respecte al desembre de 2013). L'any 2015 s'ha continuat amb el moviment de saldos des de dipòsits a termini a comptes a la vista i a fons d'inversió, com a resultat de l'evolució decreixent dels tipus d'interès. El 31 de desembre de 2015, el saldo dels comptes a la vista (comptes corrents i comptes d'estalvi) totalitzava 84.536 milions d'euros (+95,3%), en detriment dels dipòsits a termini, que van presentar una caiguda de l'11,7% (T4).

Vegeu el detall dels recursos de clients fora del balanç, gestionats pel grup, i els comercialitzats però no gestionats en la nota 31 dels comptes anuals consolidats de 2015.

Els dipòsits de l'entitat es comercialitzen a través de les següents unitats/societats de negoci del grup (Banca Comercial, Banca Corporativa i Negocis Globals, Banca Privada, SUB i TSB). Vegeu el detall de volums d'aquestes unitats de negoci en l'apartat de "Resultats per negocis" de l'informe de gestió.

Durant l'any 2015 s'ha estabilitzat la generació de *gap* comercial, i ha continuat, encara que de manera més moderada, amb la tendència positiva observada els últims anys, fet que ha permès, d'una banda, continuar amb la política de l'entitat de refinançar parcialment els venciments en mercat de capitals, i al mateix temps, amb la pauta de reducció de la ràtio *loan to deposit* (LTD) del grup (des d'un 147% al tancament de 2010 fins a un 106,5% al tancament de 2015). L'evolució de la ràtio durant l'any també ha estat afavorida per la incorporació de TSB el juny de 2015, amb una estructura de finançament principalment concentrada en dipòsits a la clientela. Per calcular la ràtio *loan to deposit* (LTD) es computa en el numerador la inversió creditícia neta ajustada pel finançament subvencionat i en el denominador el finançament detallista.

En milions d'euros

	2015	3 mesos	6 mesos	12 mesos	>12mesos	Sense venc.
Total recursos de clients en el balanç (*)	131.489	8,7%	8,0%	12,7%	6,3%	64,3%
Dipòsits a termini	42.947	25,2%	22,5%	34,6%	17,7%	0,0%
Comptes a la vista	84.536	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Emissions detallistes	4.006	15,9%	21,6%	46,4%	16,1%	0,0%

(*) Inclou dipòsits de clients (ex-repos) i altres passius col·locats per la xarxa comercial: obligacions necessàriament convertibles en accions, bons simples de Banc Sabadell, pagarés, etc.

T4 Recursos de clients en el balanç per venciments

En milions d'euros

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	>2022	Saldo viu
Bons i cèdules hipotecàries	2.876	2.022	1.561	1.124	2.172	2.013	1.859	13.628
Emissions avalades	—	1.058	—	—	—	—	—	1.058
Deute sènior	1.412	—	100	—	—	—	25	1.537
Deute subordinat i preferents	299	66	—	—	425	565	33	1.388
Altres instruments financers a mitjà i llarg termini	—	—	18	—	—	10	6	34
Total	4.587	3.146	1.679	1.124	2.597	2.589	1.923	17.645

T5 Venciments de les emissions dirigides a inversors institucionals per tipus de producte

Mercat de capitals

Resultat del procés de despallanquejament que ha experimentat l'entitat i de l'èxit en la captació de dipòsits, el percentatge de finançament en mercats majoristes ha anat minvant els últims anys. Al tancament de 2015, el saldo viu de finançament en mercat de capitals era de 27.436 milions d'euros, que sense tenir en compte TSB pujava a 22.961 milions respecte d'un saldo de 23.106 milions al tancament de 2014. Per tipus de producte, el desembre de 2015, 13.628 milions d'euros de l'import total col·locat en el mercat de capitals corresponien a cèdules hipotecàries; 2.816 milions, a pagarés i ECP col·locats a inversors majoristes; 2.595 milions, a deute sènior (dels quals 1.058 corresponen a operacions amb aval de l'Estat provinents de la integració de Banco CAM); 1.388 milions, a emissions de deute subordinat i participacions preferents; 6.974 milions d'euros, a bons de titulització col·locats en el mercat (dels quals 3.951 milions d'euros corresponen a TSB), i 34 milions d'euros, a altres instruments financers a mitjà i llarg termini (T5).

El grup Banc Sabadell fa actuacions i manté actius diversos programes de finançament en els mercats de capitals, amb l'objectiu de diversificar les diferents fonts de liquiditat.

En relació amb el finançament a curt termini, l'entitat manté un programa de pagarés d'empresa i un programa d'euro commercial paper (ECP):

- Programa de pagarés d'empresa: Aquest programa regula les emissions de pagarés i està dirigit a inversors

institucionals i detallistes. El 5 de març de 2015 es va registrar a la CNMV el programa de pagarés d'empresa de 2015 de Banc Sabadell, amb un límit d'emissió de 6.000 milions d'euros ampliables fins a 9.000 milions. El saldo viu del programa de pagarés ha augmentat durant l'any, tant el saldo viu col·locat entre inversors no qualificats com a la clientela institucional. El 31 de desembre el saldo viu era de 3.661 milions d'euros (net dels pagarés subscrits per empreses del grup) respecte als 2.745 milions el 31 de desembre de 2014.

- Programa d'euro commercial paper (ECP), adreçat a inversors institucionals, amb el qual s'emeten valors a curt termini en diferents divises: euros, dòlars americans i lliures. El 18 de desembre de 2015 Banc Sabadell va renovar el seu programa per un import nominal màxim de 3.500 milions d'euros. Aquest programa s'ha incrementat des de 165,2 milions d'euros al tancament de 2014 fins a 275,9 milions el 31 de desembre de 2015.

En relació amb el finançament a mitjà i llarg termini, l'entitat manté els següents programes vius:

- Programa d'emissió de valors no participatius registrat a la CNMV (programa de renda fixa): Aquest programa regula les emissions de bons i obligacions, simples i subordinades, i cèdules hipotecàries i territorials i bons estructurats efectuades segons la legislació espanyola a través de la CNMV i dirigides a inversors tant nacionals com estrangers. El límit disponible per

a noves emissions en el programa d'emissió de valors no participatius de 2015 de Banc Sabadell el 31 de desembre de 2015 era de 6.145,8 milions d'euros (el 31 de desembre de 2014 el saldo viu en el programa de renda fixa de 2014 era de 5.912,7 milions d'euros).

Durant el 2015, Banc Sabadell ha realitzat emissions sota el programa de renda fixa vigent en cada moment per un total de 10.354,2 milions d'euros, entre emissions retingudes i col·locades. Al llarg de l'any, l'entitat ha accedit al mercat en diferents ocasions aprofitant les finestres de liquiditat disponibles. Concretament, Banc Sabadell va fer dues emissions públiques de cèdules hipotecàries a cinc anys el maig i l'octubre de 2015 per un total de 750 i 1.000 milions d'euros, respectivament; dues emissions de cèdules hipotecàries a vuit anys per un import conjunt de 300 milions d'euros, subscrietes íntegrament pel Banc Europeu d'Inversions (BEI); deu emissions de deute sènior a un termini entre un i dos anys per un import total de 2.750 milions d'euros, i nou emissions de bons estructurats per un total de 111 milions d'euros i terminis compresos entre un i cinc anys. En el context actual de mercat, l'entitat tindria capacitat per emetre en diferents formats i terminis.

- Titulització d'actius: Des de l'any 1993 el grup ha estat molt actiu en aquest mercat i ha participat en diversos programes de titulització, en alguns casos conjuntament amb altres entitats de màxima solvència, cedint préstecs hipotecaris, préstecs a petites i mitjanes empreses, préstecs al consum i drets de crèdit derivats de contractes d'arrendaments financers.

Actualment, hi ha 35 operacions de titulització d'actius vives (incloent-hi les titulitzacions de Banco Guipuzcoano, Banco CAM, BMN, Banco Gallego i TSB), si bé una part dels bons emesos van ser retinguts per l'entitat com a actius líquids elegibles per a operacions de finançament amb el Banc Central Europeu i la resta dels bons es van col·locar en el mercat de capitals. Al tancament de 2015, el saldo de bons de titulització col·locats en el mercat era de 6.974,4 milions d'euros.

Per raons d'eficiència, durant el 2015 s'han cancel·lat anticipadament set operacions de titulització amb saldos vius relativament reduïts (vegeu més detall d'informació sobre els fons de titulització en l'Annex II de la memòria).

En termes generals, el 2015 el to en els mercats ha estat positiu, tot i que hi ha hagut diferents episodis de volatilitat que han redundat en tensions i, fins i tot, en un tancament de mercats durant períodes relativament prolongats. En el conjunt del sistema no s'han refinançat gran part dels venciments en el mercat, fet que, juntament amb les mesures d'estímul del BCE a l'economia de l'últim trimestre de 2014, ha redundat en un excés de liquiditat.

Banc Sabadell ha participat en aquestes mesures d'estímul del BCE acudint, tant el 2014 com el 2015, a les subhastes de liquiditat a quatre anys amb objectiu específic (TLTRO o targeted longer-term refinancing

operations) per un import total d'11.000 milions d'euros. L'entitat també ha participat en el Programa de compra de cèdules hipotecàries (CBPP3) posat en marxa pel Banc Central Europeu.

L'excés de liquiditat en el mercat, en combinació amb un escenari de tipus negatius a curt termini, ha abaratit els finançaments en repo respecte a altres alternatives. El 31 de desembre de 2015, l'import net del finançament repo en termes nominals pujava a 5.303 milions d'euros.

Actius líquids

A més d'aquestes fonts de finançament, Banc Sabadell manté un coixí de liquiditat en forma d'actius líquids per afrontar eventuais necessitats de liquiditat (T6).

En el cas de TSB, la primera línia de liquiditat el 31 de desembre de 2015 està composta principalment per *gilts* per un import de 1.718 milions d'euros i un excés de reserves al Banc Central d'Anglaterra (BoE) de 3.383 milions d'euros.

No hi ha imports significatius d'efectiu i equivalents que no estiguin disponibles per ser utilitzats pel grup.

A més de la primera línia de liquiditat, l'entitat manté un coixí d'actius hipotecaris i préstecs a administracions públiques elegibles com a col·lateral de cèdules hipotecàries i territorials, respectivament, que al tancament de 2015 afegien 7.376 milions en termes de capacitat d'emissió de noves cèdules pròpies elegibles com a col·lateral per al descompte en el BCE. Al tancament de 2015, la liquiditat disponible pujava a 29.623 milions d'euros en import efectiu, corresponent a l'import de la primera línia de liquiditat més la capacitat d'emissió de cèdules hipotecàries i territorials de l'entitat al tancament de l'any.

Compliment dels coeficients reguladors

El grup Banc Sabadell ha inclòs dins la seva gestió de liquiditat el seguiment de la nova ràtio de cobertura de liquiditat a curt termini o LCR (*liquidity coverage ratio*) i la ràtio de finançament estable neta o NSFR (*net stable funding ratio*), i ha reportat al regulador la informació requerida en base mensual i trimestral, respectivament. El mesurament de la liquiditat basant-se en aquestes mètriques forma part del control del risc de liquiditat en el conjunt de les UGL.

En relació amb la ràtio LCR, des de l'1 d'octubre de 2015 el mínim exigible reguladorament és el 60%, nivell àmpliament superat per totes les UGL de l'entitat, en què destaquen els casos de TSB i BS Espanya amb uns nivells de LCR molt folgats. Pel que fa al grup, la ràtio LCR de l'entitat s'ha situat de manera permanent i estable al llarg de l'any àmpliament per sobre del 100%.

Pel que fa a la ràtio NSFR, encara està en fase d'estudi i definició final. La data prevista d'implementació és el gener de 2018 i, igual que en la ràtio LCR, està previst un període d'aplicació gradual. Tanmateix, el banc ja ha implantat el seguiment d'aquesta ràtio com a mètrica de liquiditat per a les UGL.

	2015
Cash (*) + Posició neta interbancari	4.016
Disponible en pòlissa	4.349
Actius pignorats en pòlissa (**)	15.899
Saldo disposat de pòlissa del Banc d'Espanya (***)	11.550
Actius elegibles pel BCE fora de pòlissa	10.785
Altres actius negociables no elegibles pel banc central (****)	3.097
Total actius líquids disponibles	22.247

(*) Excés de reserves en bancs centrals.

(**) En valor de mercat i una vegada aplicada la retallada del BCE per a operacions de política monetària.

(***) Dels quals 11.000 corresponen, el 2015, a les subhastes de liquiditat del BCE a quatre anys amb objectiu específic (TLTRO o *targeted longer-term refinancing operations*).

(****) En valor de mercat i una vegada aplicada la retallada de la ràtio liquidity coverage ratio (LCR). Inclou renda fixa considerada com a actiu d'alta qualitat i liquiditat segons l'LCR (HQLA) i altres actius negociables de diferents entitats del grup.

Atesa l'estructura de finançament de l'entitat, amb un gran pes de dipòsits de la clientela i la majoria del finançament en el mercat centrada en el mitjà/llarg termini, l'entitat s'ha mantingut de manera estable en nivells àmpliament superiors al 100%.

Risc de mercat

Aquest risc es defineix com el que sorgeix davant l'eventualitat d'incórrer en pèrdues de valor de mercat en les posicions mantingudes en actius financers, a causa de la variació de factors de risc pels quals són afectats els seus preus o cotitzacions, les seves volatilitats o les correlacions entre ells (per exemple, renda variable, tipus d'interès o tipus de canvi).

Aquestes posicions generadores de risc de mercat es mantenen habitualment per la mateixa gestió de negocis d'intermediació de tresoreria o mercats de capitals o pel manteniment de posicions pròpies de caràcter discrecional.

També es pot generar pel mer manteniment de posicions globals de balanç (també denominades "de caràcter estructural") que en termes nets queden obertes. En aquest últim cas, el grup tracta sota el sistema de gestió i supervisió de riscos de mercat la posició de risc de canvi estructural. Altres riscos de mercat de caràcter estructural motivats per factors com ara els tipus d'interès o de liquiditat es tracten en els apartats corresponents.

El sistema d'admissió, gestió i control de risc de mercat es basa en l'establiment de límits per a posicions expressament assignades i l'aprovació d'operacions de cada unitat de negoci, de tal manera que les diferents unitats de gestió tenen l'obligació de gestionar les seves posicions sempre dins els límits concedits i l'aprovació de les operacions per part de riscos.

La variació de preus de les matèries primeres no ha tingut impacte en l'exercici, atès que el grup

manté exposicions residuals, tant directes com en actius subjacents.

Activitat de negociació

El mesurament del risc de mercat s'efectua utilitzant la metodologia VaR i stressed VaR, que permet l'homogeneïtzació dels riscos dels diferents tipus d'operacions en els mercats financers.

El VaR proporciona una estimació de la pèrdua màxima potencial que presenta una posició a causa d'un moviment advers, però normal, d'algun dels paràmetres identificats que influeixen en el risc de mercat. Aquesta estimació s'expressa en termes monetaris i està referida a una data concreta, a un determinat nivell de confiança i a un horitzó temporal especificat. Per fer-ho, es tenen en compte els diferents nivells dels factors de risc de mercat.

La fiabilitat de la metodologia VaR utilitzada es comprova mitjançant tècniques de *backtesting*, amb les quals es verifica que les estimacions de VaR estan dins el nivell de confiança considerat.

L'*stressed VaR* es calcula com el VaR, però amb una finestra històrica de variacions dels factors de risc en situació d'estrès de mercat. La supervisió es complementa amb exercicis de simulació específics i amb escenaris de situacions extremes de mercat (*stress testing*), en què s'analitzen els impactes de diferents escenaris històrics i teòrics en les carteres, i també amb el càlcul de resultats de gestió, que s'utilitzen per seguir els límits *stop-loss*.

El seguiment del risc de mercat s'efectua diàriament i es reporta als òrgans de control sobre els nivells de risc existents i el compliment dels límits establerts per la Comissió de Control de Riscos per a cada unitat de gestió (límits basant-se en nominal, VaR i sensibilitat, segons els casos). Això permet percebre variacions en els nivells de risc i conèixer la contribució dels factors de risc de mercat.

El control de riscos es complementa amb exercicis

de simulació específics i amb escenaris de situacions extremes de mercat (*stress testing*), que proporcionen el perfil de risc de les posicions. Per tant, l'ús d'aquesta metodologia no suposa la restricció de poder incórrer en pèrdues superiors als límits fixats, ja que es poden produir moviments significatius de les condicions de mercat que superin els nivells de confiança establerts. La fiabilitat de la metodologia VaR utilitzada es comprova mitjançant tècniques de *backtesting*, amb les quals es verifica que les estimacions de VaR són coherents amb el nivell de confiança considerat.

El risc de mercat per activitat de negociació incorregut en termes de VaR a 1 dia amb 99% de confiança per a l'exercici de 2015 s'exposa en el gràfic G18.

Riscos estructurals de tipus d'interès i tipus de canvi

Risc estructural de tipus d'interès

El risc estructural de tipus d'interès sorgeix com a conseqüència de variacions en els tipus d'interès de mercat que afecten els diferents actius i passius del balanç, que presenten desfasaments temporals per terminis de repreciaió o venciment diferents, com és habitual en l'activitat bancària. L'exposició a aquest risc davant moviments inesperats dels tipus d'interès es pot traduir, finalment, en variacions no esperades del marge financer i del valor econòmic.

Les mètriques desenvolupades per al control i seguiment del risc estructural de tipus d'interès del grup estan alineades amb les millors pràctiques del mercat i implementades de manera coherent en totes les unitats de gestió del balanç (UGB) i en el si de cada un dels comitès d'actius i passius locals. L'efecte diversificació entre divises i UGB es té en compte en la presentació de les xifres globals.

En aquest sentit, el grup persegueix dos objectius fonamentals en la gestió del risc de tipus d'interès:

- Optimitzar el marge financer.
- Preservar el valor econòmic del balanç.

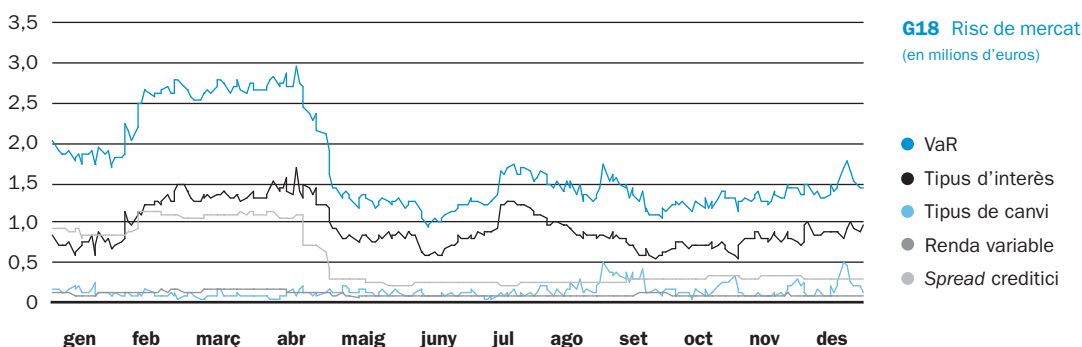
Per assolir aquests objectius i mantenir-se, al seu torn, dins els límits fixats de gana de risc, es fa una gestió activa del balanç tant a través del desenvolupament d'estratègies comercials que proporcionen cobertures naturals com de la contractació d'operacions en el mercat que pretenen minimitzar el nivell de risc assumit.

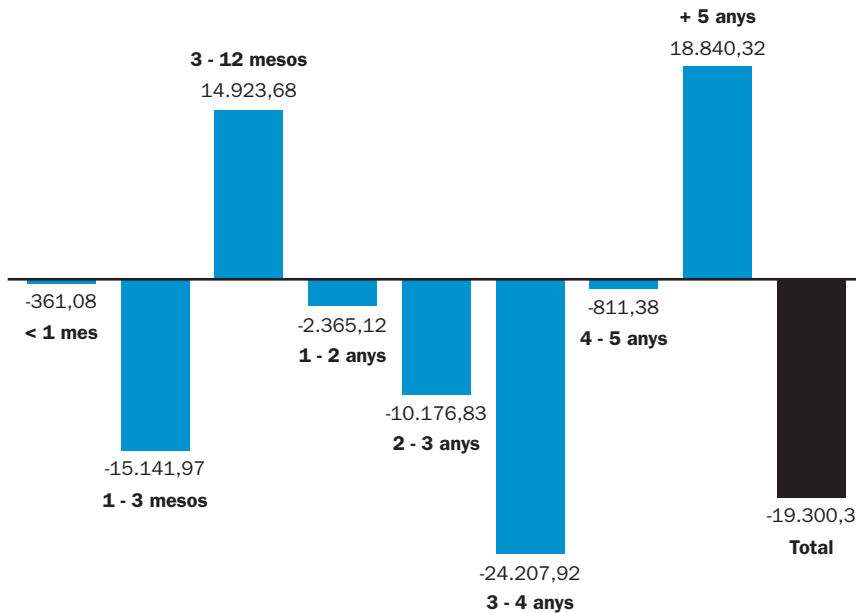
El conjunt de fonts de risc que es té en compte en el procés de control i seguiment depèn de la materialitat de cadascuna d'aquestes en les diferents UGB, i és el següent:

- Risc de repreciaió: És el que sorgeix com a conseqüència del diferent ritme amb què els actius i passius renoven el seu tipus d'interès.
- Risc de corba: És el que sorgeix com a conseqüència dels desplaçaments de diferent naturalesa que pot experimentar la corba de tipus d'interès de mercat.
- Risc de base: És el que sorgeix pel moviment desigual o desfasat que poden tenir les diferents corbes de tipus d'interès a què estan referenciades les masses d'actius i passius sensibles del balanç.
- Risc d'opcionalitat: És el que sorgeix com a conseqüència de les característiques contractuals de certs productes i instruments del balanç. L'opcionalitat pot ser explícita, quan està clarament establerta en termes d'una variable observable de mercat, o implícita, quan depèn de consideracions que puguin realitzar els clients. En aquest segon cas es troben les opcions de prepagament i jubilació anticipada.

I les mètriques utilitzades són les següents:

- *Gap* de tipus d'interès (G19): Mesura estàtica que mostra la distribució de venciments i reprens de les masses sensibles del balanç. Per a les masses sense venciment contractual, s'han considerat venciments esperats estimats d'acord amb l'experiència de l'entitat, establint hipòtesis d'estabilitat i remuneració segons la tipologia de producte.
- Sensibilitat del marge financer: Mesura l'impacte a curt i mitjà termini respecte a les variacions dels tipus d'interès. S'obté comparant el marge financer a un

En percentatge

Increment instantani i paral·lel de 100 pb		
Sensibilitat al tipus d'interès	Impacte sobre el marge financer	Impacte sobre el valor econòmic
EUR	(0,1)	(1,1)
GBP	2,0	(0,9)
USD	(0,2)	(1,8)

T7

(*) A causa del nivell actual dels tipus d'interès de mercat, a l'escenari de baixada se li aplica un desplaçament màxim de 100 punts bàsics en cada termini, de manera que el tipus resultant sigui sempre superior o igual a zero.

any en l'escenari base, que seria l'obtingut a partir dels tipus implícits de mercat, i l'obtingut amb moviments paral·lels i instantanis de ± 100 punts bàsics (*), considerant sempre l'escenari més desfavorable.

- Sensibilitat del valor econòmic: Mesura l'impacte a llarg termini respecte a les variacions dels tipus d'interès. S'obté comparant el valor econòmic del balanç en l'escenari base i l'obtingut amb moviments paral·lels i instantanis de ± 100 punts bàsics (*), considerant sempre l'escenari més desfavorable.
- Altres models estadístics i econòmics que estimin les correlacions entre diferents variables de mercat o entre aquestes i el comportament històric observat per la clientela.

En la taula T7 es presenten els nivells de risc de tipus d'interès en termes de sensibilitat de les principals divises del grup al tancament de 2015:

Com a instruments de cobertura del risc, es contracten derivats en els mercats financers, principalment permutes de tipus d'interès (IRS), considerats de cobertura a efectes comptables. S'utilitzen dues macrocobertures diferenciades:

- Macrocobertura de risc de tipus d'interès de fluxos d'efectiu, l'objectiu de la qual és reduir la volatilitat del marge per variacions de tipus d'interès per a un horitzó temporal d'un any.
- Macrocobertura de risc de tipus d'interès de valor raonable, l'objectiu de la qual és el manteniment del valor econòmic de les masses cobertes, constituïdes per actius i passius a tipus d'interès fix.

Les partides del balanç comptabilitzades a cost amortitzat no presenten ajustos de valoració associats a variacions de tipus d'interès. D'altra banda, per als actius financers classificats en actius financers disponibles per a la venda valorats a valor raonable, ha tingut més impacte la variació de les primes de risc que la caiguda de tipus d'interès produïda durant aquest exercici.

Risc estructural de tipus de canvi

El risc de tipus de canvi estructural sorgeix per l'eventualitat que variacions dels tipus de canvi de mercat entre les diferents divises puguin generar pèrdues per les inversions financeres i per les inversions permanents en oficines i filials estrangeres amb divises funcionals diferents de l'euro.

El seguiment del risc de canvi s'efectua diàriament, i es reporten als òrgans de control els nivells de risc existents i el compliment dels límits establerts per la Comissió de Riscos.

La Direcció Financera, a través del COAP, dissenya i executa les estratègies de cobertura de la posició estructural en divisa amb l'objectiu prioritari de minimitzar l'impacte negatiu en les ràtios de capital –CET1– per fluctuacions en els tipus de canvi.

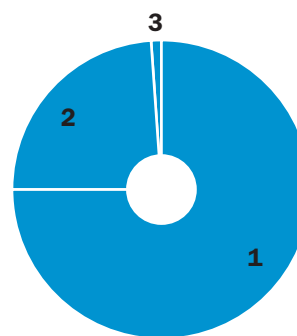
La Direcció de Risc de Mercat i la Direcció d'Auditoria i Control monitoren i reporten al Comitè de Riscos i al Comitè d'Auditoria i Control, respectivament, el compliment i l'efectivitat dels objectius i les polítiques del grup.

El contravalor en euros dels actius i passius en moneda estrangera, classificats per la seva naturalesa, mantinguts pel grup el 31 de desembre de 2015, es mostra en el gràfic G20.

La posició neta d'actius i passius en divisa inclou la posició estructural de l'entitat valorada a canvi històric en què s'inclouen 1.656 milions d'euros corresponents a les participacions permanents en divisa GBP i 734 milions d'euros a les participacions permanents en divisa USD. El net d'actius i passius valorats a canvi *fixing* està cobert amb operacions de *forwards* i opcions en divisa seguint la política de gestió de riscos del grup, i queda en total una posició neta oberta el 31 de desembre de 2015 per un import de 58 milions d'euros.

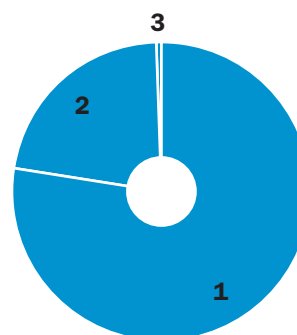
Al tancament de l'exercici de 2015, la sensibilitat de l'exposició patrimonial per una depreciació de l'1% en els tipus de canvi respecte de l'euro de les principals monedes a les quals hi ha exposició va pujar a 21 milions d'euros, dels quals el 60% correspon a la lliura esterlina, el 36% correspon al dòlar americà i la resta, a altres divises.

G20 Contravalor en euros dels actius i passius en moneda estrangera (en percentatge)

Actius en moneda estrangera

1	Lliura esterlina	75,0%
2	Dòlar EUA	23,9%
3	Altres monedes	1,1%

Passius en moneda estrangera

1	Lliura esterlina	77,5%
2	Dòlar EUA	22,1%
3	Altres monedes	0,4%

Risc operacional

El risc operacional es defineix com el risc de tenir pèrdues com a conseqüència d'errades o falta d'adequació de les persones, processos, sistemes o per esdeveniments externs imprevistos. Aquesta definició inclou el risc reputacional (que al seu torn inclou el risc conductual), tecnològic i de model.

La gestió efectiva del risc operacional està descentralitzada en els diferents gestors de processos que compren tota l'organització. Aquests processos es troben, tots ells, identificats en el mapa de processos corporatiu, que facilita la integració de la informació segons l'estructura organitzativa. El grup disposa d'una unitat central especialitzada en la gestió de risc operacional, les funcions principals de la qual són coordinar, supervisar i impulsar tant la identificació com la valoració i la gestió dels riscos que duen a terme els gestors de procés, prenent com a base el model de gestió adoptat pel grup Banc Sabadell.

L'alta direcció i el Consell d'Administració s'impliquen directament i de manera efectiva en la gestió d'aquest risc, mitjançant l'aprovació del marc de gestió i la seva implantació, que proposa el Comitè de Risc Operacional, integrat per membres de l'alta direcció de diferents àrees funcionals de l'entitat, i s'assegura que regularment es portin a terme auditories sobre l'aplicació del marc de gestió i la fiabilitat de la informació reportada, així com les proves de validació interna del model de risc operacional. La gestió del risc operacional es fonamenta en dues línies d'actuació.

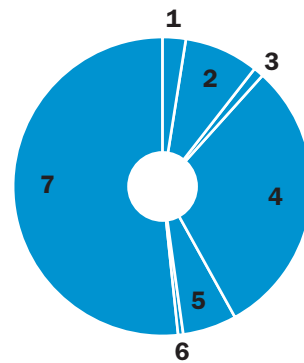
La primera línia d'actuació es basa en l'anàlisi dels processos, la identificació dels riscos vinculats a aquests que presenten una pèrdua potencial i la valoració qualitativa dels processos i dels controls associats; tot això de manera conjunta entre els gestors de procés i la unitat central de risc operacional. El resultat és una valoració que permet conèixer l'exposició al risc a futur en termes de pèrdua esperada i pèrdua inesperada, així com anticipar tendències i planificar les accions mitgadores orientadament.

Es complementa amb la detecció, el seguiment i la gestió activa del risc mitjançant l'ús d'indicadors clau, afavorint l'establiment d'alertes per increments de l'exposició, la identificació de les causes que la generen, el mesurament de l'eficàcia dels controls i les millores efectuades.

Al mateix temps es verifica que els processos identificats de criticitat elevada per una falta de servei tinguin definits i implantats plans de continuïtat de negoci específics. Sobre els riscos identificats s'estima qualitativament l'impacte reputacional que podria implicar que se'n produís algun.

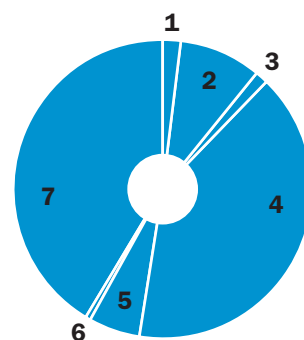
La segona línia d'actuació es fonamenta en l'experiència. Consisteix a recollir en una base de dades totes les pèrdues que es produeixen en l'entitat, cosa que proporciona una informació de risc operacional esdevingut per línia de negoci i les causes que l'han originat, per poder-hi actuar per tal de minimitzar-les.

A més a més, aquesta informació permet contrastar la coherència entre les estimacions efectuades sobre pèrdues

G21
Distribució d'esdeveniments de risc operacional per import (12 mesos) (en percentatge)

1	Frau intern	2,6%
2	Frau extern	8,1%
3	Relacions laborals i seguretat en el lloc de treball	1,1%
4	Clients, productes i pràctiques empresarials	30,3%
5	Danys a actius materials	5,7%
6	Incidències en el negoci i errades en els sistemes	0,6%
7	Execució, lliurament i gestió de processos	51,6%

G22
Distribució d'esdeveniments de risc operacional per import (5 últims anys) (en percentatge)

1	Frau intern	2,0%
2	Frau extern	9,1%
3	Relacions laborals i seguretat en el lloc de treball	1,4%
4	Clients, productes y pràctiques empresarials	40,0%
5	Danys a actius materials	5,7%
6	Incidències en el negoci i errades en els sistemes	0,4%
7	Execució, lliurament i gestió de processos	41,4%

potencials i la realitat, tant en termes de freqüència com de severitat, i millorar iterativament les estimacions sobre els nivells d'exposició.

Es disposa d'una base de dades històrica de pèrdues efectives per risc operacional amb dades des de l'any 2002, que s'actualitza contínuament a mesura que es rep informació de les pèrdues i de les recuperacions, tant per gestió pròpia com per assegurances contractades (G21 i G22).

Dins el risc operacional, s'inclou la gestió i el control dels següents riscos rellevants:

- Risc reputacional: possibilitat de pèrdues derivades de la publicitat negativa relacionada amb pràctiques i negocis de l'entitat, que pot generar pèrdua de confiança en la institució i afectar-ne la solvència.
- Risc tecnològic: possibilitat de pèrdues derivades de la incapacitat de la infraestructura de sistemes de permetre continuar completament amb l'activitat ordinària.
- Risc de model: possibilitat de pèrdues derivades de la presa de decisions basada en l'ús de models inadequats.

Risc fiscal

El risc fiscal reflecteix el possible incompliment o la incertesa associada a la interpretació de la legislació fiscal a qualsevol de les jurisdiccions en què es realitza l'activitat ordinària.

L'objectiu del grup Banc Sabadell en aquest àmbit és assegurar el compliment de les obligacions fiscals, alhora que es garanteix un rendiment adequat per als accionistes.

En matèria de risc fiscal, el Consell d'Administració determina les polítiques de control i gestió, així com l'estratègia fiscal amb el doble objectiu de garantir la satisfacció de les obligacions legals i vetllar pel màxim rendiment per a l'accionista.

L'àrea d'Assessoria Fiscal porta a terme la revisió independent de les operacions del banc des del punt de vista del seu ajust a la legislació fiscal vigent. Concretament, les seves funcions es divideixen en dos àmbits, depenent de la situació de Banc Sabadell en cada cas:

- Com a contribuent: Per tal d'assegurar que se satisfan les obligacions fiscals de manera puntual i precisa, vetlla pel compliment de la legislació fiscal tant d'una manera periòdica i regular, sobre la situació general del banc, com d'una manera puntual, en el cas d'operacions concretes que ho requereixin,
- Com a desenvolupador de nous productes: L'activitat ordinària implica la creació de nous productes per oferir als nostres clients. El desenvolupament d'aquests productes comporta un examen de la seva fiscalitat, per tal d'oferir de manera transparent les característiques del producte.

Risc de compliment normatiu

El risc de compliment normatiu es defineix com la possibilitat d'incórrer en sancions legals o administratives, pèrdues financeres significatives o pèrdues de reputació per l'incompliment de lleis, regulacions, normes internes i codis de conducta aplicables a l'activitat bancària.

Un dels aspectes essencials de la política del grup Banc Sabadell, i base de la seva cultura organitzativa, és el compliment rigorós de totes les disposicions legals. La consecució dels objectius empresarials s'ha de fer de manera compatible, en tot moment, amb el compliment de l'ordenament jurídic i aplicant les millors pràctiques.

En aquest sentit, el grup disposa de la Direcció de Compliment Normatiu, que té com a missió impulsar i procurar els nivells més alts de compliment de la legislació vigent i l'ètica professional dins el grup, minimitzar la possibilitat que es produeixi un incompliment i assegurar que els que es puguin produir s'identifiquin, es reportin i se solucionin amb diligència i que es prenguin les mesures preventives oportunes, si no n'hi hagués.

El model de compliment normatiu centralitza en la matriu la definició de polítiques, procediments i controls, així com l'execució dels programes de control, i descentralitza en les filials i oficines de l'exterior l'execució dels que són propis d'aquestes, tot mantenint la responsabilitat funcional sobre aquests.

És un model flexible, enfocat al risc, que s'adapta a l'estratègia del grup en cada moment i que aprofita les sinergies, mantenint l'enfocament global en els aspectes d'abast general i/o que requereixen desenvolupaments tecnològics importants, però adaptat alhora a les especificitats i la legislació que afectin cada negoci o cada país.

El repte principal és l'homogeneïtzació en el grup dels nivells de control de compliment normatiu, i es fixen estàndards mínims d'obligat compliment, amb independència de l'activitat o el país en què es desenvolupa l'activitat.

Aquest model s'estructura en dos pilars:

- Una unitat central que dona serveis a tot el grup i orientada a la gestió global del risc de compliment normatiu. La seva activitat principal és l'anàlisi, la distribució i el control d'implantació de qualsevol nova normativa que tingui impacte en el grup, així com el control, focalitzat en el risc, del correcte compliment de les normatives ja implantades.
A més a més, té com a responsabilitat directa l'execució de diversos processos, catalogats com d'alt risc, perquè requereixen un control directe i integral: la prevenció del blanqueig de capitals i el bloqueig al finançament del terrorisme; el control de pràctiques d'abús de mercat; el control del compliment del Reglament Intern de Conducta, i la implantació i el seguiment d'elements de protecció a l'inversor (MiFID).
- Una xarxa de responsables de compliment normatiu ubicats en cadascuna de les filials i oficines de l'exterior (amb dependència funcional de la unitat central de compliment normatiu i jeràrquica del director de la

filial o oficina a l'exterior), que executen els seus propis programes de control i envien informes periòdicament a la unitat central per assegurar el compliment de les normes internes i de la legislació vigent en tots els països i activitats en què opera.

A fi d'assegurar-ne l'eficiència, aquest model s'articula i potencia a través de sis catalitzadors: tecnologia, formació, procediments, canals de comunicació, programes de control i seguiment i procés d'aprovació de productes i normatives.

Mapa de ruta de la informaci3n publicada

P

Bloc	Document	Secció del web
Sistema de govern corporatiu		
Dades generals	Dades generals sobre el grup	Grup
Junta General	Reglament, representació, informació a l'accionista, juntes celebrades i fòrum electrònic d'accionistes	Informació accionistes i inversors_ Govern corporatiu
Govern de la societat	Composició del Consell d'Administració i currículums, composició de les comissions delegades	Informació accionistes i inversors_ Govern corporatiu
Documents legals	Estatuts BS, reglaments del Consell, reglaments interns	Informació accionistes i inversors_ Govern corporatiu
Política de remuneracions	Informe anual sobre remuneracions dels consellers	Informació accionistes i inversors_ Govern corporatiu_Junta convocada
Informes de les comissions	Comissions: d'Auditoria, de Nomenaments, de Retribucions	Informació accionistes i inversors_ Govern corporatiu
Informe anual de govern corporatiu	Informe anual de govern corporatiu	Informació accionistes i inversors_ Govern corporatiu
	Informació legal 2015_Comptes anuals_ i Informe de gestió	Informació accionistes i inversors_ Informació financera_Informes anuals_ Informació legal
L'acció		
	Cotització, capital social, dades clau, agenda de l'inversor i estructura de l'accionariat	Informació accionistes i inversors_ L'acció BS
	Retribució a l'accionista i Sabadell Dividend Flexible	Informació accionistes i inversors_ L'acció BS
	<i>InfoAccionista</i>	Informació accionistes i inversors_ Productes i serveis
	Informe anual_subcapítol Accionistes	Informació accionistes i inversors_ Informació financera_Informes anuals
Entorn econòmic i de regulació		
	Informe anual_subcapítol Entorn econòmic	Informació accionistes i inversors_ Informació financera_Informes anuals
Informació financera		
Estratègia	Informe anual_subcapítol Pla Triple	Informació accionistes i inversors_ Informació financera_Informes anuals
	Presentacions de resultats (trimestral)	Informació accionistes i inversors_ Informació financera
	Informació legal 2015_Comptes anuals_ Informe de gestió	Informació accionistes i inversors_ Informació financera_Informes anuals
Evolució del balanç i resultats	Informe anual_capítol Informació financera del grup	Informació accionistes i inversors_ Informació financera_Informes anuals
	Informació legal 2015_Comptes anuals_ Informe de gestió	Informació accionistes i inversors_ Informació financera_Informes anuals_ Informació legal
Negocis		
Dades generals	Dades generals sobre Negocis	Negocis
Descripció, dades i fites de l'exercici	Informe anual_capítol Negocis	Informació accionistes i inversors_ Informació financera_Informes anuals
Dades financeres – principals negocis	Informació legal 2015_Comptes anuals_ Informe de gestió	Informació accionistes i inversors_ Informació financera_Informes anuals_ Informació legal
Riscos i solvència		
	Informe anual_capítol Riscos	Informació accionistes i inversors_ Informació financera_Informes anuals
	Informació legal 2015_Comptes anuals_ Nota 4 i nota 5	Informació accionistes i inversors_ Informació financera_Informes anuals_ Informació legal
	Informe de rellevància prudencial	Informació accionistes i inversors_ Informació financera
Responsabilitat social corporativa		
	Informació general	RSC
	Codis i polítiques	RSC

Informació legal

Declaració de responsabilitat dels
administradors
Informe d'auditoria
Comptes anuals
Informe de gestió

El Sr. MIQUEL ROCA i JUNYENT, Secretari del Consell d'Administració de BANCO DE SABADELL, S.A., amb domicili social a Sabadell, plaça de Sant Roc núm. 20 i NIF A08000143,

CERTIFICA:

Que a la reunió del Consell d'Administració de la societat celebrada a Barcelona el dia d'avui, per convocatòria escrita de data 20 de gener de 2016, amb l'assistència personal del Sr. José Oliu Creus, el Sr. José Javier Echenique Landiribar, el Sr. Jaime Guardiola Romojaro, el Sr. Joan Llonch Andreu, el Sr. Joaquín Folch-Rusiñol Corachán, el Sr. Héctor María Colonques Moreno, la Sra. María Teresa García-Milá Lloveras, el Sr. José Ramón Martínez Sufrategui, el Sr. António Vítor Martins Monteiro, el Sr. José Luís Negro Rodríguez, el Sr. José Manuel Martínez Martínez, la Sra. Aurora Catá Sala, el Sr. José Manuel Lara García i el Sr. David Vegara Figueras, amb l'absència justificada del Sr. David Martínez Guzmán, sota la presidència del Sr. Oliu, actuant com a secretari la persona que subscriu i com a Vicesecretària la Sra. María José García Beato, s'ha pres per unanimitat i després de la deliberació corresponent, entre uns altres que no el contradiuen, l'acord següent:

Els membres del Consell d'Administració declaren que, fins on arriba el seu coneixement, els comptes anuals individuals i consolidats de l'exercici de 2015, formulats avui i elaborats d'acord amb els principis de comptabilitat aplicables, ofereixen la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de Banco de Sabadell, S.A. i de les empreses incloses en la consolidació, presos en conjunt, i que els respectius informes de gestió formulats inclouen un anàlisi fidel de l'evolució i els resultats empresarials i de la posició de Banco de Sabadell, S.A. i de les empreses compreses en la consolidació, preses en conjunt, juntament amb la descripció dels riscos i les incerteses principals a que s'enfronten.

Es fa constar expressament que l'acta de la reunió del Consell en la que es va adoptar l'acord precedent ha estat llegida i aprovada per unanimitat al final de la reunió i signada pel Secretari amb el vistiplau del President.

I per tal que consti i tingui els efectes oportuns, lliuro aquesta certificació amb el vistiplau del Senyor President a Barcelona, el dia vint-i-vuit de gener de dos mil setze.

Vistiplau
El President

El Secretari

La versió del nostre informe és una traducció de l'original, el qual va ser preparat en castellà. S'han pres totes les mesures necessàries per tal que la traducció sigui una representació el més acurada possible. Tot i això, en tots els aspectes d'interpretació de la informació, punts de vista i opinions, la versió original del nostre informe preval per davant d'aquesta traducció.

INFORME D'AUDITORIA INDEPENDENT DE COMPTES ANUALS CONSOLIDATS

Als accionistes de Banco de Sabadell, S.A.:

Informe sobre els comptes anuals consolidats

Hem auditat els comptes anuals consolidats adjunts de Banco de Sabadell, S.A. (en endavant la "Societat dominant") i societats dependents (en endavant el "Grup"), que comprenen el balanç de situació consolidat a 31 de desembre de 2015, el compte de pèrdues i guanys consolidat l'estat d'ingressos i despeses reconeguts consolidat, l'estat total de canvis en el patrimoni net consolidat, l'estat de fluxos d'efectiu consolidat i la memòria consolidada corresponents a l'exercici finalitzat en aquesta data.

Responsabilitat dels administradors en relació amb els comptes anuals consolidats

Els administradors de la Societat dominant són responsables de formular els comptes anuals consolidats adjunts, de forma que expressin la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats consolidats de Banco de Sabadell, S.A. i societats dependents, de conformitat amb les Normes Internacionals d'Informació Financera, adoptades per la Unió Europea, i demés disposicions del marc normatiu d'informació financera aplicable al Grup a Espanya, i del control intern que considerin necessari per a permetre la preparació de comptes anuals consolidats lliures d'incorrecció material, deguda a frau o error.

Responsabilitat de l'auditor

La nostra responsabilitat és expressar una opinió sobre els comptes anuals consolidats adjunts basada en la nostra auditoria. Hem dut a terme la nostra auditoria de conformitat amb la normativa reguladora de l'auditoria de comptes vigent a Espanya. Aquesta normativa exigeix que complim els requeriments d'ètica, així com que planifiquem i executem l'auditoria a fi d'obtenir una seguretat raonable que els comptes anuals consolidats estan lliures d'incorreccions materials.

Una auditoria requereix l'aplicació de procediments per a obtenir evidència d'auditoria sobre els imports i la informació revelada en els comptes anuals consolidats. Els procediments seleccionats depenen del judici de l'auditor, inclosa la valoració dels riscos d'incorrecció material en els comptes anuals consolidats, deguda a frau o error. En efectuar aquestes valoracions del risc, l'auditor té en compte el control intern rellevant per a la formulació per part dels administradors de la Societat dominant dels comptes anuals consolidats, a fi de dissenyar els procediments d'auditoria que siguin adequats en funció de les circumstàncies, i no amb la finalitat d'expressar una opinió sobre l'eficàcia del control intern de l'entitat. Una auditoria també inclou l'avaluació de l'adequació de les polítiques comptables aplicades i de la raonabilitat de les estimacions comptables realitzades per la direcció, així com l'avaluació de la presentació dels comptes anuals consolidats presos en el seu conjunt.

Considerem que l'evidència d'auditoria que hem obtingut proporciona una base suficient i adequada per a la nostra opinió d'auditoria.

.....
PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L., Avinguda. Diagonal, 640, 08017 Barcelona, España
Tel.: +34 932 532 700 / +34 902 021 111, Fax: +34 934 059 032, www.pwc.es

1

R. M. Madrid, hoja 87.250-1, folio 75, tomo 9.267, libro 8.054, sección 3ª.
Inscrita en el R.O.A.C. con el número S0242 - CIF: B-79 031290

Opinió

Segons la nostra opinió, els comptes anuals consolidats adjunts expressen, en tots els aspectes significatius, la imatge fidel del patrimoni consolidat i de la situació financera consolidada de la societat Banco de Sabadell, S.A. i societats dependents a 31 de desembre de 2015, així com dels seus resultats consolidats i fluxos d'efectiu consolidats corresponents a l'exercici finalitzat en aquesta data, de conformitat amb les Normes Internacionals d'Informació Financera, adoptades per la Unió Europea, i demés disposicions del marc normatiu d'informació financera que resulten d'aplicació a Espanya.

Informe sobre altres requeriments legals i reglamentaris

L'informe de gestió consolidat adjunt de l'exercici 2015 conté les explicacions que els administradors de la Societat dominant consideren oportunes sobre la situació de Banco de Sabadell, S.A. i societats dependents, l'evolució dels seus negocis i sobre altres assumptes i no forma part integrant dels comptes anuals consolidats. Hem verificat que la informació comptable que conté l'esmentat informe de gestió concorda amb la dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2015. El nostre treball com a auditors es limita a la verificació de l'informe de gestió consolidat amb l'abast esmentat en aquest mateix paràgraf i no inclou la revisió d'informació diferent de l'obtinguda a partir dels registres comptables de la societat Banco de Sabadell, S.A. i societats dependents.

PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L.

PRICEWATERHOUSECOOPERS AUDITORES, S.L.

Original en castellà signat per
Raúl Ara Navarro

29 de gener de 2016

BANCO DE SABADELL, S.A. I SOCIETATS QUE FORMEN EL GRUP BANC SABADELL

Comptes anuals consolidats
corresponents a l'exercici anual
acabat el 31 de desembre de 2015

Índex dels comptes anuals consolidats de l'any 2015 del grup Banco de Sabadell, S.A.

Estats financers

Balanços de situació consolidats del grup Banc Sabadell	152
Comptes de pèrdues i guanys consolidats del grup Banc Sabadell	155
Estats de canvis en el patrimoni net del grup Banc Sabadell.....	157
Estats de fluxos d'efectiu consolidats del grup Banc Sabadell	160
Nota 1 – Activitat, polítiques i pràctiques de comptabilitat	162
Nota 2 – Grup Banc Sabadell	192
Nota 3 – Proposta de distribució de beneficis i benefici per acció	202
Nota 4 – Gestió de riscos financers.....	204
Nota 5 – Recursos propis mínims i gestió de capital	249
Nota 6 – Valor raonable dels actius i passius	253
Nota 7 - Dipòsits en entitats de crèdit d'actiu	263
Nota 8 – Valors representatius de deute	264
Nota 9 – Instruments de capital.....	265
Nota 10 – Derivats de negociació d'actiu i passiu	267
Nota 11 – Crèdit a la clientela	268
Nota 12 – Ajustos a actius financers i passius financers per macrocobertures.....	273
Nota 13 – Derivats de cobertura d'actiu i passiu	273
Nota 14 – Actius no corrents en venda i passius associats amb actius no corrents en venda	276
Nota 15 – Participacions	278
Nota 16 – Actiu material	279
Nota 17 - Actiu intangible.....	282
Nota 18 – Resta d'actius.....	287
Nota 19 – Dipòsits d'entitats de crèdit de passiu	288
Nota 20 – Dipòsits de la clientela	289
Nota 21 – Dèbits representats per valors negociables	290
Nota 22 – Passius subordinats	291
Nota 23 – Altres passius financers.....	294
Nota 24 – Passius per contractes d'assegurances.....	294
Nota 25 – Provisions, actius i passius contingents	296
Nota 26 - Fons propis	301
Nota 27 – Ajustos per valoració	307
Nota 28 – Interessos minoritaris.....	308
Nota 29 – Riscos contingents.....	309
Nota 30 – Compromisos contingents	310
Nota 31 – Recursos de clients de fora del balanç	311
Nota 32 – Interessos, rendiments i càrregues assimilades.....	311
Nota 33 – Comissions	314
Nota 34 – Resultats d'operacions financeres (net)	315
Nota 35 – Altres productes d'explotació	315
Nota 36 – Altres càrregues d'explotació	316
Nota 37 – Despeses d'administració	317
Nota 38 – Pèrdues per deteriorament d'actius financers (net)	320
Nota 39 – Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius.....	321
Nota 40 – Guanys (pèrdues) en la baixa d'actius no classificats com a no corrents en venda.....	321
Nota 41 – Diferència negativa en combinacions de negoci.....	322
Nota 42 – Guanys (pèrdues) d'actius no corrents en venda no classificats per operacions interrompudes.....	322
Nota 43 – Informació segmentada	322
Nota 44 – Situació fiscal (impost sobre beneficis)	326
Nota 45 – Transaccions amb parts vinculades.....	330
Nota 46 – Retribucions i saldos amb els membres del Consell d'Administració i l'alta direcció.....	331
Nota 47 – Altra informació.....	334
Nota 48 – Esdeveniments posteriors.....	335
Annex I – Societats del grup Banc Sabadell	336
Annex II –Entitats estructurades – Fons de titulització	356
Annex III –Informació dels emissors en el mercat hipotecari i sobre el registre comptable especial hipotecari	357
Annex IV – Informació dels emissors en les cèdules territorials i sobre el registre comptable especial territorial.....	363
Annex V – Detall de les emissions vives i passius subordinats del grup	365
Annex VI – Informe bancari anual	371

Informe de gestió

Balanços de situació consolidats del grup Banc Sabadell

El 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014

En milers d'euros

Actiu	Nota	2015	2014 (*)
Caixa i dipòsits en bancs centrals		6.139.459	1.189.787
Cartera de negociació		2.312.118	2.206.035
Dipòsits en entitats de crèdit		-	-
Crèdit a la clientela		-	-
Valors representatius de deute	8	792.460	578.797
Instruments de capital	9	112	45.068
Derivats de negociació	10	1508.446	1582.170
<i>Promemòria: Prestats o en garantia</i>		-	-
Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		77.328	137.148
Dipòsits en entitats de crèdit		-	-
Crèdit a la clientela		-	-
Valors representatius de deute		-	-
Instruments de capital	9	77.328	137.148
<i>Promemòria: Prestats o en garantia</i>		-	-
Actius financers disponibles per a la venda		23.460.356	21.095.619
Valors representatius de deute	8	22.887.626	20.393.061
Instruments de capital	9	572.730	702.558
<i>Promemòria: Prestats o en garantia</i>		5.778.397	6.393.792
Inversions creditícies		154.754.303	117.895.179
Dipòsits en entitats de crèdit	7	6.206.088	4.623.197
Crèdit a la clientela	11	146.816.737	110.835.723
Valors representatius de deute	8	1.732.478	2.436.259
<i>Promemòria: Prestats o en garantia</i>		1.349.574	772.211
Cartera d'inversió al venciment		-	-
<i>Promemòria: Prestats o en garantia</i>		-	-
Ajustos a actius financers per macrocobertures	12	7.693	-
Derivats de cobertura	13	700.813	910.173
Actius no corrents en venda	14	2.542.386	2.249.935
Participacions	15	340.996	513.227
Entitats associades		340.996	513.227
Contractes d'assegurances vinculats a pensions	25	153.631	162.713
Actius per reassurances		14.739	11.827
Actiu material	16	4.188.526	3.982.866
Immobilitzat material		1846.621	1613.287
D'ús propi		1709.523	1532.917
Credits en arrendament operatiu		137.098	80.370
Inversions immobiliàries		2.341.905	2.369.579
<i>Promemòria: Adquirit en arrendament financer</i>		-	-
Actiu intangible	17	2.080.570	1.591.296
Fons de comerç		1092.777	1084.146
Un altre actiu intangible		987.793	507.150
Actius fiscals		7.255.450	7.127.981
Corrents		678.938	983.818
Diferits	44	6.576.512	6.144.163
Resta d'actius	18	4.599.403	4.271.887
Existències		3.655.548	4.021.357
Altres		943.855	250.530
Total actiu		208.627.771	163.345.673

(*) Es presenta únicament i exclusivament, a efectes comparatius (nota 1).

Les notes 1 a 48 descrites en la memòria i els annexos adjunts formen part integrant del balanç de situació consolidat el 31 de desembre de 2015.

Balanços de situació consolidats del grup Banc Sabadell

El 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014

En milers d'euros

Passiu	Nota	2015	2014 (*)
Cartera de negociació		1.636.826	1.726.143
Dipòsits de bancs centrals		-	-
Dipòsits d'entitats de crèdit		-	-
Dipòsits de la clientela		-	-
Dèbits representats per valors negociables		-	-
Derivats de negociació	10	1484.922	1549.973
Posicions curtes de valors		151.904	176.170
Altres passius financers		-	-
Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		-	-
Dipòsits de bancs centrals		-	-
Dipòsits d'entitats de crèdit		-	-
Dipòsits de la clientela		-	-
Dèbits representats per valors negociables		-	-
Passius subordinats		-	-
Altres passius financers		-	-
Passius financers a cost amortitzat		189.468.677	145.580.114
Dipòsits de bancs centrals		11.566.070	7.201.546
Dipòsits d'entitats de crèdit	19	14.724.718	16.288.193
Dipòsits de la clientela	20	132.876.312	98.208.370
Dèbits representats per valors negociables	21	26.406.617	20.196.329
Passius subordinats	22	1472.779	1012.362
Altres passius financers	23	2.422.181	2.673.314
Ajustos a passius financers per macrocobertures	12	16.330	68.020
Derivats de cobertura	13	681.461	460.296
Passius associats amb actius no corrents en venda	14	-	-
Passius per contractes d'assegurances	24	2.218.295	2.389.571
Provisions	25	346.225	395.215
Fons per a pensions i obligacions similars		115.018	122.441
Provisions per a impostos i altres contingències legals		51.971	51.821
Provisions per a riscos i compromisos contingents		113.679	131.861
Altres provisions		65.557	89.092
Passius fiscals		580.357	879.855
Corrents		88.214	66.094
Diferits	44	492.143	813.761
Resta de passius		911.939	630.507
Total passiu		195.860.110	152.129.721

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (nota 1).

Les notes 1 a 48 descrites en la memòria i els annexos adjunts formen part integrant del balanç de situació consolidat el 31 de desembre de 2015.

Balanços de situació consolidats del grup Banc Sabadell

El 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014

En milers d'euros

Patrimoni net	Nota	2015	2014 (*)
Fons propis	26	12.274.945	10.223.743
Capital		679.906	503.058
Escripturat		679.906	503.058
<i>Menys: Capital no exigít</i>		-	-
Prima d'emissió		7.935.665	5.710.626
Reserves		3.175.065	2.991.627
Reserves (pèrdues) acumulades		3.022.769	2.890.915
Reserves (pèrdues) d'entitats valorades pel mètode de la participació		152.296	100.712
Altres instruments de capital		14.322	734.131
D'instruments financers compostos		-	727.567
Resta d'instruments de capital		14.322	6.564
<i>Menys: Valors propis</i>		(238.454)	(87.376)
Resultat de l'exercici atribuït a l'entitat dominant		708.441	371.677
<i>Menys: Dividends i retribucions</i>		-	-
Ajustos per valoració	27	455.606	937.416
Actius financers disponibles per a la venda		579.295	844.641
Cobertures dels fluxos d'efectiu		16.412	237.552
Cobertures d'inversions netes en negocis a l'estranger		17.927	-
Diferències de canvi		(23.690)	2.005
Actius no corrents en venda		-	-
Entitats valorades pel mètode de la participació		16.510	17.964
Resta d'ajustos per valoració		(150.848)	(164.746)
Interessos minoritaris	28	37.110	54.793
Ajustos per valoració		(39)	1517
Resta		37.149	53.276
Total patrimoni net		12.767.661	11.215.952
Total patrimoni net i passiu		208.627.771	163.345.673
Promemòria:			
Riscos contingents	29	8.356.167	9.132.560
Compromisos contingents	30	21.130.614	14.769.638

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (nota 1).

Les notes 1 a 48 descrites en la memòria i els annexos adjunts formen part integrant del balanç de situació consolidat el 31 de desembre de 2015.

Comptes de pèrdues i guanys consolidats del grup Banc Sabadell

Corresponents als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014

En milers d'euros

	Nota	2015	2014 (*)
Interessos i rendiments assimilats	32	4.842.356	4.513.497
Interessos i càrregues assimilades	32	(1.639.526)	(2.253.791)
Marge d'interessos		3.202.830	2.259.706
Rendiments d'instruments de capital		2.912	8.628
Resultats d'entitats valorades pel mètode de la participació		48.795	101
Comissions percebudes	33	1.166.677	970.588
Comissions pagades	33	(163.333)	(109.697)
Resultats d'operacions financeres (net)	34	1.208.161	1.763.604
Cartera de negociació		150.440	42.968
Altres instruments financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		109	476
Instruments financers no valorats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		1.052.288	1.721.229
Altres		5.324	(1.069)
Diferències de canvi (net)		137.926	99.556
Altres productes d'explotació	35	390.944	437.711
Ingressos de contractes d'assegurances i reassegurances emesos		174.226	256.332
Vendes i ingressos per prestació de serveis no financers		61.507	30.910
Resta de productes d'explotació		155.211	150.469
Altres càrregues d'explotació	36	(516.542)	(629.671)
Despeses de contractes d'assegurances i reassegurances		(218.431)	(306.699)
Variació d'existències		-	(4.186)
Resta de càrregues d'explotació		(298.111)	(318.786)
Marge brut		5.478.370	4.800.526
Despeses d'administració	37	(2.286.515)	(1.773.318)
Despeses de personal		(1.457.341)	(1.202.604)
Altres despeses generals d'administració		(829.174)	(570.714)
Amortització	16 y 17	(328.862)	(278.104)
Dotacions a provisions (net)		20.216	170.094
Pèrdues per deteriorament d'actius financers (net)	38	(1.528.567)	(1.779.558)
Inversions creditícies		(1.396.177)	(1.763.848)
Altres instruments financers no valorats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	9	(132.390)	(15.710)
Resultat de l'activitat d'explotació		1.354.642	1.139.640

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (nota 1).

Les notes 1a 48 descrites en la memòria i els annexos adjunts formen part integrant del compte de pèrdues i guanys consolidat el 31 de desembre de 2015.

Comptes de pèrdues i guanys consolidats del grup Banc Sabadell

Corresponents als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014

En milers d'euros

	Nota	2015	2014 (*)
Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius (net)	39	(643.944)	(451.562)
Fons de comerç i un altre actiu intangible	17	(1)	-
Altres actius	18	(643.943)	(451.562)
Guanys (pèrdues) en la baixa d'actius no classificats com a no corrents en venda	40	(16.960)	236.948
Diferència negativa en combinacions de negocis	41	231.891	-
Guanys (pèrdues) d'actius no corrents en venda no classificats per operacions interrompudes	42	(180.868)	(438.633)
Resultat abans d'operacions interrompudes i impostos		744.761	486.393
Impost sobre beneficis	44	(32.516)	(109.748)
Resultat de l'exercici abans d'operacions interrompudes		712.245	376.645
Resultat d'operacions interrompudes (net)		-	-
Resultat consolidat de l'exercici		712.245	376.645
Resultat atribuït a l'entitat dominant		708.441	371.677
Resultat atribuït a interessos minoritaris	28	3.804	4.968
<i>Benefici per acció (en euros)</i>		<i>0,14</i>	<i>0,09</i>
<i>Benefici bàsic per acció considerant l'efecte de les obligacions necessàriament convertibles i altres instruments de patrimoni (en euros)</i>		<i>0,14</i>	<i>0,08</i>
<i>Benefici diluït per acció (en euros)</i>		<i>0,14</i>	<i>0,08</i>

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (nota 1).

Les notes 1a 48 descrites en la memòria i els annexos adjunts formen part integrant del compte de pèrdues i guanys consolidat el 31 de desembre de 2015.

Estats de canvis en el patrimoni net del grup Banc Sabadell

Estats d'ingressos i despeses reconeguts consolidats
Corresponents als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014

En milers d'euros

	2015	2014 (*)
Resultat consolidat de l'exercici	712.245	376.645
Altres ingressos i despeses reconeguts	(483.367)	818.130
Partides que no seran reclassificades a resultats	(10.317)	16.323
Pèrdues i guanys actuuarials en plans de pensions de prestació definida	(14.738)	23.319
Actius no corrents en venda	-	-
Entitats valorades pel mètode de la participació	-	-
Impost sobre beneficis relacionat amb partides que no seran reclassificades a resultats	4.421	(6.996)
Partides que podran ser reclassificades a resultats	(473.050)	801.807
Actius financers disponibles per a la venda:	(379.597)	880.790
Guanys (pèrdues) per valoració	723.428	2.157.190
Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	(1103.025)	(1276.400)
Altres reclassificacions	-	-
Cobertures dels fluxos d'efectiu:	(315.914)	384.531
Guanys (pèrdues) per valoració	(392.627)	380.340
Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	76.713	4.191
Imports transferits al valor inicial de les partides cobertes	-	-
Altres reclassificacions	-	-
Cobertures d'inversions netes en negocis a l'estranger:	25.611	-
Guanys (pèrdues) per valoració	25.611	-
Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	-	-
Altres reclassificacions	-	-
Diferències de canvi:	(38.401)	24.405
Guanys (pèrdues) per valoració	(38.401)	24.405
Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	-	-
Altres reclassificacions	-	-
Actius no corrents en venda:	-	-
Guanys (pèrdues) per valoració	-	-
Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	-	-
Altres reclassificacions	-	-
Entitats valorades pel mètode de la participació:	(1.454)	15.604
Guanys (pèrdues) per valoració	(1.454)	15.604
Imports transferits al compte de pèrdues i guanys	-	-
Altres reclassificacions	-	-
Resta d'ingressos i despeses reconeguts	34.593	(166.579)
Impost sobre beneficis relacionat amb partides que podran ser reclassificades a resultats	202.112	(336.944)
Total ingressos i despeses reconeguts	228.878	1.194.775
Atribuïts a l'entitat dominant	226.631	1.188.279
Atribuïts a interessos minoritaris	2.247	6.496

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (nota 1).

Les notes 1 a 48 descrites en la memòria i els annexos adjunts formen part integrant de l'estat consolidat d'ingressos i despeses reconeguts el 31 de desembre de 2015.

L'estat d'ingressos i despeses reconeguts consolidats juntament amb els estats totals de canvis en el patrimoni net consolidats del grup Banc Sabadell formen l'estat de canvis en el patrimoni net.

Estats de canvis en el patrimoni net del grup Banc Sabadell

Estats totals de canvis en el patrimoni net consolidat
Corresponents als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014

En milers d'euros

	Patrimoni net atribuït a l'entitat dominant											Interessos minoritaris	Total patrimoni net	
	Fons propis										Ajustos per valoració			Total
	Capital	Prima d'emissió	Reserves (pèrdues) acumulades	Reserves (pèrdues) d'entitats valorades pel mètode de participació	Altres instruments de capital	Menys: valors propis	Resultat de l'exercici atribuït a l'entitat dominant	Menys: dividends i retribucions	Total fons propis					
Saldo final el 31/12/2014 (*)	503.058	5.710.626	2.890.915	100.712	734.131	(87.376)	371.677	-	10.223.743	937.416	11.161.159	54.793	11.215.952	
Ajust per canvis de criteri comptable	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ajust per errors	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Saldo inicial ajustat (*)	503.058	5.710.626	2.890.915	100.712	734.131	(87.376)	371.677	-	10.223.743	937.416	11.161.159	54.793	11.215.952	
Total ingressos i despeses reconeguts	-	-	-	-	-	-	708.441	-	708.441	(481.810)	226.631	2.247	228.878	
Altres variacions del patrimoni net	176.848	2.225.039	131.854	51.584	(719.809)	(151.078)	(371.677)	-	1.342.761	-	1.342.761	(19.930)	1.322.831	
Augments de capital	175.559	2.209.489	(44.256)	-	(727.567)	-	-	-	163.225	-	163.225	-	163.225	
Reduccions de capital	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Conversió de passius financers en capital (**)	1289	18.409	-	-	-	-	-	-	18.698	-	18.698	-	18.698	
Incrementos d'altres instruments de capital	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Reclassificació de passius financers a altres instruments de capital	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Distribució de dividends	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Operacions amb instruments de capital propi (net)	-	-	7.440	-	-	(201.756)	-	-	(194.316)	-	(194.316)	-	(194.316)	
Traspasos entre partides de patrimoni net (***)	-	(50.678)	320.093	51.584	-	50.678	(371.677)	-	-	-	-	-	-	
Incrementos / (Reduccions) per combinacions de negocis	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Dotació discrecional a obres i fons socials	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Pagaments amb instruments de capital (****)	-	-	1371	-	7.758	-	-	-	9.129	-	9.129	-	9.129	
Resta d'incrementos (reduccions) de patrimoni net	-	47.819	(152.794)	-	-	-	-	-	(104.975)	-	(104.975)	(19.930)	(124.905)	
Saldo final el 31/12/2015	679.906	7.935.665	3.022.769	152.296	14.322	(238.454)	708.441	-	12.274.945	455.606	12.730.551	37.110	12.767.661	

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (nota 1).

Les notes 1a-48 descrites en la memòria i els annexos adjunts formen part integrant de l'estat consolidat de canvis en el patrimoni net el 31 de desembre de 2015.

Es mostren els moviments principals dels fons propis en detall en la nota 26, excepció menora del contrari.

L'estat d'ingressos i despeses reconeguts consolidats juntament amb els estats totals de canvis en el patrimoni net consolidats del grup Banc Sabadell formen l'estat de canvis en el patrimoni net.

(**) Vegeu la nota 22.

(***) Vegeu la nota 3.

(****) Vegeu la nota 37.

Estats de canvis en el patrimoni net del grup Banc Sabadell

Estats totals de canvis en el patrimoni net consolidat
Corresponents als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014

En milers d'euros	Patrimoni net atribuït a l'entitat dominant												Interessos minoritaris	Total patrimoni net
	Fons propis										Ajustos per valoració	Total		
	Capital	Prima d'emissió	Reserves (pèrdues) acumulades	Reserves (pèrdues) d'entitats valorades pel mètode de participació	Altres instruments de capital	Menys: valors propis	Resultat de l'exercici atribuït a l'entitat dominant	Menys: dividendes i retribucions	Total fons propis					
Saldo final el 31/12/2013 (*)	501.435	5.760.506	2.794.955	153.523	738.476	(57.442)	145.915	-	10.037.368	120.814	10.158.182	58.243	10.216.425	
Ajust per canvis de criteri comptable	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Ajust per errors	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Saldo inicial ajustat (*)	501.435	5.760.506	2.794.955	153.523	738.476	(57.442)	145.915	-	10.037.368	120.814	10.158.182	58.243	10.216.425	
Total ingressos i despeses reconeguts	-	-	-	-	-	-	371.677	-	371.677	816.602	1.188.279	6.496	1.194.775	
Altres variacions del patrimoni net	1.623	(49.880)	95.960	(52.811)	(4.345)	(29.934)	(145.915)	-	(185.302)	-	(185.302)	(9.946)	(195.248)	
Augments de capital	247	6.905	(12)	-	(6.970)	-	-	-	-	-	-	-	-	
Reduccions de capital	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Conversió de passius financers en capital	1376	23.002	-	-	-	-	-	-	24.378	-	24.378	-	24.378	
Incrementos d'altres instruments de capital	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Reclassificació de passius financers a altres instruments de capital	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Distribució de dividendes (**)	-	-	-	-	-	-	(40.115)	-	(40.115)	-	(40.115)	-	(40.115)	
Operacions amb instruments de capital propi (net)	-	-	17.272	-	-	(108.825)	-	-	(91.553)	-	(91.553)	-	(91.553)	
Traspessos entre partides de patrimoni net (**)	-	(78.891)	158.611	(52.811)	-	78.891	(105.800)	-	-	-	-	-	-	
Incrementos / (Reduccions) per combinacions de negocis	-	-	(36.363)	-	-	-	-	-	(36.363)	-	(36.363)	-	(36.363)	
Dotació discrecional a obres i fons socials	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Pagaments amb instruments de capital	-	-	-	-	6.564	-	-	-	6.564	-	6.564	-	6.564	
Resta d'incrementos (reduccions) de patrimoni net	-	(896)	(43.378)	-	(3.939)	-	-	-	(48.213)	-	(48.213)	(9.946)	(58.159)	
Saldo final el 31/12/2014	503.058	5.710.626	2.890.915	100.712	734.131	(87.376)	371.677	-	10.223.743	937.416	11.161.159	54.793	11.215.952	

(*) Es presenta únicament i exclusivament, a efectes comparatius (nota 1).
Les notes 1 a 48 descrites en la memòria i els annexos adjunts formen part integrant de l'estat consolidat de canvis en el patrimoni net el 31 de desembre de 2015.
(**) Vegeu la nota 3.

Estats de fluxos d'efectiu consolidats del grup Banc Sabadell

Corresponents als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014

En milers d'euros

		2015	2014 (*)
Fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació	Nota	1.705.568	(663.949)
Resultat consolidat de l'exercici	26	712.245	376.645
Ajustos per obtenir els fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació		2.175.554	2.747.918
Amortització	16 y 17	328.862	278.104
Altres ajustos (a)		1846.692	2.469.814
Augment/disminució net dels actius d'explotació		8.374.625	3.012.073
Cartera de negociació		53.282	316.411
Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		(59.820)	(3.386)
Actius financers disponibles per a la venda		1344.438	1254.942
Inversions creditícies		6.815.892	173.366
Altres actius d'explotació		220.833	1270.740
Augment/disminució net dels passius d'explotació		7.497.237	(601.011)
Cartera de negociació		(137.280)	280.598
Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		-	-
Passius financers a cost amortitzat		8.318.13	(1702.215)
Altres passius d'explotació		(684.296)	820.606
Cobrament/Pagament per impost sobre beneficis		(304.843)	(175.427)
Fluxos d'efectiu de les activitats d'inversió		2.028.121	(1.137.467)
Pagaments		4.665.091	2.267.971
(-) Actius materials	16	626.863	634.313
(-) Actius intangibles	17	186.397	176.376
(-) Participacions	15	116.469	75.795
(-) Entitats dependents i altres unitats de negoci	2	2.361.922	-
(-) Actius no corrents i passius associats en venda	14	1.373.440	1.381.487
(-) Cartera d'inversió al venciment		-	-
(-) Altres pagaments relacionats amb activitats d'inversió		-	-
Cobraments		6.693.212	1.130.504
(+) Actius materials (b)	16	413.257	488.115
(+) Actius intangibles		-	-
(+) Participacions (c)	15	277.236	206.468
(+) Entitats dependents i altres unitats de negoci		-	-
(+) Actius no corrents i passius associats en venda (b)	14	581.311	435.921
(+) Cartera d'inversió al venciment		-	-
(+) Altres cobraments relacionats amb activitats d'inversió	2	5.421.408	-

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (nota 1).

(a) Inclou les dotacions a fons per correcció de valor per deteriorament i a fons per provisions que no han suposat una sortida d'efectiu per al grup.

(b) Els imports inclouen el benefici o la pèrdua per l'alienació.

(c) Inclou el benefici o la pèrdua generada per l'alienació de les participacions i els dividendes percebuts de societats que consoliden pel mètode de la participació.

(d) Aquest epígraf reflecteix principalment els pagaments realitzats per abonar el cupó (vegeu la nota 26) i les despeses d'ampliació de capital.

Les notes 1a 48 descrites en la memòria i els annexos adjunts formen part integrant de l'estat consolidat de fluxos d'efectiu el 31 de desembre de 2015.

Estats de fluxos d'efectiu consolidats del grup Banc Sabadell

Corresponents als exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014

En milers d'euros

	Nota	2015	2014 (*)
Fluxos d'efectiu de les activitats de finançament		1.221.727	(227.242)
Pagaments		710.165	596.800
(-) Dividends	26	21.172	40.115
(-) Passius subordinats		87.505	52.306
(-) Amortització d'instruments de capital propi		-	-
(-) Adquisició d'instruments de capital propi	26	519.652	461.112
(-) Altres pagaments relacionats amb activitats de finançament (d)		81.836	43.267
Cobraments		1.931.892	369.558
(+) Passius subordinats		-	-
(+) Emissió d'instruments de capital propi	26	1606.556	-
(+) Alienació d'instruments de capital propi	26	325.336	369.558
(+) Altres cobraments relacionats amb activitats de finançament		-	-
Efecte de les variacions dels tipus de canvi		(5.744)	16.547
Augment/(Disminució) net de l'efectiu i equivalents		4.949.672	(2.012.111)
Efectiu i equivalents a l'inici del període		1.189.787	3.201.898
Efectiu i equivalents al final del període		6.139.459	1.189.787
Promemòria:			
Fluxos d'efectiu corresponents a:			
Interessos rebuts		4.888.454	4.174.193
Interessos pagats		1930.625	2.656.839
Dividends percebuts		2.912	8.628
Components de l'efectiu i equivalents al final del període			
(+) Caixa		734.362	512.935
(+) Saldos equivalents a l'efectiu en bancs centrals		5.405.097	676.852
(+) Altres actius financers		-	-
(-) Menys: Descoberts bancaris reintegrables a la vista		-	-
Total efectiu i equivalents al final del període		6.139.459	1.189.787
<i>del qual: en poder d'entitats consolidades, però no disponible pel grup</i>		-	-

(*) Es presenta, únicament i exclusivament, a efectes comparatius (nota 1).

(a) Inclou les dotacions a fons per correcció de valor per deteriorament i a fons per provisions que no han suposat una sortida d'efectiu per al grup.

(b) Els imports inclouen el benefici o la pèrdua per l'alienació.

(c) Inclou el benefici o la pèrdua generada per l'alienació de les participacions i els dividendes percebuts de societats que consoliden pel mètode de la participació.

(d) Aquest epígraf reflecteix principalment els pagaments realitzats per abonar el cupó (vegeu la nota 26) i les despeses d'ampliació de capital.

Les notes 1 a 48 descrites en la memòria i els annexos adjunts formen part integrant de l'estat consolidat de fluxos d'efectiu el 31 de desembre de 2015.

MEMÒRIA DELS COMPTES ANUALS CONSOLIDATS DEL GRUP BANC SABADELL

Per als exercicis acabats el 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014.

Nota 1 – Activitat, polítiques i pràctiques de comptabilitat

Activitat

Banco de Sabadell, S.A. (a partir d'ara, també Banc Sabadell o el banc), amb domicili social a Sabadell, plaça de Sant Roc, 20, té per objecte social el desenvolupament de l'activitat bancària i està subjecte a la normativa i les regulacions de les entitats bancàries que operen a Espanya.

El banc és societat dominant d'un grup d'entitats (vegeu l'annex I) l'activitat de les quals controla directament o indirectament i que constitueixen, juntament amb aquest, el grup Banc Sabadell (a partir d'ara, el grup).

Bases de presentació

Els comptes anuals consolidats de l'exercici de 2015 del grup s'han elaborat d'acord amb el que estableixen les Normes Internacionals d'Informació Financera adoptades per la Unió Europea (NIIF) d'aplicació al tancament de l'exercici de 2015, tenint en compte la Circular 4/2004 del Banc d'Espanya, de 22 de desembre, així com les seves modificacions successives i altres disposicions del marc normatiu d'informació financera aplicable al grup. Així, mostren la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera consolidada del grup el 31 de desembre de 2015 i dels resultats de les seves operacions, dels canvis en el patrimoni net i dels fluxos d'efectiu, consolidats, que s'han produït en l'exercici de 2015.

Els comptes anuals consolidats s'han preparat a partir dels registres de comptabilitat mantinguts pel banc i per cadascuna de les entitats restants integrades en el grup. Inclouen les reclassificacions i els ajustos necessaris per homogeneïtzar els principis i les polítiques comptables, així com els criteris de valoració als aplicats pel grup, descrits en aquesta mateixa nota.

La informació continguda en aquests comptes anuals consolidats és responsabilitat dels administradors de l'entitat dominant del grup. Els comptes anuals consolidats de l'exercici de 2015 del grup han estat formulats pels administradors de Banc Sabadell en la reunió del Consell d'Administració de 28 de gener de 2016, i estan pendents d'aprovació per la Junta General d'Accionistes, la qual s'espera que els aprovi sense canvis significatius.

Aquests comptes anuals consolidats, llevat de menció en sentit contrari, es presenten en milers d'euros.

Normes i interpretacions emeses per l'International Accounting Standards Board (IASB) que han entrat en vigor en l'exercici de 2015

Durant l'exercici de 2015 no ha entrat en vigor cap norma significativa adoptada per la Unió Europea.

Normes i interpretacions emeses per l'IASB no vigents

En la data de formulació d'aquests comptes anuals consolidats, s'enumeren les normes i interpretacions més significatives per al grup publicades per l'IASB, però que no havien entrat encara en vigor, perquè la seva data d'efectivitat és posterior a la data dels comptes anuals consolidats o bé perquè no han estat encara adoptades per la Unió Europea.

Normes i interpretacions	Títol	Aplicació obligatòria per a exercicis iniciats a partir de:
<i>Aprovades per a la seva aplicació a la UE</i>		
Modificació de la NIC 19	Plans de beneficis definits: aportacions dels empleats	1 de febrer de 2015
Modificació de la NIC 16 i la NIC 38	Aclariment dels mètodes acceptables de depreciació i amortització	1 de gener de 2016
Modificació de la NIIF 11	Comptabilització d'adquisicions de participacions en operacions conjuntes	1 de gener de 2016
Modificació de la NIIF 10, la NIIF 12 i la NIC 28	Entitats d'inversió: Aplicant l'excepció a la consolidació	1 de gener de 2016
Modificació de la NIC 1	Iniciativa d'informació a revelar	1 de gener de 2016
<i>No aprovades per a la seva aplicació a la UE</i>		
NIIF 9	Instruments financers	1 de gener de 2018
NIIF 15	Ingressos d'activitats ordinàries procedents de contractes amb clients	1 de gener de 2018
NIC 12	Impost als guanys	1 de gener de 2017
NIIF 16	Arrendaments	1 de gener de 2019

El grup ha avaluat els impactes que es deriven d'aquestes normes i interpretacions i ha decidit no exercir-ne l'aplicació anticipada, en cas que sigui possible. Així mateix, llevat que a continuació s'indiqui el contrari, la direcció estima que la seva adopció no tindrà un impacte significatiu per al grup.

Aprovades per a la seva aplicació a la UE

Modificació de la NIC 19 "Plans de beneficis definits: aportacions dels empleats"

Aquestes modificacions de la NIC 19 aclareixen i modifiquen els requeriments de comptabilització per a les aportacions dels empleats o tercers a un pla de prestació definida.

En particular, si l'import de les aportacions és independent al nombre d'anys de servei (per exemple, quan les aportacions són un percentatge fix del salari dels empleats), es permet que una entitat reconegui aquestes aportacions com una reducció del cost del servei en el període en què es presta el servei relacionat, en comptes d'atribuir les aportacions als períodes de servei.

Si l'import de les aportacions depèn del nombre d'anys de servei, les modificacions requereixen que una entitat atribueixi aquestes aportacions als períodes de servei utilitzant el mateix mètode d'atribució requerit a la NIC 19 per als beneficis bruts.

La modificació descrita als paràgrafs anteriors no té cap efecte per al grup, atès que el col·lectiu cobert pels plans de prestació definida no hi fa aportacions.

Modificacions de les NIC 16 i 38 “Aclariment dels mètodes acceptables de depreciació i amortització”

Les modificacions de les NIC 16 i 38 pretenen aclarir l'ús dels mètodes d'amortització basats en els ingressos. Les dues normes estableixen que el mètode de depreciació utilitzat ha de reflectir el patró d'acord amb el qual s'espera que siguin consumits, per part de l'entitat, els beneficis econòmics futurs de l'actiu. L'IASB ha aclarit que, tret de determinades excepcions, un mètode de depreciació basat en els ingressos generats per una activitat que inclou l'ús de l'actiu no és un mètode apropiat. Això es deu al fet que reflectiria el patró dels beneficis econòmics que es generen per operar el negoci (del qual forma part l'actiu) en comptes dels beneficis econòmics que es consumeixen a través de l'ús de l'actiu.

El grup no espera que aquestes modificacions afectin els mètodes d'amortització utilitzats actualment, ja que en la majoria de casos no s'utilitzen mètodes basats en els ingressos.

Modificacions de la NIIF 11 “Comptabilització d'adquisicions de participacions en operacions conjuntes”

Les modificacions de la NIIF 11 proporcionen una guia per comptabilitzar l'adquisició d'una participació en una operació conjunta l'activitat de la qual constitueix un negoci. En particular, les modificacions estableixen que s'han d'aplicar tots els principis sobre la comptabilització de les combinacions de negocis de la NIIF 3 i altres NIIF, excepte els que entrin en conflicte amb les guies de la NIIF 11 modificada.

Durant l'exercici de 2015, el grup no ha adquirit cap participació que es pugui trobar sota l'abast d'aquestes modificacions (vegeu la nota 2).

Modificació de la NIIF 10, la NIIF 12 i la NIC 28 “Entitats d'inversió: Aplicant l'excepció a la consolidació”

Les modificacions aclareixen tres aspectes sobre l'aplicació del requeriment per a les entitats d'inversió de valorar les dependents a valor raonable en lloc de consolidar-les. Les modificacions proposades:

- Confirmen que l'excepció de presentar estats financers consolidats continua afectant les dependents d'una entitat d'inversió que són elles mateixes entitats dominants.
- Aclareixen quan una entitat d'inversió dominant hauria de consolidar una dependent que proporciona serveis relacionats amb la inversió en comptes de valorar aquesta dependent a valor raonable.
- Simplifiquen l'aplicació del mètode de posada en equivalència per a una entitat que no és en si mateixa una entitat d'inversió però que té una participació en una associada que és una entitat d'inversió.

Entren en vigor per als exercicis anuals que comencin a partir de l'1 de gener de 2016, i se'n permet l'aplicació anticipada.

Modificació de la NIC 1 “Iniciativa d'informació a revelar”

Les modificacions de la NIC 1 sorgeixen de la iniciativa de l'IASB per millorar la informació publicada per les entitats, i suposen canvis en la redacció actual de la NIC 1 pel que fa a facilitar l'ús del judici professional en la preparació d'aquesta informació. Les modificacions fan canvis molt concrets en la NIC 1 i afecten conceptes com la importància relativa, l'estructura de les notes i la informació a revelar sobre les polítiques comptables entre d'altres.

Tot i que aquesta modificació encara no s'ha aprovat per a la seva aplicació a la UE, en la preparació d'aquests comptes anuals consolidats el grup ha considerat la naturalesa de les seves operacions, així com les polítiques que els usuaris dels estats financers esperarien que es revelessin, considerant tant el sector com els negocis en què opera; tot això de manera consistent amb les recomanacions emeses per l'ESMA.

NIIF 9 “Instruments financers”

El juliol de 2014, l'IASB va publicar la versió completa de la NIIF 9 amb data de primera aplicació l'1 de gener de 2018. Aquesta norma, que substituirà l'actual NIC 39 “Instruments financers: reconeixement i valoració”, estableix de manera comprensiva el conjunt de requeriments comptables per al registre i la valoració dels actius i passius financers.

Respecte a la classificació i valoració dels actius financers, l'enfocament de la NIIF 9 es basa en el fet de considerar de manera conjunta tant les característiques dels fluxos de caixa que es deriven dels instruments com el model de negoci sota el qual es gestionen. En aquest sentit, es redueixen en la pràctica el nombre de carteres i els models de deteriorament previstos actualment a la NIC 39, entre aquestes, les classificacions “d'actius financers disponibles per a la venda” i “inversions mantingudes fins al venciment”. Els actius financers els fluxos de caixa dels quals només representen pagaments de principal i interessos i que es mantenen en un model de negoci amb l'objectiu de cobrar els fluxos anteriors s'hauran de valorar a cost amortitzat. En contraposició, si l'objectiu del model de negoci fos tant cobrar els fluxos com vendre'ls, aquests mateixos actius s'haurien de valorar a valor raonable i registrar els canvis de valoració en altres ingressos i despeses. La resta d'actius financers, entre ells els que incorporen derivats implícits, s'han de valorar íntegrament a valor raonable amb canvis registrats en el compte de pèrdues i guanys. Aquest nou enfocament afectarà els instruments que es podran reportar sota la NIIF 9 a cost amortitzat i a valor raonable amb canvis registrats en altres ingressos i despeses reconeguts.

Per a tots els actius que no estiguin valorats a valor raonable amb canvis registrats en el compte de pèrdues i guanys, les entitats han de reconèixer les pèrdues esperades de crèdit. Per fer-ho, hauran de diferenciar entre els actius la qualitat creditícia dels quals no ha empitjorat de manera significativa des del seu reconeixement inicial d'aquells actius que sí que ho han fet.

És precisament la part corresponent al deteriorament de valor de la NIIF 9 la que presenta canvis més substancials respecte a l'actual model de NIC 39 basat en la comptabilització de les pèrdues incorregudes per risc de crèdit. En particular, la NIIF 9 requereix que una entitat basi el seu mesurament de les provisions per insolvències utilitzant un enfocament de deteriorament que diferencia entre tres estats. El mesurament de les pèrdues esperades depèn de si s'ha produït un increment significatiu en el risc de crèdit des del reconeixement inicial, de tal manera que: (i) la pèrdua esperada en l'horitzó temporal de dotze mesos (estat 1) afecta tots els actius (des del seu reconeixement inicial) sempre que no hi hagi un increment significatiu del risc de crèdit, i (ii) la pèrdua esperada total (estats 2 i 3) s'ha de registrar quan s'ha produït l'increment significatiu del risc de crèdit, mesurat en base individual o col·lectiva. Per als actius financers considerats com a deteriorats que es troben classificats en l'estat 3, els interessos financers es meriten sobre el valor net comptable.

L'avaluació respecte de si s'ha produït un increment significatiu en el risc de crèdit s'ha de basar en informació raonable i sustentable que estigui disponible sense cost o sense un esforç desproporcionat, que sigui indicativa d'increments en el risc creditici des del reconeixement inicial, i ha de reflectir informació històrica, corrent i prospectiva (*forward-looking*).

De la comparació del nou model de pèrdua esperada previst a la NIIF 9 amb l'actual model de pèrdua incorreguda previst a la NIC 39 convé destacar el següent:

- Amb la NIIF 9 es reconeixen pèrdues per risc de crèdit per a totes les activitats típiques de préstec i crèdit originades pel grup, incloent-hi els nous préstecs que es concedeixin, així com per a tots els títols de renda fixa (sobirana o no) que s'adquireixin i de manera independent a la seva qualificació creditícia en el moment del seu reconeixement inicial.
- Hi haurà un increment en el judici necessari per determinar la informació prospectiva (*forward-looking*) i les hipòtesis de crèdit durant la vida d'un préstec, i com aquestes hipòtesis s'incorporen a la valoració de la pèrdua esperada.
- El mètode usat per al càlcul de la pèrdua esperada és més complex, en certa manera comparable a la complexitat associada a l'ús de models avançats IRB a l'efecte de capital, emprant conceptes similars com ara la probabilitat d'impagament (PD – *probability of default*), la quantificació de quantes pèrdues poden resultar en l'impagament (LGD – *loss given default*) i l'exposició dels saldos deguts quan es dona l'impagament (EAD – *exposure at default*).
- Hi haurà grans factors que poden donar lloc a variabilitat en les pèrdues de crèdit esperades. Per exemple, tots els canvis en les probabilitats d'impagament (PD) generaran canvis en la suma total de pèrdues que cal reconèixer sota l'enfocament de pèrdua esperada, la qual cosa no succeeix necessàriament amb el model de pèrdua incorreguda.

En relació amb els passius financers, les categories previstes en la NIIF 9 són similars a les ja existents actualment en la NIC 39, i la seva valoració no canviarà excepte pel requisit de registrar les variacions en el valor raonable relacionades amb el risc propi de crèdit com un component del patrimoni en cas de mantenir passius financers a què s'ha aplicat l'opció de valor raonable.

Per a la comptabilitat de cobertures (excloent-ne la part relativa a macrocobertures), s'ha reemplaçat la granularitat dels requeriments actuals de la NIC 39 per un nou model capaç de reflectir millor en els estats financers les activitats internes de gestió de riscos. Hi ha canvis respecte a la NIC 39 en diversos aspectes, com ara partides cobertes, instruments de cobertura, comptabilització del valor temporal de les opcions i avaluació de l'eficàcia. No obstant això, les millores més importants fan referència a la possibilitat de cobrir riscos no financers, per la qual cosa seran d'especial aplicació a entitats no financeres.

Si bé l'IASB permet l'aplicació anticipada de la NIIF 9, la Comissió Europea encara no l'ha endossat. Per tant, això impossibilita l'aplicació de manera anticipada d'aquesta norma o qualsevol de les seves fases a les entitats europees.

La direcció estima que la futura aplicació de la NIIF 9 pot tenir un impacte significatiu en el valor dels actius i passius financers reportats actualment, en particular pel que fa a l'estimació de les provisions per insolvències. El grup va iniciar a finals de l'exercici de 2014 els treballs preparatoris per implementar aquesta norma, els quals s'han intensificat de manera significativa durant tot l'exercici de 2015, especialment els necessaris per al desenvolupament d'una metodologia de càlcul de les pèrdues esperades que requerirà canvis extensius en els sistemes i processos del grup així com en la governança de la informació financera i el seu encaix amb les pràctiques existents en la gestió del risc de crèdit. Els diferents plans de treball que suporten la implementació de la NIIF 9 no s'han completat en la data de formulació d'aquests comptes anuals.

Per tot això, el grup encara no ha pogut quantificar el possible impacte derivat del nou model de pèrdua esperada.

NIIF 15 "Ingressos d'activitats ordinàries procedents de contractes amb clients"

La NIIF 15 estableix els nous requeriments per al reconeixement d'ingressos basant-se en el principi que una entitat ha de reconèixer ingressos per reflectir la transferència dels béns o serveis promesos als clients en una quantitat tal que reflecteixi la consideració a què l'entitat espera tenir dret a canvi d'aquests béns o serveis.

Aquest principi es reflecteix en un model de reconeixement d'ingressos. Aquest model consta de cinc passos, entre els quals les entitats han d'identificar obligacions d'acompliment separades en els contractes amb clients, assignar el preu de la transacció a les diferents obligacions que s'hagin identificat i reconèixer ingressos quan o a mesura que l'entitat satisfaci la seva obligació d'acompliment. Així, s'espera que la norma tingui més impacte en les empreses que venen productes i serveis en una oferta combinada o les que participen en projectes de llarg termini, com ara les que operen en el sector de telecomunicacions, programari, enginyeria, construcció i immobiliari.

Tenint en compte les activitats principals del grup i el fet que la norma no és aplicable als instruments financers i altres drets o obligacions contractuals sota l'abast de la NIC 39 (i NIIF 9 quan entri en vigor), el grup no espera que es derivin impactes significatius de l'aplicació futura d'aquesta norma.

NIC 12 "Impost als guanys"

El passat 19 de gener l'IASB va publicar les modificacions a la NIC 12 "Impost als guanys". Aquesta norma conté els requisits necessaris per mesurar actius o passius per impostos diferits; les esmenes fetes aclareixen com s'han de comptabilitzar els actius per impostos diferits relacionats amb els instruments de deutes valorats a valor raonable. La norma és aplicable obligatòriament a partir de l'1 de gener de 2017, però es pot optar per aplicar-la anticipadament.

NIIF 16 “Arrendaments”

El gener de 2016, l'IASB va publicar una nova norma sobre arrendaments, que deroga la NIC 17 “Arrendaments”, fruit d'un projecte conjunt amb el FASB. L'IASB i el FASB han arribat a les mateixes conclusions en moltes àrees relacionades amb la comptabilització dels contractes d'arrendament, incloent-hi la definició d'un arrendament, l'exigència, com a regla general, de reflectir els arrendaments en el balanç i la valoració dels passius per arrendaments. L'IASB i el FASB també van acordar no incorporar canvis substancials a la comptabilització per part de l'arrendador, i es van mantenir requisits similars als de la normativa vigent anteriorment. Hi continuen havent diferències entre l'IASB i el FASB pel que fa al reconeixement i la presentació de les despeses relacionades amb els arrendaments en el compte de resultats i en l'estat de fluxos d'efectiu.

La norma és aplicable obligatòriament a partir de l'1 de gener de 2019. Es pot optar per aplicar-la anticipadament, però només si alhora s'aplica la NIIF 15 “Ingressos ordinaris procedents de contractes amb clients”.

Utilització de judicis i estimacions en l'elaboració dels comptes anuals consolidats

La preparació dels comptes anuals consolidats exigeix l'ús de certes estimacions comptables. Així mateix, exigeix a la direcció que exerceixi el seu judici en el procés d'aplicar les polítiques comptables del grup. Aquestes estimacions poden afectar l'import dels actius i passius i el desglossament dels actius i passius contingents en la data dels comptes anuals consolidats, així com l'import dels ingressos i despeses durant el període d'aquests. Les principals estimacions efectuades es refereixen als conceptes següents:

- Les pèrdues per deteriorament de determinats actius financers (notes 1.d, 7, 8, 9 i 11).
- Les hipòtesis utilitzades en el càlcul actuarial dels passius i compromisos per retribucions postocupació, així com les utilitzades en el càlcul dels passius per contractes d'assegurança (notes 1.p, 1.r, 24 i 25).
- La vida útil dels actius materials i intangibles (notes 1.j, 1.l, 16 i 17).
- La valoració dels fons de comerç de consolidació (notes 1./i 17).
- El valor raonable d'actius financers no cotitzats (nota 6).
- El valor raonable dels actius immobiliaris mantinguts en el balanç (notes 1.i, 1.j, 1.m i 6).

Tot i que les estimacions estan basades en el millor coneixement de la direcció de les circumstàncies actuals i previsibles, els resultats finals podrien diferir d'aquestes estimacions.

Principis i polítiques comptables i criteris de valoració aplicats

A continuació, es descriuen els principis i les polítiques comptables, així com els criteris de valoració més significatius aplicats per elaborar aquests comptes anuals consolidats:

a) Principis de consolidació

En el procés de consolidació es distingeix entre entitats dependents, negocis conjunts, entitats associades i entitats estructurades.

Entitats dependents

Les entitats dependents són aquelles sobre les quals el grup té el control, situació que es produeix quan el grup està exposat, o té dret, a rendiments variables procedents de la seva implicació en la participada i té la capacitat d'influir en aquests rendiments a través del seu poder sobre aquesta.

Perquè es consideri que hi ha control ha de concórrer:

- Poder: un inversor té poder sobre una participada quan té drets en vigor que li proporcionen la capacitat de dirigir les activitats rellevants, és a dir, les que afecten de manera significativa els rendiments de la participada.
- Rendiments: un inversor està exposat, o té dret, a rendiments variables per la seva implicació en la participada quan els rendiments que obté per aquesta implicació poden variar en funció de l'evolució econòmica de la participada. Els rendiments de l'inversor poden ser només positius, només negatius o alhora positius i negatius.
- Relació entre poder i rendiments: un inversor controla una participada si l'inversor no tan sols té poder sobre la participada i està exposat, o té dret, a uns rendiments variables per la seva implicació en la participada, sinó també la capacitat d'utilitzar el seu poder per influir en els rendiments que obté per aquesta implicació en la participada.

Així mateix, el grup pren en consideració qualsevol fet o circumstància que pugui incidir en l'avaluació de si hi ha control o no, així com les anàlisis descrites en les guies d'aplicació de la normativa de referència (per exemple, si el grup manté una participació directa o indirecta de més del 50% dels drets de vot de l'entitat que s'avalua).

En el moment d'adquirir el control d'una entitat dependent, el grup aplica el mètode d'adquisició que preveu el marc normatiu (vegeu la nota 1.b), llevat que es tracti de l'adquisició d'un actiu o grup d'actius.

Els estats financers de les entitats dependents es consoliden amb les del banc per aplicació del mètode d'integració global.

La participació de tercers en el patrimoni net del grup es presenta en l'epígraf d'interessos minoritaris del balanç de situació, i la part del resultat de l'exercici atribuïble a aquests es presenta en l'epígraf de resultat atribuït a interessos minoritaris del compte de pèrdues i guanys.

Negocis conjunts

Són aquelles entitats sobre les quals es tenen acords contractuals de control conjunt, en virtut dels quals les decisions sobre les activitats rellevants les prenen de manera unànime les altres entitats amb qui comparteix el control, i es té dret als seus actius nets.

Les participacions en negocis conjunts es valoren per aplicació del mètode de la participació, és a dir, per la fracció del patrimonial net que representa la participació de cada entitat en el seu capital una vegada considerats els dividends percebuts d'aquestes i altres eliminacions patrimonials.

El grup no disposa de participacions en negocis conjunts.

Entitats associades

Són entitats associades aquelles sobre les quals el grup exerceix una influència significativa, que es manifesta, en general, encara que no exclusivament, pel fet de mantenir una participació, directament o indirectament, del 20% o més dels drets de vot de la participada.

En els comptes consolidats, les entitats associades es valoren pel mètode de la participació.

Entitats estructurades

Una entitat estructurada és una entitat que ha estat dissenyada de manera que els drets de vot o similars no siguin el factor decisiu a l'hora de decidir qui controla l'entitat.

En els casos en què el grup participa en entitats, o les constitueix, per a la transmissió de riscos o altres fins, o amb l'objectiu de permetre l'accés als clients a determinades inversions, es determina, considerant el que estableix el marc normatiu, si hi ha control, segons s'ha descrit anteriorment, i, per tant, si han de ser objecte de consolidació o no. En particular, es prenen en consideració, entre d'altres, els factors següents:

- Anàlisi de la influència del grup en les activitats rellevants de l'entitat que puguin arribar a influir en l'import dels seus rendiments.
- Compromisos implícits o explícits del grup per donar suport financer a l'entitat.
- Identificació del gestor de l'entitat i anàlisi del règim de retribucions.
- Existència de drets d'exclusió (possibilitat de revocar els gestors).
- Exposició significativa del grup als rendiments variables dels actius de l'entitat.

Entre aquestes entitats es troben els denominats “fons de titulització d'actius”, que són consolidats en els casos en què, basant-se en l'anàlisi anterior, es determina que el grup ha mantingut el control. Hi ha acords contractuals de suport financer d'ús comú en el mercat de les titulitzacions, i no hi ha acords de suport financer significatiu addicional al que s'ha establert contractualment. Per tot això, es considera que, per a la pràctica totalitat de les titulitzacions realitzades pel grup, els riscos transferits no es poden donar de baixa de l'actiu del balanç i les emissions dels fons de titulització es registren com a passius dins del balanç del grup. El 31 de desembre de 2015, no hi havia cap suport financer significatiu del grup a titulitzacions no consolidades.

En el cas de les societats i els fons d'inversió i de pensions gestionats pel grup (en la major part dels casos, fons detallistes sense personalitat jurídica sobre els quals els inversors adquireixen unitats alíquotes que els proporcionen la propietat del patrimoni gestionat), es considera que no compleixen amb els requeriments del marc normatiu per considerar-los entitats estructurades, alhora que s'analitzen amb els mateixos criteris que la resta d'entitats dependents.

Aquestes societats i fons són autosuficients pel que fa a les seves activitats i no depenen d'una estructura de capital que els pugui arribar a impedir la realització de les seves activitats sense suport financer addicional, per la qual cosa no són objecte de consolidació.

En l'annex II es facilita el detall de les entitats estructurades del grup.

En tots els casos, la consolidació dels resultats generats per les societats que s'integren en el grup en un exercici es realitza tenint en compte, únicament, els relatius al període comprès entre la data d'adquisició i el tancament de l'exercici. Així mateix, la consolidació dels resultats generats per les societats alienades en l'exercici s'efectua tenint en compte, únicament, els relatius al període comprès entre l'inici de l'exercici i la data d'alienació.

En el procés de consolidació s'han eliminat tots els saldos i les transaccions importants entre les societats que integren el grup en la proporció que els correspongui en funció del mètode de consolidació aplicat.

Les entitats financeres i asseguradores del grup, tant dependents com associades i independentment del país on estiguin localitzades, estan subjectes a la supervisió i regulació de diferents organismes. Les lleis vigents en les diferents jurisdiccions, juntament amb la necessitat de complir amb uns requeriments mínims de capital i l'actuació supervisora, són circumstàncies que podrien afectar la capacitat d'aquestes entitats bancàries per transferir fons en forma de diners en efectiu, dividends, préstecs o bestretes.

En la nota 2 s'inclou la informació sobre les adquisicions i alienacions més significatives que han tingut lloc en l'exercici, mentre que en l'annex I es facilita informació significativa sobre les societats que s'integren en el grup.

b) Combinacions de negocis

Una combinació de negocis és una transacció, o qualsevol altre esdeveniment, pel qual el grup obté el control d'un negoci o diversos. El registre comptable de les combinacions de negocis s'efectua per aplicació del mètode de l'adquisició.

D'acord amb aquest mètode, l'adquirent ha de reconèixer en els seus estats financers els actius adquirits i els passius assumits, incloent-hi els que l'entitat adquirida no tenia reconeguts comptablement. Alhora, aquest mètode requereix la valoració de la contraprestació lliurada en la combinació de negocis i l'assignació d'aquesta, en la data d'adquisició, als actius i passius, juntament amb els passius contingents de l'entitat adquirida assumits, segons el seu valor raonable.

El grup reconeix un fons de comerç en els comptes anuals consolidats si en la data d'adquisició hi ha una diferència positiva entre:

- la suma de la contraprestació lliurada més l'import de tots els interessos minoritaris i el valor raonable de les participacions prèvies en el negoci adquirit, i
- el valor raonable dels actius i passius reconeguts.

Si la diferència és negativa, es reconeix en el compte de pèrdues i guanys.

En els casos en què l'import de la contraprestació depengui d'esdeveniments futurs, qualsevol contraprestació contingent és reconeguda com a part de la contraprestació lliurada i mesurada pel seu valor raonable en la data d'adquisició. Així mateix, els costos associats a l'operació no formen, a aquests efectes, part del cost de la combinació de negocis.

Si el cost de la combinació de negocis o el valor raonable assignat als actius, passius o passius contingents de l'entitat adquirida no es poden determinar de manera definitiva, la comptabilització inicial de la combinació de negocis es considerarà provisional. En tot cas, el procés ha de quedar completat en el termini màxim d'un any des de la data d'adquisició i amb efecte en aquesta data.

Els interessos minoritaris en l'entitat adquirida es valoren prenent com a base el percentatge proporcional dels actius nets identificats de l'entitat adquirida. En el cas de compres i alienacions d'aquests interessos minoritaris, es comptabilitzen com a transaccions de capital quan no donen lloc a un canvi de control. No es reconeix cap pèrdua ni guany en el compte de pèrdues i guanys consolidat i no es torna a valorar el fons de comerç inicialment reconegut. Qualsevol diferència entre la contraprestació lliurada o rebuda i la disminució o l'augment dels interessos minoritaris, respectivament, es reconeix en reserves.

Pel que fa a les aportacions no monetàries de negocis a entitats associades o controlades conjuntament en què es produeix una pèrdua de control sobre aquests, la política comptable del grup suposa el registre en el compte de pèrdues i guanys consolidat del guany o la pèrdua completa, i valora la participació romanent al seu valor raonable, si escau.

c) Valoració dels instruments financers i registre de les variacions sorgides en la seva valoració posterior

Tots els instruments financers es registren inicialment pel seu valor raonable (vegeu-ne la definició en la nota 6), que, llevat d'evidència en contra, coincideix amb el preu de la transacció. Com a norma general, les compres i vendes convencionals d'actius financers es comptabilitzen, en el balanç del grup, aplicant la data de liquidació.

Les variacions en el valor dels instruments financers amb origen en la meritació d'interessos i conceptes assimilats es registren en el compte de pèrdues i guanys en el capítol d'interessos, excepte en el cas dels derivats de negociació. Els dividendes percebuts d'altres societats es registren en el compte de pèrdues i guanys de l'exercici en què neix el dret de percebre'ls.

Les variacions en les valoracions que es produeixin amb posterioritat al registre inicial per causes diferents de les esmentades en el paràgraf anterior es tracten en funció de com queden classificats els actius i passius financers:

Cartera de negociació

La cartera de negociació inclou els actius i passius financers que s'han adquirit o emès per tal d'efectuar-los o readquirir-los a curt termini o que són part d'una cartera d'instruments financers identificats i gestionats conjuntament per a la qual s'han portat a terme actuacions recents per obtenir guanys a curt termini. També es consideren cartera de negociació les posicions curtes de valors com a conseqüència de vendes d'actius adquirits temporalment amb pacte de retrocessió no opcional o de valors rebuts en préstec, així com els instruments derivats que no compleixen la definició de contracte de garantia financera ni s'han designat com a instruments de cobertura comptable.

Els derivats financers implícits en altres instruments financers o en altres contractes principals es registren separatament com a derivats quan els seus riscos i característiques no estan estretament relacionats amb els dels contractes principals i sempre que aquests contractes principals no es trobin classificats en els epígrafs de cartera de negociació o d'altres actius o passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys.

Les variacions en el valor raonable es registren directament en el compte de pèrdues i guanys.

Altres actius i passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys

Aquesta categoria inclou els instruments financers que, designats en el seu reconeixement inicial, tenen la consideració d'instruments financers híbrids i estan valorats íntegrament pel seu valor raonable. També inclou els actius financers que es gestionen conjuntament amb passius per contractes d'assegurança valorats pel seu valor raonable o que es gestionen conjuntament amb passius financers i derivats per tal de reduir significativament l'exposició global al risc de tipus d'interès.

Les variacions en el valor raonable es registren directament en el compte de pèrdues i guanys.

Actius financers disponibles per a la venda

Aquesta categoria inclou els valors representatius de deute i els instruments de capital, que no són participacions en societats dependents, associades o negocis conjunts, i no s'han classificat en altres categories.

Les variacions del valor raonable es registren transitòriament, netes d'impostos, en l'epígraf d'ajustos per valoració del patrimoni net consolidat, llevat que procedeixin de diferències de canvi derivades d'actius financers monetaris que es registren en el compte de pèrdues i guanys.

Els imports inclosos en l'epígraf d'ajustos per valoració continuen formant part del patrimoni net consolidat fins que es produeixi la baixa en el balanç de situació de l'actiu en què tenen el seu origen, moment en què es cancel·len contra el compte de pèrdues i guanys o fins que es determini l'existència d'un deteriorament en el valor de l'instrument financer.

Inversions creditícies

Les inversions creditícies inclouen els actius financers que, pel fet que no es negocien en un mercat actiu ni és obligatori valorar-los pel seu valor raonable, tenen fluxos d'efectiu d'import determinat o determinable i en què es recuperarà tot el desemborsament fet pel grup, excloent-ne les raons imputables a la solvència del deutor. Es recull la inversió procedent de l'activitat típica de crèdit, com ara els imports d'efectiu disposats i pendents d'amortitzar pels clients en concepte de préstec o els dipòsits prestats a altres entitats, sigui quina sigui la seva instrumentació jurídica, i els valors representatius de deute no cotitzat, així com els deutes contrets pels compradors de béns o usuaris de serveis, que constitueixen part del negoci del grup.

En el seu reconeixement inicial es registren pel seu valor raonable, incorporant-hi els costos directament relacionats amb la transacció.

Després del seu reconeixement inicial es valoren a cost amortitzat, el qual s'ha d'entendre com el cost d'adquisició corregit pels reemborsaments de principal i la part imputada en el compte de pèrdues i guanys, utilitzant el mètode del tipus d'interès efectiu, de la diferència entre el cost inicial i el valor corresponent de reemborsament al venciment. Així mateix, el cost amortitzat es minora per qualsevol reducció de valor per deteriorament reconeguda directament com una disminució de l'import de l'actiu o mitjançant un compte corrector o partida compensadora del seu valor.

El tipus d'interès efectiu és el tipus d'actualització que iguala exactament el valor d'un instrument financer amb els fluxos d'efectiu estimats durant la vida esperada de l'instrument, a partir de les seves condicions contractuals, com ara opcions d'amortització anticipada, però sense considerar pèrdues per risc de crèdit futures. Per als instruments financers a tipus d'interès fix, el tipus d'interès efectiu coincideix amb el tipus d'interès contractual establert en el moment de la seva adquisició més, si escau, les comissions que, per la seva naturalesa, siguin assimilables a un tipus d'interès. En els instruments financers a tipus d'interès variable, el tipus d'interès efectiu coincideix amb la taxa de rendiment vigent per tots els conceptes fins a la primera revisió del tipus d'interès de referència que hagi de tenir lloc.

Els interessos meritats calculats pel mètode del tipus d'interès efectiu es registren en el capítol d'interessos i rendiments assimilats del compte de pèrdues i guanys consolidat.

Passius financers a cost amortitzat

Els passius financers a cost amortitzat corresponen als passius financers que no tenen cabuda en els capítols restants del balanç de situació consolidat i que responen a les activitats típiques de captació de fons de les entitats financeres, siguin quins siguin la seva forma d'instrumentalització i el seu termini de venciment.

En particular, s'inclou en aquesta categoria el capital amb naturalesa de passiu financer que es correspon amb l'import dels instruments financers emesos pel grup que, tenint la naturalesa jurídica de capital, no compleixen els requisits per poder-se qualificar com a patrimoni net a efectes comptables. Bàsicament, són les accions emeses que no incorporen drets polítics i la rendibilitat de les quals s'estableix en funció d'un tipus d'interès, fix o variable.

Després del seu reconeixement inicial es valoren a cost amortitzat, aplicant criteris anàlegs a les inversions creditícies i registrant els interessos meritats calculats pel mètode del tipus d'interès efectiu en el capítol d'interessos i càrregues assimilades del compte de pèrdues i guanys consolidat. Tanmateix, en el cas en què el grup disposi de discrecionalitat respecte al pagament dels cupons associats als instruments financers emesos i classificats com a passius financers, la política comptable del grup es basa en el fet de reconèixer aquests amb càrrec a reserves.

En relació amb els instruments financers, les valoracions a valor raonable es detallen en la nota 6.

d) Deteriorament del valor dels actius financers

Un actiu financer es considera deteriorat i, per tant, se'n corregeix el valor comptable per reflectir l'efecte d'aquest deteriorament, quan hi ha una evidència objectiva que s'ha produït un esdeveniment o l'efecte combinat de diversos esdeveniments que dona lloc a:

- En el cas d'instruments de deute, incloent-hi els crèdits i valors representatius de deute, un impacte negatiu en els fluxos d'efectiu futurs que es van estimar en el moment de formalitzar la transacció.
- En el cas d'instruments de capital, que no se'n podrà recuperar el valor comptable.

Com a criteri general, la correcció de valor comptable dels instruments financers a causa del seu deteriorament s'efectua amb càrrec al compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici en què es manifesta aquest deteriorament, i les recuperacions de les pèrdues registrades prèviament, si s'escau, també es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici en què el deteriorament desapareix o es redueix. No obstant això, la recuperació de les pèrdues per deteriorament registrades prèviament corresponents a instruments de capital classificats com a actius financers disponibles per a la venda es reconeixen en l'epígraf d'ajustos per valoració del patrimoni net consolidat.

El càlcul del deteriorament dels actius financers es realitza en funció del tipus d'instrument i d'altres circumstàncies que els puguin afectar, un cop tingudes en compte les garanties rebudes. El grup reconeix tant comptes correctors, quan es constitueixen provisions per insolvències per cobrir les pèrdues estimades, com sanejaments directes contra l'actiu, quan s'estima que la recuperació és remota.

Elements valorats a cost amortitzat

Amb l'objectiu de determinar les pèrdues per deteriorament, el grup porta a terme un seguiment dels deutors de caràcter individual, almenys per a tots els que siguin significatius, i col·lectiu per als grups d'actius financers que presenten característiques de risc de crèdit similars indicatives de la capacitat dels deutors per pagar els imports pendents. Quan un instrument concret no es pugui incloure en cap grup d'actius amb característiques de risc similars, s'analitzarà exclusivament de manera individual per determinar si està deteriorat i, si s'escau, per estimar la pèrdua per deteriorament.

El grup disposa de polítiques, mètodes i procediments per estimar les pèrdues en què es pot incórrer com a conseqüència dels riscos de crèdit que manté, tant per la insolvència atribuïble a les contraparts com per risc de país. Aquestes polítiques, mètodes i procediments s'apliquen en la concessió, l'estudi i la formalització dels instruments de deute i exposicions fora de balanç, així com en la identificació del seu possible deteriorament i, si s'escau, en el càlcul dels imports necessaris per a la cobertura de les pèrdues estimades.

Pel que fa a la cobertura per risc de crèdit, el banc ha de complir amb els requeriments establerts pel Banc d'Espanya, que són els que s'expliquen a continuació i que, amb la normativa vigent al tancament d'aquest exercici, no preveuen la utilització de models interns sense la seva autorització (fins ara només s'han autoritzat models interns per a la seva utilització en el càlcul de capital regulador).

Així, doncs, amb caràcter general, el grup calcula les cobertures per risc de crèdit com s'indica a continuació:

- Correccions de valor específiques per risc de crèdit (estimades individualment o col·lectivament):
  - Actius dubtosos per raó de la morositat de la contrapart: Els instruments de deute, sigui quin sigui el titular o la garantia, que tinguin algun import vençut amb més de noranta dies d'antiguitat es proveeixen tenint en compte l'antiguitat dels imports impagats, les garanties aportades i la situació econòmica de la contrapart i dels garants. També es consideren els riscos contingents en què l'avalat hagi incorregut en morositat.
  - Actius dubtosos per raons diferents de la morositat de la contrapart: Els instruments de deute que, sense concórrer raons per classificar-los com a dubtosos per raó de la morositat, presenten dubtes raonables sobre el seu reemborsament en els termes pactats contractualment es proveeixen prenent en consideració la diferència entre l'import registrat en l'actiu i el valor actual dels fluxos d'efectiu que s'espera cobrar.

L'evidència de deteriorament d'un actiu o grup d'actius inclou dades observables sobre aspectes com ara (i) dificultats financeres significatives del deutor (tenint en compte factors com el ràting intern, la probabilitat d'impagament associada, fons propis o EBITDA negatius i descensos en vendes), (ii) retards continuats en el pagament d'interessos o principal, (iii) si l'entrada en concurs o liquidació és probable, i (iv) altres dades observables o condicions econòmiques nacionals que indiquin una reducció en els fluxos futurs des del reconeixement inicial (atur, preu dels immobles...).

- Actius dubtosos per materialització del risc de país: Es considera risc de país el risc que concorre en les contraparts residents en un determinat país per circumstàncies diferents del risc comercial habitual (risc sobirà, risc de transferència o riscos derivats de l'activitat financera internacional). El grup classifica les operacions efectuades amb tercers en diferents grups en funció de l'evolució econòmica dels països, la seva situació política, el marc regulador i institucional i la capacitat i experiència de pagaments, i assigna a cada un d'ells els percentatges de provisió per insolvència que es deriven de l'anàlisi.

Són actius dubtosos per materialització del risc de país les operacions amb obligats finals residents en països que presenten dificultats prolongades per fer front al servei del seu deute, en què es considera dubtosa la possibilitat de recobriment, així com les exposicions fora de balanç la recuperació de les quals es consideri remota a causa de les circumstàncies imputables al país. Els nivells de provisió per aquest concepte no són significatius en relació amb el saldo total de les provisions per insolvències constituïdes.

Les operacions classificades com a dubtoses es reclassifiquen com a riscos normals quan, com a conseqüència del cobrament total o parcial dels imports impagats, desapareguin les causes que al seu dia van motivar la seva classificació en dubtoses, llevat que subsisteixin altres raons que n'aconsellin el manteniment en aquesta categoria.

- Correccions de valor col·lectives per a pèrdues incorregudes, però no comunicades (estimades col·lectivament):

Per als instruments de deute i riscos contingents el valor dels quals no s'ha deteriorat o analitzat amb caràcter individual, el grup estima la pèrdua incorreguda, pendent d'assignar a operacions concretes, sobre la base de l'experiència de pèrdues històriques per a actius amb característiques de risc de crèdit similars a les del grup. En aquest sentit, s'utilitzen procediments estadístics pels quals s'obtenen uns imports similars a la diferència entre l'import registrat per a aquests instruments i el valor actual dels fluxos d'efectiu que s'espera cobrar per al grup, descomptats al tipus d'interès contractual mitjà.

L'experiència de pèrdues històriques s'ajusta sobre la base de dades observables amb l'objectiu de reflectir l'efecte de les condicions actuals, així com per suprimir els efectes de condicions del període històric que no existeixen en l'actualitat. Les estimacions dels canvis en els fluxos d'efectiu futurs reflecteixen les indicacions dels canvis produïts en dades observables que es van produint període a període (per exemple, en les taxes d'atur i els preus dels immobles).

A hores d'ara, i pels motius indicats anteriorment, el banc aplica els paràmetres resultants dels models estadístics que el Banc d'Espanya, a partir de la seva experiència i de la informació que té sobre el sector bancari espanyol, ha determinat per establir els rangs de provisions necessaris per a cada categoria de risc.

Per fer-ho s'apliquen uns percentatges que varien en funció de la classificació d'aquests instruments de deute en diferents subcategories.

En termes generals, el reconeixement en el compte de pèrdues i guanys consolidat de la meritació d'interessos sobre la base dels termes contractuals s'interromp per a tots els instruments de deute qualificats individualment com a deteriorats i per a aquells per als quals s'hagin calculat col·lectivament pèrdues per deteriorament pel fet de tenir imports vençuts amb una antiguitat superior a noranta dies. Els interessos pendents de pagament d'aquestes operacions (amb independència de si són operacions en processos de renegociació o no) es registren en comptes d'ordre com a "interessos en suspens". Si amb posterioritat es recuperen aquests interessos, l'import cobrat es reconeix en el compte de pèrdues i guanys.

El grup dóna de baixa del balanç les operacions que, després d'una anàlisi individualitzada, es considerin de molt difícil recuperació. Dins d'aquesta categoria de fallits s'inclouen els riscos dels clients que estan en concurs de creditors amb petició de liquidació, així com les operacions classificades com a dubtoses per raons de morositat amb una antiguitat superior als quatre anys, excepte els saldos que disposin de garanties eficaces suficients. Igualment s'hi inclouran operacions que, sense presentar cap de les dues situacions anteriors, tenen un deteriorament notori i irrecuperable de la seva solvència.

En les situacions anteriors, el grup dóna de baixa del balanç qualsevol import registrat juntament amb la seva provisió, sense perjudici de les actuacions que es puguin dur a terme per intentar aconseguir-ne el cobrament fins que no s'hagin extingit definitivament els drets de percebre'l, tant per prescripció o condonació com per altres causes.

Operacions de refinançament i reestructuració

Les polítiques i els procediments en matèria de gestió de risc de crèdit aplicats pel grup garanteixen un seguiment detallat dels acreditats, i posen de manifest la necessitat de realitzar provisions quan s'evidenciïn indicis de deteriorament de la seva solvència (vegeu la nota 4). Per això, el grup constitueix les provisions d'insolvències requerides per a les operacions en què la situació del seu acreditat així ho exigeixi abans de formalitzar les operacions de reestructuració/refinançament, que s'han d'entendre com:

- Operació de refinançament: es concedeix o utilitza per raons econòmiques o legals relacionades amb dificultats financeres, actuals o previsibles, del titular per cancel·lar una o diverses operacions concedides pel grup, o per la qual es posen aquestes operacions totalment o parcialment al corrent de pagaments, per tal de facilitar als titulars el pagament del seu deute (principal i interessos) perquè no pot, o es preveu que no ha de poder, complir amb les seves condicions dins el termini establert i en la forma escaient.
- Operació reestructurada: es modifiquen les condicions financeres d'una operació per raons econòmiques o legals relacionades amb les dificultats, actuals o previsibles, del titular, per tal de facilitar el pagament del deute (principal i interessos) perquè el titular no pot, o es preveu que no ha de poder, complir amb aquestes condicions dins el termini establert i en la forma escaient, encara que aquesta modificació estigui prevista en el contracte. En tot cas, es consideren com a reestructurades les operacions en què es modifiquen les condicions per allargar-ne el termini de venciment, variar el quadre d'amortització per minorar l'import de les quotes a curt termini o disminuir-ne la freqüència, o establir o allargar el termini de carència de principal, d'interessos o de tots dos, llevat que es pugui provar que les condicions es modifiquen per motius diferents de les dificultats financeres dels titulars i siguin anàlogues a les que aplicarien altres entitats en el mercat per a riscos similars.

La formalització de la modificació de les condicions contractuals no suposa un deteriorament significatiu addicional de la situació de l'acreditat que obligui a la constitució de provisions addicionals.

Si una operació està classificada en una categoria de risc determinada, l'operació de refinançament no suposa una millora automàtica en la seva consideració de risc. Només es considerarà la classificació en una categoria de menys risc si es produeix un increment quantitatiu i qualitatiu de les garanties eficaces que donen suport a l'operació i s'ha demostrat una millora significativa de la recuperació de l'operació continuada en el temps, de manera que no es produeixen millores immediates pel simple fet del refinançament.

Pel que fa als préstecs refinançats/reestructurats classificats com a normals, s'analitzen de manera específica les diferents tipologies d'operacions per, si escau, reclassificar-les en una categoria de més risc utilitzant les mateixes categories que les descrites en l'apartat anterior (és a dir, actius dubtosos per raó de la morositat de la contrapart, quan presentin impagaments superiors a noranta dies o, per raons diferents de la morositat, quan hi hagi dubtes raonables sobre la seva recuperabilitat).

Les estimacions de les pèrdues per deteriorament de crèdit que es determinin, i que siguin coherents amb aquesta classificació comptable del risc, es proveeixen en el mateix moment en què s'identifiquen. La metodologia d'estimació de les pèrdues per a aquestes carteres en general és similar a la de la resta d'actius financers descrits en l'apartat anterior. Però sí que es té en compte que, *a priori*, una operació que s'ha hagut de reestructurar per poder atendre les seves obligacions de pagament, ha de tenir una estimació de pèrdues superior a la d'una operació que mai no ha tingut problemes d'impagament (fora que s'aportin prou garanties addicionals eficaces que justifiquin el contrari).

Posteriorment a la qualificació inicial de l'operació, la qualificació a una categoria de menys risc estarà justificada per una evidència significativa de millora en l'expectativa de recuperació de l'operació, ja sigui perquè l'acreditat ha estat atenent durant un termini prolongat i sostingut de temps les seves obligacions de pagament o perquè el deute inicial s'ha repagat en un percentatge significatiu. Però l'operació continuarà estant identificada com una operació de reestructuració o refinançament.

Contrast de les provisions per risc de crèdit

A més dels requeriments del Banc d'Espanya esmentats, el banc també ha de complir amb els requeriments normatius de les NIIF, de manera que el grup contrasta les provisions determinades, tal com s'ha descrit anteriorment, amb les obtingudes a partir de models interns per al càlcul de la cobertura de les pèrdues per risc de crèdit per tal de confirmar que no hi ha diferències materials.

Per a aquests efectes el grup ha utilitzat la base d'informació que li proporcionen els seus models de gestió interna del risc de crèdit per construir una metodologia de càlcul de la pèrdua incorreguda partint dels paràmetres de probabilitat d'incompliment (PD – *probability of default*) referits al període que correspongui de la cartera no dubtosa, que determinarà la nova entrada en mora, la severitat d'aquesta nova entrada (LGD – *loss given default*), així com la severitat de la cartera dubtosa existent amb les especificacions següents:

- Probabilitat d'incompliment: En la determinació de la pèrdua incorreguda, el grup estima la probabilitat d'incompliment basant-se en dades històriques internes, de manera que reflecteixi la situació actual (pèrdua incorreguda) tant de l'estat dels pagaments dels prestataris de cada segment com de les condicions econòmiques locals o nacionals que es correlacionen amb incompliments en els actius del segment. En aquest sentit, s'estimen les PD (*point-in-time*) de cada tancament comptable que s'adaptin al moment actual del cicle econòmic en utilitzar freqüències d'incompliment observades dels períodes més recents. En el cas d'operacions de refinançament i reestructuració, les PD són superiors a la resta d'operacions en situació normal. Aquest increment de la PD és més gran o més petit en funció de les característiques de l'operació de refinançament.
- Severitat: S'estima de manera que reflecteixi estrictament la situació actual (pèrdua incorreguda) de capacitat de recuperació dels fluxos futurs dels actius.

Els paràmetres de risc anteriors s'han estimat segmentant la cartera en funció de les característiques dels actius que la componen. Entre aquestes característiques destaquen la tipologia d'actiu, d'acreditat, les garanties associades a l'actiu i la situació de morositat. A cadascun dels segments se li assigna la informació històrica de pèrdues que li correspongui.

Alhora, els paràmetres de risc s'han estimat sobre les dades internes històriques ajustades sobre la base de dades observables, per tal de reflectir, d'una banda, l'efecte de les condicions actuals, que poden no haver afectat el període del qual s'ha extret l'experiència històrica, i, de l'altra, per suprimir els efectes de condicions del període històric que no existeixen en l'actualitat. S'exclou qualsevol esdeveniment macroeconòmic o canvi advers en l'estat dels pagaments dels prestataris esperats amb posterioritat a la data d'anàlisi.

El 31 de desembre de 2015, l'estimació de les pèrdues incorregudes basant-se en aquests models interns, que determinen les pèrdues per deteriorament dels instruments de deute valorats a cost amortitzat, així com dels riscos contingents, no presenta diferències significatives respecte de les provisions determinades seguint els requeriments del Banc d'Espanya.

Instruments disponibles per a la venda

L'import de les pèrdues per deteriorament en què s'hagi incorregut en valors representatius de deute i instruments de capital inclosos en l'epígraf d'actius financers disponibles per a la venda és igual a la diferència positiva entre el seu cost d'adquisició, net de qualsevol amortització de principal, i el seu valor raonable menys qualsevol pèrdua per deteriorament prèviament reconeguda en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

Quan hi ha evidències objectives que la davallada en el valor raonable es deu al seu deteriorament, les minusvàlues latents reconegudes directament en l'epígraf d'ajustos per valoració en el patrimoni net es registren immediatament en el compte de pèrdues i guanys.

Per concloure sobre l'existència d'evidència objectiva de deteriorament de valor, el grup analitza l'existència de possibles esdeveniments causants de pèrdues com es detalla a continuació:

- Instruments de deute: De manera addicional als esdeveniments considerats per als elements valorats a cost amortitzat, el grup considera (i) l'increment de la probabilitat que l'emissor entri en una situació de reorganització financera, (ii) la desaparició d'un mercat actiu per a l'actiu financer en qüestió i (iii) la rebaixa en la qualificació creditícia.

En el cas d'instruments de deute sobirà, l'avaluació de possibles deterioraments es fa mitjançant l'anàlisi de les oscil·lacions en les cotitzacions de mercat motivades, principalment, per les variacions de primes de risc, així com l'anàlisi continuada de la solvència de cadascun dels estats.

- Instruments de capital: S'analitza si s'ha produït un descens prolongat o significatiu en el valor raonable de la inversió per sota del seu cost. En particular, el grup deteriora aquestes inversions davant descensos, determinats separatament, superiors a un període de divuit mesos o a un percentatge de caiguda del valor raonable del 40%, tenint en compte el nombre d'instruments que es manté per a cada inversió individualitzada i el seu preu unitari de cotització.

Per als instruments de capital no cotitzats el grup calcula una valoració per descompte de fluxos, utilitza variables i/o dades directament observables de mercat com ara un *net asset value* publicat, o dades comparables i multiplicadors sectorials d'emissors similars a fi de determinar les correccions de valor. Els instruments de capital valorats al seu cost d'adquisició constitueixen excepcions i no són significatius en relació amb els comptes anuals consolidats del grup. Al tancament de l'exercici de 2015 no hi ha inversions en instruments de patrimoni cotitzats per als quals al tancament no s'hagi considerat com a referència del seu valor raonable el preu de cotització.

Si amb posterioritat al reconeixement d'un deteriorament es recuperen totes o part d'aquestes pèrdues, el seu import es reconeix, per al cas de valors representatius de deute, en el compte de pèrdues i guanys consolidat del període de recuperació i, per al cas d'instruments de capital, en l'epígraf d'ajustos per valoració en el patrimoni net.

Resta d'instruments de capital

En el cas de les participacions en entitats associades, el grup estima l'import de les pèrdues per deteriorament per a cadascuna d'aquestes comparant el seu import recuperable amb el seu valor comptable. El deteriorament registrat és el resultat d'una anàlisi individualitzada de la cartera de participades, que es valoren en funció d'un valor liquidatiu o de les projeccions dels seus resultats, projeccions que s'agrupen segons els sectors d'activitat (immobiliària, renovables, industrial, financeres...), i s'avaluen els factors macroeconòmics i específics del sector que poden afectar l'activitat d'aquestes empreses, per estimar-ne així el valor en ús.

En particular, les participades asseguradores es valoren aplicant la metodologia *market consistent embedded value*; les relacionades amb l'activitat immobiliària, sobre la base del valor liquidatiu, i les participades financeres, a partir de múltiples sobre valor comptable i/o sobre benefici d'entitats cotitzades comparables.

Les pèrdues per deteriorament es registren en el compte de pèrdues i guanys del període en què es produeixen, i les recuperacions posteriors es registren en el compte de pèrdues i guanys del període de recuperació.

e) Operacions de cobertura

El grup utilitza els derivats financers per (i) facilitar aquests instruments als clients que els sol·liciten, (ii) gestionar els riscos de les posicions pròpies del grup (derivats de cobertura) o (iii) beneficiar-se dels canvis en els seus preus. En aquest sentit, utilitza tant derivats financers negociats en mercats organitzats com negociats bilateralment amb la contrapart fora de mercats organitzats (OTC).

Els derivats financers que no es poden tractar en qualitat de cobertura es consideren com a derivats de negociació. Les condicions perquè un derivat financer es pugui considerar com de cobertura són les següents:

- El derivat financer ha de cobrir el risc de variacions en el valor dels actius i passius produïdes per oscil·lacions del tipus d'interès i/o del tipus de canvi (cobertura de valors raonables), el risc d'alteracions en els fluxos d'efectiu estimats amb origen en actius i passius financers, compromisos i transaccions previstes altament probables (cobertura de fluxos d'efectiu) o el risc de la inversió neta en un negoci a l'estranger (cobertura d'inversions netes en negocis a l'estranger).
- El derivat financer ha d'eliminar eficaçment algun risc inherent a l'element o la posició coberts durant tot el termini previst de cobertura tant en termes d'eficàcia prospectiva com retrospectiva. Per fer-ho, el grup analitza si en el moment de contractar la cobertura s'espera que, en condicions normals, aquesta actuï amb un alt grau d'eficàcia i verifica durant tota la seva vida, mitjançant els tests d'efectivitat, que els resultats de la cobertura oscil·len en el rang de variació del 80% al 125% respecte al resultat de la partida coberta.
- S'ha de documentar adequadament que la contractació del derivat financer va tenir lloc específicament per servir de cobertura de determinats saldos o transaccions i la manera com es pensava aconseguir i mesurar aquesta cobertura eficaç, sempre que aquesta forma sigui coherent amb la gestió dels riscos propis que duu a terme el grup.

Les cobertures s'apliquen a elements o saldos individuals (microcobertures) o a carteres d'actius i passius financers (macrocobertures). En aquest últim cas, el conjunt dels actius o passius financers que s'han de cobrir comparteix el mateix tipus de risc, fet que es compleix quan la sensibilitat al canvi de tipus d'interès dels elements individuals coberts és similar.

Les variacions que es produeixen amb posterioritat a la designació de la cobertura, en la valoració dels instruments financers designats com a partides cobertes i dels instruments financers designats com a instruments de cobertura comptable, es registren de la manera següent:

- En les cobertures de valor raonable, les diferències produïdes en el valor raonable del derivat i de l'instrument cobert atribuïbles al risc cobert es reconeixen directament al compte de pèrdues i guanys consolidat utilitzant com a contrapartida els epígrafs del balanç en què es troba registrat l'element cobert o en l'epígraf de derivats de cobertura, segons que correspongui.

En les cobertures del valor raonable del risc de tipus d'interès d'una cartera d'instruments financers, els guanys o les pèrdues que sorgeixen en valorar l'instrument de cobertura es reconeixen directament en el compte de pèrdues i guanys consolidat, mentre que les pèrdues i els guanys que sorgeixen de la variació en el valor raonable de l'element cobert atribuïble al risc cobert es registren en el compte de pèrdues i guanys consolidat utilitzant com a contrapartida els epígrafs d'ajustos a actius (o passius financers) per macrocobertures, segons que correspongui. En aquest cas l'eficàcia es valora comparant l'import de la posició neta d'actius i passius de cada un dels períodes temporals amb l'import cobert designat per a cadascun d'ells, i es registra immediatament la part ineficaç en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

- En les cobertures de fluxos d'efectiu, les diferències de valor sorgides en la part de cobertura eficaç dels elements de cobertura es registren en l'epígraf d'ajustos per valoració – cobertures dels fluxos d'efectiu del patrimoni net. Aquestes diferències es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys consolidat en el moment en què les pèrdues o els guanys de l'element cobert es registren en resultats, quan s'executen les transaccions previstes o en la data de venciment de l'element cobert.
- En les cobertures d'inversions netes a l'estranger, les diferències de valoració sorgides en la part de cobertura eficaç dels elements de cobertura es registren transitòriament en l'epígraf d'ajustos per valoració – cobertures d'inversions netes en negocis a l'estranger del patrimoni net. Aquestes diferències es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys consolidat en el moment en què la inversió a l'estranger s'aliena o és baixa del balanç.
- Les diferències en valoració de l'instrument de cobertura corresponents a la part ineficaç de les operacions de cobertura de fluxos d'efectiu i d'inversions netes en negocis a l'estranger es registren directament en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

Si un derivat assignat com de cobertura, per la seva finalització, per la seva inefectivitat o per qualsevol altra causa, no compleix amb els requisits indicats anteriorment, aquest derivat passa a ser considerat com un derivat de negociació des del punt de vista comptable.

Quan la cobertura de valors raonables és discontinuada, els ajustos registrats prèviament en l'element cobert s'imputen a resultats utilitzant el mètode del tipus d'interès efectiu recalculat en la data en què cessa d'estar cobert i ha d'estar completament amortitzat al seu venciment.

En cas que s'interrompin les cobertures de fluxos d'efectiu, el resultat acumulat de l'instrument de cobertura reconegut en l'epígraf d'ajustos per valoració en el patrimoni net, mentre la cobertura era efectiva, es continuarà reconeixent en aquest capítol fins que la transacció coberta es produeixi, moment en què es registrarà en resultats, llevat que es prevegi que no s'efectuarà la transacció; en aquest cas es registrarà immediatament en resultats.

f) Garanties financeres

Es consideren garanties financeres els contractes pels quals el grup s'obliga a pagar unes quantitats específiques per un tercer en el supòsit que aquest no ho faci, amb independència de la seva forma jurídica, que pot ser, entre d'altres, la de fiança, aval financer, contracte d'assegurança o derivat de crèdit.

El grup reconeix els contractes de garanties financeres prestades en la partida d'altres passius financers pel seu valor raonable, que, al començament, i llevat que s'evidenciï el contrari, és el valor actual de les comissions i els rendiments que s'han de rebre. Simultàniament, reconeix com un crèdit en l'actiu l'import de les comissions i els rendiments assimilats cobrats a l'inici de les operacions i els comptes que s'han de cobrar pel valor actual dels fluxos d'efectiu futurs pendents de rebre.

En el cas particular de les fiances a llarg termini lliurades en efectiu a tercers en el marc de contractes de prestació de serveis, quan el grup garanteix un determinat nivell i volum d'acompliment en la prestació d'aquests serveis, el grup reconeix inicialment aquestes garanties pel seu valor raonable. La diferència entre el valor raonable i l'import desemborsat es considera com un pagament o cobrament anticipat per la prestació del servei, que s'imputa al compte de pèrdues i guanys durant el període en què es presti el servei. Posteriorment, el grup aplica criteris anàlegs als instruments de deute valorats a cost amortitzat.

Les garanties financeres es classifiquen en funció del risc d'insolvència imputable al client o a l'operació i, si escau, s'estima la necessitat de constituir provisions per a aquestes mitjançant l'aplicació de criteris similars per als instruments de deute valorats al seu cost amortitzat.

Els ingressos obtinguts dels instruments de garantia es registren en el capítol de comissions percebudes dels comptes de pèrdues i guanys i es calculen aplicant el tipus establert en el contracte del qual porten causa sobre l'import nominal de la garantia. Per a les fiances a llarg termini lliurades en efectiu a tercers, el grup reconeix en el capítol d'interessos i rendiments assimilats els interessos per la seva remuneració.

g) Transferències i baixa del balanç d'instruments financers

Els actius financers només es donen de baixa del balanç de situació quan s'han extingit els fluxos d'efectiu que generen o quan s'han transferit substancialment a tercers els riscos i beneficis que porten implícits. De manera similar, els passius financers només es donen de baixa del balanç quan s'han extingit les obligacions que generen o quan s'adquireixen amb la intenció de cancel·lar-los o de recol·locar-los novament.

En la nota 4 es detallen les transferències d'actius en vigor en el tancament dels exercicis de 2015 i de 2014, i s'indiquen les que no han suposat una baixa de l'actiu del balanç, mentre que en la nota 2 es detalla l'anàlisi de la transferència de riscos i beneficis en la venda del negoci de gestió del recobriment del grup, la formalització d'un contracte de reasserurança i la reorganització del seu negoci d'assegurances realitzades durant l'exercici de 2014.

h) Compensació d'instruments financers

Els actius i passius financers són objecte de compensació a l'efecte de presentació en el balanç de situació consolidat només quan el grup té el dret, exigible legalment, de compensar els imports reconeguts en els instruments esmentats i es té la intenció de liquidar-los pel seu import net o de realitzar l'actiu i pagar el passiu simultàniament.

i) Actius no corrents en venda i passius associats amb actius no corrents en venda i operacions interrompudes

L'epígraf d'actius no corrents en venda del balanç inclou el valor comptable de les partides individuals, integrades en un grup de disposició o que formen part d'una unitat de negoci que es pretén alienar (operacions en interrupció), la venda dels quals és altament probable que tingui lloc, en les condicions en què aquests actius es troben actualment, en el termini d'un any a comptar de la data a la qual es refereixen els comptes anuals consolidats.

En conseqüència, la recuperació del valor comptable d'aquestes partides, que poden ser de naturalesa financera i no financera, tindrà lloc previsiblement a través del preu que s'obtingui en la seva alienació i no mitjançant el seu ús continuat.

En particular, els actius immobiliaris o altres no corrents rebuts pel grup per a la satisfacció, total o parcial, de les obligacions de pagament dels seus deutors, es consideren actius no corrents en venda, llevat que el grup hagi decidit fer un ús continuat d'aquests actius o s'afectin a l'explotació en règim de lloguer. Així mateix, es consideren com a actius no corrents en venda les participacions en negocis conjunts o associades que compleixin amb els requisits anteriors. Per a tots aquests actius, el grup disposa d'unitats específiques enfocades a la gestió immobiliària i a la seva venda.

D'altra banda, l'epígraf de passius associats amb actius no corrents en venda inclou els saldos creditors associats als actius o grups de disposició o a les operacions en interrupció del grup.

Els actius no corrents en venda es valoren, tant en la data d'adquisició com posteriorment, per l'import menor entre el seu valor comptable i el valor raonable net dels costos de venda estimats d'aquests actius. El valor comptable en la data d'adquisició dels actius no corrents en venda procedents d'adjudicacions o recuperacions es defineix com el saldo pendent de cobrament dels préstecs o crèdits origen d'aquestes compres (nets de les provisions associades a aquests); mentre resten classificats com a actius no corrents en venda, els actius materials i immaterials amortitzables per la seva naturalesa no s'amortitzen.

Les valoracions d'aquests actius les han portat a terme tercers experts independents, inscrits en el Registre Especial de Societats de Taxació del Banc d'Espanya, segons els criteris establerts en l'Ordre ECO/805/2003, sobre normes de valoració de béns immobles i determinats drets per a certes finalitats financeres. Com a mínim, aquests actius es taxen (i) en el moment de la seva alta, a través de la compra, adjudicació o dació de l'immoble, (ii) quan l'actiu canvia d'estat (maduració, lloguer) o (iii) quan la taxació que es disposa presenta una antiguitat superior a tres anys.

Les principals societats i agències de taxació utilitzades per obtenir el valor de taxació de mercat es detallen en la nota 6. A fi de determinar el valor raonable net dels costos de venda, el grup té en compte tant aquestes valoracions com el període de permanència de cada actiu en el balanç. Així mateix, en funció de l'antiguitat de les taxacions, el grup en porta a terme una actualització de forma estadística, basant-se en informes publicats per experts independents i en l'experiència pròpia i coneixement del mercat.

Les pèrdues i els guanys generats en l'alienació dels actius i passius classificats com a no corrents en venda, així com les pèrdues per deteriorament i la seva reversió, si escau, es reconeixen en l'epígraf de guanys (pèrdues) d'actius no corrents en venda del compte de pèrdues i guanys consolidat. Els ingressos i les despeses restants corresponents a aquests actius i passius es presenten d'acord amb la seva naturalesa.

Una operació en interrupció és un component de l'entitat que s'ha disposat, o bé classificat, com a mantingut per a la venda, i (i) representa una línia de negoci o àrea geogràfica significativa i separada de la resta, o és part d'un únic pla coordinat per disposar de tal negoci o àrea geogràfica, o (ii) és una entitat subsidiària adquirida exclusivament amb la finalitat de revendre-la. En cas d'haver-hi operacions en interrupció, els ingressos i les despeses d'aquestes operacions generats en l'exercici, sigui quina sigui la seva naturalesa, encara que s'hagin generat abans de classificar-los com a operació en interrupció, es presenten, nets de l'efecte impositiu, com un únic import en l'epígraf de resultats d'operacions interrompudes del compte de pèrdues i guanys consolidat, tant si el negoci s'ha donat de baixa de l'actiu com si hi roman al tancament de l'exercici. Aquest epígraf també inclou els resultats obtinguts en alienació o disposició.

j) Actiu material

L'actiu material inclou (i) l'immobilitzat material que el grup manté per al seu ús actual o futur i que espera utilitzar durant més d'un exercici, (ii) l'immobilitzat material que se cedeix en arrendament operatiu als clients i (iii) els terrenys, edificis i altres construccions que es mantenen per explotar-los en un règim de lloguer o per obtenir una plusvàlua en el moment de vendre'ls. Aquestes categories inclouen, així mateix, els actius materials rebuts en pagament de deutes classificats en funció de la seva destinació.

Com a norma general, es valora al seu cost d'adquisició menys la seva amortització acumulada corresponent i, si s'escau, menys qualsevol pèrdua per deteriorament que resulti de comparar el valor net comptable de cada element amb el seu import recuperable corresponent.

Les amortitzacions de l'actiu material es calculen sistemàticament segons el mètode lineal, aplicant els anys de vida útil estimada dels diferents elements sobre el cost d'adquisició dels actius menys el seu valor residual. En el cas dels terrenys sobre els quals s'assenten els edificis i altres construccions, s'entén que tenen una vida indefinida i que, per tant, no són objecte d'amortització.

Les dotacions anuals en concepte d'amortització de l'actiu material es registren amb càrrec al compte de pèrdues i guanys i es calculen en funció dels següents anys de vida útil estimada, com a mitjana, dels diferents grups d'elements:

	Anys de vida útil
Immables	37,5 a 75
Instal·lacions	4,2 a 25
Mobiliari i equip d'oficina	3,3 a 18
Vehicles	3,1 a 6,25
Caixers automàtics, ordinadors i material informàtic	4

El grup, almenys al final de cada exercici, revisa la vida útil estimada dels elements de l'actiu material amb la finalitat de detectar-hi canvis significatius, i en cas que s'hi hagin produït, s'ajusta mitjançant la correcció corresponent del registre en el compte de pèrdues i guanys d'exercicis futurs de la dotació a la seva amortització en virtut de la nova vida útil estimada.

En cada tancament comptable, el grup analitza si hi ha indicis, tant interns com externs, que un actiu material pugui estar deteriorat. Si hi ha evidències de deteriorament, el grup analitza si efectivament existeix aquest deteriorament comparant el valor comptable net de l'actiu amb el seu import recuperable (major entre el seu valor raonable menys els costos de venda i el seu valor en ús). Quan el valor comptable excedeix l'import recuperable, el grup redueix el valor comptable de l'element corresponent fins a l'import recuperable i ajusta els càrrecs futurs en concepte d'amortització en proporció al seu valor comptable ajustat i a la seva nova vida útil romanent, en cas que calgui una reestimació d'aquesta. D'altra banda, quan hi ha indicis que s'ha recuperat el valor d'un element, el grup registra la reversió de la pèrdua per deteriorament comptabilitzada en períodes anteriors i ajusta els càrrecs futurs en concepte de la seva amortització. La reversió de la pèrdua per

deteriorament d'un element en cap cas pot suposar l'increment del seu valor comptable per sobre del que tindria si no s'haguessin reconegut pèrdues per deteriorament en exercicis anteriors.

En particular, certs elements de l'immobilitzat material figuren assignats a unitats generadores d'efectiu del negoci bancari. Sobre aquestes unitats s'efectua el test de deteriorament corresponent per verificar que es generen els fluxos d'efectiu suficients per suportar el valor dels actius. En aquest sentit, el grup (i) obté un flux de caixa net recurrent de cada oficina a partir del marge de contribució acumulat menys la imputació d'un cost de risc recurrent, i (ii) l'anterior flux de caixa net recurrent es considera com un flux a perpetuïtat i es valora pel mètode de descompte de fluxos, utilitzant un cost de capital del 10% i una taxa de creixement a perpetuïtat nul·la.

Per a les inversions immobiliàries el grup es basa en les valoracions dutes a terme per tercers independents, inscrits en el Registre Especial de Taxadors del Banc d'Espanya, segons els criteris establerts en l'Ordre ECO/805/2003. En cas que els actius materials s'hagin rebut en pagament de deutes, sigui quina sigui la seva destinació, el grup aplica criteris anàlegs als descrits en l'apartat anterior d'actius no corrents en venda i passius associats amb actius no corrents en venda.

Les despeses de conservació i manteniment de l'actiu material es registren en el compte de pèrdues i guanys de l'exercici en què s'hi incorre.

k) Arrendaments

Arrendament financer

Un arrendament es considera financer quan es transfereixen substancialment tots els riscos i els beneficis inherents a la propietat de l'actiu objecte del contracte.

Quan el grup actua com a arrendador d'un bé, la suma dels valors actuals dels imports que rebrà de l'arrendatari es registra com un finançament prestat a tercers, i per això s'inclou en l'epígraf d'inversions creditícies del balanç de situació consolidat. Aquest finançament incorpora el preu d'exercici de l'opció de compra a favor de l'arrendatari al venciment del contracte en els casos en què aquest preu d'exercici sigui prou inferior al valor raonable del bé en la data de venciment de l'opció, de manera que sigui raonablement probable que s'exerceixi.

D'altra banda, quan el grup actua com a arrendatari, el cost dels actius arrendats es registra en el balanç de situació, segons la naturalesa del bé objecte del contracte, i, simultàniament, un passiu pel mateix import, que serà el menor del valor raonable del bé arrendat o de la suma dels valors actuals de les quantitats que cal pagar a l'arrendador més, si escau, el preu d'exercici de l'opció de compra. Aquests actius s'amortitzen amb criteris similars als aplicats al conjunt dels actius materials d'ús propi.

Les despeses i els ingressos financers amb origen en aquests contractes s'abonen i es carreguen, respectivament, en el compte de pèrdues i guanys consolidat, de manera que el rendiment es mantingui constant durant la vida dels contractes.

Arrendament operatiu

En les operacions d'arrendament operatiu, la propietat del bé arrendat i substancialment tots els riscos i beneficis que recauen sobre el bé romanen en l'arrendador.

Quan el grup actua com a arrendador, es registra el cost d'adquisició dels béns arrendats en l'epígraf d'actiu material. Aquests actius s'amortitzen d'acord amb les polítiques adoptades per als actius materials similars d'ús propi, i els ingressos procedents dels contractes d'arrendament es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys de manera lineal.

D'altra banda, quan el grup actua com a arrendatari, les despeses de l'arrendament, incloent-hi els incentius concedits, si s'escau, per l'arrendador, es registren linealment en el compte de pèrdues i guanys consolidat. En cas que aquests contractes incloguin clàusules de revisió de les quotes, aquestes es revisen anualment en funció de l'evolució de l'índex de preus al consum a Espanya o al país on radiqui l'actiu, sense que es prevegi afegir cap diferencial a aquesta evolució.

Vendes amb arrendament posterior

En el cas de vendes al seu valor raonable amb arrendament operatiu posterior, els resultats generats es registren en el moment de la venda. En el cas d'arrendament financer posterior, els resultats generats s'amortitzen al llarg del termini d'arrendament.

En la determinació de si una venda amb arrendament posterior resulta en un arrendament operatiu, el grup analitza, entre altres aspectes, si a l'inici de l'arrendament hi ha opcions de compra que per les seves condicions facin preveure amb una certesa raonable que aquestes s'exerciran, així com sobre qui recauran les pèrdues o els guanys derivats de les fluctuacions en el valor raonable de l'import residual de l'actiu corresponent.

I) Actiu intangible

Els actius intangibles són actius no monetaris identificables, però sense aparença física, que sorgeixen com a conseqüència d'una adquisició a tercers o que han estat desenvolupats internament pel grup. Es reconeix un actiu intangible quan, a banda de satisfer la definició anterior, el grup estima probable la percepció de beneficis econòmics derivats d'aquest element i el seu cost es pot estimar de manera fiable.

Els actius intangibles es reconeixen inicialment pel seu cost, ja sigui el d'adquisició o el de producció, i, posteriorment, es valoren pel seu cost menys, si escau, l'amortització acumulada i qualsevol pèrdua per deteriorament.

Fons de comerç

Les diferències positives entre el cost de les combinacions de negoci i el percentatge adquirit del valor raonable net dels actius, els passius i els passius contingents de les entitats adquirides es registren com a fons de comerç en l'actiu del balanç. Aquestes diferències representen el pagament anticipat realitzat pel grup dels beneficis econòmics futurs derivats de les entitats adquirides que no són individualment i separatament identificables ni recognoscibles. El fons de comerç, que no s'amortitza, només es reconeix quan s'ha adquirit a títol oneros en una combinació de negocis.

Cada fons de comerç està assignat a una o més unitats generadores d'efectiu (UGE), que s'espera que siguin les beneficiàries de les sinergies derivades de les combinacions de negoci. Aquestes UGE són el grup identificable més petit d'actius que, com a conseqüència del seu funcionament continuat, genera fluxos d'efectiu a favor del grup amb independència d'altres actius o grup d'actius.

Les UGE a què s'han assignat els fons de comerç s'analitzen anualment i sempre que hi hagi indicis de deteriorament a fi de determinar si hi ha deteriorament. Per fer-ho, el grup calcula l'import recuperable utilitzant principalment el mètode del descompte de beneficis distribuïts, en què es tenen en compte els paràmetres següents:

- Hipòtesi clau del negoci. Sobre aquestes hipòtesis es basen les projeccions de fluxos d'efectiu establertes en la valoració. Per als negocis amb activitat financera es projecten variables, com ara l'evolució del crèdit, de la morositat, dels dipòsits de clients i dels tipus d'interès, sota un escenari macroeconòmic previst, i els requeriments de capital.
- Estimació de variables macroeconòmiques, així com altres valors financers.
- Termini de les projeccions. El temps/termini de projecció se situa habitualment en cinc anys, un període a partir del qual s'assoleix un nivell recurrent tant en termes de benefici com de rendibilitat. A aquest efecte es té en compte l'escenari econòmic existent en el moment de la valoració.
- Tipus de descompte. El valor present dels dividends futurs, utilitzat per a l'obtenció del valor en ús, es calcula utilitzant com a taxa de descompte el cost de capital de l'entitat (K_e) des de la perspectiva d'un participant de mercat. Per determinar-lo, s'utilitza el mètode CAPM, d'acord amb la fórmula: " $K_e = R_f + \beta (R_m) + \alpha$ ", on: K_e = Retorn exigít o cost de capital, R_f = Taxa lliure de risc, β = Coeficient de risc sistemàtic de la societat, R_m = Rendibilitat esperada de mercat i α = Prima per risc no sistemàtic.
- Taxa de creixement utilitzada per extrapolar les projeccions de fluxos d'efectiu més enllà del període cobert per les previsions més recents. Basant-se en les estimacions a llarg termini de les principals magnituds macroeconòmiques i de les variables clau del negoci, i tenint en compte la situació, en qualsevol moment, dels mercats financers, s'estima una taxa de creixement nul a perpetuïtat.

Si el valor comptable d'una UGE és superior al seu import recuperable, el grup reconeix una pèrdua per deteriorament que es distribueix reduint, en primer lloc, el fons de comerç atribuït a aquesta unitat i, en segon lloc, i si quedessin pèrdues per imputar, minorant el valor comptable de la resta dels actius assignats de manera proporcional. Les pèrdues per deteriorament dels fons de comerç no són objecte de reversió posterior.

Altres actius intangibles

Aquesta partida inclou, bàsicament, els actius intangibles identificats en les combinacions de negocis, com ara el valor de les marques i els drets contractuals sorgits de les relacions amb els clients procedents dels negocis adquirits, així com les aplicacions informàtiques.

Aquests actius intangibles són de vida útil definida, s'amortitzen en funció d'aquesta, i s'apliquen criteris similars als de l'actiu material. En particular, la vida útil de les marques i dels drets contractuals sorgits de les relacions adquirides amb els clients dels negocis se situa entre cinc i quinze anys, mentre que per a les aplicacions informàtiques la vida útil mitjana és de set anys.

Els criteris per al reconeixement de les pèrdues per deteriorament d'aquests actius i, si s'escau, de les recuperacions de les pèrdues per deteriorament registrades en exercicis anteriors són similars als de l'actiu material. En aquest sentit, el grup determina l'existència d'indicis de deteriorament comparant l'evolució real amb les hipòtesis inicials dels paràmetres considerats en el seu registre inicial; entre aquests, la pèrdua eventual de clients, saldo mitjà per client, marge ordinari mitjà i ràtio d'eficiència assignada.

m) Existències

Les existències són actius no financers que el grup té per a la seva utilització o venda en el curs ordinari del negoci, que estan en procés de producció, construcció o desenvolupament amb aquesta finalitat o bé que es consumiran en el procés de producció o en la prestació de serveis.

Com a norma general, les existències es valoren per l'import menor entre el seu valor de cost, que comprèn tots els costos causats per la seva adquisició i transformació i els altres costos, directes i indirectes, en què s'hagi incorregut per donar-los la seva condició i ubicació actuals, i el seu valor net de realització.

Per valor net de realització s'entén el preu estimat de venda net dels costos estimats de producció i comercialització per dur a terme aquesta venda. Aquest valor es revisa i es recalcula considerant les pèrdues reals incorregudes en la venda d'actius.

L'import de qualsevol ajust per valoració de les existències, com ara danys, obsolescència, minoració del preu de venda, fins al seu valor net realitzable, així com les pèrdues per altres conceptes, es reconeixerà com a despesa de l'exercici en què es produeixi el deteriorament o la pèrdua. Les recuperacions de valor posteriors es reconeixeran en el compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici en què es produeixin.

El càlcul del deteriorament de les existències que corresponen a terrenys i immobles s'efectua prenent com a base valoracions fetes per tercers experts independents, inscrits en el Registre Especial de Societats de Taxació del Banc d'Espanya i que s'elaboren d'acord amb els criteris establerts en l'Ordre ECO/805/2003, sobre normes de valoració de béns immobles i determinats drets per a certes finalitats financeres.

En cas que les existències s'hagin rebut en pagament de deutes, el grup aplica criteris anàlegs de valoració als descrits en l'apartat d'actius no corrents en venda i passius associats amb actius no corrents en venda.

El valor comptable de les existències es dóna de baixa del balanç i es registra com una despesa en el període en què es reconeix l'ingrés procedent de la seva venda.

n) Instruments de capital propi

Es consideren instruments de capital propi aquells que compleixen les condicions següents:

- No inclouen cap tipus d'obligació contractual per a l'entitat emissora que impliqui lliurar efectiu o un altre actiu financer a un tercer o intercanviar actius o passius financers amb tercers en condicions potencialment desfavorables per a l'entitat.
- Si poden ser, o seran, liquidats amb els instruments de capital propis de l'entitat emissora: quan sigui un instrument financer no derivat, no suposarà una obligació de lliurar un nombre variable dels seus instruments de capital propis, o quan sigui un derivat, sempre que es liquidi per una quantitat fixa d'efectiu, o un altre actiu financer, a canvi d'un nombre fix dels seus instruments de capital propis.

Els negocis efectuats amb instruments de capital propi, incloent-hi la seva emissió i amortització, es registren directament contra patrimoni net.

Els canvis de valor dels instruments qualificats de capital propi no es registren en els estats financers; les contraprestacions rebudes o lliurades a canvi d'aquests instruments s'afegeixen o es dedueixen directament del patrimoni net, i els costos associats a la transacció minoren el patrimoni.

El reconeixement inicial dels instruments de patrimoni emesos per tal de cancel·lar un passiu financer íntegrament o parcialment es fa pel seu valor raonable, excepte si no és possible determinar-lo amb fiabilitat. En aquest cas, la diferència entre el valor comptable del passiu financer (o d'una part d'aquest) cancel·lat i el valor raonable dels instruments de patrimoni emesos es reconeix en el resultat de l'exercici.

o) Remuneracions basades en instruments de capital

El lliurament als empleats d'instruments de capital propi com a contraprestació pels seus serveis, quan aquests instruments es determinen a l'inici i es lliuren una vegada acabat un període específic de serveis, es registra com a despesa per serveis a mesura que els empleats els prestin com a contrapartida en l'epígraf d'altres instruments de capital en el patrimoni net. En la data de concessió es valoren els serveis rebuts al seu valor raonable, llevat que aquest no es pugui estimar amb fiabilitat; en aquest cas es valoren per referència al valor raonable dels instruments de capital compromesos, tenint en compte els terminis i altres condicions previstos en els compromisos.

Les quantitats reconegudes en el patrimoni net no són objecte d'una reversió posterior, fins i tot quan els empleats no exerceixin el seu dret a rebre els instruments de capital.

Per a les transaccions amb remuneracions basades en accions que es liquiden en efectiu, el grup registra una despesa per serveis a mesura que els empleats presten els serveis amb contrapartida en l'epígraf d'altres provisions pel valor raonable del passiu incorregut. Fins que s'hagi liquidat el passiu, el grup valora aquest passiu al seu valor raonable i reconeix els canvis de valor en el resultat del període.

p) Contractes d'assegurança

Els imports de les primes dels contractes d'assegurança que emeten les entitats asseguradores consolidades s'abonen a resultats en el moment d'emetre els rebuts corresponents. Es carrega en el compte de pèrdues i guanys consolidat l'estimació del cost dels sinistres als quals caldrà fer front quan se'n produeixi la liquidació final. Al tancament de cada exercici es periodifiquen tant els imports cobrats i no meritats com els costos incorreguts i no pagats en aquesta data.

El grup recull en el capítol de passius per contractes d'assegurança les provisions tècniques de l'assegurança directa registrades per les entitats asseguradores consolidades per cobrir les obligacions assumides amb origen en els contractes d'assegurança que mantenen vigents al tancament de l'exercici.

Les provisions tècniques més significatives són les següents:

- Provisions per a primes no consumides: Recull la fracció de les primes meritades en l'exercici que calgui imputar al període comprès entre la data de tancament i la data de finalització de la cobertura.
- Provisions per a riscos en curs: Complementa la provisió per a primes no consumides en l'import en què aquesta no sigui suficient per reflectir la valoració dels riscos i despeses per cobrir que corresponguin al període de cobertura no transcorregut en la data de tancament.
- Provisions per a prestacions: Reflecteix les valoracions estimades de les obligacions pendents derivades dels sinistres esdevinguts amb anterioritat al tancament de l'exercici tant si es tracta de sinistres pendents de liquidació o pagament com de sinistres pendents de declaració, una vegada deduïts els pagaments a compte realitzats i tenint en consideració les despeses internes i externes de liquidació dels sinistres.
- Provisions matemàtiques: Recull el valor, en la data de tancament de l'exercici, de les obligacions corresponents a l'entitat asseguradora, net del valor de les obligacions corresponents al prenedor de la pòlissa, en virtut de contractes d'assegurança sobre la vida.
- Provisions per a assegurances de vida quan el risc de la inversió l'assumeixen els prenedors de l'assegurança: L'import de la provisió es determina segons la valoració dels actius vinculats específicament al contracte.
- Provisions per a extorns i participació en beneficis: Recull l'import dels beneficis meritats a favor dels prenedors considerats en conjunt, així com el de les primes que calgui retornar-los, mentre aquests imports no s'hagin assignat a títol individual.

El capítol d'actius per reassurances del balanç consolidat recull els imports que les entitats consolidades tenen dret a percebre amb origen en els contractes de reassurance que mantenen amb tercers parts i, més concretament, la participació de la reassurance en les provisions tècniques constituïdes.

A fi de reduir les asimetries comptables, el grup registra les variacions del valor raonable dels actius financers adscrits als contractes d'assegurança que es troben classificats en la categoria de disponible per a la venda en el capítol de passius per contractes d'assegurances del balanç consolidat sota el concepte d'ajustos tàcits per asimetries comptables.

Les entitats d'assegurances del grup utilitzen les hipòtesis següents per a la tarificació i el càlcul de provisions dels contractes d'assegurança:

- Per a la garantia del ram de vida de mort, s'utilitzen les taules biomètriques permeses pel Reglament d'Ordenació i Supervisió d'Assegurances Privades.
- Per a les garanties del ram d'accidents i complementàries del ram de vida, s'utilitzen taules de morbiditat publicades per reassuradors o les taxes facilitades pels reassuradors de les entitats asseguradores. Aquestes taxes es recarreguen amb els marges corresponents per evitar possibles desviacions per sinistralitat durant la vigència del producte.
- L'interès tècnic dels productes amb un alt component d'estalvi s'estableix diferenciant si és un producte amb inversions assignades o no. En els productes amb inversions assignades s'estableix l'interès tècnic en funció de la rendibilitat de les inversions assignades, deduït el marge corresponent que permeti en qualsevol moment complir amb la normativa vigent en matèria de casament de fluxos i el marge de benefici corresponent per a les entitats asseguradores. En els productes sense inversions assignades s'estableix un interès tècnic mínim que es revisa semestralment o anualment. Així mateix, hi ha productes en què al client se li reconeix una participació en beneficis addicional a l'interès tècnic mínim en funció de la rendibilitat obtinguda per les entitats asseguradores de la inversió de les provisions tècniques que es registra incrementant les provisions tècniques a mesura que s'atribueix al client.

A la taula següent es mostren les principals bases tècniques dels productes de les entitats asseguradores:

Producte	Taula de mortalitat	Tipus d'interès tècnic
Assegurances de vida-risc individual	GKM/F 80 - GKM/F 95 - GKM-5 95 - PASEM 2010 - PASEM 2010 unisex	0,5% - 2%
Assegurances d'estalvi individuals	PERM/F 2000 P – PERM/F 2000 C / PER 2000 P - GRM/F95 - PER/F 2000 P unisex	0% - 6%

El grup avalua en cada data de tancament l'adequació dels passius reconeguts per contractes d'assegurança comparant el valor reconegut en el balanç consolidat amb les estimacions actuals dels fluxos d'efectiu futurs conseqüència dels contractes vigents. En cas que aquestes estimacions siguin superiors al valor reconegut, el grup registrarà l'import de la diferència en el compte de pèrdues i guanys del període.

q) Provisions i actius i passius contingents

Es consideren provisions les obligacions actuals del grup, sorgides com a conseqüència de successos passats, que es troben clarament especificades pel que fa a la seva naturalesa en la data dels estats financers, però són indeterminades pel que fa al seu import o al moment de cancel·lació, i en vèncer i per cancel·lar-les el grup estima que s'haurà de desprendre de recursos.

Els comptes anuals consolidats del grup recullen amb caràcter general totes les provisions significatives respecte a les quals s'estima que la probabilitat que s'hagi d'atendre l'obligació és més gran que en cas contrari. Entre d'altres conceptes, aquestes provisions inclouen els compromisos per pensions assumits amb els seus empleats per algunes entitats del grup (vegeu l'apartat 7), així com les provisions per litigis i altres contingències.

Són passius contingents les obligacions possibles del grup, sorgides com a conseqüència de successos passats, l'existència de les quals està condicionada al fet que ocorrin, o no, un o més esdeveniments futurs independents de la voluntat del grup. Els passius contingents inclouen les obligacions actuals del grup la cancel·lació de les quals no sigui probable que origini una disminució de recursos o l'import de les quals, en casos extremadament estranys, no es pugui quantificar amb prou fiabilitat. Els passius contingents no s'han de registrar en els comptes anuals consolidats, sinó que se n'ha d'informar en la memòria consolidada.

Tal com estableix la NIC 37.92, si el banc considera que desglossar informació detallada sobre determinades provisions i passius contingents pot perjudicar seriosament la posició del grup, en disputes amb tercers relatives a les situacions que inclouen les provisions i passius contingents (com ara els vinculats a determinats litigis o assumptes en arbitratge), el banc opta per no revelar en detall aquesta informació.

Els actius contingents són actius possibles, sorgits com a conseqüència de successos passats, l'existència dels quals està condicionada i s'haurà de confirmar quan ocorrin, o no, esdeveniments que estan fora del control del grup. Aquests actius contingents no es reconeixen en el balanç ni en el compte de pèrdues i guanys consolidat, però se n'informa en la memòria sempre que sigui probable l'augment de recursos que incorporin beneficis econòmics per aquesta causa.

r) Provisions per pensions

Compromisos per pensions

Els compromisos per pensions assumits pel grup amb el seu personal són els següents:

Plans d'aportació definida

Són contribucions de caràcter predeterminat realitzades a una entitat separada, segons els acords assolits amb cada col·lectiu d'empleats en particular, sense tenir l'obligació legal ni efectiva de realitzar contribucions addicionals si l'entitat separada no pot atendre les retribucions als empleats relacionades amb els serveis prestats en l'exercici corrent i en els anteriors.

Aquestes contribucions es registren en cada exercici en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

Plans de prestació definida

Els plans de prestació definida cobreixen els compromisos existents derivats de l'aplicació dels articles 35, 36 i 37 del XXII Conveni col·lectiu de banca.

Aquests compromisos estan finançats a través dels vehicles següents: el pla de pensions, els contractes d'assegurança, els fons interns i l'entitat de previsió voluntària (EPSV).

1. El pla de pensions

El pla de pensions dels empleats de Banc Sabadell cobreix les prestacions del conveni detallades anteriorment amb els empleats pertanyents als col·lectius reglamentats, amb les excepcions següents:

- Compromisos addicionals per jubilació anticipada tal com està recollida en l'article 36 del conveni col·lectiu.
- Incapacitat sobrevinguda en determinades circumstàncies.
- Prestacions de viduïtat i orfanat derivades de la mort d'un jubilat amb una antiguitat reconeguda posterior al 8 de març de 1980.

El pla de pensions dels empleats de Banc Sabadell es considera amb caràcter general com un actiu del pla per a les obligacions que té assegurades en entitats externes al grup (Nationale-Nederlanden Vida, VidaCaixa i Generali Seguros). No es consideren actius del pla les obligacions del pla de pensions assegurades en participades del grup.

2. Els contractes d'assegurança

Els contractes d'assegurança cobreixen, en general, determinats compromisos derivats dels articles 36 i 37 del XXII Conveni col·lectiu de banca i, en particular:

- Els compromisos exclosos expressament en el pla de pensions d'empleats de Banc Sabadell (detallats en l'apartat anterior).
- Personal en actiu adscrit al conveni col·lectiu procedent de Banco Atlántico.

- Compromisos per pensions assumits amb determinat personal en actiu no derivats del conveni col·lectiu.
- Compromisos amb personal en situació d'excedència no coberts amb drets consolidats en el pla de pensions d'empleats de Banc Sabadell.
- Compromisos assumits per prejubilació, que poden estar parcialment finançats amb drets consolidats en el pla de pensions d'empleats de Banc Sabadell.

Aquestes pòlisses estan subscriïdes tant amb companyies externes al grup, els compromisos assegurats més importants de les quals són els assumits amb personal procedent de Banco Atlántico (FIATC i VidaCaixa), com amb BanSabadell Vida, S.A. de Seguros y Reaseguros.

3. Els fons interns

Els fons interns cobreixen les obligacions amb el personal prejubilat fins a la seva edat legal de jubilació i afecten personal procedent de Banc Sabadell, de Banco Guipuzcoano i de Banco CAM.

4. L'entitat de previsió voluntària (EPSV)

L'adquisició de Banco Guipuzcoano va suposar la incorporació de Gertakizun, EPSV, que cobreix els compromisos per prestació definida dels seus empleats actius i passius i els té assegurats en pòlisses (Nationale-Nederlanden Vida, Plus Ultra Seguros i CNP Vida). Aquesta entitat va ser promoguda per aquest banc; té personalitat jurídica independent; està acollida a la Llei del Parlament basc 25/83, de 27 d'octubre, al Decret 87/1984, de 20 de febrer, i al Decret 92/2007, de 29 de maig, i es va constituir el 1991. Les obligacions totals del personal actiu i passiu estan assegurades en entitats externes al grup.

Registre comptable

Dins de l'epígraf de provisions –fons per a pensions i obligacions similars– del passiu del balanç, s'inclou el valor actuarial actual dels compromisos per pensions. Es calculen individualment mitjançant el mètode de la unitat de crèdit projectada aplicant les hipòtesis financeres i actuàries especificades més avall. Aquest mateix mètode és l'utilitzat per a l'anàlisi de sensibilitat que es presenta en la nota 25.

A les obligacions calculades d'aquesta manera s'ha restat el valor raonable dels denominats actius del pla, que són actius amb què es liquidaran les obligacions, incloent-hi les pòlisses d'assegurances, pel fet que compleixen les condicions següents:

- No són propietat del banc, sinó d'un tercer separat legalment i sense el caràcter de part vinculada.
- Només estan disponibles per pagar o finançar retribucions dels empleats, i no estan disponibles per als creditors del banc ni tan sols en cas de situació concursal.
- No poden retornar al banc excepte quan els actius que queden en el pla són suficients per complir totes les obligacions, del pla o de l'entitat, relacionades amb les prestacions dels empleats, o bé quan els actius retornen al banc per reemborsar-li les prestacions dels empleats ja pagades per aquest.
- No són instruments financers intransferibles emesos pel banc.

Els actius que donen suport a compromisos per pensions en el balanç individual de la companyia d'assegurances BanSabadell Vida, S.A. de Seguros y Reaseguros no són actius del pla perquè es tracta d'una part vinculada al banc.

Els compromisos per pensions es reconeixen de la manera següent:

- En el compte de pèrdues i guanys consolidat, l'interès net sobre el passiu (actiu) net dels compromisos per pensions així com el cost dels serveis, en què aquest últim inclou i) el cost dels serveis del període corrent, ii) el cost dels serveis passats amb origen en modificacions introduïdes en els compromisos existents o en la introducció de noves prestacions i iii) qualsevol guany o pèrdua que sorgeixi d'una liquidació del pla.
- En el capítol d'ajustos per valoració del patrimoni net, la revaluació del passiu (actiu) net per compromisos per pensions, la qual inclou i) les pèrdues i els guanys actuàries generats en l'exercici, que tenen el seu origen en les diferències entre hipòtesis actuàries prèvies i la realitat i en els canvis en les hipòtesis actuàries realitzades; ii) el rendiment dels actius adscrits al pla, i iii) qualsevol canvi en els efectes del límit de l'actiu. S'exclouen, per als dos últims conceptes, les quantitats incloses en l'interès net sobre el passiu (actiu) net.

Els imports registrats en patrimoni net no es reclassifiquen al compte de pèrdues i guanys en exercicis posteriors, i es reclassifiquen en reserves.

Hipòtesi

Les hipòtesis actuàries més rellevants utilitzades en la valoració de compromisos són les següents:

	2015	2014
Taules	PERM / F 2000 Nova producció	PERM / F 2000 Nova producció
Tipus d'interès tècnic pla de pensions	1,75% anual	1,75% anual
Tipus d'interès tècnic fons intern	1,75% anual	1,75% anual
Tipus d'interès tècnic pòlisses vinculades	1,75% anual	1,75% anual
Tipus d'interès tècnic pòlisses no vinculades	1,75% anual	1,75% anual
Inflació	2,00% anual	2,00% anual
Creixement salarial	3,00% anual	3,00% anual
Sortides per invalidesa	SS90-Absoluta	SS90-Absoluta
Sortides per rotació	No considerades	No considerades
Jubilació anticipada	Considerada	Considerada
Jubilació normal	65 o 67 anys	65 o 67 anys

En els exercicis de 2015 i de 2014, per al tipus d'interès tècnic de tots els compromisos s'ha pres com a referència el tipus del deute empresarial de qualificació AA (iBoxx € Corporates AA 10+) de durada mitjana de 10,74 anys per a l'exercici de 2015 i de 12,44 anys per a l'exercici de 2014.

L'edat de jubilació anticipada establerta és la data més primerenca amb dret irrevocable per l'empresa per al 100% dels empleats.

La rendibilitat dels actius a llarg termini corresponent als actius adscrits al pla i dels contractes d'assegurances vinculats a pensions s'ha determinat aplicant el mateix tipus d'interès tècnic (en l'exercici de 2015 ha estat de l'1,75%).

s) Operacions en moneda estrangera i diferències de conversió

La moneda funcional i de presentació del grup és l'euro. En conseqüència, totes les transaccions i els saldos expressats en monedes diferents de l'euro es consideren expressats en moneda estrangera.

En el reconeixement inicial, els saldos deutors i creditors expressats en moneda estrangera es converteixen a la moneda funcional utilitzant el tipus de canvi de comptat de la data de reconeixement, entès com el tipus de canvi per a lliurament immediat. Amb posterioritat al reconeixement inicial, s'apliquen les regles següents per a la conversió de saldos expressats en moneda estrangera a la moneda funcional:

- Els actius i passius de caràcter monetari es converteixen al tipus de canvi de tancament, entès com el tipus de canvi mitjà de comptat de la data a què es refereixen els estats financers.
- Les partides no monetàries valorades al cost històric es converteixen al tipus de canvi de la data d'adquisició.
- Les partides no monetàries valorades al valor raonable es converteixen al tipus de canvi de la data en què es determina el valor raonable.
- Els ingressos i les despeses es converteixen aplicant el tipus de canvi de la data de l'operació.

Les diferències de canvi sorgides en la conversió dels saldos deutors i creditors expressats en moneda estrangera es registren, en general, en el compte de pèrdues i guanys. No obstant això, en el cas de les diferències de canvi que sorgeixen en partides no monetàries valorades pel seu valor raonable l'ajust de les

quals a aquest valor raonable s'imputa en l'epígraf d'ajustos per valoració del patrimoni net, es desglossa el component de tipus de canvi de la revaloració de l'element no monetari.

Els saldos dels estats financers de les entitats consolidades la moneda funcional de les quals és diferent de l'euro es converteixen a euros de la manera següent:

- Els actius, passius i ajustos per valoració es converteixen aplicant els tipus de canvi de tancament de l'exercici.
- Els ingressos i les despeses, aplicant el tipus de canvi mitjà ponderat pel volum d'operacions de la societat convertida.
- Els fons propis, a tipus de canvi històrics.

Les diferències de canvi sorgides en la conversió dels estats financers de les entitats consolidades la moneda funcional de les quals és diferent de l'euro es registren en el capítol d'ajustos per valoració del patrimoni net consolidat.

Els tipus de canvi aplicats en la conversió dels saldos en moneda estrangera a euros són els publicats pel Banc Central Europeu el 31 de desembre de cada exercici.

t) Reconeixement d'ingressos i despeses

Els ingressos i les despeses per interessos i conceptes assimilables a aquests es registren comptablement, en general, en funció del seu període de meritació i aplicant el mètode del tipus d'interès efectiu. Els dividendes percebuts d'altres entitats es reconeixen com a ingressos en el moment en què neix el dret a percebre'ls.

Els ingressos i les despeses en concepte de comissions i honoraris assimilats es registren en el compte de pèrdues i guanys, en general, d'acord amb els criteris següents:

- Els vinculats a actius i passius financers valorats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys es registren en el moment de cobrar-los.
- Els que corresponen a transaccions o serveis que es fan durant un període de temps es registren durant el període d'aquestes transaccions o serveis.
- Els que corresponen a una transacció o un servei que s'executa en un acte singular es registren quan es produeix l'acte que els origina.

Les comissions financeres, que formen part integrant del rendiment o el cost efectiu de les operacions financeres, s'han periodificat, netes de costos directes relacionats i reconeguts, en el compte de pèrdues i guanys durant la seva vida mitjana esperada.

Les despeses i els ingressos no financers es registren comptablement en funció del principi de la meritació. Els cobraments i pagaments diferits en el temps es registren comptablement per l'import resultant d'actualitzar financerament els fluxos d'efectiu previstos a taxes de mercat.

Per als gravàmens i les obligacions d'impostos l'import i data de pagament dels quals són certs, l'obligació es reconeix quan es produeix l'activitat que activa el pagament d'aquest en els termes assenyalats per la legislació.

Per tant, l'obligació de pagament es reconeix quan hi ha una obligació present de pagar el gravamen, com ara les contribucions a fons de garantia de dipòsits dels diferents països en què opera el grup. En els casos en què l'obligació de pagament es vagi meritant al llarg d'un període de temps, aquesta es reconeix de manera progressiva al llarg d'aquest període.

Fons de Garantia de Dipòsits

Banc Sabadell està integrat en el Fons de Garantia de Dipòsits. Després de la publicació del Reial Decret 1012/2015, l'aportació que cal fer el 2015 ha quedat fixada en un 1,6 per mil de l'import dels dipòsits garantits el 31 de desembre de 2015 així com un 2 per mil del 5% de l'import garantit dels valors i altres instruments financers en la mateixa data. D'acord amb el que estableix la CINIIF 21, el registre de l'operació es reconeix quan hi ha l'obligació del pagament, que és el 31 de desembre de cada any (vegeu la nota 36).

TSB Bank plc efectua aportacions al Financial Services Compensation Scheme, les quals no es registren fins a l'1 d'abril de cada any. Atès que la data de registre ha estat anterior a la data de la combinació de negocis (vegeu la nota 2), l'aportació realitzada per TSB Bank plc el 2015 no està registrada en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

Per la seva banda, Sabadell United Bank efectua aportacions al Fons de Garantia de Dipòsits establertes pel Federal Deposit Insurance Corporation. L'obligació de pagament i, per tant, la seva meritació és trimestral (vegeu la nota 36).

Fons de Resolució Nacional

La Llei 11/2015, de 18 de juny, juntament amb el seu desenvolupament reglamentari a través del Reial Decret 1012/2015, efectua la transposició a l'ordenament jurídic espanyol de la Directiva 2014/59/UE per la qual s'estableix un nou marc per a la resolució d'entitats de crèdit i empreses de serveis d'inversió, que és, al seu torn, una de les normes que contribueixen a la constitució del mecanisme únic de supervisió, creat mitjançant el Reglament (UE) 806/2014, pel qual s'estableixen normes i procediments uniformes per a la resolució d'entitats de crèdit i empreses de serveis d'inversió en el marc d'un mecanisme únic de resolució i un fons únic de resolució.

En l'àmbit nacional, la Llei 11/2015 regula la creació del Fons de Resolució Nacional. El càlcul de la contribució de cada entitat, regulat pel Reglament (UE) 2015/63, parteix de la proporció que cadascuna d'aquestes representa sobre el total agregat dels seus passius totals un cop deduïts els recursos propis i l'import garantit dels dipòsits que, posteriorment, s'ajusten al perfil de risc de l'entitat (vegeu l'import de l'aportació realitzada en la nota 36). Al seu torn, d'acord amb la disposició addicional quarta de la llei, abans del 31 de gener de 2016 el Fons de Resolució Nacional transferirà al Fons Únic de Resolució les aportacions realitzades.

u) Impost sobre beneficis

L'impost sobre societats aplicable a les societats espanyoles del grup Banc Sabadell i els impostos de naturalesa similar aplicables a les entitats participades estrangeres es consideren una despesa i es registren en l'epígraf d'impost sobre beneficis del compte de pèrdues i guanys consolidat, excepte quan són conseqüència d'una transacció registrada directament en el patrimoni net; en aquest cas es registren directament en el patrimoni.

La despesa total per l'impost sobre societats equival a la suma de l'impost corrent que resulta de l'aplicació del gravamen corresponent a la base imposable de l'exercici (després d'aplicar deduccions i bonificacions fiscalment admissibles) i de la variació dels actius i passius per impostos diferits que s'hagin reconegut en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

La base imposable de l'exercici pot diferir del resultat de l'exercici presentat en el compte de pèrdues i guanys, ja que exclou les partides d'ingressos o despeses que són gravables o deduïbles en altres exercicis i les partides que no ho són mai.

Els actius i passius per impostos diferits corresponen als impostos que es preveuen pagadors o recuperables, ocasionats per les diferències entre els imports comptables dels actius i passius en els estats financers i les seves bases fiscals corresponents ("valor fiscal"), així com les bases imposables negatives i els crèdits per deduccions fiscals no aplicades susceptibles de compensació en el futur. Es quantifiquen aplicant a la diferència temporal o al crèdit que correspongui el tipus de gravamen a què s'espera recuperar o liquidar (vegeu la nota 44).

Un actiu per impost diferit, com ara un impost anticipat, un crèdit per deduccions i bonificacions i un crèdit per bases imposables negatives, es reconeix sempre que sigui probable que el grup obtingui en el futur prou guanys fiscals contra els quals el pugui fer efectiu, i no procedeixin del reconeixement inicial (excepte en una combinació de negocis) d'altres actius i passius en una operació que no afecta ni el resultat fiscal ni el resultat comptable.

Els actius fiscals i passius fiscals del balanç consolidat inclouen l'import de tots els actius/passius de naturalesa fiscal, diferenciats entre: corrents (imports a recuperar/pagar en els pròxims dotze mesos com ara la liquidació a la Hisenda Pública de l'impost sobre societats) i diferits (impostos a recuperar/pagar en exercicis futurs).

Els passius per impostos diferits ocasionats per diferències temporàries associades a inversions en entitats dependents i associades es reconeixen comptablement, excepte si el grup és capaç de controlar el moment de reversió de la diferència temporària i, a més a més, és probable que aquesta no es reverteixi en el futur.

En cada tancament comptable es revisen els impostos diferits registrats, tant actius com passius, per tal de comprovar que es mantenen vigents i que hi ha prou evidència sobre la probabilitat de generar en el futur guanys fiscals que permetin fer-los efectius, efectuant les correccions oportunes si cal.

Per dur a terme l'anàlisi descrita abans, es tenen en compte les variables següents:

- Projeccions de resultats del grup fiscal espanyol i de la resta d'entitats, basades en els pressupostos financers aprovats pels administradors del grup per a un període de quatre anys, aplicant després taxes de creixement constants similars a les taxes de creixement mitjà a llarg termini del sector en què operen les diferents societats del grup.
- Estimació de la reversió de les diferències temporàries en funció de la seva naturalesa.
- El termini o límit que estableix la legislació vigent a cada país, per a la reversió dels diferents actius fiscals.

Les despeses o els ingressos registrats directament en el patrimoni net que no tinguin efecte en el resultat fiscal o a la inversa es comptabilitzen com a diferències temporàries.

En l'annex I s'indiquen les societats del grup acollides al règim de tributació consolidada a Espanya de l'impost sobre societats del grup Banc Sabadell.

v) Estat consolidat de fluxos d'efectiu

En l'elaboració dels estats consolidats de fluxos d'efectiu s'ha utilitzat el mètode indirecte, de manera que, partint del resultat del grup, s'incorporen les transaccions no monetàries i tot tipus de partides de pagament diferit i meritacions que són o seran la causa de cobraments i pagaments d'explotació en el passat o en el futur, així com dels ingressos i despeses associats a fluxos d'efectiu d'activitats classificades com d'inversió o finançament. En aquest sentit, a més dels diners en efectiu es qualifiquen com a components d'efectiu o equivalents les inversions a curt termini en actius amb una gran liquiditat i un baix risc de canvis en el seu valor; concretament, els saldos en caixa i els dipòsits en bancs centrals, saldos que es poden convertir en un import conegut de tresoreria.

En l'estat consolidat de fluxos d'efectiu s'utilitzen determinats conceptes que tenen les definicions següents:

- Fluxos d'efectiu, que són les entrades i sortides de diners en efectiu i dels seus equivalents, que s'entenen com les inversions a curt termini de gran liquiditat i de baix risc d'alteracions en el seu valor.
- Activitats d'explotació, que són les activitats típiques del grup i altres activitats que no es poden qualificar d'inversió o de finançament.
- Activitats d'inversió, que són les corresponents a l'adquisició, l'alienació o la disposició per altres mitjans d'actius a llarg termini i altres inversions no incloses en l'efectiu i els seus equivalents o en les activitats d'explotació.
- Activitats de finançament, que són les activitats que produeixen canvis en la mida i la composició del patrimoni net i dels passius que no formen part de les activitats d'explotació.

Durant l'exercici no s'han produït situacions sobre les quals hagi calgut aplicar judicis per classificar els fluxos d'efectiu.

No hi ha hagut transaccions significatives que no hagin generat fluxos d'efectiu no reflectits en l'estat de fluxos d'efectiu.

Comparabilitat de la informació

La informació continguda en aquests comptes anuals corresponent a 2014 es presenta únicament i exclusivament, per a la seva comparació, amb la informació relativa a l'exercici acabat el 31 de desembre de 2015 i, per tant, no constitueixen els comptes anuals consolidats del grup de l'exercici de 2014.

El 30 de juny de 2015 el grup va prendre el control de TSB Banking Group plc (vegeu la nota 2). Com a conseqüència de la incorporació d'aquesta en el perímetre de consolidació, les xifres del balanç de situació consolidat i el compte de pèrdues i guanys consolidat no són comparables amb les del període anterior.

Nota 2 – Grup Banc Sabadell

En l'annex I s'indiquen les societats que, el 31 de desembre de 2015 i de 2014, constitueixen el grup, amb indicació del domicili, l'activitat, el percentatge de participació, les magnituds principals i el mètode de consolidació (mètode d'integració global o mètode de la participació).

En l'annex II es presenta un detall de les entitats estructurades consolidades (fons de titulització).

A continuació, es descriuen les combinacions de negocis, adquisicions i vendes o liquidacions més representatives de participacions en el capital d'altres entitats (dependents i/o inversions en associades) que el grup ha realitzat en l'exercici de 2015 i de 2014. A més a més, en l'annex I s'inclou el detall de les altes i baixes del perímetre en cada un dels exercicis.

Variacions del perímetre en l'exercici de 2015

Entrades en el perímetre de consolidació:

Creació de Banco Sabadell, S.A., Institución de Banca Múltiple

El 29 de gener de 2015 es va constituir a Mèxic, Banco Sabadell, S.A., Institución de Banca Múltiple, i l'agost del mateix any va obtenir els permisos dels reguladors locals per començar com a operador de banca comercial. El 4 de gener de 2016, després de complir el procediment de certificació de la Comissió Nacional Bancària i de Valors i amb els requeriments exigits pel Banco de México, va iniciar formalment operacions.

El nou Banc Sabadell a Mèxic durà a terme operacions de banca corporativa i d'empreses, i en els pròxims mesos posarà en marxa la banca personal.

La inversió total mantinguda pel grup en aquest banc el 31 de desembre de 2015 és de 57.375 milers d'euros.

Ampliació de capital de Sabadell Capital, S.A. de C.V. SOFOM, E.N.R

El 22 de desembre de 2015, Banco de Sabadell, S.A. va realitzar una ampliació de capital en aquesta societat per un import total de 218.651 milions d'euros.

Combinació de negocis amb TSB Banking Group plc

Procés d'adquisició

La Comissió Europea (CE) va declarar que l'ajuda financera prestada pel Ministeri d'Economia del Govern britànic a Lloyds Banking Group plc (Lloyds) durant els anys 2008 i 2009 va ser un acte constitutiu d'ajuda d'estat no autoritzat de conformitat amb la normativa europea. En conseqüència, la decisió adoptada per la CE va ser que Lloyds s'hauria de desprendre d'una unitat de negoci de prestació de serveis de banca comercial al Regne Unit que havia de complir amb determinades condicions per tal d'incentivar la competència en aquest sector.

Aquesta obligació de desinversió havia de tenir lloc abans d'una data fixada (31 de desembre de 2015, amb possibilitat d'allargar-ho a la fi de 2016 en funció de quant hagués reduït Lloyds la seva participació a TSB).

A fi d'aprofitar una llicència bancària que el grup Lloyds mantenia, el setembre de 2013 van decidir transferir la totalitat del patrimoni desinvertit a una entitat vehicle del grup, TSB Bank plc (la societat matriu de la qual és TSB Banking Group plc o TSB), sota una nova marca i operant com una nova entitat de crèdit dedicada a

banca comercial.

Després de considerar diverses alternatives de desinversió a TSB, finalment Lloyds va optar per llançar una oferta pública de venda el juny de 2014, en què es van admetre les accions ordinàries de TSB a cotització i negociació a la Borsa de Valors de Londres el juny de 2014. Lloyds va passar a mantenir una participació del 50% del capital de TSB.

En aquest context de necessitat de desinversió, el 19 de març de 2015, el Consell d'Administració de Banc Sabadell va aprovar la presentació d'una oferta pública per adquirir la totalitat de les accions de TSB Banking Group plc (TSB) a un preu de 340 penics per acció en efectiu dirigida a tots els accionistes de TSB. En el mateix marc de l'oferta, Banc Sabadell va adquirir, el 24 de març de 2015, accions representatives del capital social de TSB en, aproximadament, un 9,99% que eren propietat de LloydsBanking Group plc (Lloyds), que va atorgar un compromís irrevocable d'acceptar l'oferta anterior en relació amb la resta d'accions de TSB de les quals era titular fins a arribar a la seva participació total a TSB del 50,01%.

Els termes i les condicions de l'oferta pública, així com els procediments per a la seva acceptació, van quedar continguts en el document de l'oferta pública i posats a disposició dels accionistes de TSB el 17 d'abril de 2015.

L'oferta, que va comptar amb el suport del Consell d'Administració de TSB i la seva recomanació als llavors accionistes, estava subjecta a l'acceptació d'un mínim del 75% de les accions representatives de TSB i dels seus drets de vot, percentatge que incloïa les accions ja adquirides de Lloyds i el seu compromís irrevocable. Així mateix, l'adquisició de TSB també estava subjecta a l'obtenció de diverses autoritzacions i consentiments per part de la Prudential Regulation Authority (PRA) del Banc d'Anglaterra i altres reguladors, incloent-hi les autoritats de defensa de la competència.

El 30 de juny de 2015 es va complir l'última condició suspensiva prevista en l'adquisició de TSB, data considerada pel grup com el moment en què va obtenir el control sobre els actius de TSB i va assumir els passius de l'adquirida (data d'adquisició), perquè l'oferta pública presentada es va declarar incondicional amb caràcter general.

Atès que el nombre d'acceptacions de l'oferta va representar més del 90% de les accions de TSB sobre les quals es va realitzar aquesta, el grup va exercir el seu dret d'adquisició forçosa d'acord amb el que disposa la llei de societats anglesa sobre aquelles accions de TSB els titulars de les quals no havien acceptat l'oferta sota les mateixes condicions que la resta d'accionistes que sí que la van acceptar. Aquesta circumstància va fer que el grup consolidés el 100% de la inversió de TSB el 30 de juny de 2015, i que registrés el passiu corresponent amb aquests accionistes per les quantitats pendents de liquidar.

El 10 i 15 de juliol de 2015 es van realitzar sengles pagaments que van satisfer íntegrament la contraprestació pagadora als accionistes de TSB que van acceptar l'oferta pública les accions dels quals representen aproximadament el 87,1% de les accions representatives de TSB. El període de liquidació per a la resta d'accionistes, incloent-hi els que van ser objecte de l'adquisició forçosa, va finalitzar el mes de setembre de 2015.

TSB és un banc dirigit a clients detallistes i petits negocis amb un abast de distribució d'aproximadament el 7% per oficines al Regne Unit, i disposa d'una ràtio de capital ordinari Tier 1 (*common equity Tier 1 capital ratio*) del 19,5% i d'una còmoda posició de finançament amb una ràtio de préstecs sobre dipòsits en la seva franquícia (*loan-to-deposit*) del 76,6% en la data de presa de control.

L'adquisició de TSB permetrà al grup accedir al mercat bancari del Regne Unit, atractiu pel seu marc regulador ben definit i estable, pels nivells constants de rendibilitat i per les bones perspectives de creixement futur. El grup anticipa que, sota la seva titularitat, TSB serà capaç de reforçar encara més la seva estratègia de creixement i eficiència, i es beneficiarà dels recursos i de l'experiència en el finançament a pimes que el grup ha adquirit en el mercat bancari espanyol.

A continuació, es presenta el balanç resumit consolidat de TSB en la data de presa de control:

En milers d'euros			
Actiu		Passiu i patrimoni net	
Caixa i dipòsits en bancs centrals	5.421.408	Passiu	
Cartera de negociació	52.801	Cartera de negociació	47.852
Derivats de negociació	52.801	Derivats de negociació	47.852
Actius financers disponibles per a la venda	1.418.035	Passius financers a cost amortitzat	36.092.913
Valors representatius de deute	1.418.035	Dipòsits d'entitats de crèdit	111
Inversions creditícies	31.377.312	Dipòsits de la clientela	35.517.525
Dipòsits en entitats de crèdit	936.800	Dèbits representats per valors negociables	14.077
Crèdit a la clientela	30.440.512	Passius subordinats	561.200
Ajustos a actius financers per macrocobertures	6.182	Ajustos a passius financers per macrocobertures	46.111
Derivats de cobertura	62.441	Derivats de cobertura	266.174
Actiu material	211.762	Provisions	47.090
Immobilitzat material	211.762	Altres provisions	47.090
D'ús propi	211.762	Resta de passius	613.451
Actius fiscals	148.914	Patrimoni net	
Diferits	148.914	Fons propis	2.323.852
Resta d'actius	738.225	Capital	7.028
Altres	738.225	Esripturat	7.028
		Prima d'emissió	1.356.621
		Reserves	947.023
		Reserves (pèrdues) acumulades	947.023
		<i>Menys: Valors propis</i>	<i>(14.523)</i>
		Resultat de l'exercici atribuït a l'entitat dominant	27.703
		Ajustos per valoració	(362)
		Actius financers disponibles per a la venda	1.042
		Cobertures dels fluxos d'efectiu	(1.403)
Total actiu	39.437.080	Total patrimoni net i passiu	39.437.080
		Promemòria:	
		Compromisos contingents	6.186.296

El tipus de canvi aplicat va ser el de 30/06/2015 (0,7114 lliura/euro).

Comptabilització de la combinació de negocis

Aquests comptes consolidats registren la valoració i comptabilització d'aquesta combinació de negocis prenent com a base les estimacions de la direcció sobre els valors raonables dels actius i passius realitzant l'assignació del cost de la transacció a actius, passius i passius contingents específics (*purchase price allocation* o PPA). Les estimacions esmentades han estat revisades per un tercer expert independent.

TSB, en la data de presa de control, presentava uns fons propis de 2.324 milions d'euros (2.336 milions d'euros sense l'autocartera).

El preu total que Banc Sabadell ha pagat per adquirir el 100% de les accions representatives del capital social de TSB ha estat de 2.362 milions d'euros.

Dins l'exercici de PPA, s'han valorat els següents actius, passius i passius contingents de l'entitat adquirida:

1. A partir de les anàlisis dutes a terme pel grup s'ha estimat una pèrdua esperada *lifetime* a la cartera de crèdit a la clientela a l'efecte d'ajustar-la al seu valor raonable estimat. L'import assignat a provisions addicionals puja a 151 milions d'euros. S'ha aplicat una *probability of default* (PD) *point-in-time* per als tres primers anys, i s'ha passat a aplicar una PD ajustada al cicle a partir del quart any. La PD ajustada al cicle afecta bàsicament la cartera hipotecària perquè és a més llarg termini, i permet reflectir el comportament a mitjà i llarg termini en lloc de condicionar tot el càlcul a les condicions econòmiques actuals. En hipoteques residencials s'ha aplicat una *loss given default* (LGD) *point-in-time* per als tres primers anys, que s'ha incrementat a partir del quart any per reflectir un paràmetre a més llarg termini i menys supeditat a les condicions actuals del mercat immobiliari al Regne Unit; en aquest sentit, s'ha ponderat la LGD *point-in-time*

amb la LGD *downturn*. Per a la resta de segments la LGD es correspon amb el valor *point-in-time* perquè es tracta d'operacions a més curt termini i de segments en què la LGD no és tan sensible al cicle.

2. S'han estimat actius intangibles que recullen el valor dels drets contractuals sorgits de les relacions amb els clients procedents de TSB per dipòsits a la vista (*core deposits*) per un import de 354 milions d'euros. El valor atribuïble a aquest actiu s'ha determinat mitjançant el mètode d'estalvi de costos, i s'ha estimat el valor present dels estalvis en els costos de finançament amb *core deposits* respecte de fonts de finançament alternatiu. L'amortització d'aquest actiu s'efectua en un termini de vuit anys.

3. S'ha estimat el valor del dret d'exclusivitat de l'ús de la marca TSB per un import de 73 milions d'euros. El valor atribuïble a aquest actiu s'ha determinat mitjançant el mètode de cost de reposició, l'enfocament del qual consisteix a establir el cost de reconstruir o adquirir una rèplica exacta de l'actiu en qüestió. L'amortització d'aquest actiu s'efectua en un termini de dotze anys.

4. Finalment, en l'epígraf d'actius i passius fiscals diferits s'ha ajustat l'efecte impositiu (amb una taxa del 20%) dels ajustos explicats en els punts 1 i 3, que puguen a 31 i 15 milions d'euros, respectivament.

La taxa de descompte emprada en la valoració dels actius intangibles ha estat del 10,9%, que s'ha calculat prenent com a base la metodologia del *capital asset pricing model* (CAPM). Aquesta taxa es compon d'una taxa lliure de risc del 2,6% (prenent com a referència el bo del Regne Unit amb venciment a vint anys en la data de la presa de control), una prima de mercat del 6,0%, una beta de l'1,21 més una prima addicional de l'1,0% perquè es tracta d'actius poc líquids.

Un cop ajustats els actius i passius procedents de TSB, la diferència negativa de consolidació resultant és de 266 milions d'euros, que es presenta en el compte de pèrdues i guanys consolidat, net de les despeses associades a l'adquisició, per un import de 232 milions d'euros (vegeu la nota 41). Tal com s'ha explicat anteriorment, la raó per la qual aquesta transacció va donar lloc a un guany es deriva de l'origen de l'entitat adquirida TSB i el context de la desinversió realitzada per LloydsBanking Group plc (Lloyds).

En cas que la data d'adquisició hagués estat l'1 de gener de 2015, l'import d'ingressos ordinaris i beneficis després d'impostos que hauria aportat TSB al grup pujaria aproximadament a 1.202 i 168 milions d'euros, respectivament.

La variació de l'efectiu i equivalents del grup ocasionada en la presa de control de TSB és de 5.421 milions d'euros, que queden recollits en l'epígraf d'altres cobraments relacionats amb activitats d'inversió de l'estat de fluxos d'efectiu consolidat.

L'import dels ingressos ordinaris i benefici després d'impostos de TSB des de la data de presa de control inclosos en el compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici de 2015 és de 617 i 122 milions d'euros, respectivament.

Altres operacions corporatives i contractes rellevants de l'exercici de 2015

Compra d'actius crediticis ex-UKAR

El 7 de desembre de 2015, TSB va adquirir una cartera d'actius crediticis, majoritàriament hipotecaris, per un import de 3.006 milions de lliures esterlines que procedien de la UK *Asset Resolution* (UKAR). Es considera que el preu pagat, 3.041 milions de lliures esterlines, reflecteix el valor raonable dels actius, perquè es va fer la transacció mitjançant un procés de subhasta pública i perquè el preu va recollir tots els factors que influeixen en el valor raonable com ara, entre d'altres, el risc de crèdit i el *conduct risk*.

Adquisició d'una participació a GNB Sudameris

L'1 d'octubre Banc Sabadell va adquirir el 4,99% del banc colombià Banco GNB Sudameris per 50 milions de dòlars americans. Banco GNB Sudameris té com a accionista majoritari Gillex Holding B.V., societat subsidiària de Starmites Corporation, S.A.R.L., companyia pertanyent a la família Gilinski. L'adquisició es complementa amb un acord de cooperació comercial de caràcter estratègic, amb l'objectiu d'aprofitar les oportunitats comercials mútues en mercats amb un elevat potencial de creixement com ara Colòmbia, el Perú i el Paraguai.

Variacions del perímetre en l'exercici de 2014

Entrades en el perímetre de consolidació:

Creació de Sabadell Capital, Sociedad Anónima de Capital Variable (Sofom)

El 22 d'abril de 2014 es va constituir a la ciutat de Mèxic Sabadell Capital, Societat Anònima de Capital Variable, societat financera d'objecte múltiple (Sofom), entitat no regulada (a partir d'ara, Sabadell Capital), en què l'estructura accionarial és 100% del grup Banc Sabadell. La seva activitat principal es troba focalitzada en banca corporativa i en el finançament estructurat en pesos mexicans i dòlars de projectes energètics, infraestructures i d'altres sectors com el turisme, el comerç exterior i l'administració pública. La constitució de la nova Sofom va suposar, a més a més, un primer pas en el projecte d'internacionalització per crear a mitjà termini una institució de banca múltiple a Mèxic.

Sabadell Capital està radicada a Mèxic DF i compta, a més a més, amb una oficina a Monterrey (Nuevo León), ciutats que concentren el nucli principal del mercat potencial al qual es vol enfocar Sabadell Capital.

Adquisició de Banco Gallego Vida y Pensiones

Banc Sabadell va subscriure el 12 de novembre de 2013 un contracte de compravenda amb Caja de Seguros Reunidos, Compañía de Seguros y Reaseguros, S.A. (Caser) per adquirir la participació del 75% que Caser mantenia en la societat Banco Gallego Vida y Pensiones, S.A. de Seguros y Reaseguros (Banco Gallego Vida y Pensiones), de la qual Banc Sabadell és titular indirectament de la resta d'accions. El 20 de febrer de 2014 es va tancar l'adquisició d'aquesta participació i, per tant, Banc Sabadell va assolir el 100% del capital de Banco Gallego Vida y Pensiones amb un desemborsament net de 28.200 milers d'euros.

Aquesta operació s'enquadrava en el procés de reordenació de les societats filials i participades d'assegurances de Banc Sabadell.

Acord d'adquisició de JGB Bank, N.A.

El 4 de desembre de 2013, Banc Sabadell va arribar, a través de la seva filial a Miami Sabadell United Bank, N.A. (Sabadell United Bank), a un acord amb GNB Holdings Trust per adquirir l'entitat bancària JGB Bank, N.A. (JGB Bank). L'operació es va estructurar mitjançant l'adquisició a GNB Holdings Trust de la societat JGB Financial Holding Company, titular al seu torn de l'entitat bancària JGB Bank.

GNB Holdings Trust té com a partícip principal Jaime Gilinski Bacal, també accionista significatiu de Banc Sabadell.

El 14 de juliol de 2014, un cop obtingudes les autoritzacions corresponents, Sabadell United Bank, N.A. (Sabadell United), va realitzar amb efectes l'11 de juliol de 2014 l'adquisició i fusió immediata per absorció de JGB Bank, N.A., per un import de 49,6 milions de dòlars americans (36,4 milions d'euros aproximadament). Aquesta operació va generar un fons de comerç de 9,8 milions de dòlars americans.

Sortides del perímetre de consolidació:

Fusió per absorció per part de Banco de Sabadell S.A., de les societats Banco Gallego, S.A.U. i Sabadell Solbank, S.A.U.

El Consell d'Administració del banc, el 21 de novembre de 2013, va adoptar els acords de fusió per absorció per part de Banc Sabadell de l'entitat Banco Gallego, S.A. Sociedad Unipersonal (Banco Gallego) i de l'entitat Sabadell Solbank, S.A. Sociedad Unipersonal (Sabadell Solbank), subjectes tots dos a les autoritzacions preceptives.

Aquestes fusions es van efectuar tenint en compte el que disposen els articles 49.1 i 51 de la Llei 3/2009, de 3 d'abril, sobre modificacions estructurals de les societats mercantils, ja que es tractava de l'absorció de societats íntegrament participades.

Amb aquesta finalitat, el Consell d'Administració de Banc Sabadell va subscriure el projecte de fusió corresponent, així com el Consell d'Administració de Banco Gallego i el Consell d'Administració de Sabadell Solbank, també celebrats en aquesta data.

El 14 de març de 2014 van quedar inscrites en el Registre Mercantil de Barcelona les escriptures corresponents a les fusions per absorció per Banc Sabadell de Banco Gallego, S.A.U. i de Sabadell Solbank, S.A.U., amb efectes comptables l'1 de gener de 2014.

Altres alienacions

El 12 de desembre de 2014, Aurica XXI, S.C.R. de règim simplificat S.A.U., societat 100% participada per Banco de Sabadell, S.A., va vendre el 25% de la seva participació a Eurofragance, S.L., cosa que va generar un resultat de 9.473 milers d'euros.

Altres operacions corporatives i contractes rellevants vigents de l'exercici de 2014

Reassegurança sobre la cartera d'assegurances de vida-risc de Mediterráneo Vida

Mediterráneo Vida, Sociedad Anónima de Seguros y Reaseguros va subscriure el mes de març de 2014 un contracte de reassegurança sobre la seva cartera d'assegurances de vida-risc individual el 31 de desembre de 2013 amb l'entitat reasseguradora SCOR Global Life Reinsurance Ireland, Plc (Scor).

A través d'aquest contracte, el grup en qualitat de cedent va transferir els principals riscos de caràcter tècnic associats al negoci de vida-risc individual (és a dir, desviacions en les taxes de mortalitat, invalidesa permanent i absoluta i caiguda de cartera) a la reasseguradora Scor; per tant, no hi ha condicions per les quals el grup mantingui riscos significatius relacionats amb l'activitat d'assegurança associada a aquestes pòlisses.

Així mateix, el grup va verificar el compliment de la resta de requisits establerts a la NIC 18 "Ingressos ordinaris" per tal de determinar si en la data de la subscripció del contracte s'havien transferit els riscos i beneficis associats a la cartera i, per tant, es podria equiparar des del punt de vista econòmic a la venda o cessió d'una cartera d'assegurances. En particular, cal destacar que Scor és qui assumia els imports que s'havien de pagar als assegurats en cas de sinistre i que no hi havia cap tipus de garantia per part del grup respecte a un volum mínim de negoci futur. Si bé el grup continuava gestionant la cartera i se'l remunerava d'acord amb estàndards de mercat, aquesta gestió es duia a terme d'acord amb les instruccions i polítiques de Scor, de manera que el grup no disposava d'autonomia.

El contracte preveia determinats supòsits de terminació anticipada per part d'ambdues parts, però es tractava de drets bàsicament de caràcter protector a causa d'aspectes relacionats amb incompliments contractuals per raons d'impagament, qualitat creditícia o nivells de servei, l'ocurrència dels quals el grup va considerar com a no probable. Relacionat amb la terminació anticipada, es van establir indemnitzacions basades en condicions de mercat, que van incloure penalitzacions segons els motius de cancel·lació, així com l'atorgament per part del grup d'un col·lateral decreixent en el temps a favor de Scor.

D'acord amb això, el grup va concloure que hi havia la transferència de riscos i beneficis, i va reconèixer un ingrés no recurrent. Per tant, la prima total percebuda pel grup en efectiu en la formalització del contracte per un import de 82.153 milers d'euros va ser registrada íntegrament en el compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici de 2014, sota l'epígraf de guanys/(pèrdues) en la baixa d'actius no classificats com a no corrents en venda. D'altra banda, des de la data d'efecte del contracte, el grup ha registrat amb criteri de meritació la comissió pactada per la gestió administrativa de la cartera reassegurada.

El contracte també preveia un incentiu basant-se en el qual el grup podia participar del comportament favorable de la cartera reassegurada a partir de l'exercici de 2025, i no s'havia reconegut cap import en aquests comptes anuals consolidats, ja que es considerava el cobrament com un actiu contingent.

Venda del negoci de recuperacions

Banc Sabadell va subscriure amb Lindorff España, S.L.U. (Lindorff) el mes de desembre de 2014, un cop obtingudes les autoritzacions corresponents, un contracte de compravenda del seu negoci de gestió i recobrament de deutes impagats i un acord per a la prestació de serveis relacionats amb l'activitat de gestió i recobrament d'aquests deutes per un període inicial de deu anys.

El contracte de compravenda va incloure el traspàs, per part de Banc Sabadell a Lindorff, dels actius i passius destinats a l'explotació del negoci, entre els quals hi ha el mobiliari i els equips informàtics que s'utilitzaven en la prestació del servei, els contractes amb proveïdors destinats a aquesta activitat així com els treballadors que s'hi dedicaven amb els seus coneixements, experiència i tècniques. Totes aquestes activitats i actius nets, que permetien per si mateixos gestionar la recuperació dels deutes impagats del grup, componien una unitat de negoci transferida a Lindorff, el qual basant-se en la seva experiència i capacitats tècniques va passar a explotar-la de manera autònoma i independent amb l'objectiu d'obtenir una rendibilitat a la inversió realitzada.

D'altra banda, Banc Sabadell va celebrar de manera simultània amb Lindorff un contracte de prestació de serveis relacionats amb l'activitat de recobrament de determinats deutes impagats de Banc Sabadell i les seves filials mitjançant el qual Banc Sabadell es va comprometre a cedir en gestió, llevat d'excepcions, els deutes impagats de què ell o les seves filials fossin titulars, que serien gestionats per Lindorff a canvi d'uns honoraris variables. El contracte preveia que els volums cedits en gestió a Lindorff assolirien uns determinats mínims durant un període transitori, i posteriorment el volum cedit seria en funció del volum d'impagats i l'evolució de l'activitat. El contracte esmentat preveia el mesurament del grau de compliment de Lindorff sobre la base de diversos indicadors d'acompliment aplicables als serveis acordats, i s'establia una escala de penalitzacions per acompliment inadequat o insuficient per al proveïdor, així com supòsits de terminació anticipada en certes circumstàncies (per exemple, per incompliment greu de les obligacions contractuals o ús de pràctiques que comparteixen risc reputacional).

De l'anàlisi de la naturalesa dels drets que retenia el grup sobre el seu antic negoci de recuperacions es va concloure que es tractava de (i) drets de caràcter protector l'objectiu dels quals és salvaguardar els actius subjacents per protegir el grup d'una gestió ineficient però sense retenir el poder de gestió, o bé (ii) drets que no vulneren la transferència de riscos i beneficis perquè es considera que la seva probabilitat d'exercici és remota. Els drets no limitaven Lindorff per dirigir les activitats de recobrament; per això és qui tenia el poder sobre les activitats rellevants i estava exposat a la variabilitat dels resultats en assumir els riscos operatius propis del negoci adquirit, de mercat pel volum de préstecs que entren en mora i els terminis d'execució de les garanties del deute cedit així com els derivats del seu propi acompliment si no assolía els nivells pactats amb Banc Sabadell.

El tancament d'aquesta operació en conjunt va permetre al grup maximitzar la rendibilitat de la gestió de les recuperacions, mitjançant l'augment esperat de la taxa d'èxit i l'acceleració del ritme de recobrament, alhora que separava la gestió d'aquest negoci del seu nucli bancari.

Comptablement es va considerar que el grup va vendre el negoci de gestió de les recuperacions íntegrament a un tercer, sense retenir-ne cap participació, atès que es va transferir el control sobre els actius transmesos així com els riscos i beneficis principals del negoci a Lindorff, i s'havia de reconèixer el guany resultant en el compte de pèrdues i guanys consolidat d'acord amb la NIIF 3 "Combinacions de negoci" i la NIC 18 "Ingressos ordinaris". El preu fix de la transmissió percebut pel grup en la formalització del contracte va ser de 162.000 milers d'euros, i va generar una plusvàlua bruta del mateix import en l'epígraf de guanys/(pèrdues) en la baixa d'actius no classificats com a no corrents en venda.

Adjudicació de contracte de gestió d'actius de la Sareb

El mes de novembre de 2014 la Societat de Gestió d'Actius procedents de la Reestructuració Bancària (Sareb) va adjudicar al grup la gestió d'una cartera de 42.900 actius a través de la seva filial Solvia Servicios Inmobiliarios, S.L. (Solvia) durant un període inicial de set anys a comptar des de l'1 de juliol de 2015.

Els serveis comprenien la migració de les dades a la plataforma de Solvia, l'administració i gestió dels actius, així com l'assessorament jurídic respecte als immobles procedents de Bankia, i préstecs i immobles que la Sareb va adquirir a Banco Gallego i Banco CEISS.

De la totalitat dels actius que s'havien de gestionar, més de 33.000 eren immobles, i la resta eren préstecs i crèdits amb algun tipus de garantia immobiliària. Tots aquests actius continuaven sent propietat de la Sareb, que fixaria anualment els pressupostos per a la seva gestió, d'acord amb els quals Solvia hauria d'executar els seus serveis.

A fi de garantir un determinat nivell i volum d'acompliment en la prestació dels serveis a la Sareb, i d'acord amb les regles del concurs convocat a aquest efecte, Solvia va constituir en el moment de l'adjudicació una garantia d'acompliment que la Sareb retornarà a Solvia a mesura que es produeixi la meritació i el pagament dels drets econòmics acordats entre les parts.

Aquest contracte preveia el mesurament del grau de compliment de Solvia prenent com a base diversos indicadors d'acompliment aplicables als serveis acordats, i establia una escala de penalitzacions que s'havien d'aplicar sobre la facturació dels drets econòmics adscrits al contracte en funció del grau de compliment, així com supòsits de terminació anticipada en certes circumstàncies (per exemple, quan l'incompliment de Solvia s'estengués durant un període de dotze mesos amb el nivell més alt de materialitat i grau de desviació del valor objectiu dels previstos en el contracte). Així mateix, el contracte preveia la possibilitat de resolució anticipada per part de la Sareb en qualsevol moment amb un preavís d'almenys tres mesos i abonament d'una compensació a Solvia calculada de conformitat amb el contracte.

De l'anàlisi de la naturalesa dels supòsits de resolució anticipada que podrien afectar parcialment la recuperació de la garantia prestada, es va concloure que es tractava bàsicament de clàusules de caràcter protector per a la Sareb, que el grup va estimar com a no probables en el marc del servei acordat i la prestació prevista.

El tancament d'aquesta operació va permetre al grup rendibilitzar al màxim el negoci actual d'administració i gestió d'actius, mitjançant l'obtenció d'ingressos ordinaris periòdics pels serveis prestats a la Sareb, i incrementar el seu avantatge competitiu a través de l'aprofitament de sinergies amb el negoci actual.

Acord amb Zurich per a l'exclusivitat sobre els productes d'assegurances de vida, plans de pensions i assegurances generals

Banc Sabadell va subscriure el 20 de maig de 2014 un acord amb la companyia d'assegurances Zurich (Zurich Insurance Company, Ltd. i Zurich Vida, Compañía de Seguros y Reaseguros, S.A.) per convertir en proveïdors exclusius de les assegurances de vida, plans de pensions i assegurances generals per a tota la xarxa d'oficines de Banc Sabadell a Espanya, les companyies de la *joint venture* Banc Sabadell-Zurich, BanSabadell Vida, Sociedad Anónima de Seguros y Reaseguros (BanSabadell Vida), BanSabadell Pensiones, Entidad Gestora de Fondos de Pensiones, S.A. (BanSabadell Pensiones) i BanSabadell Seguros Generales, Sociedad Anónima de Seguros y Reaseguros (BanSabadell Seguros Generales).

Banc Sabadell va culminar amb aquest acord la reorganització del seu negoci d'assegurances, un cop efectuada la incorporació del negoci i les companyies asseguradores adquirides en el procés de consolidació bancària protagonitzat els últims anys amb les adquisicions de Banco CAM, el negoci de BMN a Catalunya i Aragó (Caixa Penedès), Lloyds Bank España i Banco Gallego.

Aquesta reorganització va comportar la cancel·lació d'acords que tant Banco CAM com Banco Gallego mantenien amb una altra entitat asseguradora. La compensació pagada per aquesta cancel·lació va reflectir el valor de la cessió de drets d'exclusivitat de la comercialització de determinats productes d'assegurances.

L'acord amb Zurich incloïa, bàsicament, les transaccions següents:

(i) La cessió dels drets d'exclusivitat de Mediterráneo Vida, S.A., Compañía de Seguros y Reaseguros (Mediterráneo Vida) sobre els productes d'assegurança de vida (exceptuant-ne els productes d'estalvi col·lectiu per a grans empreses) a favor de BanSabadell Vida.

(ii) La cessió dels drets d'exclusivitat de Mediterráneo Vida per a la distribució de plans de pensions (excepte per a plans de pensions d'ocupació), i la cessió de la cartera de plans de pensions individuals a favor de BanSabadell Pensiones.

(iii) La venda del 100% del capital social de Mediterráneo Seguros Diversos, S.A. (Mediterráneo Seguros Diversos), entitat provinent de la integració de Banco CAM, a BanSabadell Seguros Generales per part de GestiónFinanciera del Mediterráneo, S.A. (filial 100% de Banc Sabadell) i Banc Sabadell, amb prèvia adquisició per part de Banc Sabadell del 50% de Mediterráneo Seguros Diversos a Caja de Seguros Reunidos, S.A., mitjançant l'exercici d'opció de compra que tenia sobre aquesta participació. Amb aquesta operació BanSabadell Seguros Generales va adquirir l'exclusivitat per a la distribució de productes d'assegurances generals titularitat de Mediterráneo Seguros Diversos.

La cessió dels drets d'exclusivitat de distribució de plans de pensions així com la cessió de la cartera de plans individuals es va considerar comptablement com la transmissió d'un negoci, perquè el grup va transferir tots els riscos i beneficis principals, tant de la cartera actual com de la de la producció futura, i el guany resultant es va reconèixer en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

La cessió dels drets d'exclusivitat sobre la producció futura de productes de vida es va considerar comptablement com la venda d'un bé que compleix amb els requeriments de la NIC 18 per al reconeixement de l'ingrés en el compte de pèrdues i guanys deduït el percentatge que té el grup en la societat compradora.

Tant la cessió dels drets d'exclusivitat sobre els productes d'assegurança de vida com els de la distribució de plans de pensions es van materialitzar el mes de juny de 2014, mentre que la venda del 100% del capital social de Mediterráneo Seguros Diversos es va completar el mes d'octubre de 2014.

L'import total inicial de l'operació era de 214 milions d'euros, dels quals Zurich, com a soci del 50% de les societats de la *joint venture*, ha pagat 107 milions d'euros. Aquest import cobreix també la compensació a la qual es va enfrontar el grup per la cancel·lació dels contractes esmentats anteriorment, i l'impacte positiu net de tota la reorganització al compte de resultats consolidat va ser de 13 milions d'euros.

A més a més, l'acord preveia el pagament d'un import variable vinculat al compliment d'un pla de negoci. El grup no va registrar cap ingrés en el compte de pèrdues i guanys consolidat, perquè considerava aquest pagament com un actiu contingent.

Altres informacions rellevants

Esquema de Protecció d'Actius

Com a conseqüència de l'adquisició de Banco CAM, realitzada l'1 de juny de 2012, va entrar en vigor l'Esquema de Protecció d'Actius (a partir d'ara, EPA) establert al protocol de mesures de suport financer per a la reestructuració de Banco CAM, amb efectes retroactius des del 31 de juliol de 2011. Sota aquest esquema, per a una cartera d'actius predeterminada el valor brut de la qual pujava a 24.644 milions d'euros el 31 de juliol de 2011, el Fons de Garantia de Dipòsits (a partir d'ara, FGD) assumeix el 80% de les pèrdues derivades d'aquesta cartera durant un termini de deu anys, una vegada absorbides les provisions constituïdes sobre aquests actius, que en la data esmentada pujaven a 3.882 milions d'euros.

A continuació, es presenta el desglossament de la cartera d'actius protegits per l'EPA en la seva data d'entrada en vigor (31 de juliol de 2011):

En milions d'euros

	En balanç individual		En balanç grup	
	Saldo	Provisió	Saldo	Provisió
Crèdit a la clientela	21.711	2.912	19.117	2.263
<i>Del qual risc disposat</i>	<i>21.091</i>	-	<i>18.460</i>	-
<i>Del qual avals i passius contingents</i>	<i>620</i>	-	<i>657</i>	-
Actius immobiliaris (*)	2.380	558	4.663	1.096
Participacions en capital	193	52	504	163
Actius fallits	360	360	360	360
Total	24.644	3.882	24.644	3.882

(*) Actius immobiliaris inclou actius no corrents en venda, inversions immobiliàries i existències.

El moviment del saldo disposat de la cartera d'inversió creditícia protegida per l'EPA des de la data d'entrada en vigor fins al 31 de desembre de 2015 ha estat el següent:

En milions d'euros

Saldo el 31 de juliol de 2011	18.460
Adquisició d'actius immobiliaris	(5.723)
Cobraments rebuts i subrogacions	(3.172)
Increment d'actius fallits	(899)
Disposicions de crèdits	30
Saldo el 31 de desembre de 2015	8.696

El moviment del saldo de la cartera d'actius immobiliaris protegida per l'EPA des de la data d'entrada en vigor fins al 31 de desembre de 2015 ha estat el següent:

En milions d'euros

Saldo el 31 de juliol de 2011	4.663
Adquisició d'actius immobiliaris	4.375
Vendes d'actius immobiliaris	(3.231)
Saldo el 31 de desembre de 2015	5.807

A l'efecte de registrar els impactes comptables conseqüència de l'atorgament de la protecció de crèdit a través de l'EPA, el grup ha aplicat en l'exercici de 2015 els criteris següents:

Per a totes les pèrdues registrades comptablement, derivades de provisions d'insolvències, quitaments, provisions de deteriorament d'actius immobiliaris o resultats per l'alienació d'aquests actius, el banc registra un compte a cobrar classificat en l'epígraf d'inversió creditícia amb abonament al compte de resultats, a fi de reflectir el dret de cobrament davant l'FGD per la garantia concedida per aquest, i neutralitzar l'impacte que tenen en el compte de resultats les pèrdues registrades relacionades amb els actius coberts per l'EPA. L'import acumulat registrat el 31 de desembre de 2015 puja a prop de 5.500 milions d'euros.

En relació amb el crèdit a la clientela qualificat de dubtós, així com els actius immobiliaris que resulten de l'incompliment de pagament dels respectius prestataris coberts pel protocol, el banc segrega la part corresponent al 20% del risc retingut i el 80% per al qual s'ha transmès el risc a l'FGD. És a dir, per a cada actiu cobert, el grup considera quina part dels seus fluxos s'obtindran dels prestataris o tercers i quina part de l'FGD com a conseqüència de la garantia proporcionada tenint en compte, si escau, el valor de les garanties hipotecàries del crèdit.

Per a la presentació en aquests comptes anuals consolidats, i en relació amb els riscos corresponents a exposicions cobertes per l'EPA, els saldos dubtosos inclouen el 20% de l'exposició retinguda, perquè el risc de crèdit no ha estat transferit a l'FGD. El 80% del risc, mentre el crèdit o préstec figura en el balanç, es presenta com a risc normal perquè hi ha transferència del risc de crèdit.

A fi d'evitar la duplicitat en el balanç (abans de provisions) que comportaria mantenir el saldo a cobrar amb l'FGD i l'exposició del 80%, les provisions constituïdes per a aquest 80% es presenten deduïnt la inversió creditícia.

En els comptes anuals de l'exercici de 2014, l'efecte d'aquesta duplicitat en el balanç i l'impacte d'aquest en els desglossaments de la inversió creditícia bruta, ràtios de cobertura i ràtios de morositat s'explicaven en notes indicant quina part estava adscrita a l'EPA i com quedaven els diferents desglossaments del perímetre ex-EPA. Amb els criteris de presentació adoptats en aquest exercici, els desglossaments mostren directament l'efecte en el perímetre ex-EPA, de manera que els desglossaments de l'exercici de 2014 afectats per aquesta nova presentació han estat modificats per garantir la comparabilitat de les xifres. En alguns detalls de segmentació, relatius al risc classificat en normal (la segregació del 80% explicada anteriorment), es continua desglossant la part corresponent a l'EPA per contribuir a la transparència en l'exposició de risc de l'entitat.

Nota 3 – Proposta de distribució de beneficis i benefici per acció

A continuació, s'inclou la proposta d'aplicació del resultat de l'exercici de 2015 de Banco de Sabadell, S.A. que el Consell d'Administració proposarà a la Junta General d'Accionistes per a la seva aprovació, juntament amb la proposta d'aplicació del resultat de l'exercici de 2014 de Banco de Sabadell, S.A. aprovada per la Junta General d'Accionistes el 28 de maig de 2015:

En milers d'euros		
	2015	2014
A dividendes	(a)	(b)
A reserva legal	35.370	29.077
A reserves per a inversions a les Canàries	192	169
A reserves voluntàries	366.887	820.792
Resultat de l'exercici de Banco de Sabadell, S.A.	402.449	850.038

Les propostes d'aplicació del resultat de les entitats dependents seran aprovades per les seves respectives juntes d'accionistes.

(a) El Consell d'Administració proposarà a la Junta General d'Accionistes que acordi, amb càrrec a reserves, la següent retribució a l'accionista:

- Aprovar un augment de capital alliberat amb càrrec a reserves per tal d'instrumentar una retribució flexible a l'accionista per un import estimat de prop de 0,05 euros per acció, oferint als accionistes la possibilitat d'optar per rebre aquest import en efectiu i/o en accions noves.

Amb motiu de l'execució de l'augment de capital, cada accionista del banc rebrà un dret d'assignació gratuïta per cada acció del banc de què sigui titular. Els drets d'assignació gratuïta esmentats seran objecte de negociació a les borses de valors en què cotitzi l'acció del banc.

En funció de l'alternativa escollida per cada accionista en l'augment de capital, cadascun dels accionistes podrà rebre noves accions del banc alliberades (que seria l'opció per defecte en cas que l'accionista no comuniqui una altra preferència a l'entitat dipositària de les seves accions en el termini previst per fer-ho), o bé un import en efectiu com a conseqüència de la venda dels drets d'assignació gratuïta al banc en virtut del compromís de compra que assumirà el banc, a un preu fix estimat de prop de 0,05 euros (bruts) per cada dret.

Els accionistes també podrien decidir vendre els seus drets d'assignació gratuïta en el mercat. En aquest cas el preu de venda estaria en funció de la seva cotització en el moment de la venda, que podria ser superior o inferior al preu fix de compra ofert pel banc.

- Una retribució complementària a l'accionista de 0,02 euros per acció consistent en el lliurament d'accions procedents de l'autocartera del banc per un import equivalent, que es comptabilitzarà contra la reserva per prima d'emissió.

(b) La Junta General d'Accionistes del 28 de maig de 2015 va acordar destinar a reserves legals i reserves voluntàries la totalitat del benefici net de l'exercici de 2014. Com a retribució a l'accionista, va aprovar un augment de capital alliberat amb càrrec a reserves per tal d'instrumentar una retribució flexible a l'accionista per un import estimat de prop de 0,04 euros per acció, i va oferir als accionistes la possibilitat d'optar per rebre aquest import en efectiu i/o en accions noves. També va aprovar una retribució complementària a l'accionista de 0,01 euros per acció consistent en el lliurament d'accions procedents de l'autocartera del banc per un import equivalent, que es comptabilitzarà contra la reserva per prima d'emissió.

Cada accionista del banc va rebre un dret d'assignació gratuïta per cada acció del banc de la qual era titular. Amb motiu de l'execució de l'augment de capital, cada accionista del banc va rebre una acció nova per cada 59 drets d'assignació gratuïta.

Com a resultat, el 25 de juny de 2015 va executar l'augment de capital amb càrrec a reserves per un import de 9.568 milers d'euros (que figura en l'epígraf de capital i reserves en l'estat de canvis de patrimoni net), mitjançant l'emissió de 76.543.124 noves accions de 0,125 euros de valor nominal cada una, atès que el 88,36% dels titulars dels drets d'assignació gratuïta van optar per rebre noves accions. El 10,62% restant dels titulars de drets d'assignació gratuïta van acceptar el compromís irrevocable de compra de drets assumit pel banc, de manera que el banc va adquirir 542.878.835 drets per un import brut total de 21.172 milers d'euros, que es presenta en l'epígraf de resta de reduccions de l'estat de canvis de patrimoni net. El banc va renunciar al restant 1,02% dels drets d'assignació gratuïta que eren de la seva propietat de manera prèvia a aquesta assignació.

D'altra banda, la retribució complementària que es va comptabilitzar contra la reserva per prima d'emissió per un import total de 50.678 milers d'euros, que es presenta en l'epígraf de traspassos entre partides de l'estat de canvis de patrimoni net.

El consell proposarà a la Junta d'Accionistes la recllassificació de part de les reserves voluntàries procedents de l'exercici de 2014 com una reserva indisponible per un termini de cinc anys en concepte de reserva de capitalització per tal d'aplicar una reducció a la base imposable de l'impost de societats segons el que disposa la Llei 27/2014, de 27 de novembre (vegeu la nota 44).

Amb aquesta proposta, la retribució a l'accionista d'aquest exercici comparada amb la de l'any anterior, seria de la manera següent:

Eneuros		
	2015	2014
Retribució flexible	0,05	0,04
Retribució complementària en accions	0,02	0,01
Retribució total	0,07	0,05

Benefici per acció

El benefici bàsic per acció es calcula dividint el resultat net atribuït al grup entre el nombre mitjà ponderat d'accions ordinàries en circulació durant l'exercici, excloent-ne, si escau, les accions pròpies adquirides pel grup. El benefici diluït per acció es calcula ajustant, al resultat net atribuït al grup i al nombre mitjà ponderat d'accions ordinàries en circulació, els efectes de la conversió estimada de totes les accions ordinàries potencials.

El càlcul del benefici per acció del grup és el següent:

	2015	2014
Resultat net atribuït al grup (en milers d'euros)	708.441	371.677
Resultat d'operacions interrompudes (net) (en milers d'euros)	-	-
Nombre mitjà ponderat d'accions ordinàries en circulació (*)	4.889.348.750	3.973.221.458
Nombre mitjà ponderat d'accions ordinàries en circulació pel factor corrector (**)	5.027.194.131	4.368.606.526
Conversió assumida de deute convertible i altres instruments de patrimoni	33.006.410	304.513.772
Nombre mitjà ponderat d'accions ordinàries en circulació ajustat	5.060.200.541	4.673.120.298
Benefici per acció (en euros)	0,14	0,09
Benefici bàsic per acció considerant l'efecte de les obligacions necessàriament convertibles (en euros)	0,14	0,08
Benefici diluït per acció (en euros)	0,14	0,08

(*) Nombre mitjà d'accions en circulació (en milions), exclouent-ne el nombre mitjà d'accions pròpies mantingudes en autocartera al llarg del període.

(**) Factor corrector de l'efecte de les ampliacions de capital amb dret de subscripció preferent i per l'*scrip dividend* aplicat als exercicis previs a l'emissió.

El 2015, el banc ha portat a terme unes ampliacions de capital (vegeu la nota 26). Segons indica la NIC 33, quan es produeixen ampliacions de capital cal recalcular el benefici per acció, bàsic i diluït, dels períodes anteriors. Per fer-ho cal aplicar un factor corrector al denominador (nombre mitjà ponderat d'accions en circulació). Aquest factor corrector resulta de la divisió del valor raonable per acció immediatament abans de l'exercici dels drets de subscripció preferent entre el valor raonable teòric exdrets per acció. També s'ha ajustat en el període anterior el canvi proporcional per l'ampliació derivada de l'*scrip dividend*. A aquest efecte s'ha recalculat el benefici per acció bàsic i diluït de 2014.

El 31 de desembre de 2015 i de 2014, no hi havia altres instruments financers ni compromisos amb empleats basats en accions que tinguin un efecte significatiu sobre el càlcul del benefici diluït per acció dels exercicis presentats. Per aquesta raó el benefici bàsic i el diluït coincideixen.

Nota 4 – Gestió de riscos financers

Al llarg de 2015 el grup Banc Sabadell ha continuat reforçant el seu marc de gestió de riscos incorporant millores que el situen al nivell de les millors pràctiques del sector financer.

El grup Banc Sabadell es dota d'un Marc Estratègic de Riscos, la funció del qual és assegurar el control i la gestió proactiva de tots els riscos del grup. Aquest nou marc es concreta, entre d'altres, en un *risk appetite statement* (RAS), que estableix la quantitat i diversitat de riscos que el grup busca i tolera per assolir els seus objectius de negoci, mantenint l'equilibri entre rendibilitat i risc.

El *risk appetite statement* inclou mètriques quantitatives, que permeten un seguiment objectiu de la gestió del risc, així com aspectes qualitius que les complementen.

La gestió i el control de riscos es configuren com un ampli marc de principis, polítiques, procediments i metodologies avançades de valoració integrats en una eficient estructura de decisió sota un marc de governança de la funció de riscos adaptat a la normativa estatal i europea.

El marc de principis, polítiques, procediments i metodologies queda reflectit en el document de "Polítiques de gestió del risc del grup Banc Sabadell", que es revisa com a mínim un cop l'any i que és aprovat pel Consell d'Administració. L'última actualització del document és de gener de 2016.

Per a cada risc rellevant del grup es detallen els intervinents principals, les seves funcions, les polítiques, els mètodes i els procediments, així com els mecanismes de seguiment i control. Així mateix, queda explicat el

detall de l'Organització de la Funció de Riscos, en què s'indiquen els rols i la responsabilitat de les diferents direccions i comitès en matèria de riscos i els seus sistemes de control, adequats a les activitats de les unitats de negoci, incloent-hi les funcions de concessió de préstecs i crèdits.

Els riscos financers principals en què incorren les entitats del grup Banc Sabadell com a conseqüència de la seva activitat relacionada amb l'ús d'instruments financers són els de crèdit, liquiditat i mercat. D'entre tots els riscos, el de crèdit és el més rellevant de la cartera del grup.

D'altra banda, els principals riscos no financers en què incorre el grup són el risc operacional, fiscal i el de compliment normatiu.

En la gestió del risc del grup considera l'entorn macroeconòmic i regulador. Els aspectes més destacats de l'exercici de 2015 es presenten a continuació:

Entorn macroeconòmic:

- El 2015, l'economia mundial ha mantingut un creixement modest. L'any ha estat marcat per nous episodis d'instabilitat política i geopolítica, i també per un comportament més erràtic dels mercats financers.
- En l'àmbit polític, va destacar la situació a Grècia durant la primera meitat de l'any, davant els creixents temors sobre la possibilitat que acabés sortint de la zona euro.
- En l'àmbit geopolític, el conflicte a Ucraïna ha cedit protagonisme a la crisi dels refugiats a Europa i a la creixent tensió al voltant de Síria.
- En els mercats financers globals, destaquen els abruptes moviments de l'estiu respecte als dubtes sobre el creixement a la Xina i l'expectativa d'un augment del tipus d'interès rector als Estats Units.
- L'economia de la zona euro ha mantingut una evolució una mica més positiva que el 2014, gràcies a la depreciació de l'euro, al preu més baix del cru i al reduït cost de finançament.
- L'economia espanyola ha mostrat una evolució molt favorable i ha continuat destacant en positiu dins la zona euro. El PIB ha registrat el creixement més alt des de 2007.
- Les economies emergents han estat perjudicades per unes condicions de finançament més restrictives, uns reduïts preus de les matèries primeres i la desacceleració estructural de la Xina. En negatiu ha destacat el comportament de l'economia del Brasil.
- La inflació s'ha mantingut en nivells molt reduïts i allunyada dels objectius de política monetària a les principals economies desenvolupades. La inflació ha estat pressionada a la baixa pels reduïts preus del cru.
- El BCE ha introduït un ampli programa de compra d'actius i ha reduït novament el tipus marginal de dipòsit, fins al -0,30%. Als Estats Units, la Fed, en la reunió de desembre, va augmentar el tipus d'interès de referència per primer cop en nou anys, fins al 0,25-0,50%.
- El sector bancari europeu s'ha continuat reforçant, i ha millorat la seva capacitat d'absorció de pèrdues, així com la seva solvència i rendibilitat. Tot i això, s'enfronta encara amb reptes importants relacionats amb la feble recuperació econòmica i l'entorn prolongat de baixos tipus d'interès.
- En construcció europea, s'ha avançat en el procés d'unió bancària, amb la proposta de crear un mecanisme de garantia de dipòsits europeu. La creació de la Unió del Mercat de Capitals també ha continuat progressant, amb la publicació del Pla d'acció fins al 2017.
- En els mercats de deute públic a llarg termini dels Estats Units i Alemanya, les rendibilitats s'han mantingut molt reduïdes. Aquests actius han trobat suport en les reduïdes inflacions, el caràcter acomodatiu de les polítiques monetàries i els dubtes sobre el creixement econòmic global.
- A la perifèria europea, el deute públic ha continuat trobant suport en la política monetària del BCE. La rendibilitat del deute públic d'aquests països ha marcat nous mínims històrics.
- En els mercats de divises, l'euro s'ha tornat a depreciar respecte al dòlar i la lliura esterlina. El gruix del moviment es va produir el primer trimestre, coincidint amb l'anunci del programa de compra de deute públic per part del BCE.
- Els mercats financers dels països emergents han mantingut una elevada volatilitat i van ser severament castigats durant l'estiu, amb fortes depreciacions canviàries i una abrupta caiguda de la borsa a la Xina.

Entorn regulador:

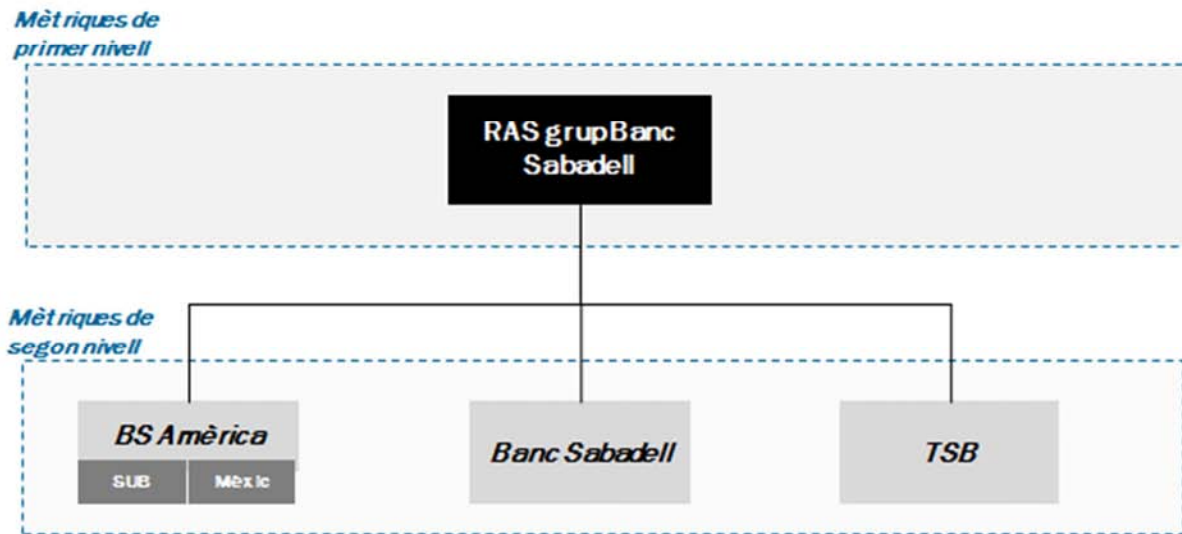
El 2015 han tingut lloc avenços en l'àmbit de la regulació i de la supervisió entre els quals destaquen principalment:

- Avenços en la unió bancària: La crisi de l'euro va evidenciar que per garantir la sostenibilitat a llarg termini de la unió monetària cal un sistema bancari veritablement integrat.
- Pla d'acció per a la Unió del Mercat de Capitals: La creació de la Unió del Mercat de Capitals (CMU – Capital Markets Union) també ha continuat progressant, amb la publicació per part de la Comissió Europea del Pla d'acció (el 30 de setembre), el qual concreta mesures que cal implementar fins al 2017.
- La política macroprudencial ha cobrat rellevància: Línia de treball rellevant a la zona euro el 2015, ja que es considera clau per corregir desequilibris que es puguin acumular en l'àmbit nacional dins la unió monetària i contenir riscos sistèmics. De fet, el 2015 diversos estats membres han implementat mesures macroprudencials, centrades principalment a requerir coixins addicionals de capital per als bancs amb importància sistèmica en l'àmbit nacional, així com coixins de capital anticíclic o mesures per contenir riscos en determinats sectors, com ara el mercat immobiliari.
- Nova etapa d'implementació, calibratge i harmonització del marc regulador: El 2015 ha continuat el treball regulador per incrementar la solvència del sistema financer. Després d'anys d'intensa elaboració de noves regulacions, s'ha iniciat una nova etapa d'implementació de mesures, avaluació de la seva eficàcia i possible reestimació de paràmetres. L'objectiu no és tan sols assegurar la resistència del sector bancari davant d'esdeveniments adversos, sinó també que aquest pugui desenvolupar plenament el seu paper en la societat i finançar el creixement econòmic.

Fites principals de l'exercici

Enfortiment del Marc Estratègic de Riscos dotant-lo d'un enfocament internacional

El Marc Estratègic de Riscos del grup Banc Sabadell s'ha adaptat a la nova estructura del grup arran de la seva internacionalització, amb la finalitat d'assegurar la consistència i un desplegament efectiu del RAS del grup a totes les àrees geogràfiques.

D'aquesta manera, s'estableix un primer nivell que forma el RAS del grup que fixa objectius i límits en l'àmbit global, i es defineix un segon nivell que desplega els objectius i límits del primer nivell en les diferents àrees geogràfiques.

Cal afegir o ressaltar que el RAS del grup s'ha reforçat a partir de la incorporació de noves mètriques i aspectes qualitius que fan que tingui una visió global de tots els riscos a què s'enfronta el grup (vegeu-ne detalls més endavant).

Millora del perfil de risc del grup en l'exercici

L'adquisició durant el 2015 del banc britànic TSB ha suposat una millora important per al perfil de risc del grup Banc Sabadell. L'operació suposa un increment del 27% de la cartera creditícia del grup. Aquest increment es concentra bàsicament en la cartera d'hipoteques detallistes.

El perfil de risc millora en dues dimensions rellevants:

- (i) D'una banda, la taxa de morositat de la nova cartera hipotecària és del 0,83% i amb un *loan-to-value* del 42,6% (molt per sota de les existents a la cartera del grup abans de l'adquisició).
- (ii) D'altra banda, l'adquisició de TSB és un pas fonamental en la diversificació internacional, de manera que suposa per al banc assolir una exposició de prop del 30%.

A més de l'adquisició de TSB, altres factors que han influït en la millora del perfil de risc del grup durant el 2015 han estat:

- Intensa reducció d'actius problemàtics, per sobre de 3.100 milions d'euros, fet que suposa una reducció superior a la considerada en els objectius definits en el Pla estratègic Triple.
- Millora en la composició de cartera, amb una reducció de més de 3.300 milions d'euros en el sector promotor i augmentant l'exposició en sectors de més qualitat creditícia.
- Reducció del risc de concentració tant individualment com sectorialment.
- Establiment de marcs de gestió específics per cartera, millora constant de la gestió del risc de crèdit, incorporant les lliçons apreses durant la crisi econòmica.

1. Cultura corporativa de riscos

La cultura de riscos a Banc Sabadell és un dels aspectes diferenciadors de l'entitat, i està fortament arrelada en tota l'organització com a conseqüència del seu desenvolupament progressiu al llarg de dècades. Entre els aspectes que caracteritzen aquesta forta cultura de riscos destaquen:

- Alt grau d'implicació del Consell d'Administració en la gestió i control de riscos. Des d'abans de 1994, al banc hi ha una Comissió de Control de Riscos que té com a funció fonamental supervisar la gestió de tots els riscos rellevants i de l'alineament d'aquests amb el perfil definit per l'entitat.
- Equip Bàsic de Gestió com a peça clau en l'admissió i seguiment del risc. En funcionament des de fa més de 20 anys, està format pel responsable de compte, d'una banda, i per l'analista de riscos, de l'altra. La seva gestió es basa en l'aportació dels punts de vista de cada part. Les decisions han de ser sempre debatudes i resoltes per acord entre les parts. Tot això involucra especialment l'equip en la decisió, i a més aporta riquesa argumental i solidesa als dictàmens.
- Alt grau d'especialització: equips de gestió específics per a cada segment (*real estate*, corporativa, empreses, pimes, detallistes, bancs i països, etc.), que permeten una gestió del risc especialitzada en cada àmbit.
- Models interns avançats de qualificació creditícia com a element bàsic per a la presa de decisions des de fa més de quinze anys (1999 per a particulars i 2000 per a empreses). L'entitat, seguint les millors pràctiques sobre això, es basa en aquests per tal de millorar l'eficiència del procés en general. En la mesura que aquests models no tan sols permeten ordenar els acreditats en termes ordinals sinó que són la base per mesurar el risc quantitativament, permeten un ús múltiple en processos clau de gestió; ajust fi en la delegació de facultats, seguiment eficient del risc, gestió global del risc, rendibilitat ajustada al risc i anàlisi de solvència del grup en són alguns exemples.
- La delegació de facultats per a la sanció d'operacions de risc empresarial en els diferents nivells està basada en el nivell de pèrdua esperada. Com a política general pel que fa a la delegació de facultats, el grup ha optat per un sistema en què els diferents nivells es delimiten usant la mètrica de pèrdua esperada, que té en compte l'exposició al risc de crèdit de l'operació a sancionar del client i grup de risc, la seva taxa de mora esperada i la seva severitat estimada.
- Rigorós seguiment del risc de crèdit suportat en un avançat sistema d'alertes primerenques per a empreses i particulars. El seguiment del client o grup de risc es pot dividir en tres tipologies: seguiment operatiu, sistemàtic i integral. Una de les fonts bàsiques per a aquest seguiment és la implantació d'un sistema d'alertes primerenques tant per a empreses com per a particulars (iniciat el 2008 i 2011), que permeten una anticipació del risc de crèdit. Aquestes alertes es basen tant en informació interna, com ara dies en situació irregular, excedits en descompte comercial, avals o crèdit internacional, com en informació externa, com ara clients catalogats com a morosos en la resta del sistema financer o informació de *bureaux* de crèdit disponibles.
- Avançat model de gestió del risc irregular que permet potenciar l'anticipació i la gestió especialitzada. S'ha implementat un model integral de gestió del risc irregular que permet encaminar el tractament del risc en aquelles situacions més properes a l'impagament (anticipació, refinançament, cobrament, etc.). El sistema integral compta amb eines específiques (simuladors per cercar la millor solució en cada cas), així com gestors especialitzats per segments dedicats exclusivament a aquesta gestió.

- *Pricing* ajustat al risc. La política comercial respecte a la gestió de preus és dinàmica, i s'adapta a la situació econòmica i financera del mercat (primes de liquiditat, dificultat d'accés al crèdit, la volatilitat del tipus d'interès, etc.). Es té en compte el cost de finançament i del risc (pèrdua esperada i cost de capital). Els models de risc són una peça clau per al procés de determinació dels preus i dels objectius de rendibilitat.
- El model de gestió de riscos està absolutament integrat a la plataforma tecnològica del banc, de manera que les polítiques es traslladen immediatament a la gestió diària. Les polítiques, els procediments, les metodologies i els models que configuren el model de gestió de riscos de Banc Sabadell estan integrats tècnicament en la plataforma operativa de l'entitat. Això permet una translació immediata de les polítiques a la gestió efectiva diària. Aquest element ha estat especialment rellevant en les diferents integracions que ha dut a terme recentment el banc.
- Ús de l'*stress testing* com a eina de gestió: Banc Sabadell fa anys que treballa amb una potent eina interna per efectuar exercicis de *stress test* i amb la col·laboració d'equips interns amb una àmplia experiència en el seu desenvolupament.
- Des de 2014, el grup Banc Sabadell compta amb un Marc Estratègic de Riscos, compost, entre d'altres, pel *risk appetite statement*, que assegura el control i la gestió proactiva dels riscos sota un marc reforçat de govern corporatiu i aprovat pel Consell d'Administració.

2. Marc Estratègic de Riscos (*risk appetite framework*)

El Marc Estratègic de Riscos inclou, entre d'altres, el *risk appetite statement*, definit com la quantitat i diversitat de riscos que el grup Banc Sabadell busca i tolera per assolir els seus objectius de negoci, mantenint l'equilibri entre rendibilitat i risc.

El *risk appetite statement* (RAS) està compost de mètriques quantitatives, que permeten un seguiment objectiu del compliment dels objectius i límits fixats, així com d'elements qualitatius, que complementen les mètriques i guien la política de gestió i control de riscos del grup.

Elements quantitius

Les mètriques quantitatives del RAS es divideixen en deu grans apartats:

- Capital i solvència: nivell i qualitat del capital
- Liquiditat: *buffers* de liquiditat i estructura de finançament
- Rendibilitat: adequació entre rendibilitat i risc
- Qualitat dels actius: per als diferents riscos rellevants i en escenaris estressats
- Pèrdues: per als diferents riscos rellevants i en escenaris estressats
- Crèdit i concentració: individual i sectorial
- Risc de mercat
- Risc estructural de tipus d'interès i tipus de canvi
- Risc de contrapart
- Risc operacional

Aspectes qualitius

De manera complementària a les mètriques quantitatives s'exposen els següents principis qualitius que han de guiar el control i la gestió de riscos del grup:

- La posició general de l'entitat respecte a la presa de riscos persegueix aconseguir un perfil de risc mitjà-baix, mitjançant una política de riscos prudent i equilibrada que asseguri un creixement rendible i sostingut de la seva activitat i que estigui alineada amb els objectius estratègics del grup, amb la finalitat de maximitzar la creació de valor, tot garantint un nivell de solvència adequat.
- La gestió i el control de riscos al grup Banc Sabadell es configura com un ampli marc de principis, polítiques, procediments i metodologies avançades de valoració integrats en una eficient estructura de decisió. La variable risc s'inclou en les decisions de tots els àmbits, quantificada amb una mesura comuna en termes de capital assignat.
- La gestió del risc es basa en uns sòlids i continus procediments de control d'adequació dels riscos als límits prefixats, amb responsabilitats ben definides en la identificació i el seguiment d'indicadors i alertes anticipades, així com en una avançada metodologia de valoració del risc.

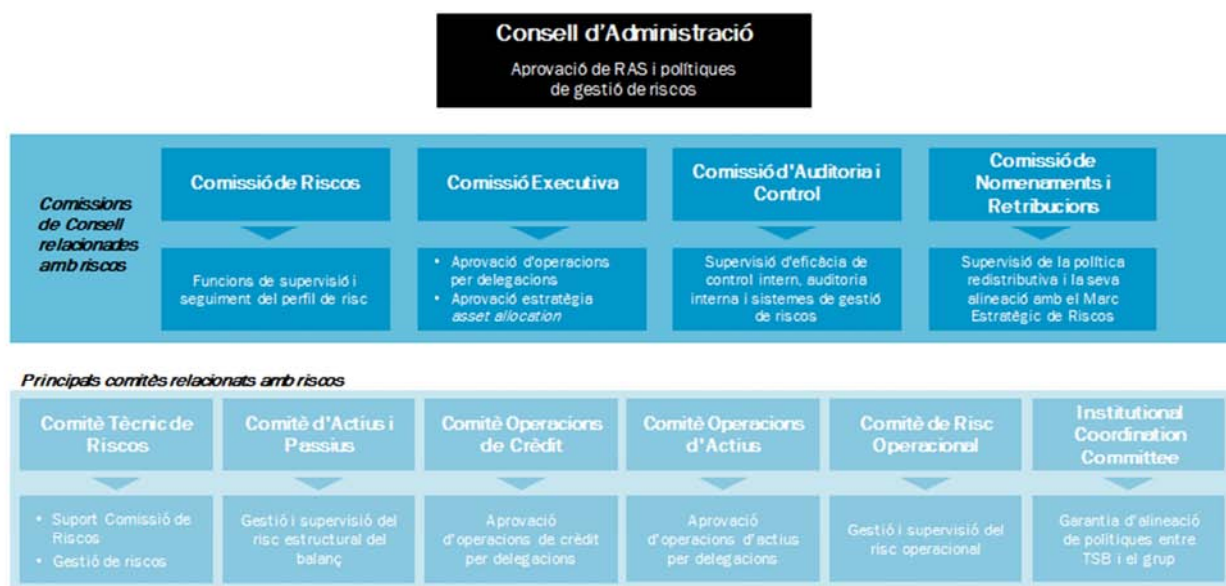
- Els nivells de capital i liquiditat han de permetre afrontar els riscos assumits per l'entitat, fins i tot en escenaris econòmics desfavorables.
- No hi ha d'haver nivells de concentració de riscos que puguin comprometre de manera significativa els recursos propis.
- L'assumpció de risc de mercat per negociació té com a objectiu atendre el flux d'operacions induïdes per l'operativa dels clients i aprofitar oportunitats de mercat, mantenint una posició d'acord amb la quota de mercat, apetit, capacitats i perfil del banc.
- La funció de riscos és independent i amb una intensa participació de l'alta direcció, que garanteix una forta cultura de riscos enfocada a la protecció i l'assegurament de l'adequada rendibilitat del capital.
- El Consell d'Administració està compromès amb els processos de gestió i control del risc: aprovació de polítiques, límits, model de gestió i procediments, metodologia de mesurament, seguiment i control.
- El grup desenvolupa una cultura de riscos integrada en tota l'entitat, i està dotat d'unitats especialitzades en el tractament dels diferents riscos. La Direcció de Riscos transmet aquesta cultura mitjançant la determinació de polítiques i la implantació i posada en marxa de models interns i la seva adequació als processos de gestió del risc.
- Les polítiques i els procediments de gestió de riscos s'orientaran a adaptar el perfil de risc al Marc Estratègic de Riscos, mantenint i seguint l'equilibri entre rendibilitat esperada i risc.
- L'objectiu de Banc Sabadell en matèria de risc fiscal és assegurar el compliment de les obligacions fiscals i garantir alhora un rendiment adequat per als accionistes.
- La consecució dels objectius empresarials s'ha de fer de manera compatible, en tot moment, amb el compliment de l'ordenament jurídic i aplicant les millors pràctiques.
- L'entitat disposarà de mitjans humans i tecnològics suficients per al seguiment, el control i la gestió de tots els riscos materialitzables en el desenvolupament de la seva activitat.
- Els sistemes retributius del grup han d'alinear els interessos dels empleats i l'alta direcció al compliment del Marc Estratègic de Riscos.

3. Organització global de la funció de riscos

El grup desenvolupa una cultura de riscos integrada en tot el grup, i està dotat d'unitats especialitzades en el tractament dels diferents riscos, de manera que garanteix la independència de la funció de riscos, així com una intensa participació de l'alta direcció.

El Consell d'Administració és l'òrgan responsable de l'establiment de les directrius generals sobre la distribució organitzativa de les funcions de gestió i control de riscos, així com de determinar les línies estratègiques principals en aquest sentit. Per això, és l'òrgan responsable d'aprovar el Marc Estratègic de Riscos (desenvolupat entre el conseller delegat, el director de riscos i el director financer) i assegurar que aquest és consistent amb els objectius estratègics de l'entitat a curt i llarg termini, així com amb el pla de negoci, la planificació de capital, la capacitat de risc i els programes de compensació.

Al si del mateix Consell d'Administració, hi ha quatre comissions involucrades en la gestió i el control del risc. A més a més, a l'entitat hi ha diferents comitès que participen en aquesta funció.

Així mateix, el grup estableix el seu marc de control prenent com a base el model de les tres línies de defensa, que s'estructura al voltant de la següent assignació de funcions:

- **Primera línia de defensa**, composta principalment per les unitats de Negoci i Centres Corporatius, entre els quals destaquen unitats de la Direcció de Gestió de Riscos, de la Direcció Financera i de la Direcció de Tresoreria i Mercat de Capitals. La primera línia de defensa és responsable de la gestió dels riscos inherents a la seva activitat, bàsicament en l'admissió, seguiment, mesurament i valoració d'aquests i dels processos corresponents.
- Són els responsables de la implementació d'accions correctives per posar remei a deficiències en els seus processos i controls. Les funcions essencials que s'atribueixen a aquesta línia en el marc de control són:
  - El responsable del procés és responsable de mantenir controls interns efectius i d'executar procediments d'avaluació i control de riscos en el seu dia a dia.
  - El responsable del procés identifica, avalua, controla i mitiga els seus riscos, complint amb polítiques i procediments interns establerts i assegurant que les activitats són consistentes amb els seus propòsits i objectius.
  - El responsable del procés serveix de manera natural com a primera línia de defensa, ja que els controls estan dissenyats en els sistemes i processos amb el seu criteri.
  - Implantar processos adequats de gestió i supervisió per assegurar el compliment normatiu i fer èmfasi en errors de control, processos inadequats i esdeveniments inesperats.
- **Segona línia de defensa**, composta fonamentalment per:
  - La funció de control de risc és independent de la primera línia de defensa i és responsable de la valoració, el seguiment i el control de tots els riscos rellevants del grup i de la presentació d'informació sobre aquests.
  - La funció de validació interna és responsable de revisar que aquests models funcionen tal com estava previst i que els resultats obtinguts d'aquests són adequats per als diferents usos a què s'apliquen, tant interns com reguladors.
  - La Direcció de Compliment Normatiu, Responsabilitat Social Corporativa i Govern Corporatiu té com a objectiu minimitzar la possibilitat que es produeixi incompliment normatiu i assegurar que els que es puguin produir són identificats, reportats i solucionats amb diligència i que s'implanten les mesures preventives adequades, si no n'hi ha.

- La Direcció d'IT Control té com a objectiu identificar les situacions de risc associades a l'ús de la tecnologia, en l'àmbit de qualsevol unitat, que puguin derivar en risc operacional o reputacional per al grup, promoure entre les unitats del grup la formació i el suport necessaris perquè aquestes puguin resoldre les situacions de risc associat a les responsabilitats i actuacions del seu àmbit i traslladar a la Direcció de Risc Operacional del grup, de manera independent, els riscos residuals rellevants que no hagin pogut ser coberts pels controls implantats.

Assegura que la primera línia de defensa estigui ben dissenyada, compleix amb les funcions assignades i l'aconsella per a la seva millora contínua. Les funcions essencials que s'atribueixen a aquesta línia en el marc de control són:

- Proposar el marc de gestió de riscos.
  - Guiar i assegurar l'aplicació de les polítiques de riscos, definint responsabilitats i objectius per a la seva implementació efectiva.
  - Verificar el compliment de la normativa aplicable al grup en el desenvolupament dels seus negocis.
  - Proveir d'infraestructura tecnològica per a la gestió, el mesurament i el control dels riscos.
  - Analitzar i contrastar incidents existents i futurs mitjançant la revisió de la informació.
  - Identificar canvis en la gana de risc subjacent de l'organització.
  - Col·laborar amb l'equip directiu per desenvolupar processos i controls de gestió de riscos.
- **Tercera línia de defensa:**
- Auditoria Interna desenvolupa una activitat de verificació i assessorament independent i objectiva, que es guia per una filosofia d'afegir valor ajudant el grup a complir els seus objectius.
  - Assisteix el grup en el compliment dels seus objectius aportant un enfocament sistemàtic i disciplinat per avaluar la suficiència i eficàcia dels processos de govern i de les activitats de gestió del risc i de control intern en l'organització.

1. Risc de crèdit

Definició

El risc de crèdit sorgeix de l'eventualitat que es generin pèrdues per incompliment de les obligacions de pagament per part dels acreditats, així com pèrdues de valor pel simple deteriorament de la qualitat creditícia d'aquests.

Marc de gestió del risc de crèdit

Admissió i seguiment

L'exposició al risc de crèdit es gestiona i se segueix rigorosament basant-se en anàlisis regulars de solvència dels acreditats i del seu potencial per atendre el pagament de les seves obligacions amb el grup, i s'adeqüen els límits d'exposició establerts per a cada contrapart fins al nivell que es consideri acceptable. També és habitual modular el nivell d'exposició mitjançant la constitució de col·laterals i garanties a favor del banc per part de l'obligat.

El Consell d'Administració atorga facultats i autonomies a la Comissió Executiva perquè aquesta, al seu torn, pugui delegar en diferents nivells de decisió. La implementació d'un control de les atribucions en els suports d'admissió permet que la delegació establerta per a cada nivell es basi en la pèrdua esperada calculada per a cada una de les operacions d'empreses presentades.

Amb la finalitat d'optimitzar les possibilitats de negoci amb cada client i garantir un grau de seguretat suficient, la responsabilitat tant en l'admissió del risc com en el seu seguiment està compartida entre el gestor de negoci i l'analista de riscos, cosa que, mitjançant una comunicació eficaç, permet una visió integral de la situació de cada client per part dels seus responsables.

El gestor duu a terme un seguiment operatiu que sorgeix del contacte directe amb el client i la gestió de la seva operativa diària, mentre que l'analista de risc aporta la part més sistemàtica, derivada de la seva especialització.

L'establiment de metodologies avançades de gestió del risc (adaptades al Nou Acord de Capital de Basilea – NACB– i les millors pràctiques) permet obtenir avantatges en la gestió d'aquests, ja que possibilita una política proactiva a partir de la seva identificació. En aquest sentit, cal ressaltar l'ús d'eines de qualificació com el ràting per a acreditats empreses o l'*scoring* per a particulars, així com indicadors d'alertes avançades per al seguiment dels riscos.

L'anàlisi d'indicadors i alertes avançades i també les revisions del ràting permeten mesurar contínuament la bondat del risc contret d'una manera integrada. L'establiment de procediments eficients de gestió dels riscos vius també permet obtenir avantatges en la gestió de riscos vençuts, ja que possibilita una política proactiva a partir de la identificació precoç dels casos amb tendència a convertir-se en morosos.

El sistema d'alertes d'anticipació permet mesurar de manera integrada la bondat del risc contret i el seu traspàs a especialistes en la gestió de recobriment, els quals determinen els diferents tipus de procediments que convé aplicar. En aquest sentit, a partir de riscos superiors a cert límit i segons taxes de morositat prevista, s'estableixen grups o categories per al seu tractament diferenciat. S'ocupen d'aquestes alertes el gestor de negoci i l'analista de risc de manera complementària.

Gestió del risc irregular

Durant les fases de debilitat del cicle econòmic, en general els refinançaments o les reestructuracions de deute són tècniques de gestió del risc que presenten més rellevància. L'objectiu del banc és que, amb deutors o acreditats que presentin o es prevegi que puguin presentar dificultats financeres per atendre les seves obligacions de pagament en els termes contractuals, es faciliti la devolució del deute per reduir al màxim la probabilitat d'impagament. L'entitat en concret té establertes unes polítiques comunes, així com uns procediments d'aprovació, seguiment i control dels possibles processos de refinançament o reestructuració de deute. Les més rellevants són les següents:

- Disposar d'un historial de compliment del prestatari prou extens i una voluntat manifesta de pagament, avaluant la temporalitat de les dificultats financeres per les quals passa el client.
- Condicions de refinançament o reestructuració que se sustentin en un esquema de pagaments realistes i d'acord amb la capacitat de pagament actual i previsible de l'acreditat, per tal d'evitar el trasllat de problemes al futur.
- En el cas d'aportació de noves garanties, aquestes s'hauran de considerar com una font secundària i excepcional de recuperació del deute, i evitar el perjudici de les existents. En qualsevol cas, s'hauran de liquidar els interessos ordinaris meritats fins a la data del refinançament.
- Limitació de períodes dilatats de carència.

L'entitat porta a terme un seguiment continu del compliment de les condicions establertes i del compliment d'aquestes polítiques.

El grup Banc Sabadell disposa d'un model avançat de gestió del risc irregular per gestionar la cartera d'actius deteriorats. L'objectiu en la gestió del risc irregular és trobar la millor solució per al client amb els primers símptomes de deteriorament, reduir l'entrada en mora dels clients en dificultats, assegurar la gestió intensiva i evitar temps morts entre les diferents fases.

Gestió del risc de crèdit immobiliari

El grup, dins la política general de riscos i en particular la relativa al sector de la construcció i la promoció immobiliària, té establertes una sèrie de polítiques específiques pel que fa a mitigació de riscos.

La mesura principal que es porta a terme és el seguiment continu del risc i la revaluació de la viabilitat financera de l'acreditat en la nova situació conjuntural. En cas que aquesta sigui satisfactòria, la relació prossegueix en els termes previstos, i s'adopten nous compromisos en cas que aquests permetin una major adaptació a les noves circumstàncies.

La política que cal aplicar depèn, en cada cas, del tipus d'actiu que s'està finançant. Per a les promocions acabades es duen a terme accions de suport a la comercialització a través dels canals de distribució del grup, fixant un preu competitiu que permeti activar les transaccions i possibilitant l'accés a finançament per als compradors finals, sempre que compleixin els requisits de risc. En les promocions en curs, l'objectiu bàsic és la finalització d'aquesta, sempre que les expectatives de mercat a curt o mitjà termini puguin absorbir l'oferta d'habitatges resultant.

En els finançaments de sòl, es tenen en compte igualment les possibilitats de comercialització dels futurs habitatges abans de finançar-ne la construcció.

En cas que de l'anàlisi i el seguiment que es faci no s'entrevegi una viabilitat raonable, es recorre al mecanisme de la dació en pagament i/o la compra d'actius.

Quan no és possible cap d'aquestes solucions es recorre a la via judicial i a la posterior adjudicació dels actius.

Tots els actius que a través de la dació en pagament, compra o per la via judicial s'adjudica el grup per assegurar el cobrament o executar altres millores creditícies són principalment actius materials adjudicats que han estat rebuts pels prestataris i altres deutors del banc per satisfer actius financers que representen drets de cobrament davant d'aquells, i es gestionen de manera activa amb el principal objectiu de la desinversió. La naturalesa i l'import comptable d'aquests actius s'indiquen en la nota 14 "Actius no corrents en venda".

En funció del grau de maduració dels actius immobiliaris, s'han establert tres línies estratègiques d'actuació:

1. Comercialització

Es disposa de diferents mecanismes de comercialització per a la venda del producte acabat (habitatges, locals comercials, naus industrials, places d'aparcament, etc.) a través de diferents canals de distribució i agents comercials, en funció de la tipologia, l'estat, la localització i l'estat de conservació. El portal immobiliari www.solvia.es és un factor fonamental en aquesta estratègia.

2. Mobilització

Davant un escenari de gran dificultat de venda de solars finalistes i obres en curs, s'ha adoptat l'estratègia de mobilització d'aquests actius immobiliaris per donar liquiditat als solars finalistes i s'han creat diferents mecanismes de mobilització d'actius:

- Programa de col·laboració amb promotors immobiliaris: aportació de solars en zones amb demanda d'habitatges, perquè els promotors desenvolupin i venguin les promocions.
- Programa d'inversors: desenvolupament de projectes immobiliaris terciaris amb la participació d'inversors.
- Programa d'habitatge protegit: desenvolupament de promocions d'habitatges de protecció oficial per a lloguer i posterior venda de les promocions llogades.

3. Gestió urbanística

Per als sòls no finalistes és imprescindible consolidar els seus drets urbanístics basant-se en la gestió urbanística, cosa que constitueix un important mecanisme de posada en valor i la clau de qualsevol posterior desenvolupament i venda.

Models de gestió de riscos

Ràting

Els riscos de crèdit contrets amb empreses, promotors, projectes de finançament especialitzat, entitats financeres i països es qualifiquen mitjançant un sistema de ràting basat en factors predictius i l'estimació interna de la seva probabilitat d'impagament.

El model de ràting es revisa anualment basant-se en l'anàlisi del comportament de la morositat real. A cada nivell de ràting intern se li assigna una taxa de morositat anticipada que, al seu torn, permet la comparació homogènia respecte a altres segments i a les qualificacions d'agències externes mitjançant una escala mestra.

En percentatge

Distribució per ràting de la cartera d'empreses BS										
9	8	7	6	5	4	3	2	1	0	TOTAL
2,37%	10,62%	15,63%	24,29%	26,32%	14,35%	4,50%	1,27%	0,38%	0,27%	100%

Scoring

En termes generals, els riscos crediticis contrets amb particulars es qualifiquen mitjançant sistemes de *scoring* basats també en la modelització quantitativa de dades estadístiques històriques, que detecten els factors predictius rellevants. En aquelles àrees geogràfiques en què hi ha *scoring*, es divideix en dos tipus:

Scoring de comportament: El sistema classifica automàticament tots els clients a partir de la informació de la seva operativa i de cadascun dels productes. Les seves aplicacions se centren en concessió d'operacions, assignació de límit de descobert en compte (autoritzat), campanyes comercials, seguiment i segmentació en els processos de reclamacions i/o recobraments.

Scoring reactiu: S'utilitza per avaluar propostes de préstecs al consum, hipotecaris i targetes. Una vegada incorporades totes les dades de l'operació, el sistema emet un resultat basant-se en l'estimació de capacitat d'endeutament, perfil financer i, si escau, nivell dels actius en garantia.

En cas que no hi hagi un sistema de *scoring*, aquest queda substituït per anàlisis individualitzades complementades amb polítiques.

En percentatge

Distribució per ràting de la cartera de particulars										
9	8	7	6	5	4	3	2	1	0	TOTAL
1,45%	6,47%	8,66%	24,63%	29,14%	20,37%	8,37%	0,67%	0,12%	0,12%	100%

Eines d'alertes

Tant per al segment d'empreses com per al de particulars, en termes generals el grup Banc Sabadell disposa d'un sistema d'alertes, o bé individuals o bé models avançats d'alertes primerenques, que, basades en factors de comportament de les fonts d'informació disponibles (ràting o *scoring*, fitxa client, balanços, CIRBE, informació sectorial, operativa, etc.), modelitzen el mesurament del risc que implica el client a curt termini (anticipació a l'entrada en mora), de manera que s'obté una alta predictibilitat en la detecció de morosos potencials. La puntuació, que s'obté automàticament, s'integra en l'entorn de seguiment com un dels *inputs* bàsics en el seguiment del risc de particulars i empreses.

Aquest sistema d'alertes permet:

- Millora de l'eficiència, perquè focalitza el seguiment en els clients amb una puntuació pitjor (punts de tall diferenciats per grups).
- Anticipació en la gestió per qualsevol empitjorament del client (canvi de puntuació, noves alertes greus, etc.).
- Control periòdic dels clients que es mantenen en la mateixa situació i han estat analitzats per l'equip bàsic de gestió.

Exposició al risc de crèdit

Els actius financers exposats al risc de crèdit per carteres, tipus de contrapart i instruments, així com àrees en què el risc s'ha generat són, al final de cada exercici, els que tot seguit es mostren mitjançant el seu import comptable, com a expressió del màxim nivell d'exposició al risc de crèdit incorregut, ja que reflecteix el màxim nivell de deute de l'acreditat en la data a què es refereixen.

En milers d'euros

Exposició al risc de crèdit	2015			2014		
	Negocis a Espanya	Negocis a l'estranger	Total	Negocis a Espanya	Negocis a l'estranger	Total
Caixa i bancs centrals	1.835.920	4.303.538	6.139.458	787.941	401.846	1.189.787
Dipòsits en entitats de crèdit	4.876.965	1.146.436	6.023.401	3.449.227	539.437	3.988.664
<i>Dels quals: actius dubtosos</i>	<i>268</i>	<i>298</i>	<i>566</i>	<i>361</i>	<i>298</i>	<i>659</i>
Crèdit a la clientela	106.022.808	45.962.850	151.985.658	113.623.667	6.780.452	120.404.119
Administracions públiques	5.505.764	78.394	5.584.158	5.854.985	168.648	6.023.633
<i>Dels quals: actius dubtosos</i>	<i>11.458</i>	<i>-</i>	<i>11.458</i>	<i>13.545</i>	<i>3.055</i>	<i>16.600</i>
Altres sectors privats	100.517.044	45.884.456	146.401.500	107.768.682	6.611.804	114.380.486
<i>Dels quals: actius dubtosos</i>	<i>12.173.342</i>	<i>285.613</i>	<i>12.458.955</i>	<i>15.637.073</i>	<i>60.540</i>	<i>15.697.613</i>
Valors representatius de deute	22.430.654	2.995.027	25.425.681	22.587.891	835.722	23.423.613
Administracions públiques	19.111.364	1.980.098	21.091.462	18.094.845	152.565	18.247.410
Entitats de crèdit	1.058.801	145.489	1.204.290	1.462.359	129.690	1.592.049
Altres sectors privats	2.249.067	869.440	3.118.507	3.019.472	553.467	3.572.939
Actius dubtosos	11.422	-	11.422	11.215	-	11.215
Derivats de negociació	1.409.197	99.249	1.508.446	1.554.706	27.464	1.582.170
Derivats de cobertura	642.718	58.095	700.813	910.173	-	910.173
Riscos contingents	8.086.858	269.309	8.356.167	8.907.954	224.606	9.132.560
Compromisos contingents	11.690.016	9.440.598	21.130.614	13.941.499	828.139	14.769.638
Total	156.995.136	64.275.102	221.270.238	165.763.058	9.637.666	175.400.724

El grup també manté riscos i compromisos contingents amb acreditats, materialitzats mitjançant la constitució de garanties prestades o compromisos inherents en els contractes de crèdit fins a un nivell o límit de disponibilitat que assegura el finançament al client quan ho requereixi. Aquestes facilitats suposen també l'assumpció de risc de crèdit i estan subjectes als mateixos sistemes de gestió i seguiment descrits anteriorment.

Al valor de l'exposició al risc de crèdit descrit anteriorment no se li ha deduït l'import de les garanties reals ni altres millores creditícies rebudes per assegurar-ne el compliment, d'ús comú en els tipus d'instruments financers gestionats per l'entitat.

Mitigació del risc de crèdit

L'exposició al risc de crèdit es gestiona i se segueix rigorosament basant-se en anàlisis regulars de solvència dels acreditats i del seu potencial per atendre el pagament de les seves obligacions amb el grup, i s'adeqüen els límits d'exposició establerts per a cada contrapart fins al nivell que es consideri acceptable. També és habitual modular el nivell d'exposició mitjançant la constitució de col·laterals i garanties a favor del banc per part de l'obligat.

Normalment, aquestes corresponen a garanties de tipus real, majoritàriament hipotecàries d'immobles destinats a habitatge, acabats o en construcció. L'entitat també accepta, encara que en menor grau, un altre tipus de garanties reals, com ara hipotecàries sobre immobles locals, naus industrials, etc., així com actius financers. Una altra tècnica de mitigació del risc de crèdit habitualment usada per l'entitat és l'acceptació d'aval, en aquest cas condicionada al fet que l'avalador presenti una solvència contrastada.

Totes aquestes tècniques de mitigació s'estableixen assegurant-ne la certesa jurídica, és a dir, amb contractes legals que vinculen totes les parts i permeten la seva exigibilitat legal en totes les jurisdiccions pertinents per assegurar en tot moment la possibilitat de liquidació de la garantia. Tot el procés està subjecte a un control intern d'adequació legal dels contractes, i es poden utilitzar opinions legals d'especialistes internacionals quan els contractes s'estableixen mitjançant legislació estrangera.

Les garanties reals es formalitzen davant de notari a través de document públic, a l'efecte de poder adquirir eficàcia davant de tercers. Aquests documents públics, en el cas d'hipoteques d'immobles, s'inscriuen, a més a més, en els registres corresponents per adquirir eficàcia constitutiva i davant de tercers. En el cas de pignoracions, els béns donats com a penyora habitualment es dipositen en l'entitat. No es permet la cancel·lació unilateral per part del deutor, i es manté la garantia efectiva fins al reemborsament total del deute.

Les garanties personals o fiances s'estableixen a favor de l'entitat i, llevat de supòsits excepcionals, es formalitzen també davant de notari a través d'un document públic, per tal de dotar el contracte de la màxima seguretat jurídica de formalització i poder reclamar jurídicament mitjançant un procediment executiu en cas d'impagament. Constitueixen un dret de crèdit davant del garant amb caràcter irrevocable i a primera demanda.

A més de la mitigació de risc provinent de les garanties formalitzades entre els deutors i l'entitat, com a conseqüència de l'adquisició de Banco CAM el grup disposa per a una cartera d'actius determinada d'una garantia addicional proporcionada per l'EPA, amb efectes retroactius el 31 de juliol de 2011 i per un període de deu anys (vegeu-ne més detall en la nota 2).

El banc no ha rebut garanties significatives sobre les quals s'estigui autoritzat a vendre-la o pignorar-la, amb independència que s'hagi produït un impagament per part del propietari de la garantia esmentada, excepte per les pròpies de l'activitat de tresoreria, que majoritàriament són adquisició temporal d'actius amb venciments a no més de tres mesos, per la qual cosa el seu valor raonable no difereix substancialment del seu valor comptable (indicat en la nota 6). El valor raonable dels actius venuts amb pacte de recompra procedents de l'adquisició temporal s'inclouen en l'epígraf de la cartera de negociació del passiu dins de posicions curtes de valors.

D'altra banda, els actius cedits procedents d'aquesta mateixa operativa pugen a 768.994 milers d'euros i estan inclosos segons la seva naturalesa en Cessions temporals de les notes 19 i 20.

El desglossament del saldo del crèdit a la clientela per activitat i tipus de garantia el 31 de desembre de 2015 i de 2014, respectivament, és el següent:

En milers d'euros

	2015							
	TOTAL	Del qual: Garantia immobiliària	Del qual: Resta de garanties reals	Crèdit amb garantia real. <i>Loan-to-value</i>				
				Inferior o igual al 40%	Superior al 40% i inferior o igual al 60%	Superior al 60% i inferior o igual al 80%	Superior al 80% i inferior o igual al 100%	Superior al 100%
Administracions públiques	5.735.855	84.116	35.454	27.545	24.336	56.378	-	11.311
Altres institucions financeres	1.930.145	96.692	73.552	34.811	52.148	26.123	56.238	923
Societats no financeres i empresaris individuals	59.081.277	21.544.274	1.470.640	7.331.451	7.375.951	5.039.786	1.700.141	1.567.585
Construcció i promoció immobiliària	6.482.205	5.489.223	158.548	1.389.145	1.472.436	1.601.418	618.009	566.763
Construcció d'obra civil	928.439	129.484	7.899	42.030	49.973	25.769	9.312	10.299
Resta de finalitats	51.670.633	15.925.567	1.304.193	5.900.276	5.853.542	3.412.598	1.072.820	990.523
Grans empreses	24.638.675	2.360.762	495.054	995.638	791.985	614.005	242.127	212.060
Pimes i empresaris individuals	27.031.958	13.564.805	809.140	4.904.638	5.061.558	2.798.593	830.693	778.463
Resta de llars i ISFLSH	80.413.566	74.150.874	380.177	16.401.039	24.428.393	24.336.020	7.804.259	1.561.340
Habitatges	69.018.520	68.704.994	157.732	14.503.321	22.762.361	23.073.052	7.269.305	1.254.687
Consum	7.526.530	4.073.179	57.061	1.369.493	1.250.297	928.638	384.342	197.471
Altres finalitats	3.868.515	1.372.701	165.384	528.225	415.735	334.330	150.613	109.182
Menys: Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputades a operacions concretes	345.106							
TOTAL	146.815.737	95.875.956	1.959.822	23.794.846	31.880.828	29.458.306	9.560.639	3.141.159
PROMEMÒRIA								
Operacions de refinançament, refinançades i reestructurades	12.494.952	10.364.463	121.128	2.325.378	2.645.365	2.421.065	1.253.233	1.840.550

En milers d'euros

	2014							
	TOTAL	Del qual: Garantia immobiliària	Del qual: Resta de garanties reals	Crèdit amb garantia real. <i>Loan-to-value</i>				
				Inferior o igual al 40%	Superior al 40% i inferior o igual al 60%	Superior al 60% i inferior o igual al 80%	Superior al 80% i inferior o igual al 100%	Superior al 100%
Administracions públiques	5.919.210	85.633	12.514	22.485	22.836	42.869	-	9.957
Altres institucions financeres	3.449.137	57.168	374	18.358	30.248	8.371	565	-
Societats no financeres i empresaris individuals	54.504.914	22.878.907	1.221.067	7.611.251	7.651.794	5.297.692	1.885.573	1.653.664
Construcció i promoció immobiliària	7.133.408	6.642.948	119.896	1.552.233	1.725.898	2.030.887	824.857	628.968
Construcció d'obra civil	843.462	141.565	7.163	46.191	53.964	28.050	9.697	10.826
Resta de finalitats	46.528.044	16.094.394	1.094.008	6.012.827	5.871.932	3.238.755	1.051.019	1.013.870
Grans empreses	21.845.832	3.079.447	269.993	1.067.970	1.000.035	727.848	201.527	352.059
Pimes i empresaris individuals	24.682.211	13.014.947	824.015	4.944.856	4.871.897	2.510.906	849.492	661.811
Resta de llars i ISFLSH	47.187.966	41.751.206	252.989	9.101.378	12.951.480	14.281.665	4.420.248	1.249.424
Habitatges	37.536.109	35.809.076	19.142	7.027.922	11.133.749	12.904.920	3.841.864	919.763
Consum	5.747.359	4.388.489	68.058	1.476.756	1.348.650	1.001.988	415.270	213.883
Altres finalitats	3.904.498	1.553.641	165.789	596.700	469.081	374.757	163.114	115.778
Menys: Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputades a operacions concretes	225.504							
TOTAL	110.835.723	64.772.914	1.486.944	16.753.472	20.656.358	19.630.597	6.306.386	2.913.045
PROMEMÒRIA								
Operacions de refinançament, refinançades i reestructurades	13.385.129	9.683.341	3.701.788	3.508.998	3.162.897	3.259.410	1.411.834	2.041.990

En relació amb els riscos amb LTV > 80%, principalment corresponen a operacions procedents d'entitats adquirides o operacions empresarials en què, de manera accessòria a la valoració de l'operació, es disposa d'una garantia hipotecària com a cobertura d'aquesta. Així mateix, hi ha altres motius d'aprovació addicionals, que responen principalment a acreditats solvents i amb demostrada capacitat de pagament, així com a clients de perfil bo que aporten garanties addicionals (personals i/o pignoratives) a les garanties hipotecàries considerades en la ràtio LTV.

En el cas d'operacions de mercat, en línia amb les tendències generals, el grup Banc Sabadell també disposa de drets i acords contractuals de compensació (*netting*) amb la majoria de les contraparts financeres amb què contracta instruments derivats així com alguns acords de col·lateral (CSA); tot això amb l'objectiu de mitigar l'exposició al risc de crèdit i evitar concentracions excessives.

A continuació, es detalla l'import total reflectit en el balanç per als instruments financers subjectes a un acord mestre de compensació i de col·lateral:

En milers d'euros

31/12/2015						
Imports relacionats no compensats en l'estat de situació financera						
	Imports bruts de passius financers reconeguts	Imports bruts d'actius financers reconeguts	Imports bruts de passius financers reconeguts	Import net d'actius financers presentats en l'estat de situació financera	Imports bruts de passius financers reconeguts	Import net
	Imports bruts d'actius financers reconeguts	Imports bruts de passius financers reconeguts	Imports bruts de passius financers reconeguts	Import net de passius financers presentats en l'estat de situació financera	Imports bruts de passius financers reconeguts	Import net
					Imports bruts de passius financers reconeguts	Import net
Derivats	1.401.047	-	1.401.047	(1.180.616)	(210.870)	9.561
Adquisició temporal d'actius	3.793.740	-	3.793.740	(3.786.560)	(7.180)	-
Total	5.194.787	-	5.194.787	(4.967.176)	(218.050)	9.561

En milers d'euros

31/12/2015						
Imports relacionats no compensats en l'estat de situació financera						
	Imports bruts de passius financers reconeguts	Imports bruts de passius financers reconeguts	Imports bruts de passius financers reconeguts	Import net de passius financers presentats en l'estat de situació financera	Imports bruts de passius financers reconeguts	Import net
	Imports bruts de passius financers reconeguts	Imports bruts de passius financers reconeguts	Imports bruts de passius financers reconeguts	Import net de passius financers presentats en l'estat de situació financera	Imports bruts de passius financers reconeguts	Import net
					Imports bruts de passius financers reconeguts	Import net
Derivats	1.894.664	-	1.894.664	(1.180.616)	(814.429)	(100.381)
Cessió temporal d'actius	8.986.432	-	8.986.432	(8.576.373)	(410.059)	-
Total	10.881.096	-	10.881.096	(9.756.989)	(1.224.488)	(100.381)

Les garanties dipositades a Banc Sabadell com a col·lateral al tancament de 2015 eren de 218 milions d'euros (426 milions d'euros al tancament de 2014).

La principal concentració de risc en relació amb tots aquests tipus de garanties reals o millores creditícies correspon a l'ús de la garantia hipotecària com a tècnica de mitigació del risc de crèdit en exposicions de préstecs amb destinació de finançament o construcció d'habitatges o altres tipus d'immobles. En termes relatius, l'exposició garantida amb hipoteques suposa un 66,6% del total de la inversió bruta.

Qualitat creditícia dels actius financers

Tal com s'ha exposat anteriorment, el grup, en termes generals, qualifica mitjançant models interns la majoria dels acreditats (o operacions) amb els quals incorre en risc de crèdit. Aquests models s'han dissenyat tenint en compte les millors pràctiques que planteja el NACB. No obstant això, no totes les carteres en què s'incorre en risc de crèdit disposen de models interns a causa, entre altres motius, del fet que, per al seu disseny raonable, cal un mínim d'experiència en casos d'impagament. Per això, com a millor descripció de la qualitat de la cartera des d'una perspectiva integral, en el quadre següent s'utilitzen els graus de qualificació del Banc d'Espanya a l'efecte d'anàlisi del risc de crèdit a què el grup està exposat i d'estimació de les necessitats de cobertura per deteriorament del seu valor de les carteres d'instruments de deute.

En percentatge

Qualitat creditícia dels actius financers	2015	2014
Sense risc apreciable	29	27
Risc baix	25	29
Risc mitjà-baix	11	12
Risc mitjà	29	28
Risc mitjà-alt	5	3
Risc alt	1	1
Total	100	100

El percentatge d'exposició (original) calculat segons models interns pel que fa a solvència per l'entitat és del 52,15%.

El desglossament del total de l'exposició qualificada segons els diferents nivells interns és el que s'exposa a continuació:

En percentatge

Distribució de l'exposició per nivell de qualificació	Risc assignat ràting/ scoring	
	2015	2014
AAA/AA	5	2
A	12	10
BBB	56	53
BB	19	25
B	7	9
Resta	1	1
Total	100	100

No s'inclouen les operacions provinents de TSB, ni les de particulars de Banco CAM, BMN-Penedès, Banco Gallego i Sabadell Solbank (abans Lloyds Bank).

En relació amb les dades relatives a la gestió de risc irregular, en la nota 11 "Crèdit a la clientela" s'informa dels imports dels actius dubtosos i les correccions de valor per deteriorament d'actius.

Tot seguit, es presenten les ràtios de morositat i de cobertura del grup Banc Sabadell:

En percentatge

	2015	2014
Taxa de morositat (*)	7,79	12,74
Ràtio de cobertura de dubtosos (*)	53,64	49,40

(*) La taxa de morositat sense considerar la incorporació de TSB és de 9,86, i la ràtio de cobertura de dubtosos, de 53,1.

La ràtio de morositat detallada per segment de finançament es presenta a continuació:

En percentatge

	4T14	Proforma 2T15 (*)	2T15	Proforma 4T15 (*)	4T15
Promoció i construcció immobiliària	52,17	47,21	47,07	38,81	38,71
Construcció no immobiliària	8,08	8,74	8,74	14,36	14,35
Empreses	6,46	6,14	6,14	4,62	4,62
Pimes i autònoms	12,60	11,96	11,88	10,83	10,76
Particulars amb garantia 1a hipoteca	9,25	8,76	5,52	7,83	4,71
Ràtio de morositat grup BS	12,74	10,98	9,01	9,86	7,79

(*) Correspon a la ràtio de morositat sense considerar la incorporació de TSB.

Operacions de finançament i reestructuració

L'import dels saldos vigents de finançaments i reestructuracions el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros

	31/12/2015				
	Administracions públiques	Resta de persones jurídiques i empresaris individuals	Del qual: Finançament a la construcció i promoció	Resta de persones físiques	Total
NORMAL					
Garantia hipotecària immobiliària plena					
Nombre d'operacions	33	6.768	970	29.973	36.774
Import brut	78.798	2.485.292	414.132	2.956.176	5.520.266
Resta de garanties reals					
Nombre d'operacions	3	1.274	181	4.916	6.193
Import brut	4.339	821.790	208.805	512.656	1.338.785
Sense garantia real					
Nombre d'operacions	-	10.516	278	35.110	45.626
Import brut	-	1.506.225	26.911	156.907	1.663.132
Del qual risc subestàndard					
Garantia hipotecària immobiliària plena					
Nombre d'operacions	3	2.793	496	11.422	14.218
Import brut	258	1.362.222	267.875	1.526.937	2.889.417
Resta de garanties reals					
Nombre d'operacions	-	434	106	1.386	1.820
Import brut	-	448.463	127.816	174.124	622.587
Sense garantia real					
Nombre d'operacions	-	1.922	62	7.021	8.943
Import brut	-	791.881	11.449	27.104	818.985
Cobertura IBNR (*)	39	417.415	73.563	250.597	668.051
DUBTÓS					
Garantia hipotecària immobiliària plena					
Nombre d'operacions	9	10.607	6.474	16.749	27.365
Import brut	6.487	2.331.824	1.293.725	1.406.544	3.744.855
Resta de garanties reals					
Nombre d'operacions	-	2.239	1.398	2.640	4.879
Import brut	-	1.439.512	783.425	239.571	1.679.083
Sense garantia real					
Nombre d'operacions	-	3.740	450	21.646	25.386
Import brut	-	790.311	150.328	79.875	870.186
Cobertura específica	-	2.129.510	1.158.779	362.164	2.491.674
TOTAL					
Nombre d'operacions	45	35.144	9.751	111.034	146.223
Import brut	89.624	9.374.954	2.877.326	5.351.729	14.816.307
Cobertura	39	2.546.925	1.232.342	612.761	3.159.725

(*) Correccions de valor col·lectives per a pèrdues incorregudes, però no comunicades (vegeu la nota 1.d).

31/12/2014

	Administracions públiques	Resta de persones jurídiques i empresaris individuals	<i>Del qual: Finançament a la construcció i promoció</i>	Resta de persones físiques	Total
NORMAL					
Garantia hipotecària immobiliària plena					
Nombre d'operacions	45	7.479	1.400	28.352	35.876
Import brut	155.995	2.824.604	755.702	2.732.571	5.713.170
Resta de garanties reals					
Nombre d'operacions	2	1.178	105	2.683	3.863
Import brut	4.408	792.509	141.034	221.959	1.018.876
Sense garantia real					
Nombre d'operacions	-	9.683	281	28.792	38.475
Import brut	-	1.487.335	30.894	163.491	1.650.826
Del qual risc subestàndard					
Garantia hipotecària immobiliària plena					
Nombre d'operacions	8	2.279	769	3.689	5.976
Import brut	17.628	1.601.440	579.182	536.939	2.156.007
Resta de garanties reals					
Nombre d'operacions	-	260	46	445	705
Import brut	-	565.701	114.270	54.559	620.260
Sense garantia real					
Nombre d'operacions	-	1.286	39	374	1.660
Import brut	-	749.965	10.415	3.901	753.866
Cobertura IBNR (*)	2.644	548.176	157.235	89.600	640.420
DUBTÓS					
Garantia hipotecària immobiliària plena					
Nombre d'operacions	1	11.741	7.564	17.521	29.263
Import brut	463	3.724.974	2.545.979	1.464.080	5.189.517
Resta de garanties reals					
Nombre d'operacions	-	1.982	1.187	2.988	4.970
Import brut	-	1.140.267	477.877	231.479	1.371.746
Sense garantia real					
Nombre d'operacions	-	4.347	852	4.352	8.699
Import brut	-	978.013	359.967	39.274	1.017.287
Cobertura específica	-	2.499.989	1.535.922	420.134	2.920.123
TOTAL					
Nombre d'operacions	48	36.410	11.389	84.688	121.146
Import brut	160.866	10.947.702	4.311.453	4.852.854	15.961.422
Cobertura	2.644	3.048.165	1.693.157	509.734	3.560.543

(*) Correccions de valor col·lectives per a pèrdues incorregudes, però no comunicades (vegeu la nota 1.d).

El moviment detallat del saldo de refinançaments i reestructuracions, així com de les provisions associades, durant l'exercici de 2015 és el següent:

En milers d'euros

	Normal			Dubtós		Total	
	Risc	Del qual subestàndard	Cobertures IBNR (**)	Risc	Cobertures	Risc	Cobertures
Saldo el 31 de desembre de 2014	8.382.872	3.530.133	640.420	7.578.550	2.920.123	15.961.422	3.560.543
Incorporació de TSB (*)	457.484	-	1.400	138.516	28.271	596.000	29.671
Reclassificacions i variació de cobertures	(75.119)	585.088	56.974	75.119	255.415	-	312.389
Altes	2.301.537	1.242.612	206.405	887.278	231.479	3.188.815	437.884
Baixes	(2.271.494)	(933.042)	(209.680)	(2.145.897)	(1.008.303)	(4.417.391)	(1.217.983)
Variació de saldo	(273.097)	(93.802)	(27.468)	(239.442)	64.689	(512.539)	37.221
Saldo el 31 de desembre de 2015	8.522.183	4.330.989	668.051	6.294.124	2.491.674	14.816.307	3.159.725

(*) Vegeu la nota 2.

(**) Correccions de valor col·lectives per a pèrdues incorregudes, però no comunicades (vegeu la nota 1d).

A continuació, es mostra l'import de les operacions que, amb posterioritat al refinançament o reestructuració, s'han classificat com a dubtoses en els exercicis 2015 i 2014:

En milers d'euros

	2015	2014
Administracions públiques	5.964	463
Resta de persones jurídiques i empresaris individuals	571.709	1.693.549
Del qual: Finançament a la construcció i promoció	149.605	550.926
Resta de persones físiques	268.057	501.535
Total	845.730	2.195.547

El total de saldo reclassificat a dubtós després del refinançament o reestructuració durant l'exercici de 2015 (845.730 milers d'euros) no es correspon exactament amb les reclassificacions i altes de refinançats a dubtós segons el moviment de refinançats de 2015 (962.397 milers d'euros) com a conseqüència de la variació de saldos de les operacions reclassificades a dubtós durant l'exercici i de les reclassificacions a situació normal de riscos dubtosos, com a conseqüència d'una millora en l'expectativa de recuperació de l'operació.

La probabilitat d'incompliment mitjana el 31 de desembre de 2015 i de 2014 de les operacions vigents de refinançaments i reestructuracions per activitat és la següent:

En percentatge

	2015	2014
Administracions públiques (*)		
Resta de persones jurídiques i empresaris individuals	10	10
Del qual: Finançament a la construcció i promoció	12	13
Resta de persones físiques	11	9
Total	10	10

(*) No es disposa d'autorització per a l'ús de models interns per al càlcul de requeriments de capital respecte a aquesta dada.

Risc de concentració

El risc de concentració es refereix a exposicions amb potencial de generar pèrdues prou grans per amenaçar la solvència financera de la institució o la viabilitat de la seva activitat ordinària. Aquest risc es divideix en dos subtipus bàsics:

- Risc de concentració individual: imperfecta diversificació del risc idiosincràtic en la cartera a causa de la petita dimensió d'aquesta o d'exposicions molt grans en clients específics.
- Risc de concentració sectorial: imperfecta diversificació dels components sistemàtics del risc de la cartera, que poden ser factors sectorials, geogràfics, etc.

Per tal de dur a terme una gestió eficient del risc de concentració, Banc Sabadell disposa d'una sèrie d'eines i polítiques específiques:

- Mètriques quantitatives del *risk appetite statement* i el seu seguiment posterior com a mètriques de primer nivell.
- Límits individuals a riscos o clients considerats com a rellevants fixats per la Comissió Executiva.
- Delegacions que obliguen al fet que les operacions dels clients més rellevants siguin aprovades pel Comitè d'Operacions de Crèdit o fins i tot per la Comissió Executiva.

Exposició en clients o grans riscos

El 31 de desembre de 2015, no hi havia acreditats amb un risc concedit que individualment superés el 10% dels recursos propis del grup.

Risc de país: exposició geogràfica del risc de crèdit

El risc de país és aquell que concorre en els deutes d'un país globalment considerades com a conseqüència de raons inherents a la sobirania i a la situació econòmica d'un país, és a dir, per circumstàncies diferents del risc de crèdit habitual. Es manifesta amb la incapacitat eventual d'un deutor per afrontar les seves obligacions de pagament en divises davant de creditors externs, entre altres motius, perquè el país no permet l'accés a la divisa, perquè no es pot transferir, per la ineficàcia de les accions legals contra el prestatari per raons de sobirania, o per situacions de guerra, expropiació o nacionalització.

El risc de país no tan sols afecta els deutes contrets amb un estat o entitats garantides per aquest, sinó el conjunt de deutors privats pertanyents a aquest estat i que per causes alienes a la seva pròpia evolució o decisió experimenten una incapacitat general per fer front als seus deutes.

No hi ha restriccions significatives (com ara restriccions estatutàries, contractuals i reguladores) sobre la capacitat per accedir o utilitzar els actius i liquidar els passius del grup, sempre que l'entitat compleixi amb els requeriments reguladors que s'estableixin a cada país, i de cap altre tipus de restriccions previstes en la NIIF 12.

Per a cada país s'estableix un límit de risc, que s'aplica a tot el grup Banc Sabadell. Aquests límits els aprova la Comissió Executiva i òrgans de decisió corresponents segons les delegacions, i són objecte de seguiment continu amb l'objectiu de detectar amb anticipació qualsevol deteriorament en les perspectives econòmiques, polítiques o socials de cada país.

Per a la gestió del risc de país s'utilitzen diferents indicadors i eines: ràtings, CDS, indicadors macroeconòmics, etc.

La distribució de la concentració de riscos per activitat i en l'àmbit mundial el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és la següent:

En milers d'euros

	31/12/2015				
	TOTAL	Espanya	Resta de la Unió Europea	Amèrica	Resta del món
Entitats de crèdit	9.562.096	4.394.880	4.128.434	655.931	382.851
Administracions públiques	26.976.177	14.979.841	8.671.837	3.289.083	35.415
Administració central	22.187.080	10.208.886	8.653.695	3.289.083	35.415
Resta	4.789.097	4.770.955	18.142	-	-
Altres institucions financeres	5.195.327	3.720.608	304.733	1.083.588	86.398
Societats no financeres i empresaris individuals	68.017.648	57.281.429	3.538.584	6.818.518	379.117
Construcció i promoció immobiliària	7.014.805	6.646.225	99.755	268.454	371
Construcció d'obra civil	1.916.850	1.876.893	16.776	19.722	3.459
Resta de finalitats	59.085.994	48.758.312	3.422.053	6.530.342	375.287
Grans empreses	29.826.851	22.333.342	2.447.837	4.748.993	296.679
Pimes i empresaris individuals	29.259.143	26.424.969	974.216	1.781.350	78.608
Resta de llars i ISFLSH	80.595.941	40.366.740	37.990.201	1.546.907	692.093
Habitatges	69.016.929	31.926.682	34.916.458	1.513.349	660.441
Consum	7.526.497	5.607.390	1.882.205	18.323	18.579
Altres finalitats	4.052.514	2.832.667	1.191.539	15.235	13.073
Menys: Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputades a operacions concretes	345.106	-	-	-	-
TOTAL	190.002.082	120.743.498	54.633.790	13.394.027	1.575.873

En milers d'euros

	31/12/2014				
	TOTAL	Espanya	Resta de la Unió Europea	Amèrica	Resta del món
Entitats de crèdit	7.517.218	2.522.993	3.250.450	1.395.244	348.531
Administracions públiques	23.490.831	15.448.688	5.737.216	2.293.362	11.565
Administració central	18.160.322	10.118.179	5.737.216	2.293.362	11.565
Resta	5.330.509	5.330.509	-	-	-
Altres institucions financeres	7.215.190	6.634.317	102.336	476.902	1.635
Societats no financeres i empresaris individuals	64.659.763	57.848.937	2.286.520	4.337.066	187.240
Construcció i promoció immobiliària	8.538.076	7.649.686	23.938	864.150	302
Construcció d'obra civil	1.798.884	1.741.427	16.503	34.387	6.567
Resta de finalitats	54.322.803	48.457.824	2.246.079	3.438.529	180.371
Grans empreses	25.485.364	20.854.679	1.778.868	2.718.842	132.975
Pimes i empresaris individuals	28.837.439	27.603.145	467.211	719.687	47.396
Resta de llars i ISFLSH	49.232.445	45.174.532	2.196.210	1.204.973	656.730
Habitatges	38.763.486	34.897.064	2.074.162	1.162.555	629.705
Consum	5.753.708	5.661.541	57.480	19.226	15.461
Altres finalitats	4.715.251	4.615.927	64.568	23.192	11.564
Menys: Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputades a operacions concretes	225.504	-	-	-	-
TOTAL	151.889.944	127.629.467	13.572.732	9.707.548	1.205.701

La distribució de la concentració de riscos per activitat i en l'àmbit de comunitats autònomes espanyoles el 31 de desembre de 2015 i de 2014, respectivament, és la següent:

En milers d'euros

	31/12/2015									
	TOTAL	COMUNITATS AUTÒNOMES								
		Andalusia	Aragó	Astúries	Balears	Canàries	Cantàbria	Castella-la Manxa	Castella i Lleó	Catalunya
Entitats de crèdit	4.394.880	66.554	12.766	33.476	25.840	10.135	2.617	7.002	16.072	3.108.603
Administracions públiques	14.979.841	295.734	9.411	144.030	101.402	77.956	27.674	47.420	182.844	962.002
Administració central	10.208.887	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Resta	4.770.954	295.734	9.411	144.030	101.402	77.956	27.674	47.420	182.844	962.002
Altres institucions financeres	3.720.608	33.695	6.891	15.483	15.209	5.708	1.691	4.277	16.613	410.437
Societats no financeres i empresaris individuals	57.281.429	2.187.545	767.820	1.687.938	1.343.311	572.115	191.485	303.341	991.055	18.680.551
Construcció i promoció immobiliària	6.646.225	631.075	127.920	173.724	160.246	107.166	16.222	35.197	87.612	1.517.128
Construcció d'obra civil	1.876.893	41.451	13.170	66.230	10.428	4.748	5.559	9.806	38.783	229.203
Resta de finalitats	48.758.312	1.515.019	626.730	1.447.984	1.172.636	460.200	169.704	258.338	864.660	16.934.220
Grans empreses	22.333.342	380.037	189.319	486.782	457.561	120.692	32.145	18.444	194.726	9.432.943
Pimes i empresaris individuals	26.424.969	1.134.982	437.411	961.202	715.076	339.509	137.559	239.894	669.934	7.501.277
Resta de llars i ISFLSH	40.366.740	2.584.092	488.119	1.269.102	1.587.907	566.976	91.960	482.604	652.803	14.109.616
Habitatges	31.926.682	2.086.179	378.962	965.836	1.283.895	435.331	70.564	395.120	520.832	11.170.364
Consum	5.607.390	357.901	76.262	197.081	196.978	101.932	17.146	64.106	88.618	2.141.084
Altres finalitats	2.832.667	140.011	32.894	106.186	107.034	29.713	4.250	23.378	43.353	798.168
Menys: Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputades a operacions concretes	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAL	120.743.498	5.167.620	1.285.007	3.150.029	3.073.670	1.232.889	315.426	844.643	1.859.388	37.271.209

En milers d'euros

	31/12/2015									
		COMUNITATS AUTÒNOMES								
		Extremadura	Galícia	Madrid	Múrcia	Navarra	Comunitat Valenciana	País Basc	La Rioja	Ceuta i Melilla
Entitats de crèdit	1.656	22.521	162.351	60.996	9.760	708.912	35.711	109.476	430	
Administracions públiques	52.777	408.216	908.307	57.780	62.232	912.111	503.970	17.087	-	
Administració central	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Resta	52.777	408.216	908.307	57.780	62.232	912.111	503.970	17.087	-	
Altres institucions financeres	996	16.697	463.294	23.393	3.691	2.651.788	48.265	2.099	380	
Societats no financeres i empresaris individuals	40.974	1.441.997	11.434.554	1.152.625	496.696	13.065.676	2.705.310	206.935	11.503	
Construcció i promoció immobiliària	5.882	91.812	914.094	549.118	31.288	1.925.077	246.507	25.869	288	
Construcció d'obra civil	1.174	124.349	1.123.183	8.244	12.531	61.532	124.796	1.706	-	
Resta de finalitats	33.918	1.225.836	9.397.277	595.263	452.877	11.079.067	2.334.007	179.360	11.215	
Grans empreses	5.316	288.870	6.172.402	55.755	183.315	3.205.105	1.054.217	55.594	120	
Pimes i empresaris individuals	28.602	936.966	3.224.875	539.508	269.562	7.873.961	1.279.790	123.766	11.095	
Resta de llars i ISFLSH	109.036	696.608	4.744.180	2.909.028	142.065	8.923.178	901.633	72.189	35.645	
Habitatges	85.016	518.296	3.926.839	2.151.181	111.158	6.999.237	740.527	56.297	31.049	
Consum	17.877	136.918	494.410	443.617	21.576	1.131.940	105.201	10.963	3.780	
Altres finalitats	6.143	41.394	322.931	314.230	9.331	792.001	55.905	4.929	816	
Menys: Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputades a operacions concretes	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
TOTAL	205.439	2.586.038	17.712.687	4.203.823	714.443	26.261.665	4.194.889	407.787	47.958	

	31/12/2014									
	TOTAL	COMUNITATS AUTÒNOMES								
	Andalusia	Aragó	Astúries	Balears	Canàries	Cantàbria	Castella-la Manxa	Castella i Lleó	Catalunya	
Entitats de crèdit	2.522.993	10.321	369	3.327	1.438	529	80	1.479	267	1.595.657
Administracions públiques	15.448.688	319.706	56.558	188.503	110.745	86.392	31.621	51.087	188.220	878.058
Administració central	10.118.179	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reste	5.330.509	319.706	56.558	188.503	110.745	86.392	31.621	51.087	188.220	878.058
Altres institucions financeres	6.634.317	4.188	374	1.279	504	78	27	155	7.766	2.108.767
Societats no financeres i empresaris individuals	57.848.937	2.672.876	922.563	1.937.885	1.499.131	657.814	235.094	372.995	1.025.289	16.519.093
Construcció i promoció immobiliària	7.649.686	694.438	163.582	233.813	186.234	115.322	21.610	41.270	88.537	1.667.861
Construcció d'obra civil	1.741.427	37.472	7.399	72.102	9.600	4.232	5.795	9.264	30.598	255.721
Reste de finalitats	48.457.824	1.940.966	751.582	1.631.970	1.303.297	538.260	207.689	322.461	906.154	14.595.511
Grans empreses	20.854.679	483.035	213.597	474.986	431.831	138.478	55.541	38.062	193.451	4.296.579
Pimes i empresaris individuals	27.603.145	1.457.931	537.985	1.156.984	871.466	399.782	152.148	284.399	712.703	10.298.932
Reste de llars i ISFLSH	45.174.532	2.580.673	468.022	1.209.429	1.625.323	564.403	90.283	465.008	611.347	18.845.796
Habitatges	34.897.064	2.101.997	366.002	952.520	1.316.141	443.444	69.709	387.071	500.860	13.930.412
Consum	5.661.541	339.923	77.447	196.953	196.253	89.817	17.969	56.326	82.564	2.171.596
Altres finalitats	4.615.927	138.753	24.573	59.956	112.929	31.142	2.605	21.611	27.923	2.743.788
Menys: Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputades a operacions concretes	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAL	127.629.467	5.587.764	1.447.886	3.340.423	3.237.141	1.309.216	357.105	890.724	1.832.889	39.947.371

	31/12/2014									
	COMUNITATS AUTÒNOMES									
	Extremadura	Galícia	Madrid	Múrcia	Navarra	Comunitat Valenciana	País Basc	La Rioja	Ceuta i Melilla	
Entitats de crèdit	47	562	40.971	15.625	4.488	704.470	3.781	139.560	22	
Administracions públiques	86.302	473.631	1.072.128	68.232	145.847	1.151.876	338.205	83.398	-	
Administració central	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reste	86.302	473.631	1.072.128	68.232	145.847	1.151.876	338.205	83.398	-	-
Altres institucions financeres	33	678	166.697	7.716	119	4.306.647	29.123	10	156	
Societats no financeres i empresaris individuals	61.280	1.494.539	13.271.937	1.663.551	575.673	11.703.667	2.983.081	240.329	12.140	
Construcció i promoció immobiliària	7.040	106.428	1.187.463	633.314	32.126	2.119.521	309.326	41.183	618	
Construcció d'obra civil	1.171	110.372	983.991	13.911	13.839	55.012	129.408	1.540	-	
Reste de finalitats	53.069	1.277.739	11.100.483	1.016.326	529.708	9.529.134	2.544.347	197.606	11.522	
Grans empreses	7.378	422.850	6.399.578	138.548	210.616	6.308.413	987.976	51.852	1.908	
Pimes i empresaris individuals	45.691	854.889	4.700.905	877.778	319.092	3.220.721	1.556.371	145.754	9.614	
Reste de llars i ISFLSH	101.140	659.826	4.722.029	3.000.736	132.493	9.198.536	828.531	70.791	166	
Habitatges	82.385	498.205	3.911.051	2.239.504	102.860	7.274.288	665.229	55.386	-	
Consum	12.486	134.460	501.038	461.429	21.887	1.178.808	110.177	12.242	166	
Altres finalitats	6.269	27.161	309.940	299.803	7.746	745.440	53.125	3.163	-	
Menys: Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputades a operacions concretes	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
TOTAL	248.802	2.629.236	19.273.762	4.755.860	858.620	27.065.196	4.182.721	534.088	12.484	

Exposició al risc sobirà

El desglossament, per tipus d'instruments financers, de l'exposició al risc sobirà, amb el criteri requerit per l'Autoritat Bancària Europea (d'ara endavant, EBA), el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

Exposició al risc sobirà per països (*)	2015										
	Valors representatius de deute sobirà					Crèdit a la clientela (**)	Derivats		Total	Altres exposicions (***)	%
	Cartera de negociació	Posicions curtes de valors	Cartera disponible per a la venda	Cartera d'inversió creditícia	Exposició directa		Exposició indirecta				
Espanya	419.990	(151.904)	6.171.544	962.177	6.136.255	-	(1.624)	13.536.438	355.677	53,8%	
Itàlia	227.598	-	5.832.532	-	-	-	(8.872)	6.051.258	194.111	24,2%	
Estats Units	-	-	2.352.299	-	46.746	-	-	2.399.045	-	9,3%	
Regne Unit	-	-	1.690.073	-	-	-	-	1.690.073	-	6,5%	
Portugal	-	-	675.933	-	-	-	212	676.145	-	2,6%	
Mèxic	-	-	582.514	-	-	-	-	582.514	-	2,3%	
Reste del món	-	-	304.301	-	46.760	-	-	351.061	-	1,4%	
Total	647.588	(151.904)	17.609.196	962.177	6.229.761	-	(10.284)	25.286.534	549.788	100,0%	

(*) Es mostren les posicions de risc sobirà amb criteri EBA. Principalment, no està inclòs el risc sobirà de les entitats d'assegurança del grup (1.340 milions d'euros el 31 de desembre de 2015).

(**) Inclou els disponibles de les operacions de crèdit i altres riscos contingents (657 milions d'euros el 31 de desembre de 2015).

(***) Correspon als compromisos de compra i venda d'actius financers al comptat.

2014

Exposició al risc sobirà per països (*)	Valors representatius de deute sobirà				Crèdit a la clientela (**)	Derivats		Total	Altres exposicions (***)	%
	Cartera de negociació	Posicions curtes de valors	Cartera disponible per a la venda	Cartera d'inversió creditícia		Exposició directa	Exposició indirecta			
Espanya	294.238	(153.191)	6.734.635	1.604.349	6.461.355	-	110.518	15.051.904	(16.411)	64,3%
Itàlia	176.958	(22.979)	4.686.898	-	4	-	230.406	5.071.287	(10.040)	21,6%
Estats Units	-	-	1.618.813	-	138.422	-	131	1.757.366	-	7,5%
Portugal	-	-	741.442	-	-	-	5.386	746.828	-	3,2%
Mèxic	-	-	588.506	-	-	-	-	588.506	-	2,5%
Resta del món	-	-	168.254	-	39.475	-	-	207.729	-	0,9%
Total	471.196	(176.170)	14.538.548	1.604.349	6.639.256	-	346.441	23.423.620	(26.451)	100,0%

(*) Es mostren les posicions de risc sobirà amb criteris EBA. Principalment, no està inclòs el risc sobirà de les entitats d'asseguració del grup (1.180 milions d'euros el 31 de desembre de 2014).

(**) Inclou els disponibles de les operacions de crèdit i altres riscos contingents (632 milions d'euros el 31 de desembre de 2014).

(***) Correspon als compromisos de compra i venda d'actius financers al comptat.

Exposició al sector de la construcció i promoció immobiliària

A continuació, es detalla el finançament destinat a la construcció i promoció immobiliària i les seves cobertures:

En milions d'euros

	31/12/2015				
	Import brut	Del qual: EPA (2)	Excés de valor de garantia	Del qual: EPA (2)	Correccions de valor (3)
Finançament a la construcció i promoció immobiliària registrada per les entitats de crèdit del grup (negocis a Espanya) (1)	9.517	2.930	2.902	1.119	2.039
<i>Del qual: dubtós</i>	<i>3.844</i>	<i>-</i>	<i>1.158</i>	<i>-</i>	<i>1.948</i>
<i>Del qual: subestàndard</i>	<i>519</i>	<i>88</i>	<i>138</i>	<i>16</i>	<i>92</i>

(1) La classificació dels crèdits que es presenta s'ha elaborat d'acord amb la finalitat dels crèdits i no amb la CNAE del deutor. Això implica, per exemple, que si el deutor és: (a) una empresa immobiliària, però dedica el finançament concedit a una finalitat diferent de la construcció o promoció immobiliària, no s'inclou en aquest quadre, i (b) una empresa l'activitat principal de la qual no és la de construcció o immobiliària, però destina el crèdit al finançament d'immobles destinats a la promoció immobiliària, sí que s'hi inclou.

(2) Exposició per a la qual, aplicant l'Esquema de Protecció d'Actius (vegeu la nota 2), s'ha transferit el risc de crèdit. Correspon, per tant, al 80% del valor total de l'exposició.

(3) Correccions de valor constituïdes per a l'exposició per a la qual el banc reté el risc de crèdit. No inclou, per tant, correccions de valor sobre l'exposició amb risc transferit.

En milions d'euros

	31/12/2014				
	Import brut	Del qual: EPA (2)	Excés de valor de garantia	Del qual: EPA (2)	Correccions de valor (3)
Finançament a la construcció i promoció immobiliària registrada per les entitats de crèdit del grup (negocis a Espanya) (1)	12.843	3.791	3.370	1.486	2.809
<i>Del qual: dubtós</i>	<i>5.723</i>	<i>-</i>	<i>1.289</i>	<i>-</i>	<i>2.598</i>
<i>Del qual: subestàndard</i>	<i>985</i>	<i>139</i>	<i>208</i>	<i>25</i>	<i>210</i>

(1) La classificació dels crèdits que es presenta s'ha elaborat d'acord amb la finalitat dels crèdits i no amb la CNAE del deutor. Això implica, per exemple, que si el deutor és: (a) una empresa immobiliària, però dedica el finançament concedit a una finalitat diferent de la construcció o promoció immobiliària, no s'inclou en aquest quadre, i (b) una empresa l'activitat principal de la qual no és la de construcció o immobiliària, però destina el crèdit al finançament d'immobles destinats a la promoció immobiliària, sí que s'hi inclou.

(2) Exposició per a la qual, aplicant l'Esquema de Protecció d'Actius (vegeu la nota 2), s'ha transferit el risc de crèdit. Correspon, per tant, al 80% del valor total de l'exposició.

(3) Correccions de valor constituïdes per a l'exposició per a la qual el banc reté el risc de crèdit. No inclou, per tant, correccions de valor sobre l'exposició amb risc transferit.

En milions d'euros

Promemòria	Import brut	
	31/12/2015	31/12/2014
Actius fallits	186	180

En milions d'euros

Promemòria	Valor comptable	Valor comptable
	31/12/2015	31/12/2014 (*)
Total crèdit a la clientela excloses administracions públiques (negocis a Espanya)	100.517	107.769
Total actiu (negocis totals)	208.628	163.346
Correccions de valor per deteriorament d'actius no imputades a operacions concretes	354	226

(*) Vegeu la nota 1: Comparabilitat de la informació.

Tot seguit, s'exposa el desglossament del finançament destinat a construcció i promoció immobiliària per a les operacions registrades per entitats de crèdit (negocis a Espanya):

En milions d'euros

	Crèdit: import brut	Del qual:	Crèdit: import brut	Del qual:
	31/12/2015	EPA	31/12/2014	EPA
Sense garantia hipotecària	699	60	1.448	280
Amb garantia hipotecària	8.818	2.870	11.395	3.511
Edificis acabats	5.754	1.713	6.887	2.082
Habitatge	3.999	1.270	4.035	1.256
Resta	1.755	443	2.852	826
Edificis en construcció	482	221	801	319
Habitatge	455	212	611	271
Resta	27	9	190	48
Sòl	2.582	936	3.707	1.110
Terrenys urbanitzats	2.147	766	3.254	932
Resta del sòl	435	170	453	178
Total	9.517	2.930	12.843	3.791

A continuació, es presenta el desglossament del crèdit a les llars per a l'adquisició d'habitatge per a les operacions registrades per entitats de crèdit (negocis a Espanya):

En milions d'euros

	31/12/2015		
	Import brut	Del qual: EPA	Del qual: dubtós
Crèdit per a adquisició d'habitatge	34.995	771	2.286
Sense garantia hipotecària	135	1	3
Amb garantia hipotecària	34.860	770	2.283

En milions d'euros

	31/12/2014		
	Import brut	Del qual: EPA	Del qual: dubtós
Crèdit per a adquisició d'habitatge	36.733	881	2.912
Sense garantia hipotecària	139	10	18
Amb garantia hipotecària	36.594	871	2.894

Seguidament, es detalla el desglossament del crèdit amb garantia hipotecària a les llars per a l'adquisició d'habitatge segons el percentatge que suposa el risc total sobre l'import de l'última taxació disponible per a les operacions registrades per entitats de crèdit (negocis a Espanya):

En milions d'euros

	31/12/2015		
	Import brut	Del qual: EPA	Del qual: dubtós
Rangs de LTV	34.860	770	2.283
LTV <= 40%	8.118	176	357
40% < LTV <= 60%	11.360	270	495
60% < LTV <= 80%	11.067	235	842
80% < LTV <= 100%	2.942	60	381
LTV > 100%	1.373	29	208

En milions d'euros

	31/12/2014		
	Import brut	Del qual: EPA	Del qual: dubtós
Rangs de LTV	36.594	871	2.894
LTV <= 40%	8.108	195	476
40% < LTV <= 60%	11.723	290	605
60% < LTV <= 80%	12.403	278	1.078
80% < LTV <= 100%	3.300	78	512
LTV > 100%	1.060	30	223

Finalment, detallem els actius adjudicats a les entitats del grup consolidat per a les operacions registrades per entitats de crèdit dins el territori nacional:

En milions d'euros

	31/12/2015	
	Valor comptable net	Correccions de valor
Actius immobiliaris procedents de finançaments destinats a la construcció i promoció immobiliària	5.611	2.966
Edificis acabats	2.771	749
Habitatge	1.651	358
Resta	1.120	391
Edificis en construcció	457	167
Habitatge	385	139
Resta	72	28
Sòl	2.383	2.050
Terrenys urbanitzats	1.101	719
Resta de sòl	1.282	1.331
Actius immobiliaris procedents de finançaments hipotecaris a llars per a adquisició d'habitatge	1.669	460
Resta d'actius immobiliaris rebuts en pagament de deutes	-	-
Instruments de capital, participacions i finançaments a societats tenidores d'aquests actius (*)	-	-
Total cartera d'immobles	7.280	3.426

(*) El finançament de societats participades que no consoliden està inclòs en el primer quadre d'aquesta nota.

Atès que per part dels actius el risc de pèrdua de valor està transferit per l'Esquema de Protecció d'Actius, a continuació es mostra una conciliació amb l'import d'actius immobiliaris problemàtics, incorporant els imports fora de territori nacional.

En milions d'euros

	31/12/2015		
	Valor brut	Valor comptable net	Correccions de valor
Total negoci territori nacional	10.706	7.280	3.426
Total negoci fora de territori nacional i altres	53	49	4
Risc de crèdit transferit en aplicació de l'EPA	(2.547)	(2.139)	(407)
Cobertura constituïda en el finançament original	1.022	-	1.022
Total	9.234	5.190	4.044

Per al conjunt de l'exposició immobiliària, tenint en compte les correccions de valor, les cobertures constituïdes en el finançament origen i en la garantia aportada per l'Esquema de Protecció d'Actius, la cobertura efectiva d'aquesta és el 54% (el 52% en el finançament i el 56% en els actius immobiliaris).

En milions d'euros

	31/12/2014	
	Valor comptable net	Correccions de valor
Actius immobiliaris procedents de finançaments destinats a la construcció i promoció immobiliària	5.690	2.794
Edificis acabats	2.784	714
Habitatge	1.586	348
Resta	1.198	366
Edificis en construcció	429	155
Habitatge	306	103
Resta	123	52
Sòl	2.477	1.925
Terrenys urbanitzats	1.092	745
Resta de sòl	1.385	1.180
Actius immobiliaris procedents de finançaments hipotecaris a llars per a adquisició d'habitatge	1.485	415
Resta d'actius immobiliaris rebuts en pagament de deutes	-	-
Instruments de capital, participacions i finançaments a societats tenidores d'aquests actius (*)	210	405
Total cartera d'immobles	7.385	3.614

(*) El finançament de societats participades que no consoliden està inclòs en el primer quadre d'aquesta nota.

El saldo de la cartera d'immobles procedents d'adjudicacions del grup per a operacions registrades dins i fora del territori nacional, considerant la garantia atorgada per l'FGD, és de 9.234 milions d'euros el 31 de desembre de 2015 (8.850 milions d'euros el 31 de desembre de 2014).

Tenint en compte les provisions acumulades dels actius problemàtics, la cobertura efectiva sobre el finançament a la construcció i promoció immobiliària és del 50% el desembre de 2015 (45% el desembre de 2014).

Risc de contrapartida

La filosofia de la gestió de riscos de contrapartida és consistent amb l'estratègia del negoci, i cerca en tot moment la creació de valor, a través de la utilització eficient del capital assignat a les unitats de negoci. Per fer-ho, s'han establert criteris estrictes de gestió del risc de contrapartida derivat de l'activitat en mercats financers, que tendeixen a garantir la integritat del capital del grup Banc Sabadell.

El grup Banc Sabadell disposa d'un sistema d'avaluació i de gestió d'aquests riscos que permet un seguiment i control diari del compliment de límits aprovats.

A més a més, a fi de mitigar l'exposició al risc de contrapartida, Banc Sabadell manté acords de compensació CSA (*crédit support annex*) i GMRA (*global master repurchase agreement*), negociats amb la majoria de contraparts i que, a través de l'aportació de col·laterals, permeten que el risc incorregut es redueixi de manera significativa, segons que s'ha comentat anteriorment.

Actius compromesos en activitats de finançament

Al tancament de 2015 hi ha certs actius financers compromesos en operacions de finançament, és a dir, aportats com a col·lateral o garantia respecte a certs passius. Aquests actius corresponen principalment a préstecs vinculats a l'emissió de cèdules hipotecàries, cèdules territorials o bons titulitzats a llarg termini (vegeu la nota 21 i els annexos III i IV). La resta d'actius compromesos són valors representatius de deute que són lliurats en operacions de cessió temporal d'actius, els col·laterals pignorats (préstecs o instruments de deute) per accedir a determinades operacions de finançament amb bancs centrals i tota mena de col·lateral lliurat per garantir l'operativa de derivats.

El detall d'informació sobre els préstecs amb garantia hipotecària inclosos en la cartera de crèdit a la clientela que d'acord amb la Llei del mercat hipotecari estan vinculats a l'emissió de cèdules hipotecàries es troba a l'annex III sobre "Polítiques i procediments sobre el mercat hipotecari", registre comptable especial de l'entitat emissora Banc Sabadell requerida per la Circular 5/2011 del Banc d'Espanya, en aplicació del Reial Decret 716/2009, de 24 d'abril (pel qual es desenvolupen determinats aspectes de la Llei 2/1981, de 25 de març, de regulació del mercat hipotecari).

D'altra banda, el banc ha utilitzat part de la seva cartera de préstecs i crèdits homogenis en títols de renda fixa a través de la transferència dels actius a diferents fons de titulització creats amb aquesta finalitat. D'acord amb el que regula la normativa vigent, les titulitzacions en què no s'hagi produït una transferència substancial del risc no es poden donar de baixa del balanç.

El saldo dels actius financers titulitzats en aquests programes pel grup, identificant aquells dels quals s'han transferit els riscos i beneficis associats, és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Donats íntegrament de baixa en el balanç:	1.390.427	1.482.749
Actius hipotecaris titulitzats	358.803	609.155
Altres actius titulitzats	20.630	45.247
Altres actius financers transferits	1.010.994	828.347
Mantinguts íntegrament en el balanç:	15.943.390	12.284.506
Actius hipotecaris titulitzats	15.788.059	11.739.188
Altres actius titulitzats	155.331	545.318
Altres transferències a entitats de crèdit	-	-
Total	17.333.817	13.767.255

S'han mantingut en els estats financers consolidats els actius i passius corresponents als fons de titulització d'actius originats després de l'1 de gener de 2004, per als quals no s'han transferit a tercers els riscos i beneficis implícits en l'operació. Per als actius detallats no es transfereix el risc en haver concedit algun tipus de finançament subordinat o millora creditícia als fons de titulització.

Dins de la rúbrica altres actius financers transferits donats íntegrament de baixa del balanç, es van incloure principalment els actius transferits a la Sareb per part de Banco Gallego, ja que continuen sent administrats per l'entitat. L'import d'aquests actius puja a 797.131 milers d'euros.

L'increment en l'exercici correspon a la incorporació d'actius de TSB.

Vegeu més detalls dels fons de titulització a l'annex II.

2. Risc de liquiditat

Definició

El risc de liquiditat apareix per la possibilitat d'incórrer en pèrdues a causa de la incapacitat d'atendre els compromisos de pagament, encara que sigui de manera temporal, perquè no es disposa d'actius líquids o no es pot accedir als mercats per obtenir refinançament a un preu raonable. Aquest risc es pot derivar per motius sistèmics o particulars de l'entitat.

El grup està exposat a requeriments diaris dels seus recursos líquids disponibles per les mateixes obligacions contractuals dels instruments financers que negocia, com ara venciments de dipòsits, disposicions de crèdits, liquidacions d'instruments derivats, etc. L'experiència mostra, però, que acaba sent requerit un import mínim, i és, a més a més, previsible amb un alt nivell de confiança.

En aquest àmbit, el grup Banc Sabadell té com a objectiu mantenir uns actius líquids i una estructura de finançament que, d'acord amb els seus objectius estratègics i sobre la base del seu *risk appetite statement*, li permeti atendre amb normalitat els seus compromisos de pagament a un cost raonable, ja sigui en condicions de normalitat o en una situació d'estrès provocada tant per factors sistèmics com idiosincràtics.

Per complir amb aquests objectius, l'estratègia actual de gestió del risc de liquiditat del grup es basa en els següents principis i pilars, tenint en compte el model de negoci detallista del grup i els objectius estratègics definits:

- Implicació del Consell d'Administració i de l'alta direcció en la gestió i el control del risc de liquiditat i finançament.
- Clara segregació de funcions entre les diferents àrees dins de l'organització, amb una delimitació clara entre les tres línies de defensa, que proporciona independència en la valoració de posicions i en el control i l'anàlisi de riscos.
- Sistema de gestió de liquiditat descentralitzat per a les unitats més rellevants, però amb un sistema de supervisió i gestió del risc centralitzat.
- Processos sòlids d'identificació, mesurament, gestió, control i informació sobre els diferents riscos de liquiditat i finançament a què es troba sotmès el grup.
- Existència d'un sistema de preus de transferència per traslladar el cost de finançament.
- Estructura de finançament equilibrada, basada fonamentalment en dipòsits de la clientela.
- Base àmplia d'actius líquids no compromesos i immediatament disponibles per generar liquiditat que componen la primera línia de defensa del grup.
- Diversificació de les fonts de finançament, amb recurs controlat al finançament majorista a curt termini i sense dependència de proveïdors de fons individuals.
- Autofinançament de les filials bancàries estrangeres rellevants.
- Vigilància del grau d'*encumbrance* del balanç del grup.
- Manteniment d'una segona línia de liquiditat que inclou la capacitat d'emissió de cèdules hipotecàries i territorials.
- Disponibilitat d'un pla de contingència de liquiditat.

Gestió de la liquiditat

La gestió de la liquiditat a Banc Sabadell té com a objectiu garantir el finançament de l'activitat comercial a un cost i termini adequats, tot minimitzant el risc de liquiditat. Els últims anys, la política de finançament de l'entitat s'ha enfocat a generar *gap* de liquiditat del negoci comercial, a reduir el finançament total en mercats majoristes (que pujava a 27.436 milions d'euros al tancament de 2015) i a incrementar la posició de liquiditat del banc.

Com a polítiques bàsiques s'estableix que totes les unitats de gestió han de complir els requeriments reguladors locals i els límits interns. Aquests límits s'estableixen a primer nivell per al perímetre consolidat del grup Banc Sabadell i com a límits de gestió per a cada una de les unitats de gestió. Així mateix, s'estableixen uns límits individuals per unitat de gestió homogenis que es basen en les particularitats de negoci i risc de cada jurisdicció. Aquests límits, pel que fa al grup o a la unitat de gestió, segons que s'escaigui, s'estableixen per a les variables següents:

- Garanties col·laterals en pòlissa del Banc d'Espanya: s'estableix un valor mínim que es pot obtenir

mitjançant actius descomptables en el conjunt de bancs centrals nacionals del Sistema Europeu de Bancs Centrals.

- Cobertura coeficient de caixa: la posició acumulada de la cobertura de reserves mínimes de tots els bancs del grup en qualsevol dia se situarà entre el següent límit superior i inferior:
  - Saldo mínim en compte de Banc d'Espanya.
  - Indicador de seguiment del saldo diari acumulat màxim.
  - Límit inferior del saldo diari acumulat.
- Matriu de sensibilitats per termini i producte: per a la gestió operativa de la liquiditat es pot incórrer en un cert risc d'interès que es limita per a cada termini i producte a través d'una matriu de sensibilitat màxima.
- Nivell màxim de necessitats de finançament del balanç comercial.
- Indicador de compromisos no disposats: s'estableix un valor màxim del conjunt de pòlisses de crèdit, línies de targetes de crèdit, línies de descompte i hipoteques personals formalitzades i, per tant, que representen un compromís davant d'un tercer, pendents de disposar. El control d'aquest indicador s'efectua de manera mensual.
- Actius líquids disponibles: s'haurà de disposar en tot moment d'actius d'alta qualitat, segons la definició de la ràtio normativa LCR (*liquidity coverage ratio*), pel que exigeix la mateixa norma més un coixí de gestió sobre les sortides netes en 30 dies establertes per aquesta ràtio.
- Línies interbancàries: igualment, per al finançament en mercats majoristes s'estableixen les línies amb contrapartides bancàries i cambres de compensació.
- *Survival horizon*: l'entitat ha de disposar d'un coixí d'actius líquids suficients per afrontar un període d'estrès, de manera que pugui estar sense captar liquiditat i sense que això afecti el seu correcte funcionament durant un període mínim d'un any.
- *Loan-to-deposit* (LTD): s'estableix un nivell objectiu de LTD que garanteixi l'estabilitat en l'estructura de finançament del grup.

El grup, en relació amb la gestió de la liquiditat, segueix una estructura basada en unitats de gestió de la liquiditat (UGLs). Cada UGL és responsable de la gestió de la seva liquiditat i de fixar les seves pròpies mètriques de control del risc de liquiditat, en coordinació amb les funcions corporatives del grup. Actualment, les UGLs són Banc Sabadell (inclou OFEX), Sabadell United Bank (SUB), Banc Sabadell d'Andorra (BSA), Banc Sabadell Mèxic i TSB.

Eines/mètriques de seguiment i control de la gestió del risc

Les eines bàsiques de gestió i mesurament del risc de liquiditat són:

- Informació relativa a saldos diaris d'actius i passius.
- Informació de la situació d'actius líquids i segones línies de liquiditat prenent com a base l'import disponible d'actius descomptables al BCE i la capacitat de generar-los. A més a més, Banc Sabadell analitza la fortalesa de la seva cartera d'actius líquids com a actius descomptables al BCE mitjançant una anàlisi de sensibilitat de la base d'actius elegibles en diferents escenaris combinats de caigudes de ràting i impactes en els preus de mercat dels actius. El resultat d'aquest objectiu és comprovar que la base d'actius elegibles de l'entitat és prou forta per garantir que l'entitat manté suficients actius elegibles disponibles, atesa la seva posició actual amb el BCE.
- Informació de venciments dels finançaments en els mercats financers majoristes a curt, mitjà i llarg termini.
- Exercicis periòdics de *stress test*. Banc Sabadell realitza periòdicament un exercici d'estrès centrant-se en la posició de l'entitat en el mercat institucional, en què es considera un tancament prolongat dels mercats de capitals i interbancari combinat amb una fugida de dipòsits de les institucions i empreses que gestionen la seva tresoreria de manera professional. Aquests exercicis d'estrès fixen un horitzó de supervivència (*survival horizon*), que indica el període en què l'entitat pot estar sense captar liquiditat sense que afecti el seu correcte funcionament, i permet garantir que l'entitat manté un coixí d'actius líquids suficients per fer front al saldo net d'entrades i sortides en una situació d'estrès.

Complementàriament a aquest exercici, el banc porta a terme un exercici d'estrès que, a diferència de l'anterior i de manera addicional, té en compte la completa disposició de tots els disponibles del banc durant el període d'un mes, la sortida d'un 7,5% de la base de dipòsits de la clientela detallista (llars i pimes), d'un 15% de la base de dipòsits d'administracions públiques i empreses en el període d'un mes i la no-renovació de tots els valors col·locats a la clientela detallista.

A més a més, Banc Sabadell elabora mensualment un pla de contingència en què es consideren dues situacions diferents d'estrès de liquiditat: el cas d'una crisi sistèmica i el d'una crisi específica de Banc Sabadell. Aquest pla de contingència considera la capacitat d'emissió de Banc Sabadell en mercat de capitals sota cadascun dels escenaris, així com tots els actius en el balanç susceptibles de generar liquiditat, i estableix per a cada classe d'actius, i en funció de l'escenari de crisi, el percentatge que es podria fer líquid en el termini d'una setmana i un mes, per obtenir així la liquiditat

contingent de l'entitat en una situació de crisi de liquiditat.

- *Early warning indicators* (EWIs). Banc Sabadell ha dissenyat i implementat un sistema d'alertes primerenques que permeten identificar tensions que hi pugui haver en els mercats de capitals i en la mateixa estructura de finançament del grup que posin en perill la posició de liquiditat. Aquests EWIs fixen uns límits per a diferents variables financeres de l'entitat, de manera que, un cop sobrepassats aquests límits, l'entitat ha de considerar la presa de diferents mesures i accions correctives per tal de preservar la liquiditat del grup.
- Informació general de la situació en els mercats financers: emissions, *spreads*, informes d'agències externes de qualificació, etc.

El marc de *reporting* i control del risc dels límits de gestió del risc de liquiditat inclou:

- Supervisió dels riscos de liquiditat en l'àmbit global calculant de manera independent les mètriques de gestió de risc dins dels sistemes de riscos.
- Definir les metodologies de mesurament de riscos i comprovar el correcte funcionament dels sistemes de mesurament i control.
- Seguiment diari dels indicadors i límits de risc reportant a les diferents unitats de gestió (Direcció de Tresoreria i Mercat de Capitals i Direcció de Gestió Financera).
- Control i anàlisi sistemàtica del consum de límits, identificant els incompliments i activant els protocols necessaris per a la seva correcció.
- Establir i generar el marc d'informació necessari per a l'òptim seguiment i control dels límits de gestió del risc.

Termini residual de les operacions

A continuació, es presenta el detall per terminis de venciments contractuals dels saldos, sense tenir en compte, en alguns casos, els ajustos de valoració ni les pèrdues per deteriorament, de determinats epígrafs del balanç de situació consolidat el 31 de desembre de 2015, en un escenari de condicions de normalitat de mercats:

En milers d'euros										
Venciments residuals contractuals	A la vista	Fins a 1 mes	Entre 1 i 3 mesos	Entre 3 i 12 mesos	Entre 1 i 2 anys	Entre 2 i 3 anys	Entre 3 i 4 anys	Entre 4 i 5 anys	Més de 5 anys	Total
Mercat monetari	391.065	9.413.792	445.450	306.027	-	-	-	301.580	-	10.857.915
Inversió creditícia	8.680	5.805.725	7.386.137	18.498.673	20.598.107	15.271.840	11.429.305	10.484.936	41.549.170	131.032.575
Valors representatius de deute	13.749	63.365	72.594	1.799.352	1.278.195	842.971	1.082.323	1.026.202	17.927.448	24.106.198
Altres actius	-	-	-	-	-	12.355	-	-	-	12.355
Total actiu	413.494	15.282.883	7.904.182	20.604.053	21.876.302	16.127.166	12.511.628	11.812.718	59.476.617	166.009.043
Mercat monetari	3.143	5.844.513	3.339.127	462.042	-	11.000.000	3.200.491	552.585	-	24.401.902
Recursos de clients	78.362.599	5.802.802	7.117.230	25.203.139	5.987.693	1.984.034	311.899	770.482	96.975	125.636.854
Dèbits representats per valors negociables	-	2.263.333	1.658.023	8.017.797	4.321.704	2.108.140	1.616.318	3.402.923	5.350.283	28.738.520
Passius subordinats	-	-	12.600	329.088	101.410	-	-	424.600	598.384	1.466.082
Altres passius	-	153.040	272.013	1.498.599	1.293.407	596.506	415.350	237.867	613.301	5.080.082
Total passiu	78.365.742	14.063.688	12.398.994	35.510.665	11.704.214	15.688.680	5.544.058	5.388.457	6.658.942	185.323.441
Derivats negociació i cobertura										
Posicions rebut	227	10.274.530	6.890.247	20.901.948	16.104.460	11.772.818	5.687.379	5.457.472	33.915.963	111.005.045
Posicions pagament	-	11.356.744	8.560.152	23.358.811	15.153.056	11.621.381	5.696.020	8.264.069	34.621.332	118.631.566
Net	227	(1.082.214)	(1.669.905)	(2.456.863)	951.404	151.437	(8.041)	(2.806.597)	(705.369)	(7.626.521)
Riscos contingents										
Garanties financeres	96	111.405	135.530	451.011	254.863	128.974	170.322	59.095	1.225.625	2.536.921

Tradicionalment, en aquesta anàlisi els trams a molt curt termini presenten necessitats de finançament perquè recullen els venciments continus del passiu a curt termini que en l'activitat típicament bancària presenta una rotació més gran que els actius, però que en renovar-se contínuament acaben, de fet, cobrint aquestes necessitats i fins i tot incorporant un creixement dels saldos vius.

Hi ha compromisos de tipus contingent que també poden modificar les necessitats de liquiditat. Fonamentalment, es tracta de facilitats de crèdit amb límits concedits que no han estat disposats en la data

de balanç pels acreditats. El Consell d'Administració també estableix límits en aquest sentit per al seu control.

Finalment, es comprova de manera sistemàtica que la capacitat de finançament del grup en els mercats de capitals garanteixi les necessitats a curt, mitjà i llarg termini.

Estratègia de finançament i evolució de la liquiditat el 2015

La font principal de finançament del grup és la base de dipòsits a la clientela (principalment comptes a la vista i dipòsits a termini captats a través de la xarxa comercial), complementada amb el finançament via mercat interbancari i mercats de capitals en què l'entitat manté vius diferents programes de finançament a curt i llarg termini amb l'objectiu d'assolir un nivell de diversificació adequat per tipus de producte, termini i inversor. Així mateix, l'entitat també manté una cartera diversificada d'actius líquids majoritàriament elegibles com a col·laterals per a les operacions de finançament amb el Banc Central Europeu (BCE).

Recursos de clients en el balanç

El 31 de desembre de 2015, els recursos de clients en el balanç presenten un saldo de 131.489 milions d'euros, respecte d'un saldo de 94.461 milions d'euros al tancament de l'any 2014 i de 94.497 milions d'euros al tancament de 2013 (39,2% d'increment el desembre de 2015 respecte al desembre de 2014 com a resultat de l'adquisició de TSB el juny de 2015 i -0,04% de disminució el desembre de 2014 respecte al desembre de 2013). L'any 2015 s'ha continuat amb el moviment de saldos des de dipòsits a termini a comptes a la vista i a fons d'inversió, com a resultat de l'evolució decreixent dels tipus d'interès. El 31 de desembre de 2015 el saldo dels comptes a la vista (comptes corrents i comptes d'estalvi) totalitzava 84.536 milions d'euros (+95,3%), en detriment dels dipòsits a termini, que van presentar una caiguda de l'11,7%.

Els recursos de clients en el balanç per venciments:

En milions d'euros						
	2015	3 mesos	6 mesos	12 mesos	> 12 mesos	Sense venc.
Total recursos de clients en el balanç (*)	131.489	8,7%	8,0%	12,7%	6,3%	64,3%
Dipòsits a termini	42.947	25,2%	22,5%	34,6%	17,7%	0,0%
Comptes a la vista	84.536	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Emissions detallistes	4.006	15,9%	21,6%	46,4%	16,1%	0,0%

(*) Inclou dipòsits de clients (*ex-repos*) i altres passius col·locats per la xarxa comercial: obligacions necessàriament convertibles en accions, bons simples de Banc Sabadell, pagarés, etc.

En milions d'euros						
	2014	3 mesos	6 mesos	12 mesos	> 12 mesos	Sense venc.
Total recursos de clients (*)	94.461	10,7%	11,6%	19,0%	12,7%	46,0%
Dipòsits a termini	48.639	20,0%	22,3%	34,5%	23,2%	0,0%
Comptes a la vista	43.275	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Emissions detallistes	2.547	16,6%	6,0%	46,3%	28,1%	3,0%

(*) Inclou dipòsits de clients (*ex-repos*) i altres passius col·locats per la xarxa comercial: obligacions necessàriament convertibles en accions, bons simples de Banc Sabadell, pagarés, etc.

Vegeu el detall dels recursos de clients fora del balanç, gestionats pel grup i els comercialitzats però no gestionats en la nota 31 d'aquests comptes anuals consolidats.

Els dipòsits de l'entitat es comercialitzen a través de les següents unitats/societats de negoci del grup (Banca Comercial, Banca Corporativa i Negocis Globals, Banca Privada, SUB i TSB). Vegeu el detall de volums d'aquestes unitats de negoci en l'apartat de resultats per negocis de l'informe de gestió.

Durant l'any 2015 s'ha estabilitzat la generació de *gap* comercial, i ha continuat, encara que de manera més moderada, amb la tendència positiva observada els últims anys, fet que ha permès, d'una banda, continuar amb la política de l'entitat de refinançar parcialment els venciments en mercat de capitals, i al mateix temps, amb la pauta de reducció de la ràtio *loan-to-deposit* (LTD) del grup (des d'un 147% al tancament de 2010 a un 106,5% al tancament de 2015). L'evolució de la ràtio durant l'any també ha estat afavorida per la incorporació de TSB el juny de 2015, amb una estructura de finançament principalment concentrada en dipòsits a la clientela. Per al càlcul de la ràtio *loan-to-deposit* (LTD) es computa en el numerador la inversió creditícia neta ajustada pel finançament subvencionat i en el denominador el finançament detallista.

Mercat de capitals

Resultat del procés de despallanquejament que ha experimentat l'entitat i de l'èxit en la captació de dipòsits, el percentatge de finançament en mercats majoristes ha anat minvant els últims anys. Al tancament de 2015, el saldo viu de finançament en mercat de capitals era de 27.436 milions d'euros, que, sense tenir en compte TSB, pujava a 22.961 milions d'euros respecte d'un saldo de 23.106 milions d'euros al tancament de 2014. Per tipus de producte, el desembre de 2015, 13.628 milions de l'import total col·locat en mercat de capitals corresponien a cèdules hipotecàries; 2.816 milions d'euros, a pagarés i ECP col·locats a inversors majoristes; 2.595 milions, a deute sènior (dels quals 1.058 corresponen a operacions amb aval de l'Estat provinents de la integració de Banco CAM); 1.388 milions, a emissions de deute subordinat i participacions preferents; 6.974 milions d'euros, a bons de titulització col·locats en mercat (dels quals 3.951 milions d'euros corresponen a TSB), i 34 milions d'euros, a altres instruments financers a mitjà i llarg termini.

El desglossament dels venciments de les emissions adreçades a inversors institucionals per tipus de producte el 31 de desembre de 2015 és el següent:

En milions d'euros	2016	2017	2018	2019	2020	2021	> 2022	Saldo viu
Bons i cèdules hipotecàries	2.876	2.022	1.561	1.124	2.172	2.013	1.859	13.628
Emissions avalades	-	1.058	-	-	-	-	-	1.058
Deute sènior	1.412	-	100	-	-	-	25	1.537
Deute subordinat i preferents	299	66	-	-	425	565	33	1.388
Altres instruments financers a mitjà i llarg termini	-	-	18	-	-	10	6	34
Total	4.587	3.146	1.679	1.124	2.597	2.589	1.923	17.645

El grup Banc Sabadell fa actuacions i manté actius diversos programes de finançament en els mercats de capitals, amb l'objectiu de diversificar les diferents fonts de liquiditat.

En relació amb el finançament a curt termini, l'entitat manté un programa de pagarés d'empresa i un programa d'*euro commercial paper* (ECP):

- Programa de pagarés d'empresa: aquest programa regula les emissions de pagarés i està dirigit a inversors institucionals i detallistes. El 5 de març de 2015 es va registrar a la CNMV el Programa de pagarés d'empresa 2015 de Banc Sabadell, amb un límit d'emissió de 6.000 milions d'euros ampliables fins a 9.000 milions d'euros. El saldo viu del programa de pagarés ha augmentat durant l'any, tant el saldo viu col·locat entre inversors no qualificats com a la clientela institucional. El 31 de desembre el saldo viu era de 3.661 milions d'euros (net dels pagarés subscrits per empreses del grup) respecte als 2.745 milions d'euros el 31 de desembre de 2014.
- Programa d'*euro commercial paper* (ECP), adreçat a inversors institucionals, amb el qual s'emeten valors a curt termini en diferents divises: euros, dòlars americans i lliures. El 18 de desembre de 2015 Banc Sabadell va renovar el seu Programa d'*euro commercial paper* per un import nominal màxim de 3.500 milions d'euros. Aquest programa s'ha incrementat des de 165,2 milions d'euros al tancament de 2014 fins a 275,9 milions d'euros el 31 de desembre de 2015.

En relació amb el finançament a mitjà i llarg termini, l'entitat manté els següents programes vius:

- Programa d'emissió de valors no participatius registrat a la CNMV (Programa de renda fixa): aquest programa regula les emissions de bons i obligacions, simples i subordinades, i cèdules hipotecàries i territorials i bons estructurats efectuades segons la legislació espanyola a través de la CNMV i dirigides a inversors tant nacionals com estrangers. El límit disponible per a noves emissions en el Programa d'emissió de valors no participatius 2015 de Banc Sabadell el 31 de desembre de 2015 era de 6.145,8 milions d'euros (el 31 de desembre de 2014 el saldo viu en el Programa de renda fixa de 2014 era de 5.912,7 milions d'euros).

Durant el 2015, Banc Sabadell ha realitzat emissions sota el Programa de renda fixa vigent en cada moment per un total de 10.354,2 milions d'euros, entre emissions retingudes i col·locades. Al llarg de l'any, l'entitat ha accedit al mercat en diferents ocasions aprofitant les finestres de liquiditat disponibles. Concretament, Banc Sabadell va fer dues emissions públiques de cèdules hipotecàries a cinc anys el maig i l'octubre de 2015 per un total de 750 i 1.000 milions d'euros, respectivament; dues emissions de cèdules hipotecàries a vuit anys per un import conjunt de 300 milions d'euros, subscrites íntegrament pel Banc Europeu d'Inversions (BEI); deu emissions de deute sènior a un termini entre un i dos anys per un import total de 2.750 milions d'euros, i nou emissions de bons estructurats per un total de 111 milions d'euros i terminis compresos entre un i cinc anys. En el context actual de mercat, l'entitat tindria capacitat per emetre en diferents formats i terminis.

- Titulització d'actius: des de l'any 1993 el grup ha estat molt actiu en aquest mercat i ha participat en diversos programes de titulització, en alguns casos conjuntament amb altres entitats de màxima solvència, cedint préstecs hipotecaris, préstecs a petites i mitjanes empreses, préstecs al consum i drets de crèdit derivats de contractes d'arrendaments financers.

Actualment, hi ha 35 operacions de titulització d'actius vives (incloent-hi les titulitzacions de Banco Guipuzcoano, Banco CAM, BMN, Banco Gallego i TSB). Si bé una part dels bons emesos van ser retinguts per l'entitat com a actius líquids elegibles per a operacions de finançament amb el Banc Central Europeu, la resta dels bons es van col·locar en el mercat de capitals. Al tancament de 2015 el saldo de bons de titulització col·locats en el mercat era de 6.974,4 milions d'euros.

Per raons d'eficiència, durant el 2015 s'han cancel·lat anticipadament set operacions de titulització amb saldos vius relativament reduïts (vegeu més detall d'informació sobre els fons de titulització a l'annex II de la memòria).

En termes generals, el 2015 el to en els mercats ha estat positiu, tot i que hi ha hagut diferents episodis de volatilitat que han redundat en tensions i, fins i tot, en un tancament de mercats durant períodes relativament prolongats. En el conjunt del sistema no s'han refinançat gran part dels venciments en el mercat, fet que, juntament amb les mesures de l'estímul del BCE a l'economia de l'últim trimestre de 2014, ha redundat en un excés de liquiditat.

Banc Sabadell ha participat en aquestes mesures d'estímul del BCE acudint, tant el 2014 com el 2015, a les subhastes de liquiditat a quatre anys amb objectiu específic (TLTRO o *targeted longer-term refinancing operations*) per un import total d'11.000 milions d'euros. L'entitat també ha participat en el Programa de compra de cèdules hipotecàries (CBPP3) posat en marxa pel Banc Central Europeu.

L'excés de liquiditat en el mercat, en combinació amb un escenari de tipus negatius a curt termini, ha abaratit els finançaments en *repo* respecte a altres alternatives. El 31 de desembre de 2015, l'import net del finançament *repo* en termes nominals pujava a 5.303 milions d'euros.

Actius líquids

A més d'aquestes fonts de finançament, Banc Sabadell manté un coixí de liquiditat en forma d'actius líquids per afrontar eventuals necessitats de liquiditat. Aquest coixí està compost principalment pels actius següents:

En milions d'euros	2015	2014
Cash (*) + Posició neta interbancari	4.016	(68)
Disponible en pòlissa	4.349	6.911
Actius pignorats en pòlissa (**)	15.899	14.111
Saldo disposat de pòlissa del Banc d'Espanya (***)	11.550	7.200
Actius elegibles pel BCE fora de pòlissa	10.785	10.553
Altres actius negociables no elegibles pel banc central (****)	3.097	1.362
Total actius líquids disponibles	22.247	18.758

(*) Excés de reserves en bancs centrals.

(**) En valor de mercat i una vegada aplicada la retallada del BCE per a operacions de política monetària.

(***) Dels quals 11.000 corresponen, el 2015, a les subhastes de liquiditat del BCE a quatre anys amb objectiu específic (TLTRO o *targeted longer-term refinancing operations*). El 2014, 5.000 milions corresponen a la subhasta del BDE de la TLTRO de 17 de desembre de 2014.

(****) En valor de mercat i una vegada aplicada a la retallada de la ràtio *liquidity coverage ratio* (LCR). Inclou renda fixa considerada com a actiu d'alta qualitat i liquiditat segons LCR (HQLA) i altres actius negociables de diferents entitats del grup.

En el cas de TSB la primera línia de liquiditat el 31 de desembre de 2015 està composta principalment per *gilts* per un import de 1.718 milions d'euros i un excés de reserves al Banc Central d'Anglaterra (BoE) de 3.383 milions d'euros.

No hi ha imports significatius d'efectiu i equivalents que no estiguin disponibles per ser utilitzats pel grup.

A més de la primera línia de liquiditat, l'entitat manté un coixí d'actius hipotecaris i préstecs a administracions públiques elegibles com a col·lateral de cèdules hipotecàries i territorials respectivament, que al tancament de 2015 afegien 7.376 milions en termes de capacitat d'emissió de noves cèdules pròpies elegibles com a col·lateral per al descompte en l'ECB. Al tancament de 2015, la liquiditat disponible pujava a 29.623 milions d'euros en import efectiu, corresponent a l'import de la primera línia de liquiditat més la capacitat d'emissió de cèdules hipotecàries i territorials de l'entitat al tancament de l'any.

Compliment dels coeficients reguladors

El grup Banc Sabadell ha inclòs dins la seva gestió de liquiditat el seguiment de la nova ràtio de cobertura de liquiditat a curt termini o LCR (*liquidity coverage ratio*) i la ràtio de finançament estable neta o NSFR (*net stable funding ratio*), i ha reportat al regulador la informació requerida en base mensual i trimestral, respectivament. El mesurament de la liquiditat prenent com a base aquestes mètriques forma part del control del risc de liquiditat en el conjunt de les UGL.

En relació amb la ràtio LCR, des de l'1 d'octubre de 2015 el mínim exigible reguladorament és el 60%, nivell àmpliament superat per totes les UGL de l'entitat, en què destaquen els casos de TSB i BS Espanya amb uns nivells de LCR molt folgats. Pel que fa al grup, la ràtio LCR de l'entitat s'ha situat de manera permanent i estable al llarg de l'any àmpliament per sobre del 100%.

La ràtio NSFR encara està en fase d'estudi i definició final. La data prevista d'implementació és el gener de 2018 i, igual que en la ràtio LCR, està previst un període d'aplicació gradual. Tanmateix, el banc ja ha implantat el seguiment d'aquesta ràtio com a mètrica de liquiditat en l'àmbit de les UGLs.

Atesa l'estructura de finançament de l'entitat, amb un gran pes de dipòsits de la clientela, i la majoria del finançament en el mercat centrada en el mitjà/llarg termini, l'entitat s'ha mantingut de manera estable en nivells àmpliament superiors al 100%.

3. Risc de mercat

Aquest risc es defineix com el que sorgeix davant l'eventualitat d'incórrer en pèrdues de valor de mercat en les posicions mantingudes en actius financers, a causa de la variació de factors de risc pels quals són afectats els seus preus o cotitzacions, les seves volatilitats o les correlacions entre ells (per exemple, renda variable, tipus d'interès o tipus de canvi).

Aquestes posicions generadores de risc de mercat es mantenen habitualment per la mateixa gestió de negocis d'intermediació de tresoreria o mercats de capitals o pel manteniment de posicions pròpies de caràcter discrecional.

També es pot generar pel mer manteniment de posicions globals de balanç (també denominades "de caràcter estructural") que en termes nets queden obertes. En aquest últim cas, el grup tracta sota el sistema de gestió i supervisió de riscos de mercat la posició de risc de canvi estructural. Altres riscos de mercat de caràcter estructural motivats per factors com ara els tipus d'interès o de liquiditat es tracten en els apartats corresponents.

El sistema d'admissió, gestió i control de risc de mercat es basa en l'establiment de límits per a posicions expressament assignades i l'aprovació d'operacions de cada unitat de negoci, de tal manera que les diferents unitats de gestió tenen l'obligació de gestionar les seves posicions sempre dins els límits concedits i

l'aprovació de les operacions per part de riscos.

La variació de preus de les matèries primeres no ha tingut impacte en l'exercici, atès que el grup manté exposicions residuals, tant directes com en actius subjacents.

Activitat de negociació

El mesurament del risc de mercat s'efectua utilitzant la metodologia VaR i *stressed* VaR, que permet l'homogeneïtzació dels riscos dels diferents tipus d'operacions en els mercats financers.

El VaR proporciona una estimació de la pèrdua màxima potencial que presenta una posició a causa d'un moviment advers, però normal, d'algun dels paràmetres identificats que influeixen en el risc de mercat. Aquesta estimació s'expressa en termes monetaris i està referida a una data concreta, a un determinat nivell de confiança i a un horitzó temporal especificat. Per fer-ho, es tenen en compte els diferents nivells dels factors de risc de mercat.

La fiabilitat de la metodologia VaR utilitzada es comprova mitjançant tècniques de *back testing*, amb les quals es verifica que les estimacions de VaR estan dins el nivell de confiança considerat.

L'*stressed* VaR es calcula com el VaR, però sota una finestra històrica de variacions dels factors de risc en situació d'estrès de mercat. La supervisió es complementa amb exercicis de simulació específics i amb escenaris de situacions extremes de mercat (*stress testing*), en què s'analitzen els impactes de diferents escenaris històrics i teòrics en les carteres, i també amb el càlcul de resultats de gestió, que s'utilitzen per seguir els límits *stop-loss*.

El seguiment del risc de mercat s'efectua diàriament, i es reporta als òrgans de control sobre els nivells de risc existents i el compliment dels límits establerts per la Comissió de Control de Riscos per a cada unitat de gestió (límits basant-se en nominal, VaR i sensibilitat segons els casos). Això permet percebre variacions en els nivells de risc i conèixer la contribució dels factors de risc de mercat.

El control de riscos es complementa amb exercicis de simulació específics i amb escenaris de situacions extremes de mercat (*stress testing*), que proporcionen el perfil de risc de les posicions. Per tant, l'ús d'aquesta metodologia no suposa la restricció de poder incórrer en pèrdues superiors als límits fixats, ja que es poden produir moviments significatius de les condicions de mercat que superin els nivells de confiança establerts. La fiabilitat de la metodologia VaR utilitzada es comprova mitjançant tècniques de *backtesting*, amb les quals es verifica que les estimacions de VaR són coherents amb el nivell de confiança considerat.

El risc de mercat per activitat de negociació en què s'ha incorregut en termes de VaR a 1 dia amb 99% de confiança per als exercicis de 2015 i de 2014, ha estat el següent:

En milions d'euros

	2015			2014		
	Mitjà	Màxim	Mínim	Mitjà	Màxim	Mínim
Per tipus d'interès	0,94	1,68	0,54	0,98	3,36	0,47
Per tipus de canvi posició operativa	0,14	0,51	0,03	0,12	0,40	0,02
Renda variable	0,52	1,15	0,21	0,78	1,32	0,55
<i>Spread</i> creditici	0,10	0,18	0,06	0,07	0,20	0,03
VaR agregat	1,70	3,52	0,84	1,95	5,28	1,07

Riscos estructurals de tipus d'interès i tipus de canvi

Risc estructural de tipus d'interès

El risc estructural de tipus d'interès sorgeix com a conseqüència de variacions en els tipus d'interès de mercat que afecten els diferents actius i passius del balanç, que presenten desfasaments temporals per terminis de repreciaió o venciment diferents, com és habitual en l'activitat bancària. L'exposició a aquest risc davant moviments inesperats dels tipus d'interès es pot traduir, finalment, en variacions no esperades del marge financer i del valor econòmic.

Les mètriques desenvolupades per al control i seguiment del risc estructural de tipus d'interès del grup estan alineades amb les millors pràctiques del mercat i implementades de manera consistent en totes les unitats de gestió de balanç (UGB) i en el si de cada un dels comitès d'actius i passius locals. L'efecte diversificació entre divises i UGBs és tingut en compte en la presentació de les xifres globals.

En aquest sentit, el grup persegueix dos objectius fonamentals en la gestió del risc de tipus d'interès:

- Optimitzar el marge financer
- Preservar el valor econòmic del balanç

Per assolir aquests objectius i, al seu torn, mantenir-se dins els límits fixats de gana de risc, es fa una gestió activa del balanç tant a través del desenvolupament d'estratègies comercials que proporcionen cobertures naturals com de la contractació d'operacions al mercat que pretenen minimitzar el nivell de risc assumit.

El conjunt de fonts de risc que és tingut en compte en el procés de control i seguiment depèn de la materialitat de cadascuna d'aquestes en les diferents UGB, i és el següent:

- Risc de repreciaió: és el que sorgeix com a conseqüència del diferent ritme amb què els actius i passius renoven el seu tipus d'interès.
- Risc de corba: és el que sorgeix com a conseqüència dels desplaçaments de diferent naturalesa que pot experimentar la corba de tipus d'interès de mercat.
- Risc de base: és el que sorgeix pel moviment desigual o desfasat que poden tenir les diferents corbes de tipus d'interès a què estan referenciades les masses d'actius i passius sensibles del balanç.
- Risc d'opcionalitat: és el que sorgeix com a conseqüència de les característiques contractuals de certs productes i instruments del balanç. L'opcionalitat pot ser explícita, quan està clarament establerta en termes d'una variable observable de mercat, o implícita, quan depèn de consideracions que puguin realitzar els clients. En aquest segon cas es troben les opcions de prepagament i jubilació anticipada.

I les mètriques utilitzades són les següents:

- *Gap* de tipus d'interès (vegeu la taula següent), mesura estàtica que mostra la distribució de venciments i reptes de les masses sensibles del balanç. Per a les masses sense venciment contractual, s'han considerat venciments esperats estimats d'acord amb l'experiència de l'entitat, establint hipòtesis d'estabilitat i remuneració segons la tipologia de producte.

En milers d'euros									
Terminis fins a revisió o venciment	Fins a 1 mes	Entre 1 i 3 mesos	Entre 3 i 12 mesos	Entre 1 i 2 anys	Entre 2 i 3 anys	Entre 3 i 4 anys	Entre 4 i 5 anys	Més de 5 anys	Total
Mercat monetari	9.807.247	951.744	98.924	-	-	-	-	-	10.857.915
Inversió creditícia	34.788.971	23.676.137	50.406.131	7.840.283	3.728.703	2.312.104	3.007.782	5.272.464	131.032.575
Valors representatius de deute	342.657	1.679.913	907.222	831.147	782.734	1.116.180	1.018.914	17.427.430	24.106.198
Altres actius	-	-	-	-	12.355	-	-	-	12.355
Total actiu	44.938.875	26.307.793	51.412.277	8.671.431	4.523.792	3.428.284	4.026.696	22.699.894	166.009.043
Mercat monetari	5.847.656	6.828.112	462.042	-	11.000.000	-	264.091	-	24.401.902
Recurso de clients	29.427.051	26.002.732	26.784.682	8.116.393	4.116.816	28.279.913	2.906.414	2.852	125.636.853
Dèbits representats per valors negociables	5.792.409	6.565.701	6.753.093	3.109.655	1.409.883	559.877	1.814.590	2.733.308	28.738.516
Passius subordinats	66.050	339.850	42.238	35.360	-	-	424.600	557.984	1.466.082
Altres passius	498.507	814.367	2.537.270	475.809	271.556	187.724	95.635	199.214	5.080.082
Total passiu	41.631.673	40.550.763	36.579.326	11.737.217	16.798.255	29.027.514	5.505.331	3.493.358	185.323.436
Derivats de cobertura	(3.668.284)	(899.003)	90.726	700.671	2.097.628	1.391.312	667.253	(366.218)	14.085
Gap de tipus d'interès	(361.081)	(15.141.973)	14.923.678	(2.365.115)	(10.176.835)	(24.207.918)	(811.382)	18.840.318	(19.300.308)

- Sensibilitat del marge financer: mesura l'impacte a curt i mitjà termini respecte a les variacions dels tipus d'interès. S'obté comparant el marge financer a un any en l'escenari base, que seria l'obtingut a partir dels tipus implícits de mercat, i l'obtingut amb moviments paral·lels i instantanis de ± 100 punts bàsics (*), considerant sempre l'escenari més desfavorable.
- Sensibilitat del valor econòmic: mesura l'impacte a llarg termini respecte a les variacions dels tipus d'interès. S'obté comparant el valor econòmic del balanç en l'escenari base i l'obtingut amb moviments paral·lels i instantanis de ± 100 punts bàsics (*), considerant sempre l'escenari més desfavorable.
- Altres models estadístics i econòmics que estimin les correlacions entre diferents variables de mercat o entre aquestes i el comportament històric observat per la clientela.

A continuació, es presenten els nivells de risc de tipus d'interès en termes de sensibilitat de les principals divises del grup al tancament de 2015:

Sensibilitat al tipus d'interès	Increment instantani i paral·lel de 100 pbs	
	Impacte marge financer	Impacte valor econòmic
EUR	(0,1%)	(1,1%)
GBP	2,0%	(0,9%)
USD	(0,2%)	(1,8%)

(*) Nota: A causa del nivell actual dels tipus d'interès de mercat, a l'escenari de baixada se li aplica un desplaçament màxim de 100 punts bàsics en cada termini, de manera que el tipus resultant sigui sempre superior o igual a zero.

Com a instruments de cobertura del risc, es contracten derivats en els mercats financers, principalment permutes de tipus d'interès (IRS), considerats de cobertura a efectes comptables. S'utilitzen dues macrocobertures diferenciades:

- Macrocobertura de risc de tipus d'interès de fluxos d'efectiu, l'objectiu de la qual és reduir la volatilitat del marge per variacions de tipus d'interès per a un horitzó temporal d'un any.
- Macrocobertura de risc de tipus d'interès de valor raonable, l'objectiu de la qual és el manteniment del valor econòmic de les masses cobertes, constituïdes per actius i passius a tipus d'interès fix.

Les partides del balanç comptabilitzades a cost amortitzat no presenten ajustos de valoració associats a variacions de tipus d'interès. D'altra banda, per als actius financers classificats en actius financers disponibles per a la venda valorats a valor raonable, ha tingut més impacte la variació de les primes de risc que la caiguda de tipus d'interès produïda durant aquest exercici.

Risc estructural de tipus de canvi

El risc de tipus de canvi estructural sorgeix per l'eventualitat que variacions dels tipus de canvi de mercat entre les diferents divises puguin generar pèrdues per les inversions financeres i per les inversions permanents en oficines i filials estrangeres amb divises funcionals diferents de l'euro.

El seguiment del risc de canvi s'efectua diàriament, i es reporten als òrgans de control els nivells de risc existents i el compliment dels límits establerts per la Comissió de Riscos.

La Direcció Financera, a través del COAP, dissenya i executa les estratègies de cobertura de la posició estructural en divisa amb l'objectiu prioritari de minimitzar l'impacte negatiu en les ràtios de capital –CET1– per fluctuacions en els tipus de canvi.

La Direcció de Risc de Mercat i la Direcció d'Auditoria i Control monitoren, reportant al Comitè de Riscos i al Comitè d'Auditoria i Control respectivament, el compliment i l'efectivitat dels objectius i les polítiques del grup.

El contravalor en euros dels actius i passius en moneda estrangera, classificats per la seva naturalesa, mantinguts pel grup el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros

2015				
	Dòlar EUA	Lliura esterlina	Altres monedes	Total
Actius en moneda estrangera:	14.737.033	46.239.931	665.890	61.642.854
Caixa i dipòsits en bancs centrals	530.890	3.758.795	19.922	4.309.607
Dipòsits en entitats de crèdit	241.347	481.602	69.589	792.538
Valors representatius de deute	4.290.721	1.690.073	38.925	6.019.719
Crèdit a la clientela	9.097.497	36.296.135	456.138	45.849.770
Resta d'actius	576.578	4.013.326	81.316	4.671.220
Passius en moneda estrangera:	11.731.015	41.052.234	221.502	53.004.751
Dipòsits de bancs centrals	551.302	1	1	551.304
Dipòsits d'entitats de crèdit	2.974.665	31.654	110.588	3.116.907
Dipòsits de la clientela	7.898.875	35.528.670	94.662	43.522.207
Resta de passius	306.173	5.491.909	16.251	5.814.333

En milers d'euros

2014				
	Dòlar EUA	Lliura esterlina	Altres monedes	Total
Actius en moneda estrangera:	10.226.699	347.822	961.332	11.535.853
Caixa i dipòsits en bancs centrals	404.408	4.235	12.853	421.496
Dipòsits en entitats de crèdit	340.935	53.476	113.550	507.961
Valors representatius de deute	2.751.995	-	251.239	3.003.234
Crèdit a la clientela	6.285.887	242.388	580.714	7.108.989
Resta d'actius	443.474	47.723	2.976	494.173
Passius en moneda estrangera:	8.220.855	369.204	172.386	8.762.445
Dipòsits de bancs centrals	-	-	1	1
Dipòsits d'entitats de crèdit	1.473.275	28.754	70.378	1.572.407
Dipòsits de la clientela	6.463.279	295.639	84.782	6.843.700
Resta de passius	284.301	44.811	17.225	346.337

La posició neta d'actius i passius en divisa inclou la posició estructural de l'entitat valorada a canvi històric en què s'inclouen 1.656 milions d'euros corresponents a les participacions permanents en divisa GBP i 734 milions d'euros a les participacions permanents en divisa USD. El net d'actius i passius valorats a canvi *fixing* està cobert amb operacions de *forwards* i opcions en divisa seguint la política de gestió de riscos del grup, i queda en total una posició neta oberta el 31 de desembre de 2015 per un import de 58 milions d'euros.

Al tancament de l'exercici de 2015 la sensibilitat de l'exposició patrimonial per una depreciació de l'1% en els tipus de canvi respecte de l'euro de les principals monedes a les quals hi ha exposició va pujar a 21 milions d'euros, dels quals el 60% correspon a la lliura esterlina, el 36% correspon al dòlar americà i la resta a altres divises.

4. Risc operacional

El risc operacional es defineix com el risc de tenir pèrdues com a conseqüència de fallades o falta d'adequació de les persones, processos, sistemes o per esdeveniments externs imprevistos. Aquesta definició inclou el risc reputacional (que al seu torn inclou el risc conductual), tecnològic i de model.

La gestió efectiva del risc operacional està descentralitzada en els diferents gestors de processos que comprenen tota l'organització. Aquests processos es troben, tots ells, identificats en el mapa de processos corporatiu, que facilita la integració de la informació segons l'estructura organitzativa. El grup disposa d'una

unitat central especialitzada en la gestió de risc operacional, les funcions principals de la qual són coordinar, supervisar i impulsar tant la identificació com la valoració i la gestió dels riscos que duen a terme els gestors de procés, prenent com a base el model de gestió adoptat pel grup Banc Sabadell.

L'alta direcció i el Consell d'Administració s'impliquen directament i de manera efectiva en la gestió d'aquest risc, mitjançant l'aprovació del marc de gestió i la seva implantació, que proposa el Comitè de Risc Operacional, integrat per membres de l'alta direcció de diferents àrees funcionals de l'entitat, i s'assegura que regularment es portin a terme auditories sobre l'aplicació del marc de gestió i la fiabilitat de la informació reportada, així com les proves de validació interna del model de risc operacional. La gestió del risc operacional es fonamenta en dues línies d'actuació:

La primera es basa en l'anàlisi dels processos, la identificació dels riscos vinculats a aquests que presenten una pèrdua potencial, la valoració qualitativa dels processos i dels controls associats; tot això de manera conjunta entre els gestors de procés i la unitat central de risc operacional. El resultat és una valoració que permet conèixer l'exposició al risc a futur en termes de pèrdua esperada i pèrdua inesperada, així com anticipar tendències i planificar les accions mitgadores orientadament.

Es complementa amb la detecció, el seguiment i la gestió activa del risc mitjançant l'ús d'indicadors clau, afavorint l'establiment d'alertes per increments de l'exposició, la identificació de les causes que la generen, el mesurament de l'eficàcia dels controls i les millores efectuades.

Al mateix temps es verifica que els processos identificats de criticitat elevada per una falta de servei tinguin definits i implantats plans de continuïtat de negoci específics. Sobre els riscos identificats s'estima qualitativament l'impacte reputacional que podria implicar que se'n produís algun.

La segona es fonamenta en l'experiència. Consisteix a recollir en una base de dades totes les pèrdues que es produeixen en l'entitat, cosa que proporciona una informació de risc operacional esdevingut per línia de negoci i les causes que l'han originat, per poder-hi actuar per tal de minimitzar-les.

A més a més, aquesta informació permet contrastar la coherència entre les estimacions efectuades sobre pèrdues potencials i la realitat, tant en termes de freqüència com de severitat, i millorar iterativament les estimacions sobre els nivells d'exposició.

Es disposa d'una base de dades històrica de pèrdues efectives per risc operacional amb dades des de l'any 2002, que s'actualitza contínuament a mesura que es rep informació de les pèrdues i de les recuperacions, tant per gestió pròpia com per assegurances contractades.

Dins el risc operacional, s'inclou la gestió i el control dels següents riscos rellevants:

- Risc reputacional: possibilitat de pèrdues derivades de la publicitat negativa relacionada amb pràctiques i negocis de l'entitat, que pot generar pèrdua de confiança en la institució i afectar-ne la solvència.
- Risc tecnològic: possibilitat de pèrdues derivades de la incapacitat de la infraestructura de sistemes de permetre continuar completament amb l'activitat ordinària.
- Risc de model: possibilitat de pèrdues derivades de la presa de decisions basada en l'ús de models inadequats.

5. Risc fiscal

El risc fiscal reflecteix el possible incompliment o la incertesa associada a la interpretació de la legislació fiscal a qualsevol de les jurisdiccions en què es realitza l'activitat ordinària.

L'objectiu del grup Banc Sabadell en aquest àmbit és assegurar el compliment de les obligacions fiscals, alhora que es garanteix un rendiment adequat per als nostres accionistes.

En matèria de risc fiscal, el Consell d'Administració determina les polítiques de control i gestió, així com l'estratègia fiscal amb el doble objectiu de garantir la satisfacció de les obligacions legals i vetllar pel màxim rendiment per a l'accionista.

L'Àrea d'Assessoria Fiscal porta a terme la revisió independent de les operacions del banc des del punt de vista de la seva adequació a la legislació fiscal vigent. Concretament, les seves funcions es divideixen en dos àmbits, depenent de la situació de Banc Sabadell en cada cas:

- Com a contribuent: per tal d'assegurar que se satisfan les obligacions fiscals de manera puntual i precisa, l'Assessoria Fiscal vetlla pel compliment de la legislació fiscal tant d'una manera periòdica i regular, sobre la situació general del banc, com d'una manera puntual, en el cas d'operacions concretes que ho requereixin,
- Com a desenvolupador de nous productes: l'activitat ordinària implica la creació de nous productes per oferir als nostres clients. El desenvolupament d'aquests productes comporta un examen de la seva fiscalitat, de cara a oferir de manera transparent les característiques del producte.

6. Risc de compliment normatiu

El risc de compliment normatiu es defineix com la possibilitat d'incórrer en sancions legals o administratives, pèrdues financeres significatives o pèrdues de reputació per l'incompliment de lleis, regulacions, normes internes i codis de conducta aplicables a l'activitat bancària.

Un dels aspectes essencials de la política del grup Banc Sabadell, i base de la seva cultura organitzativa, és el compliment rigorós de totes les disposicions legals. La consecució dels objectius empresarials s'ha de fer de manera compatible, en tot moment, amb el compliment de l'ordenament jurídic i aplicant les millors pràctiques.

En aquest sentit, el grup disposa d'una Direcció de Compliment Normatiu, que té com a missió impulsar i procurar els nivells més alts de compliment de la legislació vigent i l'ètica professional dins el grup, minimitzar la possibilitat que es produeixi un incompliment i assegurar que els que es puguin produir s'identifiquin, es reportin i se solucionin amb diligència i que es prenguin les mesures preventives oportunes, si no n'hi hagués.

El model de compliment normatiu centralitza en la matriu la definició de polítiques, procediments i controls, així com l'execució dels programes de control, i descentralitza en les filials i oficines de l'exterior l'execució dels que són propis d'aquestes, tot mantenint la responsabilitat funcional sobre aquests.

És un model flexible, enfocat al risc, que s'adapta a l'estratègia del grup en cada moment i que aprofita les sinergies, mantenint l'enfocament global en els aspectes d'abast general i/o que requereixen desenvolupaments tecnològics importants, però adaptat alhora a les especificitats i la legislació que afectin cada negoci o cada país.

El repte principal és l'homogeneïtzació en el grup dels nivells de control de compliment normatiu, i es fixen estàndards mínims d'obligat compliment, amb independència de l'activitat o el país en què es desenvolupa l'activitat.

Aquest model s'estructura en dos pilars:

(i) Una unitat central que dóna serveis a tot el grup i orientada a la gestió global del risc de compliment normatiu. La seva activitat principal és l'anàlisi, la distribució i el control d'implantació de qualsevol nova normativa que tingui impacte en el grup, així com el control, focalitzat en el risc, del correcte compliment de les normatives ja implantades.

A més a més, té com a responsabilitat directa l'execució de diversos processos, catalogats com d'alt risc, perquè requereixen un control directe i integral: la prevenció del blanqueig de capitals i el bloqueig al finançament del terrorisme; el control de pràctiques d'abús de mercat; el control del compliment del reglament intern de conducta i la implantació i el seguiment d'elements de protecció a l'inversor (MiFID).

(ii) Una xarxa de responsables de compliment normatiu ubicats en cadascuna de les filials i oficines de l'exterior (amb dependència funcional de la Unitat Central de Compliment Normatiu i jeràrquica del director de la filial o oficina a l'exterior) que executen els seus propis programes de control i envien informes periòdicament a la Unitat Central, per assegurar el compliment de les normes internes i de la legislació vigent en tots els països i activitats en què opera.

A fi d'assegurar-ne l'eficiència, aquest model s'articula i potencia a través de sis catalitzadors: tecnologia, formació, procediments, canals de comunicació, programes de control i seguiment i procés d'aprovació de productes i normatives.

Nota 5 – Recursos propis mínims i gestió de capital

Marc regulador

L'1 de gener de 2014 va entrar en vigor el nou marc normatiu, generalment conegut com a Basilea III, que regula els recursos propis mínims que han de mantenir les entitats de crèdit, tant a títol individual com consolidat, i la manera com s'han de determinar aquests recursos propis així com els diferents processos d'autoavaluació de capital que s'han de dur a terme i la informació de caràcter públic que han de remetre al mercat.

Aquest marc normatiu està compost per:

- La Directiva 2013/36/UE (generalment coneguda com a CRD-IV), de 26 de juny, del Parlament Europeu i del Consell, relativa a l'accés a l'activitat de les entitats de crèdit i a la supervisió prudencial de les entitats de crèdit i les empreses d'inversió, per la qual es modifica la Directiva 2006/48/CE i es deroguen les directives 2006/48/CE i 2006/49/CE.
- El Reglament (UE) 575/2013 (generalment conegut com a CRR), de 26 de juny de 2013, del Parlament Europeu i del Consell, sobre els requisits prudencials de les entitats de crèdit i les empreses d'inversió, i pel qual es modifica el Reglament (UE) 648/2012.

Com a entitat de crèdit espanyola, el grup està subjecte a la Directiva CRD-IV, a través de la qual la Unió Europea ha implementat les normes de capital dels acords de Basilea III del Comitè de Supervisió Bancària (BCBS) amb un model d'introducció per fases (*phase-in*) fins a l'1 de gener de 2019. Aquesta Directiva CRD-IV ha estat implementada a Espanya a través de:

- Reial Decret Llei 14/2013, de 29 de novembre, de mesures urgents per adaptar al dret espanyol la normativa de la Unió Europea en matèria de supervisió i solvència d'entitats financeres.
- Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats de crèdit.
- Reial Decret 84/2015, de 13 de febrer, pel qual es desenvolupa la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats de crèdit, que completa el desplegament reglamentari d'aquesta llei, alhora que refon en un text únic totes les normes amb rang reglamentari d'ordenació i disciplina d'entitats de crèdit.

El Reglament CRR, que és d'aplicació immediata a les entitats de crèdit espanyoles, implementa els requeriments de la Directiva CRD-IV, i deixa potestat a les autoritats competents nacionals perquè en facin ús respecte a determinades opcions. El Banc d'Espanya, en virtut de l'habilitació donada pel Reial Decret Llei 14/2013, va publicar les circulars 2/2014 i 3/2014, de 31 de gener i 30 de juliol respectivament, per les quals va fer ús d'algunes de les opcions reguladores de caràcter permanent previstes en el Reglament CRR, incloent-hi les normes rellevants aplicables al règim transitori dels requeriments de capital i al tractament de les deduccions.

Així mateix, cal destacar que durant el 2015 s'han publicat noves normatives que complementen el Reglament CRR en temàtiques relatives a fons propis, liquiditat, riscos de Pilar I i requeriments de capital.

D'acord amb els requeriments establerts en el Reglament CRR, les entitats de crèdit en tot moment han de complir amb una ràtio total de capital del 8%. No obstant això, cal tenir en compte que els reguladors poden exercir els seus poders sota el nou marc normatiu i requerir a les entitats el manteniment de nivells addicionals de capital.

En aquest sentit, l'entitat va rebre una comunicació per part del Banc Central Europeu respecte a la decisió sobre els requeriments mínims prudencials aplicables a l'entitat, després del procés de revisió i avaluació supervisora (SREP), pel qual Banc Sabadell ha de mantenir una ràtio de *common equity* Tier 1 (CET 1) del 9,25% sobre el capital regulador *phased-in*. Aquest requisit inclou el mínim exigít pel Pilar I (4,50%) i el requeriment del Pilar II (4,75%), incloent-hi el coixí de conservació de capital.

Així mateix, i d'acord amb la nota publicada pel Banc d'Espanya el 28 de desembre de 2015, aquest ha fixat en un 0% el coixí de capital anticíclic per al 2016 i en un 0% el coixí de capital prudencial per a institucions d'importància sistèmica específic de Banc Sabadell, tot i ser considerada una altra entitat d'importància sistèmica.

Gestió de capital

La gestió dels recursos de capital és el resultat del procés continu de planificació de capital. Aquest procés considera l'evolució esperada de l'entorn econòmic, regulador i sectorial, així com escenaris més adversos. Recull el consum de capital esperat de les diferents activitats, en els diferents escenaris establerts, així com les condicions de mercat que poden determinar l'efectivitat de les diferents actuacions que es puguin plantejar. El procés s'emmarca sempre en els objectius estratègics del banc i en la recerca d'una rendibilitat atractiva per a l'accionista, i s'assegura sempre un nivell de recursos propis adequat als riscos inherents de l'activitat.

Com a política general, l'entitat té com a objectiu, pel que fa a la gestió de capital, l'adequació de la disponibilitat d'aquest al nivell global dels riscos incorreguts.

El grup segueix les pautes definides per l'Acord de Capital de Basilea com a principi bàsic que relaciona més estretament els requeriments de recursos propis de les entitats amb els riscos realment incorreguts, basant-se en models interns de mesurament de riscos després de la seva validació independent.

El grup compta amb l'autorització del supervisor per utilitzar la majoria dels models interns per al càlcul dels requeriments de capital regulador. Partint de les mesures de risc que proporcionen aquestes noves metodologies, el grup disposa d'un model de mesurament integral de riscos sota una unitat de mesura interna en termes de capital assignat.

El mapa de capital per tipus de risc al tancament de l'exercici de 2015 és el següent:

En percentatge	2015
Risc de crèdit	79%
Risc estructural	7%
Risc operacional	7%
Risc de mercat	2%
Altres	4%
Total	100%

La valoració del risc en termes del capital necessari atribuït permet la seva relació amb la rendibilitat obtinguda des del nivell d'operació i client fins al nivell d'unitat de negoci. El grup té implantat un sistema analític de rendibilitat ajustada a risc (RaRoC) que proporciona aquesta valoració, la qual cosa possibilita dur a terme comparacions homogènies així com la seva inclusió en el procés de fixació de preus de les operacions.

El grup té establert un complex sistema de mesurament de cada tipus de risc en què s'incorre i unes metodologies d'integració de cada un d'aquests; tot això des d'un punt de vista comprensiu i considerant possibles escenaris d'estrès i la planificació financera pertinent. Aquests sistemes d'avaluació del risc estan adaptats a les millors pràctiques en aquest sentit.

El grup porta a terme anualment un procés d'autoavaluació del capital, circumscrit en el nou marc establert pel NACB, i més concretament en la normativa d'adequació de recursos propis reguladors, que reporta al supervisor.

Aquest procés parteix d'un ampli inventari de riscos identificats prèviament i de l'autoavaluació qualitativa de polítiques, procediments, sistemes d'assumpció, mesurament i control de cada un, així com de les tècniques de mitigació pertinents.

Posteriorment, s'estableix una avaluació quantitativa global del capital necessari sota paràmetres interns fent servir els models utilitzats per l'entitat (per exemple, els sistemes de qualificació d'acreditats tipus ràtings o *scorings* en risc de crèdit), així com altres estimacions internes adequades a cada tipus de risc. Seguidament, s'integren les avaluacions de cada un i es determina una xifra sota un indicador en termes de capital assignat. A més a més, es tenen en compte els plans de negoci i financers de l'entitat i exercicis de *stress test*, per tal d'acabar de verificar si l'evolució del negoci i possibles escenaris extrems poden posar en perill el seu nivell de solvència en comparar-lo amb els recursos propis disponibles.

El nivell i la qualitat de capital són mètriques del *risk appetite statement* dins del Marc Estratègic de Riscos del grup, que s'explica en la nota 4 "Gestió de riscos financers".

Per a més informació sobre la gestió del capital cal veure el document publicat anualment sobre Informació amb rellevància prudencial disponible al web del banc (www.grupbancsabadell.com) a l'apartat d'Informació a accionistes i inversors / Informació financera.

Recursos propis computables i ràtios de capital

El 31 de desembre de 2015, els recursos propis computables del grup pugen a 11.417.382 milers d'euros, que suposen un excedent de 4.315.885 milers d'euros, com es mostra a continuació:

En milers d'euros			
	2015	2014	Variació (%) interanual
Capital	679.906	503.058	35,15
Reserves	11.428.739	8.855.717	29,05
Obligacions convertibles en accions	-	-	-
Interessos de minoritaris	24.339	28.919	(15,84)
Deduccions	(1.923.514)	(684.483)	181,02
Recursos core capital	10.209.470	8.703.211	17,31
<i>Core capital (%)</i>	11,5	11,7	
Accions preferents, obligacions convertibles i deduccions	-	-	-
Recursos de primera categoria	10.209.470	8.703.211	17,31
Tier 1 (%)	11,5	11,7	
Recursos de segona categoria	1.207.912	838.681	44,03
Tier 2 (%)	1,4	1,1	
Base de capital	11.417.382	9.541.892	19,66
Recursos mínims exigibles	7.101.497	5.953.425	19,28
Excedents de recursos	4.315.885	3.588.467	20,27
Ràtio BIS (%)	12,9	12,8	0,31
Actius ponderats per risc (RWA)	88.768.713	74.417.813	19,28

Els recursos propis de *core capital* suposen el 89,4% dels recursos propis computables.

El Tier 1 a Basilea III està compost, a més de pels recursos *core capital*, per les obligacions convertibles i per la deducció dels actius intangibles pel mateix import.

Els recursos propis de segona categoria, que aporten el 10,6% a la ràtio BIS, estan compostos bàsicament per deute subordinat i provisions genèriques (amb els límits de comptabilitat establerts en la regulació), així com la resta de deduccions requerides.

Els últims cinc anys, el banc ha incrementat la base de capital a través d'emissions que es qualifiquen com de capital de primera categoria, que han permès incrementar el capital en més de 6.600 milions d'euros. En aquests s'inclou l'ampliació de capital amb dret de subscripció preferent per 1.607 milions d'euros duta a terme el mes d'abril de 2015, com a conseqüència de l'adquisició de TSB.

Durant el 2015 s'ha produït la conversió d'obligacions subordinades necessàriament convertibles a accions per un import de 789 milions d'euros, sense impacte en les ràtios de capital.

La variació del *common equity* Tier 1 (CET1) *phased-in* de 2014 (8.703 milions d'euros) i de 2015 (10.209 milions d'euros) es deu principalment a l'ampliació de capital esmentada anteriorment, al benefici retingut de l'exercici i a majors deduccions com a conseqüència de l'adquisició de TSB.

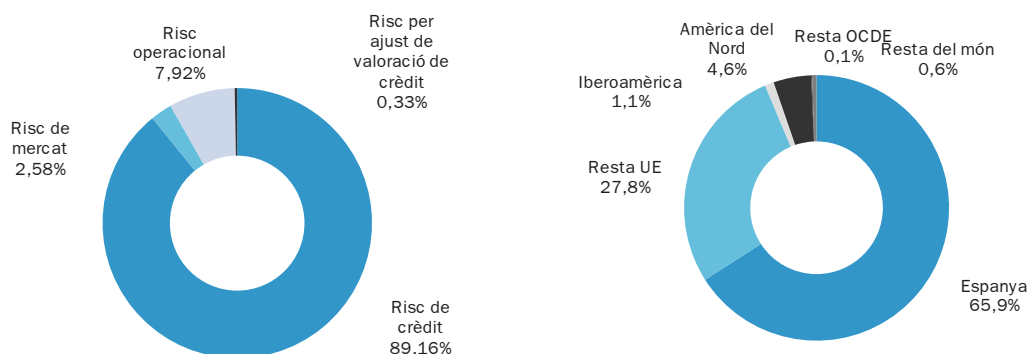
Els actius ponderats per risc (APR o RWA) del període se situen en 88.768.713 milers d'euros, fet que representa un increment del 19,28% respecte al període anterior a causa majoritàriament de la incorporació de TSB i de la variació dels actius fiscals diferits (DTA) en menor mesura.

Totes aquestes actuacions i esdeveniments han permès que Banc Sabadell arribi a un nivell de *common equity* Tier 1 (CET1) *phased-in* el desembre de 2015 d'11,5% i una ràtio de capital total de 12,9%, molt per sobre dels estàndards exigits pel marc de regulació.

A continuació, es presenta una conciliació entre el patrimoni net i el capital regulador:

En milions d'euros	2015	2014
Fons propis	12.275	10.224
Ajustos per valoració	456	937
Interessos minoritaris	37	55
Total patrimoni net comptable	12.767	11.216
Fons de comerç i intangibles	(1.989)	(684)
Altres ajustos	(569)	(1.829)
Ajustos reguladors a la comptabilitat	(2.558)	(2.513)
Capital ordinari del capital de nivell 1	10.209	8.703
Capital de nivell 1 addicional	-	-
Capital de nivell 2	1.208	839
Total capital regulador	11.417	9.542

La distribució dels requeriments de recursos propis per tipologia de risc i per àrea geogràfica al tancament de l'exercici de 2015 són els següents:

Nota 6 – Valor raonable dels actius i passius

Actius i passius financers

S'entén per valor raonable d'un actiu o passiu financer en una data determinada l'import pel qual podria ser lliurat o liquidat, respectivament, en aquesta data entre dues parts, independents i expertes en la matèria, que actuessin lliurement i prudentment, en condicions de mercat. La referència més objectiva i habitual del valor raonable d'un actiu o passiu financer és el preu que se'n pagaria en un mercat organitzat, transparent i profund (preu de cotització o preu de mercat).

Quan no hi ha preu de mercat per a un determinat actiu o passiu financer, per estimar el seu valor raonable es recorre a l'establert en transaccions recents d'instruments anàlegs i, si no n'hi ha, a models matemàtics de valoració suficientment contrastats per la comunitat financera internacional. En la utilització d'aquests models es tenen en consideració les peculiaritats específiques de l'actiu o passiu que s'ha de valorar i, molt especialment, els diferents tipus de riscos que l'actiu o passiu porta associats. No obstant això, les mateixes limitacions dels models de valoració desenvolupats i les possibles inexactituds en les hipòtesis i els paràmetres exigits per aquests models poden donar lloc al fet que el valor raonable estimat d'un actiu o passiu no coincideixi exactament amb el preu a què l'actiu o passiu podria ser lliurat o liquidat en la data de la seva valoració.

El valor raonable dels derivats financers amb valor de cotització en un mercat actiu és el seu preu de cotització diari.

Per als instruments en què no es puguin observar cotitzacions, s'efectua l'estimació del preu fent servir models interns desenvolupats pel banc, que utilitzen en la majoria dels casos dades basades en paràmetres observables de mercat com a *inputs* significatius i, en la resta de casos, utilitzen altres *inputs* que depenen d'assumpcions pròpies que recullen pràctiques comunament acceptades per la comunitat financera.

En relació amb els instruments financers, les valoracions a valor raonable reflectides en els estats financers es classifiquen utilitzant la següent jerarquia de valors raonables en els nivells següents:

- Nivell 1: els valors raonables s'obtenen de preus cotitzats (sense ajustar) en mercats actius per al mateix instrument.
- Nivell 2: els valors raonables s'obtenen de preus cotitzats en mercats actius per a instruments similars, preus de transaccions recents o fluxos esperats o altres tècniques de valoració en què tots els *inputs* significatius estan basats en dades de mercat observables directament o indirectament.
- Nivell 3: els valors raonables s'obtenen de tècniques de valoració en què algun *input* significatiu no està basat en dades de mercat observables.

A continuació, es presenten els principals mètodes de valoració, hipòtesi i *inputs* utilitzats en l'estimació del valor raonable dels instruments financers classificats en els nivells 2 i 3, segons el tipus d'instrument financer de què es tracti:

Instruments financers Nivell 2	Tècniques de valoració	Hipòtesis principals	Principals <i>inputs</i> utilitzats
Valors representatius de deute	Mètode del valor present	Càlcul del valor present dels instruments financers com a valor actual dels fluxos d'efectiu futurs (descomptats a tipus d'interès del mercat), tenint en compte: - Una estimació de les taxes de prepagament - El risc de crèdit dels emissors	- <i>Spreads</i> de crèdit de l'emissor - Tipus d'interès de mercat observables
Instruments de capital	Múltiples sectorials (P/VC)	A partir de la CNAE que s'ajusti millor a l'activitat principal de la companyia, s'aplica el múltiple P/VC obtingut en els comparables.	- CNAE - Cotitzacions en mercats organitzats
Derivats (*)	Model Black-Scholes (fórmules analítica / semianalítica)	Per a derivats sobre accions, inflació, divises o matèries primeres: - Les hipòtesis de Black-Scholes assumeixen un procés log-normal dels tipus <i>forward</i> i tenen en compte els possibles ajustos a la convexitat.	Per a derivats sobre accions, inflació, divises o matèries primeres: - Estructura <i>forward</i> del subjacent, donades per dades de mercat (dividends, punts <i>swaps</i> , etc.) - Superfícies de volatilitat d'opcions Per a derivats sobre tipus d'interès: - Estructura temporal de tipus d'interès - Superfícies de volatilitat del subjacent Per a derivats de crèdit: - Cotitzacions dels <i>credit default swaps</i> (CDS) - Volatilitat històrica de <i>spreads</i> de crèdit
	Per a derivats sobre accions, divises o matèries primeres: - Simulacions de Monte Carlo - SABR	Model de Black-Scholes: s'assumeix una difusió log-normal del subjacent amb la volatilitat depenent del termini. - SABR: model de volatilitat estocàstica.	
	Per a derivats sobre tipus d'interès: - Model normal - Model Libor Market Model	Aquests models assumeixen que: - El model normal permet tipus negatius - Els tipus <i>forward</i> en l'estructura de terminis de la corba de tipus d'interès estan perfectament correlacionats	
	Per a derivats de crèdit: - Models d'intensitat	Aquests models assumeixen una estructura de probabilitats d'impagament donada per unes taxes d'intensitats de <i>default</i> per terminis	

(*) Atesa la reduïda posició neta de Banc Sabadell s'estima que el *funding value adjustment* (FVA) té un impacte no material en la valoració de derivats.

Instruments financers Nivell 3	Tècniques de valoració	Hipòtesis principals	Principals inputs no observables
Valors representatius de deute	Mètode del valor present	Càlcul del valor present dels instruments financers com a valor actual dels fluxos d'efectiu futurs (descomptats a tipus d'interès del mercat), tenint en compte: - Una estimació de les taxes de prepagament - El risc de crèdit dels emissors - Els tipus d'interès de mercat actuals	- Spreads de crèdit estimats de l'emissor o d'un emissor semblant.
Instruments de capital	Mètode de descompte de fluxos de caixa	Càlcul del valor present dels fluxos d'efectiu futurs descomptats a tipus d'interès del mercat ajustats per risc (mètode CAPM), tenint en compte: - Una estimació de les projeccions de fluxos de caixa de la companyia - El risc del sector de la companyia - Inputs macroeconòmics	- Plans de negoci de l'entitat - Primes de risc del sector de la companyia - Ajust per risc sistemàtic (paràmetre beta)
Derivats (*)	Per a derivats sobre accions, divises o matèries primeres: - Simulacions de Monte Carlo	Model de Black-Scholes: s'assumeix una difusió log-normal del subjacent amb la volatilitat depenent del termini: - SABR: model de volatilitat estocàstica.	Per a derivats sobre accions, inflació, divises o matèries primeres: - Volatilitats històriques - Correlacions històriques - Probabilitat de default per a càlcul CVA i DVA (a)
	Per a derivats de crèdit: - Models d'intensitat	Aquests models assumeixen una estructura de probabilitats d'impagament donada per unes taxes d'intensitats de default per terminis	Per a derivats de crèdit: - Spreads de crèdit estimats de l'emissor o d'un emissor semblant - Volatilitat històrica de spreads de crèdit
	Per a derivats sobre tipus d'interès: - Model Normal - Model Libor Market Model	Aquests models assumeixen que: - El model normal permet tipus negatius - Els tipus forward en l'estructura de terminis de la corba de tipus d'interès estan perfectament correlacionats	Per a derivats sobre tipus d'interès: - Probabilitat de default per a càlcul CVA i DVA (a)

(a) Per al càlcul del CVA i DVA s'han utilitzat severitats fixes al 60% que corresponen a l'estàndard de mercat per a deute sènior. Les exposicions mitjanes futures, positiva i negativa, s'han estimat mitjançant models de mercat, líbor per a tipus i black per a divisa, utilitzant inputs de mercat. Les probabilitats de default de clients que no tenen deute cotitzat ni CDS s'han obtingut del model intern de ràting, i per a Banc Sabadell s'han assignat les que s'obtenen de la cotització de CDS.

(*) Atesa la reduïda posició neta de Banc Sabadell s'estima que el *funding value adjustment* (FVA) té un impacte no material en la valoració de derivats.

Determinació del valor raonable dels instruments financers

A continuació, es presenta una comparació entre el valor pel qual consten registrats els actius i passius financers del grup en els balanços consolidats adjunts i el seu valor raonable corresponent:

En milers d'euros

	Nota	2015		2014	
		Saldo comptable	Valor raonable	Saldo comptable	Valor raonable
Actius:					
Caixa i dipòsits en bancs centrals		6.139.459	6.140.265	1.189.787	1.189.787
Cartera de negociació	8, 9 y 10	2.312.118	2.312.118	2.206.035	2.206.035
Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	9	77.328	77.328	137.148	137.148
Actius financers disponibles per a la venda	8 y 9	23.460.356	23.460.356	21.095.619	21.095.619
Inversions creditícies	7, 8 y 11	154.754.303	161.677.374	117.895.179	128.834.406
Ajustos a actius financers per macrocobertures	12	7.693	7.693	-	-
Derivats de cobertura	13	700.813	700.813	910.173	910.173
Total actius		187.452.070	194.375.947	143.433.941	154.373.168

	Nota	2015		2014	
		Saldo comptable	Valor raonable	Saldo comptable	Valor raonable
Passius:					
Cartera de negociació	10	1.636.826	1.636.826	1.726.143	1.726.143
Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		-	-	-	-
Passius financers a cost amortitzat	19, 20, 21, 22 y 23	189.468.677	190.919.750	145.580.114	147.009.131
Ajustos a passius financers per macrocobertures	12	16.330	16.330	68.020	68.020
Derivats de cobertura	13	681.461	681.461	460.296	460.296
Total passius		191.803.294	193.254.367	147.834.573	149.263.590

En relació amb els instruments financers el valor comptable dels quals difereix del seu valor raonable, aquest últim s'ha calculat de la manera següent:

- El valor raonable de "Caixa i dipòsits en bancs centrals" s'ha assimilat al seu valor comptable, perquè es tracta principalment de saldos a curt termini.

- El valor raonable de les "Inversions creditícies" i "Passius financers a cost amortitzat" s'ha estimat utilitzant el mètode del descompte de fluxos futurs de caixa previstos, fent servir tipus d'interès de mercat al tancament de cada exercici.

- En els epígrafs dels balanços consolidats adjunts "Ajustos a actius/passius financers per macrocobertures" es registra la diferència entre el valor comptable dels dipòsits prestats coberts (registrats en "Inversions creditícies") i el valor raonable calculat amb models interns i variables observables de dades de mercat.

La taula següent presenta els principals instruments financers registrats a valor raonable en els balanços consolidats adjunts, desglossats segons el mètode de valoració utilitzat per a l'estimació del seu valor raonable:

	Nota	2015			
		Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Total
Actius:					
Cartera de negociació		794.117	848.633	669.368	2.312.118
Crèdit a la clientela		-	-	-	-
Valors representatius de deute	8	782.877	200	9.383	792.460
Instruments de capital	9	11.212	-	-	11.212
Derivats de negociació	10	28	848.433	659.985	1.508.446
Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		-	77.328	-	77.328
Dipòsits en entitats de crèdit		-	-	-	-
Valors representatius de deute		-	-	-	-
Instruments de capital	9	-	77.328	-	77.328
Actius financers disponibles per a la venda		21.917.058	1.383.697	159.596	23.460.351
Valors representatius de deute	8	21.714.757	1.172.020	849	22.887.626
Instruments de capital	9	202.301	211.677	158.747	572.725
Derivats de cobertura	13	1.814	560.363	138.636	700.813
Total actius		22.712.989	2.870.021	967.600	26.550.610

2015					
	Nota	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Total
Passius:					
Cartera de negociació		151.904	1.235.836	249.086	1.636.826
Dipòsits en entitats de crèdit		-	-	-	-
Derivats de negociació	10	-	1.235.836	249.086	1.484.922
Posicions curtes de valors		151.904	-	-	151.904
Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		-	-	-	-
Derivats de cobertura	13	12.098	484.211	185.152	681.461
Total passius		164.002	1.720.047	434.238	2.318.287

2014					
	Nota	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Total
Actius:					
Cartera de negociació		637.996	865.016	703.023	2.206.035
Crèdit a la clientela		-	-	-	-
Valors representatius de deute	8	575.486	1.013	2.298	578.797
Instruments de capital	9	45.068	-	-	45.068
Derivats de negociació	10	17.442	864.003	700.725	1.582.170
Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		-	137.148	-	137.148
Dipòsits en entitats de crèdit		-	-	-	-
Valors representatius de deute		-	-	-	-
Instruments de capital	9	-	137.148	-	137.148
Actius financers disponibles per a la venda		19.720.544	1.231.828	15.315	20.967.687
Valors representatius de deute	8	19.370.236	1.007.510	15.315	20.393.061
Instruments de capital	9	350.308	224.318	-	574.626
Derivats de cobertura	13	346.441	401.357	162.375	910.173
Total actius		20.704.981	2.635.349	880.713	24.221.043

2014					
	Nota	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Total
Passius:					
Cartera de negociació		176.170	1.356.253	193.720	1.726.143
Derivats de negociació	10	-	1.356.253	193.720	1.549.973
Posicions curtes de valors		176.170	-	-	176.170
Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		-	-	-	-
Derivats de cobertura	13	-	244.754	215.542	460.296
Total passius		176.170	1.601.007	409.262	2.186.439

El moviment dels saldos dels actius i passius financers classificats en el nivell 3, que consten en els balanços consolidats adjunts, es mostra a continuació:

	Actiu	Passiu
Saldo el 31 de desembre de 2013	752.122	423.292
Per adquisicions (*)	1.948	325
Ajustos de valoració registrats en resultats (**)	195.650	7.947
Ajustos de valoració no registrats en resultats	-	253
Compres, vendes i liquidacions	(102.501)	(21.821)
Entrades/(sortides) netes en nivell 3	33.134	(214)
Diferències de canvi i altres	360	(520)
Saldo el 31 de desembre de 2014	880.713	409.262
Per adquisicions (*)	-	-
Ajustos de valoració registrats en resultats (**)	35.758	75.980
Ajustos de valoració no registrats en resultats	69.638	-
Compres, vendes i liquidacions	(199.056)	(58.725)
Entrades/(sortides) netes en nivell 3	181.672	6.117
Diferències de canvi i altres	(1.125)	1.604
Saldo el 31 de desembre de 2015	967.600	434.238

(*) Vegeu la nota 2.

(**) Correspon a títols que es mantenen en el balanç.

El 31 de desembre de 2015, el resultat per vendes d'instruments financers classificats en el nivell 3, registrat en el compte de pèrdues i guanys adjunt, no era significatiu.

Els instruments financers que es van traspasar entre els diferents nivells de valoració durant l'exercici de 2015 presenten els saldos següents en el balanç consolidat adjunt el 31 de desembre de 2015:

En milers d'euros

	2015							
	De:		Nivell 1		Nivell 2		Nivell 3	
	Nota	A:	Nivell 2	Nivell 3	Nivell 1	Nivell 3	Nivell 1	Nivell 2
Actius:								
Cartera de negociació			-	-	64.187	-	-	1.380
Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys			-	-	-	-	-	-
Actius financers disponibles per a la venda			-	-	-	-	-	-
Derivats de cobertura	13		-	-	-	-	-	-
Passius:								
Cartera de negociació			-	-	6.171	-	-	54
Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys			-	-	-	-	-	-
Derivats de cobertura	13		-	-	-	-	-	-
Total			-	-	70.358	-	-	1.434

	Nota	2014					
		Nivell 1		Nivell 2		Nivell 3	
		A:					
Actius:							
Cartera de negociació		-	-	-	54.543	4.487	16.922
Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		-	-	-	-	-	-
Actius financers disponibles per a la venda		-	-	45.253	-	-	-
Derivats de cobertura	13	-	-	-	-	-	-
Passius:							
Cartera de negociació		-	-	-	88	-	302
Altres passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys		-	-	-	-	-	-
Derivats de cobertura	13	-	-	-	-	-	-
Total		-	-	45.253	54.631	4.487	17.224

El 31 de desembre de 2015, l'efecte resultant de canviar les principals assumpcions utilitzades en la valoració dels instruments financers del nivell 3 per unes altres hipòtesis raonablement possibles, prenent el valor més alt (hipòtesis més favorables) o més baix (hipòtesis menys favorables) del rang que s'estima probable, es detalla a continuació, indicant únicament l'efecte en el compte de resultats pel fet que no hi havia el 31 de desembre instruments de nivell 3 valorats en el patrimoni net.

	Nota	2015		2014	
		Impacte potencial en el compte de resultats consolidat		Impacte potencial en el compte de resultats consolidat	
		Hipòtesis més favorables	Hipòtesis menys favorables	Hipòtesis més favorables	Hipòtesis menys favorables
Actius:					
Cartera de negociació (*)		7.999	(38.763)	8.932	(50.679)
Derivats de cobertura (**)	13	-	-	-	-
Passius:					
Cartera de negociació (*)		19	(130)	-	-
Derivats de cobertura	13	619	(290)	355	(87)
Total passius		8.637	(39.183)	9.287	(50.766)

(*) No s'han incorporat en el càlcul les posicions tancades pel fet de no tenir un impacte potencial en els resultats, ja que els canvis en les valoracions de cada un dels instruments financers es compensen entre si.

(**) L'impacte potencial no és significatiu.

Préstecs i passius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys

El 31 de desembre de 2015 i de 2014 no hi havia préstecs ni passius financers a valor raonable diferents dels registrats en els capítols "Cartera de negociació - Crèdit a la clientela", "Altres actius a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys" i "Altres passius a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys" dels balanços adjunts.

Instruments financers a cost

El 31 de desembre de 2015 i de 2014, hi havia instruments de capital, derivats amb aquests instruments com a subjacents i participacions de beneficis discrecionals en algunes societats, que es van registrar al seu cost en els balanços consolidats perquè no es va poder estimar el seu valor raonable de manera prou fiable, ja que corresponien a participacions en companyies que no cotitzen en mercats organitzats i, en conseqüència, eren significatius els *inputs* no observables. En aquestes dates, el saldo d'aquests instruments financers, que estaven registrats en la cartera d'actius financers disponibles per a la venda, no són significatius.

Durant l'exercici de 2015 no s'ha produït cap venda d'instruments financers registrats a cost.

Actius no financers

Actius immobiliaris

El 31 de desembre de 2015 i de 2014, els valors comptables nets dels actius immobiliaris no difereixen significativament dels valors raonables d'aquests actius (vegeu les notes 14, 16 i 18).

L'estimació de valor raonable per als actius immobiliaris del grup es fa prenent com a base valoracions elaborades per tercers experts independents, inscrits en el Registre Oficial de Societats de Taxació del Banc d'Espanya, d'acord amb els criteris establerts en l'Ordre ECO/805/2003, de 27 de març.

Les taxadores maximitzen en les tècniques de valoració emprades l'ús de dades observables de mercat i altres factors que els participants en el mercat considerarien en fixar el preu, i limiten en tot el que poden l'ús de consideracions subjectives i de dades no observables o contrastables.

Als mètodes de valoració principals aplicats els correspondrien els següents nivells de jerarquia de mesura:

Nivell 2

- Mètode de comparació - aplicable a tota classe d'immobles, sempre que hi hagi un mercat representatiu d'immobles comparables i es disposi de prou dades sobre transaccions que reflecteixin la situació actual del mercat.
- Mètode d'actualització de rendes - aplicable quan l'immoble valorat estigui produint o pugui produir rendes i hi hagi un mercat representatiu de comparables.
- Model estadístic - aquest model corregeix el valor dels actius en funció de la data d'adquisició i la seva ubicació, i l'actualitza segons l'evolució de preus de la zona des del moment de la compra. Per fer-ho, incorpora informació estadística sobre el comportament de preus en totes les províncies facilitades per les empreses taxadores externes i dades demogràfiques de l'INE per aconseguir sensibilitat en l'àmbit de municipi. Al seu torn, el valor obtingut es penalitza en funció del grau de maduresa (producte acabat, promoció en curs, solars o sòls en gestió) i de l'ús (residencial, industrial, etc.) de l'actiu.

Nivell 3

- Mètode de cost - aplicable per determinar el valor d'edificis en projecte, en construcció o rehabilitació.
- Mètode residual - optant, en l'actual situació macroeconòmica, principalment pel procediment de càlcul dinàmic en les noves valoracions de sòls sol·licitades en detriment del procediment estàtic, que es reserva per a casos concrets en què els terminis d'execució previstos s'ajusten al que recull la normativa.

En funció del tipus d'actiu, els mètodes usats per a la valoració de la cartera del grup serien els següents:

- *Edificis acabats*: es valora per comparació, actualització de rendes o model estadístic (nivell 2).
- *Edificis en construcció*: es valora per mètode de cost com a suma del valor del sòl i de l'obra executada (nivell 3).
- *Sòl*: es valora pel mètode residual (nivell 3).

Determinació del valor raonable

La taula següent presenta els actius immobiliaris principals desglossats segons el mètode de valoració utilitzat en l'estimació del seu valor raonable:

En milers d'euros

	Valor raonable			Total
	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	
Habitatge	-	4.560.387	-	4.560.387
Oficines, locals i resta d'immobles	-	2.101.586	-	2.101.586
Sòls i solars	-	-	2.383.000	2.383.000
Obres en curs	-	-	457.000	457.000
Total actius	-	6.661.973	2.840.000	9.501.973

Les variables no observables significatives utilitzades en les valoracions classificades en el nivell 3 no han estat desenvolupades pel grup, sinó pels tercers experts independents que fan les taxacions. Per tant, com que no s'ha definit internament, no s'ha considerat necessari fer anàlisis de sensibilitat.

El moviment dels saldos en l'exercici de 2015 classificats en el nivell 3 es mostra a continuació:

En milers d'euros

	Oficines, locals i resta d'immobles		
	Habitatges	Sòls, solars i obres en curs	
Saldo el 31 de desembre de 2014	-	-	2.906.000
Compres	-	-	677.229
Vendes	-	-	(469.000)
Deterioraments registrats a resultats (*)	-	-	(205.311)
Entrades/(sortides) netes en nivell 3	-	-	(68.918)
Saldo el 31 de desembre de 2015	-	-	2.840.000

(*) Correspon a actius que es mantenen en el balanç el 31 de desembre de 2015 i de 2014.

El 31 de desembre de 2015, el resultat per vendes dels actius immobiliaris classificats en el nivell 3, registrat en el compte de pèrdues i guanys adjunt, no era significatiu.

A continuació, es detalla el valor raonable dels actius immobiliaris valorats per societats de taxació, de les carteres d'adjudicats i ús propi classificats en actius no corrents en venda, inversions immobiliàries i existències en l'exercici de 2015:

En milers d'euros

Taxadora	Actius no corrents en venda		Actiu material		Existències
	Ús propi	Adjudicats	Ús propi	Inversions immobiliàries	
Afes Tecnicas de Tasacion, S.A.	18.383	33.143	120.214	150.562	12.624
Alia Tasaciones, S.A.	594	124.759	8.826	72.500	65.041
Arco Valoraciones S.A.	1.664	17.193	29.975	42.304	7.639
Col·lectiu d'arquitectes Taxadors, S.A.	86	30.630	15.683	12.282	44.338
Cushman & Wakefield	-	-	1.580	-	-
Egara Informes, S.L.	-	2.003	-	1.213	-
Eurovaloraciones, S.A	21.104	21.837	104.990	19.039	17.565
Gestion de Valoraciones y Tasaciones, S.A.	6.207	289.174	110.401	976.448	447.783
Iberica de Tasaciones, S.A	-	23.578	-	13.854	-
Ibertasa, S.A.	2.253	207.167	19.173	151.756	649.862
Knight Frank Madrid S.A.	-	-	-	-	17.394
Krata, S.A.	2.851	172.878	159.925	92.312	244.430
Servatas S.A.	-	1.095	-	733	44
Sociedad de Tasacion, S.A.	1.760	786.419	16.973	568.300	1.478.933
Tabimed Gestion de Proyectos S.L.	-	22.395	-	2.229	732
Tasaciones de Bienes Mediterraneo, S.A.	-	89.946	-	14.211	1.696
Tasaciones Hipotecarias	369	19.840	-	13.462	16.997
Tasaciones Inmobiliarias, S.A	-	16.089	-	4.940	48.906
Tasaciones Madrid, S.A.	-	131	-	-	8.447
Tecnicos en Tasación, S.A.	2.725	-	18.157	361	-
Tecnitasa Técnicos en Tasación S.A.	-	111.897	-	45.223	270.083
Thirsa	-	12.450	-	1.511	915
Tinsa Tasaciones Inmobiliarias, S.A.	2.908	254	144.835	2.570	-
Valoraciones Mediterraneo, S.A.	-	1.140	-	678	5.088
Valtecnic, S.A.	-	593	-	137	7.067
Resta (*)	2.010	475.409	230.854	155.280	309.964
Total	62.914	2.460.020	981.586	2.341.905	3.655.548

(*) Inclou valoracions actualitzades mitjançant mètodes estadístics (vegeu la nota 1).

Nota 7 - Dipòsits en entitats de crèdit d'actiu

El desglossament del saldo de dipòsits en entitats de crèdit d'actiu en els balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros

	2015	2014
Per epígrafs:		
Inversions creditícies	6.206.088	4.623.197
Total	6.206.088	4.623.197
Per naturalesa:		
Comptes a termini	1.247.966	959.826
Actius financers híbrids	3.176	10.887
Adquisició temporal d'actius	3.101.716	1.420.461
Altres comptes	1.669.977	1.596.831
Actius dubtosos	566	659
Dipòsits en garantia per operacions de mercats	63.448	476.312
Altres actius financers	117.461	154.755
Correccions de valor per deteriorament d'actius	(1.801)	(2.347)
Altres ajustos de valoració	3.579	5.813
Total	6.206.088	4.623.197
Per moneda:		
En euros	5.413.550	4.115.236
En moneda estrangera	792.538	507.961

El tipus d'interès mitjà anual durant els exercicis de 2015 i de 2014 dels dipòsits en entitats de crèdit de l'actiu ha estat del 0,57% i del 0,94%, respectivament (0,69% el 2015 sense considerar TSB).

Nota 8 – Valors representatius de deute

El desglossament del saldo dels valors representatius de deute en els balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Per epígrafs:		
Cartera de negociació	792.460	578.797
Actius financers disponibles per a la venda	22.887.626	20.393.061
Inversions creditícies	1.732.478	2.436.259
Cartera d'inversió al venciment	-	-
Total	25.412.564	23.408.117
Per naturalesa:		
Administracions públiques	21.091.462	18.247.410
Lletres del Tresor	148.114	57.303
Altres deutes anotats	8.199.658	6.667.192
Resta	12.743.690	11.522.915
Emesos per entitats financeres i altres	4.322.797	5.164.988
Actius dubtosos	11.422	11.215
Correccions de valor per deteriorament d'actius	(13.117)	(15.496)
Altres ajustos de valoració	-	-
Total	25.412.564	23.408.117
Per moneda:		
En euros	19.392.845	20.404.883
En moneda estrangera	6.019.719	3.003.234
Total	25.412.564	23.408.117

El tipus d'interès mitjà anual durant els exercicis de 2015 i de 2014 dels valors representatius de deute ha estat del 2,79% i del 3,55%, respectivament (2,81% el 2015 sense considerar TSB).

Pel que fa als instruments de deute inclosos dins la partida d'actius financers disponibles per a la venda s'adjunta la informació següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Cost amortitzat (*)	22.180.596	19.211.868
Valor raonable	22.887.626	20.393.061
Minusvàlues acumulades registrades en el patrimoni net a data de tancament	(231.960)	(110.489)
Plusvàlues acumulades registrades en el patrimoni net a data de tancament	938.990	1.291.682

(*) Inclou els resultats per deteriorament en el compte de pèrdues i guanys de l'exercici de 2015 i de 2014 per 1.719 i 5.556 milers d'euros, dels quals corresponen a minusvàlues registrades com a deteriorament (1.106) i (6.636) en els exercicis de 2015 i de 2014.

A continuació, s'adjunta el desglossament de l'exposició mantinguda en títols de deute públic classificat com a actius financers disponibles per a la venda:

En milers d'euros		
	2015	2014
Cost amortitzat	18.941.738	15.236.688
Valor raonable	19.450.687	16.153.163
Minusvàlues acumulades registrades en el patrimoni net la data de tancament	(211.136)	(69.172)
Plusvàlues acumulades registrades en el patrimoni net la data de tancament	720.085	985.647

Nota 9 – Instruments de capital

El desglossament del saldo d'instruments de capital en els balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Per epígrafs:		
Cartera de negociació	11.212	45.068
Altres actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	77.328	137.148
Actius financers disponibles per a la venda	572.730	702.558
Total	661.270	884.774
Per naturalesa:		
Sector resident	168.931	311.370
Entitats de crèdit	9.207	18.098
Altres	159.724	293.272
Sector no resident	324.737	280.749
Entitats de crèdit	227.247	232.232
Altres	97.490	48.517
Participacions en el patrimoni de fons i societats d'inversió	167.602	292.655
Total	661.270	884.774
Per moneda:		
En euros	514.216	829.483
En moneda estrangera	147.054	55.291
Total	661.270	884.774

Al tancament de l'exercici de 2015 no hi ha inversions en instruments de patrimoni cotitzats per als quals al tancament no s'hagi considerat com a referència del seu valor raonable el preu de cotització.

Els actius financers a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys corresponen a inversions associades als productes *unit linked*, comercialitzats a través de les filials Assegurances Segur Vida, S.A. i Mediterráneo Vida, Sociedad Anónima de Seguros y Reaseguros.

El 29 de desembre de 2015 Bansabadell Inversió i Desenvolupament, S.A.S.U. (BIDSA), societat participada al 100% per Banco de Sabadell, S.A. va vendre la seva participació a Eolia Renovables, que representava el 6,08%. L'import total de la venda va ser de 16.421 milers d'euros, fet que va representar un benefici per al grup de 8.084 milers d'euros.

El 4 de juliol de 2014 Bansabadell Inversió i Desenvolupament, S.A.S.U. (BIDSA), societat participada al 100% per Banco de Sabadell, S.A. va vendre 5.259.599 accions de Fluidra, que representaven el 4,67%. Després de la venda, BIDSA manté un 5% de participació en l'entitat. L'import total de la venda va ser de 15.980 milers d'euros, cosa que va representar un benefici per al grup de 1.738 milers d'euros.

Pel que fa als instruments de capital inclosos dins la partida d'actius financers disponibles per a la venda s'adjunta la informació següent:

En milers d'euros			
	Nota	2015	2014
Cost d'adquisició		452.213	670.436
Valor raonable		572.730	702.558
Minusvàlues acumulades registrades en el patrimoni net la data de tancament		(1.236)	(42.684)
Plusvàlues acumulades registrades en el patrimoni net la data de tancament		121.753	74.806
Minusvàlues registrades com a deteriorament en el compte de pèrdues i guanys de l'exercici	38	(134.109)	(21.266)

Banco de Sabadell, S.A. i la seva participada 100% Bansabadell Holding, S.L., S.U. van acudir a l'ampliació de capital de Banco Comercial Português, S.A. (BCP) de juliol de 2014 i van subscriure 222.867.253 accions i 1.924.409.397 accions respectivament per un import total de 163.594 milers d'euros. El 31 de desembre de 2015 el grup té un 5,07% de percentatge de participació en l'entitat.

Durant aquest exercici s'ha dut a terme un deteriorament de la participació que té el grup a Banco Comercial Português, S.A. (BCP) per un import de 71.215 milers d'euros. Amb aquest deteriorament la participació en aquesta societat el 31 de desembre de 2015 queda valorada en 146.449 milers d'euros (196.765 milers d'euros el 2014, incorporant-hi unes plusvàlues de 20.901 milers d'euros en ajustos de valoració en patrimoni net).

Així mateix, durant aquest exercici s'ha dut a terme un deteriorament de la participació que té el grup en la Sociedad de Gestión de Activos Procedentes de la Reestructuración Bancaria, S.A. (Sareb) per un import de 56.576 milers d'euros. Amb aquest deteriorament, la participació en aquesta societat el 31 de desembre de 2015 queda valorada en 26.624 milers d'euros (83.200 milers d'euros el 2014).

El 2 de novembre de 2015, Visa Inc. va anunciar una oferta de compra sobre la totalitat de les accions de Visa Europe. La contraprestació estimada per les accions que té el grup consistiria en el lliurament *up-front* d'un import en caixa (estimat en 70 milions, que està pendent de confirmació final per part de Visa Europe) més el lliurament d'accions preferents convertibles en accions de Visa Inc., l'equació de canvi de les quals queda subjecta a una eventual reducció en cas de futures contingències legals de Visa Europe, així com un *earn-out* basat en el compliment de certs objectius per part de Visa Europe durant els quatre anys posteriors a l'adquisició.

El 31 de desembre de 2015, tan sols s'ha tingut en compte l'estimació de l'*up-front cash* per determinar el valor raonable de les accions de Visa Europe, a causa de l'elevada incertesa i de la impossibilitat d'estimar de manera fiable la resta de components de la contraprestació. Com que la participació estava totalment deteriorada amb anterioritat a l'oferta, la totalitat del valor raonable s'ha registrat com a plusvàlues acumulades amb contrapartida en el patrimoni net.

Nota 10 – Derivats de negociació d'actiu i passiu

El desglossament per tipus d'operació dels saldos d'aquest epígraf de l'actiu i del passiu dels balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros				
	2015		2014	
	Actiu	Passiu	Actiu	Passiu
Risc sobre valors	259.555	233.732	218.109	187.548
Risc sobre tipus d'interès	916.789	961.604	929.329	1.004.159
Risc sobre divisa	312.200	269.290	416.612	340.175
Altres tipus de risc	19.902	20.296	18.120	18.091
Total	1.508.446	1.484.922	1.582.170	1.549.973
Per moneda:				
En euros	1.367.187	1.342.124	1.489.476	1.448.137
En moneda estrangera	141.259	142.798	92.694	101.836
Total	1.508.446	1.484.922	1.582.170	1.549.973

A continuació, es desglossen, per tipus d'instrument derivat, els valors raonables el 31 de desembre de 2015 i de 2014:

En milers d'euros		
	2015	2014
Actius		
<i>Derivats de negociació:</i>	<i>1.508.446</i>	<i>1.582.170</i>
<i>Swaps, CCIRS, call money swap</i>	910.320	899.744
Opcions sobre tipus de canvi	22.631	40.966
Opcions sobre tipus d'interès	56.296	81.760
Opcions sobre índexs i valors	279.457	235.858
<i>Forward divisa</i>	239.742	323.842
Total d'actius en cartera de negociació	1.508.446	1.582.170
Passius		
<i>Derivats de negociació:</i>	<i>1.484.922</i>	<i>1.549.973</i>
<i>Swaps, CCIRS, call money swap</i>	894.460	906.701
Opcions sobre tipus de canvi	29.298	40.456
Opcions sobre tipus d'interès	103.588	149.527
Opcions sobre índexs i valors	254.027	205.376
<i>Forward divisa</i>	203.549	247.913
Total de passius en cartera de negociació	1.484.922	1.549.973

Nota 11 – Crèdit a la clientela

El desglossament del saldo de crèdit a la clientela dels balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros	2015	2014
Per epígrafs:		
Inversions creditícies	146.815.737	110.835.723
Total	146.815.737	110.835.723
Per naturalesa:		
Adquisició temporal d'actius a través d'entitats de contrapartida centrals	728.475	587.597
Crèdit comercial	2.694.039	2.269.941
Deutors amb garantia real	92.739.951	62.444.496
Altres deutors a termini	32.685.849	28.382.718
Deutors a la vista i diversos	7.206.937	4.561.383
Arrendaments financers	2.070.028	2.124.317
Facturatge i <i>confirming</i>	2.971.023	2.597.331
Actius dubtosos	12.470.413	15.714.213
Correccions de valor per deteriorament d'actius	(6.609.577)	(7.715.826)
Altres ajustos de valoració	(141.401)	(130.447)
Total	146.815.737	110.835.723
Per sectors:		
Administracions públiques	5.572.700	6.006.814
Residents	85.760.492	86.528.957
No residents	49.763.110	10.432.012
Actius dubtosos	12.470.413	15.714.213
Correccions de valor per deteriorament d'actius	(6.609.577)	(7.715.826)
Altres ajustos de valoració	(141.401)	(130.447)
Total	146.815.737	110.835.723
Per moneda:		
En euros	100.965.967	103.726.734
En moneda estrangera	45.849.770	7.108.989
Total	146.815.737	110.835.723
Per àmbit geogràfic:		
Espanya	104.752.006	108.307.267
Resta de la Unió Europea	36.417.861	4.373.260
Iberoamèrica	2.351.185	1.112.574
Amèrica del Nord	9.235.497	4.223.940
Resta de l'OCDE	149.741	118.648
Resta del món	519.024	415.860
Correccions de valor per deteriorament d'actius	(6.609.577)	(7.715.826)
Total	146.815.737	110.835.723

El tipus d'interès mitjà anual durant els exercicis de 2015 i de 2014 del crèdit a la clientela de l'actiu ha estat del 3,27% i del 3,42%, respectivament (3,16% el 2015 sense considerar TSB).

En l'epígraf de "Crèdit a la clientela" dels balanços consolidats s'inclouen certs actius compromesos en operacions de finançament, és a dir, aportats com a col·lateral o garantia pel que fa a certs passius. Vegeu-ne més informació en la nota 4 "Gestió de riscos financers - Risc de crèdit".

Arrendament financer

Els béns cedits en règim d'arrendament financer es recullen pel valor del cost amortitzat de les quotes que ha de pagar l'arrendatari, més el valor residual garantit i no garantit, sense incloure les càrregues financeres ni l'impost sobre el valor afegit. A continuació, se'n dona el detall:

En milers d'euros		
	2015	2014
Arrendaments financers		
Inversió bruta total	2.083.279	2.151.998
<i>dels quals: Quotes contingents reconegudes en els ingressos</i>	77.630	98.496
Ingressos financers no meritats	272.662	310.407
Valor residual no garantit	126.034	166.446
Correccions de valor per deteriorament	68.509	85.114

A continuació, es presenta un detall per terminis del valor actual dels pagaments futurs mínims a rebre pel grup durant el període d'obligat compliment (perquè es considera que no s'exerciran pròrrogues ni opcions de compra existents).

En milers d'euros				
	Fins a 1 any	Entre 1 i 5 anys	Més de 5 anys	Total
Pagaments mínims a rebre d'arrendaments financers				
Pagaments mínims a rebre d'obligat compliment	442.568	1.131.712	606.212	2.180.492

Actius financers vençuts no deteriorats

El saldo de crèdit a la clientela vençut, pendent de cobrament no dubtós, el 31 de desembre de 2015, és de 161.702 milers d'euros (222.857 milers d'euros el 31 de desembre de 2014). D'aquest total, més del 60% del saldo el 31 de desembre de 2015 (71% del saldo el 31 de desembre de 2014) ha vençut en un termini no superior a un mes.

Actius dubtosos

L'import dels actius dubtosos en els diferents epígrafs de l'actiu del balanç el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Per epígrafs:		
Dipòsits en entitats de crèdit	566	659
Valors representatius de deute	11.422	11.215
Crèdit a la clientela	12.470.413	15.714.213
Total	12.482.401	15.726.087
Per sector:		
Administracions públiques	11.458	16.600
Entitats de crèdit	566	659
Altres sectors privats	12.470.377	15.708.828
Total	12.482.401	15.726.087

El moviment dels actius dubtosos és el següent:

En milers d'euros	
Saldo el 31 de desembre de 2013	17.707.334
Altes	3.198.763
Baixes	(4.282.908)
Amortitzacions	(897.103)
Saldo el 31 de desembre de 2014	15.726.087
Incorporació de TSB (*)	252.697
Altes	1.984.531
Baixes	(4.443.097)
Amortitzacions	(1.037.817)
Saldo el 31 de desembre de 2015	12.482.401

(*) Vegeu la nota 2.

El desglossament dels actius dubtosos per tipologia de garantia el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Amb garantia hipotecària (*)	7.308.197	10.520.551
Altres garanties reals (**)	2.878.060	2.228.791
Resta	2.296.144	2.976.745
Total	12.482.401	15.726.087

(*) Actius amb garantia hipotecària amb risc viu inferior al 100% del valor de taxació.

(**) Inclou la resta d'actius amb garantia real.

El desglossament per àmbits geogràfics del saldo d'actius dubtosos el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Espanya	11.699.177	14.998.078
Resta de la Unió Europea	589.474	430.238
Iberoamèrica	101.482	161.649
Amèrica del Nord	42.602	54.581
Resta de l'OCDE	9.507	11.966
Resta del món	40.159	69.575
Total	12.482.401	15.726.087

L'import dels ingressos financers acumulats i no reconeguts en el compte de pèrdues i guanys consolidat dels actius financers deteriorats puja, el 31 de desembre de 2015, a 723.241 milers d'euros i, el 31 de desembre de 2014, a 811.088 milers d'euros.

El moviment dels actius financers deteriorats donats de baixa de l'actiu perquè s'ha considerat remota la seva recuperació és el següent:

En milers d'euros	
Saldo el 31 de desembre de 2013	5.383.057
Addicions/retirades en el perímetre (*)	
Altes	1.024.390
Amb càrrec a correccions de valor per deteriorament d'actius	897.103
Amb càrrec directe al compte de pèrdues i guanys	-
Productes vençuts i no cobrats	127.287
Altres conceptes	-
Baixes	(797.320)
Per recuperació en efectiu de principal	(133.878)
Per recuperació en efectiu de productes vençuts i no cobrats	(4.558)
Per adjudicació d'actiu material i condonacions	(25.307)
Per baixa permanent de fallit	(633.577)
Saldo el 31 de desembre de 2014	5.610.127
Addicions/retirades en el perímetre (*)	
Incorporació de TSB (*)	118.093
Altes	1.124.696
Amb càrrec a correccions de valor per deteriorament d'actius	1.037.225
Amb càrrec directe al compte de pèrdues i guanys	43.999
Productes vençuts i no cobrats	43.472
Altres conceptes	-
Baixes	(897.205)
Per recuperació en efectiu de principal	(100.013)
Per recuperació en efectiu de productes vençuts i no cobrats	(18.865)
Per adjudicació d'actiu material i condonacions	(19.714)
Per prescripció	-
Per refinançament o reestructuració de deute	-
Per baixa permanent de fallit	(758.613)
Diferències de canvi	-
Saldo el 31 de desembre de 2015	5.955.711

(*) Vegeu la nota 2.

El 25 de març de 2015 es va formalitzar amb Aiqon Capital (Lux), S.A.R.L., un nou contracte de venda de cartera de crèdits íntegrament proveïts d'un import total de 798,1 milions d'euros pel preu de 22,05 milions d'euros. Posteriorment, el 26 de març de 2015, es va formalitzar amb LVS II Lux XIX, S.A.R.L., un altre contracte de venda de cartera de crèdits dubtosos per un import de 218,68 milions d'euros i de crèdits íntegrament proveïts per un import total d'11,17 milions d'euros, pel preu de 100,25 milions d'euros.

El resultat net de les operacions realitzades el 2015 ha estat de pèrdues per 23,2 milions d'euros, registrades en el resultat d'operacions financeres.

Després del corresponent procés competitiu, Banc Sabadell el 4 d'agost de 2014 va formalitzar amb Aigon Capital (Lux), S.A.R.L., un contracte de venda d'una cartera de crèdits íntegrament proveïts d'un import total de 554,7 milions d'euros pel preu de 23,3 milions d'euros, benefici que va ser registrat en el resultat d'operacions financeres.

Correccions de valor

L'import de les correccions de valor per deteriorament d'actius en els diferents epígrafs de l'actiu del balanç el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Dipòsits en entitats de crèdit	1.801	2.347
Valors representatius de deute	13.117	15.496
Crèdit a la clientela	6.609.577	7.715.826
Total	6.624.495	7.733.669

Considerem que les correccions de valor per deteriorament i provisions constituïdes pel grup són suficients per absorbir possibles minusvàlues que tinguin els nostres actius i els desenllaços de qualsevol contingència oberta que tingui el banc.

El moviment detallat de les correccions de valor constituïdes per a la cobertura del risc de crèdit i l'import acumulat d'aquestes a l'inici i al final de l'exercici és el següent:

En milers d'euros					
	Determinada individualment	Determinada col·lectivament	Cobertura IBNR (***)	Risc de país	Total
Saldo el 31 de desembre de 2013	1.247.109	6.804.282	1.141.236	(2.884)	9.189.743
Moviments amb reflex en resultats d'insolvències (**)	538.462	412.315	47.907	762	999.446
Moviments sense reflex en resultats d'insolvències	(385.953)	(2.013.281)	(54.228)	5.768	(2.447.694)
Utilització de provisions constituïdes	(381.290)	(1.737.472)	(46.226)	-	(2.164.988)
Altres moviments	(4.663)	(275.809)	(8.002)	5.768	(282.706)
Ajustos per diferències de canvi	-	(9.036)	1.095	115	(7.826)
Saldo el 31 de desembre de 2014	1.399.618	5.194.280	1.136.010	3.761	7.733.669
Incorporació de TSB (*)	1.873	76.755	183.053	-	261.681
Moviments amb reflex en resultats d'insolvències (**)	781.673	155.376	192.533	653	1.130.235
Moviments sense reflex en resultats d'insolvències	181.108	(2.496.182)	(193.239)	-	(2.508.313)
Utilització de provisions constituïdes	(761.152)	(1.205.625)	(282.651)	-	(2.249.428)
Altres moviments (****)	942.260	(1.290.557)	89.412	-	(258.885)
Ajustos per diferències de canvi	-	1.142	5.940	141	7.223
Saldo el 31 de desembre de 2015	2.364.272	2.931.371	1.324.297	4.555	6.624.495

(*) Vegeu la nota 2.

(**) La suma d'aquesta xifra, l'amortització amb càrrec a resultats d'actius financers deteriorats donats de baixa de l'actiu i la recuperació de fallits es reflecteix en l'epígraf de pèrdues per deteriorament d'actius financers (vegeu la nota 38).

(***) Correccions de valor col·lectives per a pèrdues incorregudes, però no comunicades (vegeu la nota 1.d).

(****) Correspon al traspàs de 258.885 milers d'euros de correccions de valor constituïdes per a la cobertura del risc de crèdit a actius no corrents en venda (vegeu la nota 13) i a inversions immobiliàries (vegeu la nota 15).

El desglossament per àmbits geogràfics del saldo de correccions de valor per deteriorament d'actius el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros			
	2015	2014	
Espanya	6.238.422	7.404.468	
Resta de la Unió Europea	309.367	233.650	
Iberoamèrica	49.408	71.402	
Amèrica del Nord	7.057	2.156	
Resta de l'OCDE	4.630	3.252	
Resta del món	15.611	18.741	
Total	6.624.495	7.733.669	

Nota 12 – Ajustos a actius financers i passius financers per macrocobertures

El 31 de desembre de 2015, els saldos reflectits en aquest epígraf de l'actiu i del passiu del balanç consolidat corresponen a les plusvàlues/minusvàlues dels elements coberts per cobertura de valor raonable de tipus d'interès sobre carteres d'instruments financers. L'ajust net associat als elements coberts puja a unes plusvàlues/minusvàlues de 8.637 milers d'euros el 31 de desembre de 2015 (plusvàlues/minusvàlues de 68.020 milers d'euros el 31 de desembre de 2014), i es compensen, pràcticament en la seva totalitat, per plusvàlues associades al seu derivat de cobertura corresponent.

Nota 13 – Derivats de cobertura d'actiu i passiu

El desglossament dels valors raonables d'aquests epígrafs dels balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014, tenint en compte el tipus de cobertura realitzat, és el següent:

En milers d'euros				
	2015		2014	
	Actiu	Passiu	Actiu	Passiu
Microcobertures:				
Cobertures del valor raonable	171.755	379.355	148.824	62.544
Cobertures dels fluxos d'efectiu	436.441	161.281	663.715	233.620
Cobertures d'inversió neta de negocis a l'estranger	13.383	173	-	-
Macrocobertures:				
Cobertures del valor raonable	79.234	76.857	97.634	81.869
Cobertures dels fluxos d'efectiu	-	63.795	-	82.263
Total	700.813	681.461	910.173	460.296
Per moneda:				
En euros	537.267	353.525	892.046	456.719
En moneda estrangera	163.546	327.936	18.127	3.577
Total	700.813	681.461	910.173	460.296

Per dur a terme la política de gestió del risc de tipus d'interès (vegeu la nota 4, sobre gestió de riscos financers), el grup contracta operacions de cobertura.

A continuació, es descriuen les principals tipologies de les cobertures:

a) Cobertura de valor raonable:

Són les que cobreixen l'exposició a la variació en el valor raonable d'un tipus de risc concret, i són operacions de microcobertura si cobreixen el risc d'una operació d'actiu o passiu, o de macrocobertura si cobreixen una cartera d'actius o passius financers.

En aquesta categoria el grup classifica els derivats contractats amb l'objectiu de mitigar el risc de tipus d'interès en operacions d'actiu i passiu a tipus fix.

Els derivats emprats en aquestes cobertures consisteixen principalment en permutes de tipus d'interès. A continuació, es detalla la composició de les cobertures:

- Macrocobertura de passius a tipus fix en què s'inclouen operacions de finançament de l'entitat en mercat de capitals i operacions de dipòsits a termini contractats amb clients. El valor raonable de les permutes incloses en aquestes cobertures puja, el 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014, a un import deutor de 32.740 milers d'euros i 96.562 milers d'euros, respectivament.
- Macrocobertures de valors representatius de deute a tipus fix classificats en la cartera de disponible per a la venda. El valor raonable de les permutes incloses en aquestes cobertures puja, el 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014, a un import creditor de 16.683 milers d'euros i 80.797 milers d'euros, respectivament.
- Macrocobertures de préstecs hipotecaris concedits a clients. El valor raonable de les permutes incloses en aquestes cobertures puja, el 31 de desembre de 2015, a un import de 971 milers d'euros.
- Microcobertures d'operacions de passiu a tipus fix compostes per dipòsits a termini contractats amb clients, i deute subordinat emès. El valor raonable de les permutes incloses en aquestes cobertures puja, el 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014, a un import creditor de 22.853 milers d'euros i 48.517 milers d'euros, respectivament.
- Microcobertures d'operacions de passiu a tipus fix compostes per comptes a la vista de clients. El valor raonable de les permutes incloses en aquestes cobertures puja, el 31 de desembre de 2015, a un import de 271 milers d'euros.
- Microcobertures d'operacions d'actiu a tipus fix. El valor raonable de les permutes incloses en aquestes cobertures puja, el 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014, a un import creditor de 323.165 milers d'euros i 11.382 milers d'euros, respectivament.

En relació amb aquestes, les pèrdues i els guanys reconeguts en l'exercici, tant dels instruments de cobertura com dels elements coberts, es detallen a continuació:

En milers d'euros

	2015		2014	
	Instruments de cobertura	Elements coberts	Instruments de cobertura	Elements coberts
Microcobertures	(25.763)	24.604	48.738	(49.807)
Actius a tipus fix	(16.526)	16.604	47.419	(48.373)
Mercat de capitals	(5)	(570)	5.356	(4.300)
Passius a tipus fix	(9.232)	8.570	(4.037)	2.866
Macrocobertures	(15.053)	24.252	(201.620)	201.620
Mercat de capitals i passius a tipus fix	6.338	3.411	(129.302)	129.302
Actius a tipus fix	(21.391)	20.841	(72.318)	72.318
Total	(40.816)	48.856	(152.882)	151.813

b) Cobertura de flux d'efectiu

Són les que cobreixen la variació en fluxos d'efectiu d'instruments financers associats a un risc concret o a una transacció prevista altament probable.

Els derivats emprats en aquestes cobertures consisteixen principalment en permutes de tipus d'interès i operacions *forward* sobre compres d'actius financers. A continuació, es detalla la composició d'aquestes cobertures:

- Microcobertures de tipus d'interès de compres futures de títols de renda fixa. L'entitat designa com a element de cobertura els contractes derivats que seran liquidats pel seu import brut mitjançant el lliurament de l'actiu subjacent (segons el preu contractat), que, d'acord amb les guies d'implementació de la NIC 39, es poden considerar com a cobertura de fluxos d'efectiu respecte a la contraprestació que es pagarà en una transacció futura que es produirà per la liquidació del mateix derivat en termes bruts. En cas de no haver contractat el derivat, el grup estaria exposat a la variabilitat en el preu de compra. El valor raonable dels *forwards* contractats el 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014 pujava a un import creditor de 10.284 i deutor de 346.441 milers d'euros, respectivament.
- Microcobertures de tipus d'interès de bons vinculats a la inflació. El banc ha contractat permutes financeres per cobrir la variació en els fluxos d'efectiu futurs que seran liquidats pels bons inflació. El valor raonable d'aquestes permutes, el 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014, pujava a un import deutor de 280.814 i 153.061 milers d'euros, respectivament.
- Macrocobertures dels fluxos d'efectiu amb l'objectiu de reduir la volatilitat del marge d'intermediació per variacions de tipus d'interès per a un horitzó temporal d'un any. Així, aquesta macrocobertura cobreix els fluxos d'efectiu futurs en funció de l'exposició neta d'una cartera formada per passius altament probables amb una exposició similar al risc del tipus d'interès. Els instruments de cobertura utilitzats amb aquesta finalitat són permutes financeres de tipus d'interès. El valor raonable d'aquestes permutes, el 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014, pujava a un import creditor de 60.211 i 82.263 milers d'euros, respectivament.
- Microcobertures de bons de titulització expressats en moneda estrangera per reduir la volatilitat davant de variacions del tipus de canvi. S'ha contractat per a aquesta cobertura un *cross currency interest rate swap* el valor raonable del qual, el 31 de desembre de 2015, pujava a un import deutor de 10.288 milers d'euros.

Els imports que van ser reconeguts en el patrimoni net durant l'exercici i els imports que van ser donats de baixa del patrimoni net i inclosos en els resultats durant l'exercici s'indiquen en l'estat total de canvis en el patrimoni net de Banc Sabadell.

El 2015 les ineficàcies de les cobertures de fluxos d'efectiu han generat unes pèrdues de 2.716 milers d'euros.

c) Cobertures de les inversions netes en negocis a l'estranger

Aquestes operacions cobreixen el risc de canvi de les inversions efectuades en les societats del grup radicades en països que no tenen l'euro com a moneda funcional.

Actualment, s'estan cobrint 768 milions de lliures esterlines i 4.316 milions de pesos mexicans mitjançant operacions *forward* de divisa. El valor raonable d'aquests derivats de cobertura el 31 de desembre de 2015 pujava a un import deutor de 13.210 milers d'euros.

Nota 14 – Actius no corrents en venda i passius associats amb actius no corrents en venda

El desglossament d'aquests epígrafs dels balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Actiu	3.165.293	2.873.974
Actiu material d'ús propi	97.351	134.559
Actiu material adjudicat	3.047.535	2.738.270
Instruments de capital	19.452	-
Altres actius cedits en arrendament operatiu	955	1.145
Correccions de valor per deteriorament	(622.907)	(624.039)
Total d'actius no corrents en venda	2.542.386	2.249.935
Passiu	-	-
Total de passius associats amb actius no corrents en venda	-	-

En actiu material adjudicat es registren els actius que han estat rebuts pels prestataris o altres deutors del banc, per a la satisfacció, total o parcial, d'actius financers que representen drets de cobrament davant d'aquells.

La totalitat de l'actiu material d'ús propi correspon a residencial (oficines).

En relació amb els actius procedents d'adjudicacions, un 91,42% del saldo correspon a actius residencials, un 6,82% a actius industrials i un 1,76% a agrícola.

El termini mitjà en què els actius romanen en la categoria d'actius no corrents en venda - actius adjudicats és de 29,5 mesos en l'exercici de 2015 (30 mesos el 2014). Vegeu en la nota 4 les polítiques per alienar o disposar per una altra via aquests actius.

El percentatge d'actius adjudicats venuts amb finançament al comprador per part del banc el 2015 ha estat d'un 34,73% (el 2014 va ser d'un 42,7%).

El moviment d'actius no corrents en venda durant els exercicis de 2015 i de 2014 ha estat el següent:

En milers d'euros

		Actius no corrents en venda
Cost:		
Saldos el 31 de desembre de 2013	Nota	2.820.482
Altes		1.215.603
Baixes		(749.876)
Altres traspassos	16	(141.740)
Traspassos d'insolvències (*)		(270.495)
Saldos el 31 de desembre de 2014		2.873.974
Altes		1.373.440
Baixes		(722.570)
Altres traspassos	16	(113.611)
Traspassos d'insolvències (*)		(245.940)
Saldos el 31 de desembre de 2015		3.165.293
Correccions de valor per deteriorament:		
Saldos el 31 de desembre de 2013		550.134
Dotació neta amb impacte en resultats	42	264.260
Utilitzacions		(153.372)
Altres traspassos	16	(36.983)
Saldos el 31 de desembre de 2014		624.039
Dotació amb impacte en resultats	42	261.552
Reversió amb impacte en resultats	42	(160.291)
Utilitzacions		(61.653)
Altres traspassos	16	(40.740)
Saldos el 31 de desembre de 2015		622.907
Saldos nets el 31 de desembre de 2014		2.249.935
Saldos nets el 31 de desembre de 2015		2.542.386

(*) Fons procedent de correccions de valor constituïdes per la cobertura del risc de crèdit.

Nota 15 – Participacions

El moviment d'aquest epígraf el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros	
Saldo el 31 de desembre de 2013	640.842
Addicions/retirades en el perímetre (*)	(1.255)
Per resultats de l'exercici	101
Per adquisició o ampliació de capital	75.795
Per venda o dissolució	(125.995)
Per dividends	(69.062)
Per traspàs	52.486
Per deterioraments, ajustos de valoració, diferències de conversió i altres (**)	(59.685)
Saldo el 31 de desembre de 2014	513.227
Addicions/retirades en el perímetre (*)	-
Per resultats de l'exercici	48.795
Per adquisició o ampliació de capital	116.469
Per venda o dissolució	(273.253)
Per dividends	(35.070)
Per traspàs	-
Per deterioraments, ajustos de valoració, diferències de conversió i altres (**)	(29.172)
Saldo el 31 de desembre de 2015	340.996

(*) Vegeu la nota 2.

(**) Inclou 25.694 milers d'euros (36.821 milers d'euros el 2014) de resultats per deteriorament de participacions (vegeu la nota 39).

Les principals altes i baixes de l'exercici de 2014 i de 2015 de societats participades s'indiquen en l'annex I.

L'abril de 2015 el Banc Sabadell va acudir a l'ampliació de capital realitzada per Metrovacesa, en què va aportar 112 milions d'euros i va comptabilitzar un deteriorament de 59,2 milions d'euros (vegeu la nota 39). El setembre de 2015 es va vendre la totalitat de la participació mantinguda en aquesta societat (el valor net comptable donat de baixa van ser 270.027 milers d'euros).

El fons de comerç de les participacions el 31 de desembre de 2015 puja a 14.473 milers d'euros (17.244 el 2014).

El 31 de desembre de 2015 no hi havia cap acord de suport ni cap altre tipus de compromís contractual significatiu del banc ni de les entitats dependents a les entitats associades.

La conciliació entre la inversió del grup en societats participades i el saldo de l'epígraf participacions:

En milers d'euros		
	2015	2014
Inversió del grup en participades (Annex I)	370.706	763.473
Aportacions per resultats acumulats	199.821	119.844
Ajustos de valor (deterioraments i diferències de canvi)	(229.531)	(370.090)
Total	340.996	513.227

El 31 de desembre de 2015 i de 2014 l'import agregat comptable de les participacions en entitats associades considerades individualment no significatives és de 144.986 i 360.945 milers d'euros, respectivament.

A continuació, es presenten les dades financeres més rellevants de BanSabadell Vida, el 31 de desembre de 2015 i de 2014:

En milers d'euros

	BanSabadell Vida (*)	
	2015	2014
Total actiu	6.500.714	5.958.746
<i>Del qual: inversions financeres</i>	<i>6.314.678</i>	<i>5.767.607</i>
Total passiu	6.122.844	5.605.302
<i>Del qual: provisions tècniques</i>	<i>5.765.573</i>	<i>5.271.816</i>
Resultat del compte tècnic de vida	96.528	95.424
<i>Del qual: primes imputades a l'exercici</i>	<i>2.829.184</i>	<i>1.278.336</i>
<i>Del qual: sinistralitat de l'exercici</i>	<i>(2.768.577)</i>	<i>(1.345.198)</i>
<i>Del qual: rendiment financer tècnic</i>	<i>108.566</i>	<i>210.801</i>

(*) Dades extretes dels registres comptables de BanSabadell Vida sense tenir en compte ajustos de consolidació ni el percentatge de participació del grup.

Nota 16 – Actiu material

El desglossament d'aquest epígraf dels balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros

	2015				2014			
	Cost	Amortització	Deteriorament	Valor net	Cost	Amortització	Deteriorament	Valor net
Immobilitzat material	3.223.624	(1.351.880)	(25.123)	1.846.621	2.799.090	(1.163.189)	(22.614)	1.613.287
D'ús propi:	3.034.705	(1.300.962)	(24.220)	1.709.523	2.687.355	(1.131.824)	(22.614)	1.532.917
Equips informàtics i les seves instal·lacions	490.400	(352.834)	-	137.566	467.597	(328.021)	-	139.576
Mobiliari, vehicles i resta d'instal·lacions	1.275.207	(683.205)	(1.631)	590.371	1.091.149	(605.390)	(1.128)	484.631
Edificis	1.215.047	(256.076)	(22.589)	936.382	1.099.242	(196.817)	(21.454)	880.971
Obres en curs	16.060	-	-	16.060	76	-	-	76
Altres	37.991	(8.847)	-	29.144	29.291	(1.596)	(32)	27.663
Cedits en arrendament operatiu	188.919	(50.918)	(903)	137.098	111.735	(31.365)	-	80.370
Inversions immobiliàries	2.940.088	(149.513)	(448.670)	2.341.905	2.838.267	(114.576)	(354.112)	2.369.579
Edificis	2.918.157	(147.503)	(442.003)	2.328.651	2.805.037	(112.915)	(342.008)	2.350.114
Finques rústiques, parcel·les i solars	21.931	(2.010)	(6.667)	13.254	33.230	(1.661)	(12.104)	19.465
Total	6.163.712	(1.501.393)	(473.793)	4.188.526	5.637.357	(1.277.765)	(376.726)	3.982.866

El moviment durant els exercicis de 2015 i de 2014 del saldo de l'epígraf d'actiu material és el següent:

		Immobles	Mobiliari i instal·lacions	Inversions immobiliàries	Actius ced. arrend. operat.	Total
Cost:						
Saldos el 31 de desembre de 2013	Nota	1.183.635	2.022.231	2.665.925	108.451	5.980.242
Addicions/retirades en el perímetre	2	-	-	-	-	-
Altes		45.987	106.345	397.519	37.638	587.489
Baixes		(101.013)	(569.830)	(481.400)	(34.354)	(1.186.597)
Altres traspassos		-	-	268.435	-	268.435
Traspassos d'insolvències (*)		-	-	(12.212)	-	(12.212)
Saldos el 31 de desembre de 2014		1.128.609	1.558.746	2.838.267	111.735	5.637.357
Addicions/retirades en el perímetre	2	17.600	4.635	-	-	22.235
Incorporació per TSB	2	234.460	104.709	-	28.204	367.373
Altes		34.100	191.203	323.511	78.049	626.863
Baixes		(145.300)	(93.651)	(382.838)	(28.577)	(650.366)
Altres traspassos		6.902	3.495	174.092	-	184.489
Traspassos d'insolvències (*)		-	-	(12.944)	-	(12.944)
Tipus de canvi		(7.273)	(3.530)	-	(492)	(11.295)
Saldos el 31 de desembre de 2015		1.269.098	1.765.607	2.940.088	188.919	6.163.712
Amortització acumulada:						
Saldos el 31 de desembre de 2013		186.007	1.304.589	75.407	37.743	1.603.746
Altes		15.998	107.382	47.916	15.361	186.657
Baixes		(3.592)	(478.560)	(8.628)	(21.739)	(512.519)
Altres traspassos		-	-	(119)	-	(119)
Saldos el 31 de desembre de 2014		198.413	933.411	114.576	31.365	1.277.765
Addicions/retirades en el perímetre	2	-	3.728	-	-	3.728
Incorporació per TSB	2	76.115	60.450	-	19.045	155.610
Altes		19.715	104.467	54.801	17.979	196.962
Baixes		(26.266)	(66.680)	(17.616)	(17.280)	(127.842)
Altres traspassos		(533)	2.776	(2.248)	-	(5)
Tipus de canvi		(2.521)	(2.113)	-	(191)	(4.825)
Saldos el 31 de desembre de 2015		264.923	1.036.039	149.513	50.918	1.501.393
Pèrdues per deteriorament:						
Saldos el 31 de desembre de 2013		120.211	8.440	312.523	-	441.174
Dotació neta amb impacte en resultats		(14.593)	3.175	99.579	-	88.161
Utilitzacions		(84.132)	(10.487)	(136.931)	-	(231.550)
Altres traspassos		-	-	78.941	-	78.941
Saldos el 31 de desembre de 2014		21.486	1.128	354.112	-	376.726
Addicions/retirades en el perímetre	2	10.244	-	-	-	10.244
Dotació amb impacte en resultats	39	3.646	-	263.328	903	267.877
Reversió amb impacte en resultats	39	(1.438)	(100)	(107.713)	-	(109.251)
Utilitzacions		(10.746)	-	(106.846)	-	(117.592)
Altres traspassos		(603)	603	45.789	-	45.789
Saldos el 31 de desembre de 2015		22.589	1.631	448.670	903	473.793
Saldos nets el 31 de desembre de 2014		908.710	624.207	2.369.579	80.370	3.982.866
Saldos nets el 31 de desembre de 2015		981.586	727.937	2.341.905	137.098	4.188.526

(*) Fons procedent de correccions de valor constituïdes per la cobertura del risc de crèdit.

El detall de l'origen del cost amortitzat dels traspassos amb destinació a l'epígraf d'actiu material durant l'exercici de 2015 és el següent:

En milers d'euros			
	Nota	2015	2014
Existències	18	65.835	84.854
Actius no corrents en venda	14	72.871	104.757
Insolvències		(12.944)	(12.212)
Total		125.762	177.399

El valor brut dels elements de l'actiu material d'ús propi que estaven en ús i totalment amortitzats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 puja a 379.757 milers d'euros i 361.201 milers d'euros, respectivament.

El valor comptable net dels actius materials corresponents a negocis a l'estranger puja a 279.021 milers d'euros el 31 de desembre de 2015 (53.580 milers d'euros el 31 de desembre de 2014).

El grup ha formalitzat operacions de venda d'immobles i en el mateix acte va formalitzar amb els compradors un contracte d'arrendament operatiu (manteniment, assegurances i tributs a càrrec del banc) sobre aquests. Les característiques principals dels contractes més significatius vigents al tancament de l'exercici de 2015 es detallen tot seguit:

Contractes arrendament operatiu	31/12/2015			
	Nombre d'immobles venuts	Nombre de contractes amb opció de compra	Nombre de contractes sense opció de compra	Termini d'obligat compliment
Exercici 2010	379	379	-	10 anys
Exercici 2012	4	4	-	15 anys
Exercici 2012 (integració Banco CAM)	20	20	-	10 a 12 anys

Per al lot de 379 immobles de què es va formalitzar la venda l'abril de 2010 i al mateix temps la formalització de contracte d'arrendament operatiu, les rendes per al termini d'obligat compliment, fixades inicialment en 37,5 milers d'euros cada mes, s'actualitza anualment amb l'IPC i amb un mínim del 2,75% anual fins a l'abril de 2018. Per a la resta d'immobles, les rendes s'actualitzen anualment amb l'IPC.

En relació amb aquest conjunt de contractes d'arrendament operatiu:

- Les despeses d'arrendament de tots els contractes vigents durant els exercicis de 2015 i de 2014 han pujat a 49.131 i 49.272 milers d'euros respectivament, i s'han reconegut en la partida d'altres despeses generals d'administració d'immobles, instal·lacions i material, en l'epígraf de "Despeses d'administració" (vegeu la nota 37).
- El valor present dels pagaments futurs mínims en què incorrerà el banc durant el període d'obligat compliment (atès que es considera que no s'exerciran pròrrogues ni opcions de compra existents) puja el 31 de desembre de 2015 a 50.983 milers d'euros en el termini d'un any (50.196 milers d'euros el 2014), 168.370 milers d'euros entre un i cinc anys (173.645 milers d'euros el 2014) i 253.034 milers d'euros a més de cinc anys (262.427 milers d'euros el 2014).

En referència a la partida d'actiu material cedit en règim d'arrendament operatiu, la majoria d'operacions formalitzades sobre arrendaments operatius es fan a través de la societat BanSabadell Renting, S.A. i es refereixen a vehicles.

Pel que fa a la partida d'inversions immobiliàries, els ingressos derivats de les rendes provinents de les propietats d'inversió i les despeses directes relacionades tant amb les propietats d'inversió que van generar rendes durant l'exercici com les que no van generar rendes no són significatius en el context dels comptes anuals consolidats.

En compliment de les obligacions comptables que estableix l'article 93.1, apartats a) i c), del text refós de la Llei de l'impost sobre societats, pel que fa a les fusions efectuades fins ara entre Banco de Sabadell, S.A. i Solbank S.B.D., S.A., Banco Herrero, S.A., Banco de Asturias, S.A., BanSabadell Leasing E.F.C., S.A., Solbank Leasing E.F.C., S.A., BanAsturias Leasing E.F.C., S.A., Banco Atlántico, S.A., Banco Urquijo, S.A., Europea de

Inversions y Rentas, S.L., Banco CAM, S.A., Banco Guipuzcoano, S.A., BS Profesional, Axel Group, Sabadell Solbank S.A.U. (anteriorment Lloyds Bank) i Banco Gallego, S.A. es disposa d'un detall que indica l'exercici en què les entitats transmissives van adquirir els béns transmesos susceptibles d'amortització, així com d'un detall de la relació de béns adquirits que s'han incorporat als llibres de comptabilitat de Banco de Sabadell, S.A. per un valor diferent d'aquell pel qual figuraven en els de les entitats transmissives amb anterioritat a la fusió, indicant ambdós valors així com els fons d'amortització i correccions valoratives per deteriorament constituïdes en els llibres de comptabilitat de l'entitat adquirent i de les transmissives.

Nota 17 - Actiu intangible

El desglossament d'aquest epígraf el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros	2015	2014
Fons de comerç:	1.092.777	1.084.146
Banco Urquijo Sabadell Banca Privada, S.A.	473.837	473.837
Grup Banco Guipuzcoano	285.345	285.345
Sabadell United Bank, N.A.	70.645	62.697
Procedent de l'adquisició d'actius del banc BMN-Penedès	245.364	245.364
Resta	17.586	16.903
Un altre actiu intangible:	987.793	507.150
Amb vida útil definida:	987.793	507.150
Relacions contractuals amb clients i marca (Banco Urquijo)	7.106	9.860
Relacions contractuals amb clients (Banco Guipuzcoano)	26.960	32.448
Negoci Banca Privada Miami	25.783	26.127
Relacions contractuals amb clients (Sabadell United Bank)	15.795	17.559
Relacions contractuals i marca amb clients (TSB) (*)	388.978	-
Aplicacions informàtiques	508.397	405.417
Altres despeses amortitzables	14.774	15.739
Total	2.080.570	1.591.296

(*) Vegeu la nota 2.

Fons de comerç

Tal com s'estableix en el marc normatiu de referència, Banc Sabadell ha portat a terme una anàlisi per avaluar l'existència de potencial deteriorament dels fons de comerç.

La metodologia de valoració utilitzada en l'anàlisi ha estat la del descompte de beneficis nets distribuïbles futurs associats a l'activitat desenvolupada pel banc per a un període de projecció de cinc anys (fins al 2020). Es considera que el 2020, el banc haurà aconseguit una generació de resultats recurrent, per la qual cosa prenent com a referència aquest any, es calcula el valor terminal, utilitzant una taxa nul·la de creixement a perpetuïtat, i mostra així una anàlisi més conservadora.

L'entorn de baixos tipus d'interès ha afectat les taxes de descompte que utilitza el banc en les seves valoracions. Concretament, la taxa de descompte aplicada als negocis a Espanya s'ha reduït en -50 pb fins al 9,5% respecte del 10% utilitzat en exercicis anteriors. Tanmateix, la reducció d'aquesta taxa és inferior a la caiguda experimentada pel bo espanyol a deu anys a causa del fet que la beta de Banc Sabadell ha augmentat respecte a l'exercici anterior, ja que, per motius prudencials i de manera excepcional, s'ha utilitzat com a tipus d'interès lliure de risc el bo espanyol a trenta anys. Si no s'hagués canviat la referència del bo espanyol,

la taxa de descompte estaria prop del 8% i el canvi seria molt més prudent en aquesta hipòtesi, atès l'entorn actual de tipus.

Les variables clau sobre les quals es construeixen les projeccions financeres són l'evolució del marge d'intermediació (condicionat pels volums de negoci esperats i els tipus d'interès) i l'evolució de la resta de partides del compte de resultats i els nivells de solvència.

Els valors recuperables, tant en l'àmbit global com el de les diferents UGE, són superiors als seus valors comptables respectius, per la qual cosa no s'ha produït cap deteriorament.

Així mateix, s'ha fet una anàlisi de sensibilitat, en què s'estressen algunes de les variables clau de la valoració resultant de la mateixa manera que no hi ha cap indicatiu de deteriorament. Les variables sobre les quals s'ha dut a terme aquesta anàlisi inclouen el cost de capital, el capital mínim exigit, els ingressos, el creixement dels costos i el *cost of risk* recurrent.

Les hipòtesis macroeconòmiques utilitzades en l'avaluació del deteriorament dels fons de comerç són les següents:

La fase d'expansió de l'activitat a Espanya es prolongarà al llarg de 2016, encara que amb taxes de creixement més reduïdes que el 2015. L'economia tornarà a destacar en positiu dins el conjunt de la zona euro i es continuarà creant ocupació neta, la qual cosa estarà afavorida per la capacitat infrautilitzada al mercat laboral i per la contenció dels costos laborals.

El menor creixement previst per a l'economia està relacionat amb la debilitat de les economies emergents, especialment del Brasil. En aquest sentit, l'economia espanyola és, entre les principals economies de la zona euro, la més exposada a Llatinoamèrica. També contribuirà a la menor dinàmica de creixement la minoració de l'impacte positiu d'alguns dels factors que han donat suport a l'activitat recentment, com la política fiscal o unes condicions de finançament més laxes. En tot cas, la demanda domèstica continuarà sent la principal font de creixement econòmic, i això estarà afavorit per una situació financera millor dels agents privats. El risc principal en l'àmbit domèstic serà el polític, en un escenari de governabilitat més difícil.

Pel que fa a la inflació, aquesta es mantindrà en nivells molt reduïts, encara afectada pel component energètic. A més a més, continuarà per sota de la mitjana de la zona euro, a causa d'un excés més elevat de capacitat productiva a Espanya.

Valoració de l'existència d'indicis de deteriorament sobre els fons de comerç més significatius:

Banco Urquijo

El fons de comerç de Banco Urquijo està assignat a les unitats generadores d'efectiu (UGE), que s'esperava que fossin les beneficiàries de les sinèrgies identificades. Les UGEs i el pes de cadascuna sobre el total del fons de comerç són: UGE Banca Privada (12,7%), UGE Banca Comercial (21,2%), UGE Banca Corporativa (1,9%) i UGE Restat (2,3%). En el cas de les sinèrgies que no es van poder assignar a una UGE concreta per limitacions en la informació històrica disponible de l'entitat adquirida, aquestes es van assignar al conjunt d'UGE (61,9%).

Banco Guipuzcoano

El Fons de Comerç de Banco Guipuzcoano assignat a la UGE de Banca Comercial correspon a la capacitat de generació de beneficis futurs dels actius i passius adquirits i al valor de les potencials sinèrgies d'ingressos i costos identificats i els costos associats a la transacció.

Sabadell United Bank

En la valoració del fons de comerç de Sabadell United Bank, la metodologia de valoració utilitzada ha estat la del descompte de beneficis nets distribuïbles futurs associats a l'activitat exercida pel banc per a un període de projecció de quatre anys (fins al 2019) més el càlcul del seu valor terminal utilitzant una taxa nul·la de creixement a perpetuïtat. La taxa de descompte utilitzada s'ha situat en el 13,20%. El test de deteriorament del fons de comerç relacionat ha estat validat per un expert independent.

BMN-Penedès

En relació amb el fons de comerç generat en la combinació de negocis corresponent a l'adquisició dels actius procedents de BMN-Penedès, aquest va ser assignat a la UGE Banca Comercial. Al tancament de 2015, el banc ha valorat si hi ha indicis de deteriorament del fons de comerç de BMN-Penedès, i ha procedit a l'estimació de l'import recuperable.

Al tancament de 2015, sobre els fons de comerç relacionats anteriorment, el banc ha valorat si hi ha indicis de deteriorament procedint a l'estimació de l'import recuperable, i, d'acord amb el resultat de les valoracions, no s'han produït pèrdues de valor d'aquests fons de comerç.

D'acord amb les especificacions del text refós de la Llei de l'impost de societats, aquests fons de comerç generats no són fiscalment deduïbles.

Un altre actiu intangible

Banco Urquijo

En un altre actiu intangible, els intangibles associats a la compra de Banco Urquijo recullen bàsicament el valor dels drets contractuals sorgits de les relacions amb els clients procedents de Banco Urquijo per als diferents productes (SICAV, fons d'inversió i de pensions, targetes, inversió creditícia a curt termini, intermediació i custòdia de valors) i dels dipòsits i el valor de la marca Banco Urquijo.

Aquests intangibles tenen una vida útil definida de dotze anys per als clients corresponents a Banca Privada, set anys per als clients corresponents a Banca Comercial i cinc anys per a la resta, i s'amortitzen linealment en funció d'aquesta vida, de manera similar a la manera com es realitza en l'actiu material.

Negoci Banca Privada Miami

Els intangibles associats a l'adquisició el 2008 del negoci de Banca Privada de Miami recullen el valor dels drets contractuals sorgits de les relacions amb els clients procedents d'aquest negoci, bàsicament de la inversió creditícia a curt termini, i dels dipòsits. L'amortització d'aquests actius s'efectua a un termini de quinze anys des de la seva creació.

Negoci Caja de Ahorros del Mediterráneo Miami Agency

Els intangibles associats a l'adquisició el 2012 del negoci de l'agència de Miami de la Caja de Ahorros del Mediterráneo recullen el valor dels drets contractuals sorgits de les relacions amb els clients procedents d'aquest negoci, bàsicament dels dipòsits. L'amortització d'aquests actius s'efectua a un termini de deu anys des de la seva creació.

Negoci Banca Privada de Lloyds Bank a Miami

Els intangibles associats a l'adquisició el 2013 del negoci de Banca Privada de Lloyds Bank a Miami recullen el valor dels drets contractuals sorgits de les relacions amb els clients procedents d'aquest negoci, bàsicament dels dipòsits i relacions contractuals amb determinats clients. L'amortització d'aquests actius s'efectua a un termini de deu anys des de la seva creació.

Banco Guipuzcoano

Els actius intangibles associats a l'adquisició de Banco Guipuzcoano recullen fonamentalment el valor dels drets contractuals sorgits de les relacions amb els clients procedents de Banco Guipuzcoano per a dipòsits a la vista (*core deposits*) i fons d'inversió. La valoració dels *core deposits* s'ha fet per l'enfocament dels ingressos mitjançant el mètode d'estalvi de costos. El valor raonable s'ha determinat, principalment, estimant

el valor actual net dels fluxos de caixa generats pel menor cost que suposen els *core deposits* respecte al finançament alternatiu. Per la seva banda, la valoració de la gestió de fons d'inversió s'ha realitzat per l'enfocament dels ingressos mitjançant el mètode de l'excés de beneficis. El valor raonable s'ha determinat, principalment, estimant el valor actual net dels fluxos de caixa generats per les comissions percebudes per la comercialització de fons d'inversió. L'amortització d'aquests actius es fa en un termini de deu anys a partir de la data d'adquisició de Banco Guipuzcoano.

Sabadell United Bank

Sabadell United Bank integra diverses adquisicions que s'han fet als Estats Units (Mellon United Bank, Lydian i JGB), pels quals es van identificar uns actius intangibles per un import de 40.496 milers de dòlars, que corresponen principalment a *core deposits* i relacions contractuals amb determinats clients. Es tracta d'un intangible de vida definida, ja que es presumeix que els comptes de clients existents s'aniran cancel·lant al llarg del temps com a conseqüència de canvis de domicili, mort o canvis d'entitat.

L'amortització d'aquests actius intangibles s'efectua a un termini d'entre set i onze anys des de la seva creació, i el 31 de desembre de 2015 i de 2014 el seu valor és de 17.196 milers de dòlars americans i 21.318 milers de dòlars americans, respectivament.

TSB

Sobre la valoració dels actius intangibles associats a l'adquisició de TSB vegeu la nota 2 d'aquests comptes anuals consolidats.

Per a la valoració dels indicis de deteriorament dels altres actius intangibles es calcula el valor en ús basat en el mètode d'*income approach* (descompte de fluxos de caixa) en la modalitat d'excés de beneficis multiperíode per als procedents de les relacions contractuals amb clients i dels dipòsits i en la modalitat de l'extramarge per a la marca, i no s'ha produït pèrdua de valor d'aquests actius intangible.

El concepte d'aplicacions informàtiques recull bàsicament l'activació de despeses associades a treballs informàtics subcontractats i a la compra de llicències de programari.

El moviment del fons de comerç en els exercicis de 2015 i de 2014 ha estat el següent:

En milers d'euros			
	Fons de comerç	Deteriorament	Total
Saldo el 31 de desembre de 2013	1.074.828	(1.619)	1.073.209
Altes	7.143	-	7.143
Baixes	-	-	-
Diferències de canvi	892	-	892
Altres	1.283	1.619	2.902
Saldo el 31 de desembre de 2014	1.084.146	-	1.084.146
Altes	683	-	683
Baixes	-	-	-
Diferències de canvi	7.948	-	7.948
Altres	-	-	-
Saldo el 31 de desembre de 2015	1.092.777	-	1.092.777

El moviment de l'altre actiu intangible en els exercicis de 2015 i de 2014 ha estat el següent:

En milers d'euros					
	Nota	Cost	Amortització	Deteriorament	Total
Saldo el 31 de desembre de 2013		1.291.857	(851.082)	(12.247)	428.528
Altes		176.376	(91.447)	-	84.929
Baixes		(80.581)	67.569	6.705	(6.307)
Altres		-	-	-	-
Saldo el 31 de desembre de 2014		1.387.652	(874.960)	(5.542)	507.150
Incorporació per TSB (*)	2	426.948	-	-	426.948
Altes		186.397	(131.900)	(1)	54.496
Baixes		(9.723)	4.024	5.490	(209)
Altres		(7.029)	6.437	-	(592)
Saldo el 31 de desembre de 2015		1.984.245	(996.399)	(53)	987.793

(*) Vegeu la nota 2.

El valor brut dels elements d'un altre actiu intangible que estaven en ús i totalment amortitzats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 puja a un import de 408.239 milers d'euros i 574.214 milers d'euros, respectivament.

Nota 18 – Resta d'actius

El desglossament de l'epígraf d'altres actius corresponent a 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Existències	3.655.548	4.021.357
Altres	943.855	250.530
Total	4.599.403	4.271.887

L'epígraf d'altres inclou, principalment, despeses pagades no meritades, la periodificació de comissions de clients així com operacions en camí pendents de liquidar.

El moviment de les existències en els exercicis de 2015 i de 2014 ha estat el següent:

En milers d'euros					
	Notes	Sòl	Edificis en construcció	Edificis acabats	Total
Saldo el 31 de desembre de 2013		2.114.809	747.002	885.166	3.746.977
Altes		579.958	112.008	842.027	1.533.993
Baixes		(247.664)	(361.437)	(239.078)	(848.179)
Deteriorament amb impacte en resultats	39	(171.811)	(84.393)	(70.376)	(326.580)
Altres traspessos	16	(67.413)	(7.876)	(9.565)	(84.854)
Altres		-	-	-	-
Saldo el 31 de desembre de 2014		2.207.879	405.304	1.408.174	4.021.357
Altes		389.468	138.919	516.064	1.044.451
Baixes		(338.388)	(130.612)	(415.802)	(884.802)
Dotació del deteriorament amb impacte en resultats	39	(131.883)	(73.428)	(254.312)	(459.623)
Reversió del deteriorament amb impacte en resultats	39	-	-	-	-
Altres traspessos	16	(42.268)	(26.650)	3.083	(65.835)
Altres		-	-	-	-
Saldo el 31 de desembre de 2015		2.084.808	313.533	1.257.207	3.655.548

El 31 de desembre de 2015, no hi ha existències adscrites a deutes amb garantia hipotecària.

Nota 19 – Dipòsits d'entitats de crèdit de passiu

El desglossament del saldo de dipòsits d'entitats de crèdit de passiu en els balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros

	2015	2014
Per epígrafs:		
Passius financers a cost amortitzat	14.724.718	16.288.193
Total	14.724.718	16.288.193
Per naturalesa:		
Comptes a termini	7.098.765	8.270.198
Cessió temporal d'actius	7.181.238	7.428.793
Altres comptes	449.105	645.434
Ajustos per valoració	(4.390)	(56.232)
Total	14.724.718	16.288.193
Per moneda:		
En euros	11.607.811	14.715.786
En moneda estrangera	3.116.907	1.572.407
Total	14.724.718	16.288.193

El tipus d'interès mitjà anual dels dipòsits d'entitats de crèdit durant els exercicis de 2015 i de 2014 ha estat del 0,80% i de l'1,47%, respectivament (0,80% el 2015 sense considerar TSB).

Nota 20 – Dipòsits de la clientela

El desglossament del saldo de dipòsits de la clientela en els balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Per epígrafs:		
Passius financers a cost amortitzat	132.876.312	98.208.370
Total	132.876.312	98.208.370
Per naturalesa:		
Dipòsits a la vista	84.536.132	43.274.963
Comptes corrents	49.828.204	30.400.408
Comptes d'estalvi	33.622.239	12.152.099
Resta	1.085.689	722.456
Dipòsits a termini	46.376.324	53.395.928
Termini fix	39.561.714	45.991.588
Cèdules i bons emesos no negociables	3.427.124	4.754.882
Dipòsits híbrids	3.246.439	2.511.337
Resta	141.047	138.121
Dipòsits disponibles amb preavis	-	-
Pactes de recompra	1.950.585	1.291.799
Ajustos per valoració	13.271	245.680
Total	132.876.312	98.208.370
Per sectors:		
Administracions públiques	5.547.511	2.804.065
Residents	81.663.154	86.449.217
No residents	45.652.376	8.709.408
Ajustos per valoració	13.271	245.680
Total	132.876.312	98.208.370
Per moneda:		
En euros	89.354.105	91.364.670
En moneda estrangera	43.522.207	6.843.700
Total	132.876.312	98.208.370

El tipus d'interès mitjà anual dels dipòsits de la clientela durant els exercicis de 2015 i de 2014 ha estat del 0,67% i de l'1,19%, respectivament (0,67% el 2015 sense considerar TSB).

Nota 21 – Dèbits representats per valors negociables

A continuació, es presenta informació sobre el total d'emissions, recompres o reemborsaments de valors representatius de deute realitzats pel grup des del 31 de desembre de 2014 fins al 31 de desembre de 2015, així com la seva informació comparativa corresponent a l'exercici anterior.

En milers d'euros

	31/12/2015						
	Saldo viu inicial 31/12/2014	Addicions/ retirades en el perímetre (*)	Incorporació per TSB (*)	(+) Emissions	(-) Recompres o reemborsaments	(+/-) Ajustos per tipus de canvi i altres	Saldo viu final 31/12/2015
Valors representatius de deute emesos en un estat membre de la UE, que han requerit el registre d'un fullet informatiu	20.032.274	-	-	14.197.655	(11.309.215)	2.526	22.923.240
Valors representatius de deute emesos en un estat membre de la UE, que no han requerit el registre d'un fullet informatiu	164.055	-	14.077	3.759.285	(461.684)	7.644	3.483.377
Altres valors representatius de deute emesos fora d'un estat membre de la UE	-	-	-	-	-	-	-
Total	20.196.329	-	14.077	17.956.940	(11.770.899)	10.170	26.406.617

(*) Vegeu la nota 2.

En milers d'euros

	31/12/2014						
	Saldo viu inicial 31/12/2013	Addicions/ retirades en el perímetre (*)		(+) Emissions	(-) Recompres o reemborsaments	(+/-) Ajustos per tipus de canvi i altres	Saldo viu final 31/12/2014
Valors representatius de deute emesos en un estat membre de la UE, que han requerit el registre d'un fullet informatiu	21.096.546	-		6.628.200	(7.722.800)	30.328	20.032.274
Valors representatius de deute emesos en un estat membre de la UE, que no han requerit el registre d'un fullet informatiu	70.369	-		183.506	(90.945)	1.125	164.055
Altres valors representatius de deute emesos fora d'un estat membre de la UE	-	-		-	-	-	-
Total	21.166.915	-		6.811.706	(7.813.745)	31.453	20.196.329

(*) Vegeu la nota 2.

El desglossament del saldo de dèbits representats per valors negociables emesos pel grup per tipus d'emissió en els balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Bons/Obligacions simples	5.729.404	3.428.046
Obligacions simples	4.403.806	2.170.855
Bons estructurats	266.548	198.141
Bons simples aval estat	1.059.050	1.059.050
Pagarés	3.937.214	2.909.852
Cèdules hipotecàries	9.999.800	10.080.400
Cèdules territorials	-	-
Fons de titulització	6.601.999	3.621.063
Ajustos per valoració i altres	138.200	156.968
Total	26.406.617	20.196.329

A l'annex V es presenta el detall de les emissions vives al tancament de l'exercici de 2015 i de 2014.

Nota 22 – Passius subordinats

El desglossament del saldo dels passius subordinats emesos pel grup en els balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	Imports	
	31/12/2015	31/12/2014
Total obligacions subordinades	1.438.212	911.553
Total participacions preferents	18.400	88.817
Ajustos per valoració i altres	16.167	11.992
Total	1.472.779	1.012.362

A l'annex V es presenta el detall dels passius subordinats emesos vius al tancament de l'exercici de 2015 i de 2014.

La Comissió Executiva de Banco de Sabadell, S.A., a l'empara de les facultats conferides per acord del Consell d'Administració celebrat el dia 18 de desembre de 2014, i els òrgans competents de Sabadell International Equity Ltd., Guipuzcoano Capital S.A.U. i CAM Capital S.A.U., van acordar respectivament el 22 de desembre de 2014, i amb prèvia autorització del Banc d'Espanya, amortitzar el saldo nominal viu de les següents emissions de participacions preferents i obligacions subordinades:

En milions d'euros			
Denominació	Emissor	Data d'amortització	Saldo nominal viu
Participacions preferents sèrie I/2009	Banco de Sabadell, S.A.	24/02/2015	10,84
Emissió de deute subordinat especial	Banco de Sabadell, S.A. (emissor original CAM)	24/02/2015	6,13
Obligacions subordinades emissió novembre 1988	Banco de Sabadell, S.A. (emissor original Caja de Ahorros de Torrent)	24/02/2015	0,1
Obligacions subordinades primera emissió setembre 1988	Banco de Sabadell, S.A. (emissor original CAM)	24/02/2015	0,62
Participacions preferents sèrie A	Sabadell International Equity LTD.	24/02/2015	18,79
Participacions preferents sèrie I	Guipuzcoano Capital, S.A.U.	24/02/2015	1,16
Participacions preferents sèrie III	Guipuzcoano Capital, S.A.U.	19/02/2015	17,73
Participacions preferents sèrie A	CAM Capital, S.A.U.	24/02/2015	6,07
Participacions preferents sèrie B	CAM Capital, S.A.U.	24/02/2015	3,45
Participacions preferents sèrie C	CAM Capital, S.A.U.	24/02/2015	20,4

L'amortització de les emissions es va fer mitjançant l'abonament en efectiu, en la data d'amortització corresponent, del 100% de l'import nominal i, si escau, la remuneració meritada i no pagada; tot això en exercici de la facultat d'amortització de l'emissor prevista en els termes i les condicions dels fulls informatius de les emissions aprovats i inscrits en el registre oficial corresponent de la Comissió Nacional del Mercat de Valors. La totalitat de les amortitzacions es va dur a terme el febrer de 2015.

El Consell d'Administració de Banco de Sabadell, S.A. va acordar en la reunió celebrada el 30 de setembre de 2013 la participació del banc en l'acció de gestió de deute subordinat i participacions preferents de Banco Gallego, S.A. en el marc del pla de resolució de NCG Banco Gallego. L'acció de gestió d'instruments híbrids de Banco Gallego va consistir en l'aplicació d'una retallada forçosa en la seva valoració. Aquesta retallada es va materialitzar:

- per al deute subordinat, mitjançant la modificació obligatòria de determinades característiques d'aquests instruments i reconfiguració com a valors de renda fixa sènior de Banco Gallego;
- per a les participacions preferents, mitjançant la recompra obligatòria en efectiu per Banco Gallego, en què el preu de recompra va recollir aquesta retallada en la valoració de l'instrument corresponent i el titular d'aquests valors va estar obligat a reinvertir el preu de recompra a la subscripció de valors de renda fixa sènior de Banco Gallego.

Mitjançant la seva participació en la gestió d'híbrids, Banc Sabadell va oferir als destinataris de l'oferta la possibilitat alternativa de subscriure noves obligacions subordinades necessàriament convertibles de Banc Sabadell de la sèrie III/2013 (les obligacions III/2013) o sèrie IV/2013 (les obligacions IV/2013), segons el tipus de valor de Banco Gallego de què eren titulars.

Una vegada conclòs el període durant el qual els titulars d'instruments híbrids podien optar per subscriure obligacions III/2013 i obligacions IV/2013 de Banc Sabadell, es van rebre sol·licituds de subscripció de 50.954.400 obligacions III/2013 i 70.720.450 obligacions IV/2013. Els imports nominals que es van emetre i el saldo viu nominal de les obligacions subordinades necessàriament convertibles són els següents:

En milers d'euros			
Obligacions necessàriament convertibles	Saldo nominal inicial	Saldo viu nominal	
		31/12/2015	31/12/2014
Obligacions III/2013	50.954	42.238	44.256
Obligacions IV/2013	70.720	35.360	53.040

La data de venciment de les obligacions III/2013 serà el 28 d'octubre de 2016. Per la seva banda, les obligacions IV/2013 tenen data de venciment el 28 d'octubre de 2017, i tenen anualment conversió necessària parcial del 25% de l'import nominal inicial. El tipus d'interès corresponent a la remuneració de les obligacions III/2013 i IV/2013 és del 5% nominal anual.

El 28 d'octubre de 2014 va tenir lloc la primera conversió voluntària en accions de l'emissió d'obligacions subordinades necessàriament convertibles III/2013. El Consell d'Administració, en la reunió celebrada el 30 d'octubre de 2014, va executar parcialment, per un import nominal de 379.425,5 euros, l'acord d'augment de capital adoptat pel Consell d'Administració en la sessió celebrada el 30 de setembre de 2013, per atendre la conversió voluntària de 6.698.074 obligacions d'aquesta emissió. L'augment de capital, que va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona el 12 de novembre de 2014, va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 3.035.404 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació en les borses de valors de Barcelona, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) el 21 de novembre de 2014.

Així mateix, el dia 28 d'octubre de 2014 va tenir lloc el supòsit de conversió necessària parcial de l'emissió d'obligacions subordinades necessàriament convertibles de Banc Sabadell sèrie IV/2013, i es va produir en conseqüència la conversió del 25% de l'import nominal inicial de les 70.720.450 obligacions IV/2013 en circulació, mitjançant una reducció del 25% del seu valor nominal inicial. Per atendre la conversió necessària

parcial de les obligacions IV/2013, el 30 d'octubre de 2014 es va executar parcialment per un import nominal de 996.982,125 euros l'acord d'augment de capital adoptat pel Consell d'Administració en la sessió celebrada el 30 de setembre de 2013. L'augment de capital va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona el 12 de novembre de 2014, i va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 7.975.857 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació en les borses de valors de Barcelona, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) el 21 de novembre de 2014.

Finalitzat el 27 d'octubre de 2015 el segon període de conversió voluntària de l'emissió d'obligacions subordinades necessàriament convertibles III/2013, la Comissió Executiva en la reunió celebrada el 5 de novembre de 2015 va acordar l'execució parcial, per un import nominal de 131.339,875 euros, de l'acord d'augment de capital adoptat pel Consell d'Administració en la sessió celebrada el 30 de setembre de 2013, per atendre la conversió voluntària de 2.018.480 obligacions d'aquesta emissió. L'augment de capital, que va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona el 19 de novembre de 2015, va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 1.050.719 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació en les borses de valors de Barcelona, Bilbao, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) el 26 de novembre de 2015.

Per la seva banda, el dia 28 d'octubre de 2015 va tenir lloc el segon supòsit de conversió necessària parcial de l'emissió d'obligacions subordinades necessàriament convertibles de Banc Sabadell sèrie IV/2013, i es va produir en conseqüència la conversió del 25% de l'import nominal inicial de les 70.720.450 obligacions IV/2013 en circulació, mitjançant una reducció del 25% del seu valor nominal inicial, cosa que equival a un total de 9.261.430 accions de Banc Sabadell per un import nominal de 1.157.678,75 euros. Per atendre la conversió necessària parcial de les obligacions IV/2013, la Comissió Executiva el 5 de novembre de 2015 va executar parcialment per un import nominal de 1.157.678,75 euros l'acord d'augment de capital adoptat pel Consell d'Administració en la sessió celebrada el 30 de setembre de 2013. L'augment de capital va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona el 19 de novembre de 2015, i va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 9.261.430 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació en les borses de valors de Barcelona, Bilbao, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) el 26 de novembre de 2015.

A continuació, es detallen les ampliacions de capital dutes a terme com a conseqüència de les conversions voluntàries i necessàries parcials realitzades durant els exercicis de 2015 i de 2014:

Emissió	Venciment data conversió	Motiu conversió	Obligacions convertides (*)	Accions emeses	Augment de capital a valor nominal (milers euros)	Data admissió a cotització
OSNC III/2013	28/10/2015	conversió voluntària	2.018.480	1.050.719	131	26/11/2015
OSNC IV/2013	28/10/2015	conversió necessària parcial	-	9.261.430	1.158	26/11/2015
Total 2015 (**)					1.289	
OSNC III/2013	28/10/2014	conversió voluntària	6.698.074	3.035.404	379	21/11/2014
OSNC IV/2013	28/10/2014	conversió necessària parcial	-	7.975.857	997	21/11/2014
Total 2014 (**)					1.376	

(*) Pel que fa a l'emissió OSNC IV/2013 es va convertir cada any respectivament el 25% de l'import nominal de les 70.720.450 obligacions mitjançant una reducció del 25% del seu valor nominal inicial.

(**) Vegeu l'estat de canvis de patrimoni net dels exercicis 2015 i 2014.

Nota 23 – Altres passius financers

El desglossament del saldo dels altres passius financers en els balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Per epígrafs:		
Passius financers a cost amortitzat	2.422.181	2.673.314
Total	2.422.181	2.673.314
Per naturalesa:		
Obligacions a pagar	409.601	619.846
Fiances rebudes	60.895	268.330
Cambres de compensació	313.492	313.046
Comptes de recaptació	883.596	201.799
Altres passius financers (*)	754.597	1.270.293
Total	2.422.181	2.673.314
Per moneda:		
En euros	2.298.309	2.554.923
En moneda estrangera	123.872	118.391
Total	2.422.181	2.673.314

(*) Inclou saldos que s'han de pagar a proveïdors.

A continuació, es detalla la informació relativa al període mitjà de pagament a proveïdors requerida per la disposició addicional tercera de la Llei 15/2010, tenint en compte les modificacions introduïdes per la Llei 31/2014, de 3 de desembre, per la qual es modifica la Llei de societats de capital per a la millora del govern corporatiu:

En nombre de dies	
	2015
Període mitjà de pagament a proveïdors	27,75
Ràtio d'operacions pagades	27,74
Ràtio d'operacions pendents de pagament	39,34

Nota 24 – Passius per contractes d'assegurances

Els passius per contractes d'assegurances incorporen principalment els saldos corresponents a Mediterráneo Vida, S.A.U. de Seguros y Reaseguros.

Els principals productes oferts per les companyies d'assegurances del grup són assegurances de vida-risc per cobrir la contingència de mort, així com assegurances de vida-estalvi i assegurances d'accidents.

Dins les assegurances de vida-risc cal diferenciar les assegurances de vida lliures i les assegurances de vida ofertes als clients que tenen algun préstec hipotecari o de consum, per tal de cobrir totalment o parcialment l'import del préstec en cas que es produeixi la contingència coberta a l'assegurança.

Els productes de vida-estalvi recurrent tenen com a finalitat garantir un import en la data indicada pel client a la pòlissa, i disposar d'una prestació addicional en cas de defunció i invalidesa en determinats productes durant el període de pagament de primes.

Per als productes d'estalvi de la modalitat *unit linked* l'import que ha de percebre el client en la data establerta a la pòlissa és el fons acumulat en aquest moment, i no està garantit aquest import.

Els productes d'accidents estan dirigits a clients particulars, i el risc principal és la mort o la invalidesa absoluta i permanent per accident.

A continuació, es detallen els saldos el 31 de desembre de 2015 i de 2014 referents als passius per contractes d'assegurances:

En milers d'euros		
	2015	2014
Primes no consumides i riscos en curs	1.785	2.281
Assegurances no vida:		
Prestacions	147	259
Assegurances de vida:		
Provisions matemàtiques	1.873.147	1.923.161
Prestacions	23.034	21.427
Participacions en beneficis i extorns	5.536	6.274
Assegurances de vida quan el risc de la inversió l'assumeixen els prenedors	81.704	164.784
Ajustos tàcits per asimetries comptables	232.942	271.385
Total	2.218.295	2.389.571

Els resultats generats per les companyies d'assegurances del grup per tipologia de producte comercialitzat són els següents:

En milers d'euros		
	2015	2014
Assegurances de vida	23.082	22.576
Vida-risc	1.387	2.278
Vida-estalvi	21.777	20.214
<i>Unit linked</i>	(82)	84
Assegurances d'accidents	529	380
Compte no tècnic	2.129	12.871
Total	25.740	35.827

Atès el volum que representen les entitats asseguradores dins dels paràmetres del grup, així com l'elevada concentració del desenvolupament del negoci en producte de vida-estalvi, la sensibilitat al risc d'assegurança i les concentracions de risc assegurador no són significatives per al grup. En aquest sentit, per als rams de mort i invalidesa, un increment de sinistralitat del 25% suposaria un impacte en resultats de 2 milions d'euros.

En relació amb els objectius, polítiques i processos per a la gestió de riscos associats al negoci assegurador:

- El grup analitza cada mes la correcta adequació de fluxos d'actius i passius dels diferents productes de vida individual i col·lectius, així com el compliment dels requisits pel que fa als límits establerts per la legislació en vigor i per les polítiques internes de gestió en relació amb la qualitat, tipologia i volum de les inversions financeres.
- La majoria de les inversions de les entitats asseguradores del grup correspon a valors representatius de deute, amb un ràting mitjà ponderat de BBB+, el nivell del qual s'espera mantenir en el futur d'acord amb la política de qualitat creditícia màxima establerta internament. Pel que fa a la liquiditat, un 91,24% del total de les inversions està posicionat en actius líquids, ja que aquest import es considera suficient per a la cobertura dels compromisos de pagaments a curt termini.
- En relació amb el risc de mercat, les entitats asseguradores del grup controlen mensualment l'evolució dels valors de mercat dels seus actius financers així com de les plusvàlues/minusvàlues latents de les inversions gestionades.
- El grup utilitza entitats reasseguradores per a la cessió de riscos que excedeixen els establerts per les polítiques internes del grup.

Nota 25 – Provisions, actius i passius contingents

El desglossament d'aquest epígraf dels balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		2015	2014
Fons per a pensions i obligacions similars		115.018	122.441
Provisions per a riscos i compromisos contingents		113.679	131.861
Altres provisions		117.528	140.913
Total		346.225	395.215

Els moviments que hi ha hagut durant els exercicis de 2015 i de 2014 en l'epígraf de provisions es mostren a continuació:

En milers d'euros		Pensions i obligacions similars	Riscos i compromisos contingents	Altres provisions	Total
Saldo el 31 de desembre de 2013		147.657	304.349	212.240	664.246
Dotacions amb càrrec a resultats:		20.760	(165.164)	(15.030)	(159.434)
Despeses de personal		5.246	-	-	5.246
Interessos i càrregues assimilades		3.732	-	-	3.732
Dotacions netes a provisions		11.782	(165.164)	(15.030)	(168.412)
Pèrdues (guanys) actuàrials		(3.476)	-	-	(3.476)
Diferències de canvi		-	2.380	10	2.390
Utilitzacions:		(59.339)	(1.771)	(46.792)	(107.902)
Aportacions del promotor		(935)	-	-	(935)
Pagaments de pensions		(35.305)	-	-	(35.305)
Altres		(23.099)	(1.771)	(46.792)	(71.662)
Altres moviments		16.839	(7.933)	(9.515)	(609)
Saldo el 31 de desembre de 2014		122.441	131.861	140.913	395.215
Addicions/retrades en el perímetre (*)		-	-	47.090	47.090
Dotacions amb càrrec a resultats:		13.041	(22.630)	(13.911)	(23.500)
Despeses de personal		4.963	-	-	4.963
Interessos i càrregues assimilades		2.059	-	-	2.059
Dotacions a provisions		6.019	(22.630)	3.130	(13.481)
Reversions de provisions		-	-	(17.041)	(17.041)
Pèrdues (guanys) actuàrials		(8.576)	-	-	(8.576)
Diferències de canvi		-	2.757	(1.440)	1.317
Utilitzacions:		(13.376)	-	(21.264)	(34.640)
Aportacions del promotor		(1.029)	-	-	(1.029)
Pagaments de pensions		(27.085)	-	-	(27.085)
Altres		14.738	-	(21.264)	(6.526)
Altres moviments		1.488	1.691	(33.860)	(30.681)
Saldo el 31 de desembre de 2015		115.018	113.679	117.528	346.225

(*) Vegeu la nota 2.

L'epígraf "Fons per a pensions i obligacions similars" comprèn l'import de les provisions constituïdes per a la cobertura de les retribucions postocupació, incloent-hi els compromisos assumits amb el personal prejubilat i obligacions similars.

L'epígraf "Provisions per a riscos contingents" inclou l'import de les provisions constituïdes per a la cobertura de riscos contingents sorgits com a conseqüència de garanties financeres o un altre tipus de contracte.

Durant el curs ordinari del negoci, el grup està exposat a contingències de caràcter fiscal, legal, reguladores, etc. Totes les que són significatives s'analitzen periòdicament, amb la col·laboració de professionals externs quan cal, per tal de determinar la probabilitat que el grup hagi de fer front a un desemborsament. En els casos en què s'estima que el desemborsament és probable, es constitueix una provisió per l'import de la millor estimació del valor actual d'aquest desemborsament i queda registrada a l'epígraf "Altres provisions". El 31 de desembre de 2015, l'epígraf inclou principalment:

- Provisions per a contingències fiscals per un import de 52 milions d'euros el 31 de desembre de 2015, que recullen, principalment, actes d'inspecció de l'administració tributària signades en disconformitat (vegeu la nota 44) i liquidacions tributàries contra les quals s'ha recorregut.
- Pèrdues operacionals en la comercialització de productes a clients de TSB per un import de 19 milions d'euros. TSB està protegit per les pèrdues ocasionades per operativa històrica mitjançant una cobertura facilitada per Lloyds Bank plc, en què es reconeix, per tant, un compte pel mateix import registrat a l'epígraf "Altres actius".
- Passius per contingències legals per un import de 13 milions d'euros.

L'import final del desemborsament, així com el calendari de pagaments, és incert com a resultat de les dificultats inherents per estimar els factors utilitzats en la determinació de l'import de la provisió.

Pensions i obligacions similars

A continuació, es mostra l'origen del passiu reconegut per pensions de prestació definida en el balanç de situació del grup:

En milers d'euros	2015	2014	2013	2012	2011
Obligacions per compromisos per pensions	858.877	1.044.326	1.036.360	950.952	765.700
Actius reconeguts en el balanç	-	-	696	-	-
Valor raonable dels actius del pla	(744.256)	(922.165)	(889.575)	(752.281)	(602.190)
Passiu net reconegut en el balanç	114.621	122.161	147.481	198.671	163.510

El rendiment del pla de pensions de Banc Sabadell ha estat del 0,33%, i el de l'EPSV ha estat negatiu en un 0,16% per a l'exercici de 2015.

Els moviments que hi ha hagut durant els exercicis de 2015 i de 2014 en les obligacions per compromisos per pensions i en el valor raonable dels actius del pla es mostren a continuació:

En milers d'euros

	Obligacions per compromisos per pensions	Valor raonable dels actius del pla
Saldo el 31 de desembre de 2013	1.036.360	889.575
Addicions/retirades en el perímetre (*)	-	-
Cost per interessos	28.423	-
Ingressos per interessos	-	24.691
Cost normal de l'exercici	5.246	-
Cost per serveis passats	11.748	-
Pagaments de prestacions	(75.038)	(39.733)
Liquidacions, reduccions i terminacions	(86.421)	(86.501)
Aportacions fetes per l'entitat	-	935
Pèrdues i guanys actuaries per canvis en les hipòtesis demogràfiques	(12.370)	-
Pèrdues i guanys actuaries per canvis en les hipòtesis financeres	137.975	-
Pèrdues i guanys actuaries per canvis en les hipòtesis per experiència	1.264	-
Rendiment dels actius adscrits al pla, excloent-ne els ingressos per interessos	-	136.058
Altres moviments	(2.861)	(2.860)
Saldo el 31 de desembre de 2014	1.044.326	922.165
Cost per interessos	17.057	-
Ingressos per interessos	-	14.998
Cost normal de l'exercici	4.963	-
Cost per serveis passats	6.019	-
Pagaments de prestacions	(64.051)	(36.966)
Liquidacions, reduccions i terminacions	(150.296)	(145.486)
Aportacions fetes per l'entitat	-	(154)
Pèrdues i guanys actuaries per canvis en les hipòtesis demogràfiques	-	-
Pèrdues i guanys actuaries per canvis en les hipòtesis financeres	-	-
Pèrdues i guanys actuaries per canvis en les hipòtesis per experiència	3.743	-
Rendiment dels actius adscrits al pla, excloent-ne els ingressos per interessos	-	(7.417)
Altres moviments	(2.884)	(2.884)
Saldo el 31 de desembre de 2015	858.877	744.256

(*) Vegeu la nota 2

El desglossament de compromisos per pensions del grup el 31 de desembre de 2015 i de 2014, tenint en compte el seu vehicle de finançament, la seva cobertura i el tipus d'interès aplicat per al seu càlcul, es detalla a continuació:

En milers d'euros

2015			
Vehicle de finançament	Cobertura	Import	Tipus d'interès
Plans de pensions		454.828	
Pòlisses d'assegurances amb parts vinculades	Vinculada	50.320	1,75%
Pòlisses d'assegurances amb parts no vinculades	Vinculada	404.508	1,75%
Pòlisses d'assegurances		377.657	
Pòlisses d'assegurances amb parts vinculades	Vinculada	97.935	1,75%
Pòlisses d'assegurances amb parts no vinculades	Vinculada	279.722	1,75%
Fons interns	Sense cobertura	26.392	1,75%
Total obligacions		858.877	

En milers d'euros

2014			
Vehicle de finançament	Cobertura	Import	Tipus d'interès
Plans de pensions		616.178	
Pòlisses d'assegurances amb parts vinculades	Vinculada	55.007	1,75%
Pòlisses d'assegurances amb parts no vinculades	Vinculada	561.171	1,75%
Pòlisses d'assegurances		388.570	
Pòlisses d'assegurances amb parts vinculades	Vinculada	102.458	1,75%
Pòlisses d'assegurances amb parts no vinculades	Vinculada	286.112	1,75%
Fons interns	Sense cobertura	39.578	1,75%
Total obligacions		1.044.326	

L'import de les obligacions cobertes amb pòlisses d'assegurances vinculades el 31 de desembre de 2015 ha estat de 832.485 milers d'euros (1.004.748 milers d'euros el 31 de desembre de 2014), de manera que en un 96,93% dels seus compromisos (96,21% el 31 de desembre de 2014) el grup no té risc de supervivència (taules) ni de rendibilitat (tipus d'interès). Per tant, l'evolució dels tipus d'interès durant l'exercici no ha tingut impacte en la situació financera de l'entitat.

L'import de les obligacions cobertes amb actius específics ha estat de 832.485 milers d'euros (dels quals 2.158 milers d'euros cobreixen compromisos per prejubilacions) el 31 de desembre de 2015, i de 1.004.748 milers d'euros (dels quals 4.724 milers d'euros cobreixen compromisos per prejubilacions) el 31 de desembre de 2014.

L'anàlisi de sensibilitat per a cada hipòtesi actuarial principal, el 31 de desembre de 2015 i el 31 de desembre de 2014, mostra com haurien quedat afectats l'obligació i el cost dels serveis de l'exercici corrent per canvis raonablement possibles en aquesta data.

En percentatge		2015	2014
Anàlisi de sensibilitat		Percentatge variació	
Tipus de descompte			
Tipus de descompte -50 punts bàsics:			
Hipòtesi		1,25%	1,25%
Variació obligació		6,27%	6,87%
Variació cost dels serveis de l'exercici corrent		9,50%	9,72%
Tipus de descompte +50 punts bàsics:			
Hipòtesi		2,25%	2,25%
Variació obligació		(5,67%)	(6,18%)
Variació cost dels serveis de l'exercici corrent		(8,38%)	(8,57%)
Taxa d'increment salarial			
Taxa d'increment salarial -50 punts bàsics:			
Hipòtesi		2,50%	2,50%
Variació obligació		(0,98%)	(0,78%)
Variació cost dels serveis de l'exercici corrent		(3,75%)	(3,51%)
Taxa d'increment salarial +50 punts bàsics:			
Hipòtesi		3,50%	3,50%
Variació obligació		1,04%	0,82%
Variació cost dels serveis de l'exercici corrent		3,81%	3,75%

A continuació, es mostra l'estimació dels valors actuals probabilitzats, el 31 de desembre de 2015, de prestacions a pagar per als pròxims deu anys:

	Anys										Total
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	
Pensions probables	20.621	17.824	14.863	11.752	9.391	8.736	8.298	7.997	7.759	7.512	114.753

El valor raonable dels actius vinculats a pensions que consten en l'actiu del balanç de situació del grup puja a 153.631 milers d'euros el 31 de desembre de 2015 i a 162.713 milers d'euros el 31 de desembre de 2014.

Les categories principals dels actius del pla com a percentatge total sobre els actius del pla són les que s'indiquen a continuació:

En percentatge		
	2015	2014
Instruments de capital propi	0,02%	0,02%
Altres instruments de capital	0,00%	0,00%
Instruments de deute	4,02%	0,97%
Fons d'inversió	0,04%	0,03%
Dipòsits i comptes corrents	0,99%	0,13%
Altres (pòlisses d'assegurança no vinculades)	94,93%	98,85%
Total	100,00%	100,00%

En el valor raonable dels actius del pla estan inclosos els següents instruments financers emesos pel banc:

En milers d'euros		
	2015	2014
Instruments de capital	161	167
Instrument de deute	-	-
Dipòsits i comptes corrents	-	1.184
Total	161	1.351

ADICAE va presentar una demanda col·lectiva contra 77 entitats financeres –entre les quals hi ha Banc Sabadell–, que en l'actualitat per diferents circumstàncies s'ha circumscrit a 24 entitats, sobre nul·litat de les clàusules limitadores de tipus d'interès, a la qual s'han adherit 754 clients de Banc Sabadell.

Des del 24 de juny de 2015 el procediment està vist per a sentència i encara no s'ha dictat.

D'acord amb la jurisprudència del Tribunal Suprem, Banc Sabadell considera sòlids i ben fonamentats els arguments jurídics a favor de la validesa de les seves clàusules. En tot cas, la sentència del jutjat mercantil és susceptible de recursos successius d'acord amb la legislació processal aplicable.

Nota 26 - Fons propis

El desglossament del saldo de fons propis en els balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Capital	679.906	503.058
Prima d'emissió	7.935.665	5.710.626
Reserves	3.175.065	2.991.627
Altres instruments de capital	14.322	734.131
Menys: Valors propis	(238.454)	(87.376)
Resultat de l'exercici atribuït a l'entitat dominant	708.441	371.677
Menys: Dividends i retribucions	-	-
Total	12.274.945	10.223.743

Capital

Capital social al tancament de l'exercici

El capital social del banc el 31 de desembre de 2015 puja a 679.905.624 euros, representat per 5.439.244.992 accions nominatives de 0,125 euros nominals cada una (i pujava a 503.057.576,75 euros el 31 de desembre de 2014, representat per 4.024.460.614 accions nominatives pel mateix nominal). Totes les accions estan totalment desemborsades i estan numerades correlativament de l'1 al 5.439.244.992, ambdós inclosos.

Les accions del banc cotitzen a les borses de Madrid, Barcelona, Bilbao i València en el mercat continu de valors dirigit per la Sociedad de Bolsas, S.A.

La resta de societats incloses en el grup de consolidació no cotitzen en borsa.

Els drets atorgats als instruments de capital són els mateixos regulats en la Llei de societats de capital. A la Junta General d'Accionistes, un accionista pot emetre un percentatge de vot igual que el percentatge de capital social que ostenta.

Variacions del capital social en l'exercici de 2015

En milers d'euros

	Nombre d'accions	Capital
Saldos el 31 de desembre de 2014	4.024.460.614	503.058
Conversió d'obligacions necessàriament convertibles I/2013_febrer 2015	438.043	55
Augment de capital amb drets de subscripció preferent_abril 2015	1.085.510.925	135.689
Conversió d'obligacions necessàriament convertibles II/2013_maig 2015	403.577	50
Augment de capital per Scrip Dividend_juny 2015	76.543.124	9.568
Conversió d'obligacions necessàriament convertibles I/2013_juliol 2015	130.720.394	16.340
Conversió d'obligacions necessàriament convertibles III/2013 i IV/2013_novembre 2015	10.312.149	1.289
Conversió d'obligacions necessàriament convertibles II/2013_desembre 2015	110.856.166	13.857
Saldos el 31 de desembre de 2015	5.439.244.992	679.906

Per ampliació de capital

El Consell d'Administració de Banc Sabadell, en la sessió celebrada el 19 de març de 2015, va acordar, en el marc de l'operació d'adquisició de l'entitat de crèdit britànica TSB Banking Group plc, ampliar el capital social de Banc Sabadell, amb reconeixement del dret de subscripció preferent dels accionistes actuals, mitjançant l'emissió i posada en circulació de 1.085.510.925 accions noves de 0,125 euros de valor nominal unitari, amb una prima d'emissió d'1,355 per acció, per al seu oferiment a oferta pública de subscripció. El període de subscripció de les accions noves va tenir lloc entre el 28 de març de 2015 i el 17 d'abril de 2015, i en aquest termini es van subscriure un total de 1.085.510.925 accions noves, representatives de 135.688.865,625 euros de valor nominal.

L'escriptura d'augment de capital corresponent va quedar inscrita en el Registre Mercantil de Barcelona el 27 d'abril de 2015, i les 1.085.510.925 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal emeses i posades en circulació van ser admeses a negociació en la mateixa data.

La Junta General Ordinària d'Accionistes de Banc Sabadell celebrada el 28 de maig de 2015 va acordar augmentar el capital social de Banc Sabadell a càrrec de reserves, per a la seva assignació gratuïta als titulars de drets d'assignació gratuïta necessaris per rebre aquestes accions noves, en el marc de l'establiment d'un sistema de retribució flexible a l'accionista (*scrip dividend*).

El Consell d'Administració, en la reunió de 28 de maig de 2015, va acordar dur a terme l'augment de capital i incrementar el capital social en un import nominal de 10.827.993,88 euros, mitjançant l'emissió i posada en circulació de 86.623.951 accions noves, amb previsió d'assignació incompleta, i va fixar en 59 el nombre de drets d'assignació gratuïta necessaris per assignar una acció nova.

El 25 de juny de 2015, un cop finalitzat el període de negociació dels drets d'assignació gratuïta, el banc va renunciar als 542.878.835 drets d'assignació gratuïta adquirits en virtut del compromís irrevocable de compra que havia assumit, així com a 51.890.008 drets d'assignació gratuïta de la seva propietat i, per tant, a les noves accions que corresponien a aquests drets.

Com a conseqüència d'aquesta renúncia, el Consell d'Administració, en la mateixa reunió, va declarar l'assignació incompleta de l'augment de capital, i es van assignar i desemborsar, en conseqüència, únicament 76.543.124 accions noves de les 86.623.951 previstes inicialment. En virtut d'això, el Consell d'Administració va declarar augmentat el capital social de Banc Sabadell en un import de 9.567.890,50 euros, mitjançant l'emissió i posada en circulació de 76.543.124 noves accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal cadascuna, sense prima d'emissió. Aquestes accions es van assignar als titulars de drets d'assignació gratuïta en els termes de l'acord d'augment, i van quedar íntegrament desemborsades mitjançant l'aplicació pel Consell d'Administració del saldo del compte de reserves de lliure disposició del banc en la quantia de 9.567.890,50 euros.

L'escriptura d'augment de capital corresponent va quedar inscrita en el Registre Mercantil de Barcelona el 26 de juny de 2015, i les 76.543.124 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal emeses i posades en circulació van ser admeses a negociació el 30 de juny de 2015.

Les despeses associades a les ampliacions de capital del període han pujat a 28.296 milers d'euros i figuren reflectides en la partida de la resta de reduccions de l'epígraf de reserves de l'estat de canvis de patrimoni net.

Per venciments i conversions voluntàries d'obligacions subordinades necessàriament convertibles

A continuació, es detallen les ampliacions de capital fetes com a conseqüència dels venciments i conversions voluntàries d'obligacions subordinades necessàriament convertibles realitzades durant els exercicis de 2015 i de 2014 (vegeu l'apartat següent: "Altres instruments de capital"):

Obligacions subordinades necessàriament convertibles

Emissió	Venciment data conversió	Motiu conversió	Obligacions convertides	Accions emeses	Augment de capital a valor nominal (milers euros)	Data admissió a cotització
OSNC I/2013	21/01/2015	conversió voluntària	1.691	438.043	55	19/02/2015
OSNC II/2013	11/05/2015	conversió voluntària	289.335	403.577	50	27/05/2015
OSNC I/2013	21/07/2015	conversió necessària	460.164	130.720.394	16.340	11/08/2015
OSNC II/2013	11/11/2015	conversió necessària	78.056.849	110.856.166	13.857	10/12/2015
Total 2015 (*)					30.302	
OSNC I/2013	21/01/2014	conversió voluntària	1.892	490.123	61	19/02/2014
OSNC II/2013	11/05/2014	conversió voluntària	225.038	291.004	36	10/06/2014
OSNC I/2013	21/07/2014	conversió voluntària	3.641	943.211	118	08/08/2014
OSNC II/2013	11/11/2014	conversió voluntària	188.324	243.434	31	04/12/2014
Total 2014 (*)					247	

(*) Vegeu l'estat de canvis de patrimoni net dels exercicis de 2015 i de 2014, línia augment de capital amb càrrec a reserves.

Participacions significatives en el capital del banc

D'acord amb el que disposa l'article 23 del Reial Decret 1362/2007, de 19 d'octubre, pel qual es desenvolupa la Llei 24/1988, de 28 de juliol, del mercat de valors, a continuació es presenta la relació de participacions significatives en el capital social de Banc Sabadell per un import igual o superior al 3% del capital o dels drets de vot el 31 de desembre de 2015.

Entitat	Participació directa	Nombre d'accions	Participació indirecta
Itos Holding S.A.R.L. (*)	7,49%	407.399.200	Jaime Gilinski Bacal
Fintech Investment Ltd (*)	3,08%	167.759.777	Winthrop Securities Ltd.
BlackRock Investment Managers	3,01%	163.552.800	BlackRock, Inc.

(*) La informació facilitada té com a fonts les comunicacions remeses pels accionistes a la CNM V o bé directament a l'entitat.

De conformitat amb el que disposa el Reial decret 1362/2007, de 19 d'octubre, pel qual es desenvolupa la Llei 24/1988, de 28 de juliol, del mercat de valors, en relació amb els requisits de transparència relatius a la informació sobre els emissors els valors dels quals estiguin admesos a negociació en un mercat secundari oficial o en un altre mercat regulat de la Unió Europea, es considera titular d'una participació significativa l'accionista que tingui en el seu poder una proporció de, com a mínim, un 3% dels drets de vot i d'un 1% en cas de residents a paradisos fiscals.

Prima d'emissió

El saldo de la prima d'emissió el 31 de desembre de 2015 és de 7.935.665 milers d'euros (5.710.626 milers d'euros el 31 de desembre de 2014).

Tot seguit, es detallen els moviments realitzats el 2015 i 2014.

En milers d'euros	
Saldo el 31 de desembre de 2013	5.760.506
Per ampliació de capital	-
Per conversió d'obligacions subordinades de patrimoni	6.905
Per conversió d'obligacions subordinades de passius financers	23.002
Per distribució de dividendes	(78.891)
Per despeses d'ampliació de capital	(896)
Saldo el 31 de desembre de 2014	5.710.626
Per ampliació de capital	1.470.867
Per conversió d'obligacions subordinades de patrimoni	738.621
Per conversió d'obligacions subordinades de passius financers	18.409
Per distribució de dividendes	(50.678)
Per reclassificació de despeses d'ampliació de capital a reserves	47.691
Resta	129
Saldo el 31 de desembre de 2015	7.935.665

Reserves

La composició del saldo d'aquest epígraf en els balanços de situació consolidats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Reserves restringides:	328.049	325.761
Reserva legal	100.612	71.375
Reserva per a accions en garantia	216.281	243.399
Reserva per a accions a les Canàries	8.041	7.872
Reserva per redenominació del capital social	113	113
Reserva per capital amortitzat	3.002	3.002
Reserves de lliure disposició	2.694.720	2.565.154
Reserves d'entitats valorades pel mètode de la participació	152.296	100.712
Total	3.175.065	2.991.627

El detall de les reserves aportades per cada una de les empreses consolidades s'indica en l'annex I.

Altres instruments de capital

El 20 de desembre de 2012, el Consell d'Administració de Banc Sabadell va acordar oferir als titulars de les obligacions subordinades necessàriament convertibles I/2009 i obligacions subordinades necessàriament convertibles I/2010 de Banc Sabadell la recompra en efectiu de la totalitat dels seus títols per a l'aplicació simultània d'aquest efectiu pels acceptants de l'oferta de recompra a la subscripció de noves obligacions subordinades necessàriament convertibles sèrie I/2013 i sèrie II/2013, respectivament.

El 7 de febrer de 2013 va tenir lloc la subscripció i desemborsament de 468.981 obligacions I/2013, amb un import nominal total de 468.981.000 euros (pels titulars de les obligacions I/2009), i la subscripció i desemborsament de 79.166.903 obligacions II/2013, amb un import nominal total de 310.334.259,76 euros (pels titulars de les obligacions I/2010 que van acudir a l'oferta de recompra).

Finalitzat el 20 de gener de 2014 el període de conversió voluntària de l'emissió d'obligacions I/2013, el Consell d'Administració en la reunió celebrada el 23 de gener de 2014 va executar parcialment, per un import nominal de 61.265,375 euros, l'acord d'augment de capital acordat pel Consell d'Administració en la sessió celebrada el 20 de desembre de 2012, per atendre la conversió voluntària de 1.892 obligacions d'aquesta emissió. L'augment de capital, que va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona el 13 de febrer de 2014, va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 490.123 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació a les borses de valors de Barcelona, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) el 19 de febrer de 2014.

Finalitzat el 9 de maig de 2014 el període de conversió voluntària de l'emissió d'obligacions II/2013, la Comissió Executiva de Banc Sabadell, en la reunió celebrada el 15 de maig de 2014, va executar parcialment, per un import nominal de 36.375,50 euros, l'acord d'augment de capital adoptat pel Consell d'Administració en la sessió celebrada el 20 de desembre de 2012, per atendre la conversió voluntària de 225.038 obligacions d'aquesta emissió. L'augment de capital, que va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona el 5 de juny de 2014, va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 291.004 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació a les borses de valors de Barcelona, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) el 10 de juny de 2014.

Finalitzat el 18 de juliol de 2014 el període de conversió voluntària de l'emissió d'obligacions I/2013, el Consell d'Administració en la reunió celebrada el 24 de juliol de 2014 va executar parcialment, per un import nominal de 117.901,375 euros, l'acord d'augment de capital adoptat pel Consell d'Administració en la sessió celebrada el 20 de desembre de 2012, per atendre la conversió voluntària de 3.641 obligacions d'aquesta emissió. L'augment de capital, que va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona l'1 d'agost de 2014, va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 943.211 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació en les borses de valors de Barcelona, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) el 8 d'agost de 2014.

Finalitzat el 10 de novembre de 2014 el període de conversió voluntària de l'emissió d'obligacions II/2013, la Comissió Executiva de Banc Sabadell en la reunió celebrada el 13 de novembre de 2014 va executar parcialment, per un import nominal de 30.429,25 euros, l'acord d'augment de capital adoptat pel Consell d'Administració en la sessió celebrada el 20 de desembre de 2012, per atendre la conversió voluntària de 188.234 obligacions d'aquesta emissió. L'augment de capital, que va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona el 28 de novembre de 2014, va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 243.434 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació en les borses de valors de Barcelona, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) el 4 de desembre de 2014.

Finalitzat el 20 de gener de 2015 el quart període de conversió voluntària de l'emissió d'obligacions I/2013, la Comissió Executiva de Banc Sabadell en la reunió celebrada el 22 de gener de 2015 va executar parcialment, per un import nominal de 54.755,375 euros, l'acord d'augment de capital adoptat pel Consell d'Administració en la sessió celebrada el 20 de desembre de 2012, per atendre la conversió voluntària de 1.691 obligacions d'aquesta emissió. L'augment de capital, que va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona el 16 de febrer de 2015, va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 438.043 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació en les borses de valors de Barcelona, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) el 19 de febrer de 2015.

Finalitzat el 8 de maig de 2015 el quart període de conversió voluntària de l'emissió d'obligacions II/2013, la Comissió Executiva de Banc Sabadell, en la reunió celebrada el 14 de maig de 2015, va executar parcialment, per un import nominal de 50.447,125 euros, l'acord d'augment de capital adoptat pel Consell d'Administració en la sessió celebrada el 20 de desembre de 2012, per atendre la conversió voluntària de 289.335 obligacions d'aquesta emissió. L'augment de capital, que va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona el 25 de maig de 2015, va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 403.577 accions ordinàries de 0,125

euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació en les borses de valors de Barcelona, Bilbao, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) el 27 de maig de 2015.

El 21 de juliol de 2015 va tenir lloc el venciment final de les obligacions I/2013, fet que va determinar la conversió necessària de les 460.164 obligacions en circulació, en un total de 130.720.394 accions ordinàries de Banc Sabadell. En conseqüència, i per tal de dur a terme la conversió de les obligacions, es va executar el 30 de juliol de 2015 el corresponent augment de capital de 16.340.049,25 euros. L'augment de capital, que va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona el 4 d'agost de 2015, va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 130.720.394 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació en les borses de valors de Barcelona, Bilbao, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) l'11 d'agost de 2015.

L'11 de novembre de 2015 va tenir lloc el venciment final de les obligacions II/2013, fet que va determinar la conversió necessària de les 78.056.849 obligacions que quedaven en circulació, en un total de 110.856.166 accions ordinàries de Banc Sabadell. En conseqüència, i per tal de dur a terme la conversió de les obligacions, es va executar el dia 19 de novembre de 2015 el corresponent augment de capital per un import de 13.857.020,75 euros. L'augment de capital, que va quedar inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona el 2 de desembre de 2015, va suposar l'emissió i posada en circulació d'un total de 110.856.166 accions ordinàries de 0,125 euros de valor nominal, que van ser admeses a negociació en les borses de valors de Barcelona, Bilbao, Madrid i València a través del Sistema d'Intercomunicació Borsari (Mercat Continu) el 10 de desembre de 2015.

Les dates de venciment, remuneració així com els valors comptables associats a les diferents emissions d'obligacions subordinades necessàriament convertibles i els pagaments amb instruments de capital comptabilitzats com a instruments de capital són les següents:

En milers d'euros

Emissió	Data de venciment	Remuneració	Nota	2015	2014
				Valor comptable	
OSNC I/2013	21/07/2015	EUR 3M + 5%		-	461.855
OSNC II/2013	11/11/2015	10,20%		-	272.429
Subscrits per empreses del grup				-	(6.717)
Total obligacions subordinades necessàriament convertibles (*)				-	727.567
Pagaments amb instruments de capital ("incentiu")			37	14.322	6.564
Total altres instruments de capital				14.322	734.131

(*) Vegeu moviment de l'estat de canvis de patrimoni net, línia capital i altres instruments de capital.

La remuneració pagada corresponent a les obligacions necessàriament convertibles en l'exercici de 2015 ha pujat a 53.669 milers d'euros (62.022 milers d'euros durant l'exercici de 2014), dels quals 4.865 corresponen a remuneració d'obligacions registrades en passiu (6.084 milers d'euros durant l'exercici de 2014). Figuren reflectides a la partida de la resta de reduccions de la columna de reserves de l'estat de canvis de patrimoni net.

Negocis sobre instruments de capital propi

El moviment de les accions de la societat dominant adquirides pel banc ha estat el següent:

	Nre. d'accions	Valor nominal <i>(en milers d'euros)</i>	Preu mitjà <i>(en euros)</i>	% Participació
Saldo el 31 de desembre de 2013	30.607.898	3.825,99	1,88	0,76
Compres	204.387.083	25.548,38	2,26	5,08
Vendes	194.164.641	24.270,58	2,31	4,82
Saldo el 31 de desembre de 2014	40.830.340	5.103,79	2,14	1,01
Compres	253.341.455	31.667,68	2,01	4,66
Vendes	179.327.159 (*)	22.415,89	2,10	3,30
Saldo el 31 de desembre de 2015	114.844.636	14.355,58	1,99	2,11

(*) Inclou el lliurament de 21.486.946 accions com a retribució complementària a l'accionista (vegeu la nota 3).

Els resultats nets generats per transaccions sobre instruments de capital propi es van registrar en el patrimoni net en l'epígraf de fons propis-reserves del balanç de situació consolidat i es mostren en l'estat de canvis de patrimoni net en la línia d'operacions amb instruments de capital propis.

El 31 de desembre de 2015, TSB té 4.497.443 accions de Banc Sabadell, amb un cost de 9.764 milers d'euros, que estan registrats com a instruments de capital propi en el balanç consolidat.

El 31 de desembre de 2015, hi ha 132.281.811 accions del banc pignorades en garantia d'operacions per un valor nominal de 16.535 milers d'euros (110.385.204 accions per un valor nominal de 13.798 milers d'euros el 31 de desembre de 2014).

El nombre d'instruments de capital propi de Banco de Sabadell, S.A. propietat de tercers, però gestionats per les diferents empreses del grup, són 20.294.304 i 10.695.490 títols el 31 de desembre de 2015 i de 2014, el valor nominal dels quals puja a 2.537 i 4.849 milers d'euros. D'aquests imports, 20.294.304 i 10.691.977 títols es refereixen a accions de Banc Sabadell, i els títols restants corresponen a obligacions subordinades necessàriament convertibles.

Nota 27 – Ajustos per valoració

La composició dels ajustos per valoració del grup el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és la següent:

<i>En milers d'euros</i>	2015	2014
Actius financers disponibles per a la venda	579.295	844.641
Valors representatius de deute	495.688	825.883
Altres instruments de capital	83.607	18.758
Cobertures dels fluxos d'efectiu	16.412	237.552
Cobertures d'inversions netes en negoci	17.927	-
Diferències de canvi	(23.690)	2.005
Entitats valorades pel mètode de participació	16.510	17.964
Rest a d'ajustos per valoració	(150.848)	(164.746)
Total	455.606	937.416

La partida "Rest a d'ajustos per valoració" inclou, principalment, l'ajust realitzat per les companyies d'assegurances del grup per tal de corregir les asimetries comptables com a conseqüència de la valoració diferent dels actius financers i els compromisos d'assegurança associats.

El desglossament de l'impost sobre beneficis relacionat amb cada partida de l'estat d'ingressos i despeses reconeguts el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és:

En milers d'euros

	2015			2014		
	Import brut	Efecte impositiu	Net	Import brut	Efecte impositiu	Net
Actius financers disponibles per a la venda	(379.597)	113.880	(265.717)	880.790	(264.237)	616.553
Valors representatius de deute	(471.736)	141.522	(330.214)	961.886	(288.566)	673.320
Altres instruments de capital	92.139	(27.642)	64.497	(81.096)	24.329	(56.767)
Cobertures dels fluxos d'efectiu	(315.914)	94.774	(221.140)	384.531	(115.359)	269.172
Cobertures d'inversions netes en negoci	25.611	(7.684)	17.927	-	-	-
Diferències de canvi	(38.401)	11.521	(26.880)	24.405	(7.321)	17.084
Entitats valorades pel mètode de participació	(1.454)	-	(1.454)	15.604	-	15.604
Resta d'ingressos i despeses reconeguts	19.855	(5.958)	13.897	(143.260)	42.977	(100.283)
Total	(689.900)	206.533	(483.367)	1.162.070	(343.940)	818.130

Nota 28 – Interessos minoritaris

Les societats que formen aquest epígraf són les següents:

En milers d'euros

	2015			2014		
	% Minoritaris	Import	Del qual: Resultat atribuït	% Minoritaris	Import	Del qual: Resultat atribuït
Banc Sabadell d'Andorra, S.A.	49,03%	36.163	3.785	49,03%	33.998	5.168
Hansa México S.A. de C.V. (*)	-	-	-	42,85%	3.303	(12)
Sabadell BS Select Fund of Hedge Funds SICAV (Luxemburg) (*)	-	-	-	47,89%	17.474	154
Resta	-	947	19	-	18	(342)
Total		37.110	3.804		54.793	4.968

(*) Vendes o pèrdua de control el 2015 (vegeu l'Annex I).

El moviment que s'ha produït en els exercicis de 2015 i de 2014 en el saldo d'aquest epígraf és el següent:

En milers d'euros

Saldos el 31 de desembre de 2013	58.243
Ajustos per valoració	1.528
Resta	(4.978)
Addicions/retirades en el perímetre	-
Percentatges de participació i altres	(9.946)
Resultat de l'exercici	4.968
Saldos el 31 de desembre de 2014	54.793
Ajustos per valoració	(1.556)
Resta	(16.127)
Addicions/retirades en el perímetre	(20.777)
Percentatges de participació i altres	846
Resultat de l'exercici	3.804
Saldos el 31 de desembre de 2015	37.110

Els dividendes repartits als minoritaris de les entitats del grup en l'exercici de 2015 són 1.226 milers d'euros (BancSabadell d'Andorra, S.A.).

En l'exercici de 2014, la societat Hansa México S.A. de C.V. està assignada al negoci de Transformació d'Actius Immobiliaris, i la HedgeFunds SICAV (Luxemburg), al negoci bancari d'Espanya de la nota 43.

D'altra banda, BancSabadell d'Andorra, S.A. està assignada a un segment de negoci no reportat, atesa la seva materialitat.

Nota 29 – Riscos contingents

El desglossament dels riscos contingents és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Garanties financeres	1.874.676	2.215.287
Crèdits documentaris irrevocables	1.112.265	1.083.544
Altres avals i caucions prestats	5.369.226	5.833.729
Altres riscos contingents	-	-
Total	8.356.167	9.132.560

Riscos contingents dubtosos

El moviment que hi ha hagut en els riscos contingents dubtosos ha estat el següent:

En milers d'euros	
Saldos el 31 de desembre de 2013	461.224
Altes	63.564
Baixes	(329.715)
Saldos el 31 de desembre de 2014	195.073
Altes	15.206
Baixes	(120.452)
Saldos el 31 de desembre de 2015	89.827

(*) Vegeu la nota 2

El desglossament per àmbits geogràfics del saldo de riscos contingents dubtosos el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Espanya	89.406	194.652
Resta Unió Europea	396	396
Iberoamèrica	20	20
Resta OCDE	5	5
Total	89.827	195.073

La cobertura del risc de crèdit corresponent a riscos contingents dubtosos ha estat la següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Cobertura específica determinada individualment:	15.542	22.179
Cobertura del risc d'insolvència del client	15.542	22.179
Cobertura específica determinada col·lectivament:	30.978	44.003
Cobertura del risc d'insolvència del client	29.646	43.304
Cobertura del risc de país	1.332	699
Cobertura IBNR (*)	67.159	65.679
Total	113.679	131.861

(*) Correccions de valor col·lectives per a pèrdues incorregudes, però no comunicades (vegeu la nota 1.d).

El moviment d'aquesta cobertura, comptabilitzada en l'epígraf de provisions en el passiu, està detallat en la nota 25.

Nota 30 – Compromisos contingents

El desglossament d'aquest epígraf el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Disponibles per tercers	19.306.331	10.903.374
Per entitats de crèdit	652	631
Per administracions públiques	615.956	635.693
Per altres sectors residents	10.567.226	9.388.563
Per no residents	8.122.497	878.487
Compromisos de compra a termini d'actius financers	426.102	2.950.723
Contractes convencionals d'adquisició d'actius financers	652.802	77.001
Altres compromisos contingents	745.379	838.540
Total	21.130.614	14.769.638

El total de compromisos disponibles per tercers el 31 de desembre de 2015 inclou compromisos de crèdit amb garantia hipotecària per un import de 1.845.200 milers d'euros (1.528.595 milers d'euros el 31 de desembre de 2014). Pel que fa a la resta, en la majoria dels casos hi ha altres tipus de garanties d'acord amb la política de gestió de riscos del grup.

El saldo de compromisos de compra a termini d'actius financers inclou l'import de compres a termini de valors representatius de deute que es classificaran en la cartera d'actius disponibles per a la venda. El venciment residual de les operacions, tant el 31 de desembre de 2015 com el 31 de desembre de 2014, és inferior a dotze mesos.

Nota 31 – Recursos de clients de fora del balanç

Els recursos de clients fora de balanç, gestionats pel grup i els comercialitzats però no gestionats, són els següents:

En milers d'euros		2015	2014
Gestionats pel grup:		19.460.848	14.924.971
Societats i fons d'inversió		15.458.944	12.006.900
Gestió de patrimoni		4.001.904	2.918.071
Fons d'inversió comercialitzats, però no gestionats		5.968.308	3.698.712
Fons de pensions (*)		4.305.121	4.334.615
Assegurances (*)		7.646.801	7.420.511
Instruments financers confiats per tercers		58.394.937	49.276.451
Total		95.776.015	79.655.260

(*) El saldo dels fons de pensions i assegurances correspon als comercialitzats pel grup.

Nota 32 – Interessos, rendiments i càrregues assimilades

Aquest capítol del compte de pèrdues i guanys consolidat inclou els interessos meritats en l'exercici per tots els actius i passius financers el rendiment dels quals, implícit o explícit, s'obté d'aplicar el mètode del tipus d'interès efectiu, amb independència que es valorin pel seu valor raonable, així com les rectificacions de productes com a conseqüència de cobertures comptables. Els interessos es registren pel seu import brut, sense deduir, si escau, les retencions d'impostos realitzades en origen.

La major part dels interessos i rendiments assimilats han estat generats per actius financers del grup que es valoren a cost amortitzat o a valor raonable amb canvis en el patrimoni net.

El desglossament del marge d'interessos trimestral des de l'any 2014, així com els rendiments i costos mitjans dels diferents components que formen el total de la inversió i dels recursos, és el següent:

En milers d'euros		2015												
		1r trimestre			2n trimestre			3r trimestre			4t trimestre			TOTAL
		Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	
Rendiment mitjà de la inversió		166.113.468	2,63	1.077.248	165.959.873	2,54	1.050.338	204.223.215	2,63	1.352.633	209.189.206	2,58	1.362.137	4.842.356
Caixa, bancs centrals i entitats de crèdit		4.506.907	0,69	7.620	4.239.111	0,72	7.608	10.017.261	0,58	14.711	10.593.706	0,46	12.265	42.204
Crèdit a la clientela (net)		105.699.264	3,32	866.029	106.085.332	3,20	845.109	135.423.423	3,29	1.122.412	137.816.428	3,28	1.140.285	3.973.835
Cartera de renda fixa (*)		26.659.263	2,94	193.159	26.000.342	2,87	186.025	28.002.837	2,73	192.541	28.859.636	2,64	191.805	763.530
Cartera de renda variable		1.466.208	--	--	1.765.119	--	--	1.291.662	--	--	1.207.389	--	--	--
Actiu material i immaterial		3.712.828	--	--	3.486.114	--	--	4.795.049	--	--	4.900.001	--	--	--
Altres actius		24.068.998	0,18	10.440	24.383.855	0,19	11.596	24.692.983	0,37	22.969	25.812.046	0,27	17.782	62.787
Cost mitjà dels recursos		166.113.468	(1,06)	(434.171)	165.959.873	(0,95)	(394.437)	204.223.215	(0,80)	(411.317)	209.189.206	(0,76)	(399.601)	(1.639.526)
Entitats de crèdit		15.819.325	(1,06)	(41.192)	16.682.943	(0,91)	(37.966)	18.932.939	(0,74)	(35.120)	18.554.312	(0,56)	(26.341)	(140.619)
Dipòsits de la clientela		92.350.893	(0,88)	(200.352)	93.214.329	(0,73)	(169.704)	126.974.770	(0,62)	(198.163)	127.755.652	(0,53)	(170.767)	(738.986)
Mercat de capitals		25.895.734	(2,71)	(173.287)	25.814.242	(2,56)	(164.870)	25.989.440	(2,35)	(153.697)	29.439.078	(2,27)	(168.539)	(660.393)
Cessions cartera renda fixa		10.118.263	(0,42)	(10.564)	8.425.452	(0,43)	(9.016)	9.767.542	(0,28)	(6.936)	10.179.453	(0,59)	(15.052)	(41.567)
Altres passius		10.323.239	(0,34)	(8.776)	9.485.553	(0,54)	(12.881)	10.312.976	(0,67)	(17.401)	10.468.171	(0,72)	(18.902)	(57.961)
Recursos propis		11.606.014	--	--	12.337.354	--	--	12.245.548	--	--	12.792.540	--	--	--
Marge d'interessos		643.077			655.901			941.316			962.536			3.202.830
Total ATM		166.113.468			165.959.873			204.223.215			209.189.206			--
Ràtio (marge/ATM)		1,57			1,59			1,83			1,83			--

(*) S'inclouen 6.799 milers d'euros corresponents a interessos procedents d'actius financers registrats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys (cartera de negociació).

En milers d'euros		2014												
		1r trimestre			2n trimestre			3r trimestre			4t trimestre			TOTAL
		Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	Saldo mitjà	Tipus %	Resultats	
Rendiment mitjà de la inversió		167.190.254	2,81	1.156.686	161.119.552	2,84	1.140.834	162.499.242	2,75	1.125.732	162.740.694	2,66	1.090.245	4.513.497
Caixa, bancs centrals i entitats de crèdit		4.277.014	1,10	11.605	3.998.214	1,06	10.539	4.278.672	0,91	9.791	4.480.122	0,72	8.164	40.099
Crèdit a la clientela (net)		108.442.873	3,50	936.272	106.316.927	3,47	920.825	105.962.409	3,39	904.230	105.085.900	3,32	879.643	3.640.970
Cartera de renda fixa (*)		24.136.993	3,41	202.734	21.208.649	3,84	203.235	22.276.597	3,65	204.884	23.207.907	3,35	195.999	806.852
Cartera de renda variable		834.668	--	--	1.395.773	--	--	1.401.733	--	--	1.659.535	--	--	--
Actiu material i immaterial		3.904.974	--	--	3.922.139	--	--	3.802.468	--	--	3.422.926	--	--	--
Altres actius		25.593.732	0,10	6.075	24.277.850	0,10	6.235	24.777.363	0,11	6.827	24.884.304	0,10	6.439	25.576
Cost mitjà dels recursos		167.190.254	(1,52)	(626.844)	161.119.552	(1,48)	(594.889)	162.499.242	(1,35)	(551.672)	162.740.694	(1,17)	(480.586)	(2.253.791)
Entitats de crèdit		16.165.139	(1,40)	(55.769)	13.552.136	(1,52)	(51.463)	10.565.998	(1,71)	(45.646)	12.720.001	(1,29)	(41.429)	(194.307)
Dipòsits de la clientela		92.164.157	(1,44)	(327.850)	92.504.475	(1,25)	(289.269)	94.121.172	(1,10)	(261.851)	93.502.083	(0,97)	(228.219)	(1.107.189)
Mercat de capitals		27.506.366	(3,54)	(239.842)	27.238.731	(3,51)	(238.425)	26.563.127	(3,41)	(228.133)	26.314.842	(3,05)	(202.105)	(908.505)
Cessions cartera renda fixa		9.319.950	(0,68)	(15.732)	6.666.753	(0,71)	(11.863)	9.824.642	(0,47)	(11.525)	8.573.936	(0,47)	(10.059)	(49.179)
Altres passius		11.838.144	0,43	12.549	10.296.456	(0,15)	(3.869)	10.384.566	(0,17)	(4.517)	10.639.953	0,05	1.226	5.389
Recursos propis		10.196.498	--	--	10.861.001	--	--	11.039.737	--	--	10.989.879	--	--	--
Marge d'interessos		530.042			545.945			574.080			609.859			2.259.706
Total ATM		167.190.254			161.119.552			162.499.242			162.740.694			--
Ràtio (marge/ATM)		1,29			1,36			1,40			1,49			--

(*) S'inclouen 7.072 milers d'euros corresponents a interessos procedents d'actius financers registrats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys (cartera de negociació).

Durant l'exercici de 2015 ha continuat la millora en el marge d'interessos sobre els actius totals mitjans i el marge de clients, com a conseqüència de diversos factors, entre els quals destaquen l'increment dels marges de clients (a causa dels menors costos de finançament dels dipòsits de clients), l'abaratiment dels costos del mercat de capitals, la disminució del nivell d'actius problemàtics i la millora en la rendibilitat aportada per l'adquisició de TSB.

Aquesta millora contínua s'observa tant en l'evolució anual com en la trimestral. En termes mitjans anuals, el marge sobre actius totals mitjans es va situar en un 1,72% (1,61% sense TSB), i va millorar en 34 punts bàsics en comparació amb el nivell de l'any anterior (1,38% el 2014). Pel que fa a l'evolució dels marges trimestrals, el marge sobre actius totals mitjans del quart trimestre de 2015 es va situar en l'1,83% (1,65% sense tenir en compte TSB). El quart trimestre de 2014 aquest marge va ser de l'1,49%.

Tot seguit, es mostra per a les posicions d'inversió i dipòsits corresponents a l'operativa de xarxa, sense incloure-hi operativa de filials, el diferencial contractual de les operacions contractades en els diferents trimestres dels exercicis 2015 i 2014 (nova entrada), així com de la cartera resultant al final de cada un d'ells (estoc):

Diferencial en punts bàsics	Nova entrada (mitjana trimestral)				Estoc			
	2015				2015			
	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T
Crèdits	243	275	247	271	293	276	263	272
Préstecs	236	247	282	279	245	239	234	230
Hipotecari habitatge	197	179	181	182	97	99	100	101
Lísing	322	304	279	270	198	203	206	210
Rènting	557	514	574	528	598	570	562	568
Descompte	364	332	315	310	386	349	344	338
<i>Confirming</i>	332	296	284	273	331	296	280	260
<i>Forfaiting</i>	579	573	586	463	609	588	656	535
Inversió creditícia	293	282	278	272	181	178	176	175
Dipòsit a termini 1 mes	33	32	33	34	34	30	34	35
Dipòsit a termini 3 mesos	38	39	38	48	38	37	37	49
Dipòsit a termini 6 mesos	26	19	26	31	41	24	23	27
Dipòsit a termini 12 mesos	45	40	30	34	54	47	41	39
Dipòsit a termini +12 mesos	36	30	34	39	118	106	92	71
Dipòsits a termini	37	34	32	37	93	79	66	54

Correspon a Negoci Espanya - operativa de xarxa.

Diferencial en punts bàsics	Nova entrada (mitjana trimestral)				Estoc			
	2014				2014			
	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T
Crèdits	353	379	347	284	386	362	353	320
Préstecs	349	287	253	266	277	270	264	255
Hipotecari habitatge	241	225	217	211	91	92	93	96
Líasing	343	312	352	324	168	178	184	191
Rènting	738	726	711	563	552	581	599	588
Descompte	438	410	412	383	464	437	442	405
Confirming	378	360	355	341	374	366	358	335
Forfaiting	531	545	499	514	590	585	584	566
Inversió creditícia	377	349	335	314	186	187	186	184
Dipòsit a termini 1 mes	80	57	50	37	80	59	44	34
Dipòsit a termini 3 mesos	79	57	43	42	80	57	42	42
Dipòsit a termini 6 mesos	75	69	64	48	105	71	67	54
Dipòsit a termini 12 mesos	70	64	58	45	121	91	72	59
Dipòsit a termini +12 mesos	99	73	61	41	172	145	134	126
Dipòsits a termini	90	67	57	43	158	128	114	103

Correspon a Negoci Espanya - operativa de xarxa.

Referent a la cartera d'hipoteques d'habitatge existent el 31 de desembre de 2015, el desglossament per període en què es revisarà el tipus d'interès aplicat a cada operació és el següent:

En milers d'euros

Calendari reprens hipoteques	1T 16	2T 16	3T 16	4T 16	Total
Hipoteca habitatge	9.583.330	9.716.460	7.316.171	8.989.767	35.605.728

Correspon a Negoci Espanya - operativa de xarxa.

Les noves entrades de dipòsits fins al 31 de desembre de 2015 i de 2014, així com el seu desglossament per venciment contractual, han estat les següents:

En milions d'euros

Detall dipòsits per venciment	Nova entrada			
	2015			
	1T	2T	3T	4T
Fins a 3 M	2.866	3.013	2.877	2.908
De 3 a 6 M	951	917	758	908
De 6 a 12 M	3.212	4.612	4.051	4.556
De 12 a 18 M	844	1.008	753	754
Més de 18 M	2.401	2.122	2.407	4.169
Total dipòsits	10.274	11.672	10.846	13.295

En percentatge

Fins a 3 M	27,9	25,8	26,5	21,9
De 3 a 6 M	9,3	7,9	7,0	6,8
De 6 a 12 M	31,3	39,5	37,4	34,3
De 12 a 18 M	8,2	8,6	6,9	5,7
Més de 18 M	23,4	18,2	22,2	31,4
Total dipòsits	100	100	100	100

Correspon a Negoci Espanya - operativa de xarxa.

En milions d'euros

Detall dipòsits per venciment	Nova entrada			
	2014			
	1T	2T	3T	4T
Fins a 3 M	4.187	4.374	3.651	3.046
De 3 a 6 M	1.032	2.255	1.754	2.005
De 6 a 12 M	968	3.006	3.227	3.804
De 12 a 18 M	2.845	1.820	1.406	829
Més de 18 M	5.582	4.345	3.114	2.494
Total dipòsits	14.615	15.800	13.152	12.178

En percentatge

Fins a 3 M	28,7	27,7	27,8	25,0
De 3 a 6 M	7,1	14,3	13,3	16,5
De 6 a 12 M	6,6	19,0	24,5	31,2
De 12 a 18 M	19,5	11,5	10,7	6,8
Més de 18 M	38,2	27,5	23,7	20,5
Total dipòsits	100	100	100	100

Correspon a Negoci Espanya - operativa de xarxa.

Nota 33 – Comissions

Les comissions percebudes i pagades per operacions financeres i per la prestació de serveis han estat les següents:

En milers d'euros

	2015	2014
Comissions derivades d'operacions de risc	272.634	219.250
Operacions d'actiu	169.708	115.982
Avals i altres garanties	104.017	105.124
Cedides a altres entitats	(1.091)	(1.856)
Comissions de serveis	481.901	451.443
Targetes	191.873	146.273
Ordres de pagament	48.287	45.992
Valors	84.868	79.795
Comptes a la vista	91.698	85.875
Resta	65.175	93.508
Comissions de gestió de fons d'inversió, de pensions i assegurances	248.809	190.198
Fons d'inversió	155.634	123.163
Comercialització de fons de pensions i assegurances	93.175	67.035
Total	1.003.344	860.891
Promemòria:		
Comissions percebudes	1.166.677	970.588
Comissions pagades	(163.333)	(109.697)
Comissions netes	1.003.344	860.891

Nota 34 – Resultats d'operacions financeres (net)

El desglossament d'aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidat dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros	2015	2014
Per epígrafs:		
Cartera de negociació	150.440	42.968
Instrumentos financers no valorats a valor raonable amb canvis en pèrdues i guanys	1.052.288	1.721.229
Altres	5.433	(593)
Total	1.208.161	1.763.604
Per naturalesa d'instrument financer:		
Resultat net de valors representatius de deute	1.051.570	1.749.823
Resultat net d'altres instruments de capital	29.983	25.657
Resultat net de derivats financers	149.562	3.435
Resultat net per altres conceptes (*)	(22.954)	(15.311)
Total	1.208.161	1.763.604

(*) Inclou principalment el resultat de la venda de diverses carteres de crèdit venudes durant l'exercici (vegeu la nota 11).

Durant l'exercici de 2015, el grup ha realitzat vendes de determinats valors representatius de deute que mantenia en la cartera d'actius financers disponibles per a la venda, que han generat uns beneficis de 1.045.492 milers d'euros el 31 de desembre de 2015 (1.860.724 milers d'euros el 31 de desembre de 2014). D'aquests resultats, 1.020.466 milers d'euros (1.842.384 milers d'euros el 2014) de beneficis provenen de la venda de valors representatius de deute mantinguts amb administracions públiques.

Nota 35 – Altres productes d'explotació

El desglossament d'aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidat dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros	2015	2014
Ingressos per contractes d'assegurances i reassegurances emesos	174.226	256.332
Vendes i ingressos per prestació de serveis no financers	61.507	30.910
Resta de productes d'explotació	155.211	150.469
Ingressos per explotació d'inversions immobiliàries	95.856	80.347
Altres productes	59.355	70.122
Total	390.944	437.711

Els ingressos per contractes d'assegurances i reassegurances emesos inclouen l'import de les primes meritades corresponent a les societats asseguradores Mediterraneo Vida, S.A.U. de Seguros y Reaseguros (participada indirectament pel grup a través de Mediterraneo Sabadell, S.L.) i Assegurances Segur Vida, S.A. (participada indirectament pel grup a través de BancSabadell d'Andorra, S.A.). El 2014 també incloïa Banco Gallego Vida y Pensiones, S.A. de Seguros y Reaseguros, fusionat el 2015 amb Mediterraneo Vida, S.A.U. de Seguros y Reaseguros.

Les vendes i els ingressos per prestació de serveis no financers inclouen els ingressos generats per la gestió de carteres d'actius immobiliaris d'altres entitats (Sareb).

L'ingrés registrat en altres productes procedeix bàsicament d'ingressos de les entitats del grup l'activitat de les quals no és financera (principalment rënting operatiu).

Nota 36 – Altres càrregues d'explotació

El desglossament d'aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidat dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Despeses de contractes d'assegurances i reassegurances emesos	(218.431)	(306.699)
Variació d'existències	-	(4.186)
Resta de càrregues d'explotació	(298.111)	(318.786)
Contribució a fons de garanties i dipòsits	(85.997)	(158.354)
Contribució al fons de resolució	(43.510)	-
Altres conceptes	(168.604)	(160.432)
Total	(516.542)	(629.671)

Les despeses per contractes d'assegurances i reassegurances emesos inclouen l'import de les primes meritades corresponent a les societats asseguradores del grup.

El valor net dels ingressos i les despeses d'assegurances i reassegurances emesos presenta un saldo negatiu, ja que no incorpora els ingressos financers nets associats a l'activitat asseguradora que es registren en l'epígraf d'interessos i rendiments assimilats del compte de pèrdues i guanys de l'exercici per un import de 88.424 milers d'euros el 2015 (93.948 milers d'euros el 2014). En la nota 24 de passius per contractes d'assegurances es presenten els resultats generats pel negoci assegurador desglossat per tipus de producte.

La despesa registrada en l'epígraf de contribució a fons de garantia de dipòsits correspon a les aportacions efectuades per Banc Sabadell (82.968 i 155.746 milers d'euros el 2015 i el 2014, respectivament). Així mateix, inclou la despesa registrada per Sabadell United Bank, N.A. (contribució al Fons de Garantia de Dipòsits establert per la Federal Deposit Insurance Corporation dels Estats Units, que es merita i es liquida l'últim dia de cada trimestre), per un import de 3.029 milers d'euros el 2015 i 2.607 milers d'euros el 2014.

Banc Sabadell també ha liquidat el 2015 una contribució al fons nacional de resolució de 43.510 milers d'euros.

L'epígraf "Altres conceptes" inclou la despesa corresponent a l'impost sobre els dipòsits en les entitats de crèdit, que puja a 27.450 milers d'euros en l'exercici de 2015 (31.000 milers d'euros el 2014). La resta de conceptes inclosos en aquest epígraf correspon bàsicament a despeses d'activitats no financeres.

Nota 37 – Despeses d'administració

Aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidat inclou els imports de les despeses incorregudes pel grup corresponents al cost del personal i la resta de despeses generals d'administració.

Despeses de personal

Les despeses de personal degudes en el compte de pèrdues i guanys consolidat en els exercicis acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 han estat les següents:

En milers d'euros		
	2015	2014
Sous i gratificacions al personal actiu	(1.075.803)	(864.788)
Quotes de la Seguretat Social	(220.457)	(203.686)
Dotacions a plans de pensions (*)	(54.735)	(31.750)
Altres despeses de personal	(106.346)	(102.380)
Total	(1.457.341)	(1.202.604)

(*) Dels quals 49.772 milers d'euros corresponen a aportacions definides (26.504 milers d'euros el 2014). D'aquests, 22.111 milers d'euros corresponen al TSB en el segon semestre de 2015.

La plantilla mitjana per a totes les empreses que formen el grup és de 21.879 persones, de les quals 10.199 eren homes i 11.680 eren dones en l'exercici de 2015 (17.760 en l'exercici de 2014, de les quals 8.874 eren homes i 8.886 eren dones).

La classificació de la plantilla del grup per categories i sexes el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és la següent:

Nombre d'empleats i empleades	2015			2014		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Directius	490	137	627	387	78	465
Tècnics	9.375	9.560	18.935	7.390	7.009	14.399
Administratius	1.714	4.814	6.528	971	1.694	2.665
Total	11.579	14.511	26.090	8.748	8.781	17.529

Del total de la plantilla el 31 de desembre de 2015, 254 tenien reconegut algun grau de discapacitat (156 el 31 de desembre de 2014).

En l'àmbit del grup, l'increment de la plantilla és conseqüència de la incorporació dels empleats procedents de TSB.

L'import de les despeses de personal no recurrents el 31 de desembre de 2015 és de 35.528 milers d'euros (33.309 milers d'euros el 31 de desembre de 2014).

Sistema de pagament diferit de la retribució variable meritada en exercicis anteriors

- A la Junta General d'Accionistes de 26 de març de 2013, es va aprovar un sistema de pagament de la retribució variable meritada durant l'exercici de 2012 per als consellers executius i un col·lectiu de 24 directius addicionals, la retribució dels quals està supervisada per la Comissió de Nomenaments i Retribucions del banc, mitjançant el lliurament d'opcions sobre accions de Banco de Sabadell, S.A. (l'SREO 2012). Els consellers executius podien triar percebre opcions fins al 100% de la seva retribució variable meritada i la resta el 50%.

Cada opció atorga al beneficiari el dret a percebre en efectiu dinerari, transcorregut un període màxim de tres anys, la diferència entre el valor final de l'acció de Banc Sabadell en aquesta data i el preu d'exercici de l'opció previst, i la data d'exercici és el 29 de març de 2016.

El preu d'exercici de l'opció és d'1,712 euros, i s'executa la liquidació per la diferència, en cas que aquesta sigui positiva, entre el preu de cotització a la finalització del pla i aquest preu d'execució. Les opcions venudes van ser comptabilitzades en l'epígraf "Cartera de negociació - Derivats de negociació del passiu", i el 31 de desembre de 2015 l'import registrat és de 2,3 milions d'euros (7,4 milions d'euros al tancament de 2014).

El sistema de cobertura de l'SREO 2012 es va determinar mitjançant la subscripció del contracte de contrapartida corresponent, d'acord amb les regles generals del mercat. La prima pagada en la contractació d'aquesta cobertura va pujar a 3,2 milions d'euros i no va representar per al banc cap increment de cost respecte a l'opció de percebre la retribució variable que estava vigent fins a la data d'implantació de l'SREO 2012. La prima esmentada es va registrar com a derivat de negociació.

- A la Junta General d'Accionistes del 27 de març de 2014, es va aprovar un sistema de pagament de les quantitats aprovades de la retribució variable, meritada durant l'exercici de 2013, per als consellers executius del banc, mitjançant el lliurament del seu equivalent en opcions sobre accions de Banco de Sabadell, S.A. (d'ara endavant, el sistema).

Cada opció atorga al destinatari el dret a percebre en efectiu dinerari, transcorregut un període de tres anys, la diferència entre el valor final de l'acció de Banco de Sabadell, S.A. al final d'aquest període i el preu d'exercici de l'opció previst d'acord amb el sistema, en què la data d'exercici és el 29 de març de 2017.

El preu d'exercici de l'opció és de 2,183 euros, i s'executa la liquidació per la diferència, en cas que aquesta sigui positiva, entre el preu de cotització a la finalització del pla i aquest preu d'exercici.

El mecanisme de cobertura del sistema es va determinar mitjançant la subscripció del contracte de contrapartida corresponent, d'acord amb les regles generals del mercat. La prima pagada en la contractació d'aquesta cobertura va pujar a 2,4 milions d'euros i no va representar per al banc cap increment de cost respecte a l'opció de percebre la retribució variable que estava vigent fins a la data d'implantació d'aquest sistema. La prima esmentada es va registrar com a derivat de negociació. Les opcions venudes van ser comptabilitzades en l'epígraf "Cartera de negociació - Derivats de negociació del passiu", i el 31 de desembre de 2015 l'import registrat és de 0,4 milions d'euros (1,9 milions d'euros al tancament de 2014).

Sistema d'incentius complementaris a llarg termini basats en accions

- La Junta General d'Accionistes del 27 de març de 2014 va aprovar un incentiu complementari a llarg termini basat en l'increment del valor de les accions de Banco de Sabadell, S.A. per als consellers executius, 5 membres de l'alta direcció i 419 directius del grup (d'ara endavant, l'incentiu).

L'incentiu consisteix en l'assignació d'un nombre determinat de drets als beneficiaris, que incorporen el dret a percebre l'increment de valor d'un mateix nombre d'accions de Banco de Sabadell, S.A. durant un període de

tres anys, prenent com a referència el seu valor de cotització, que es farà efectiu mitjançant el lliurament d'accions del banc; la data de finalització és el 31 de març de 2017. El preu d'exercici és d'1,896 euros, i el nombre màxim de drets sobre accions afectades per l'incentiu serà de 39.242.000.

El valor raonable dels serveis rebuts s'ha valorat per referència al valor raonable dels instruments de capital compromesos, és a dir, opcions sobre accions del banc, tal com s'indica en la nota 6. La tècnica de valoració han estat les simulacions de Montecarlo, i el model de valoració utilitzat ha estat el de Black-Scholes.

Serà condició necessària perquè els drets es facin efectius que el beneficiari superi el percentatge mínim de compliment de l'objectiu personal denominat "valoració de l'eficàcia professional", fixat per la Comissió de Nomenaments i Retribucions del banc.

Drets	
Saldo el 28 de març de 2014	-
Concedides	37.837.000
Anul·lades	(308.000)
Saldo el 31 de desembre de 2014	37.529.000
Concedides (*)	3.123.730
Anul·lades	(580.536)
Saldo el 31 de desembre de 2015	40.072.194

(*) Derivat de l'ampliació de capital efectuada.

- Empleats de TSB Banking Group compten amb un incentiu complementari relacionat amb un pla d'assoliment d'objectius entre els anys 2016 i 2020, la retribució dels quals està basada en accions de Banco de Sabadell, S.A. i en efectiu.

En relació amb les despeses de personal associades als plans d'incentius basats en accions (vegeu la nota 1.o), es va registrar una despesa en els exercicis de 2015 i de 2014 de 9 i 6 milions d'euros, respectivament, la contrapartida de la qual està reflectida en el patrimoni net (vegeu la nota 26).

Altres despeses generals d'administració

Aquest epígraf recull la resta de les despeses d'administració de l'exercici:

En milers d'euros		
	2015	2014
Immobles, instal·lacions i material	(211.020)	(152.826)
Informàtica	(102.157)	(92.263)
Comunicacions	(63.674)	(35.190)
Publicitat i propaganda	(87.497)	(38.765)
Contribucions i impostos	(101.134)	(99.383)
Altres despeses	(263.692)	(152.287)
<i>De les quals:</i>		
<i>Serveis de vigilància i trasllat de fons</i>	(19.267)	(17.510)
<i>Informes tècnics</i>	(86.170)	(14.173)
<i>Serveis subcontractats</i>	(72.308)	(50.335)
Total	(829.174)	(570.714)

Honoraris amb entitats auditores

Els honoraris percebuts per PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L. en l'exercici de 2015 pels serveis d'auditoria de comptes i per altres serveis relacionats amb l'auditoria prestats a Espanya sumen un import de 1.456 i 341 milers d'euros, respectivament (1.438 i 944 milers d'euros el 2014). Els serveis d'auditoria prestats per altres societats de la xarxa PwC corresponents a sucursals i filials a l'estranger pugen a 2.296 milers d'euros en l'exercici de 2015 (1.101 milers d'euros el 2014).

Els honoraris percebuts per altres auditors en l'exercici de 2015 per serveis d'auditoria de comptes i per altres serveis relacionats amb l'auditoria prestats a Espanya pugen a 121 i 0 milers d'euros, respectivament (130 i 0 milers d'euros el 2014), i pels serveis corresponents a auditoria de sucursals i filials a l'estranger, a 24 milers d'euros en l'exercici de 2015 (22 milers d'euros el 2014).

Els honoraris percebuts per altres societats de la xarxa PwC com a conseqüència de serveis d'assessorament fiscal i altres serveis prestats en l'exercici de 2015 han pujat a 116 i 1.232 milers d'euros. Els imports registrats per aquests serveis el 2014 van pujar a 170 i 981 milers d'euros, respectivament.

Altres informacions

L'import de les despeses generals no recurrents el 31 de desembre de 2015 és de 8.773 milers d'euros (6.865 milers d'euros el 31 de desembre de 2014).

La ràtio d'eficiència al tancament de l'exercici de 2015 (despeses de personal i generals / marge brut) és del 50,45% (46,16% sense tenir en compte TSB), de manera que millora notablement respecte a la ràtio d'eficiència corresponent a l'exercici de 2014, que va ser del 53,14%. Per al càlcul d'aquestes ràtios d'eficiència, s'ha considerat en ambdós anys que els resultats per operacions financeres i per diferències netes de canvi de caràcter recurrent puguen a 400 milions d'euros per any.

Nota 38 – Pèrdues per deteriorament d'actius financers (net)

El desglossament d'aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidat dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros			
	Nota	2015	2014
Inversions creditícies (*)	11	(1.396.177)	(1.763.848)
Altres instruments financers no valorats a valor raonable amb canvi en pèrdues i guanys		(132.390)	(15.710)
Actius financers disponibles per a la venda		(132.390)	(15.710)
Valors representatius de deute	8	1.719	5.556
Altres instruments de capital	9	(134.109)	(21.266)
Total		(1.528.567)	(1.779.558)

(*) A aquesta xifra equival a la suma de la xifra de les dotacions/reversions amb càrrec o abonament a resultats de les correccions de valor constituïdes per a la cobertura de risc de crèdit (vegeu la nota 11), l'amortització amb càrrec a resultats d'actius financers donats de baixa de l'actiu i la recuperació de fallits (vegeu la nota 11).

Nota 39 – Pèrdues per deteriorament de la resta d'actius

El desglossament de les pèrdues per deteriorament de la resta d'actius (net) dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros			
	Nota	2015	2014
Fons de comerç i un altre actiu intangible	17	(1)	-
Actiu material	16	(158.626)	(88.161)
D'ús propi		(3.011)	11.418
Inversions immobiliàries		(155.615)	(99.579)
Participacions	15	(25.694)	(36.821)
Existències	18	(459.623)	(326.580)
Total		(643.944)	(451.562)

El total de dotació per deteriorament d'inversions immobiliàries de l'exercici de 2015 s'ha fet prenent com a base valoracions de nivell 2 (vegeu la nota 6). El valor raonable dels actius deteriorats és de 2.341.905 milers d'euros.

En l'exercici de 2015 no s'han efectuat deterioraments de participacions basant-se en valoracions de nivell 2 i 3 (vegeu la nota 6). El valor raonable dels actius deteriorats és de 20.847 milers d'euros.

Dins de deteriorament de participacions s'inclouen 59,2 milions d'euros corresponents al deteriorament de la participació a Metrovacesa registrat amb anterioritat a la venda d'aquesta i 30,2 milions de recuperació del deteriorament de la participació a Ribera Salud, S.A.

Del total de dotació per deteriorament d'existències de l'exercici de 2015, 168.492 milers d'euros s'han realitzat basant-se en valoracions de nivell 2 i 291.131 milers d'euros en valoracions de nivell 3. El valor raonable dels actius deteriorats és de 3.655.548 milers d'euros.

Nota 40 – Guanys (pèrdues) en la baixa d'actius no classificats com a no corrents en venda

El desglossament d'aquest epígraf del compte de pèrdues i guanys consolidat dels exercicis anuals acabats el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Guanys	69.202	267.909
Per venda d'actiu material	29.395	8.410
Per inversions immobiliàries	14.578	-
Per venda de participacions (*)	18.983	21.387
Altres	6.246	238.112
Pèrdues	(86.162)	(30.961)
Per venda d'actiu material	(35.647)	(9.646)
Per inversions immobiliàries	-	-
Per venda de participacions (*)	(50.070)	(9.976)
Altres	(445)	(11.339)
Total	(16.960)	236.948

(*) L'efecte net és de 31.087 milers d'euros. Vegeu el detall en l'Annex I - Sortides del perímetre de consolidació de l'exercici de 2015.

En l'import corresponent a guanys per vendes d'actiu material s'inclou el benefici obtingut en la venda de l'edifici situat a Príncep de Vergara de Madrid per un import de 21,2 milions d'euros. En l'import corresponent a pèrdues per vendes s'inclouen principalment els resultats obtinguts per les vendes d'oficines ja tancades.

Dins el saldo de la partida de guanys (pèrdues) de l'exercici de 2014 destaquen la subscripció per part de Mediterráneo Vida, Sociedad Anónima de Seguros y Reaseguros d'un contracte de reassegurança sobre la seva cartera d'assegurances de vida-risc individual i la venda per part de Banc Sabadell del seu negoci de gestió del recobriment de deutes impagats (vegeu la nota 2).

Nota 41 – Diferència negativa en combinacions de negoci

L'import de la diferència negativa de consolidació de l'exercici de 2015 correspon a la combinació de negocis duta a terme amb TSB explicada en la nota 2 d'aquests comptes anuals consolidats.

Nota 42 – Guanys (pèrdues) d'actius no corrents en venda no classificats per operacions interrompudes

El desglossament dels guanys (pèrdues) d'actius no corrents en venda no classificats per operacions interrompudes durant els exercicis anuals acabats al 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros			
	Nota	2015	2014
Guany nets per vendes d'immobles		(79.607)	(174.373)
Deteriorament d'actius no corrents en venda	14	(101.261)	(264.260)
Guany (pèrdues) per venda d'instruments de capital classificats com a actius no corrents en venda		-	-
Total		(180.868)	(438.633)

El deteriorament d'actius no corrents en venda no incorpora ingressos derivats d'increment del valor raonable menys costos de venda.

El total de dotació per deteriorament d'actius no corrents en venda de l'exercici de 2015 s'ha fet prenent com a base valoracions de nivell 2 (vegeu la nota 6). El valor raonable dels actius deteriorats és de 2.521.979 milers d'euros.

Nota 43 – Informació segmentada

Criteris de segmentació

Les unitats de negoci que es descriuen a continuació s'han establert en funció de l'estructura organitzativa del grup en vigor des de l'1 de juliol de l'exercici de 2015.

La informació per segments s'estructura, en primer lloc, seguint una distribució geogràfica i, en segon lloc, en funció dels clients als quals va dirigida.

Segmentació per àrea geogràfica i unitats de negoci

En relació amb les bases de presentació i metodologia emprades, la informació que es presenta està basada en la comptabilitat individual de cada una de les societats que formen el grup, amb les eliminacions i els ajustos corresponents de consolidació, i en la comptabilitat analítica d'ingressos i despeses en les particions de negocis sobre una o més entitats jurídiques, que permet l'assignació dels ingressos i els costos per a cada client dependent del negoci al qual estigui assignat cada un d'ells.

Cada unitat de negoci es considera com un negoci independent, per la qual cosa es produeixen comissionaments entre els negocis per a la prestació de serveis de distribució de productes, serveis o sistemes. L'impacte final en el compte de resultats del grup és zero.

Cada negoci suporta els seus costos directes, obtinguts a partir de la comptabilitat general i analítica, i els indirectes, derivats d'unitats corporatives.

Així mateix, s'efectua una assignació de capital de manera que cada negoci té assignat un capital equivalent al mínim regulador necessari per actius de risc. Aquest mínim regulador està en funció de l'organisme que supervisa cada negoci.

A continuació, es detalla informació rellevant en relació amb la segmentació de l'activitat del grup:

a) Per unitats de negoci

Seguidament, per a cada unitat de negoci es mostra, per al 2015, el detall dels resultats abans d'impostos, altres magnituds rellevants i la conciliació del total d'aquests resultats amb els del consolidat:

2015				
En milers d'euros	Negoci bancari Espanya	Transformació d'actius	Negoci bancari Regne Unit (*)	Negoci bancari Amèrica
Marge d'interessos	2.479.316	(44.772)	539.620	216.096
Comissions netes	878.499	(1.584)	78.829	26.460
Altres ingressos	1.161.305	107.853	(3.721)	2.209
Marge brut	4.519.120	61.497	614.728	244.765
Despeses d'explotació	(1.821.970)	(143.180)	(493.566)	(142.338)
<i>De les quals despeses de personal</i>	<i>(1.078.081)</i>	<i>(50.491)</i>	<i>(238.036)</i>	<i>(83.636)</i>
Dotacions de provisions (net)	18.350	(71)	-	2.938
Pèrdues per deteriorament d'actius	(1.571.893)	(508.448)	(59.500)	(29.152)
Altres resultats	283.689	(254.005)	-	4.769
Resultat abans d'impostos per segment	1.427.296	(844.207)	61.662	80.982
Ràtios (%)				
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	14,1%	(20,0%)	5,3%	14,5%
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	42,5%	-	77,9%	54,1%
Altres dades				
Empleats i empleades	16.260	712	8.224	764
Oficines nacionals i a l'estranger	2.224	-	614	28
Conciliació del resultat abans d'impostos			Consolidat	
Total unitats de negoci			725.733	
(+/-) Altres resultats (**)			19.028	
Resultat abans d'impostos			744.761	

(*) Inclou només TSB Banking Group plc i sis mesos de resultats. Amb tipus de canvi aplicat en el balanç GBP 0,7340 i en compte de resultats GBP 0,7201 (mitjana sis últims mesos).

A l'efecte de ROE considera els seus fons propis comptables.

(**) Correspon als resultats d'altres geografies no indicades.

En milers d'euros	Negoci bancari Espanya	Transformació d'actius	Negoci bancari Regne Unit (*)	Negoci bancari Amèrica
Marge d'interessos	2.115.031	(11.192)	-	148.082
Comissions netes	816.664	(659)	-	25.722
Altres ingressos	1.656.713	15.228	-	3.179
Marge brut	4.588.408	3.377	-	176.983
Despeses d'explotació	(1.789.503)	(135.824)	-	(111.365)
<i>De les quals despeses de personal</i>	<i>(1.092.718)</i>	<i>(39.246)</i>	-	<i>(64.041)</i>
Dotacions de provisions (net)	169.522	(1.847)	-	3.485
Pèrdues per deteriorament d'actius	(1.797.973)	(407.293)	-	(22.995)
Altres resultats	251.626	(455.884)	-	2.525
Resultat abans d'impostos per segment	1.422.079	(997.472)	-	48.632
Ràtios (%)				
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	13,1%	(39,3%)	-	10,8%
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	48,6%	-	-	58,0%
Altres dades				
Empleats i empleades	16.046	668	-	692
Oficines nacionals i a l'estranger	2.285	-	-	28
Conciliació del resultat abans d'impostos			Consolidat	
Total unitats de negoci			473.239	
(+/-) Altres resultats (**)			13.154	
Resultat abans d'impostos			486.393	

(*) Inclou no més TSB Banking Group plc.

(**) Correspon als resultats d'altres geografies no indicades.

Els actius totals mitjans del total de l'entitat pugen, el 31 de desembre de 2015, a 186.538.365 milers d'euros, mentre que en la mateixa data de l'any anterior es van situar en 163.372.812 milers d'euros.

En relació amb el tipus de productes i serveis dels quals es deriven els ingressos ordinaris, tot seguit se n'informa per a cada unitat de negoci:

- Negoci bancari Espanya agrupa les següents unitats de negoci de clients:

- Banca Comercial ofereix productes tant d'inversió com d'estalvi. En inversió destaca la comercialització de productes hipotecaris i crèdits. Pel que fa a l'estalvi, els productes principals són els dipòsits (vista i termini), fons d'inversió i plans de pensions.

També cal destacar els productes d'assegurances i mitjans de pagament, com les targetes de crèdit i l'emissió de transferències, entre d'altres.

- Banca Corporativa ofereix serveis de finançament especialitzats juntament amb una oferta global de solucions, que inclouen des dels serveis de banca transaccional fins a les solucions més complexes i adaptades, tant de l'àmbit del finançament com de tresoreria, entre d'altres.
- Mercats i Banca Privada ofereix i dissenya productes i serveis d'alt valor afegit, amb l'objectiu d'aconseguir una bona rendibilitat per al client, incrementar i diversificar la base de clients i assegurar la consistència dels processos d'inversió amb una anàlisi rigorosa i amb una gestió de qualitat reconeguda. Tot això portant el model de relació amb el client cap a la multicanalitat.

- Transformació d'Actius: gestiona de manera transversal el risc irregular i l'exposició immobiliària, a més d'establir i implementar l'estratègia de participades immobiliàries, entre les quals destaca Solvia. Pel que fa a risc irregular i exposició immobiliària, la unitat es focalitza a desenvolupar l'estratègia de transformació d'actius i a integrar la visió global del balanç immobiliari del grup amb l'objectiu de

maximitzar-ne el valor.

- Negoci bancari Regne Unit: només inclou TSB Banking Group plc i sis mesos de resultats. La franquícia de TSB comprèn el negoci detallista que es porta a terme al Regne Unit, que inclou comptes corrents i d'estalvi, crèdits personals, targetes i hipoteques.
- Negoci bancari Amèrica: ofereix tot tipus de serveis bancaris i financers, des dels més complexos i especialitzats per a grans corporacions, com ara operacions de *project finance*, fins a productes per a particulars, passant per tots els productes i serveis que puguin necessitar professionals i empreses de qualsevol mida.

A continuació, es detallen per a 2015 i 2014 els ingressos ordinaris generats per cada unitat de negoci:

Nota 43 – Informació segmentada ingressos

En milers d'euros

SEGMENTS	Consolidat					
	Ingressos ordinaris procedents de clients		Ingressos ordinaris entre segments		Total ingressos ordinaris	
	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014	31/12/2015	31/12/2014
Negoci bancari Espanya	4.629.242	4.886.375	245.005	337.621	4.874.247	5.223.996
Transformació d'actius	377.195	456.160	27.168	25.225	404.363	481.385
Negoci bancari Regne Unit	798.311	-	-	-	798.311	-
Negoci bancari Amèrica	310.976	206.505	-	-	310.976	206.505
(-) Ajustos i eliminacions d'ingressos ordinaris entre segments	-	-	(276.617)	(365.577)	(276.617)	(365.577)
Total	6.115.724	5.549.040	(4.444)	(2.731)	6.111.280	5.546.309

Tot seguit, es detalla per a cadascuna d'aquestes quin percentatge de saldos, marge d'interessos i de comissions netes han generat sobre el total dels exercicis de 2015 i de 2014:

Nota 43 – Informació segmentada ingressos

En percentatge

SEGMENTS	2015				
	Segmentació del marge d'interessos i de comissions netes				
	Crèdit a la clientela		Dipòsits de la clientela		Productes de(*) serveis
	% sobre saldo mitjà	% rendiment sobre total	% sobre saldo mitjà	% cost sobre total	% sobre saldo total
Negoci bancari Espanya	66,0%	73,3%	64,1%	76,4%	83,9%
Transformació d'actius	5,5%	3,6%	0,2%	0,1%	0,4%
Negoci bancari Regne Unit	23,7%	16,4%	31,1%	16,7%	12,3%
Negoci bancari Amèrica	4,8%	6,7%	4,6%	6,8%	3,3%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

(*) Percentatge per segments sobre el total de comissions.

En percentatge

SEGMENTS	2014				
	Segmentació del marge d'interessos i de comissions netes				
	Crèdit a la clientela		Dipòsits de la clientela		Productes de(*) serveis
	% sobre saldo mitjà	% rendiment sobre total	% sobre saldo mitjà	% cost sobre total	% sobre saldo total
Negoci bancari Espanya	83,0%	87,4%	94,4%	97,1%	96,1%
Transformació d'actius	12,2%	7,9%	0,5%	0,2%	0,6%
Negoci bancari Regne Unit	-	-	-	-	-
Negoci bancari Amèrica	4,8%	4,6%	5,1%	2,7%	3,2%
Total	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

(*) Percentatge per segment sobre el total de comissions.

En l'informe de gestió (vegeu l'apartat 2), es fa una anàlisi més detallada per a cada un d'aquests negocis.

Nota 44 – Situació fiscal (impost sobre beneficis)

Grup fiscal consolidat

Banco de Sabadell, S.A. és la societat dominant d'un grup de consolidació fiscal en l'impost sobre societats, i formen part d'aquest com a societats dependents totes les societats espanyoles participades per Banco de Sabadell, S.A. que compleixen els requisits exigits per la Llei de l'impost sobre societats (vegeu l'annex I).

La resta de societats espanyoles del grup comptable tributen de manera individual en l'impost sobre societats.

Les societats del grup comptable no residents a Espanya tributen els seus beneficis d'acord amb les normes fiscals que els són aplicables.

Conciliacions

La conciliació de la diferència existent entre el resultat comptable consolidat i la base imposable de l'impost sobre societats és la següent:

En milers d'euros		
	2015	2014
Resultat abans d'impostos	744.761	486.393
Augments en la base imposable	2.161.120	1.128.325
Procedents de resultats	2.161.120	1.128.325
Procedents de patrimoni net	-	-
Disminucions en la base imposable	(951.151)	(1.335.133)
Procedents de resultats	(866.445)	(1.001.810)
Procedents de patrimoni net	(84.706)	(333.322)
Base imposable (resultat fiscal)	1.954.730	279.586
Quota (30%)	586.419	83.876
Deduccions per doble imposició, formació i altres	(1.452)	(21.855)
Quota líquida	584.967	62.021
Impost per diferències temporals (net)	(499.886)	51.347
Ajustos per crèdits fiscals		(11.222)
Altres ajustos (net)	(52.565)	7.602
Impost sobre beneficis	32.516	109.748

Dins d'"Altres ajustos" s'inclouen 45,3 milions d'euros (32 milions de lliures) que corresponen a l'efecte del canvi produït en la normativa fiscal del Regne Unit que afecta TSB Bank plc. La modificació legislativa introdueix un recàrrec del 8%, efectiu a partir de l'1 de gener de 2016 i aplicable a les bases imposables superiors a 25 milions de lliures anuals, i també redueix la taxa principal de l'impost del 20% al 19% a partir de l'1 d'abril de 2017 i fins al 18% a partir de l'1 d'abril del 2020.

Així mateix, a continuació es presenta la conciliació entre la despesa per l'impost sobre societats del grup resultant de l'aplicació del tipus impositiu general i la despesa registrada per aquest impost en els comptes de pèrdues i guanys consolidats:

En milers d'euros	2015	2014
Resultat comptable abans d'impostos	744.761	486.393
Típus impositiu nacional (30%)	223.428	145.918
Ingressos no gravats (diferència negativa de consolidació)	(79.807)	-
Diferència taxa efectiva societats a l'estranger (*) (**)	(49.588)	4.570
Reserva de capitalització / Deduccions generades / Despeses no deduïbles	(8.786)	3.276
Ingressos amb menys taxa fiscal (dividends i renda font internacional)	(426)	(14.506)
Ingressos entitats associades	(14.639)	(30)
Resta	(37.668)	(29.480)
Despesa per impost societats	32.516	109.748
<i>Tipus impositiu efectiu</i>	<i>4%</i>	<i>23%</i>

(*) Calculada aplicant la diferència entre el tipus impositiu vigent per al grup a Espanya (30%) i el tipus efectiu aplicat al resultat del grup en cada jurisdicció.

(**) Inclou 45,3 milions d'euros per canvis en la normativa fiscal al Regne Unit, tal com s'ha explicat anteriorment.

Augments i disminucions en la base imposable

Els detalls relatius a augments i disminucions en la base imposable, en funció de la seva consideració com a diferències temporals o permanents, es desglossen en el quadre següent:

En milers d'euros	2015	2014
Diferència permanent	23.311	34.151
Diferència temporal amb origen en l'exercici actual	1.701.251	836.263
Diferència temporal amb origen en exercicis anteriors	436.558	257.911
Augments	2.161.120	1.128.325
Diferència permanent	(479.627)	(69.801)
Diferència temporal amb origen en l'exercici actual	-	(2.590)
Diferència temporal amb origen en exercicis anteriors	(471.524)	(1.262.741)
Disminucions	(951.151)	(1.335.133)

Actius i passius fiscals diferits

Segons la normativa fiscal i comptable vigent hi ha determinades diferències temporàries que s'han de tenir en compte a l'hora de quantificar la despesa corresponent per l'impost sobre beneficis.

El Reial Decret Llei 14/2013, de 29 de novembre, de mesures urgents per a l'adaptació del dret espanyol a la normativa de la Unió Europea en matèria de supervisió i solvència d'entitats financeres va modificar el text refós de la Llei de l'impost sobre societats en els termes següents:

- Amb efecte per als períodes impositius que s'iniciïn a partir de l'1 de gener de 2011, les dotacions per deteriorament dels crèdits o altres actius derivades de les possibles insolvències dels deutors no vinculats amb el subjecte passiu així com els corresponents a dotacions o aportacions a sistemes de previsió social i, si escau, prejubilació (a partir d'ara, actius fiscals diferits monetitzables) que hagin generat actius per impost diferit, s'integraran en la base imposable d'acord amb el que estableix la Llei de l'impost sobre societats, amb el límit de la base imposable positiva prèvia a la seva integració i a la compensació de bases imposables negatives. L'aplicació d'aquesta norma va suposar per al grup una disminució dels crèdits fiscals per bases imposables negatives i un increment d'impostos anticipats relacionats amb els conceptes de deteriorament de crèdits, deteriorament d'actius immobiliaris i despeses relacionades amb compromisos per pensions registrats el 31 de desembre de 2012.

- Els actius fiscals diferits monetitzables es convertiran en un crèdit exigible davant l'Administració tributària en els supòsits en què el subjecte passiu presenti pèrdues comptables o que l'entitat sigui objecte de liquidació o insolvència judicialment declarada.

Posteriorment, el 28 de novembre de 2014, es va publicar la Llei 27/2014, de l'impost sobre societats, vigent per als exercicis impositius iniciats a partir de l'1 de gener de 2015, excepte les disposicions finals quarta a setena que van entrar en vigor el 29 de novembre de 2014.

Les modificacions principals de la Llei 27/2014 van ser les següents:

- Les bases imposables negatives pendents de compensació l'1 de gener de 2016 es poden compensar en els períodes impositius següents, sense cap limitació temporal.
- Modificació del tipus impositiu general, que passa del 30% actual al 25%. Tanmateix, la llei estableix que les entitats financeres i els seus grups de consolidació fiscal mantindran el tipus impositiu del 30%.
- Limitació a la integració dels actius diferits monetitzables en la base imposable i compensació de bases imposables al 25% per a 2014 i 2015, 60% per a 2016 i 70% per a 2017 i següents.

Els orígens dels actius/passius fiscals diferits registrats en els balanços de situació el 31 de desembre de 2015 i de 2014 són els següents:

En milers d'euros		
Actius fiscals diferits	2015	2014
Monetitzables	5.521.558	5.283.682
Per deteriorament de crèdit	3.555.130	3.676.767
Per deteriorament d'actius immobiliaris	1.836.497	1.478.592
Per fons de pensions	129.931	128.323
No monetitzables	618.348	313.712
Per fons de fusió	141.965	144.549
Per deteriorament de crèdit estranger	77.236	-
Per altres provisions no deduïbles	13.139	27.269
Per deteriorament d'instruments de capital i deute	136.787	63.161
Altres	249.221	78.733
Crèdits fiscals per bases imposables negatives	430.598	530.601
Deduccions no aplicades	6.008	16.168
Total	6.576.512	6.144.163
Passius fiscals diferits	2015	2014
Revaloració d'immobles	74.081	91.701
Ajustos de valor d'emissions de deute majorista sorgits en combinacions de negoci	104.177	141.737
Altres ajustos de valor d'actius financers	244.048	434.698
Altres	69.837	145.625
Total	492.143	813.761

El desglossament per països dels actius i passius fiscals diferits és el següent:

En milers d'euros

País	Actius fiscals diferits	Passius fiscals diferits
Espanya	6.314.494	487.073
RU	168.683	107
EUA	79.374	4.564
Mèxic	13.371	244
Altres	590	155
Total	6.576.512	492.143

Tenint en compte les projeccions que es desprenen del pla de negoci del grup (Pla Triple) per als exercicis 2014-2016, així com projeccions futures a partir d'aquesta data realitzades amb paràmetres similars als incorporats en aquest pla, el grup espera recuperar els actius diferits no monetitzables i els crèdits fiscals per bases imposables negatives (actualment sense cap tipus de període de prescripció legal) en un període màxim de cinc anys.

Altra informació

El grup Banc Sabadell ha obtingut rendes susceptibles de ser acollides a la deducció per reinversió regulada en l'article 42 del text refós de la Llei de l'impost sobre societats, que s'han materialitzat en els exercicis indicats a continuació:

En milers d'euros

Any de generació de la renda subjecta a la deducció	Import de la renda generada	Exercici de reinversió
2007 a 2010	536.260	2010
2011	6.318	2011
2013	5.640	2012
2013	30.008	2013
2014	43.759	2014

La informació relativa a fusions realitzades en exercicis anteriors a aquest exercici s'ha inclòs en els comptes anuals consolidats dels exercicis en què s'ha produït la fusió.

Reserva de capitalització i reserva per a inversions a les Canàries

La Llei 27/2014, de 27 de novembre, de l'impost sobre societats (IS), reconeix, per als exercicis impositius iniciats a partir de l'1 de gener de 2015, el dret a aplicar una reducció en la base imposable consolidada del 10% de l'increment dels fons propis del grup fiscal, condicionat al compliment dels requisits següents:

- Que l'import de l'increment dels fons propis del grup fiscal es mantingui durant un termini de cinc anys des del tancament del període impositiu a què correspongui aquesta reducció, excepte per l'existència de pèrdues comptables.
- Que es doti una reserva per l'import de la reducció, que ha de figurar en el balanç amb absoluta separació i títol apropiat, i és indisponible durant el termini previst en l'apartat anterior. La dotació de la reserva es pot efectuar per qualsevol de les entitats del grup fiscal (vegeu la nota 3).
- L'import d'aquest increment dels fons propis es determina, principalment, per la diferència positiva entre:
  - a) els fons propis del grup fiscal existents al tancament de l'exercici sense incloure els resultats d'aquest,
  - i b) els fons propis del grup fiscal existents a l'inici d'aquest, sense incloure els resultats de l'exercici anterior.

Tenint en compte que l'increment dels fons propis del grup fiscal s'ha estimat, el 31 de desembre de 2015, en 366 milions d'euros, la reducció resultant aplicable a la base imposable consolidada pujarà a 36 milions d'euros.

Tal com es detalla en la nota 3 d'aquests comptes anuals consolidats, la Junta General d'Accionistes celebrada el 28 de maig de 2015 va aprovar una dotació a la reserva per a inversions a les Canàries per un import de 169 milers d'euros. Aquesta reserva es va materialitzar íntegrament en l'exercici de 2014 mitjançant inversions efectuades en el mateix exercici en diversos elements d'immobilitzat material qualificats com a instal·lacions.

Exercicis subjectes a inspecció fiscal

Durant l'exercici de 2014 es van finalitzar les actuacions inspectores seguides per la Inspecció de l'Agència Estatal d'Administració Tributària davant Banco de Sabadell, S.A. pels conceptes d'impost sobre societats de 2006 a 2010, impost sobre el valor afegit de 07/2008 a 12/2010, retencions i ingressos a compte del capital mobiliari de 07/2008 a 12/2010 i retencions i ingressos a compte dels rendiments del treball i d'activitats professionals de 07/2008 a 12/2010, així com les seguides per la Inspecció dels Tributs del Territori Històric de Guipúscoa davant Banco de Sabadell, S.A. com a successor de Banco Guipuzcoano, S.A. El resultat d'aquestes actuacions no ha suposat cap impacte significatiu en el compte de pèrdues i guanys de Banco de Sabadell, S.A. el 31 de desembre de 2014.

Com a conseqüència de les actuacions inspectores de l'Administració Tributària hi ha actes d'inspecció signades en disconformitat de la mateixa societat i de les entitats adquirides, i posteriorment fusionades, per un import total de deute tributari de 33.091 milers d'euros, i s'han impugnat totes elles. En tot cas, el grup té constituïdes prou provisions per fer front a les contingències que es puguin derivar d'aquestes liquidacions.

A causa de possibles interpretacions que es poden fer de la normativa fiscal aplicable a algunes operacions realitzades en el sector bancari, hi podria haver determinats passius fiscals de caràcter contingent. Tanmateix, la possibilitat que es materialitzin aquests passius és remota, i, en tot cas, el deute tributari que se'n pugui derivar no afectaria significativament els comptes anuals.

Totes les empreses que formen part del grup tenen pendents de revisió tots els impostos no comprovats i no prescrits legalment.

Nota 45 – Transaccions amb parts vinculades

Durant els exercicis de 2015 i de 2014, no s'han realitzat operacions rellevants amb els accionistes significatius a excepció de la que es detalla a continuació; les efectuades es troben dins el trànsit habitual de la societat i s'han portat a terme en condicions de mercat.

Segons un fet rellevant comunicat a la Comissió Nacional del Mercat de Valors l'1 d'octubre de 2015, Banc Sabadell va adquirir 8.238.084 accions del banc colombià Banco GNB Sudameris, S.A., representatives del 4,99% del seu capital social, per un preu de 50.000.000 dòlars. Banco GNB Sudameris té com a accionista majoritari Gilex Holding B.V., societat subsidiària de Starmites Corporation, S.A.R.L., companyia pertanyent a la família Gilinski. Jaime Gilinski Bacal és accionista significatiu de Banc Sabadell.

No hi ha operacions amb administradors i directius de la societat que es puguin considerar rellevants. Les efectuades són pròpies del trànsit habitual de la societat o gaudeixen de condicions de mercat o aplicades a empleats.

No consten operacions portades a terme fora de preu de mercat amb persones o entitats vinculades a administradors o a l'alta direcció.

El detall dels saldos més significatius mantinguts amb parts vinculades, així com l'efecte en els comptes de resultats de les transaccions fetes amb aquestes, es mostra a continuació:

	2015					2014
	conjunt o influència signif. a		Personal clau	Altres parts vinculades (*)	TOTAL	TOTAL
	BS	Associades				
Actiu:						
Crèdit a la clientela i altres actius financers	-	138.005	19.489	1.221.614	1.379.108	1.840.338
Passiu:						
Dipòsits de la clientela i altres passius financers	55	843.023	8.725	482.846	1.334.649	2.151.325
Comptes d'ordre:						
Riscos contingents	-	8.219	-	235.164	243.383	301.518
Compromisos contingents	-	1.442	3.570	160.178	165.190	192.751
Compte de pèrdues i guanys:						
Interessos i rendiments assimilats	-	2.433	180	17.321	19.934	57.674
Interessos i càrregues assimilades	-	(26.077)	(102)	(1.737)	(27.916)	(78.356)
Rendiments d'instruments de capital	-	49	-	-	49	3.688
Comissions netes	-	31.954	34	3.252	35.240	46.095
Altres productes d'explotació	-	1.765	-	27.392	29.157	1.785

(*) Inclou plans de pensions amb empleats.

Nota 46 – Retribucions i saldos amb els membres del Consell d'Administració i l'alta direcció

Les remuneracions percebudes pels consellers i les aportacions per a la cobertura dels compromisos per pensions d'aquests per l'acompliment de les seves funcions com a tals el 31 de desembre de 2015 i de 2014 han estat les següents:

	En milers d'euros					
	Remuneracions		Compromisos per pensions		Total	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Josep Olliu Creus (*)	214	214	32	32	246	246
José Manuel Lara Bosch (1)	4	131	-	-	4	131
José Javier Echenique Landiribar (2)	184	137	-	-	184	137
Jaume Guardiola Romojaro (*)	92	92	-	-	92	92
Aurora Catá Sala (3)	83	-	-	-	83	-
Héctor María Colonques Moreno	119	123	16	16	135	139
Sol Daurella Comadrán (4)	-	75	-	-	-	75
Joaquín Folch-Rusiñol Corachán	102	100	16	16	118	116
M. Teresa Garcia-Milà Lloveras	130	105	-	-	130	105
José Manuel Lara García (5)	48	-	-	-	48	-
Joan Llonch Andreu	130	138	16	16	146	154
David Martínez Guzmán (6)	83	59	-	-	83	59
José Manuel Martínez Martínez	148	127	-	-	148	127
José Ramón Martínez Sufrategui	107	96	-	-	107	96
António Vítor Martins Monteiro	87	83	-	-	87	83
José Luis Negro Rodríguez (*)	92	92	16	16	108	108
José Permanyer Cunillera (7)	67	107	-	16	67	123
David Vegara Figueras (8)	88	-	-	-	88	-
Total	1.778	1.679	96	112	1.874	1.791

(*) Exerceixen funcions executives.

(1) El 30 de setembre de 2013 el Consell d'Administració en va acordar el nomenament com a vicepresident primer, i el 31 de gener de 2015 va deixar el lloc vacant per defunció.

(2) El 23 d'abril de 2015 el Consell d'Administració en va acordar el nomenament com a conseller independent coordinador.

(3) El 29 de gener de 2015, el Consell d'Administració en va acordar el nomenament com a membre del Consell d'Administració amb la consideració de consellera independent. La Junta General Ordinària d'Accionistes celebrada el 28 de maig de 2015 va ratificar el nomenament efectuat pel procediment de cooptació pel Consell d'Administració i en va acordar el nomenament com a membre del Consell d'Administració.

(4) El 20 de novembre de 2014 va presentar la seva renúncia com a consellera amb efectes des de la finalització de la reunió del Consell d'Administració d'aquesta mateixa data.

(5) El 19 de març de 2015, el Consell d'Administració en va acordar el nomenament com a membre del Consell d'Administració amb la consideració de conseller independent. La Junta General Ordinària d'Accionistes celebrada el 28 de maig de 2015 va ratificar el nomenament efectuat pel procediment de cooptació pel Consell d'Administració i en va acordar el nomenament com a membre del Consell d'Administració.

(6) La Junta General Ordinària d'Accionistes celebrada el 27 de març de 2014 en va acordar el nomenament com a membre del Consell d'Administració.

(7) El 23 d'abril de 2015 va presentar la seva renúncia com a conseller amb efectes des de la Junta General d'Accionistes celebrada el 28 de maig de 2015.

(8) La Junta General Ordinària d'Accionistes celebrada el 28 de maig de 2015 en va acordar el nomenament com a membre del Consell d'Administració.

A part dels conceptes esmentats abans, membres del Consell d'Administració han percebut 71 milers d'euros de retribució fixa el 2015 (148 milers d'euros el 2014) per la pertinença a consells d'administració de societats del grup Banc Sabadell o a consells consultius (aquests imports estan inclosos en l'informe anual sobre remuneracions dels consellers).

Les aportacions per primes d'assegurances de vida que cobreixen contingències per pensions corresponents als drets meritats l'any 2015 pugen a 3.780 milers d'euros (3.362 milers d'euros el 2014), dels quals 96 són els detallats a la taula superior i 3.684 corresponen a consellers per funcions executives.

Les remuneracions que corresponen als consellers per les seves funcions executives meritades durant l'exercici de 2015 pugen a 6.021 milers d'euros (5.847 milers d'euros el 2014).

Els riscos concedits pel banc i les societats consolidades al conjunt dels consellers de la societat dominant pugen a 14.155 milers d'euros el 31 de desembre de 2015, dels quals 11.657 milers d'euros corresponen a inversions creditícies i 2.498 milers d'euros a avals i crèdits documentaris (13.358 milers d'euros el 2014, dels quals 10.715 milers d'euros corresponen a inversions creditícies i 2.643 milers d'euros a avals i crèdits documentaris), a un tipus d'interès mitjà del 0,91% (1,13% el 2014). Els saldos passius pugen a 8.047 milers d'euros el 2015 (9.436 milers d'euros el 2014).

La remuneració total de l'alta direcció meritada durant l'exercici de 2015 puja a 6.941 milers d'euros. D'acord amb la normativa, aquesta quantitat inclou la remuneració dels set membres de l'alta direcció, més la de la directora d'Auditoria Interna.

Els riscos concedits pel banc i les societats consolidades a l'alta direcció (sense incloure els que al seu torn són consellers executius, informació detallada anteriorment) pugen a 8.904 milers d'euros el 31 de desembre de 2015 (15.102 milers d'euros el 2014), dels quals 7.832 milers d'euros corresponen a inversions creditícies i 1.072 milers d'euros a avals i crèdits documentaris (i el 2014, dels quals 13.776 milers d'euros corresponen a inversions creditícies i 1.326 milers d'euros a avals i crèdits documentaris). Els saldos passius pugen a 678 milers d'euros (494 milers d'euros el 2014).

Així mateix, els drets sobre apreciació d'accions atorgats als components de l'alta direcció, incloent-hi els consellers executius, del nou Pla incentiu de retribucions de 2015 (vegeu la nota 37) han suposat unes despeses de personal durant aquest exercici de 2,2 milions d'euros.

Els acords existents entre la societat i els seus càrrecs d'administració i direcció que preveuen indemnitzacions en finalitzar les seves funcions s'indiquen en l'informe de gestió del grup, dins la secció de l'informe anual de govern corporatiu, que forma part de l'informe de gestió.

A continuació, s'especifiquen els col·lectius esmentats anteriorment, i s'identifiquen els seus càrrecs al banc, el 31 de desembre de 2015:

Consellers executius

Josep Olliu Creus	President
Jaume Guardiola Romojaro	Conseller delegat
José Luis Negro Rodríguez	Conseller director general

Alta direcció

María José García Beato	Vicesecretària del consell - secretària general
Tomás Varela Muiña	Director general
Miguel Montes Güell	Director general
Carlos Ventura Santamans	Director general
Fernando Pérez-Hickman Muñoz	Director general
Ramón de la Riva Reina	Director general adjunt
Enric Rovira Masachs	Director general adjunt

Altres informacions del consell

De conformitat amb el que estableix l'article 229 de la Llei 31/2014, de 3 de desembre, per la qual es modifica el text refós de la Llei de societats de capital per a la millora del govern corporatiu, i per tal de reforçar la transparència de les societats anònimes, els consellers han comunicat a la societat que, durant l'exercici de 2015, ells o les seves persones vinculades, segons que es defineix a l'article 231 del text refós de la Llei de societats de capital:

- No han dut a terme transaccions amb la societat, sense tenir en compte les operacions ordinàries, fetes en condicions estàndard per als clients i d'escassa rellevància, i s'entén per tals aquelles la informació de les quals no sigui necessària per expressar la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de l'entitat.
- No han utilitzat el nom de la societat o invocat la seva condició d'administrador per influir indegudament en la realització d'operacions privades.
- No han fet ús dels actius socials, inclosa la informació confidencial de la companyia, amb finalitats privades.
- No s'han aprofitat de les oportunitats de negoci de la societat.
- No han obtingut avantatges o remuneracions de tercers diferents de la societat i el seu grup associades a l'exercici del seu càrrec, llevat que es tractés d'atencions de mera cortesia.
- No han desenvolupat activitats per compte propi o compte d'altri que comportin una competència efectiva, sigui puntual o potencial, amb la societat o que, de qualsevol altra manera, els situïn en un conflicte permanent amb els interessos de la societat.

Nota 47 – Altra informació

Informació sobre el medi ambient

Les operacions globals del grup es regeixen per lleis relatives a la protecció del medi ambient i la seguretat i salut del treballador. El grup considera que compleix substancialment aquestes lleis i que manté procediments dissenyats per fomentar-ne i garantir-ne el compliment.

El grup ha adoptat les mesures oportunes en relació amb la protecció i millora del medi ambient i la minimització, si escau, de l'impacte mediambiental, i compleix amb la normativa vigent en aquest sentit. Durant l'exercici, el grup ha continuat duent a terme plans per al tractament de residus, de reciclatge de consumibles i d'estalvi d'energia. D'altra banda, no s'ha considerat necessari registrar cap dotació per a riscos i despeses de caràcter mediambiental, ja que no hi ha contingències relacionades amb la protecció i millora del medi ambient.

Es pot obtenir més informació de les polítiques i actuacions adoptades pel banc en matèria de medi ambient en l'informe de gestió, apartat 3.

Servei d'Atenció al Client (SAC)

El Servei d'Atenció al Client està ubicat en la línia de control de l'estructura organitzativa del grup Banc Sabadell, i el seu titular, nomenat pel Consell d'Administració, depèn jeràrquicament de la Secretaria General del banc. Les seves funcions són atendre i resoldre les queixes i reclamacions dels clients i usuaris dels serveis financers del grup, quan aquestes es refereixin als seus interessos i drets legalment reconeguts que es derivin dels contractes, de la normativa de transparència i protecció a la clientela o de les bones pràctiques i usos financers.

Assumptes tramitats

Durant l'any 2015, el Servei d'Atenció al Client ha rebut 21.517 queixes i reclamacions (25.156 el 2014), de les quals se n'han admès a tràmit 19.773 (24.061 el 2014), d'acord amb el que disposa l'Ordre del Ministeri d'Economia 734/2004, d'11 de març. El nombre d'expedients gestionats, però, ha estat de 19.650 (26.085 el 2014), a causa de la resolució d'assumptes pendents de l'exercici anterior (558 casos, per 681 el 2015). Per tipologia, un 14,7% han estat queixes (11,1% el 2014) i un 85,3% reclamacions (88,9% el 2014).

Del total de queixes o reclamacions gestionades pel Servei d'Atenció al Client, el 51,9% es van decidir amb resolució favorable per al client o usuari (42,1% el 2014), el 3,9% es van resoldre mitjançant un acord amb el client o usuari (8,4% el 2014), en un 1,6% dels casos el client va desistir de la seva reclamació (0,9% el 2014) i el 38% es van resoldre a favor de l'entitat (39,2% el 2014). El 31 de desembre, un 3,3% d'assumptes estaven pendents d'acord o de resolució per part dels organismes reguladors i del Defensor del Client i del Partícip. Finalment, el Servei d'Atenció al Client no es va pronunciar en un 1,3% dels casos, perquè no era competent per fer-ho.

A més de la seva activitat principal, el Servei d'Atenció al Client també presta un servei d'assistència i informació als clients i usuaris en assumptes que no constitueixen queixes o reclamacions d'acord amb l'Ordre del Ministeri d'Economia 734/2004, d'11 de març, i el Reglament per a la Defensa dels Clients i Usuaris Financers del grup Banc Sabadell. En aquest capítol, el servei ha atès 408 peticions d'assistència i informació durant l'any 2015 (769 el 2014).

El temps de resposta de les queixes i reclamacions ha estat de 12.011 expedients resolts abans de 15 dies (15.849 expedients el 2014), 5.046 expedients resolts entre 15 i 30 dies (5.388 expedients el 2014) i 2.593 expedients amb un temps de resposta superior a 30 dies (4.848 expedients el 2014). Tot això respecte als 60 dies de resposta que preveuen, com a termini màxim, l'ordre esmentada del Ministeri d'Economia i el Reglament per a la Defensa dels Clients i Usuaris Financers de l'Entitat.

Defensor del Client i del Partícip

El grup disposa de la figura del Defensor del Client i del Partícip, funció que exerceix José Luis Gómez-Dégano y Ceballos-Zúñiga. El defensor és competent per resoldre les reclamacions que li plantegin els clients i usuaris del grup Banc Sabadell, tant en primera com en segona instància, així com per resoldre els assumptes que li trasllada el Servei d'Atenció al Client.

El 2015, el Defensor del Client i del Partícip ha rebut 1.284 reclamacions i queixes (1.651 el 2014), de les quals n'ha admès a tràmit 1.273. Durant l'exercici, el defensor ha tramitat i resolt 1.150 reclamacions (1.752 el 2014), ja que ha resolt assumptes que havien quedat pendents de l'exercici anterior. El 31 de desembre de 2015, han quedat 132 reclamacions pendents de resolució per part del defensor (140 el 2014). Així mateix, 38 casos estaven pendents que el SAC presentés les al·legacions corresponents.

Sobre el total de reclamacions i queixes resoltes, el defensor n'ha dictaminat un 32,4% a favor de l'entitat (41,7% el 2014) i un 2,2% a favor del client (22,7% el 2014). De la resta d'assumptes tramitats i resolts, el banc va accedir al que s'havia sol·licitat en un 43,7% dels casos (10,7% l'any 2014); en un 17,1% dels casos (16,8% el 2014) el Defensor del Client no es va pronunciar per falta de competència (sense perjudici de l'opció del reclamant de reproduir la seva reclamació en altres instàncies); un 0,5% dels casos es van resoldre mitjançant un acord amb el client o usuari (un 7,4% el 2014), i en un 4,0% el mateix client va desistir de la reclamació (un 0,5% el 2014).

Banc d'Espanya, CNMV i Direcció General d'Assegurances i Plans de Pensions

D'acord amb la normativa legal vigent, els clients i usuaris poden presentar les seves queixes i reclamacions davant el Departament de Conducta de Mercat i Reclamacions del Banc d'Espanya, davant la CNMV i davant la Direcció General d'Assegurances i Plans de Pensions. De tota manera, és requisit indispensable que prèviament s'hagin adreçat a l'entitat per resoldre el conflicte.

Nota 48 – Esdeveniments posteriors

Amb posterioritat al 31 de desembre de 2015 no s'han produït esdeveniments posteriors dignes d'esment.

Annex I – Societats del grup Banc Sabadell

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2015 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)		Actius totals	Inversió neta del grup	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades		Data del grup consolidat	Data del grup consolidat	
			Directe	Indirecta		Capital	Reserves			Resultat (2)	Dividends pagats			Resultat
Activos Valenciana I, S.A.U. en liquidació	Immobil·liària	València	0,00	100,00	No	10,000	19,812	(57.752)	-	2,211	168,777	(43.544)	(57.752)	12/15
Alfonso XII_16 Inversiones, S.L.	Immobil·liària	Sant Cugat del Vallès	0,00	100,00	No	11,400	(24.502)	(503)	-	8,930	15,939	(15.682)	(503)	12/15
Arendamiento de Bienes Inmobiliarios del Mediterráneo, S.L.	Immobil·liària	Alacant	100,00	0,00	Sí	100	12,429	(164)	-	12,431	20,038	(9,026)	(164)	12/15
Assegurances Segur Vida, S.A.U.	Altres societats regulades	Andorra	0,00	50,97	No	602	372	68	63	71,541	602	189	68	12/15
Aurica Capital Desarrollo, S.G.E.I.C., S.A. Unipersonal (1)	Gestora d'entitats d'inversió col·lectiva	Barcelona	100,00	0,00	Sí	601	332	(240)	-	919	1,446	(513)	(240)	12/15
Aurica XXI, S.C.R. De R.S., S.A.U.	Altres societats regulades	Barcelona	100,00	0,00	Sí	14,200	36,180	(5,412)	-	48,554	17,492	33,286	(5,412)	12/15
Ballerton Servicios, S.L.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	0,00	100,00	Sí	50	24,334	100	-	24,486	3,140	(1,11)	100	12/15
Banco Atlantico (Bahamas) Bank & Trust Ltd.	Entitat de crèdit	Bahamas	99,99	0,01	No	1,837	876	(6)	-	3,455	2,439	704	(6)	06/15
Banco de Sabadell, S.A.	Entitat de crèdit	Sabadell	0,00	0,00	Sí	679,906	11,742,689	402,449	-	163,629,701	-	8,410,409	402,449	12/15
Banca Múltiple (2)	Entitat de crèdit	Mèxic	99,99	0,01	No	52,922	-	(6,202)	-	52,754	57,110	-	(6,202)	12/15
BancSabadell d'Andorra, S.A.	Entitat de crèdit	Andorra	50,97	0,00	No	30,069	35,259	7,431	1,275	662,313	15,326	17,990	7,431	12/15
BanSabadell Consulting, S.L.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Sí	3	127	125	-	718	3	127	125	12/15
BanSabadell Factura, S.L.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Sí	100	(2,969)	256	-	1,007	299	(3,168)	256	12/15
BanSabadell Financiació, E.F.C., S.A.	Entitat de crèdit	Sabadell	100,00	0,00	Sí	24,040	26,216	1,156	-	682,546	24,040	26,216	1,156	12/15
BanSabadell Holding, S.L.U.	Instrumental	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Sí	330,340	(388,318)	(46,815)	-	236,674	239,544	(329,131)	(46,815)	12/15
BanSabadell Inversió Desenvolupament, S.A.U.	Instrumental	Barcelona	100,00	0,00	Sí	16,975	63,905	27,209	-	207,062	108,474	(5,171)	27,209	12/15
BanSabadell Inversió, S.A.U., S.G.I.I.C. bancassegurances vinculat del grup	Altres societats regulades	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Sí	601	1,22,273	26,272	-	235,480	607	1,22,263	26,272	12/15
Banco de Sabadell, S.A.	Altres societats regulades	Barcelona	0,00	100,00	Sí	301	11,973	24,252	20,770	60,356	524	10,288	24,252	12/15
BanSabadell Renting, S.L.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Sí	2,000	8,732	10,146	7,742	312,831	3,861	7,600	10,146	12/15
BanSabadell Securities Services, S.L.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Sabadell	100,00	0,00	Sí	2,500	14,066	10,260	-	29,372	2,500	13,838	10,260	12/15
Bitarte, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Sebastià	99,99	0,01	No	6,506	3,202	65	-	9,907	9,272	(3,473)	65	12/15
BStartup 10, S.L.U.	Instrumental	Barcelona	0,00	100,00	Sí	1,000	(511)	(579)	-	982	1,000	(839)	(579)	12/15
Business Services for Information Systems, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Sabadell	81,00	0,00	Sí	240	34,410	9,528	-	513,232	3,687	30,723	9,528	12/15
Business Services for Operational Support, S.A.U.	Serveis	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Sí	60	1,802	359	-	5,202	60	1,793	359	12/15
CAM Capital, S.A.U.	Altres societats regulades	Alacant	100,00	0,00	Sí	61	297	(31)	284	326	1,217	278	(31)	12/15
CAM Global Finance, S.A.U.	Altres societats regulades	Alacant	100,00	0,00	Sí	61	64	15	-	207,727	2,059	52	15	12/15
CAM International Issues, S.A.U.	Altres societats regulades	Alacant	100,00	0,00	Sí	61	337	98	156	1,46,903	114,079	(33,673)	98	12/15
Caminsa Urbanismp, S.A.U.	Immobil·liària	Alacant	0,00	100,00	Sí	2,000	(1,590)	(16)	-	1,398	800	(617)	(16)	12/15

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2015 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)		Actius totals	Inversió neta del grup consolidades	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Data resultat consolidat del grup
			Directe	Indirecta		Capital	Reserves				
Cantabria Generación, S.L.	Serveis	Santander	100,00	0,00	No	60	(902)	(100)	3.404	2.382	11/15
Cape Holdings No.1 Limited	Fons	Londres	0,00	100,00	No	-	-	-	-	-	12/15
Compañía de Cogeneración del Caribe Dominicana, S.A.	Serveis	República Dominicana	0,00	100,00	No	7.348	(6.583)	-	783	1.12	12/15
Delta Swing, S.A.U.	Serveis	Barcelona	0,00	100,00	No	981	(2.709)	(151)	40	(1.832)	(151) 12/15
Desarrollo y Ejecución Urbanística del Mediterráneo, S.L.	Inmobiliària	Sant Cugat del Vallès	0,00	100,00	Sí	15.533	(9.311)	(199)	9.491	(9.311)	(199) 12/15
Desarrollos y Participaciones Inmobiliarias 2006, S.L.	Inmobiliària	Alacant	0,00	100,00	No	1.942	(58.358)	(11.105)	31.955	(51.451)	(11.105) 12/15
Duncan de Inversiones SICAV, S.A.	Fons	Barcelona	87,35	0,00	No	7.842	1.221	(43)	2.837	2.560	(43) 12/15
Duncan Holdings 2015-1 Limited	Fons	Londres	0,00	100,00	No	-	-	-	-	-	12/15
Easo Bolsa, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Sebastià	100,00	0,00	No	15.150	25.070	(1.108)	39.112	38.317	3.527 (1.108) 12/15
Ederia, S.A.	Inmobiliària	Sant Sebastià	97,85	0,00	No	2.036	24.037	220	27.342	36.062	(10.549) 220 12/15
Eólica de Cuesta Roya, S.L.	Serveis	Saragossa	50,97	0,00	No	3	(15)	-	2	10	11/15
Eólica de Valdejalón, S.L.	Serveis	Saragossa	50,97	0,00	No	3	(19)	(1)	2	14	11/15
Epla Renovables, S.L.	Serveis	Saragossa	51,00	0,00	No	8	(97)	(7)	203	(24)	70 11/15
Europa Invest, S.A.	Altres societats regulades	Luxemburg	22,00	78,00	No	125	321	70	588	336	70 12/15
Europa Palm Mall Ltd.	Inmobiliària	Londres	100,00	0,00	No	21.087	(1.323)	32	20.361	20.843	(1.792) 32 12/15
Exel Broker Seguros, S.A.	Altres societats regulades	Sant Sebastià	99,40	0,60	No	100	748	1.233	4.094	3.940	(1.182) 1.233 12/15
Fomento de la Coruña, S.A.U.	Inmobiliària	Sant Cugat del Vallès	0,00	100,00	No	100	(103)	(13)	27	9.612	(102) (13) 12/15
Fonomec Gestión Telefónica Mediterráneo, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Alacant	99,97	0,03	Sí	180	57	228	830	240	228 12/15
Galia Domus, S.A. en liquidació	Inmobiliària	La Corunya	0,00	100,00	No	4.000	(29.003)	(128)	9.235	2.000	(19.836) (128) 12/15
Galeban 21 Comercial, S.L.U.	Instrumental	La Corunya	100,00	0,00	Sí	10.000	(4.587)	331	5.748	14.477	(9.054) 331 12/15
Galeban Control y Asesoramiento, S.L.U.	Serveis	La Corunya	100,00	0,00	Sí	8	(2)	7	86	13	11/15
Gazteluberri, S.L.	Inmobiliària	Sant Sebastià	0,00	100,00	No	53	(15.312)	(3.164)	11.838	23.891	(56.962) (3.164) 12/15
Gest 21 Inmobiliaria, S.L.U.	Instrumental	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Sí	7.810	(29)	(292)	13.460	80.516	(57.404) (292) 12/15
Gest Galliver, S.L. en liquidació	Inmobiliària	Sant Cugat del Vallès	0,00	100,00	Sí	6.580	(3.070)	(617)	2.906	7.155	(963) (617) 12/15
Gestión de Proyectos Urbanísticos del Mediterráneo, S.L.	Inmobiliària	Sant Cugat del Vallès	0,00	100,00	Sí	33.850	(15.341)	170	26.445	32.832	(15.341) 170 12/15
Gestión Financiera del Mediterráneo, S.A.U.	Instrumental	Alacant	100,00	0,00	Sí	13.000	114.560	27.614	155.408	357.245	42.045 27.614 12/15
Guipuzcoano Promoción Empresarial, S.L.	Instrumental	Sant Sebastià	0,00	100,00	No	53	(70.574)	(5.911)	8.066	7.160	(85.355) (5.911) 12/15
Guipuzcoano Valores, S.A.	Inmobiliària	Sant Sebastià	99,99	0,01	No	4.514	3.949	(1.243)	7.353	10.833	(2.365) (1.243) 12/15
Herrero Internacional Gestión, S.L.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	0,00	100,00	Sí	354	3.760	-	4.114	1.139	63 - 12/15
Hi Partners Holdco Gestión Activa, S.L.U.	Inmobiliària	Barcelona	0,00	100,00	Sí	3	-	771	8.494	408	- 12/15
Hi Partners Holdco Value Added, S.L.U.	Inmobiliària	Barcelona	0,00	100,00	Sí	6.506	-	4	8.138	6.503	- 12/15
Hip Francia 184, S.L.U.	Inmobiliària	Barcelona	0,00	100,00	Sí	3	(27)	-	83	3	83 12/15
Hobalear, S.A.U.	Inmobiliària	Barcelona	0,00	100,00	Sí	60	637	17	734	414	622 17 12/15
Hondarriberi, S.L.	Instrumental	Sant Sebastià	99,99	0,01	No	41	3.665	(7.278)	62.251	110.169	(56.060) (7.278) 12/15
Hotel Atocha 49, S.L.U.	Inmobiliària	Barcelona	0,00	100,00	Sí	6.500	3	24	6.223	3	- 12/15
Hotel Autovia del Mediterráneo 165, S.L.U.	Promoció immobiliària	Barcelona	0,00	100,00	Sí	3	-	1	2	3	- 12/15
Hotel Avenida Rhode 28, S.L.U.	Promoció immobiliària	Barcelona	0,00	100,00	Sí	3	-	1	2	3	- 12/15
Hotel Calle de los Molinos 10, S.L.U.	Promoció immobiliària	Barcelona	0,00	100,00	Sí	3	-	1	2	3	- 12/15

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2015 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)				Actius totals	Inversió neta del grup	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Data del balanç
			Directa	Indirecta		Reserves	Resultat (2)	Dividends pagats					
Hotel Calle Mayor 34, S.L.U.	Promoció immobiliària	Barcelona	0,00	100,00	Si	3	-	1	-	2	3	-	12/15
Hotel Carretera de Taulí, S.L.U.	Promoció immobiliària	Barcelona	0,00	100,00	Si	3	-	1	-	2	3	-	12/15
Hotel Cavall del Mar 25, S.L.U.	Promoció immobiliària	Barcelona	0,00	100,00	Si	3	-	1	-	2	3	-	12/15
Hotel Héroe de Sostoa 17, S.L.U.	Immobiliària	Barcelona	0,00	100,00	Si	3	-	93	-	299	6.500	-	12/15
Hotel Investment Partnership, S.L. (3)	Immobiliària	Barcelona	100,00	0,00	Si	22.309	-	3.376	-	66.832	45.010	-	12/15
Hotel Maria Ferrida 6, S.L.U.	Promoció immobiliària	Barcelona	0,00	100,00	Si	3	-	1	-	2	3	-	12/15
Hotel Mirador del Vallès, S.L.U.	Immobiliària	Barcelona	0,00	100,00	Si	3	-	16	-	-	-	-	12/15
Interstate Property Holdings, Llc.	Instrumental	Miami	100,00	0,00	No	7.348	(16.162)	4.150	-	27.822	3.804	(16.004)	12/15
Inverán Gestión, S.L.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès	44,83	55,17	Si	45.090	(53.400)	(1.773)	-	25.478	45.090	(33.910)	12/15
Inversiones Colizadas del Mediterráneo, S.L.	Instrumental	Alacant	100,00	0,00	Si	308.000	192.435	10.488	-	509.936	589.523	(97.971)	12/15
Inversiones en Resorts Mediterráneos, S.L. en liquidació	Immobiliària	Múrcia	0,00	55,06	No	299.090	(535.837)	233.681	-	881	175.124	-	12/15
Manston Invest, S.L.U.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Si	33.357	773	(5.462)	-	28.776	33.357	(2.885)	12/15
Marifamendi, S.L.	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès	0,00	100,00	Si	55.013	(89.011)	(1.900)	-	74.980	55.013	(91.595)	12/15
Mediterráneo Sabadell, S.L.	Instrumental	Alacant	50,00	50,00	Si	85.000	104.641	312	723	190.076	623.393	(545.166)	12/15
Mediterráneo Vida, S.A.U., de Seguros y Reaseguros	Altres societats regulades	Alacant	0,00	100,00	Si	102.044	72.193	24.276	1.901	2.482.599	127.827	(25.067)	12/15
Mirador del Segura 21, S.L. en liquidació	Immobiliària	Sant Cugat del Vallès	0,00	100,00	No	4.637	(4.970)	203	-	1.059	4.526	(4.794)	12/15
Parque Edificio Magaz, S.L.	Energia eòlica	Madrid	100,00	0,00	No	163	(3.750)	586	-	8.438	163	-	11/15
Parque Edificio Las Lomas de Lecrín, S.L.U.	Energia eòlica	Madrid	100,00	0,00	No	4.003	(14.858)	(988)	-	34.691	83	-	11/15
Parque Edificio Lecrín, S.L.U.	Energia eòlica	Granada	100,00	0,00	No	83	(1.449)	174	-	4.497	4.003	-	11/15
Parque Edificio Lomas del Capón, S.L.	Serveis	Barcelona	0,00	100,00	Si	3.124	(1.240)	46	-	54.129	2.904	(177)	11/15
Parque Edificio Lomas de Manteca, S.L.U.	Energia eòlica	Madrid	100,00	0,00	No	163	(2.576)	567	-	8.803	163	-	11/15
Promociones Inmobiliarias France, S.A.S.	Immobiliària	París	0,00	100,00	No	30.002	60.313	16.439	-	115.283	101.343	(3.303)	11/15
Procom Residencial Rivas, S.A.U.	Immobiliària	Alacant	0,00	100,00	No	12.500	(100.722)	(2.354)	-	22.576	5.625	(45.919)	12/15
Promociones e Inmuebles Blauverd Mediterráneo, S.L.U.	Immobiliària	Alacant	0,00	100,00	No	17.866	(76.398)	(3.698)	-	24.544	10.684	(42.137)	12/15
Promociones y Finanzaciones Herrero, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Oviedo	100,00	0,00	Si	3.456	269	-	-	3.724	24.185	7	12/15
Proteo Banking Software, S.L.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Si	3	-	(1)	-	2	5	(2)	12/15
Sabadell Asia Trade Services, Ltd.	Altres participades amb activitat pròpia	Hong Kong	100,00	0,00	No	-	-	-	-	8	-	-	12/14
Sabadell Brasil Trade Services - Assessoria comercial Ltda.	Entitat de crèdit	São Paulo	99,99	0,01	No	793	(706)	-	-	107	251	(154)	12/15
Sabadell Capital, S.A. de C.V. Solom E.N.R.	Entitat de crèdit	Mèxic	97,50	2,50	No	211.478	(490)	3.485	-	1.008.188	222.901	(266)	12/15
Sabadell Consumer Finance, E.F.C., S.A.U (4)	Entitat de crèdit	Sant Cugat del Vallès	100,00	0,00	Si	35.720	26.391	12.654	-	730.254	72.232	(5.199)	12/15
Sabadell Corporate Finance, S.L.	Altres participades amb activitat pròpia	Madrid	100,00	0,00	Si	70	1.510	381	215	2.429	9.373	67	12/15
Sabadell d'Andorra Inversions SGOIC, S.A.U.	Altres societats regulades	Andorra	0,00	50,97	No	300	1.104	324	285	2.101	300	563	12/15

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2015 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)			Dividends pagats	Actius totals	Inversió neta del grup	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades		Data balanç
			Directa	Indirecta		Capital	Reserves	Resultat (2)				reserves o pèrdues en societats consolidades	resultat consolidat del grup	
Sabadell Patrimoni Immobiliari, SOCIMI, S.A.U.	Immobiliària	Sant Cugat del Valles	100,00	0,00	No	30.116	868.085	(24.757)	-	956.940	939.334	(44.054)	(24.757)	12/15
Sabadell Real Estate Activos, S.A.U. (5)	Immobiliària	Sant Cugat del Valles	100,00	0,00	Sí	100.060	296.368	(12.970)	-	388.230	500.622	(104.194)	(12.970)	12/15
Sabadell Real Estate Development, S.L.U. (6)	Immobiliària	Sant Cugat del Valles	100,00	0,00	Sí	15.807	(264.236)	(452.028)	-	4.597.107	2.147.442	(2.380.220)	(452.028)	12/15
Sabadell Real Estate Housing, S.L.U. (7)	Immobiliària	Sant Cugat del Valles	100,00	0,00	Sí	2.073	1.161	(2.444)	-	35.406	14.292	(11.059)	(2.444)	12/15
Sabadell Securities USA, Inc.	Altres participades amb activitat pròpia	Miami	100,00	0,00	No	735	1.815	142	-	2.789	551	1.493	142	12/15
Sabadell Solbank, Sociedad de Gestión de Activos Adjudicados, S.A.U.	Immobiliària	Sant Cugat del Valles	100,00	0,00	Sí	60	2.413	(19)	-	2.467	3.074	(601)	(19)	12/15
Sabadell United Bank, N.A.	Entitat de crèdit	Miami	100,00	0,00	No	3.306	490.881	32.085	-	4.836.978	366.749	70.390	32.085	12/15
Sabadell Venture Capital, S.L.U.	Holding	Barcelona	0,00	100,00	No	3	-	(1)	-	2.004	3	-	(1)	12/15
Servels d'assessorament BSA S.A.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Andorra	0,00	50,97	No	60	83	(37)	-	239	60	37	(37)	12/15
Simat Bnol, S.L.U.	Immobiliària	Alacant	0,00	100,00	Sí	1.482	(6.027)	608	-	6.378	667	(3.818)	608	12/15
Sinía Renovables, S.C.R. De R.S. S.A.U.	Altres societats regulades	Barcelona	100,00	0,00	Sí	15.000	(19.994)	6.338	-	25.923	15.000	(17.866)	6.338	12/15
Solvía Actividades i Servicios Immobiliarios, S.A.U.	Immobiliària	Alacant	100,00	0,00	Sí	60	-	(3)	-	57	60	-	(3)	12/15
Solvía Gestora de Vivienda Social, S.L.U.	Immobiliària	Alacant	0,00	100,00	Sí	3	-	709	-	655	3	-	709	12/15
Solvía Pacific, S.A. de C.V.	Immobiliària	Mèxic	0,00	100,00	No	25.980	(6.982)	(2.939)	-	16.184	28.164	(7.179)	(2.939)	12/15
Solvía Servicios Immobiliarios, S.L.U.	Immobiliària	Alacant	100,00	0,00	Sí	660	(5.070)	20.860	-	143.971	5.023	(6.012)	20.860	12/15
Stonington Spain, S.L.U.	Immobiliària	Sant Cugat del Valles	100,00	0,00	Sí	60.729	7.111	(6.562)	-	61.951	60.729	(1.252)	(6.562)	12/15
Tasaciones de Bienes Mediterráneo, S.A. (en liquidació)	Altres participades amb activitat pròpia	Alacant	99,88	0,12	Sí	1.000	1.944	103	-	3.302	5.266	144	103	12/15
Tenedora de Inversiones y Participaciones, S.L.	Instrumental	Alacant	100,00	0,00	Sí	296.092	27.447	(202.281)	-	2.566.475	2.397.018	(1.411.856)	(202.282)	12/15
Tierras Vega Alta del Segura, S.L.	Immobiliària	Sant Cugat del Valles	0,00	100,00	Sí	4.550	(13.298)	(988)	-	16.343	16.823	(20.579)	(988)	12/15
Tratamientos y Aplicaciones, S.L.U. En liquidació	Serveis	Alacant	100,00	0,00	Sí	3.003	(312)	(41)	-	2.653	4.654	2.326	(41)	12/15
TSB Bank PLC	Entitat de crèdit	Edimburg	0,00	100,00	No	108.250	1.301.694	137.916	-	48.601.454	2.165.527	-	-	12/15
TSB Banking Group PLC	Holding	Londres	100,00	0,00	No	6.812	(995)	13.736	-	2.692.899	2.344.750	-	-	12/15
TSB Scotland (Investment) Nominees Limited	Altres societats regulades	Escòcia	100,00	0,00	NO	1	-	-	-	-	1	-	-	12/15
TSB Scotl and Nominees Limited	Altres societats regulades	Escòcia	100,00	0,00	NO	1	-	-	-	-	1	-	-	12/15
Urquijo Gestió, S.A.U., S.G.I.I.C.	Altres societats regulades	Madrid	0,00	100,00	Sí	3.606	6.955	3.982	-	21.400	5.286	5.690	3.982	12/15
Urunea Gestió, S.L.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Sebastià	0,00	100,00	No	9	2	(4)	-	8	9	(5)	(4)	12/15
Verum Inmobiliaria Urbanismo y Promoción, S.A.	Immobiliària	Sant Cugat del Valles	0,00	97,20	Sí	12.000	(37.547)	(1.062)	-	19.239	1.1664	(30.366)	(1.062)	12/15
Viacarria Inversiones, S.A.	Serveis	Madrid	0,00	100,00	No	7.250	(15.192)	85	-	8.273	402	-	-	12/15
Total		Sant Cugat del Valles	0,00	100,00	No	4.646	(4.791)	98	-	1.062	4.535	(4.672)	98	12/15
									34.444		14.803.868		3.022.769	(66.345)

(*) Societats que han canviat la denominació durant el 2015.

(1) Abans Sabadell Solbank Sociedad de Gestión de Activos Adjudicados, S.A.U.

(2) Abans Desarrollos Corporativos Sabadell, S.A. de C.V.

(3) Abans Solvia Hotels, S.L.

(4) Abans BanSabadell Fincom, E.F.C., S.A.U.

(5) Abans Solvia Activos, S.A.U.

(6) Abans Solvia Development, S.L.

(7) Abans Solvia Housing, S.L.

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2015 consolidades pel mètode de la participació (*)

En milers d'euro s

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)			Actius totals	Inversió del grup	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades		Data balanç
			Directa	Indirecta		Capital	Reserves	Resultat (2)			Dividends pagats (3)	consolidat del grup	
Aviació Regional Càntabra, A.I.E.	Serveis	Madrid	26,42	0,00	No	29.606	-	2.953	49	70.564	7.824	1.233	09/15
Aviones Alhambra CRJ900, A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	2.937	292	-	11.992	1.060	(269)	11/15
Aviones Cabriel CRJ900, A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	2.855	281	-	11.861	1.080	(269)	11/15
Aviones Carraixet CRJ200 II A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	4.047	(389)	-	6.998	894	-	11/15
Aviones Gorgos CRJ900, A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	2.778	271	-	11.727	1.060	(270)	11/15
Aviones Portacoll CRJ200 III, A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	4.196	(375)	-	7.163	897	-	11/15
Aviones Sella CRJ900, A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	2.694	260	-	11.586	1.060	(270)	09/15
Aviones Turia CRJ200 I, A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	4.125	(384)	-	7.089	896	-	11/15
Bajo Almazora Desarrollos Inmobiliarios, S.L. en liquidació	Inmobiliària	Almeria	0,00	39,14	No	450	(4.223)	(50)	-	5.864	176	(3.426)	12/15
BanSabadell Pensiones, E.G.F.P., S.A.	Altres societats regulades	Sant Cugat del Valles	50,00	0,00	No	7.813	5	816	1.429	79.456	40.378	(3.941)	09/15
BanSabadell Seguros Generales, S.A., de Seguros y Reasseguros	Altres societats regulades	Sant Cugat del Valles	50,00	0,00	No	10.000	(421)	8.280	6.331	197.916	45.000	(743)	09/15
BanSabadell Vida, S.A., de Seguros y Reasseguros	Altres societats regulades	Sant Cugat del Valles	50,00	0,00	No	43.858	28.123	81.471	25.141	6.500.714	27.106	108.684	09/15
Blue-Lor, S.L. (en liquidació)	Inmobiliària	Barcelona	0,00	27,62	No	1.858	(29.296)	(674)	-	28.391	4.138	-	07/14
Dexia Sabadell, S.A.	Entitat de crèdit	Madrid	20,99	0,00	No	120	-	-	-	108.026	64.554	-	10/15
Diana Capital, S.G.E.C.R., S.A.	Altres societats regulades	Madrid	20,66	0,00	No	606	170	-	-	521	173	-	12/14
Ente Renovables, S.L.	Instrumental	Barcelona	0,00	62,11	No	7.050	(632)	(8)	-	6.709	4.379	(1.350)	11/15
Energías Renovables Sierra Sesnández, S.L.	Serveis	Lleó	0,00	40,00	No	1.903	(68)	(116)	-	9.407	761	(49)	11/15
ESUS Energía Renovable, S.L.	Serveis	Vigo	0,00	45,00	No	50	(295)	(8)	-	1.861	23	(23)	10/15
Financiera Iberoamericana, S.A.	Entitat de crèdit	L'Havana	50,00	0,00	No	31.912	1	5.052	2.268	76.776	12.644	586	12/15
Gate Solar, S.L.	Serveis	Vitòria	50,00	0,00	No	3.005	(18)	17	-	3.845	1.860	36	12/15
Gesta Aparcamientos, S.L.	Inmobiliària	Alicant	0,00	40,00	No	301	(210)	(110)	-	970	120	(1.047)	11/15
Gestora de Aparcamientos del Mediterráneo, S.L.	Serveis	Alicant	0,00	40,00	No	1.000	(7.207)	(136)	-	4.808	7.675	(2.012)	09/15
Grupo Luxiona, S.L.	Altres participades	Canovelles	0,00	20,00	No	2.561	-	39	-	44.493	10.835	(3.236)	09/15
Guisain, S.L.	Inmobiliària	Biscaia	0,00	40,00	No	4.200	(6.332)	(46)	-	6.851	2.593	(173)	03/15
Hydrophytic, S.L.	Inmobiliària	Vitòria	0,00	50,00	No	186	-	14	-	20	93	28	11/15
Internas Nets, S.A.	Serveis	Llinars del Valles	0,00	20,00	No	846	(1.644)	162	-	83.951	22.213	(1.350)	09/15
Mercurio Alicante Sociedad de Arrendamientos 1, S.L.	Inmobiliària	Alicant	75,00	0,00	No	795	(848)	36	-	7.698	796	(362)	10/15
Murcia Emprende, S.C.R. De R.S., S.A.	Altres societats regulades	Múrcia	28,70	0,00	No	6.000	(281)	-	-	2.026	(534)	-	12/14

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2015 consolidades pel mètode de la participació (*)

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)			Dividends pagats (3)	Actius totals	Inversió del grup consolidades	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades		Data del balanç
			Directa	Indirecta		Capital	Reserves	Resultat (2)				Resultat consolidat del grup	Aportació al resultat consolidat del grup	
Mursiya Golf, S.L.	Immobil·liària	Múrcia	0,00	49,70	No	300	(32,3)	(72)	-	8.408	264	(46)	-	12/14
Nueva Pescanova, S.L.	Comerç a l'engròs	Pontevedra	14,64	0,00	No	-	-	-	-	1.800	-	-	-	10/15
Parque Edificio Maigaz, S.L.	Serveis	Lleó	0,00	49,00	No	1.500	(308)	891	-	38.559	6.200	(309)	-	10/15
Parque Tecnológico Fuente Álamo, S.A.	Serveis	Múrcia	22,54	0,00	No	4.128	(2.543)	(317)	-	5.638	918	(385)	-	11/15
Planificación TGN2004, S.L. en liquidació	Immobil·liària	Taragona	0,00	25,00	No	3.309	(31.085)	(3)	-	7.463	827	(154)	-	12/14
Plaxic Estelar, S.L.	Immobil·liària	Barcelona	0,00	45,01	No	3	(21.385)	(261)	-	32.000	2.738	(6.595)	(269)	12/15
Ribera Salud, S.A.	Serveis	València	0,00	50,00	No	9.518	49	(4.899)	-	440.308	30.203	-	-	09/15
Sabadell BS Select Fund of Hedge	Altres participades	Luxemburg	47,37	0,00	No	-	-	-	-	16.400	-	3.086	-	11/15
Funds SICAV (Luxemburg)	Immobil·liària	Sabadell	23,05	0,00	No	15.284	(9.163)	(37)	-	16.475	3.524	(1.157)	24	11/15
SBD Creivent, S.A.	Serveis	Madrid	0,00	46,88	No	175	(336)	11	-	5.971	82	-	-	09/15
Sistema Eléctrico de Conexión Valcaire, S.L.	Serveis	Sabadell	47,87	0,00	No	4.818	-	(657)	106	-	422	2.264	(267)	09/15
Societat d'Inversió dels Enginyers, SICAV, S.A.	Instrumental	Barcelona	0,00	35,78	No	2.040	(611)	(22)	-	1.408	909	(180)	(10)	09/15
Torre Sureste, S.L.	Immobil·liària	Alicant	0,00	40,00	No	300	(506)	(717)	-	20	120	(348)	(61)	09/15
Trenon Maroc Mediterraneo Services	Immobil·liària	Tànger	0,00	40,00	No	5.000	(4.430)	(3)	-	183	-	(49)	-	12/14
Immobiliers, S.A.R.L.	Serveis	La Corunya	0,00	20,00	No	-	-	-	-	2	-	(2)	-	06/08
Visualmark Internacional, S.L.	Serveis	La Corunya	0,00	20,00	No	-	-	-	-	2	-	(2)	-	06/08
Total						35.324				370.706	152.295	47.526		

Ajustos de consolidació

727,260

Total

3.175.064

708.441

En la data del balanç s'inclou l'última data disponible.

(*) Societats consolidades pel mètode de la participació perquè no es pot intervenir en la seva gestió.

(1) Les societats estrangeres estan convertides a euros al tipus de canvi *l'any* el 31 de desembre de 2016.

(2) Resultats pendents d'aprovació per part de la Junta General d'Accionistes.

(3) Inclou els dividends complementaris de l'exercici anterior i els dividends a compte pagats al grup.

El saldo total d'ingressos ordinaris de les empreses associades a les quals s'aplica el mètode de la participació és de 363.943 milers d'euros el 31 de desembre de 2015. El saldo dels passius de les empreses associades al tancament de l'exercici de 2015 totalitza 7.036.457 milers d'euros.

Variacions del perímetre en l'exercici de 2015

Entrades en el perímetre de consolidació:

Denominació de l'entitat (o branca d'activitat) adquirida o fusionada	Categoria	Data efectiva de l'operació	Cost de la combinació		Tipus de participació	Mètode
			Cost d'adquisició	Valor raonable instruments de patrimoni net emesos per a l'adquisició		
Banco Sabadell, S.A., Institución de Banca Múltiple	Dependent	29/01/2015	57.375	-	Directa	Integració global
Solvía Actividades y Servicios Inmobiliarios, S.A.U.	Dependent	19/05/2015	60	-	Directa	Integració global
TSB Banking Group PLC	Dependent	30/06/2015	2.361.922	-	Directa	Integració global
TSB Bank PLC	Dependent	30/06/2015	-	-	Indirecta	Integració global
Cape Holdings No.1 Limited	Dependent	30/06/2015	-	-	Indirecta	Integració global
Duncan Holdings 2015-1 Limited	Dependent	30/06/2015	-	-	Indirecta	Integració global
TSB Scotland (Investment) Nominees Limited	Dependent	30/06/2015	-	-	Indirecta	Integració global
TSB Scotland Nominees Limited	Dependent	30/06/2015	-	-	Indirecta	Integració global
Solvía Gestora de Vivienda Social, S.L.U.	Dependent	18/09/2015	-	-	Indirecta	Integració global
HI Partners Holdco Gestión Activa, S.L.U.	Dependent	01/10/2015	408	-	Indirecta	Integració global
HI Partners Holdco Value Added, S.L.U.	Dependent	01/10/2015	6.503	-	Indirecta	Integració global
Viacaria Inversiones, S.A.	Dependent	08/10/2015	402	-	Indirecta	Integració global
Hotel Atocha 49, S.L.U.	Dependent	23/10/2015	3	-	Indirecta	Integració global
Hotel Héroe de Sostoa 17, S.L.U.	Dependent	23/10/2015	6.500	-	Indirecta	Integració global
Parque Edificio Lecrín, S.L.U.	Dependent	30/10/2015	4.003	-	Directa	Integració global
Parque Edificio Las Lomas de Lecrín, S.L.U.	Dependent	30/10/2015	83	-	Directa	Integració global
Parque Edificio Lomas de Manteca, S.L.U.	Dependent	30/10/2015	163	-	Directa	Integració global
Parque Edificio Jaufi, S.L.U.	Dependent	30/10/2015	163	-	Directa	Integració global
HIP Francia 184, S.L.U.	Dependent	16/11/2015	3	-	Indirecta	Integració global
Hotel Mirador del Valle, S.L.U.	Dependent	16/11/2015	3	-	Indirecta	Integració global
Sabadell Venture Capital, S.L.	Dependent	23/11/2015	-	-	Indirecta	Integració global
Nueva Pescanova, S.L.	Asociada	30/11/2015	1.800	-	Directa	De la participació
Duncan de Inversiones SICAV, S.A.	Dependent	01/12/2015	2.560	-	Directa	Integració global
Hotel Autovía del Mediterráneo 165, S.L.	Dependent	17/12/2015	3	-	Indirecta	Integració global
Hotel Avenida Rhode 28, S.L.	Dependent	17/12/2015	3	-	Indirecta	Integració global
Hotel Calle de los Molinos 10, S.L.	Dependent	17/12/2015	3	-	Indirecta	Integració global
Hotel Calle Mayor 34, S.L.	Dependent	17/12/2015	3	-	Indirecta	Integració global
Hotel Carretera de Taulí, S.L.	Dependent	17/12/2015	3	-	Indirecta	Integració global
Hotel Caval del Mar 25, S.L.	Dependent	17/12/2015	3	-	Indirecta	Integració global
Hotel Maria Tarrida 6, S.L.	Dependent	17/12/2015	3	-	Indirecta	Integració global

En milers d'euros

Sortides del perímetre de consolidació:

En milers d'euros

Denominació de l'entitat (o branca d'activitat) alienada, escindida o donada de baixa	Categoria	Data efectiva de l'operació	% Drets vots alienats	% Drets vots totals amb posterioritat a l'alienació	Benefici / Pèrdua generada	Típus de participació	Mètode
Balam Overseas, B.V. (a)	Associada	13/03/2015	40,00%	0,00%	1.320	Indirecta	De la participació
Eólica Mirasierra, S.L. (a)	Associada	27/03/2015	50,00%	0,00%	1.012	Indirecta	De la participació
Pempro, S.L. (a)	Associada	31/03/2015	49,00%	0,00%	0	Indirecta	De la participació
Inversiones Ahorro 2000 (a)	Associada	28/04/2015	20,00%	0,00%	3.922	Directa	De la participació
Sercacín, S.A. (a)	Associada	04/05/2015	20,00%	0,00%	19	Directa	De la participació
Villacarrilla FV (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	61	Directa	Integració global
Casiopea Energía 1, S.L.U. (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 10, S.L.U. (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 11, S.L.U. (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 12, S.L.U. (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 13, S.L.U. (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 14, S.L.U. (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 15, S.L.U. (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 16, S.L.U. (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 17, S.L.U. (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 18, S.L.U. (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 19, S.L.U. (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 2, S.L.U. (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 3, S.L.U. (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 4, S.L.U. (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 5, S.L.U. (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 6, S.L.U. (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 7, S.L.U. (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 8, S.L.U. (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Casiopea Energía 9, S.L.U. (a)	Dependent	05/05/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Promociones y Desarrollos Ribera Mujeres, S.A., de C.V. (a)	Dependent	01/06/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Rocabella, S.L. (a)	Associada	26/06/2015	36,09%	0,00%	(47)	Indirecta	De la participació
Queenford, S.L. (b)	Associada	26/06/2015	31,54%	0,00%	0	Indirecta	De la participació
Hansa México S.A. de C.V. (b)	Dependent	30/06/2015	82,40%	0,00%	(5.530)	Indirecta	Integració global
Hansa Cabo, S.A. de C.V. (b)	Dependent	30/06/2015	80,00%	0,00%	5.712	Indirecta	Integració global
Operadora Cabo de Cortes S.R.L. de C.V. (b)	Dependent	30/06/2015	81,22%	0,00%	205	Indirecta	Integració global
Servicios Inmobiliarios Treacm, S.L. (b)	Associada	11/07/2015	30,01%	0,00%	0	Indirecta	De la participació
Metaplást C.F.E.S.L. (en liquidació) (b)	Associada	21/07/2015	20,00%	0,00%	0	Indirecta	De la participació
Adara Renovables, S.L. (a)	Associada	22/07/2015	34,00%	0,00%	0	Directa	De la participació
Alze Mediterráneo, S.L. en liquidació (b)	Associada	29/07/2015	45,00%	0,00%	0	Indirecta	De la participació
Inerzia Mediterráneo, S.L. (b)	Associada	01/08/2015	40,00%	0,00%	632	Indirecta	De la participació
Metrovacesa, S.A. (a)	Dependent	15/09/2015	13,04%	0,00%	0	Directa	De la participació
Hotelera Marina, S.A. de C.V. (a)	Dependent	04/10/2015	100,00%	0,00%	0	Indirecta	Integració global
Playa Marina, S.A. de C.V. (a)	Dependent	01/10/2015	100,00%	0,00%	0	Indirecta	Integració global
Banco Gallego Vida y Pensiones, S.A. de Seguros y Reaseguros (c)	Dependent	26/10/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Residencial Kataroria, S.L. en liquidació (b)	Dependent	27/10/2015	100,00%	0,00%	(6)	Indirecta	Integració global
Gest Madrigal, S.L.U. en liquidació (b)	Dependent	27/10/2015	100,00%	0,00%	6	Indirecta	Integració global
Boreal Renovables 14, S.L.U. en liquidació (b)	Dependent	27/10/2015	100,00%	0,00%	(636)	Directa	Integració global
Son Blanc Caleta, S.L. en liquidació (b)	Dependent	27/10/2015	100,00%	0,00%	(27)	Indirecta	Integració global
Urdin Orija, S.A. en liquidació (b)	Dependent	27/10/2015	100,00%	0,00%	(7)	Directa	Integració global
Tabimex Gestión de Proyectos, S.L. en liquidació (b)	Dependent	27/10/2015	100,00%	0,00%	10	Indirecta	Integració global

(a) Baixes del perímetre de consolidació per venda de la participació.

(b) Baixes del perímetre per dissolució i/o liquidació.

(c) Baixes per reclasificació a actius no corrents en venda.

(d) Baixes per fusió.

Denominació de l'entitat (o branca d'activitat) alienada, escindida o donada de baixa	Categoria	Data efectiva de l'operació	% Drets vots alienats	% Drets vots totals amb posterioritat a l'alienació	Benefici / Pèrdua generada	Tipus de participació	Mètode
Servicio de Administración de Inversiones, S.A. en liquidació (b)	Dependent	27/10/2015	100,00%	0,00%	(392)	Directa	Integració global
Gestión Mediterránea del Medio Ambiente, S.A. en liquidació (b)	Dependent	05/11/2015	100,00%	0,00%	404	Directa	Integració global
Guipuzcoano Capital, S.A. Unipersonal (b)	Dependent	05/11/2015	100,00%	0,00%	1	Directa	Integració global
Eco Resort San Blas, S.L.U. (a)	Dependent	19/11/2015	100,00%	0,00%	(3.481)	Indirecta	Integració global
GdsurAlicanté, S.L. en liquidació (b)	Associada	20/11/2015	27,75%	0,00%	(195)	Indirecta	De la participació
Galenova Sanitariá, S.L. (b)	Associada	26/11/2015	50,00%	0,00%	49	Indirecta	De la participació
Bluesky Property Development, S.L. en liquidació (b)	Dependent	30/11/2015	100,00%	0,00%	(175)	Indirecta	Integració global
Gazteluberri Gestión S.L. en liquidació (b)	Dependent	30/11/2015	100,00%	0,00%	2.683	Indirecta	Integració global
Grao Castalia, S.L. en liquidació (b)	Dependent	30/11/2015	100,00%	0,00%	(126)	Indirecta	Integració global
Promociones y Desarrollos Creaciona Levante, S.L. en liquidació (b)	Dependent	30/11/2015	100,00%	0,00%	(242)	Indirecta	Integració global
Hoteles H.M., S.A. de C.V. (a)	Dependent	07/12/2015	88,00%	0,00%	(148)	Indirecta	Integració global
Luzentia Fotovoltaica, S.L. (a)	Associada	10/12/2015	25,93%	0,00%	0	Directa	De la participació
Sabadell International Equity, Ltd. (b)	Dependent	18/12/2015	100,00%	0,00%	156	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 106, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 113, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	80	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 119, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 121, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 127, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 130, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 131, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 144, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 162, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	80	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 163, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 164, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 165, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 166, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 167, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 168, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 169, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 170, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 171, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	100,00%	0,00%	77	Directa	Integració global
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 189, S.L.U. (a)	Associada	22/12/2015	50,00%	0,00%	20	Directa	De la participació
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 195, S.L.U. (a)	Associada	22/12/2015	25,00%	0,00%	17	Directa	De la participació
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 200, S.L.U. (a)	Dependent	22/12/2015	75,00%	0,00%	31	Directa	De la participació
Españe Arco Mediterráneo, S.L.U. (b)	Dependent	24/12/2015	100,00%	0,00%	80	Directa	Integració global
Artemus Capital, S.L.U. (b)	Dependent	31/12/2015	100,00%	0,00%	0	Indirecta	Integració global
Costa Mujeres Investment, B.V. (b)	Dependent	31/12/2015	100,00%	0,00%	(28.900)	Indirecta	Integració global
Playa Caribe Holding IV, B.V. (b)	Dependent	31/12/2015	100,00%	0,00%	(6.842)	Directa	Integració global
Playa Caribe Holding V, B.V. (b)	Dependent	31/12/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Playa Caribe Holding VI, B.V. (b)	Dependent	31/12/2015	100,00%	0,00%	0	Directa	Integració global
Restat	-	-	-	-	(2.048)	-	-
Total					(31.087)		

(a) Baixes del patrimoni de consolidació per venda de la participació.

(b) Baixes del patrimoni per dissolució i liquidació.

(c) Baixes per reclassificació a actius no corrents en venda.

(d) Baixes per fusió.

0

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2014 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)		Dividends pagats	Actius totals	Inversió neta del grup consolidat	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Data balanç			
			Directa	Indirecta		Capital	Reserves						Resultat (2)		
Activos Valencia I, S.A.U.	Immobil·lària	València	-	100,00	No	10.000	(108.932)	(31.330)	-	84.657	8.704	-	(31.330)	12/14	
Arrendamiento de Bienes Inmobiliarios del Mediterráneo, S.L.	Immobil·lària	Sant Cugat del Vallès	-	100,00	No	11.400	(24.248)	(364)	-	9.186	15.939	-	(15.585)	12/14	
Artemus Capital, S.L.	Instrumental	Alacant	100,00	-	Si	100	12.987	(528)	-	12.611	20.038	-	(8.140)	12/14	
Assegurances Segur Vida, S.A.	Altres societats regulades	Andorra	-	100,00	No	29.026	(40.756)	(21.244)	-	29.574	-	-	18	(21.244)	12/14
Aurica XXI, S.C.R., S.A.U.	Altres societats regulades	Barcelona	-	50,97	No	602	338	184	150	131.124	602	-	172	184	12/14
Ballerton Servicios, S.L.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Si	14.200	19.029	17.151	-	109.351	17.492	-	16.437	17.151	12/14
Banco Atlantico Bahamas Bank & Trust, Ltd.	Entitat de crèdit	Bahames	99,99	-	No	1.647	786	3	-	3.107	2.439	-	701	3	12/14
Banco de Sabadell, S.A.	Entitat de crèdit	Sabadell	100,00	-	Si	503.058	8.832.575	850.038	-	159.854.131	-	-	7.587.576	850.038	12/14
Banco Gallego Vida y Pensiones, S.A.	Altres societats regulades	Madrid	100,00	-	No	5.109	4.209	2.254	-	64.293	30.674	-	(177)	2.254	12/14
Banc Sabadell d'Andorra, S.A.	Entitat de crèdit	Andorra	50,97	-	No	30.069	30.779	7.128	1.211	658.005	15.326	-	13.667	7.128	12/14
BanSabadell Consulting, S.L.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Si	3	25	102	-	494	3	-	25	102	12/14
BanSabadell Factura, S.L.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Si	100	(3.165)	196	-	771	299	-	(3.364)	196	12/14
BanSabadell Financiació, E.F.C., S.A.	Entitat de crèdit	Sabadell	100,00	-	Si	24.040	26.713	(497)	-	665.403	24.040	-	26.713	(497)	12/14
BanSabadell Fincom, E.F.C., S.A.U.	Entitat de crèdit	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Si	35.520	14.977	11.615	-	583.429	72.232	-	(16.814)	11.615	12/14
BanSabadell Holding, S.L.	Instrumental	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Si	330.340	(385.888)	(2.430)	-	271.244	239.544	-	(326.279)	(2.430)	12/14
BanSabadell Inversió Desenvolupament, S.A.	Instrumental	Barcelona	100,00	-	Si	15.025	17.038	2.244	-	68.482	100.376	-	(13.891)	5.674	12/14
BanSabadell Inversió, S.A.U., S.G.I.I.C.	Altres societats regulades	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Si	601	99.303	22.970	-	185.521	607	-	99.293	22.970	12/14
BanSabadell Mediación, operador de banc assegurances vinculat del grup	Altres societats regulades	Barcelona	-	99,80	Si	301	11.973	20.770	-	51.708	524	-	39	20.770	12/14
Banco de Sabadell, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Si	2.000	8.732	7.742	4.186	219.693	3.861	-	6.605	7.742	12/14
BanSabadell Renting, S.L.	Altres participades amb activitat pròpia	Sabadell	100,00	-	Si	2.500	6.438	7.399	4.076	17.790	2.500	-	6.438	7.399	12/14
Bitarte S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Sebastià	99,99	-	No	6.506	4.150	(958)	-	9.838	9.272	-	(2.535)	(958)	12/14
BlueSky Property Development, S.L.	Immobil·lària	Sant Cugat del Vallès	-	100,00	No	2.500	(11.246)	(4.144)	-	1.786	2.492	-	(9.554)	(4.144)	12/14
Boreal Renovables 14, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Si	508	(8)	(1.429)	-	613	508	-	(2.002)	(1.429)	12/14
BStartup 10, S.L.U.	Instrumental	Barcelona	-	100,00	Si	1.000	(1)	(481)	-	538	1.000	-	(1)	(481)	12/14
Business Services for Information Systems, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Sabadell	81,00	-	Si	240	27.519	6.890	-	353.518	3.687	-	23.833	6.890	12/14
Business Services for Operational Support, SAU	Serveis	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Si	60	331	1.461	-	13.946	60	-	326	1.461	12/14
CAM Capital, S.A.U.	Altres societats regulades	Alacant	100,00	-	Si	61	297	264	-	30.595	1.217	-	278	264	12/14

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2014 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)		Actius totals	Inversió neta del grup consolidada	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Data balanç
			Directa	Indirecta		Reserves	Resultat (2)				
CAM Global Finance, S.A.U.	Altres societats regulades	Alacant	100,00	-	Sí	61	67	207.768	2.059	55	12/14
CAM International Issues, S.A.U.	Altres societats regulades	Alacant	100,00	-	Sí	61	337	146.976	114.079	(24.045)	156
Caminasa Urbanismo, S.A.	Inmobiliària	València	-	100,00	Sí	2.000	(1.415)	415	800	-	(175)
Casiopea Energía 1, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(2)	46	6	(6)	12/14
Casiopea Energía 10, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	49	11	(12)	12/14
Casiopea Energía 11, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	46	10	(10)	12/14
Casiopea Energía 12, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	47	10	(11)	12/14
Casiopea Energía 13, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	47	11	(11)	12/14
Casiopea Energía 14, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	55	14	(16)	12/14
Casiopea Energía 15, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	57	16	(19)	12/14
Casiopea Energía 16, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	56	19	(25)	12/14
Casiopea Energía 17, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	1	37	3	3	12/14
Casiopea Energía 18, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	72	27	(52)	12/14
Casiopea Energía 19, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	2	52	15	(18)	12/14
Casiopea Energía 2, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	54	14	(16)	12/14
Casiopea Energía 3, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	56	15	(17)	12/14
Casiopea Energía 4, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	54	14	(16)	12/14
Casiopea Energía 5, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	54	14	(17)	12/14
Casiopea Energía 6, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	52	13	(15)	12/14
Casiopea Energía 7, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	53	20	(27)	12/14
Casiopea Energía 8, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	46	10	(9)	12/14
Casiopea Energía 9, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	(1)	47	11	(12)	12/14
Compañía de Cogeneración del Caribe Dominicana, S.A.	Serveis	República Dominicana	-	100,00	No	6.589	(5.903)	702	-	112	12/14
Costa Mujeres Investment BV	Instrumental	Amsterdam	-	100,00	No	18	(19.784)	27.924	9.474	-	(1.079)
Delta Swing, S.A.U.	Serveis	Barcelona	-	100,00	Sí	981	(368)	39	-	-	(2.445)
Desarrollo y Ejecución Urbanística del Mediterráneo, S.L.	Inmobiliària	Madrid	-	100,00	Sí	15.533	(9.412)	9.616	15.279	-	101
Desarrollos y Participaciones Inmobiliarias 2006, S.L.	Inmobiliària	Alacant	-	100,00	Sí	1.942	(54.140)	47.856	1.919	-	(4.218)
Easo Bolsa, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Alacant	100,00	-	No	15.150	24.055	40.221	38.317	2.943	1.015
Eco Resort San Blas, S.L.	Serveis	Sant Sebastià	-	100,00	Sí	7.801	(3.218)	72.040	8.101	-	1.028
Ederra, S.A.	Inmobiliària	Tenerife	97,85	-	No	2.036	26.082	27.564	36.062	(8.549)	(2.045)
Edifica de Cuesta Roya, S.L.	Serveis	Saragossa	50,97	-	No	3	(14)	2	2	(1)	12/14
Edifica de Valdejalón, S.L.	Serveis	Saragossa	50,97	-	No	3	(18)	2	2	-	12/14
Epla Renovables, S.L.	Serveis	Saragossa	51,00	-	No	78	(37)	242	74	(26)	12/14
Espais Arco Mediterráneo, S.L.	Inmobiliària	Alacant	-	100,00	Sí	5.953	(25.548)	3.894	3.834	1.312	(1.336)
Europa Invest, S.A.	Altres societats regulades	Luxemburg	22,00	78,00	No	1.25	233	501	336	14	107
Europa Pall Mall Ltd.	Inmobiliària	Londres	100,00	-	No	19.870	(3.306)	16.929	20.843	(1.649)	33
Exel Broker Seguros, S.A.	Altres societats regulades	Sant Sebastià	99,40	-	No	100	748	3.440	3.940	(1.192)	973
Fomento de la Coruña, S.A.	Inmobiliària	La Corunya	-	100,00	No	100	(78)	25	9.606	(78)	(24)

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2014 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)			Actius totals	Inversió neta del grup	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Data resultat consolidat del grup balanç
			Directa	Indirecta		Capital	Reserves	Resultat (2)				
Fonomed Gestión Telefónica Mediterráneo, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Alacant	99,97	-	Si	180	57	87	12	480	240	87 12/14
Fotovoitaca de la Hoya de los Vicentes 106, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Si	74	(11)	(22)	-	677	84	(75) 11/14
Fotovoitaca de la Hoya de los Vicentes 113, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Si	74	(11)	(14)	-	685	108	(78) 11/14
Fotovoitaca de la Hoya de los Vicentes 119, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Si	74	(11)	(17)	-	683	87	(79) 11/14
Fotovoitaca de la Hoya de los Vicentes 121, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Si	74	(11)	(16)	-	683	89	(81) 11/14
Fotovoitaca de la Hoya de los Vicentes 127, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Si	74	(11)	(14)	-	685	87	(79) 11/14
Fotovoitaca de la Hoya de los Vicentes 130, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Si	74	(11)	(13)	-	686	85	(73) 11/14
Fotovoitaca de la Hoya de los Vicentes 131, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Si	74	(11)	(16)	-	684	85	(77) 11/14
Fotovoitaca de la Hoya de los Vicentes 144, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Si	74	(11)	(16)	-	685	99	(77) 11/14
Fotovoitaca de la Hoya de los Vicentes 162, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Si	74	(11)	(14)	-	681	87	(79) 11/14
Fotovoitaca de la Hoya de los Vicentes 163, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Si	74	(11)	(14)	-	683	86	(79) 11/14
Fotovoitaca de la Hoya de los Vicentes 164, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Si	74	(11)	(15)	-	684	87	(79) 11/14
Fotovoitaca de la Hoya de los Vicentes 165, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Si	74	(11)	(15)	-	692	86	(85) 11/14
Fotovoitaca de la Hoya de los Vicentes 166, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Si	74	(11)	(14)	-	690	86	(77) 11/14
Fotovoitaca de la Hoya de los Vicentes 167, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Si	74	(11)	(14)	-	686	86	(78) 11/14
Fotovoitaca de la Hoya de los Vicentes 168, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Si	74	(11)	(14)	-	686	87	(80) 11/14
Fotovoitaca de la Hoya de los Vicentes 169, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Si	74	(11)	(14)	-	686	87	(80) 11/14
Fotovoitaca de la Hoya de los Vicentes 170, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Si	74	(11)	(14)	-	686	86	(77) 11/14
Fotovoitaca de la Hoya de los Vicentes 195, S.L.U.	Serveis	Madrid	75,00	-	Si	74	(9)	(13)	-	694	74	(65) 11/14
Fotovoitaca de la Hoya de los Vicentes 200, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Si	74	(9)	(18)	-	682	99	(90) 11/14
Gala Domus, S.A.	Immobilària	La Corunya	-	100,00	No	4.000	(25.868)	(1.929)	-	10.552	4.000	(18.256) 12/14
Galeban 21 Comercial, S.L.U.	Instrumental	La Corunya	100,00	-	Si	10.000	(4.374)	(206)	-	5.523	14.477	(8.895) 12/14
Galeban Control y Asesoramiento, S.L.U.	Serveis	La Corunya	100,00	-	Si	8	30	(2)	-	40	80	(86) 12/14
Gazteluberri Gestión, S.L.	Immobilària	Sant Cugat del Vallès	-	100,00	No	1.460	(20.425)	(1.046)	-	10.813	1.769	(14.133) 12/14
Gazteluberri, S.L.	Immobilària	Sant Sebastià	-	99,97	No	-	-	-	-	19.526	68.153	(53.741) 12/14
Gest 21 Immobiliària, S.L.U.	Instrumental	La Corunya	100,00	-	Si	80.516	(4.619)	(68.117)	-	19.183	80.516	(66.132) 12/14
Gest Gaiñver, S.L.	Immobilària	Madrid	-	100,00	Si	6.580	(2.826)	(244)	-	3.529	7.145	(462) 12/14
Gest Madridgal, S.L.U.	Immobilària	La Corunya	-	100,00	Si	1.230	(4.749)	(3)	-	1.155	1.230	(7) 12/14

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2014 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)		Actius totals	Inversió neta del grup consolidat	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades		Data balanç		
			Directa	Indirecta		Reserves	Resultat (2)			Dividends pagats	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades			
Gestió de Proyectos Urbanísticos del Mediterráneo, S.L.	Inmobiliària	Madrid	-	100,00	Sí	33.850	(15.594)	253	-	25.933	32.832	253	12/14	
Gestió Financiera del Mediterráneo, S.A.U.	Instrumental	Alacant	100,00	-	Sí	13.000	114.560	247.809	173.514	202.306	400.865	83.710	247.809	12/14
Gestió Mediterránea del Medio Ambiente, S.A. en liquidació	Altres participades amb activitat pròpia	Alacant	99,00	-	No	60	(1)	(3)	-	61	1.351	(1.292)	(3)	12/14
Grac Castalia, S.L.	Inmobiliària	Vallès	-	100,00	No	700	(2.470)	(373)	-	970	863	(897)	(373)	12/14
Guipuzcoano Capital, S.A. Unipersonal	Altres societats regulades	Sant Sebastià	100,00	-	No	60	11	15	-	19.180	59	12	15	12/14
Guipuzcoano Promoción Empresarial, S.L.	Instrumental	Sant Sebastià	-	99,97	No	32.314	(101.255)	(9.431)	-	10.955	32.314	(64.759)	(9.431)	12/14
Guipuzcoano Valores, S.A.	Inmobiliària	Sant Sebastià	99,99	-	No	4.514	4.301	(352)	-	8.561	10.833	(2.014)	(352)	12/14
Hansa Cabo, S.A. de C.V.	Inmobiliària	Mèxic	-	39,42	No	3.620	(15.757)	(428)	-	149	8.173	1.322	(428)	12/14
Hansa México S.A. de C.V.	Inmobiliària	Mèxic	-	57,15	No	16.892	(16.887)	(126)	-	2.631	20.243	862	(126)	12/14
Herrero Internacional Gestión, S.L.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	-	100,00	Sí	354	3.760	(0)	-	4.114	1.139	63	-	12/14
Hobalear, S.A.	Inmobiliària	Barcelona	-	100,00	Sí	60	610	12	-	683	414	610	12	12/14
Hondarriberi, S.P.E., S.L.	Instrumental	Sant Sebastià	99,99	-	No	41	(9.937)	(32.499)	-	27.022	74.631	(11.339)	(32.499)	12/14
Hoteles H.M., S.A. de C.V.	Inmobiliària	Mèxic	-	86,67	No	17.451	(14.995)	(3.406)	-	24.319	30.596	(2.231)	(3.406)	12/14
Hoteles Marina, S.A. de C.V.	Inmobiliària	Mèxic	-	100,00	No	67.191	(31.761)	4.387	-	39.968	71.346	-	4.387	12/14
Interstate Property Holdings, LLC	Instrumental	Miami	100,00	-	No	6.589	(17.684)	4.590	-	35.730	3.414	(20.594)	4.590	12/14
Inverán Gestión, S.L.	Inmobiliària	Madrid	44,83	55,17	Sí	45.090	(49.243)	(4.159)	-	17.285	45.090	(32.909)	(4.159)	12/14
Inversiones Cotizadas del Mediterráneo, S.L.	Instrumental	Alacant	100,00	-	Sí	308.000	192.284	151	-	500.439	589.523	(92.075)	151	12/14
Manston Invest, S.L.U.	Inmobiliària	Madrid	100,00	-	No	33.357	6.203	(9.588)	-	31.080	33.357	-	(9.588)	12/14
Marñamendi, S.L.	Inmobiliària	Sant Cugat del Vallès	-	99,97	No	-	-	-	-	71.520	55.013	(84.526)	(7.069)	12/14
Mediterráneo Sabadell, S.L.	Instrumental	Alacant	50,00	50,00	Sí	85.000	104.641	179.046	429.104	191.315	624.116	(438.602)	179.046	12/14
Mediterráneo Vida, S.A.U., de Seguros y Reaseguros	Altres societats regulades	Alacant	-	100,00	Sí	102.044	20.479	176.393	177.600	2.517.431	127.827	-	176.393	12/14
Mirador del Segura 21, S.L.	Inmobiliària	Sant Cugat del Vallès	-	99,57	No	4.637	(70)	-	-	1.223	4.526	(4.724)	(70)	12/14
Operadora Cabo de Cortes S. de R.L. de C.V.	Serveis	Mèxic	-	48,46	No	0	(209)	(152)	-	106	2.408	-	(152)	12/14
Parque Eólico Loma del Capón, S.L.	Serveis	Granada	-	100,00	Sí	3.124	(432)	35	-	55.038	2.904	(1.225)	35	12/14
Placements Immobiliers France, S.A.S.	Inmobiliària	París	-	100,00	No	30.002	59.694	1.452	-	92.722	101.343	-	1.452	12/14
Playa Caribe Holding IV, B.V.	Instrumental	Amsterdam	-	100,00	No	27	(13.856)	7.242	-	40.531	37.977	-	7.242	12/14
Playa Caribe Holding V, B.V.	Instrumental	Amsterdam	-	100,00	No	27	(985)	52	-	1.907	1.182	-	52	12/14
Playa Caribe Holding VI, B.V.	Instrumental	Amsterdam	-	100,00	No	27	(14.948)	(4.458)	-	464	4.092	-	(4.458)	12/14
Playa Marina, S.A., de C.V.	Inmobiliària	Mèxic	-	100,00	No	2.904	(1.000)	(88)	-	1.705	3.034	-	(88)	12/14
Procom Residencial Rivas, S.A.U.	Inmobiliària	Alacant	-	100,00	No	12.500	(93.359)	(7.363)	-	22.596	10.565	(7.363)	(7.363)	12/14

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2014 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)			Actius totals	Inversió neta del grup consolidada	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Data balanç		
			Directa	Indirecta		Capital	Reserves	Resultat (2)					Dividends pagats	
Promociones e Inmuebles Blauverd Mediterraneo, S.L.	Inmobiliària	Alacant	-	100,00	Sí	17.666	(72.536)	(3.862)	-	32.057	10.684	14.327	(3.862)	12/14
Promociones y Desarrollos Creazona Levante, S.L.	Inmobiliària	Sant Cugat del Vallès	-	100,00	No	8.740	(10.063)	(159)	-	4.641	14.497	(7.955)	(159)	12/14
Promociones y Desarrollos Ribera Mujeres, S.A., de C.V.	Inmobiliària	Isia Mujeres	-	100,00	No	45.181	(15.852)	(2.959)	-	24.477	50.898	-	(2.959)	12/14
Promociones y Finanzaciones Herrero, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Oviedo	100,00	-	Sí	3.456	269	-	-	3.725	24.185	8	-	12/14
Proteo Banking Software, S.L.	Altres participades amb activitat pròpia	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Sí	3	-	-	-	3	5	(2)	-	12/14
Residencial Kataoria, S.L.	Inmobiliària	Sant Cugat del Vallès	-	100,00	No	3.250	(4.779)	(152)	-	3.314	8.233	(8.215)	(152)	12/14
Sabadell Asia Trade Services, Ltd.	Altres participades amb activitat pròpia	Hong Kong	100,00	-	No	-	-	-	-	7	-	-	-	12/14
Sabadell Brasil Trade Services - Ass. Cia Ltda.	Entitat de crèdit	Brasil	99,99	-	No	1.062	(945)	-	-	135	250	(155)	-	12/14
Sabadell BS Select Fund of Hedge Funds, S.I.C.A.V., S.A.	Altres participades	Luxemburg	52,11	-	No	31.474	5.163	322	-	41.666	16.400	2.918	322	12/14
Sabadell Capital, S.A. de C.V. SOFOM E.N.R.	Entitat de crèdit	Mèxic	99,99	-	No	5.597	-	(518)	-	386.870	5.566	-	(518)	12/14
Sabadell Corporate Finance, S.L.	Altres participades amb activitat pròpia	Madrid	100,00	-	Sí	70	1.510	215	-	2.074	9.373	67	215	12/14
Sabadell d'Andorra Inversions SGOIC, S.A.U.	Altres societats regulades	Andorra	-	50,97	No	300	1.000	704	600	2.679	300	509	704	12/14
Sabadell International Equity, Ltd.	Altres societats regulades	Illes Caiman	100,00	-	No	1	117	30	-	18.960	1	-	30	12/14
Sabadell Patrimonio Inmobiliario, SOCIMI, S.A.U.	Inmobiliària	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	No	30.116	895.146	(27.062)	-	1.004.860	939.333	(4.108)	(27.062)	12/14
Sabadell Securities USA, Inc.	Altres participades amb activitat pròpia	Miami	100,00	-	No	659	1.270	321	-	2.326	551	1.102	321	12/14
Sabadell Solbank Inversión, S.G.I.I.C., S.A.U.	Altres societats regulades	Madrid	100,00	-	Sí	601	712	(380)	-	933	1.446	(133)	(380)	12/14
Sabadell Solbank Sociedad de Gestión de Activos Adjudicados, S.A.U.	Inmobiliària	Madrid	100,00	-	Sí	60	2.867	(454)	-	2.482	3.074	(147)	(454)	12/14
Sabadell United Bank, N.A.	Entitat de crèdit	Miami	100,00	-	No	2.965	421.163	18.341	-	3.799.592	347.935	55.414	18.345	12/14
Serveis d'assessorament BSA S.A.U.	Altres participades amb activitat pròpia	Andorra	-	50,97	No	60	43	30	-	873	60	12	30	12/14
Servicio de Administración de Inversiones, S.A.	Altres participades amb activitat pròpia	Madrid	100,00	-	Sí	6.010	752	-	-	6.763	16.690	(6.104)	-	12/14
Simat Banol, S.L.	Inmobiliària	Alacant	-	100,00	Sí	1.482	(5.867)	(160)	-	1.394	667	433	(160)	12/14
Sinia Renovables, S.C.R. de R.S., S.A.U.	Altres societats regulades	Barcelona	100,00	-	Sí	15.000	(20.141)	327	-	31.260	15.000	(3.807)	327	12/14
Solvía Activos, S.A.U.	Inmobiliària	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Sí	100.060	336.905	(39.983)	-	399.008	500.622	(63.657)	(39.983)	12/14
Solvía Development, S.L.	Inmobiliària	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Sí	15.807	(364.302)	(399.935)	-	4.354.541	1.647.442	(1.985.323)	(399.935)	12/14
Solvía Hotels, S.L.	Inmobiliària	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Sí	500	(14.280)	(6.251)	-	59.459	500	(14.280)	(6.281)	12/14
Solvía Housing, S.L.	Inmobiliària	Sant Cugat del Vallès	100,00	-	Sí	2.073	896	264	-	29.864	14.292	(1.1323)	264	12/14
Solvía Pacific, S.A. de C.V.	Inmobiliària	Mèxic	-	100,00	No	30.188	(1.599)	(5.599)	-	23.262	32.012	(1.580)	(5.599)	12/14
SOLVIA SERVICIOS INMOBILIARIOS, S.L.	Inmobiliària	Alacant	100,00	-	Sí	660	(4.039)	(1.031)	-	98.399	5.023	920	(1.031)	12/14

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2014 consolidades per integració global

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)		Dividends pagats	Actius totals	Inversió neta del grup consolidada	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Data del resultat consolidat del grup	Data del balanç
			Directa	Indirecta		Reserves	Resultat (2)						
Son Blanc Caleta, S.L.	Immobil·lari	Sant Cugat del Vallès	-	100,00	No	4.000	(11.186)	(107)	2.195	6.288	(9.349)	(107)	12/14
Stonington Spain, S.L.U.	Immobil·lari	Madrid	100,00	-	No	60.729	10.492	(11.744)	60.007	60.729	-	(11.744)	12/14
Altres participades amb													
Tabimed Gestión de Proyectos, S.L.	activitat pròpia	Alacant	-	99,67	Sí	3	(74)	(6)	323	3	-	(6)	12/14
Tasaciones de Bienes Mediterráneo, S.A. (en liquidació)	Altres participades amb activitat pròpia	Alacant	99,88	-	Sí	1.000	1.931	13	3.365	5.266	137	13	12/14
Tenedora de Inversiones y Participaciones, S.L.	Instrumental	Alacant	100,00	-	Sí	296.092	(950.321)	(109.928)	2.637.902	1.309.153	(1.552.731)	(109.928)	12/14
Sant Cugat del Vallès													
Tierras Vega Alta del Segura, S.L.	Immobil·lari	Vallès	-	100,00	No	4.550	(18.592)	(8.983)	2.608	5.123	(12.895)	(8.983)	12/14
Tratamientos y Aplicaciones, S.L.	Serveis	Alacant	100,00	-	Sí	3.003	(190)	(122)	2.693	4.654	2.450	(122)	12/14
Urdin Oria, S.A.	Sense activitat	Sant Sebastià	99,98	-	No	60	2	-	62	63	(1)	-	12/14
Urquijo Gestión, S.A.U., S.G.I.I.C.	Altres societats regulades	Madrid	-	100,00	Sí	3.606	4.079	2.877	17.140	5.286	2.200	2.877	12/14
Altres participades amb													
Urumea Gestión, S.L.	activitat pròpia	Sant Sebastià	-	99,97	No	9	5	(3)	11	9	(2)	(3)	12/14
Verum Inmob. Urbanismo y Promoción, S.A.	Immobil·lari	Madrid	-	97,20	Sí	12.000	(39.951)	1.702	35.382	11.664	(32.192)	1.702	12/14
Villacarrilla FV, S.L.U.	Serveis	Madrid	100,00	-	Sí	3	8	(22)	1.059	3	1	-	12/14
Sant Cugat del Vallès													
Vistas del Parque 21, S.L.	Immobil·lari	Vallès	-	99,57	No	4.646	(41)	-	1.258	4.535	(4.631)	(41)	12/14
Total													763.366

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2014 consolidades pel mètode de la participació (*)

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)			Actius totals	Inversió del grup consolidat	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Aportació al resultat consolidat del grup	Data balanç
			Directa	Indirecta		Capital	Reserves	Resultat (2)					
Adara Renovables, S.L.	Serveis	La Corunya	34,00	0,00	No	1.200	(435)	(18)	-	3.150	358	(263)	10/14
Alze Mediterráneo, S.L.	Inmobiliària	Girona	0,00	45,00	No	2.102	(13.900)	9.323	-	425	946	-	12/14
Aviación Regional Cantabria, A.I.E.	Serveis	Madrid	26,42	0,00	No	29.606	4.260	3.008	40	77.240	7.824	1.233	11/14
Aviones Alfabria CRJ-900, A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	3.010	(95)	-	14.174	1.060	(269)	11/14
Aviones Gabriel CRJ-900, A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	3.012	(178)	-	14.061	1.080	(269)	11/14
Aviones Carraixet CRJ-200 II A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	4.377	(330)	-	11.291	894	-	12/13
Aviones Gorgos CRJ-900, A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	3.012	(254)	-	13.946	1.060	(270)	11/14
Aviones Portacoli CRJ-200 III A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	4.392	(196)	-	11.482	897	-	12/13
Aviones Sella CRJ-900, A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	3.013	(338)	-	13.824	1.060	(270)	11/14
Aviones Turia CRJ-200 I A.I.E.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	1	4.385	(260)	-	11.395	896	-	12/13
Bajo Almazora Desarrollos Inmobiliarios S.L.	Inmobiliària	Almeria	0,00	39,14	No	1.450	(4.595)	(14)	-	5.840	176	(3.425)	10/14
Balam Overseas, B.V.	Inmobiliària	Holanda	0,00	40,00	No	20.084	1.032	(21)	-	21.111	8.516	-	12/13
BanSabadell Pensiones, E.G.F.P., S.A.	Altres societats regulades	Sant Cugat del Valles	50,00	0,00	No	7.813	64.486	2.857	5.149	80.911	40.378	(3.437)	1.429 12/14
BanSabadell Seguros Generales, S.A. de Seg. y Reas.	Altres societats regulades	Sant Cugat del Valles	50,00	0,00	No	10.000	86.454	4.722	2.038	160.416	45.000	3.365	2.361 12/14
BanSabadell Vida, S.A., de Seguros y Reaseguros	Altres societats regulades	Sant Cugat del Valles	50,00	0,00	No	43.858	198.134	76.566	60.313	5.968.746	27.106	95.306	38.283 12/14
Blue-Lor, S.L.	Inmobiliària	Barcelona	0,00	27,62	No	1.858	(27.357)	(674)	-	28.391	4.138	-	07/14
Cambria Generación S.L.	Serveis	Santander	50,00	0,00	No	60	(820)	(73)	-	2.352	30	2.415	10/14
Dexia Sabadell, S.A.	Entitat de crèdit	Madrid	20,99	0,00	No	484	81	-	-	15.963	108.026	64.554	08/14
Diana Capital S.G.E.C.R., S.A.	Altres societats regulades	Madrid	20,66	0,00	No	606	2.109	800	-	4.888	521	173	09/14
Ernte Renovables Consolidado, S.L.	Instrumental	Barcelona	0,00	62,11	No	7.050	(7.362)	(1.016)	-	45.387	4.379	(1.350)	10/14
Energías Renovables Sierra Sesnández, S.L.	Serveis	Valladolid	0,00	40,00	No	1.903	(48)	(14)	-	8.961	761	(38)	10/14
Éolica Mirasierra, S.L.	Serveis	Palència	0,00	50,00	No	64	5.393	154	-	69.810	2.709	(72)	10/14
ESUS Energía Renovable, S.L.	Serveis	Vigo	0,00	45,00	No	50	(271)	(23)	-	1.659	23	(23)	11/14
Financiera Iberoamericana, S.A.	Entitat de crèdit	L'Havana	50,00	0,00	No	34.720	1.122	6.563	1.499	86.191	12.644	426	1.972 12/14
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 171, S.L.	Serveis	Madrid	50,00	0,00	No	74	(11)	(11)	-	690	45	(45)	11/14
Fotovoltaica de la Hoya de los Vicentes 189, S.L.	Serveis	Madrid	25,00	0,00	No	74	(9)	(11)	-	689	22	(22)	11/14
Galenova Sanitaria S.L.	Serveis	Madrid	0,00	50,00	No	6	(2.684)	(1)	-	1.181	3	1.921	10/14
Gate Solar, S.L.	Serveis	Vitoria	50,00	0,00	No	3.005	816	20	-	3.841	1.860	36	08/14
GDSUR Alicante, S.L.	Inmobiliària	Alicant	0,00	27,75	No	16.609	(32.463)	(664)	-	2.036	4.609	-	11/14
Gesta Aparcamientos, S.L.	Inmobiliària	Alicant	0,00	40,00	No	3.007	(2.687)	(66)	-	1.128	120	(157)	10/14
Gestora de Aparcamientos del Mediterráneo, S.L.	Serveis	Alicant	0,00	40,00	No	10.368	(9.437)	(4.854)	-	29.597	7.675	-	(1.128) 12/13

Societats del grup Banc Sabadell el 31 de desembre de 2014 consolidades pel mètode de la participació (*)

En milers d'euros

Nom de l'empresa	Activitat	Domicili	Percentatge de participació		Tributació consolidada	Dades de la societat (1)				Actius totals	Inversió del grup consolidat	Aportació a les reserves o pèrdues en societats consolidades	Data balanç	
			participació			Reserves	Resultat (2)	Dividends pagats (3)	Actius totals					
			Directa	Indirecta										Capital
Grupo Luxoma S.L.	Altres participades	Canovelles	0,00	20,00	No	2.561	11.930	(783)	-	64.939	10.835	(3.236)	-	09/14
Guisainh, S.L.	Inmobiliària	Biscola	0,00	40,00	No	4.200	(6.130)	(185)	-	6.848	1.660	(173)	-	11/14
Hydrophitic, S.L.	Inmobiliària	Vitòria	0,00	50,00	No	186	64	14	-	453	93	20	8	11/14
Inerzia Mediterráneo, S.L.	Inmobiliària	Alacant	0,00	40,00	No	1.453	(10.134)	(11)	-	581	-	-	(2.221)	09/14
Intermas Nets, S.A.	Serveis	Llinars del Vallès	0,00	20,00	No	846	35.478	1.967	313	115.428	22.213	1.650	(3.000)	12/13
Inversiones Ahorro 2000, S.A.	Altres societats regulades	Vigo	20,00	0,00	No	11.055	119	5	-	11.162	11.328	(2.356)	-	09/14
Luzantia Fotovoltaica, S.L.	Serveis	Madrid	25,93	0,00	No	513	2.879	424	-	6.584	3.620	(3.620)	-	11/14
Mercurio Alicante Sociedad de Arrendamientos 1, S.L.	Inmobiliària	Alacant	75,00	0,00	Si	795	372	(848)	-	7.722	796	274	(636)	12/14
Metaplajast C.F.E. S.L. (en liquidació)	Serveis	La Corunya	0,00	20,00	No	31	1.088	-	-	1.119	3.798	(3.798)	-	12/09
Metrovacesa, S.A.	Inmobiliària	Madrid	13,04	0,00	No	405	932	(101)	-	5.203	364.665	(35.531)	(17.439)	09/14
Murcia Emprende, S.C.R., S.A.	Altres societats regulades	Múrcia	32,50	0,00	No	6.000	(1.219)	(163)	-	4.639	2.026	(534)	-	11/14
Mursiya Golf, S.L.	Inmobiliària	Múrcia	0,00	49,70	No	300	(705)	(351)	-	8.310	264	(36)	(10)	12/14
Parque Edificio Magaz, S.L.	Serveis	Palència	0,00	49,00	No	1.500	(203)	260	-	40.080	6.200	(309)	-	09/14
Parque Tecnológico Fuente Álamo, S.A.	Serveis	Múrcia	22,54	0,00	No	4.128	(1.370)	(393)	-	5.336	918	(259)	(126)	11/14
Pemapro, S.L.	Inmobiliària	La Corunya	0,00	49,00	No	1.483	(7.901)	(60)	-	4.134	727	(5.347)	-	10/14
Planificación TGN 2004, S.L.	Inmobiliària	Tarragona	0,00	25,00	No	3.309	(2.126)	(7.837)	-	28.692	827	-	-	12/13
Plaxic Estelar, S.L.	Inmobiliària	Barcelona	0,00	45,01	No	3	(14.099)	(3)	-	33.093	2.683	(6.595)	(1)	11/14
Queenford, S.L.	Inmobiliària	Barcelona	0,00	31,54	No	3.800	(25.808)	(3.434)	-	97.232	1.199	-	-	12/14
Rocabella, S.L.	Inmobiliària	Elvissa	0,00	36,09	No	40	111	(2)	-	200	7	-	(3)	12/13
Ribera Salud, S.A.	Serveis	València	0,00	50,00	No	9.518	71.602	(766)	-	328.268	30.203	-	-	11/14
SBD Crehent, S.A.	Inmobiliària	Sabadell	23,05	0,00	No	15.284	(8.251)	(1.056)	-	16.622	3.524	(854)	(266)	11/14
Seracoin, S.A.	Altres associades amb activitat pròpia	Alacant	20,00	0,00	No	236	(45)	-	-	218	70	(23)	-	12/13
Servicios Inmobiliarios Treacam, S.L.	Inmobiliària	Madrid	0,00	30,01	No	4.128	(1.280)	349	-	15.037	1.053	-	-	12/13
Sistema Eléctrico de Conexión Valcaire, S.L.	Serveis	Granada	0,00	46,88	No	175	(344)	520	-	6.819	82	-	-	11/14
S.J.C.A.V., S.A.	Altres associades	Sant Cugat del Vallès	47,73	0,00	No	4.818	47	874	42	5.862	422	2.008	363	11/14
Societat de Cantera del Vallès, S.L.	Instrumental	Barcelona	0,00	35,54	No	1.690	(533)	(58)	-	1.105	716	(153)	(26)	09/14
Societat d'Inversió dels Enginyers, Torre Sureste, S.L.	Inmobiliària	Alacant	0,00	40,00	No	300	373	(595)	-	12.611	120	(85)	(260)	11/14
Tremón Marroc Mediterraneo Services Inmobiliars S.A.R.L.	Inmobiliària	Marroc	0,00	40,00	No	5.000	(4.317)	(113)	-	105.118	183	-	-	12/13
Visualmark Internacional S.L.	Serveis	La Corunya	0,00	20,00	No	11	(5)	-	-	6	2	(2)	-	06/08
Total						100.712	19.132							
Total						2.991.627	371.677							

(*) Societats consolidades pel mètode de la participació perquè no es pot intervenir en la seva gestió.
 (1) Les societats estrangeres estan convertides a euros al tipus de canvi *fixing* el 31 de desembre de 2013.
 (2) Resultats pendents d'aprovació per part de la Junta General d'Accionistes.
 (3) Inclou els dividendes complementaris de l'exercici anterior i els dividendes a compte pagats al grup.

El saldo total d'ingressos ordinaris de les empreses associades a les quals s'aplica el mètode de la participació és de 494.681 milers d'euros el 31 de desembre de 2014. El saldo dels passius de les empreses associades al tancament de l'exercici de 2014 totalitza 7.236.526 milers d'euros.

Variacions del perímetre en l'exercici de 2014

Entrades en el perímetre de consolidació:

En milers d'euros		Cost de la combinació									
Denominació de l'entitat (o branca d'activitat) adquirida o fusionada	Categoria	Data efectiva de l'operació	Import pagat	Valor raonable patrimoni net emesos per a l'adquisició	% Drets vots adquirits	% Drets vots totals	Tipus de participació	Mètode			
Placements Immobiliars France, S.A.S.	Dependent	01/01/2014	-	-	99,62%	99,62%	Indirecta	Integració global			
Sabadell Capital S.A. de C.V. SOFOMI E.N.R.	Dependent	22/04/2014	2.772	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global			
Manston Invest, S.L.U.	Dependent	23/09/2014	33.357	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global			
Stonington Spain, S.L.U.	Dependent	23/09/2014	60.729	-	100,00%	100,00%	Directa	Integració global			

Denominació de l'entitat (o branca d'activitat) alienada, escindida o donada de baixa	Categoria	Data efectiva de l'operació	% Drets vots alienats	% Drets vots totals amb posterioritat a l'alienació	Benefici / Pèrdua generada	Tipus de participació	Mètode
New Premier Inversions, SICAV, S.A. (a)	Dependent	12/02/2014	99,97%	0,00%	2.855	Directa	Integració global
Gaviel, S.A. (b)	Associada	24/02/2014	50,00%	0,00%	-	Directa	De la participació
NF Desarrollos, S.L. (b)	Associada	25/02/2014	40,00%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Saprosin Promociones, S.L. (a)	Associada	25/02/2014	45,00%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Galeban Gestión de Riesgos, S.A.U. (c)	Dependent	01/03/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global
Sabadell Solbank Mediación Operador de Banca (c)	Dependent	01/03/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global
Costa Marina Mediterráneo (b)	Associada	03/03/2014	33,33%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Datofia Inversiones 2010, S.L. (b)	Dependent	10/03/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global
Banco Gallego, S.A.U. (c)	Dependent	11/03/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global
Sabadell Solbank, S.A. Sociedad Unipersonal (c)	Dependent	11/03/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global
E.B.N Banco de Negocios, S.A. (a)	Associada	24/03/2014	15,62%	0,00%	214	Directa	De la participació
Loaisa Inversiones Castilla la Mancha, S.L. (a)	Associada	31/03/2014	20,00%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Anara Guipúzcoa (d)	Associada	21/05/2014	40,00%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Liquidambar Inversiones Financieras (b)	Multigrup	22/05/2014	13,33%	0,00%	-	Directa	De la participació
Béfilia Grupo Inmobiliario, S.L. (a)	Associada	28/05/2014	40,00%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Leva Yorma, S.L. (a)	Associada	28/05/2014	39,14%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Ribera Casares Golf, S.L. (a)	Associada	28/05/2014	47,07%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Promociones y Desarrollos Urbanos Oncinada, S.L. (a)	Associada	30/05/2014	50,00%	0,00%	(58)	Indirecta	De la participació
Decovama 21, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	22,03%	22,03%	-	Indirecta	De la participació
Inmobiliaria Valdebebas 21, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	40,92%	0,00%	-	Directa	De la participació
Fegaunion, S.A. (d)	Associada	30/05/2014	48,00%	48,00%	-	Indirecta	De la participació
Casas del Mar Levante, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	33,33%	33,33%	-	Indirecta	De la participació
Desarrollos Inmobiliarios Pronegut, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	40,00%	40,00%	-	Indirecta	De la participació
Espacios Murcia, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	45,00%	45,00%	-	Indirecta	De la participació
Key VII, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	40,00%	40,00%	-	Indirecta	De la participació
Kosta Bateño, S.A. (d)	Associada	30/05/2014	20,00%	20,00%	-	Indirecta	De la participació
Lizarte Promociones, A.I.E. (d)	Associada	30/05/2014	40,00%	40,00%	-	Indirecta	De la participació
Naguisa Promociones, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	45,00%	45,00%	-	Indirecta	De la participació
Parque del Seguro, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	32,20%	32,20%	-	Indirecta	De la participació
ProburBG XXI, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	25,00%	25,00%	-	Indirecta	De la participació
Promociones Abaco Costa Almería, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	40,00%	40,00%	-	Indirecta	De la participació
Promociones Aguirer, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	43,39%	43,39%	-	Indirecta	De la participació
Promociones Florida Casas, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	40,00%	40,00%	-	Indirecta	De la participació
Residencial Haygon, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	25,00%	25,00%	-	Indirecta	De la participació
Txonta Egizastu Promozbeak, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	35,00%	35,00%	-	Indirecta	De la participació
Utago Promozbeak, A.I.E. (d)	Associada	30/05/2014	30,00%	30,00%	-	Indirecta	De la participació
Dreamview, S.L. (d)	Multigrup	30/05/2014	49,00%	49,00%	-	Indirecta	De la participació
Flex del Mediterráneo, S.L. (d)	Multigrup	30/05/2014	25,00%	25,00%	-	Indirecta	De la participació
Inmobiliaria Ricam 2005, S.L. (d)	Multigrup	30/05/2014	40,00%	40,00%	-	Indirecta	De la participació
La Ermita Resort, S.L. (d)	Multigrup	30/05/2014	29,49%	29,49%	-	Indirecta	De la participació
Mercado Inmobiliario de Futuro, S.L. (d)	Multigrup	30/05/2014	49,14%	49,14%	-	Indirecta	De la participació
Dime Habitat, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	40,00%	40,00%	-	Indirecta	De la participació
Gradiente Entrópico, S.L. (d)	Associada	30/05/2014	49,00%	49,00%	-	Indirecta	De la participació

En milers d'euros

Denominació de l'entitat (o branca d'activitat) alienada, escindida o donada de baixa

Denominació de l'entitat (o branca d'activitat) alienada, escindida o donada de baixa	Categoria	Data efectiva de l'operació	% Drets vots alienats	% Drets vots totalts amb posterioritat a l'alienació	Benefici / Pèrdua generada	Tipus de participació	Mètode
Hansa Urbana S.A. (d)	Associada	30/05/2014	30,61%	0,00%	-	Directa	De la participació
Altavista Hotelera, S.L. (a)	Associada	26/06/2014	40,00%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
General de Biocarburants, S.A. (a)	Associada	26/06/2014	25,00%	0,00%	43	Indirecta	De la participació
Puerto Mujeres, S.A., de C.V. (a)	Dependent	30/06/2014	100,00%	0,00%	(3.970)	Indirecta	Integració global
BanSabadell Comeduria de Seguros, S.A.U. (c)	Dependent	29/08/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global
Boreal Renovables 15 S.L.U. (b)	Dependent	17/09/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global
Boreal Renovables 16 S.L.U. (b)	Dependent	17/09/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global
Ebisia Renovables, S.L. (b)	Multigrup	18/09/2014	49,00%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Emporio Mediterráneo, S.L. (b)	Multigrup	25/09/2014	50,00%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Gallejo Preferentes, S.A.U., En Liquidación (b)	Dependent	30/10/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global
Mediterráneo Seguros Diversos, Compañía de Seguros y Reaseguros, S.A. (a)	Dependent	31/10/2014	100,00%	0,00%	883	Directa	Integració global
Parc Eòlic Veciana-Cabarro, S.L. (a)	Associada	31/10/2014	40,00%	0,00%	897	Indirecta	De la participació
Inversiones Valdeapa 21, S.L. (d)	Associada	31/10/2014	16,03%	0,00%	(6)	Indirecta	De la participació
Norfin 21, S.L. (a)	Associada	14/11/2014	49,99%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Cartera de Participaciones Empresariales, C.V., S.L. (b)	Multigrup	18/11/2014	50,00%	0,00%	-	Directa	De la participació
Espais Catalunya Mediterráneo, S.A. (a)	Multigrup	25/11/2014	49,72%	0,00%	805	Indirecta	De la participació
Alma Gestión de Hoteles, S.L.U. (a)	Multigrup	25/11/2014	49,72%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Alma Hotelmanagement GmbH (a)	Multigrup	25/11/2014	49,72%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Ecamed Barcelona, S.L.U. (a)	Multigrup	25/11/2014	49,72%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Ecamed Pamplona, S.L.U. (a)	Multigrup	25/11/2014	49,72%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Mankei System, S.L.U. (a)	Multigrup	25/11/2014	49,72%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Solvía Atlantic, L.L.C. (b)	Dependent	31/11/2014	100,00%	0,00%	-	Indirecta	Integració global
6350 Industries, S.L. (b)	Associada	02/12/2014	37,50%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
IFOS, S.A. (a)	Associada	05/12/2014	20,00%	0,00%	(20)	Indirecta	De la participació
Servicios Reunidos, S.A. (b)	Dependent	09/12/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	De la participació
Adelanta Corporación, S.A. (a)	Associada	15/12/2014	25,00%	0,00%	996	Indirecta	Integració global
Atlántica Catalunya 2011, S.L. (a)	Associada	15/12/2014	25,00%	0,00%	1	Indirecta	De la participació
Prat Spolka, Z.O.O. (b)	Associada	18/12/2014	35,00%	0,00%	-	Indirecta	De la participació
Administración y Proyectos MDT, S.A. P.I. de C.V. (a)	Dependent	19/12/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global
Eurofrangace, S.L. (a)	Associada	29/12/2014	25,00%	0,00%	9.473	Indirecta	De la participació
Explotaciones Energéticas SINIA XXI, S.L. (c)	Dependent	29/12/2014	100,00%	0,00%	-	Indirecta	Integració global
Tinser Cartera, S.L. (c)	Dependent	29/12/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global
G.I. Cartera, S.A. (c)	Dependent	29/12/2014	100,00%	0,00%	-	Directa	Integració global

(a) Baixes del perímetre de consolidació per venda de la participació.

(b) Baixes del perímetre per dissolució i/o liquidació.

(c) Baixes per fusió.

(d) Baixes per pèrdua d'influència significativa.

Annex II –Entitats estructurades – Fons de titulització

En milers d'euros

Any	Fons de titulització consolidats	Entitat	Total actius titulitzats el 31/12/2015
2004	GC SABADELL 1, F.T.H	Banc Sabadell	227.823
2004	TDA CAM 3	Banco CAM	165.719
2004	FTPYME TDA CAM 2 FTA	Banco CAM	35.050
2005	TDA 23, FTA	Banco Guipuzcoano	56.996
2005	TDA CAM 4 FTA	Banco CAM	454.060
2005	TDA CAM 5 FTA	Banco CAM	684.916
2006	IM FTGENCAT SABADELL 2, FTA	Banc Sabadell	74.515
2006	TDA 26-MIXTO, FTA	Banco Guipuzcoano	140.875
2006	TDA CAM 6 FTA	Banco CAM	466.664
2006	EMPRESAS HIPO TDA CAM 3 FTA	Banco CAM	109.394
2006	FTPYME TDA CAM 4 FTA	Banco CAM	235.222
2006	TDA CAM 7 FTA	Banco CAM	707.019
2006	CAIXA PENEDES 1 TDA, FTA	BMN-Penedès	356.208
2007	GC FTPYME SABADELL 6, FTA	Banc Sabadell	122.991
2007	TDA 29, FTA	Banco Guipuzcoano	168.901
2007	TDA CAM 8 FTA	Banco CAM	696.937
2007	TDA CAM 9 FTA	Banco CAM	644.318
2007	CAIXA PENEDES PYMES 1 TDA, FTA	BMN-Penedès	101.984
2007	CAIXA PENEDES 2 TDA, FTA	BMN-Penedès	277.715
2008	IM SABADELL RMBS 2, FTA	Banc Sabadell	593.910
2008	IM SABADELL RMBS 3, FTA	Banc Sabadell	669.838
2008	TDA 31, FTA	Banco Guipuzcoano	128.843
2008	FTPYME TDA CAM 7 FTA	Banco CAM	303.022
2008	TDA CAM 11 FTA	Banco CAM	887.530
2008	CAIXA PENEDES FTGENCAT 1 TDA, FTA	BMN-Penedès	131.628
2009	TDA CAM 12 FTA	Banco CAM	1.043.903
2009	GAT-ICO-FTVPO 1, F.T.H (CP)	BMN-Penedès	15.946
2014	CAPE FUNDING 2014-1 PLC	TSB	3.680.364
2015	DUNCAN FUNDING 2015-1 PLC	TSB	2.761.099
Total			15.943.390

En milers d'euros

Any	Fons de titulització no consolidats	Entitat	Total actius titulitzats el 31/12/2015
2001	TDA 14-MIXTO, FTA - Guipu	Banco Guipuzcoano	6.254
2001	TDA 14-MIXTO, FTA - Pene	BMN-Penedès	28.433
2002	TDA 15-MIXTO, FTA	Banco Guipuzcoano	15.421
2003	TDA 17-MIXTO, FTA	Banco Guipuzcoano	28.930
2003	TDA CAM 1	Banco CAM	130.136
2003	TDA CAM 2	Banco CAM	156.715
2006	TDA 25, FTA (*)	Banco Gallego	13.544
Total			379.433

(*) Fons de titulització en procés de liquidació anticipada

Annex III – Informació dels emissors en el mercat hipotecari i sobre el registre comptable especial hipotecari

A continuació, s'inclou la informació sobre les dades procedents del registre comptable especial de l'entitat emissora Banc Sabadell, a què es refereix l'article 21 del Reial Decret 716/2009, requerida per la Circular 5/2011 del Banc d'Espanya, sense considerar la garantia atorgada per l'FGD.

A) Operacions actives

En relació amb el valor nominal de la totalitat de la cartera de préstecs i crèdits hipotecaris el 31 de desembre de 2015 i de 2014 que donen suport a les emissions, elegibilitat i computabilitat a l'efecte del mercat hipotecari, es presenta la informació següent:

En milers d'euros

Desglossament del total de la cartera de préstecs i crèdits hipotecaris, elegibilitat i computabilitat (valors nominals)		
	2015	2014
Total cartera de préstecs i crèdits hipotecaris	66.147.385	71.832.792
Participacions hipotecàries emeses	5.530.881	6.558.293
<i>Dels quals: Préstecs mantinguts en el balanç</i>	5.166.060	6.129.962
Certificats de transmissió d'hipoteca emesos	4.370.275	5.790.050
<i>Dels quals: Préstecs mantinguts en el balanç</i>	4.180.536	5.609.226
Préstecs hipotecaris adscrits en garantia de finançaments rebuts	-	-
Préstecs que donen suport a l'emissió de bons hipotecaris i cèdules hipotecàries	56.246.229	59.484.449
Préstecs no elegibles	19.382.351	20.497.568
Compleixen els requisits per ser elegibles, excepte el límit de l'article 5.1 del RD 716/2009	14.389.421	15.204.177
Resta	4.992.930	5.293.391
Préstecs elegibles	36.863.878	38.986.881
Imports no computables	146.914	40.963
Imports computables	36.716.964	38.945.918
Préstecs que cobreixen emissions de bons hipotecaris	-	-
Préstecs aptes per a la cobertura de les emissions de cèdules hipotecàries	36.716.964	38.945.918
Actius de substitució adscrits a emissions de cèdules hipotecàries	-	-

A continuació, es presenten classificats aquests valors nominals segons diferents atributs:

En milers d'euros

Desglossament del total de la cartera de préstecs i crèdits hipotecaris que donen suport a les emissions del mercat hipotecari

	2015		2014	
	Total	Dels quals : Préstecs elegibles	Total	Dels quals: Préstecs elegibles
Total cartera de préstecs i crèdits hipotecaris	56.246.229	36.863.878	59.484.449	38.986.881
Origen de les operacions	56.246.229	36.863.878	59.484.449	38.986.881
Originades per l'entitat	55.382.031	36.376.744	58.561.095	38.462.992
Subrogades d'altres entitats	273.461	218.221	256.634	219.618
Resta	590.737	268.913	666.720	304.271
Moneda	56.246.229	36.863.878	59.484.449	38.986.881
Euro	55.593.779	36.810.879	58.834.666	38.882.014
Resta de monedes	652.450	52.999	649.783	104.867
Situació en el pagament	56.246.229	36.863.878	59.484.449	38.986.881
Normalitat en el pagament	43.807.302	32.165.666	44.168.736	32.926.382
Altres situacions	12.438.927	4.698.212	15.315.713	6.060.499
Venciment mitjà residual	56.246.229	36.863.878	59.484.449	38.986.881
Fins a 10 anys	16.958.565	8.983.758	18.069.516	9.060.808
De 10 a 20 anys	18.041.830	13.031.187	17.469.051	12.912.010
De 20 a 30 anys	15.529.950	11.333.611	16.810.567	12.513.851
Més de 30 anys	5.715.884	3.515.322	7.135.315	4.500.212
Tipus d'interès	56.246.229	36.863.878	59.484.449	38.986.881
Fix	3.443.868	1.382.883	2.861.904	771.908
Variable	52.802.361	35.480.995	56.622.545	38.214.973
Mixt	-	-	-	-
Titulars	56.246.229	36.863.878	59.484.449	38.986.881
Persones jurídiques i persones físiques empresaris	24.582.556	11.860.390	27.054.006	13.153.963
<i>Del qual: Promoció immobiliària</i>	<i>8.088.495</i>	<i>3.102.456</i>	<i>10.384.237</i>	<i>4.394.653</i>
Resta de persones físiques i ISFLSH	31.663.673	25.003.488	32.430.443	25.832.918
Tipus de garantia	56.246.229	36.863.878	59.484.449	38.986.881
Actius / Edificis acabats	50.519.701	35.093.621	51.447.440	36.429.553
Residencials	40.175.606	28.875.792	40.557.558	29.743.456
<i>Dels quals: Habitatges de protecció oficial</i>	<i>1.520.057</i>	<i>1.026.431</i>	<i>1.088.202</i>	<i>837.474</i>
Comercials	10.245.126	6.145.363	10.779.455	6.600.249
Restants	98.969	72.466	110.427	85.848
Actius / Edificis en construcció	690.409	483.774	1.051.102	729.759
Residencials	643.299	443.712	898.991	651.265
<i>Dels quals: Habitatges de protecció oficial</i>	<i>3.009</i>	<i>2.935</i>	<i>30.517</i>	<i>20.274</i>
Comercials	45.517	38.470	148.044	74.432
Restants	1.593	1.592	4.067	4.062
Terrenys	5.036.119	1.286.483	6.985.907	1.827.569
Urbanitzats	2.934.471	724.994	4.939.628	1.229.088
Resta	2.101.648	561.489	2.046.279	598.481

El valor nominal dels imports disponibles (imports compromesos no disposats) de la totalitat dels préstecs i crèdits hipotecaris és el següent:

En milers d'euros

Saldos disponibles (valor nominal). Total préstecs i crèdits hipotecaris que donen suport a l'emissió de bons hipotecaris i cèdules hipotecàries

	2015	2014
Potencialment elegibles	1.131.564	1.098.713
No elegibles	962.059	540.989

La distribució dels valors nominals en funció del percentatge que suposa el risc sobre l'import de l'última taxació disponible (*loan-to-value* o LTV) de la cartera de préstecs i crèdits hipotecaris elegibles per a l'emissió de bons hipotecaris i cèdules hipotecàries es detalla a continuació:

En milers d'euros

LTV per tipus de garantia. Préstecs elegibles per a l'emissió de bons hipotecaris i cèdules hipotecàries		
	2015	2014
Amb garantia sobre habitatge	29.509.448	30.331.068
<i>Dels quals LTV < 40%</i>	<i>8.733.958</i>	<i>8.628.942</i>
<i>Dels quals LTV 40%-60%</i>	<i>11.065.725</i>	<i>11.145.070</i>
<i>Dels quals LTV 60%-80%</i>	<i>9.709.765</i>	<i>10.557.056</i>
<i>Dels quals LTV > 80%</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Amb garantia sobre la resta de béns	7.354.430	8.655.813
<i>Dels quals LTV < 40%</i>	<i>4.441.514</i>	<i>4.661.352</i>
<i>Dels quals LTV 40%-60%</i>	<i>2.912.916</i>	<i>3.994.461</i>
<i>Dels quals LTV > 60%</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

El moviment dels valors nominals dels exercicis de 2015 i de 2014 dels préstecs hipotecaris que donen suport a l'emissió de bons hipotecaris i cèdules hipotecàries (elegibles i no elegibles) és el següent:

En milers d'euros

Moviments dels valors nominals dels préstecs hipotecaris		
	Elegibles	No elegibles
Saldo el 31 de desembre de 2013	40.084.951	23.056.298
Baixes en el període	(7.442.971)	(5.267.317)
Cancel·lacions al venciment	2.672.320	636.421
Cancel·lacions anticipades	1.021.303	646.794
Subrogacions per altres entitats	6.537	2.419
Resta	3.742.811	3.981.683
Altes en el període	6.344.901	2.708.587
Originades per l'entitat	2.064.559	1.475.074
Subrogacions d'altres entitats	5.007	6.743
Resta	4.275.335	1.226.770
Saldo el 31 de desembre de 2014	38.986.881	20.497.568
Baixes en el període	(6.461.478)	(5.263.151)
Cancel·lacions al venciment	2.445.835	719.117
Cancel·lacions anticipades	1.212.274	755.535
Subrogacions per altres entitats	24.601	7.687
Resta	2.778.768	3.780.812
Altes en el període	4.338.475	4.147.934
Originades per l'entitat	2.577.936	1.995.185
Subrogacions d'altres entitats	31.882	10.973
Resta	1.728.657	2.141.776
Saldo el 31 de desembre de 2015	36.863.878	19.382.351

B) Operacions passives

Tot seguit es detallen les emissions realitzades i col-lateralitzades a partir de la cartera de préstecs i crèdits hipotecaris de Banc Sabadell tenint en compte si s'han realitzat o no mitjançant oferta pública, així com el seu venciment residual:

En milers d'euros

Valor nominal	2015	2014
Cèdules hipotecàries emeses	22.352.359	21.980.115
De les quals: No registrades en el passiu del balanç	8.133.200	6.352.600
Valors representatius de deute. Emesos mitjançant oferta pública	7.250.000	8.200.000
Venciment residual fins a un any	1.750.000	2.700.000
Venciment residual de més d'un any i fins a dos anys	1.500.000	1.750.000
Venciment residual de més de dos anys i fins a tres anys	1.000.000	1.500.000
Venciment residual de més de tres anys i fins a cinc anys	1.750.000	1.000.000
Venciment residual de més de cinc anys i fins a deu anys	1.250.000	1.250.000
Venciment residual de més de deu anys	-	-
Valors representatius de deute. Resta d'emissions	10.883.000	8.233.000
Venciment residual fins a un any	420.000	4.400.000
Venciment residual de més d'un any i fins a dos anys	500.000	420.000
Venciment residual de més de dos anys i fins a tres anys	1.150.000	500.000
Venciment residual de més de tres anys i fins a cinc anys	7.530.000	1.550.000
Venciment residual de més de cinc anys i fins a deu anys	1.283.000	1.363.000
Venciment residual de més de deu anys	-	-
Dipòsits	4.219.359	5.547.115
Venciment residual fins a un any	1.174.815	1.327.756
Venciment residual de més d'un any i fins a dos anys	330.000	1.174.815
Venciment residual de més de dos anys i fins a tres anys	593.710	330.000
Venciment residual de més de tres anys i fins a cinc anys	669.980	1.117.856
Venciment residual de més de cinc anys i fins a deu anys	1.430.855	1.240.278
Venciment residual de més de deu anys	20.000	356.410

	2015		2014	
	Valor nominal (en milers)	Venciment mitjà residual (en anys)	Valor nominal (en milers)	Venciment mitjà residual (en anys)
Certificats de transmissió hipotecària	4.370.275	18	5.790.050	17
Emesos mitjançant oferta pública	-	-	-	-
Resta d'emissions	4.370.275	18	5.790.050	17
Participacions hipotecàries	5.530.881	17	6.558.293	17
Emesos mitjançant oferta pública	-	-	-	-
Resta d'emissions	5.530.881	17	6.558.293	17

La ràtio de sobrecol·lateralització de Banco de Sabadell, S.A., entesa com el quocient entre el valor nominal de la totalitat de la cartera de préstecs i crèdits hipotecaris que donen suport a l'emissió de cèdules hipotecàries i el valor nominal de les cèdules hipotecàries emeses, puja a 252% el 31 de desembre de 2015.

D'acord amb el Reial Decret 716/2009, pel qual es despleguen determinats aspectes de la Llei 2/1981, de 25 de març, de regulació del mercat hipotecari i altres normes del sistema hipotecari financer, el Consell d'Administració manifesta que es responsabilitza que l'entitat disposa d'un conjunt de polítiques i procediments per garantir el compliment de la normativa que regula el mercat hipotecari.

En relació amb les polítiques i els procediments esmentats anteriorment relatius a l'activitat del grup en el mercat hipotecari, el Consell d'Administració és responsable del compliment de la normativa del mercat hipotecari i els processos de gestió i control del risc del grup (vegeu la nota 4, de gestió de riscos financers). En particular, en relació amb el risc de crèdit, el Consell d'Administració atorga facultats i autonomies a la Comissió Executiva perquè aquesta, al seu torn, pugui delegar en els diferents nivells de decisió. Els procediments interns establerts per a l'originació i el seguiment dels actius que formen la inversió creditícia del grup, i en particular dels actius amb garantia hipotecària, que donen suport a les cèdules hipotecàries emeses, es detallen a continuació tenint en compte la naturalesa del sol·licitant.

Particulars

L'anàlisi i decisió sobre la concessió de risc a particulars s'efectua a partir de les eines de *scoring* descrites en l'informe de gestió. A aquestes eines s'afegeix, quan les circumstàncies ho requereixen, la figura de l'analista de risc, que aprofundeix en informacions complementàries. També es tenen en compte tot un seguit d'informacions i paràmetres, com ara la coherència de la sol·licitud que el client realitza i l'adequació a les seves possibilitats, la capacitat de pagament del client tenint en compte la seva situació actual i futura, el valor de l'immoble aportat com a garantia (determinat mitjançant la taxació pertinent realitzada per entitats homologades pel Banc d'Espanya, assegurant-se, així mateix, a través dels processos d'homologació interns, que no hi ha cap tipus de vinculació entre aquestes i el grup) i considerant l'existència de garanties suplementàries, consultes a bases d'impagats tant internes com externes, etc.

Una part del procés de decisió consisteix a determinar l'import màxim del finançament a concedir basant-se en el valor de taxació dels actius aportats com a garantia (d'ara endavant, *loan-to-value* o LTV). En aquest sentit, i com a norma general, l'import màxim de LTV aplicat pel grup d'acord amb les seves polítiques internes es dona en el cas de compra de residència habitual per part d'un particular i s'estableix en el 80%. A partir d'aquest es defineixen percentatges màxims de LTV, de nivell inferior al 80%, tenint en compte la destinació del finançament.

A més a més, cal destacar que com a pas previ a la resolució de l'expedient es revisen les càrregues associades als béns aportats com a garantia del finançament concedit, així com les assegurances contractades sobre les garanties esmentades. En cas que es resolgui favorablement l'expedient, i com a part del procés de formalització de l'operació, es realitza la corresponent inscripció de la hipoteca en el Registre de la Propietat.

Pel que fa a les autonomies d'aprovació, les eines de *scoring* són la referència central que determina la viabilitat de l'operació. A partir de determinats imports, o en operacions amb arguments difícilment valorables per l'*scoring*, intervé la figura de l'analista de riscos. La xifra d'autonomia es fixa a través de l'*scoring*, i es defineix per als diferents nivells quan es requereix una intervenció especial. Hi ha un conjunt d'excepcions per condicions de l'acreditat i de l'operació que estan regulades en la normativa interna del grup.

Com es destaca en l'informe de gestió, el grup disposa d'un sistema integral de seguiment a través d'eines d'alertes primerenques que permet detectar els clients que presenten algun incompliment de manera precoç. En aquest sentit, es destaca l'existència de procediments establerts de revisió i validació permanent de les garanties aportades.

Empreses no relacionades amb finalitat de promoció immobiliària i/o construcció

L'anàlisi i decisió sobre la concessió de risc s'efectua a partir de les eines de ràting i dels equips bàsics de gestió, tots dos descrits a l'informe de gestió. A aquestes eines s'afegeix, quan les circumstàncies ho requereixen, la figura de l'analista de risc, que aprofundeix en informacions complementàries. A més a més, es tenen en compte tot un seguit d'informacions i paràmetres com ara la coherència de la sol·licitud, la capacitat de pagament, les garanties aportades (valorades mitjançant la taxació pertinent realitzada per entitats homologades pel Banc d'Espanya, assegurant-se, així mateix, a través dels processos d'homologació interns, que no hi ha cap tipus de vinculació entre aquestes i el grup) i considerant l'existència de garanties suplementàries, consonància entre el circulant de l'empresa i el total de vendes, consistència entre el total de riscos amb el grup i els recursos propis de l'empresa, consultes de bases de dades d'impagats tant internes com externes, etc.

També són aplicables en aquest cas els processos de revisió de càrregues associades a les garanties aportades, així com d'inscripció d'hipoteques en el Registre de la Propietat.

Les xifres d'autonomia s'assignen en funció de la pèrdua esperada de l'operació. En el circuit de decisió hi ha diferents nivells. En cada un d'aquests hi ha també la figura de l'equip bàsic de gestió, format per una persona de l'àmbit comercial i una del de riscos del grup, que han d'aprovar les operacions de manera consensuada. Igual que en el cas anterior, hi ha un conjunt d'excepcions per condicions de l'acreditat i sector que estan regulades en la normativa interna del grup.

El seguiment es realitza, igual que en el cas de particulars, a partir de les eines d'alertes primerenques existents. També es destaca l'existència de procediments establerts de revisió i validació permanent de les garanties aportades.

Empreses relacionades amb finalitat de promoció immobiliària i/o construcció

El banc engloba la gestió dels actius immobiliaris i préstecs promotors en la Direcció de Transformació d'Actius i Participades Industrials i Immobiliàries. Aquesta unitat compta amb una estructura organitzativa pròpia enfocada a una gestió especialitzada d'aquests actius basada en el coneixement de la situació i evolució del mercat immobiliari. En paral·lel, dins de la Direcció de Gestió de Riscos, la Direcció de Risc d'Actius és la unitat especialitzada en la gestió dels riscos d'aquesta cartera.

L'anàlisi de riscos l'efectuen equips d'analistes especialitzats que comparteixen la gestió amb les unitats de crèdit immobiliari, de manera que es conjuga la visió de la gestió de riscos amb la del tractament directe del client.

En la decisió intervé la valoració de ràting i un conjunt d'informacions com la situació financera, la situació patrimonial, previsions d'ingressos i tresoreria amb plans de negoci i, especialment, una anàlisi profunda de la situació dels riscos en curs tant si es tracta de producte acabat com de sòls o altres productes.

Hi ha un escalat de percentatges màxims de LTV definits internament pel grup tenint en compte la destinació del finançament, qualitat del promotor i valoració interna de la promoció.

Per la tipologia de les carteres gestionades en aquest segment, hi ha una assignació d'autonomies específica per a nous projectes, vendes, compres o plans d'actuació. Tot això s'estableix en la normativa interna.

S'exerceix una tasca de seguiment constant inherent a la gestió dels actius. En els casos de productes acabats, nivells de vendes o lloguers, i en els actius en curs, el grau de desenvolupament. Control constant del compliment dels compromisos i, com en el cas d'empreses, hi ha procediments establerts de revisió i validació permanent de les garanties aportades.

Altres consideracions

El grup Banc Sabadell efectua actuacions i manté actius diversos programes de finançament en els mercats de capitals (vegeu la nota 4). En el marc de l'estratègia de finançament del grup, Banco de Sabadell, S.A. és emissor de cèdules hipotecàries. Les cèdules hipotecàries s'emeten amb la garantia de la cartera de préstecs amb garantia hipotecària d'immobles concedits per l'emissor, tenint en compte els criteris d'elegibilitat que es defineixen en el Reial Decret 716/2009, de regulació del mercat hipotecari, i altres normes del sistema hipotecari financer. En aquest sentit, el grup té establerts procediments de control per al seguiment de la totalitat de la seva cartera de préstecs i crèdits hipotecaris (i un d'aquests és el manteniment del registre comptable especial dels préstecs i els crèdits hipotecaris i els actius de substitució que donen suport a les cèdules i als bons hipotecaris, i dels instruments financers derivats vinculats a aquests), així com per a la verificació del compliment dels criteris d'aptitud per a la seva afectació a l'emissió de cèdules hipotecàries, i per al compliment, en qualsevol moment, del límit màxim d'emissió; tots aquests regulats per la legislació vigent del mercat hipotecari.

Annex IV – Informació dels emissors en les cèdules territorials i sobre el registre comptable especial territorial

A continuació, s'inclou la informació sobre les dades procedents del registre comptable especial de cèdules territorials de l'entitat emissora Banc Sabadell, a què es refereix la disposició addicional única del Reial Decret 579/2014, requerida per la Circular 4/2015 del Banc d'Espanya.

A) Operacions actives

En relació amb el valor nominal de la totalitat de la cartera de préstecs i crèdits amb administracions públiques el 31 de desembre de 2015 que donen suport a les emissions, elegibilitat i computabilitat a l'efecte de la cobertura de cèdules territorials, es presenta la informació següent:

En milers d'euros

	2015		
	Total	Residents a Espanya	Residents en altres països de l'Espai Econòmic Europeu
Administracions centrals	236.245	236.245	-
Administracions autonòmiques o regionals	770.350	770.350	-
Administracions locals	785.879	785.879	-
Total cartera de préstecs i crèdits	1.792.474	1.792.474	-

B) Operacions passives

Tot seguit, es detallen les emissions realitzades i col·lateralitzades a partir de la cartera de préstecs i crèdits amb administracions públiques del banc tenint en compte si s'han realitzat o no mitjançant una oferta pública, així com el seu venciment residual:

En milers d'euros	
Valor nominal	2015
Cèdules territorials emeses	900.000
<i>De les quals: No registrades en el passiu del balanç</i>	900.000
Emeses mitjançant oferta pública	-
Venciment residual fins a un any	-
Venciment residual de més d'un any i fins a dos anys	-
Venciment residual de més de dos anys i fins a tres anys	-
Venciment residual de més de tres anys i fins a cinc anys	-
Venciment residual de més de cinc anys i fins a deu anys	-
Venciment residual de més de deu anys	-
Resta d'emissions	900.000
Venciment residual fins a un any	-
Venciment residual de més d'un any i fins a dos anys	-
Venciment residual de més de dos anys i fins a tres anys	-
Venciment residual de més de tres anys i fins a cinc anys	900.000
Venciment residual de més de cinc anys i fins a deu anys	-
Venciment residual de més de deu anys	-

La ràtio de sobrecol·lateralització de Banco de Sabadell, S.A., entesa com el quocient entre el valor nominal de la totalitat de la cartera de préstecs i crèdits amb administracions públiques que donen suport a l'emissió de cèdules territorials i el valor nominal de les cèdules territorials emeses, puja a 199,16% el 31 de desembre de 2015.

D'acord amb el Reial Decret 579/2014, el Consell d'Administració manifesta que es responsabilitza del fet que l'entitat disposi d'un conjunt de polítiques i procediments en relació amb les activitats de finançament d'ens públics per garantir el compliment de la normativa que regula l'emissió d'aquests valors (vegeu la nota 4, de gestió de riscos financers).

En particular, en relació amb el risc de crèdit, el Consell d'Administració atorga facultats i autonomies a la Comissió Executiva perquè aquesta, al seu torn, pugui delegar en els diferents nivells de decisió. Els procediments interns establerts per a l'organització i el seguiment dels actius que conformen la inversió creditícia del grup, i en particular dels actius amb entitats públiques, que donen suport a les cèdules territorials emeses.

Annex V – Detall de les emissions vives i passius subordinats del grup

Dèbits representats per valors negociables

El desglossament de les emissions del grup el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2015	Data de venciment	Divisa d'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2015	31/12/2014				
Banco CAM, S.A. (*)	30/06/2005	-	48.350	-	15/08/2015	Euros	Detallista
Banco CAM, S.A. (*)	15/02/2006	-	100.000	-	15/08/2015	Euros	Detallista
Banco CAM, S.A. (*)	08/03/2006	-	50.000	-	15/08/2015	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	04/10/2006	50.000	50.000	EURIBOR 3M +0,14	04/10/2016	Euros	Institucional
CAM Global Finance S.A.U.	05/12/2006	107.000	107.000	EURIBOR 3M +0,225	05/12/2016	Euros	Institucional
Banco Guipuzcoano, S.A. (*)	18/04/2007	25.000	25.000	1,70%	18/04/2022	Euros	Institucional
Banco Gallego, S.A. (*)	28/10/2013	186	186	2,00%	29/12/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	05/12/2013	600.000	600.000	2,50%	05/12/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/03/2014	1.022	3.022	3,00%	10/03/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/03/2014	1.287	3.985	2,99%	10/03/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/03/2014	1.486	5.226	EURIBOR 6M +2,30	10/03/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/03/2014	3.281	4.624	EURIBOR 6M +3,50	10/03/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/03/2014	3.348	6.669	EURIBOR 6M +3,50	10/03/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	18/03/2014	5.000	5.000	EURIBOR 3M +0,95	18/03/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	18/03/2014	11.500	11.500	EURIBOR 3M +1,25	18/03/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/04/2014	3.550	10.499	2,89%	10/04/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/04/2014	2.479	7.329	2,98%	10/04/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/04/2014	711	4.079	2,92%	10/04/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/04/2014	767	2.928	3,02%	10/04/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/04/2014	3.558	11.588	EURIBOR 6M +2,30	10/04/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/04/2014	1.810	2.851	4,30%	10/04/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/04/2014	9.391	13.147	EURIBOR 6M +3,50	10/04/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2014	2.891	8.553	2,82%	10/05/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2014	2.604	7.704	2,84%	10/05/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2014	1.597	4.721	2,91%	10/05/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2014	811	2.398	2,87%	10/05/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2014	6.627	20.081	EURIBOR 6M +2,30	10/05/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2014	2.074	6.077	4,18%	10/05/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2014	2.175	2.983	4,22%	10/05/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2014	7.648	11.595	EURIBOR 6M +3,50	10/05/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2014	8.611	10.305	4,42%	10/05/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2014	9.563	11.688	EURIBOR 6M +3,50	10/05/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	13/05/2014	20.000	20.000	EURIBOR 3M +0,70	13/05/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	2.537	7.524	2,31%	10/06/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	500	2.640	2,33%	10/06/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	2.860	8.472	2,58%	10/06/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	492	2.585	2,60%	10/06/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	2.192	6.750	EURIBOR 6M +1,85	10/06/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	1.893	5.867	EURIBOR 6M +2,10	10/06/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	2.146	2.955	3,39%	10/06/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	4.220	5.804	3,63%	10/06/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	2.141	2.997	EURIBOR 6M +2,75	10/06/2018	Euros	Institucional

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2015	Data de venciment	Divisa d'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2015	31/12/2014				
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	3.287	4.944	EURIBOR 6M + 3,00	10/06/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	2.977	3.951	EURIBOR 6M + 2,75	10/06/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2014	3.863	8.296	EURIBOR 6M + 3,00	10/06/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	27/06/2014	20.000	20.000	EURIBOR 3M + 0,65	27/06/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/07/2014	4.555	9.000	2,47%	10/07/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/07/2014	4.984	9.850	2,40%	10/07/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/07/2014	2.834	5.600	2,44%	10/07/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/07/2014	8.541	18.300	EURIBOR 6M + 1,85	10/07/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/07/2014	2.422	3.175	3,52%	10/07/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/07/2014	4.385	7.050	3,61%	10/07/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/07/2014	7.974	10.675	EURIBOR 6M + 2,75	10/07/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/07/2014	7.474	9.675	EURIBOR 6M + 2,75	10/07/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/08/2014	4.164	8.225	2,50%	10/08/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/08/2014	1.709	3.375	2,54%	10/08/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/08/2014	3.532	6.975	2,55%	10/08/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/08/2014	5.718	24.600	EURIBOR 6M + 1,85	10/08/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/08/2014	4.924	6.450	3,64%	10/08/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/08/2014	2.679	4.050	3,73%	10/08/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/08/2014	6.277	11.200	EURIBOR 6M + 2,75	10/08/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/08/2014	6.730	11.200	EURIBOR 6M + 2,75	10/08/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/09/2014	2.557	5.050	2,53%	10/09/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/09/2014	2.400	7.300	EURIBOR 6M + 1,85	10/09/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/09/2014	2.730	3.575	3,71%	10/09/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/09/2014	3.490	4.825	EURIBOR 6M + 2,75	10/09/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/10/2014	1.959	3.875	2,27%	10/10/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/10/2014	2.141	4.225	2,67%	10/10/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/10/2014	1.306	3.575	EURIBOR 6M + 1,55	10/10/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/10/2014	2.825	5.650	EURIBOR 6M + 1,85	10/10/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/10/2014	2.750	3.300	EURIBOR 6M + 2,35	10/10/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	04/11/2014	360.000	360.000	1,10%	04/05/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	10/11/2014	2.376	4.700	2,26%	10/11/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/11/2014	4.462	8.825	2,24%	10/11/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/11/2014	4.213	8.425	EURIBOR 6M + 1,55	10/11/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/11/2014	2.516	3.300	3,34%	10/11/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/11/2014	8.445	13.975	EURIBOR 6M + 2,35	10/11/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/11/2014	4.601	8.850	EURIBOR 6M + 2,35	10/11/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/12/2014	6.659	20.100	EURIBOR 6M + 1,55	10/12/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/12/2014	5.571	11.025	2,13%	10/12/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/12/2014	3.349	6.625	2,19%	10/12/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/12/2014	9.064	13.475	EURIBOR 6M + 2,35	10/12/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/12/2014	2.857	3.750	3,19%	10/12/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/12/2014	5.640	15.075	EURIBOR 6M + 2,35	10/12/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	30/12/2014	500.000	500.000	1,00%	30/06/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	02/02/2015	200.000	-	0,90%	02/08/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	26/02/2015	500.000	-	1,00%	26/08/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	13/04/2015	250.000	-	1,00%	13/10/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	12/05/2015	200.000	-	0,80%	12/08/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	29/06/2015	450.000	-	0,75%	29/12/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	14/07/2015	300.000	-	0,80%	14/10/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	04/08/2015	250.000	-	0,75%	04/11/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	16/10/2015	300.000	-	0,75%	16/01/2017	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	26/11/2015	300.000	-	0,75%	26/05/2017	Euros	Detallista
Subscrits per empreses del grup		(312.087)	(259.918)				
Total obligacions simples		4.403.806	2.170.855				

(*) Societats fusionades amb Banc Sabadell.

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2015	Data de venciment	Divisa d'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2015	31/12/2014				
CAM Global Finance, S.A.U.	04/06/2008	100.000	100.000	ref. actius subjacents	04/06/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	24/05/2012	-	4.900	ref. actius subjacents	19/06/2015	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	02/07/2012	-	1.300	ref. actius subjacents	27/07/2015	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	25/07/2012	3.000	3.000	ref. actius subjacents	25/07/2022	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	27/07/2012	-	2.200	ref. actius subjacents	27/07/2015	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	01/08/2012	-	2.000	ref. actius subjacents	03/08/2015	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	10/10/2012	1.600	1.600	ref. actius subjacents	10/10/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	10/10/2012	1.425	1.525	ref. actius subjacents	10/10/2017	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	20/12/2012	3.000	3.000	ref. actius subjacents	20/12/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	02/04/2013	4.000	4.000	ref. actius subjacents	02/06/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	16/04/2013	1.170	1.440	ref. actius subjacents	18/04/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	16/05/2013	5.000	5.000	ref. actius subjacents	16/05/2018	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	31/10/2013	-	2.040	ref. actius subjacents	02/11/2015	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	10/01/2014	-	3.500	ref. actius subjacents	10/01/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	10/01/2014	-	3.500	ref. actius subjacents	10/01/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	14/03/2014	-	5.000	ref. actius subjacents	14/03/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	27/05/2014	5.000	5.000	ref. actius subjacents	27/05/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	16/06/2014	-	5.000	ref. actius subjacents	17/06/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	14/07/2014	10.000	10.000	ref. actius subjacents	15/07/2024	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	14/07/2014	3.000	3.000	ref. actius subjacents	14/07/2021	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	16/07/2014	5.000	5.000	ref. actius subjacents	16/07/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	24/07/2014	4.000	4.000	ref. actius subjacents	24/07/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	10/09/2014	-	5.000	ref. actius subjacents	10/09/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	10/10/2014	6.000	6.000	ref. actius subjacents	10/11/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	10/12/2014	-	8.000	ref. actius subjacents	10/12/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	18/12/2014	5.000	5.000	ref. actius subjacents	18/12/2019	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	03/02/2015	7.000	-	ref. actius subjacents	03/02/2020	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	15/04/2015	4.000	-	ref. actius subjacents	15/04/2020	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	15/04/2015	8.500	-	ref. actius subjacents	15/04/2020	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	15/04/2015	8.000	-	ref. actius subjacents	15/04/2020	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	22/05/2015	10.000	-	ref. actius subjacents	22/05/2020	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	06/07/2015	15.000	-	ref. actius subjacents	06/07/2020	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	24/07/2015	39.998	-	ref. actius subjacents	24/07/2018	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	14/10/2015	10.500	-	ref. actius subjacents	14/10/2020	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A.	18/12/2015	8.200	-	ref. actius subjacents	18/12/2020	Euros	Detallista
Subscrits per empreses del grup		(1.845)	(1.864)				
Total bons estructurats		266.548	198.141				

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2015	Data de venciment	Divisa d'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2015	31/12/2014				
Banco CAM, S.A. (*)	09/03/2012	1.059.050	1.059.050	4,50%	09/03/2017	Euros	Institucional
Subscrits per empreses del grup							
Total bons simples aval estat		1.059.050	1.059.050				

(*) Societats fusionades amb Banc Sabadell.

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2015	Data de venciment	Divisa d'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2015	31/12/2014				
Banco de Sabadell, S.A. (ofic. Londres) (*)	25/06/2008	29.1918	184.236	Entre 0,16% i 0,95%	Diversos	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A. (**)	06/03/2015	5.699.452	4.975.686	Entre 0,08% i 1,60%	Diversos	Euros	Institucional
Subscrits per empreses del grup		(2.054.156)	(2.250.070)				
Total pagarés		3.937.214	2.909.852				

(*) Pagarés (ECP).

(**) Registrat el fulllet d'emissió per un import de 5.000.000 milers d'euros a la CNMV.

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2015	Data de venciment	Divisa d'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2015	31/12/2014				
Banco de Sabadell, S.A.	15/06/2005	-	1.500.000	3,25%	15/06/2015	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	19/01/2006	1.750.000	1.750.000	3,50%	19/01/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/05/2006	300.000	300.000	4,125%	10/05/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	16/05/2006	120.000	120.000	4,25%	16/05/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	24/01/2007	1.500.000	1.500.000	4,25%	24/01/2017	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	20/06/2007	300.000	300.000	EURIBOR 3M + 0,045	20/06/2017	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	08/05/2009	100.000	100.000	EURIBOR 3M + 1	08/05/2021	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	31/07/2009	200.000	200.000	EURIBOR 3M + 1,30	31/07/2017	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	18/09/2009	150.000	150.000	EURIBOR 3M + 0,90	18/09/2018	Euros	Institucional
Banco CAM, S.A. (*)	27/04/2010	30.000	30.000	4,60%	31/07/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/12/2010	150.000	150.000	EURIBOR 3M + 2,35	10/12/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	11/01/2011	100.000	100.000	EURIBOR 3M + 2,60	11/01/2019	Euros	Institucional
Banco Guipuzcoano, S.A. (*)	19/01/2011	100.000	100.000	EURIBOR 3M + 2,75	19/01/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	07/06/2011	200.000	200.000	EURIBOR 3M + 2,25	07/06/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	13/07/2011	50.000	50.000	EURIBOR 3M + 2,60	13/07/2021	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	12/12/2011	150.000	150.000	EURIBOR 3M + 3,10	12/12/2021	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	16/02/2012	-	1.200.000	3,625%	16/02/2015	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	05/10/2012	95.000	95.000	EURIBOR 3M + 4,80	05/10/2022	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	28/12/2012	200.000	200.000	EURIBOR 3M + 4,15	28/12/2020	Euros	Institucional
Banco CAM, S.A. (*)	19/01/2012	-	1.000.000	EURIBOR 3M + 3,5	19/01/2015	Euros	Institucional
Banco CAM, S.A. (*)	16/02/2012	-	500.000	EURIBOR 3M + 3,5	17/08/2015	Euros	Institucional
Banco CAM, S.A. (*)	10/08/2012	-	400.000	EURIBOR 3M + 4	10/08/2015	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	23/01/2013	1.000.000	1.000.000	3,375%	23/01/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	29/04/2013	-	1.500.000	EURIBOR 12M + 2,10	29/04/2015	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	19/06/2013	-	1.000.000	EURIBOR 12M + 1,65	19/06/2015	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	09/12/2013	200.000	200.000	EURIBOR 3M + 1,60	09/12/2021	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	26/09/2014	250.000	250.000	EURIBOR 3M + 0,70	26/09/2022	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	03/10/2014	38.000	38.000	EURIBOR 3M + 0,68	03/10/2023	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	12/11/2014	1.250.000	1.250.000	0,875%	12/11/2021	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	26/11/2014	1.000.000	1.000.000	EURIBOR 12M + 0,055	26/11/2018	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	05/12/2014	100.000	100.000	EURIBOR 3M + 0,40	05/12/2022	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	29/01/2015	1.250.000	-	EURIBOR 12M + 0,232	29/01/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	23/04/2015	1.500.000	-	EURIBOR 12M + 0,08	23/04/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	04/05/2015	250.000	-	EURIBOR 3M + 0,13	04/05/2023	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	10/06/2015	750.000	-	0,375%	10/06/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	18/06/2015	1.500.000	-	EURIBOR 12M + 0,05	18/06/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	03/07/2015	50.000	-	EURIBOR 3M + 0,20	03/07/2023	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	20/07/2015	1.500.000	-	EURIBOR 12M + 0,05	20/07/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	16/09/2015	1.000.000	-	EURIBOR 12M + 0,07	16/09/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	03/11/2015	1.000.000	-	0,625%	03/11/2020	Euros	Institucional
Subscrits per empreses del grup		(8.133.200)	(6.352.600)				
Total cèdules hipotecàries		9.999.800	10.080.400				

(*) Societats fusionades amb Banc Sabadell.

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2015	Data de venciment	Divisa d'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2015	31/12/2014				
Banco CAM, S.A. (*)	16/02/2012	-	450.000	EURIBOR 3M + 3,5	17/08/2015	Euros	Institucional
Banco CAM, S.A. (*)	30/04/2012	-	500.000	EURIBOR 3M + 3,5	30/04/2015	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	23/04/2015	500.000	-	EURIBOR 12M + 0,13	23/04/2019	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	16/12/2015	400.000	-	EURIBOR 12M + 0,33	16/12/2019	Euros	Institucional
Subscrits per empreses del grup		(900.000)	(950.000)				

Total cèdules territorials

(*) Societats fusionades amb Banc Sabadell.

Titulitzacions

A continuació, es detallen els bons emesos pels fons de titulització d'actius pendents d'amortització el 31 de desembre de 2015 i de 2014, respectivament:

En milers d'euros						
Any	Tipus d'actius titulitzats	Emissió		Saldo pendent de passiu		Rendiment
		Nombre de títols	Import	2015	2014	
2004	TDA CAM 3, FTA (*) (A)	12.000	1.200.000	146.580	179.708	EURIBOR 3M + (entre 0,23% i 0,70%)
2004	GC SABADELL 1, F.T.H. (A)	12.000	1.200.000	159.515	184.571	EURIBOR 3M + (entre 0,06% i 0,78%)
2004	FTPYM E TDA CAM 2, FTA (*) (A)	1.968	196.800	14.527	22.808	EURIBOR 3M + (entre 0% i 0,70%)
2005	TDA CAM 4, FTA (*) (A)	20.000	2.000.000	321.190	376.937	EURIBOR 3M + (entre 0,09% i 0,24%)
2005	TDA CAM 5, FTA (*) (A)	20.000	2.000.000	289.145	458.727	EURIBOR 3M + (entre 0,12% i 0,35%)
2005	GC FTPYM E SABADELL 4, FTA (A)	7.500	750.000	-	16.117	EURIBOR 3M + (entre 0,00% i 0,70%)
2005	TDA 23, FTA (**) (A)	8.557	289.500	30.934	37.350	EURIBOR 3M + (entre 0,09% i 0,75%)
2006	TDA CAM 6, FTA (*) (A)	13.000	1.300.000	205.117	286.888	EURIBOR 3M + (entre 0,13% i 0,27%)
2006	IM FTGENCAT SABADELL 2, FTA (A)	5.000	500.000	45.751	-	EURIBOR 3M + (entre 0,045% i 0,70%)
2006	EM PRESAS HIPO TDA CAM 3, FTA (*) (A)	5.750	575.000	45.582	71.652	EURIBOR 3M + (entre 0,18% i 0,80%)
2006	TDA CAM 7, FTA (*) (A)	15.000	1.500.000	291.599	413.343	EURIBOR 3M + (entre 0,14% i 0,30%)
2006	CAIXA PENEDES 1 TDA, FTA (***) (A)	10.000	1.000.000	93.796	105.207	EURIBOR 3M + (entre 0,14% i 0,55%)
2006	GC FTPYM E SABADELL 5, FTA (A)	12.500	1.250.000	-	26.327	EURIBOR 3M + (entre 0,01% i 0,58%)
2006	TDA 26-MIXTO, FTA (**) (A)	6.783	435.500	6.062	7.239	EURIBOR 3M + (entre 0,14% i 3,50%)
2006	FTPYM E TDA CAM 4, FTA (*) (A)	11.918	1.191.800	137.791	175.848	EURIBOR 3M + (entre 0,02% i 4%)
2007	TDA CAM 8, FTA (*) (A)	17.128	1.712.800	339.552	510.113	EURIBOR 3M + (entre 0,13% i 3,50%)
2007	CAIXA PENEDES PYM ES 1 TDA, FTA (****) (A)	7.900	790.000	20.712	43.418	EURIBOR 3M + (entre 0,19% i 0,80%)
2007	GC FTPYM E SABADELL 6, FTA (A)	10.000	1.000.000	37.951	54.118	EURIBOR 3M + (entre -0,005% i 0,75%)
2007	TDA CAM 9, FTA (*) (A)	15.150	1.515.000	332.655	422.668	EURIBOR 3M + (entre 0,12% i 3,50%)
2007	TDA 29, FTA (**) (A)	8.128	452.173	132.867	151.835	EURIBOR 3M + (entre 0,20% i 3,50%)
2007	CAIXA PENEDES 2 TDA, FTA (****) (A)	7.500	750.000	-	-	EURIBOR 3M + (entre 0,30% i 1,75%)
2007	FTPYM E TDA 7, FTA (**) (A)	2.904	290.400	-	1.271	EURIBOR 3M + (entre 0,10% i 4%)
2008	IM SABADELL RMBS 2, FTA (A)	14.000	1.400.000	-	-	EURIBOR 3M + (entre 0,45% i 1,75%)
2008	FTPYM E TDA CAM 7, FTA (*) (A)	10.000	1.000.000	-	-	EURIBOR 3M + (entre 0,30% i 1,50%)
2008	CAIXA PENEDES FTGENCAT 1 TDA, FTA (****) (A)	5.700	570.000	-	74.918	EURIBOR 3M + (entre 0,35% i 1,75%)
2008	IM FTPYM E SABADELL 7, FTA (A)	10.000	1.000.000	-	-	EURIBOR 3M + (entre 0,50% i 1,75%)
2008	TDA CAM 11, FTA (*) (A)	13.812	1.381.200	-	-	EURIBOR 3M + (entre 0,40% i 3,50%)
2008	IM SABADELL RMBS 3, FTA (A)	14.400	1.440.000	-	-	EURIBOR 3M + (entre 0,40% i 1,25%)
2008	TDA 31, FTA (**) (A)	3.000	300.000	-	-	EURIBOR 3M + (entre 0,30% i 1,20%)
2009	TDA CAM 12, FTA (*) (A)	15.960	1.596.000	-	-	EURIBOR 3M + (entre 0,40% i 3,50%)
2009	GAT-ICO-FTVPO 1, F.T.H. (****) (A)	3.374	337.400	-	-	EURIBOR 3M + (entre 0,50% i 5%)
2010	GC FTPYM E SABADELL 8, FTA (A)	10.000	1.000.000	-	-	EURIBOR 3M + (entre 1,40% i 1,50%)
2010	FTPYM E TDA CAM 9, FTA (*) (A)	4.160	416.000	-	-	EURIBOR 3M + 0,35%
2011	IM FTPYM E SABADELL 9, FTA (A)	15.000	1.500.000	-	-	EURIBOR 3M + (entre 0,30% i 1%)
2014	CAPE FUNDING 2014-1 PLC (****)	1	3.315.420	3.209.094	-	3M LIBOR + 60 bps
2015	DUNCAN FUNDING 2015-1 PLC (****) (B)	2.1638	2.940.691	741.579	-	EURIBOR 3M + 0,48% i £ LIBOR 3M + (entre 0% i 1,5%)
Subtotal				6.601.999	3.621.063	

(*) Fons de titulització vigents de Banco CAM.

(**) Fons de titulització vigents de Banco Guipuzcoano.

(***) Fons de titulització vigents procedents de l'adquisició d'actius de BM N-Penedès.

(****) Fons de titulització vigents de TSB. El novembre es va fer disposició total dels fons.

(*****) Fons de titulització vigents de TSB.

(A) Emissions que cotitzen en el mercat AIA F

(B) Emissions que cotitzen en el mercat LSE

Passius subordinats

El detall dels passius subordinats emesos pel grup el 31 de desembre de 2015 i de 2014 és el següent:

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2015	Data de venciment / cancel·lació	Divisa de l'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2015	31/12/2014				
Banco CAM, S.A. (*)	15/09/1988	-	618	-	-	Euros	Detallista
Banco CAM, S.A. (*)	25/11/1988	-	101	-	-	Euros	Detallista
Banco CAM, S.A. (*)	01/06/1992	15.025	15.025	-	-	Euros	Institucional
Banco CAM, S.A. (*)	16/02/2004	-	6.130	-	-	Euros	Detallista
Banco Guipuzcoano, S.A. (*)	21/03/2006	12.600	12.600	0,767%	21/03/2016	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	25/05/2006	206.600	206.600	0,701%	25/05/2016	Euros	Institucional
CAM International Issues, S.A.U.	29/09/2006	80.250	80.250	0,769%	29/09/2016	Euros	Institucional
CAM International Issues, S.A.U.	26/04/2007	66.050	66.050	0,747%	26/04/2017	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	26/04/2010	424.600	424.600	6,250%	26/04/2020	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	25/02/2011	40.400	40.400	3,901%	25/02/2021	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A. (**)	28/10/2013	42.238	44.256	5,000%	28/10/2016	Euros	Detallista
Banco de Sabadell, S.A. (**)	28/10/2013	35.360	53.040	5,000%	28/10/2017	Euros	Institucional
TSB Banking Group PLC	01/05/2014	547.921	-	5,750%	06/05/2021	Lliures esterlines	Institucional
Subscrits per empreses del grup		(32.832)	(38.117)				
Total obligacions subordinades		1.438.212	911.553				

(*) Actualment fusionat amb Banco de Sabadell, S.A.

(**) Obligacions subordinades convertibles.

En milers d'euros

Entitat emissora	Data d'emissió	Imports		Tipus d'interès vigent el 31/12/2015	Data de venciment / cancel·lació	Divisa de l'emissió	Destinació de l'oferta
		31/12/2015	31/12/2014				
Banco de Sabadell, S.A.	20/09/2006	18.400	18.400	5,234%	-	Euros	Institucional
Banco de Sabadell, S.A.	24/02/2009	-	10.840	4,500%	-	Euros	Detallista
Sabadell International Equity Ltd.	30/03/1999	-	18.793	0,775%	-	Euros	Detallista
Guipuzcoano Capital, S.A.	27/02/2004	-	1.160	0,331%	-	Euros	Detallista
Guipuzcoano Capital, S.A.	19/11/2009	-	17.734	6,430%	-	Euros	Detallista
CAM Capital, S.A.U.	16/08/2001	-	6.071	0,328%	-	Euros	Detallista
CAM Capital, S.A.U.	16/08/2002	-	3.455	0,278%	-	Euros	Detallista
CAM Capital, S.A.U.	29/09/2009	-	20.398	6,800%	-	Euros	Detallista
Subscrits per empreses del grup			(8.034)				
Total participacions preferents		18.400	88.817				

Les emissions incloses en passius subordinats, a l'efecte de la prelació de crèdits, se situen darrere de tots els creditors comuns del grup. Totes les emissions s'han realitzat en euros.

Annex VI – Informe bancari anual

INFORMACIÓ PER AL COMPLIMENT DE L'ARTICLE 89 DE LA DIRECTIVA 2013/36/UE DEL PARLAMENT EUROPEU I DEL CONSELL DE 26 DE JUNY DE 2013

Aquesta informació s'ha preparat en compliment del que disposa l'article 89 de la Directiva 2013/36/UE del Parlament Europeu i del Consell de 26 de juny de 2013 relativa a l'accés a l'activitat de les entitats de crèdit i a la supervisió prudencial de les entitats de crèdit i les empreses d'inversió, per la qual es modifica la Directiva 2002/87/CE i es deroguen les directives 2006/48/CE i 2006/49/CE i la seva transposició a la legislació interna espanyola de conformitat amb l'article 87 i la disposició transitòria dotzena de la Llei 10/2014, de 26 de juny, d'ordenació, supervisió i solvència d'entitats de crèdit, publicada al Butlletí Oficial de l'Estat el 27 de juny de 2014.

De conformitat amb la normativa esmentada, es presenta la informació següent en base consolidada corresponent al tancament de l'exercici de 2015:

	Volum negoci (milers d'euros)	Nre. empleats equivalents a temps complet	Resultat brut abans d'impostos	Impostos sobre el resultat
Espanya	4.653.314	16.796	556.460	(28.027)
Regne Unit	617.735	7.344	98.857	22.777 (*)
Estats Units	147.501	653	58.539	(21.016)
Resta	59.820	316	30.905	(6.250)
Total	5.478.370	25.109	744.761	(32.516)

(*) Inclou 45,3 milions d'euros per canvis en la normativa fiscal al Regne Unit, tal com s'ha explicat anteriorment.

La informació esmentada està disponible a l'annex I d'aquests comptes anuals consolidats del grup corresponents a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2015, en què es detallen les societats que operen en cada jurisdicció, incloent-hi, entre altra informació, la seva denominació, ubicació geogràfica i naturalesa de la seva activitat.

Com es pot observar en aquest annex I, l'activitat principal desenvolupada pel grup en les diferents jurisdiccions en què opera és la de banca, i fonamentalment la de banca comercial a través d'una extensa oferta de productes i serveis a grans i mitjanes empreses, pimes, comerços i autònoms, col·lectius professionals, altres particulars i bancassegurances.

A l'efecte d'aquesta informació s'ha considerat com a volum de negoci el marge brut del compte de resultats consolidat de desembre de 2015. Les dades d'empleats equivalents a temps complet s'han obtingut a partir de la plantilla de cada societat/país al tancament de l'exercici de 2015.

L'import de les subvencions o ajudes públiques rebudes no és significatiu.

INFORME DE GESTIÓ CONSOLIDAT DE L'EXERCICI DE 2015

Aquest informe de gestió s'ha elaborat seguint les recomanacions de la *Guia per a l'elaboració de l'informe de gestió de les entitats cotitzades*, publicada per la Comissió Nacional del Mercat de Valors el juliol de 2013.

ÍNDEX

1. Situació de l'entitat
2. Evolució i resultat dels negocis
3. Qüestions relatives al medi ambient
4. Informació sobre Recursos Humans
5. Liquiditat i recursos de capital
6. Riscos
7. Circumstàncies importants esdevingudes després del tancament de l'exercici
8. Informació sobre l'evolució previsible de l'entitat
9. Activitats de R+D+I
10. Adquisició i alienació d'accions pròpies
11. Altres informacions rellevants

1 – SITUACIÓ DE L'ENTITAT

1.1. Estructura organitzativa

El grup compta amb una organització estructurada en els negocis següents:

- Negoci bancari Espanya agrupa les següents unitats de negoci de clients:
  - Banca Comercial: és la línia de negoci amb més pes en el grup i centra la seva activitat en l'oferta de productes i serveis financers a grans i mitjanes empreses, pimes, comerços i autònoms, particulars i col·lectius professionals, *consumer finance* i bancassegurances.

Durant l'exercici anterior l'entitat va unificar les marques SabadellAtlántico i SabadellCAM per potenciar la seva imatge, i Sabadell és la marca de referència que opera a la major part del mercat espanyol.

A més a més, opera amb les marques següents:

- SabadellHerrero, a Astúries i Lleó.
- SabadellGuipuzcoano, al País Basc, Navarra i la Rioja.
- SabadellGallego a Galícia.
- SabadellSolbank a les Canàries, a les Balears i a les zones costaneres del sud i llevant.
- ActivoBank enfoca la seva activitat als clients que operen exclusivament a través d'Internet o per telèfon.
- Banca Corporativa: ofereix productes i serveis a grans corporacions i institucions financeres nacionals i internacionals. Agrupa les activitats de banca corporativa, finançament estructurat i *tradefinance* & IFI.
- Mercats i Banca Privada: aquest negoci ofereix la gestió de l'estalvi i de la inversió dels clients de Banc Sabadell i inclou des de l'anàlisi d'alternatives fins a la intervenció en els mercats, la gestió activa del patrimoni i la seva custòdia. Aquest negoci agrupa i gestiona de manera integrada: SabadellUrquijo Banca Privada, la unitat d'Inversions, Productes i Anàlisi, Tresoreria i Mercat de Capitals, Contractació i Custòdia de Valors.

Transformació d'Actius realitza l'activitat de gestió del balanç immobiliari del banc amb una perspectiva integral de tot el procés de transformació, i presta serveis a la cartera immobiliària del grup i de tercers, amb una vocació de negoci i de posada en valor.

- Negoci bancari Regne Unit correspon a TSB Banking Group plc i sis mesos de resultats. La franquícia de TSB comprèn el negoci detallista que es porta a terme al Regne Unit, que inclou comptes corrents i d'estalvi, crèdits personals, targetes i hipoteques.
- Negoci bancari Amèrica: Aquest negoci està integrat per diverses unitats de negoci, participades i oficines de representació que en el seu conjunt gestionen les activitats de negoci financer de banca corporativa, banca privada i banca comercial. El banc té capacitat i experiència per prestar qualsevol tipus de serveis bancaris, des dels més complexos i especialitzats per a grans corporacions, com ara operacions de *project finance* estructurat, fins a productes per a particulars. Aquesta activitat es desenvolupa a través de Banco Sabadell Miami Branch, Sabadell United Bank i Sabadell Securities als Estats Units, i de Sabadell Capital Sofom i Banco Sabadell Institución de Banca Múltiple a Mèxic.

- Banc Sabadell d'Andorra: És una entitat constituïda al Principat d'Andorra, i Banc Sabadell és el titular del 50,97% del capital. S'adreça a clients particulars de renda mitjana i alta i també a les empreses més significatives del Principat d'Andorra.

Banc Sabadell és l'entitat dominant d'un grup de societats que el 31 de desembre de 2015 pujava a 170, de les quals 127 són considerades grup i 43 són associades (el 31 de desembre de 2014 pujava a 225, de les quals 165 eren considerades grup i 60 eren associades).

El Consell d'Administració és el màxim òrgan de decisió de la companyia i del seu grup consolidat, ja que té encomanada, legalment i estatutàriament, l'administració i la representació de l'entitat. El Consell d'Administració es configura bàsicament com un instrument de supervisió i control, i delega la gestió dels negocis ordinaris a favor dels òrgans executius i de l'equip de direcció.

El Consell d'Administració es regeix per normes de govern definides i transparents, en particular pels Estatuts i el Reglament del Consell d'acord amb la normativa de govern corporatiu.

En particular, és responsable, entre altres coses, de:

- Aprovació de les estratègies generals de la companyia.
- Nomenament i, si escau, cessament d'administradors en les diferents societats filials.
- Identificació dels riscos principals de la societat i implantació i seguiment dels sistemes de control intern i d'informació adequada.
- Determinació de les polítiques d'informació i comunicació amb els accionistes, els mercats i l'opinió pública.
- Fixació de la política d'autocartera dins el marc que, si escau, determini la Junta General d'Accionistes.
- Aprovació de l'informe anual de govern corporatiu.
- Autorització d'operacions de la societat amb consellers i accionistes significatius que puguin presentar conflictes d'interessos.
- En general, la decisió d'operacions empresarials o financeres de particular transcendència per a la companyia.

La composició del Consell d'Administració el 31 de desembre de 2015 és la següent:

Membres del Consell d'Administració	Càrrec que ocupen
Josep Oliu Creus	President
José Javier Echenique Landiribar	Vicepresident
Jaume Guardiola Romojaro	Conseller delegat
Aurora Catá Sala	Consellera
Héctor María Colonques Moreno	Conseller
Joaquín Folch-Rusiñol Corachán	Conseller
Maria Teresa Garcia-Milà Lloveras	Consellera
José Manuel Lara García	Conseller
Joan Llonch Andreu	Conseller
David Martínez Guzmán	Conseller
José Manuel Martínez Martínez	Conseller
José Ramón Martínez Sufrategui	Conseller
António Vítor Martins Monteiro	Conseller
José Luis Negro Rodríguez	Conseller director general
David Vegara Figueras	Conseller
Miquel Roca i Junyent	Secretari no conseller
María José García Beato	Vicesecretària no consellera

El Consell d'Administració ha implementat un conjunt de normes i reglaments de govern corporatiu definits i transparents, d'acord amb la normativa espanyola de govern corporatiu. La majoria dels membres del Consell (12 de 15) són consellers no executius, incloent-hi 9 consellers independents.

Actualment, hi ha cinc comissions en funcionament, en les quals el Consell d'Administració delega les funcions fent ús de les facultats que se li confereixen estatutàriament, i a les quals acudeixen així mateix membres de la Direcció General.

Les comissions esmentades anteriorment són:

- La Comissió Executiva
- La Comissió d'Auditoria i Control
- La Comissió de Nomenaments
- La Comissió de Retribucions
- La Comissió de Riscos

La composició d'aquestes comissions el 31 de desembre de 2015 es presenta en el quadre següent:

Composició comissions					
Càrrec	Executiva	Auditoria i Control	Nomenaments	Retribucions	Riscos
President	Josep Oliu Creus	Maria Teresa Garcia-Milà Lloveras	Héctor María Colonques Moreno	Aurora Catá Sala	José Manuel Martínez Martínez
Vicepresident	-	-	-	-	-
Vocal	José Javier Echenique Landiribar	Joan Llonch Andreu	Aurora Catá Sala	Héctor María Colonques Moreno	Maria Teresa Garcia-Milà Lloveras
Vocal	Jaume Guardiola Romojaro	José Ramón Martínez Sufrategui	José Javier Echenique Landiribar	José Javier Echenique Landiribar	Joan Llonch Andreu
Vocal	José Manuel Martínez Martínez	-	Joaquín Folch- Rusiñol Corachán	Joaquín Folch- Rusiñol Corachán	David Vegara Figueras
Vocal	José Luis Negro Rodríguez	-	-	-	-
Vocal	David Vegara Figueras	-	-	-	-
Secretari	Maria José García Beato	Miquel Roca i Junyent	Miquel Roca i Junyent	Maria José García Beato	Maria José García Beato
Nombre de reunions el 2015	35	7	6	6	8

Comissió Executiva

A la Comissió Executiva li correspon la coordinació de la direcció executiva del banc, l'adopció de tots els acords i les decisions que corresponguin a l'àmbit de les facultats que li hagi atorgat el Consell d'Administració, el seguiment de l'activitat ordinària del banc, i, a més, ha d'informar el Consell d'Administració de les decisions adoptades en les seves reunions, sense perjudici de les altres funcions que li atribueixin els Estatuts i el Reglament del Consell.

Comissió d'Auditoria i Control

La Comissió d'Auditoria i Control té com a objectiu revisar l'informe de la Direcció d'Auditoria Interna per contrastar les bones pràctiques bancàries i comptables en els diferents nivells d'organització, així com assegurar que a la Direcció General i a la resta de direccions executives es prenen les mesures oportunes davant de conductes o mètodes incorrectes de les persones de l'organització. També vetlla perquè les mesures, polítiques i estratègies definides en el Consell s'implantïn degudament (es reuneix com a mínim trimestralment).

Corresponen a la Comissió d'Auditoria i Control les competències establertes en la llei, entre les quals hi ha:

- a) Informar en la Junta General de les qüestions que hi plantegin els accionistes en matèries de la seva competència.
- b) Supervisar l'eficàcia del control intern de la societat, l'auditoria interna, si escau, i els sistemes de gestió de riscos, incloent-hi els fiscals, així com discutir amb els auditors de comptes o societats d'auditoria les debilitats significatives del sistema de control intern detectades en el desenvolupament de l'auditoria.
- c) Supervisar el procés d'elaboració i presentació de la informació financera regulada.
- d) Proposar al Consell d'Administració, per sotmetre'l a la Junta General d'Accionistes, el nomenament dels auditors de comptes externs, i establir les condicions per a la seva contractació, l'abast del mandat professional i, si escau, la seva revocació o no-renovació; revisar el compliment del contracte d'auditoria i procurar que l'opinió sobre els comptes anuals i els continguts principals de l'informe d'auditoria es redactin de manera clara i precisa.
- e) Informar sobre els comptes anuals, així com els estats financers trimestrals i semestrals i els fullets que s'hagin de remetre als òrgans reguladors o de supervisió, tot vigilant el compliment dels requeriments legals i la correcta aplicació dels principis de comptabilitat generalment acceptats, i també informar sobre les propostes de modificació d'aquests principis.
- f) Establir les relacions oportunes amb els auditors externs per rebre informació sobre les qüestions que puguin posar en risc la independència d'aquests, per tal que siguin examinades pel comitè, i sobre altres qüestions relacionades amb el procés de desenvolupament de l'auditoria de comptes i les normes d'auditoria.
- g) Informar de totes les qüestions que, en el marc de les seves competències, el Consell d'Administració sotmeti a la seva consideració.
- h) Totes les altres que se li atribueixin per llei o pels estatuts i reglaments que els desenvolupin i les que es derivin de les normes de bon govern d'aplicació general.

A més a més, amb relació al compliment de les disposicions reguladores, dels requeriments legals i dels codis de bon govern, la comissió també té les funcions següents:

1. Vigilar el compliment de les lleis, de la normativa interna i de les disposicions reguladores de l'activitat de la companyia.
2. Avaluar la suficiència i el compliment del Reglament de la Junta General d'Accionistes, del Reglament del Consell d'Administració i del Codi de conducta de la companyia i, en especial, del Reglament Intern de Conducta del Mercat de Valors.
3. Examinar el grau de compliment de les regles de govern de la companyia, i elevar al Consell d'Administració les propostes de millora que cregui oportunes.
4. Supervisar l'informe de govern corporatiu que el Consell d'Administració ha d'aprovar, perquè l'inclogui en la memòria anual.

Comissió de Nomenaments

La Comissió de Nomenaments té com a mínim les següents responsabilitats bàsiques, sense perjudici d'altres comeses que li assignin la llei, els Estatuts, el Consell d'Administració o el Reglament del Consell:

- a) Elevar al Consell d'Administració les propostes de nomenament de consellers independents per a la seva designació per cooptació o per a la seva submissió a la decisió de la Junta General d'Accionistes, així com les

propostes per a la reelecció o separació d'aquests consellers.

b) Informar de les propostes de nomenament dels consellers restants per a la seva designació per cooptació o per a la seva submissió a la decisió de la Junta General, així com les propostes per a la seva reelecció o separació.

c) Vetllar pel compliment de la composició qualitativa del Consell d'Administració, d'acord amb el que estableix l'article 54 dels Estatuts Socials.

d) Avaluar la idoneïtat, les competències, els coneixements i l'experiència necessaris en el Consell d'Administració.

e) Informar de les propostes de nomenament i separació dels alts directius.

f) Informar de les propostes de nomenament i separació dels directius inclosos dins el col·lectiu identificat.

g) Informar sobre les condicions bàsiques dels contractes dels consellers executius i dels alts directius.

h) Examinar i organitzar els plans de successió del president del Consell i del primer executiu del banc i, si escau, formular propostes al Consell.

i) Establir un objectiu de representació per al sexe menys representat en el Consell d'Administració i elaborar orientacions sobre com aconseguir aquest objectiu.

Comissió de Retribucions

La Comissió de Retribucions té com a mínim les següents responsabilitats bàsiques, sense perjudici d'altres comeses que li assignin la llei, els Estatuts, el Consell d'Administració o el Reglament del Consell:

a) Proposar al Consell d'Administració la política de retribucions dels consellers.

b) Proposar al Consell d'Administració la política de retribucions dels directors generals o dels qui desenvolupin les funcions d'alta direcció sota la dependència directa del Consell, de comissions executives o de consellers delegats, així com la retribució individual i les altres condicions contractuals dels consellers executius, i vetllar per la seva observança.

c) Revisar periòdicament la política de remuneracions.

d) Informar respecte als programes de retribució mitjançant accions i/o opcions.

e) Revisar periòdicament els principis generals en matèria retributiva, així com els programes de retribució de tots els empleats, ponderant l'adequació a aquests principis.

f) Vetllar per la transparència de les retribucions.

g) Vetllar perquè els eventuais conflictes d'interès no perjudiquin la independència de l'assessorament extern.

h) Verificar la informació sobre remuneracions que es contenen en els diferents documents corporatius, incloent-hi l'Informe de Remuneracions dels consellers.

Comissió de Riscos

Correspon a la Comissió de Riscos:

- a) Supervisar la implantació del Marc Estratègic de Riscos.
- b) Determinar i proposar al ple del Consell els límits anuals d'inversió en el mercat immobiliari, així com els criteris i volums aplicables als diferents tipus d'inversió.
- c) Reportar al ple del Consell el desenvolupament de les funcions que li corresponen, d'acord amb aquest article i altres disposicions legals o estatutàries que es puguin aplicar.
- d) Informar trimestralment en el ple del Consell dels nivells de risc assumits, de les inversions fetes i de la seva evolució, així com de les repercussions que es puguin derivar per als ingressos del grup de variacions en els tipus d'interès i la seva adequació als VaR aprovats pel mateix Consell.
- e) Fer el seguiment i detectar qualsevol superació dels límits de tolerància aprovats, i vetllar per l'activació dels plans de contingència establerts a aquest efecte.
- f) Informar la Comissió de Retribucions sobre si els programes de retribució dels empleats són coherents amb els nivells de risc, capital i liquiditat del banc.

1.2. Funcionament: principals objectius assolits i actuacions dutes a terme

El desenvolupament de l'entitat s'orienta al creixement rendible que generi valor per als accionistes, a través d'una estratègia de diversificació de negocis basada en criteris de rendibilitat, eficiència i qualitat de servei, amb perfil de risc conservador i dins el marc dels codis ètics i professionals i prenent en consideració els interessos dels diferents grups d'interès.

El model de gestió del banc s'enfoca en la permanència del client a llarg termini, mitjançant una activitat constant de fidelització de la cartera de clients fonamentada en la iniciativa i la proactivitat en la relació. El banc té una oferta global de productes i serveis, un equip humà qualificat, una plataforma tecnològica amb capacitat per al creixement i una orientació permanent a la recerca de la qualitat.

Des de l'inici de la crisi financera, el sector bancari espanyol s'ha vist immers en un procés de consolidació sense precedents. Més nivells de capital, requeriments més estrictes de provisió, la recessió econòmica i la pressió dels mercats de capitals han estat alguns dels factors que han forçat les entitats espanyoles a fusionar-se per guanyar escala, maximitzar l'eficiència i reforçar els seus balanços.

Durant els últims deu anys, Banc Sabadell ha expandit la seva presència geogràfica a Espanya i ha incrementat la seva quota de mercat a través d'un conjunt d'adquisicions. La més significativa és la de Banco CAM el 2012, que va permetre incrementar significativament la mida del seu balanç. El 2013, Banc Sabadell va ser capaç d'emprendre altres operacions corporatives en el marc de la reestructuració bancària en condicions econòmiques adequades. Després de les adquisicions de la xarxa de Penedès, Banco Gallego i Lloyds España en l'exercici passat, Banc Sabadell està ben posicionat per créixer orgànicament i beneficiar-se de la recuperació de l'economia espanyola.

Pel que fa a les integracions dutes a terme, cal destacar una extracció de sinèrgies de Banco CAM que supera les expectatives, així com la culminació amb èxit de la integració tecnològica i operativa de la xarxa de Penedès a Banc Sabadell el 2013 i les de Banco Gallego i Lloyds España el 2014.

A través d'aquestes adquisicions i del creixement orgànic experimentat en els últims exercicis, Banc Sabadell ha reforçat la seva posició en algunes de les regions més riques d'Espanya (Catalunya, Comunitat Valenciana i Illes Balears) i ha incrementat la seva quota en altres àrees clau. Basant-se en la informació més recent disponible, Banc Sabadell té una quota de mercat en l'àmbit nacional del 7,8% en crèdit i del 6,5% en dipòsits (octubre de 2015). A més a més, Banc Sabadell destaca en productes com el finançament ICO, amb una quota de mercat del 18,9% (desembre de 2015), crèdit comercial amb una quota de 10,4% (octubre de 2015), nòmines amb un 6,4% (novembre de 2015) i facturació a través de TPV amb un 17,9% (setembre de 2015).

Pel que fa al negoci internacional, Banc Sabadell ha estat sempre un referent. El 2015 ha continuat sent així i Banc Sabadell ha continuat estant present en places estratègiques i acompanyant les empreses en la seva activitat internacional. Així mateix, ha assolit unes quotes del 31,5% i del 16,5% en crèdit documentari a l'exportació i a la importació, respectivament (novembre de 2015).

La internacionalització, un dels pilars de l'actual pla de negoci del banc, ha estat abordada de manera molt significativa el 2015. L'adquisició de TSB ha suposat que prop d'un 30% de la inversió creditícia del grup al tancament de 2015 estigui fora d'Espanya.

La prioritat a TSB en el curt termini està en l'execució del seu pla de negoci actual, d'una banda, i la migració i integració tecnològica, de l'altra. A mitjà termini, l'alta quota de mercat de Banc Sabadell en el sector de pimes a Espanya, juntament amb la seva experiència internacional, serà una sòlida eina de valor afegit per donar suport a TSB en el desenvolupament de serveis eficients i de qualitat per a les pimes al Regne Unit.

Durant el 2015, Banc Sabadell ha experimentat una dinàmica favorable a la captació de recursos fora del balanç, que ha incrementat el seu pes en el balanç. La quota de fons d'inversió ha incrementat de 5,1% a començament de 2015 a 6,0% el desembre de 2015.

Des de 2007, la base de dipòsits ha estat la principal font de finançament del banc, cosa que ha reduït la dependència del mercat de capitals. Així mateix, durant aquest any, el banc ha completat amb èxit dues emissions públiques en el mercat majorista d'un import de 750 i 1.000 milions d'euros el juny i l'octubre, respectivament, amb un fort interès pels inversors.

Durant el 2015, Banc Sabadell ha mantingut la seva política d'evacuació d'actius problemàtics i ha dut a terme provisions per un import de 2.333 milions d'euros, cosa que li ha permès assolir una ràtio de cobertura de dubtosos de 53,6%.

2 – EVOLUCIÓ I RESULTAT DELS NEGOCIS

2.1. Entorn econòmic i financer

El 2015, l'economia mundial ha mantingut un creixement modest. L'any ha estat marcat per nous episodis d'instabilitat política i geopolítica, i també per un comportament més erràtic dels mercats financers.

En l'àmbit polític, destaca la important incertesa generada respecte a Grècia durant la primera meitat de l'exercici. El nou Govern sortit de les eleccions de gener, Syriza, va entrar en un dur procés de negociació amb els creditors internacionals sobre els termes del programa d'ajuda financera. Les negociacions es van complicar fins a tal punt que Grècia va acabar convocant un referèndum per decidir si acceptava la condicionalitat imposada en el programa de rescat. A més a més, el BCE va mantenir congelada la liquiditat d'emergència concedida a la banca grega i es va produir una important sortida de dipòsits bancaris, que va requerir l'establiment de controls de capitals. En aquest context, Grècia es va convertir en el primer país desenvolupat a incomplir les seves obligacions financeres amb l'FMI, i van sorgir importants dubtes sobre la seva permanència a la zona euro. Al final, es va aconseguir acordar un tercer rescat internacional a Grècia de fins a 86 milers de milions d'euros lligat a una important condicionalitat. Després de l'acord, es va reduir de manera notòria la instabilitat al país hel·lè i es van celebrar noves eleccions generals (20 de setembre), de les quals va tornar a sortir vencedor Syriza.

En el terreny polític, també ha destacat la victòria al Regne Unit, per majoria absoluta, del Partit Conservador, fet que implica la celebració d'un referèndum sobre la permanència del país a la Unió Europea abans de finalitzar 2017. D'altra banda, a Portugal, després de les eleccions generals, es va posar de manifest la dificultat de formar govern. Finalment, aquest va ser assumit pel Partit Socialista gràcies al suport de les formacions d'esquerra i malgrat haver obtingut menys vots que el partit conservador. A Espanya, les eleccions generals del 20 de desembre es van saldar amb una victòria del Partit Popular, encara que caldran pactes perquè es pugui formar un govern. Finalment, pel que fa a la construcció europea, s'ha continuat treballant en el procés d'unió bancària, amb la proposta, per part de la Comissió Europea, de crear un mecanisme de garantia de dipòsits europeu. Així mateix, la creació de la Unió del Mercat de Capitals també ha continuat progressant, amb la publicació del Pla d'acció fins al 2017.

En l'àmbit geopolític, el conflicte a Ucraïna ha cedit protagonisme a la crisi dels refugiats a Europa i a la creixent tensió al voltant de Síria, especialment després dels atemptats reivindicats per Estat Islàmic a París.

Respecte als mercats financers globals, destaquen els abruptes moviments experimentats durant l'estiu arran dels dubtes sobre el creixement a la Xina després de la devaluació del iuan i davant l'expectativa que s'estava aproximant la primera pujada en nou anys del tipus d'interès rector als Estats Units. L'evolució va ser especialment negativa en les divises, les borses i el deute corporatiu de països emergents, amb caigudes semblants, o fins i tot superiors en alguns casos, a episodis històrics de crisis financeres.

En termes d'activitat, als Estats Units, l'economia ha mantingut unes pautes de creixement similars a les de 2014 i el mercat laboral ha continuat avançant en el seu procés de normalització. L'economia s'ha vist afectada negativament per la fortalesa del dòlar i la menor activitat en el sector d'extracció de petroli. A la zona euro, tot i la incertesa respecte a Grècia, l'activitat ha mostrat una evolució més positiva que en l'exercici anterior, gràcies a la depreciació de l'euro, el preu més baix del cru i el reduït cost de finançament. Al Regne Unit, l'economia ha mantingut una evolució favorable, gràcies al bon comportament del mercat laboral, encara que amb dinàmiques de creixement inferiors que el 2014. Al Japó, l'economia ha exhibit debilitat, amb el PIB contraient-se el segon trimestre.

Les economies emergents han registrat creixements més baixos que el 2014, afectades per unes condicions de finançament més restrictives, els reduïts preus de les matèries primeres i la desacceleració estructural de la Xina. En aquest país, la desacceleració s'emmarca dins del seu procés de canvi de model productiu. La Xina ha fet avenços en àmbits com la liberalització financera, alhora que les autoritats han continuat adoptant mesures per limitar el deteriorament de l'activitat. D'altra banda, quant a l'Amèrica Llatina, la situació econòmica s'ha seguit deteriorant al Brasil, en un context d'instabilitat política i elevats desequilibris fiscals i per compte corrent. Per la seva banda, Mèxic ha mantingut un creixement moderat i lleugerament superior al de 2014. Pel que fa a Colòmbia, l'economia s'ha desaccelerat, arrossegada pel deteriorament de l'activitat petrolera. A l'Europa de l'Est, destaca la contracció econòmica i la crisi financera a Rússia, que va seguir afectada pel conflicte a Ucraïna, especialment a la primera meitat de l'any.

L'economia espanyola ha mantingut una evolució molt favorable i ha continuat destacant en positiu dins la zona euro. D'aquesta manera, el PIB haurà registrat el 2015 un creixement superior al 3,0%, cosa que no s'observava des de 2007. La demanda domèstica s'ha continuat erigint com la principal font de creixement, alhora que les exportacions han mantingut un notable dinamisme. L'activitat s'ha beneficiat dels reduïts preus del cru, del menor esforç fiscal (p. ex. rebaixes impositives) i d'unes favorables condicions de finançament. El bon to de l'activitat econòmica s'ha reflectit en un millor comportament del mercat de treball, amb un augment de l'ocupació neta i un nou retrocés de la taxa d'atur. En relació amb el sector exterior, l'economia ha mantingut una situació de superàvit per compte corrent per tercer any consecutiu. Finalment, en l'àmbit fiscal, el dèficit públic ha seguit retrocedint, tot i que la Comissió Europea estima que aquest es deu haver situat el 2015 per sobre de l'objectiu del 4,2% del PIB.

La inflació s'ha mantingut en un nivell molt reduït i allunyada dels objectius de política monetària en les principals economies desenvolupades. La inflació ha estat pressionada a la baixa pels reduïts preus del cru i de les matèries primeres en general. En aquest sentit, el preu del petroli va registrar mínims de més d'una dècada, arrossegat per aspectes com la falta d'ajust de l'oferta davant d'una demanda feble. El component subjacent de les inflacions (preus sense aliments ni energia) ha mostrat un comportament millor que l'índex general.

La política monetària dels principals bancs centrals ha continuat sent acomodaticia. A la zona euro, el BCE va ampliar el març el seu programa de compra d'actius privats, per passar a adquirir també deute públic. Aquest nou programa va incorporar compres mensuals d'actius per un import de 60 milions d'euros. A la reunió de desembre, el BCE va prolongar aquest programa sis mesos, fins al març de 2017, i, a més, va reduir el tipus marginal de dipòsit fins al -0,30%. La política monetària del BCE ha portat el tram curt de la corba alemanya a romandre en terreny negatiu durant tot l'any. De fet, la rendibilitat del bo alemany a dos anys s'ha situat en mínims històrics. Als Estats Units, la Fed, en la reunió de desembre, va augmentar el tipus d'interès de referència per primer cop en nou anys, fins al 0,25-0,50%. La millora en les condicions del mercat laboral va motivar aquesta decisió. Al Regne Unit, el Banc d'Anglaterra ha mantingut inalterat el tipus rector en el 0,50% i l'estoc d'actius adquirit sota el seu programa de compres, en 375 milions de lliures. Finalment, al Japó, el banc central ha mantingut sense canvis els volums de compres mensuals d'actius. En la reunió de desembre va modificar qualitativament algunes de les característiques del programa de compra d'actius per facilitar-ne la implementació.

En els mercats de deute públic a llarg termini dels Estats Units i Alemanya, les rendibilitats s'han mantingut molt reduïdes i han finalitzat l'any en nivells només lleugerament superiors als de 2014. Aquests actius han

trobat suport en les reduïdes inflacions, el caràcter acomodaticí de les polítiques monetàries i els dubtes sobre el creixement econòmic global. La rendibilitat del bo alemany va registrar nous mínims històrics el mes d'abril, un moviment que va trobar suport en l'inici del programa de compres del BCE i en la incertesa respecte de Grècia. La rendibilitat del bo alemany a deu anys, després de situar-se prop del 0,0%, va experimentar un important i històric moviment a l'alça explicat, en part, per les idiosincràsies del funcionament del mercat de deute públic. Aquest moviment es va anar dissipant parcialment al llarg de la segona meitat d'any. A la perifèria europea, el deute públic ha continuat trobant suport en la política monetària del BCE, com es va posar de manifest en el limitat repunt de les primes de risc de país en els moments de més incertesa sobre Grècia. D'altra banda, les agències de qualificació creditícia han introduït noves millores en el ràting d'aquests països. En el conjunt de l'any, les primes de risc s'han reduït a Itàlia i Portugal, mentre que a Espanya ha finalitzat en nivells una mica superiors als de 2014. La incertesa política a Espanya, davant les diferents cites electorals, ha contribuït al pitjor comportament relatiu de l'actiu. En tot cas, la rendibilitat del deute públic de tots aquests països ha marcat nous mínims històrics.

En els mercats de divises, l'euro s'ha tornat a depreciar de manera destacable respecte al dòlar i la lliura esterlina. El gruix del moviment es va produir el primer trimestre, coincidint amb l'anunci del programa de compra de deute públic per part del BCE. Per la seva banda, el ien, en la seva cotització respecte al dòlar, ha finalitzat l'any en nivells similars als de 2014. Les sortides de capitals de l'economia japonesa, en un context en què diversos inversors domèstics han diversificat les seves carteres per donar més pes als actius estrangers, han exercit pressions depreciadores sobre el ien. D'altra banda, durant la inestabilitat financera de l'estiu, el ien va actuar d'actiu refugi i es va revalorar.

En relació amb els mercats de renda variable, els índexs europeus han comptat amb el suport de les mesures de política monetària del BCE. Durant l'estiu, tant els índexs a Europa com als Estats Units van ser severament castigats arran dels dubtes sobre el creixement econòmic global. En el conjunt de l'any, als Estats Units, l'S&P 500 ha augmentat, en euros, més d'un 10%, tot i que aquesta millora s'explica, exclusivament, per l'apreciació del dòlar. A Europa, per la seva banda, l'EURO STOXX 50 ha avançat prop d'un 4%, encara que amb un comportament heterogeni per països. Així, l'IBEX 35 ha finalitzat per sota dels nivells de 2014, amb una caiguda de prop del 7%, mentre que el DAX alemany, malgrat l'escàndol de Volkswagen, ha registrat un avanç de prop del 10%.

Finalment, els mercats financers dels països emergents han mantingut una elevada volatilitat i van ser severament castigats durant l'estiu, amb fortes depreciacions canviàries i una abrupta caiguda de la borsa a la Xina. L'elevada volatilitat ha estat relacionada amb els dubtes respecte a l'abast de la desacceleració econòmica a la Xina, la inestabilitat política en alguns països, els reduïts preus de les matèries primeres i les preocupacions respecte a una possible pujada del tipus d'interès de referència als Estats Units. En aquest context de fortes depreciacions canviàries, alguns bancs centrals s'han vist forçats a dur a terme increments en els seus tipus d'interès oficials per evitar un desancoratge de les expectatives d'inflació. Per la seva banda, Standard & Poor's i Fitch van retirar el grau d'inversió al deute sobirà del Brasil en moneda estrangera, un nivell que mantenien des de 2008.

2.2. Indicadors fonamentals de caràcter financer i no financer

A continuació, es presenten les magnituds principals del banc, que inclouen indicadors de caràcter financer i no financer clau per a la direcció del banc:

		2015	2014	Variació (%) interanual
Balanç (en milers d'euros)				
	(A)			
Total actiu		208.627.771	163.345.673	27,7
Inversió creditícia bruta de clients sense adquisició temporal d'actius		152.696.839	117.963.953	29,4
Inversió creditícia bruta de clients		153.425.314	118.551.550	29,4
Recursos en el balanç	(1)	162.974.003	121.806.632	33,8
Dels quals: Recursos de clients en el balanç	(2)	131.489.191	94.460.668	39,2
Fons d'inversió		21.427.252	15.705.612	36,4
Fons de pensions i assegurances comercialitzades		11.951.922	11.755.126	1,7
Recursos gestionats	(3)	200.355.081	152.185.441	31,7
Fons propis		12.274.945	10.223.743	20,1
Compte de resultats (en milers d'euros)				
	(B)			
Marge d'interessos		3.202.830	2.259.706	41,7
Marge brut		5.478.370	4.800.526	14,1
Marge abans de dotacions		2.862.993	2.749.104	4,1
Benefici atribuït al grup		708.441	371.677	90,6
Ràtios (en percentatge)				
	(C)			
ROA	(4)	0,38%	0,23%	
ROE	(5)	6,34%	3,70%	
ROTE	(6)	7,58%	4,36%	
Eficiència	(7)	50,45%	53,14%	
<i>Core capital / Common equity</i>	(8)	11,5%	11,7%	
Tier I	(9)	11,5%	11,7%	
Ràtio BIS	(10)	12,9%	12,8%	

Gestió del risc		(D)	
Riscos morosos (milers d'euros)		12.560.805	15.909.945
Ràtio de morositat (%)		7,79	12,74
Fons per a insolvències i cobertura d'immobles (milers d'euros)		11.344.044	11.814.083
Ràtio de cobertura de dubtosos (%)		53,6	49,4
Accionistes i accions (dades a fi de període)		(E)	
Nombre d'accionistes		265.935	231.481
Nombre d'accions		5.439.244.992	4.024.460.614
Valor de cotització (en euros)		1,635	2,205
Capitalització borsària (en milers d'euros)	(11)	8.893.166	8.873.936
Benefici net atribuït per acció (BPA) (en euros)		0,13	0,09
Valor comptable per acció (en euros)	(12)	2,26	2,54
P/VC (valor de cotització s/ valor comptable)		0,72	0,87
PER (valor de cotització / BPA)		12,55	23,88
Tenint en compte la conversió d'obligacions necessàriament convertible en accions:			
Nombre d'accions totals incloent-hi les resultants de la conversió		5.472.251.402	4.289.732.386
Benefici net atribuït per acció (BPA) (en euros)		0,13	0,09
Valor comptable per acció (en euros)		2,24	2,38
P/VC (valor de cotització s/ valor comptable)		0,73	0,93
Altres dades			
Oficines		2.873	2.320
Empleats		26.090	17.529
Nombre de clients (en milions)	(13)	11,4	6,4

(A) La finalitat d'aquest bloc de magnituds és oferir una visió sintetitzada de l'evolució interanual dels principals saldos del balanç consolidat del grup, i destacar especialment les magnituds relacionades amb la inversió i els recursos de clients.

(B) En aquest apartat es mostren els marges del compte de resultats dels dos últims exercicis que es consideren més significatius.

(C) El propòsit d'aquest conjunt de ràtios és mostrar una visió significativa de la rendibilitat, l'eficiència i la solvència durant els dos últims exercicis.

(D) Aquest apartat mostra els principals saldos relacionats amb la gestió del risc del grup, així com les ràtios més significatives relacionades amb aquest risc.

(E) La finalitat d'aquest bloc és oferir informació relativa al valor de l'acció i altres indicadors i ràtios relacionats amb el mercat borsari.

(1) Inclou dipòsits de clients, dèbits representats per valors negociables, passius subordinats i passius per contractes d'assegurances.

(2) Inclou dipòsits de clients (*ex-repos*) i altres passius col·locats per la xarxa comercial: obligacions necessàriament convertibles en accions, bons simples de Banc Sabadell, pagarés, etc.

(3) Inclou recursos en el balanç, patrimoni de fons d'inversió, patrimoni de fons de pensions, gestió de patrimonis i assegurances comercialitzades.

(4) Resultat consolidat de l'exercici / actius totals mitjans.

(5) Benefici atribuït al grup / fons propis mitjans (sense considerar el benefici atribuït al grup com a part dels fons propis).

(6) Benefici atribuït al grup / fons propis mitjans (sense considerar el benefici atribuït al grup com a part dels fons propis i deduït el fons de comerç).

(7) Despeses de personal i altres despeses generals d'administració / marge brut. Per al càlcul d'aquestes ràtios, s'ajusta el marge brut considerant únicament els ROF i les diferències de canvi recurrents.

- (8) Recursos *core capital* / actius ponderats per risc (RWA). Desembre de 2014 segons criteris de Basilea III i aplicant les modificacions previstes a la Circular 2/2014 del Banc d'Espanya, aprovada el juliol de 2014.
- (9) Recursos de primera categoria / actius ponderats per risc (RWA). Desembre de 2014 segons criteris de Basilea III i aplicant les modificacions previstes a la Circular 2/2014 del Banc d'Espanya, aprovada el juliol de 2014.
- (10) Base de capital / actius ponderats per risc (RWA). Desembre de 2014 segons criteris de Basilea III i aplicant les modificacions previstes a la Circular 2/2014 del Banc d'Espanya, aprovada el juliol de 2014.
- (11) Nombre d'accions pel seu valor de cotització al tancament de l'exercici.
- (12) Fons propis / Nombre d'accions.
- (13) La variació correspon principalment a la incorporació de TSB.

2.3. Revisió financera

Evolució del balanç i del compte de resultats

Durant l'exercici de 2015 s'ha completat el procés d'adquisició de la totalitat de les accions de TSB, i s'ha aconseguit la titularitat del 100% del seu capital social (vegeu la nota 2 d'aquests comptes anuals).

Per tant, les variacions en els saldos del balanç i el compte de pèrdues i guanys van estar afectades per la incorporació de TSB en el perímetre de consolidació, ja que figurava integrat el 30 de juny de 2015.

Banc Sabadell i el seu grup van tancar l'exercici de 2015 amb un benefici net atribuït de 708,4 milions d'euros (586,4 sense considerar TSB), un cop efectuades dotacions a insolvències i provisions de la cartera de valors i immobles per un import total de 2.333,2 milions d'euros.

La positiva evolució del negoci ordinari i l'estrict control dels costos d'explotació recurrents, juntament amb l'adequada gestió dels diferencials de clients i els rigorosos controls de qualitat del risc creditici, van constituir un cop més els principals pilars sobre els quals es va assentar el desenvolupament de l'activitat de Banc Sabadell durant l'exercici de 2015.

Evolució del balanç

En concloure l'exercici de 2015, els actius totals de Banc Sabadell i el seu grup van totalitzar 208.627,8 milions d'euros (165.249,6 milions d'euros sense considerar TSB), un saldo molt superior al que hi havia al tancament de l'any 2014 (163.345,7 milions d'euros), a causa, principalment, de la incorporació de TSB.

En milers d'euros

	2015	2014	Variació (%) interanual
Caixa i dipòsits en bancs centrals	6.139.459	1.189.787	416,0
Cartera de negociació, derivats i altres actius financers	3.097.952	3.253.356	(4,8)
Actius financers disponibles per a la venda	23.460.356	21.095.619	11,2
Inversions creditícies	154.754.303	117.895.179	31,3
Dipòsits en entitats de crèdit	6.206.088	4.623.197	34,2
Crèdit a la clientela (net)	146.815.737	110.835.723	32,5
Valors representatius de deute	1.732.478	2.436.259	(28,9)
Participacions	340.996	513.227	(33,6)
Actiu material	4.188.526	3.982.866	5,2
Actiu intangible	2.080.570	1.591.296	30,7
Altres actius	14.565.609	13.824.343	5,4
Total actiu	208.627.771	163.345.673	27,7
Cartera de negociació i derivats	2.334.617	2.254.459	3,6
Passius financers a cost amortitzat	189.468.677	145.580.114	30,1
Dipòsits de bancs centrals	11.566.070	7.201.546	60,6
Dipòsits d'entitats de crèdit	14.724.718	16.288.193	(9,6)
Dipòsits de la clientela	132.876.312	98.208.370	35,3
Mercat de capitals	26.406.617	20.196.329	30,7
Passius subordinats	1.472.779	1.012.362	45,5
Altres passius financers	2.422.181	2.673.314	(9,4)
Passius per contractes d'assegurances	2.218.295	2.389.571	(7,2)
Provisions	346.225	395.215	(12,4)
Altres passius	1.492.296	1.510.362	(1,2)
Total passiu	195.860.110	152.129.721	28,7
Fons propis	12.274.945	10.223.743	20,1
Ajustos de valoració	455.606	937.416	(51,4)
Interessos de minoritaris	37.110	54.793	(32,3)
Patrimoni net	12.767.661	11.215.952	13,8
Total patrimoni net i passiu	208.627.771	163.345.673	27,7
Riscos contingents	8.356.167	9.132.560	(8,5)
Compromisos contingents	21.130.614	14.769.638	43,1
Total comptes d'ordre	29.486.781	23.902.198	23,4

La inversió creditícia bruta, sense adquisició temporal d'actius, va tancar l'exercici de 2015 amb un saldo de 152.696,8 milions d'euros (116.634,8 milions d'euros sense considerar TSB). En termes interanuals, va presentar un increment del 29,4% (-1,1% sense considerar TSB), principalment per la incorporació de TSB, contrarestatada parcialment per un volum més baix de saldos dubtosos. El component amb més pes dins de la inversió creditícia bruta van ser els préstecs amb garantia hipotecària, que el 31 de desembre de 2015 tenien un saldo de 90.538,6 milions d'euros i representaven prop del 60% del total de la inversió creditícia bruta.

En milers d'euros

	2015	2014	Variació (%) interanual	Ex-TSB 2015	Variació (%) interanual
Préstecs i crèdits amb garantia hipotecària	90.538.646	57.112.332	58,5	57.835.895	1,3
Préstecs i crèdits amb altres garanties reals	2.201.305	2.155.279	2,1	2.201.305	2,1
Crèdit comercial	5.665.062	4.867.272	16,4	5.410.519	11,2
Resta de préstecs	28.092.445	24.194.643	16,1	26.303.782	8,7
Resta de crèdits	4.593.404	4.188.075	9,7	4.593.404	9,7
Arrendament financer	2.070.028	2.124.317	(2,6)	2.070.028	(2,6)
Deutors a la vista i diversos	7.206.937	7.738.268	(6,9)	6.121.714	(20,9)
Actius dubtosos	12.470.413	15.714.213	(20,6)	12.253.836	(22,0)
Ajustos per periodificació	(141.401)	(130.447)	8,4	(155.715)	19,4
Inversió creditícia bruta de clients sense adquisició temporal d'actius	152.696.839	117.963.952	29,4	116.634.768	(1,1)
Adquisició temporal d'actius	728.475	587.597	24,0	728.475	24,0
Inversió creditícia bruta de clients	153.425.314	118.551.549	29,4	117.363.243	(1,0)
Fons de provisions per a insolvències i risc de país	(6.609.577)	(7.715.826)	(14,3)	(6.425.973)	(16,7)
Crèdit a la clientela (net)	146.815.737	110.835.723	32,5	110.937.270	0,1

En el transcurs de l'any 2015 s'ha observat una millora en l'evolució dels actius problemàtics. L'evolució trimestral d'aquests actius ex-TSB (dubtosos més actius immobiliaris no coberts per l'Esquema de Protecció d'Actius) és la següent:

En milions d'euros

	2015				2014			
	1T	2T	3T	4T	1T	2T	3T	4T
Entrada neta ordinària	(802)	(731)	(540)	(544)	(83)	(203)	(316)	(457)
Variació immobles	211	167	1	7	64	148	202	263
Entrada neta ordinària + immobles	(591)	(564)	(539)	(537)	(19)	(55)	(114)	(194)
Fallits	245	170	300	234	265	97	224	298
Variació trimestral ordinària del saldo de dubtosos i immobles	(836)	(734)	(839)	(771)	(284)	(152)	(338)	(492)

La disminució mostrada dels saldos dubtosos va comportar que la ràtio de morositat se situés en el 7,79% al tancament de l'exercici de 2015, respecte d'un 12,74% en concloure l'any 2014 (-495 punts bàsics). La ràtio de cobertura dels actius dubtosos el 31 de desembre de 2015 va ser del 53,6%, respecte del 49,4% de l'any anterior.

Durant l'exercici de 2015, els recursos de clients van mostrar una evolució positiva i van créixer globalment un 35,3% interanual (7,0% sense considerar TSB), principalment per la incorporació de TSB així com pel creixement sostingut dels recursos de fora del balanç, en particular pel que fa als patrimonis en institucions d'inversió col·lectiva (IIC) gestionats i comercialitzats.

Al tancament de l'any 2015, els recursos de clients en el balanç van totalitzar 131.489,2 milions d'euros (96.227,0 milions d'euros sense considerar TSB), respecte d'un import de 94.460,7 milions d'euros en acabar l'exercici de 2014. Els saldos de comptes a la vista van sumar 84.536,1 milions d'euros (53.849,5 milions d'euros sense considerar TSB), que representa un 95,3% interanual (24,4% sense considerar TSB), i els dipòsits a termini de la clientela pugen a 46.376,3 milions d'euros (41.800,8 milions d'euros sense considerar TSB), un 13,1% per sota de l'any anterior (21,7% per sota sense considerar TSB). L'evolució decreixent dels tipus d'interès en els mercats financers ha provocat un canvi en la composició dels recursos de clients en el balanç (entre dipòsits a termini i comptes a la vista) i un traspàs d'aquests a fora del balanç.

El total de recursos de clients de fora del balanç va pujar a 37.381,1 milions d'euros i va créixer un 23,0% respecte a l'exercici anterior. Dins d'aquest capítol, van destacar en particular el creixement ininterromput del patrimoni en institucions d'inversió col·lectiva (IIC), que el 31 de desembre de 2015 es va situar en 21.427,3 milions d'euros, cosa que va representar un increment del 36,4% en relació amb el tancament de l'any 2014, i els saldos de gestió de patrimonis, que es van elevar fins als 4.001,9 milions d'euros, fet que va representar un increment del 37,1% en relació amb el tancament de l'any 2014.

Els debits representats per valors negociables, al tancament de l'any 2015, totalitzaven 26.406,6 milions d'euros, respecte d'un import de 20.196,3 milions d'euros el 31 de desembre de 2014. Aquest increment del saldo va obeir principalment a l'augment net en els saldos d'obligacions i bons emesos per fons de titulació de TSB.

El total de recursos gestionats el 31 de desembre de 2015 va pujar a 200.355,1 milions d'euros (160.605,2 milions d'euros sense considerar TSB), respecte de 152.185,4 milions d'euros el 31 de desembre de 2014, fet que va suposar un increment durant l'exercici de 2015 del 31,7% (5,5% sense considerar TSB).

En milers d'euros

	2015 ^P	2014	Variació (%) interanual ^P	Ex-TSB 2015	Variació (%) interanual
Recursos de clients en el balanç (*)	131.489.191	94.460.668	39,2	96.227.003	1,9
Dipòsits de clients	132.876.312	98.208.370	35,3	97.625.064	(0,6)
Comptes corrents	50.889.085	31.098.746	63,6	39.404.802	26,7
Comptes d'estalvi	33.647.047	12.176.217	176,3	14.444.711	18,6
Dipòsits a termini	46.376.324	53.395.928	(13,1)	41.800.754	(21,7)
Cessió temporal d'actius	1.950.585	1.291.799	51,0	1.950.586	51,0
Ajustos per periodificació	226.621	447.697	(49,4)	226.621	(49,4)
Ajustos per cobertura amb derivats	(213.350)	(202.017)	5,6	(202.410)	0,2
Emprèstits i altres valors negociables	26.406.617	20.196.329	30,7	22.455.945	11,2
Passius subordinats	1.472.779	1.012.362	45,5	924.858	(8,6)
Passius per contractes d'assegurances	2.218.295	2.389.571	(7,2)	2.218.295	(7,2)
Recursos en el balanç	162.974.003	121.806.632	33,8	123.224.162	1,2
Fons d'inversió	21.427.252	15.705.612	36,4	21.427.252	36,4
FI de renda variable	1.417.574	953.518	48,7	1.417.574	48,7
FI mixtos	4.271.899	1.695.488	152,0	4.271.899	152,0
FI de renda fixa	4.327.692	3.829.651	13,0	4.327.692	13,0
FI garantit	3.380.152	3.793.940	(10,9)	3.380.152	(10,9)
FI immobiliari	67.407	9.225	--	67.407	--
Societats d'inversió	1.994.220	1.725.078	15,6	1.994.220	15,6
IIC comercialitzades no gestionades	5.968.308	3.698.712	61,4	5.968.308	61,4
Gestió de patrimonis	4.001.904	2.918.071	37,1	4.001.904	37,1
Fons de pensions	4.305.121	4.334.615	(0,7)	4.305.121	(0,7)
Individuals	2.759.773	2.861.552	(3,6)	2.759.773	(3,6)
Empreses	1.529.575	1.456.994	5,0	1.529.575	5,0
Associatius	15.773	16.069	(1,8)	15.773	(1,8)
Assegurances comercialitzades	7.646.801	7.420.511	3,0	7.646.801	3,0
Recursos gestionats	200.355.081	152.185.441	31,7	160.605.240	5,5

(*) Inclou dipòsits de clients (ex-repos) i altres passius col·locats per la xarxa comercial: obligacions necessàriament convertibles en accions, bons simples de Banc Sabadell, pagarés, etc.

Evolució del compte de resultats

En milers d'euros

	2015	2014	Variació (%) interanual	Ex-TSB 2015	Variació (%) interanual
Interessos i rendiments assimilats	4.842.356	4.513.497	7,3	4.158.143	(7,9)
Interessos i càrregues assimilades	(1.639.526)	(2.253.791)	(27,3)	(1.494.933)	(33,7)
Marge d'interessos	3.202.830	2.259.706	41,7	2.663.210	17,9
Rendiment d'instruments de capital	2.912	8.628	(66,2)	2.912	(66,2)
Resultats entitats valorades mètode participació	48.795	101	--	48.795	--
Comissions netes	1.003.344	860.891	16,5	924.515	7,4
Resultats operacions financeres (net)	1.208.161	1.763.604	(31,5)	1.207.108	(31,6)
Diferències de canvi (net)	137.926	99.556	38,5	137.926	38,5
Altres productes i càrregues d'explotació	(125.598)	(191.960)	(34,6)	(123.377)	(35,7)
Marge brut	5.478.370	4.800.526	14,1	4.861.089	1,3
Despeses de personal	(1.457.341)	(1.202.604)	21,2	(1.219.305)	1,4
Recurrents (*)	(1.417.493)	(1.169.295)	21,2	(1.183.777)	1,2
No recurrents	(39.848)	(33.309)	19,6	(35.528)	6,7
Altres despeses generals d'administració	(829.174)	(570.714)	45,3	(588.418)	3,1
Recurrents (**)	(805.201)	(563.849)	42,8	(579.645)	2,8
No recurrents	(23.973)	(6.865)	249,2	(8.773)	27,8
Amortització	(328.862)	(278.104)	18,3	(289.588)	4,1
Marge abans de dotacions	2.862.993	2.749.104	4,1	2.763.778	0,5
Provisions per a insolvències i altres deterioraments	(2.333.163)	(2.499.659)	(6,7)	(2.333.163)	(6,7)
Plusvàlues per venda d'actius	(16.960)	236.948	--	(16.960)	--
Fons de comerç negatiu	231.891	-	--	231.891	--
Resultat de les operacions interrompudes	-	-	--	-	--
Resultat abans d'impostos	744.761	486.393	53,1	645.546	32,7
Impost sobre beneficis	(32.516)	(109.748)	(70,4)	(55.318)	(49,6)
Resultat consolidat de l'exercici	712.245	376.645	89,1	590.228	56,7
Resultat atribuït a interessos minoritaris	3.804	4.968	(23,4)	3.804	(23,4)
Benefici atribuït al grup	708.441	371.677	90,6	586.424	57,8
Promemòria:					
Actius totals mitjans	186.535.634	163.372.812	14,2	165.824.058	1,5
Benefici per acció (en euros)	0,13	0,09		0,11	

El marge d'interessos de l'any 2015 va totalitzar 3.202,8 milions d'euros, un 41,7% per sobre del marge d'interessos obtingut en l'exercici anterior, i es va produir un increment significatiu del marge sobre els actius totals mitjans, així com del marge de clients. Aquesta millora està motivada per la disminució dels costos de finançament i per l'adquisició de TSB. Excloent TSB, el marge d'interessos arriba a 2.663,2 milions d'euros al tancament de l'exercici de 2015, cosa que suposa un creixement del 17,9% respecte a l'exercici anterior.

En termes mitjans acumulats, el marge sobre actius totals mitjans es va situar en 1,72%, i va millorar en 34 punts bàsics en comparació amb el nivell de l'any anterior (1,38% el 2014). L'increment de la rendibilitat mitjana sobre els actius totals mitjans es va deure a diversos factors, principalment l'increment dels marges de clients (conseqüència principal del menor cost de finançament dels dipòsits de clients), l'abaratiment dels costos del mercat de capitals, la disminució del nivell d'actius problemàtics i la millora en la rendibilitat de les adquisicions.

En milers d'euros

	2015			2014			Variació		Efecte	
	Saldo mitjà	Resultats	Tipus %	Saldo mitjà	Resultats	Tipus %	Saldo mitjà	Resultats	Tipus	Volum
Caixa, bancs centrals i EC	7.363.259	42.204	0,57	4.259.117	40.099	0,94	3.104.142	2.105	4.931	(2.826)
Crèdits a la clientela	121.382.919	3.973.834	3,27	106.441.489	3.640.970	3,42	14.941.430	332.864	(364.487)	697.351
Cartera de renda fixa	27.388.253	763.530	2,79	22.703.810	806.852	3,55	4.684.443	(43.322)	(181.949)	138.627
Subtotal	156.134.431	4.779.568	3,06	133.404.416	4.487.921	3,36	22.730.015	291.647	(541.506)	833.153
Cartera de renda variable	1.431.499	-	-	1.325.403	-	-	106.096	-	-	-
Actiu material i immaterial	4.228.316	-	-	3.761.914	-	-	466.402	-	-	-
Altres actius	24.744.119	62.788	0,25	24.881.079	25.576	0,10	(136.960)	37.212	37.212	-
Total inversió	186.538.365	4.842.356	2,60	163.372.812	4.513.497	2,76	23.165.553	328.859	(504.294)	833.153
Entitats de crèdit	17.508.806	(140.619)	(0,80)	13.234.024	(194.307)	(1,47)	4.274.782	53.688	56.130	(2.442)
Dipòsits a la clientela	110.217.214	(738.986)	(0,67)	93.079.509	(1.107.189)	(1,19)	17.137.705	368.203	949.695	(581.492)
Mercat de capitals	26.792.153	(660.394)	(2,46)	26.901.563	(908.505)	(3,38)	(109.410)	248.111	233.477	14.634
Cessions cartera renda fixa	9.623.242	(41.567)	(0,43)	8.597.642	(49.179)	(0,57)	1.025.600	7.612	12.761	(5.149)
Subtotal	164.141.415	(1.581.565)	(0,96)	141.812.738	(2.259.180)	(1,59)	22.328.677	677.615	1.252.063	(574.448)
Altres passius	10.148.335	(57.961)	(0,57)	10.785.387	5.389	0,05	(637.052)	(63.350)	(63.350)	-
Recursos propis	12.248.615	-	-	10.774.687	-	-	1.473.928	-	-	-
Total recursos	186.538.365	(1.639.526)	(0,88)	163.372.812	(2.253.791)	(1,38)	23.165.553	614.265	1.188.713	(574.448)
Total ATM	186.538.365	3.202.830	1,72	163.372.812	2.259.706	1,38	23.165.553	943.124	684.420	258.704

Els dividendes cobrats i els resultats de les empreses que consoliden pel mètode de la participació van pujar en conjunt a 51,7 milions d'euros, respecte d'un import de 8,7 milions d'euros el 2014 (+43,0 milions d'euros). Aquesta variació positiva obeeix als resultats aportats per assegurances i pensions, que creixen de manera significativa en relació amb l'exercici anterior.

Les comissions netes van pujar a 1.003,3 milions d'euros (924,5 milions d'euros sense considerar TSB) i van créixer un 16,5% (7,4% sense considerar TSB) en termes interanuals. Aquest creixement es va manifestar com a conseqüència principalment de l'evolució positiva dels fons d'inversió i d'operacions d'estructuració i assegurances (sindicats) així com de la incorporació de TSB al perímetre de consolidació.

Les comissions derivades d'operacions de risc es van incrementar globalment en 53,4 milions d'euros, bàsicament per la incorporació de TSB. Les comissions de serveis van augmentar en 30,5 milions d'euros, i cal destacar particularment els ingressos més elevats per valors, targetes i sindicats, tant per raons de creixement dels volums de negoci com per la incorporació de TSB al perímetre de consolidació. Les comissions de fons d'inversió i assegurances i pensions, finalment, van presentar un creixement interanual de 58,6 milions d'euros, sobretot atribuïble al creixement dels patrimonis en institucions d'inversió col·lectiva (IIC) gestionats i comercialitzats.

Els resultats per operacions financeres van totalitzar 1.208,2 milions d'euros (1.207,1 milions d'euros sense considerar TSB), i van destacar particularment les plusvàlues de 1.045,5 milions d'euros per venda d'actius financers disponibles per a la venda de renda fixa. Cal destacar l'elevat nivell de guanys per operacions financeres derivades de la gestió de la cartera ALCO fins al juny de 2015, que va permetre reforçar els nivells de cobertura. En l'exercici de 2014, els resultats per operacions financeres van pujar en conjunt a 1.763,6 milions d'euros, i van destacar 1.860,7 milions d'euros per venda d'actius financers disponibles per a la venda de renda fixa.

Els resultats nets per diferències de canvi van pujar a 137,9 milions d'euros, respecte d'un import notablement inferior l'any 2014 (99,6 milions d'euros), cosa que va suposar un increment del 38,5% interanual.

Els altres productes i les càrregues d'explotació van totalitzar -125,6 milions d'euros (-123,4 milions d'euros sense considerar TSB), respecte d'un import de -192,0 milions d'euros l'any 2014. Dins d'aquest epígraf, van destacar particularment les dotacions al Fons de Garantia de Dipòsits per un import de -86,0 milions d'euros i

L'aportació al Fons Nacional de Resolució per un import de -43,5 milions d'euros.

Les despeses d'explotació (personal i generals) de l'any 2015 van pujar a 2.286,5 milions d'euros (1.807,7 milions d'euros sense considerar TSB), dels quals 63,8 milions d'euros van correspondre a conceptes no recurrents (bàsicament indemnitzacions al personal). En l'exercici de 2014, les despeses d'explotació van totalitzar 1.773,3 milions d'euros i van incloure 40,2 milions d'euros de despeses no recurrents.

Les despeses d'explotació recurrents de l'exercici de 2015 van augmentar globalment un 28,2% (1,7% sense considerar TSB) en relació amb l'any 2014; en concret, les despeses de personal van augmentar un 21,2% (un 1,2% sense considerar TSB). I les despeses generals es van incrementar en un 42,8% (2,8% sense considerar TSB).

L'increment del marge brut el 2015, així com les polítiques de contenció de despeses d'explotació aplicades, va comportar una millora de la ràtio d'eficiència, que en acabar l'exercici de 2015 es va situar en el 50,45% (46,16% sense considerar TSB), respecte del 53,14% de l'any 2014 (tenint en compte en ambdós anys que els resultats per operacions financeres i per diferències netes de canvi de caràcter recurrent puguen a 400 milions d'euros per any).

Com a resultat de tot el que s'ha exposat anteriorment, l'exercici de 2015 va concloure amb un marge abans de dotacions de 2.863,0 milions d'euros. Sense considerar TSB, el marge abans de dotacions puja a 2.763,8 milions d'euros respecte d'un import de 2.749,1 milions d'euros l'any 2014.

Les dotacions per a insolvències i altres deterioraments (d'immobles i d'actius financers, principalment) van totalitzar 2.333,2 milions d'euros, respecte de 2.499,7 milions d'euros l'any 2014.

Les plusvàlues per vendes d'actius van pujar a -17,0 milions d'euros, i inclouen principalment resultats per vendes i pèrdues per vendes d'immobilitzat d'ús propi. L'any 2014, les plusvàlues per vendes d'actius van pujar a 236,9 milions d'euros i van incloure principalment una plusvàlua bruta de 162 milions d'euros per la venda del negoci de gestió i recobriment de deutes impagats i un ingrés extraordinari de 80 milions d'euros (net de despeses de formalització), per signatura d'un contracte de reassegurança de la cartera d'assegurances individuals de vida-risc de Mediterráneo Vida.

El compte de resultats de 2015 va incloure un fons de comerç negatiu per un import de 231,9 milions d'euros corresponent íntegrament al *badwill* (net d'impostos) generat amb motiu de l'adquisició de TSB.

Un cop aplicats l'impost sobre beneficis i la part del resultat corresponent a minoritaris, va resultar un benefici net atribuït al grup de 708,4 milions d'euros al tancament de l'any 2015, que suposa un increment del 90,6% respecte a l'exercici anterior. Sense considerar TSB, el benefici net atribuït al grup puja a 586,4 milions d'euros al tancament de l'exercici de 2015, que suposa un increment del 57,8% respecte a l'exercici anterior.

2.4. Resultats per negocis

A continuació, es detallen les magnituds financeres principals associades a les unitats de negoci més rellevants del grup, d'acord amb la informació per segments descrita en la nota 43 d'aquests comptes anuals consolidats.

Negoci bancari Espanya

Dins el negoci bancari a Espanya cal destacar els negocis més rellevants, sobre els quals es presenta informació de l'evolució dels resultats i magnituds principals.

Banca Comercial

En milers d'euros

	2015	2014	Variació (%) interanual
Marge d'interessos	2.141.985	1.778.469	20,4
Comissions netes	651.564	636.269	2,4
Altres ingressos	(55.635)	(76.969)	(27,7)
Marge brut	2.737.914	2.337.769	17,1
Despeses d'explotació	(1.395.259)	(1.345.734)	3,7
Marge d'explotació	1.342.655	992.035	35,3
Pèrdues per deteriorament d'actius	(642.929)	(644.154)	(0,2)
Resultat abans d'impostos	699.726	347.881	101,1
Ràtios (%):			
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	14,8%	8,0%	
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	49,9%	57,6%	
Ràtio de morositat	9,0%	10,3%	
Ràtio de cobertura de dubtosos	52,7%	47,2%	
Volúms de clients (milions d'euros)			
Inversió creditícia	77.708	79.460	(2,2)
Recursos	94.053	90.785	3,6
Valors dipositats	9.008	8.678	3,8
Altres dades			
Empleats i empleades	12.550	12.562	(0,1)
Oficines nacionals	2.190	2.253	(2,8)

La línia de negoci de més pes del grup és Banca Comercial, que centra la seva activitat en l'oferta de productes i serveis financers a grans i mitjanes empreses, pimes i comerços, particulars –banca privada, banca personal i mercats massius–, no residents i col·lectius professionals, amb un grau d'especialització que permet prestar atenció personalitzada als seus clients en funció de les seves necessitats, tant a través de l'expert personal de la seva xarxa d'oficines multimarca com mitjançant els canals habilitats per tal de facilitar la relació i l'operativitat a distància.

L'exercici de 2015 ha estat marcat per una millora en el marge d'interessos, una major vinculació dels clients amb l'entitat, un increment substancial de l'activitat en assegurances i un fort creixement dels fons d'inversió. Seguint el Pla de negoci Triple, les prioritats de gestió el 2015 han estat, d'una banda, la rendibilitat i, de l'altra, la productivitat de la capacitat integrada.

En l'àmbit de particulars, s'ha treballat principalment en dos eixos: reforçar la vinculació dels nostres clients i apostar per la notorietat.

En l'àmbit d'empreses, un any més hem incrementat els nivells de captació de clients i les quotes de mercat en tots els segments

El 2015, el marge d'interessos atribuït a Banca Comercial s'ha situat en 2.141,9 milions d'euros, i el resultat abans d'impostos ha assolit els 699,7 milions d'euros. La ràtio ROE s'ha situat en el 14,8%, i la ràtio d'eficiència, en el 49,9%. El volum de negoci ha assolit els 77.708 milions d'euros d'inversió creditícia i 94.053 milions d'euros de recursos gestionats.

Banca Corporativa

Banca Corporativa ofereix solucions financeres i d'assessorament a grans corporacions i institucions financeres nacionals i internacionals. Agrupa les activitats de banca corporativa, finançament estructurat i *tradefinance*& IFI.

En milers d'euros

	2015	2014	Variació (%) interanual
Marge d'interessos	164.053	162.499	1,0
Comissions netes	25.492	24.942	2,2
Altres ingressos	7.445	11.439	(34,9)
Marge brut	196.990	198.880	(1,0)
Despeses d'explotació	(29.660)	(26.596)	11,5
Marge d'explotació	167.330	172.284	(2,9)
Pèrdues per deteriorament d'actius	(96.720)	(102.236)	(5,4)
Resultat abans d'impostos	70.610	70.048	0,8
Ràtios (%):			
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	8,4%	7,1%	
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	14,8%	13,4%	
Ràtio de morositat	3,2%	2,5%	
Ràtio de cobertura de dubtosos	65,0%	64,7%	
Volums de clients (milions d'euros)			
Inversió creditícia	11.702	10.798	8,4
Recursos	6.191	5.177	19,6
Valors dipositats	666	662	0,6
Altres dades			
Empleats i empleades	124	113	9,7
Oficines nacionals	2	2	-
Oficines a l'estranger	3	3	-

El 2015 ha estat un exercici amb un important creixement de la inversió en el segment de les grans corporacions clients. La proximitat als clients i l'excel·lència en el servei ofert pel *middle office* permet al banc créixer en l'operativa de finançament de circulat de les grans corporacions.

També cal destacar en aquest exercici el creixement experimentat en productes especialistes i amb més aportació de valor, que queda palès en la xifra d'ingressos registrats: operativa de comerç exterior, negoci de distribució, tresoreria i comissions per operacions de finançament estructurat, fruit, en aquests casos, de més proactivitat en l'ofertament de solucions amb més nivell de sofisticació, unit a la coordinació amb els equips especialistes.

El 2015, el marge d'interessos atribuït a Banca Corporativa s'ha situat en 164 milions d'euros, i el resultat abans d'impostos ha assolit els 70,6 milions d'euros. La ràtio ROE s'ha situat en el 8,4%, i la ràtio d'eficiència, en el 14,8%.

Mercats i Banca Privada

Mercats i Banca Privada ofereix i dissenya productes i serveis d'alt valor afegit, amb l'objectiu d'aconseguir una bona rendibilitat per al client, incrementar i diversificar la base de clients i assegurar la consistència dels processos d'inversió amb una anàlisi rigorosa i amb una gestió de qualitat reconeguda. Tot això portant el model de relació amb el client cap a la multicanalitat.

En milers d'euros

	2015	2014	Variació (%) interanual
Marge d'interessos	44.884	51.102	(12,2)
Comissions netes	183.414	141.900	29,3
Altres ingressos	6.895	4.322	59,5
Marge brut	235.193	197.324	19,2
Despeses d'explotació	(104.446)	(96.032)	8,8
Marge d'explotació	130.747	101.292	29,1
Pèrdues per deteriorament d'actius	(7.797)	996	(882,8)
Resultat abans d'impostos	122.950	102.288	20,2
Ràtios (%)			
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	125,2%	94,7%	
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	44,0%	48,7%	
Ràtio de morositat	4,3%	3,4%	
Ràtio de cobertura de dubtosos	62,1%	56,1%	
Volums de clients (milions d'euros)			
Inversió creditícia	981	1.029	(4,6)
Recursos	16.854	16.896	(0,2)
Valors dipositats	6.231	7.326	(15,0)
Patrimoni gestionat en IIC	15.459	12.007	28,7
Patrimoni total incloent-hi IIC comercialitzades no gestionades	21.427	15.706	36,4
Altres dades			
Empleats i empleades	529	529	-
Oficines nacionals	12	12	

El 2015, el marge brut atribuït s'ha situat en 235,1 milions d'euros, i el resultat abans d'impostos ha assolit els 122,9 milions d'euros. La ràtio ROE s'ha situat en el 125,2%, i la ràtio d'eficiència, en el 44%. El volum de recursos gestionats de clients ha arribat als 23.085 milions d'euros.

SabadellUrquijo Banca Privada ha continuat aportant valor a través de l'assessorament personalitzat i la posada a disposició de productes específics de Banca Privada, com ara fons d'inversió, carteres de gestió discrecional o SICAV, que han permès la consolidació de SabadellUrquijo en les posicions més altes del rànquing d'entitats de Banca Privada. L'activitat comercial ha anat unida, de manera inequívoca, a l'anàlisi exhaustiva del perfil de risc dels clients i a l'adequació dels productes i serveis oferts.

Gestió d'Inversions, al tancament de l'exercici, presenta un patrimoni sota gestió en fons d'inversió de dret espanyol de 12.840,2 milions d'euros, un 29,0% superior al del tancament de l'any anterior i molt per sobre del creixement del sector, que ha estat del 13,1%. Amb aquest volum de patrimoni gestionat, el grup Sabadell s'ha acostat al 6% de quota en fons d'inversió, i la seva gestora, Sabadell Inversió, s'ha mantingut com la quarta gestora de fons d'inversió de dret espanyol.

Tresoreria i Mercat de Capitals el 2015 ha incrementat l'activitat en l'operativa de divises amb clients i ha elevat el marge acumulat en un +32,0%, respecte a l'any anterior. Les activitats i operatives en trading han estat encaminades a la gestió de la liquiditat i a la proactivitat en la gestió de la cartera de renda fixa, així com en la destacada operativa de divises induïda per les ordres dels clients del banc. Pel que fa a l'activitat de Mercat de Capitals, el banc continua identificant potencialitats i rebent mandats tant dels emissors com dels

clients institucionals que canalitzen les seves necessitats de finançament i inversió a través nostre.

En Contractació i Custòdia de Valors, el 2015 ha estat un any caracteritzat per importants moviments en els mercats, principalment en el nacional. Les incerteses tant de tipus econòmic com polític han impactat negativament en els volums, principalment en el segon semestre de l'any. Tanmateix, el 2015 ha suposat un fort creixement en quota, i s'ha aconseguit la primera posició del rànquing de membres de mercat, amb una quota superior al 14%. El mes de juliol es va assolir una quota rècord del 20,68%.

Negoci bancari Regne Unit

Negoci bancari Regne Unit correspon a TSB Banking Group plc i sis mesos de resultats. La franquícia de TSB comprèn el negoci detallista que es porta a terme al Regne Unit, que inclou comptes corrents i d'estalvi, crèdits personals, targetes i hipoteques.

Regne Unit (TSB)

En milers d'euros

	2015	2014	Variació (%) Interanual
Marge d'interessos	539.620	-	-
Comissions netes	78.829	-	-
Altres ingressos	(3.721)	-	-
Marge brut	614.728	-	-
Despeses d'explotació	(493.566)	-	-
Marge d'explotació	121.162	-	-
Pèrdues per deteriorament d'actius	(59.500)	-	-
Resultat abans d'impostos	61.662	-	-
Ràtios (%)			
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	5,3%	-	-
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	77,9%	-	-
Ràtio de morositat	0,6%	-	-
Ràtio de cobertura de dubtosos	44,8%	-	-
Volums de clients (milions d'euros)			
Inversió creditícia	36.062	-	-
Recursos	40.699	-	-
Altres dades			
Empleats i empleades	8.224	-	-
Oficines	614	-	-

(*) El 30 de juny de 2015, el grup ha pres el control de TSB Banking Group plc, de manera que no més s'inclouen sis mesos de resultats.

Amb tipus de canvi aplicat en el balanç GBP 0,7340 i en compte de resultats GBP 0,7201 (mitjana sis últims mesos). A l'efecte de ROE considera els seus fons propis

El negoci també inclou la "prima hipotecària", que és un conjunt d'hipoteques separat que es va assignar a TSB en el context de la reestructuració de Lloyds així com els actius ex-UKAR. Els actius ex-UKAR són un conjunt d'hipoteques que estaven gestionades pel govern britànic i que es van comprar durant el procés d'adjudicació amb efecte a partir del 7 de desembre.

Les fonts de finançament estan constituïdes fonamentalment pel creixement dels dipòsits de clients i l'èxit en la diversificació d'aquests, amb el llançament de la primera titulització al mercat.

La destinació d'aquests recursos és primordialment el creixement de la cartera de crèdit després de l'èxit en el llançament de la plataforma d'intermediació hipotecària i l'adquisició d'hipoteques de l'UKAR segons el que s'ha explicat anteriorment.

Negoci bancari Amèrica

En milers d'euros

	2015	2014	Variació (%) Interanual
Marge d'interessos	216.096	148.082	45,9
Comissions netes	26.460	25.722	2,9
Altres ingressos	2.209	3.179	(30,5)
Marge brut	244.765	176.983	38,3
Despeses d'explotació	(142.338)	(111.365)	27,8
Marge d'explotació	102.427	65.618	56,1
Dotacions de provisions (net)	2.938	3.485	(15,7)
Pèrdues per deteriorament d'actius	(29.152)	(22.995)	19,1
Altres resultats	4.769	2.525	88,9
Resultat abans d'impostos	80.982	48.632	66,5
Ràtios (%)			
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	14,5%	10,8%	
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	54,1%	58,0%	
Ràtio de morositat	0,6%	1,0%	
Ràtio de cobertura de dubtosos	142,6%	89,5%	
Volums de clients (milions d'euros)			
Inversió creditícia	7.374	4.942	49,2
Recursos	6.769	5.478	23,6
Actius sota gestió	1.996	1.790	11,5
Altres dades			
Empleats i empleades	764	692	10,4
Oficines	28	28	-

(*) Amb tipus de canvi aplicat el 2015 USD 1,0887 i el 2014 USD 1,2141.

El negoci de BS Amèrica està integrat per diverses unitats de negoci que en el seu conjunt gestionen les activitats del negoci financer de banca corporativa, banca privada i banca comercial en aquesta àrea geogràfica. Aquest negoci està gestionat des de Miami, on Banc Sabadell disposa d'una *international full branch* que opera des de l'any 1993 i d'una entitat bancària, Sabadell United Bank, que desenvolupa el negoci de banca comercial al sud de Florida. L'any 2012, el banc va obrir una oficina de representació a Nova York des de la qual es gestiona bona part del negoci de finançament estructurat, i el 2015 ha obert oficines de representació a Colòmbia i al Perú per potenciar el negoci de banca corporativa i finançament estructurat. A més a més, el 2014 Sabadell Capital es va establir a Mèxic per desenvolupar una cartera de crèdits corporativa i de *projectfinance*, la qual s'ha consolidat el 2015.

El Sabadell també treballa en coordinació amb les oficines de representació de Mèxic, República Dominicana i Veneçuela prestant atenció i servei als nostres clients.

Dins el marc del pla d'internacionalització, a l'agost es va obtenir una llicència bancària a Mèxic, fet que li permetrà operar com a banc comercial en aquest país a partir de l'inici de 2016. D'aquesta manera, s'amplien les operacions iniciades el 2014 amb la posada en marxa de Sabadell Capital, que és una societat financera d'objectiu múltiple (Sofom).

Durant l'exercici de 2015, el banc ha continuat amb el projecte de consolidació de banca domèstica a l'estat de Florida, a través de la seva filial Sabadell United Bank, amb la potenciació del negoci de banca associada i programes de millora d'eficiència operativa.

Transformació d'Actius Immobiliaris

En milers d'euros

	2015	2014	Variació (%) interanual
Marge d'interessos	(44.772)	(11.192)	300,0
Comissions netes	(1.584)	(659)	140,4
Altres ingressos	107.853	15.228	608,3
Marge brut	61.497	3.377	1.721,1
Despeses d'explotació	(143.180)	(135.824)	5,4
Marge d'explotació	(81.683)	(132.447)	(38,3)
Dotacions de provisions (net)	(71)	(1.847)	(96,1)
Pèrdues per deteriorament d'actius	(508.448)	(407.293)	24,8
Altres resultats	(254.005)	(455.884)	(44,3)
Resultat abans d'impostos	(844.207)	(997.472)	(15,4)
Ràtios (%)			
ROE (benefici sobre recursos propis mitjans)	(20,0)%	(39,3)%	
Eficiència (despeses d'administració sobre marge brut)	-	-	
Ràtio de morositat	64,9%	61,9%	
Ràtio de cobertura de dubtosos	52,5%	50,9%	
Volums de clients (milions d'euros)			
Inversió creditícia	8.413	12.394	(32,1)
Recursos	301	484	(37,7)
Actius immobiliaris (bruts)	9.234	8.848	4,4
Altres dades			
Empleats i empleades	712	668	6,6
Oficines nacionals	-	-	-

Durant l'exercici de 2015 s'ha aprofundit en el desenvolupament de l'estratègia de transformació d'actius establerta en exercicis anteriors, l'objectiu principal de la qual és l'optimització del seu valor, ja sigui mitjançant la seva gestió, per maximitzar el possible recorregut de valor, o mitjançant la desinversió, en cas que aquesta sigui l'alternativa òptima.

Dins les accions de recuperació de deute en situació de mora, és especialment important destacar que durant el 2015 Banc Sabadell ha continuat gestionant de manera proactiva les situacions d'impagament de deutes hipotecaris d'habitatge habitual de clients, buscant solucions que evitin processos judicials i sense realitzar, en cap cas, llançaments forçosos.

Després de l'adjudicació de la gestió d'una de les carteres d'actius immobiliaris de la Sareb el novembre de 2014, Solvia ha estat el primer *servicer* a culminar el procés de migració i transferència de servei de les carteres adjudicades per la Sareb, i s'ha posicionat com una de les primeres plataformes de gestió d'Espanya per volum d'actius gestionats.

3 - QÜESTIONS RELATIVES AL MEDI AMBIENT

Sostenibilitat ambiental

Tenim cura del futur, també en termes de sostenibilitat; per això, Banc Sabadell disposa d'una política ambiental, ha signat els principals compromisos internacionals i promou el compromís global amb el medi ambient.

Política ambiental

- Minimitzar els possibles impactes ambientals derivats de processos, instal·lacions i serveis.
- Gestionar adequadament els riscos i les oportunitats ambientals inherents al negoci.
- Promoure el compromís global.

Compromisos globals i aliances

- Signant del Pacte Mundial de les Nacions Unides: assumim així el compromís de mantenir un enfocament preventiu que afavoreixi el medi ambient, el de fomentar les iniciatives que promoguin més responsabilitat ambiental i el d'afavorir el desenvolupament de tecnologies respectuoses amb el medi ambient.
- Signant del Carbon Disclosure Project (CDP) i CDP Water: compromís d'acció contra el canvi climàtic i publicació anual de l'inventari d'emissions corporatives.
- Signant dels Principis de l'Equador: incorporació de riscos ambientals i socials (ESG) en el finançament de grans projectes.
- Adherits a la categoria de gestió d'actius als Principis d'Inversió Responsable de Nacions Unides: inclusió de criteris ambientals, socials i de bon govern en les polítiques i pràctiques d'inversió.
- Soci col·laborador de l'Associació de Productors d'Energia Renovable i membre de l'Associació Eòlica Espanyola.
- Gestió ambiental certificada segons la norma ISO 14001: el 15,10% de la plantilla nacional treballa en alguna de les 6 seus corporatives certificades. El sistema de gestió ambiental està adaptat per a la resta del grup.
- Certificació LEED NC OR d'edificació sostenible: obtinguda per a la zona de serveis de la principal seu corporativa del grup a Sant Cugat del Vallès.
- Soci del Programa europeu Greenbuilding: *partner* del programa europeu Greenbuilding per l'edificació sostenible del centre logístic i arxiu general del grup a Polinyà.

Les diferents àrees de l'organització disposen dels recursos econòmics necessaris per fer front als objectius i compromisos de Banc Sabadell amb el medi ambient. A causa de l'activitat i l'estructura de l'organització, no es comptabilitzen aquests recursos sota un concepte específic que permeti aportar una dada global de despeses i inversions ambientals.

Principals actuacions mediambientals

Inversió i finançament en energies renovables

Banc Sabadell impulsa el desenvolupament d'un model energètic més sostenible a través de la inversió directa i el finançament de projectes d'energia renovable. Un any més, l'entitat ha compartit la seva experiència en el

sector, participant com a ponent en els principals fòrums del país: Associació Eòlica Espanyola, Associació de Productes d'Energies Renovables, etc.

Banc Sabadell finança projectes de generació d'energia renovable com l'eòlica, fotovoltaica, solar tèrmica, biomassa o projectes de biocarburant, complementat amb l'assessorament i la mediació en projectes d'aquest tipus a les empreses. A més del finançament, Banc Sabadell inverteix directament en capital de projectes de generació energètica mitjançant fonts renovables. Aquesta activitat es duu a terme, sobretot, a través de la filial participada al 100% Sinia Renovables. Banc Sabadell inverteix directament en capital de projectes de generació energètica mitjançant fonts renovables. Aquesta activitat es duu a terme, sobretot, a través de la filial participada al 100% Sinia Renovables.

Principis de l'Equador

Banc Sabadell va adoptar el setembre de 2011 els Principis de l'Equador. Aquests principis es basen en polítiques, normes i guies de la Corporació Financera Internacional (IFC) i s'apliquen actualment als projectes estructurats i préstecs corporatius.

L'entitat ha aplicat des d'aleshores els Principis de l'Equador a tots els nous projectes de finançament estructurat d'import superior o igual a 10 milions de dòlars i préstecs corporatius a partir de 100 milions de dòlars. Els projectes es categoritzen en A, B o C seguint l'estàndard desenvolupat per la Corporació Financera Internacional (IFC), i en tots els projectes de les categories A i B s'efectua una avaluació social i ambiental revisada per un expert independent.

Banc Sabadell publica en el seu informe anual el detall de cada un dels projectes vinculats als Principis de l'Equador, els quals són consultables també a través de la pàgina web.

Sistema de gestió ambiental i canvi climàtic

El Comitè de Medi Ambient és l'encarregat de vetllar pel compliment de la política ambiental i de supervisar l'acompliment ambiental en l'organització. L'entitat disposa d'un sistema de gestió ambiental (SGA) implantat el 2006 seguint l'estàndard mundial ISO 14001:2004. Actualment, el 15,10% de la plantilla nacional treballa en alguna de les sis seus certificades amb aquesta norma. El sistema de gestió ambiental està adaptat per a la resta de centres de treball a Espanya.

Banc Sabadell treballa any rere any per millorar l'ecoeficiència de les seves instal·lacions i reduir l'impacte ambiental del servei prestat a clients.

Les actuacions del banc en relació amb els consums i les emissions han estat les següents:

- Inventari d'emissions de CO₂: El 2009 es va realitzar un inventari d'emissions corporatives de CO₂ verificat externament. El 2015 es va establir un nou objectiu de reducció del 3% per al període 2015-2020 d'emissions d'abast 1 i 2 prenent com a any base el 2014. El 2015 s'ha assolit una reducció del 70,80% d'aquestes emissions gràcies, principalment, a la contractació d'energia elèctrica amb origen renovable.
- Consum energètic: El consum total d'energia a Espanya de l'exercici de 2015 ha assolit els 97.642 MWh respecte a 104.419 MWh al tancament de l'exercici de 2014. Cal destacar que a partir del mes d'abril Banc Sabadell ha incrementat la contractació d'energia amb garantia d'origen renovable a través de l'empresa Nexus Renovables, i durant aquest exercici el 71,8% ha estat el total d'energia elèctrica subministrada.
- La major part de la xarxa d'oficines disposa d'un sistema centralitzat d'il·luminació i climatització. En àrees concretes dels centres corporatius s'han implantat sistemes d'il·luminació per detecció de presència i llums LED.
- Ús generalitzat de llums de baix consum i sistema d'encesa dels rètols publicitaris adaptat a les franges de llum solar.
- Als centres corporatius i les oficines més grans, les instal·lacions de climatització disposen de recuperació d'energia.

La xarxa d'oficines disposa d'equips lleugers *thin client* que consumeixen un 90% menys d'energia.

- Consum de paper: Reduir, reutilitzar i reciclar. El consum de paper a Espanya en l'exercici de 2015 ha estat de 1.469 tones (respecte a 1.039 tones el 2014). L'increment és degut a les integracions de noves entitats en el grup, juntament amb l'increment de la cartera de clients. Paral·lelament, les actuacions principals entorn de la reducció del consum de paper han estat:
  - Els clients disposen de servei 24 hores a través de canals remots, la xarxa de caixers, el canal telefònic, el correu electrònic o les xarxes socials. El 100% de la seva correspondència com a clients es pot consultar electrònicament.
  - La xarxa d'oficines disposa de tauletes digitalitzadores que permeten capturar la signatura del client. El 2015 el seu ús ha permès eliminar més de 30 milions de papers preimpresos.
  - El paper convencional disposa dels certificats FSC, producció sense clor i certificacions ISO 9001/ISO 14001, i totes les impressores del grup imprimeixen per defecte a doble cara.
- Consum d'aigua: El consum d'aigua del grup en l'àmbit nacional es limita a un ús sanitari i de reg d'algunes zones enjardinades. En l'exercici de 2015 el consum d'aigua ha suposat un import d'1,08 milions d'euros (1,1 milions el 2014). Pel que fa a la gestió de les aigües residuals, totes les instal·lacions i els centres de treball estan connectats a la xarxa de sanejament públic. Els sanitaris i les aixetes disposen de mecanismes d'eficiència per optimitzar la gestió de l'aigua. La principal seu corporativa del grup disposa d'un dipòsit de recollida d'aigües pluvials i d'aigües grises per aprofitar-les com a aigua de reg. D'altra banda, la zona enjardinada es compon d'espècies autòctones amb baixa necessitat de reg.
- El 2014 es va començar a substituir la gespa de l'edifici corporatiu d'Agua Amarga (Alacant) per grava decorativa, fet que ha permès un estalvi d'aproximadament el 60% del consum d'aigua el 2015.
- Residu: S'ha generat un volum de residus de paper i cartró de 819 tones en l'exercici de 2015 (883 el 2014). En totes les instal·lacions del grup, el residu de paper es gestiona com a documentació confidencial que cal destruir i posteriorment es recicla totalment a través de gestors autoritzats de residus. Els centres corporatius i oficines disposen de recollida selectiva d'envasos, matèria orgànica i piles. L'entitat duu a terme amb Ricoh (únicament oficines, que disposen d'impressores bancàries) i amb el programa d'HP PlanetPartners la recollida i reutilització de tòners usats, i gestiona els seus residus tecnològics a través de gestors autoritzats. Per gestionar els residus de les oficines en procés de tancament o fusió es disposa de mecanismes de control específics.

Formació i sensibilització ambiental

Tota la plantilla té a la seva disposició un curs de formació en línia, que han fet de manera obligatòria els empleats de les seues corporatives certificades.

Banc Sabadell fa partícips tots els seus proveïdors de la política ambiental del grup i incorpora la responsabilitat ambiental i social en la seva cadena de subministrament mitjançant diferents mecanismes. En el procés de compra en l'àmbit del grup, es valoren positivament les ofertes de proveïdors que disposen de certificacions ISO 9001, ISO 14001/EMAS, EFQM, i es tenen en compte les característiques ambientals dels productes (reciclatos, ecològics, respectuosos amb el medi ambient). El contracte bàsic de Banc Sabadell amb proveïdors inclou clàusules ambientals, de respecte als drets humans i als deu principis del Pacte Mundial, així com l'acceptació del codi de conducta per a proveïdors. En especial, s'inclouen requisits ambientals en les especificacions dels productes o serveis que tenen un impacte ambiental significatiu.

4-INFORMACIÓ SOBRE RECURSOS HUMANS

Recursos Humans té com a missió donar suport a la transformació de l'organització des de les persones, formant part del dia a dia del negoci i del seu creixement. L'objectiu clau és maximitzar la creació de valor dels professionals que formen part de Banc Sabadell mitjançant el desenvolupament del seu talent, la gestió de les seves expectatives i el màxim aprofitament de les seves capacitats.

La gestió del talent i el capital humà és un focus addicional dins el nou Pla de negoci Triple juntament amb els grans eixos del pla estratègic.

El seu programa sota el pla inclou tant palanques de transformació i evolució organitzativa com una visió àmplia i completament renovada de la mateixa funció de Recursos Humans.

Dins la transformació i evolució organitzativa s'han establert tres prioritats estratègiques: gestionar el talent d'una manera transversal (reforç del lideratge i desenvolupament d'una cultura de planificació i desenvolupament del talent) que doni resposta al creixement del grup, elevar el llistó de l'acompliment dels empleats (un model comú i actualitzat que permeti dur a terme una cultura de gestió activa de l'acompliment) i involucrar i comprometre tots els treballadors amb el projecte de futur del grup.

Dades bàsiques de personal

Nombre d'empleats i empleades		
	2015	2014
Plantilla mitjana equivalent	21.879	17.760
Plantilla nacional la data de tancament	16.869	16.593
Plantilla la data de tancament	26.090	17.529
Rotació (%) (*)	1,02%	0,60%
Absentisme (%) (**)	2,45%	2,41%
Hores de formació per empleat	20,99	33,62

La plantilla mitjana equivalent es calcula partint de la mitjana d'empleats la data de tancament de cada mes.

(*) Rotació no desitjada: nombre de baixes i excedències voluntàries sobre la mitjana de plantilla x 100.

(**) L'índex fa referència a la gravetat de l'absentisme (jornades perdudes / jornades existents * 100).

Pel que fa a empleats externs, la tendència va encaminada a incorporar personal amb formació en diplomatura o llicenciatura; la major part de la contractació es realitza per acumulació de tasques, però el contracte d'obra o servei per substituir un treballador amb reserva del seu lloc és una altra tipologia a la qual recorre Banc Sabadell en aquest model de contractació, fet que facilita també el contacte amb el món laboral de joves universitaris o acabats de llicenciar.

Nombre d'empleats i empleades			
	Homes	Dones	Total
Plantilla nacional	8.446	8.423	16.869
Plantilla internacional	3.133	6.088	9.221
Distribució per gènere (%)	44,4%	55,6%	100%
Edat mitjana (*)	45,23	41,86	43,54
Antiguitat mitjana (*)	19,23	15,64	17,42

Les dades s'han calculat sobre la plantilla del grup.

(*) No inclou TSB.

Nombre d'empleats i empleades			
	Homes	Dones	Total
Administratius	1.714	4.814	6.528
Tècnics	9.375	9.560	18.935
Direcció (*)	490	137	627
Total	11.579	14.511	26.090

Les dades s'han calculat sobre la plantilla del grup.

(*) Les dades fan referència al col·lectiu de directius del TOP 300.

Polítiques i principis de gestió de recursos humans

Els pilars de la política de recursos humans són el respecte de la dignitat de la persona, una retribució justa i competitiva, informació veraç i transparent i la cooperació duradora.

Política de selecció

Banc Sabadell, seguint la seva política de recursos humans, disposa d'un procés de selecció de personal que garanteix l'aplicació de criteris objectius basats en la professionalitat i en l'adequació de les persones als llocs de treball i potencial de desenvolupament a l'empresa. El grup procura el màxim desenvolupament professional dels seus empleats, i fomenta l'esperit de superació i el reconeixement del seu esforç personal. Aquest compromís mutu es materialitza en el Codi de conducta del grup Banc Sabadell.

Al llarg d'aquest 2015 s'ha estat treballant en diferents iniciatives encaminades a enfortir i adaptar el procés de selecció i atracció de talent.

Banc Sabadell competeix en un entorn més global, dinàmic i competitiu i alhora es troba immers en un procés de transformació, expansió i internacionalització en què la necessitat de disposar del millor talent es constitueix com un element crític per garantir l'èxit.

Les funcions d'atracció, selecció i reclutament no queden el marge d'aquest nou entorn: volums més grans de contractació, nous perfils i la dispersió geogràfica són factors que demanen reformular i actualitzar els procediments, les habilitats, les capacitats i les tecnologies utilitzades per atraure els millors candidats i oferir-los una experiència positiva.

En aquest sentit, s'ha posat en marxa un ambiciós programa de selecció interna, destinat a donar oportunitats de creixement professional i afavorir la mobilitat interna dels empleats del grup.

D'acord amb el model de recursos humans i les polítiques definides, el volum de mobilitat internacional continua creixent. Se segueix treballant en la consolidació d'un planter de professionals que nodreixin selectivament la futura expansió, així com en la incorporació de l'experiència internacional en la carrera directiva.

Política d'igualtat, conciliació i integració

A Banc Sabadell es garanteix la igualtat d'oportunitats en la relació que manté amb els seus empleats: selecció, formació, promoció, condicions de treball (incloses les retribuïdes), etc. Aquests principis estan recollits en el Pla d'igualtat, la política de recursos humans i el Codi de conducta.

Igualtat

Banc Sabadell va signar el 2010 el Pla d'igualtat, que té l'objectiu d'evitar qualsevol tipus de discriminació laboral entre dones i homes a l'empresa, responent als requeriments de la Llei orgànica 3/2007. Per fer-ho s'han establert unes línies d'actuació, amb sistemes eficaços de seguiment i avaluació d'objectius, en els àmbits de formació, promoció i desenvolupament professional, retribució salarial, conciliació de la vida laboral amb la familiar, violència de gènere i assetjament sexual. La Comissió de Seguiment del Pla d'igualtat, constituïda per representants dels treballadors i del banc, es reuneix dues vegades l'any per fer el seguiment sobre el desenvolupament i el compliment del Pla d'igualtat.

	2015	2014
% de promoció que són dones	56,45%	56,06%
% de dones en llocs de direcció	21,85%	16,77%

Les dades s'han calculat sobre la plantilla del grup.

Diversitat i integració

Banc Sabadell fomenta la diversitat i la integració dels empleats i empleades en l'àmbit laboral amb processos de selecció de personal orientats a la no-discriminació. El grup estableix accions d'adequació del lloc de treball en cas que siguin necessàries. A més a més, l'entitat ofereix acompanyament en la sol·licitud de tràmits i gestions en l'àmbit municipal, autonòmic o estatal, que ajudin a millorar el benestar social d'aquest col·lectiu més enllà de l'àmbit estrictament professional. En compliment de la Llei d'integració social dels minusvàlids (LISMI), s'apliquen mesures alternatives mitjançant la contractació de serveis o de subministraments amb centres especials de treball.

El nombre d'empleats amb alguna discapacitat el 2015 ha estat de 254 (al tancament de l'exercici de 2014 pujaven a 156).

La discapacitat no és l'únic focus de diversitat que es gestiona de manera diferencial en el banc.

El Pla director de recursos humans implica canvis importants en la forma en què mànagers i directius gestionen persones i equips. Dins de la gestió del talent, un dels reptes immediats és captar, desenvolupar, retenir i transmetre talent d'acord amb les expectatives de cada una de les generacions que actualment conviuen al banc (*babyboomers*, generació X i mil·lenistes). S'ha aprovat un pla molt ambiciós de mesures per abordar aquesta qüestió, estretament vinculada a l'evolució actual i futura de la piràmide d'edat del grup.

Conciliació de la vida laboral i familiar

Els empleats disposen d'una sèrie de beneficis pactats pel banc i els representants sindicals en l'acord sobre mesures de conciliació de la vida familiar i personal amb la laboral. Els beneficis inclouen reducció de jornades (retribuïda, no retribuïda, per lactància), excedències (maternal, per cura de familiars), permisos especials, permís de paternitat i flexibilitat horària.

Relacionat amb això, un altre objectiu és dotar l'organització i les persones de les eines i solucions de flexibilitat laboral que l'estratègia de negoci requereixi per millorar la productivitat i competitivitat.

Política de compensació

El model de compensació de Banc Sabadell es fonamenta en els principis d'equitat interna, competitivitat externa, transparència, diferenciació, flexibilitat, senzillesa, confidencialitat i comunicació, tal com s'estableix en la política de recursos humans.

La política de compensació es basa en el nivell de responsabilitat del càrrec i en l'evolució professional de cada persona. En aquesta línia s'estableixen les pràctiques d'incrementos de retribució fixa i retribució variable. El percentatge d'empleats de la plantilla nacional amb opció a remuneració variable ha estat del 89,7% el 2015 (74,2% el 2014).

El banc ofereix als seus empleats un altre tipus de beneficis socials, entre els quals hi ha la concessió de préstecs a interès zero, beques de formació i d'ajuda escolar per als fills.

És especialment rellevant en aquest àmbit el llançament del nou model de direcció per objectius, amb més de 56.300 objectius carregats, en un procés en cascada desplegat els primers mesos de 2015.

Política de riscos laborals

Banc Sabadell assumeix una política preventiva de millora contínua de les condicions de treball i salut dels empleats del grup.

D'acord amb la legislació vigent, el banc disposa d'un pla de prevenció que inclou les seves activitats preventives. Cada any es publica una memòria de les activitats preventives dutes a terme a l'empresa. La memòria està disponible en el portal de l'empleat i en el web corporatiu.

Es duu a terme una avaluació inicial de riscos laborals per a cada nou centre de treball i en cas de reformes o modificacions. Així mateix, quan ha transcorregut un període des de la realització de l'avaluació, en totes les instal·lacions s'avaluen tant els llocs individuals de treball com les zones comunes, les instal·lacions i aspectes com ara temperatura, il·luminació, etc. A més a més, el 2015 s'han llançat 3.902 enquestes de riscos psicosocials, que han comptat amb un 69,68% de taxa de resposta.

La totalitat del personal de Banc Sabadell i les noves incorporacions reben informació sobre prevenció de riscos laborals i fan la formació obligatòria de seguretat i salut a la feina a través d'un curs en línia. La formació es completa amb publicacions, fitxes d'ergonomia, manuals d'equips de treball, relacionades amb els riscos propis de l'activitat del banc.

Desenvolupament de les persones

Nou model d'aprenentatge

Banc Sabadell posa a disposició dels seus empleats una formació contínua i progressiva, adaptada a la funció que desenvolupa cada professional.

	2015	2014
Empleats que han rebut formació (%)	98%	98%
Inversió en formació per empleats (euros)	257,1	365,7

Les dades són d'abast nacional.

Aquest any és especialment significatiu el llançament d'un nou model d'aprenentatge d'idiomes, en resposta a les necessitats creixents en aquest sentit que es deriven del procés d'internacionalització del grup.

També és especialment rellevant la definició de l'estructura i els objectius de la futura Escola Comercial, que ha de permetre alinear l'aprenentatge de les persones amb els reptes de negoci i transformació comercial en què el banc està immers.

Alhora, l'Escola Comercial ha de ser una palanca clau per donar sostenibilitat al model de sistemàtica comercial de xarxa que s'ha implantat amb el Programa de Desenvolupament Comercial. Una primera mostra d'aquest nou enfocament de l'aprenentatge a Banc Sabadell i que ha de formar part de l'Escola és el programa Grow Up per a nous directors d'oficina. Té com a objectiu desenvolupar i transformar el nou director perquè sigui líder de negoci i també líder del seu equip en l'àmbit de la seva oficina.

Per reforçar aquest desplegament, s'han creat els centres d'excel·lència, amb consultors especialitzats en producte (formació, compensació, selecció, etc.), que centralitzen el coneixement funcional que requereix el negoci.

Gestió del lideratge

La transformació de la unitat de Gestió de Directius en la de Direcció Estratègica del Talent ha provocat un nou salt qualitatiu en el desenvolupament de la capacitat de lideratge en tots els nivells gerencials de l'organització. El col·lectiu de directius que forma part del Programa de Desenvolupament Corporatiu continua fent avaluacions periòdiques, tant psicomètriques com processos d'avaluació 360° que incorporen les valoracions de responsables directes, col·laterals i col·laboradors. També reben formació específica de lideratge estratègic a fi i efecte de fomentar la capacitat de lideratge i de gestió d'equips.

En aquest context, destaca la creació de la figura del *human resources business partner* (HRBP), sota la direcció de la unitat de Gestió Estratègica de Talent. Es tracta d'un assessor amb capacitat de decisió en la planificació, prioritització i gestió de les necessitats específiques que, en matèria de persones, es deriven de l'estratègia de cada negoci.

Pel que fa a programes concrets, destaca "Liderant el futur", un programa integral de desenvolupament de lideratge adreçat a directius per potenciar un estil de lideratge comú a Banc Sabadell, en què es fomenta la cooperació i el desenvolupament dels equips, amb una alta orientació a l'acció i al negoci.

Amb la realització d'aquest programa a través d'una metodologia capdavantera, flexible i integrada, fomentem que els nostres directius tinguin una visió i un patró comuns del lideratge, i afavorim el creixement i desenvolupament professional d'acord amb la cultura del banc, partint del canvi personal per facilitar un canvi en l'organització. El programa genera un efecte sinèrgic en què s'aconsegueix la transmissió de coneixements en cascada dels participants als seus equips, així com una actitud més propera i humana. Aquestes actituds posicionen els nostres directius com un referent de qualitat i proximitat, tant internament com en el mercat

extern. Quinze directius han dut a terme alguna de les fases d'aquest programa durant el 2015.

Com una de les respostes principals a aquest desenvolupament, i adreçat a nous responsables de departament i directors de centre corporatiu amb persones al seu càrrec, es continua desenvolupant el Programa corporatiu de *management*, basat en el fet de desenvolupar les capacitats de direcció i desenvolupament d'equips, potenciar la transversalitat en el conjunt del centre corporatiu, interioritzar les polítiques de recursos humans com un mitjà per gestionar el creixement professional i posar en pràctica comportaments d'èxit propis de cada rol. El 2015 s'ha dut a terme la cinquena edició, de manera que ja hi han passat 43 empleats.

Una de les palanques principals en la gestió de persones i orientació de resultats que té l'organització és la valoració i entrevista anual de l'acompliment, en la qual el màner i el col·laborador es reuneixen; es tracta d'un moment corporatiu i obligatori i alhora d'un espai de creixement professional i de confiança. En aquesta entrevista es fa un balanç anual, en què es comparteix la valoració competencial, les aspiracions professionals i la mobilitat geogràfica del col·laborador. Aquest any s'ha simplificat la valoració, i és especialment significativa la integració de la Direcció per Objectius i l'avaluació de l'acompliment en un sol model.

Operacions de Recursos Humans

Pel que fa a operacions, el 2015 s'ha constituït una direcció que reuneix de manera transversal el conjunt de tasques operatives de tot Recursos Humans. S'afegeix a la ja existent Oficina d'Atenció a l'Empleat, el Centre de Serveis Compartits, que se centra en la prestació de servei a la resta de direccions, amb la qual cosa s'aconsegueix més eficiència a través de l'especialització. Els equips de recursos humans es poden centrar així en la seva funció específica, fet que redunda en més ambició i millor consecució dels objectius corresponents.

Comunicació, participació i voluntariat

Comunicació

Banc Sabadell disposa de múltiples canals de diàleg entre els diferents nivells de l'organització per tal de facilitar la comunicació interna i fer partícips els empleats del projecte del banc.

Banc Sabadell disposa de la plataforma BS Idea, que permet als empleats proposar idees de millora en tots els àmbits de l'organització. A més a més, la plataforma constitueix un excel·lent canal de comunicació en què els empleats poden transmetre dubtes i compartir experiències sobre processos o productes. Tant les idees més votades com les que aporten més valor a l'entitat són analitzades pels responsables dels processos afectats i pel Comitè de Decisió de l'entitat, que decideixen si s'implanten o no. D'altra banda, les idees més votades reben un premi econòmic.

Participació

Banc Sabadell respecta i garanteix els drets bàsics d'associació i negociació col·lectiva de tots els empleats, de conformitat amb la llei a Espanya. Aquests principis estan recollits en el Codi de conducta i en la política de recursos humans.

Els representants dels treballadors representen la totalitat de la plantilla i no tan sols els seus afiliats, per la qual cosa els acords socials són d'aplicació universal en l'àmbit de la negociació (sectorial, grup empresarial, empresa, etc.). En cas de canvis significatius, es comuniquen a tota la plantilla amb un mes d'antelació. Cada quatre anys es duen a terme eleccions sindicals. La direcció de Banc Sabadell es reuneix periòdicament amb els secretaris generals de les diferents representacions sindicals, i aquestes participen habitualment en diverses comissions de l'organització (Comitè Estatal de Seguretat i Salut, Comissió per a la Igualtat d'Oportunitats, Comissió de Formació i Comissió de Control del Pla de Pensions). Els centres de treball que compten amb més de 50 persones tenen un comitè d'empresa. Els centres d'entre 6 i 10 persones poder escollir un delegat sindical.

Voluntariat

En resposta a aquesta línia d'actuació, definida en el Pla de responsabilitat social corporativa de 2013, s'ha posat en marxa SabadellLife, un portal intern que aglutina totes les accions que involucren els nostres empleats en els camps de la salut, la solidaritat i l'esport.

Mitjançant el portal SabadellLife es difonen iniciatives d'acció social i voluntariat corporatiu. L'èxit obtingut any rere any ha fet que s'hagin incrementat substancialment tant el nombre de participants com el nombre d'activitats realitzades al llarg de 2015, moltes proposades pels mateixos empleats.

A continuació, detallarem algunes de les activitats més rellevants del 2015:

Trailwalker d'Oxfam Intermón. Durant aquesta edició es van mobilitzar 324 persones en representació de Banc Sabadell, l'empresa que més participants ha aportat en l'edició de Madrid. A més a més, s'han arribat a recaptar més de 90.000 euros, que s'han destinat a projectes de proveïment d'aigua que desenvolupa Oxfam al Sàhara.

Sant Jordi Solidari en centres corporatius de Sant Cugat, Sabadell i Torre Diagonal. Associacions com l'Escola Taiga (educació especial), la protectora de Sabadell, Ajuda en Acció i Sant Joan de Déu, entre d'altres, van recaptar més de 7.500 euros nets per a fins socials.

Recollida de joguines i material escolar per a infants en risc d'exclusió social a les diferents territorials.

Col·laboració amb el Banc d'Aliments, en què s'han recollit més d'una tona d'aliments per a persones desfavorides entre totes les territorials.

Juntament amb el Banc de Sang i Teixits, Banc Sabadell realitza la donació de sang, que any rere any ha incrementat considerablement el nombre de donacions.

En el tercer any consecutiu en el marc del Programa d'Educació Financera (EFEC), 215 voluntaris han participat en tallers d'educació financera destinats a nens de quart d'ESO en escoles de Catalunya. L'acord de col·laboració signat amb la Generalitat de Catalunya i l'Institut d'Estudis Financers comprèn el 20% de les escoles de Catalunya. A més a més, aquest any Banc Sabadell ha participat en el programa "Les teves finances, el teu futur" (AEB), en què 35 voluntaris han pogut aportar coneixements bàsics de finances a alumnes de segon i tercer d'ESO en tot l'àmbit nacional.

El 2015 s'han desenvolupat diversos programes de voluntariat corporatiu relacionats amb l'emprenedoria a través del col·lectiu sènior, en col·laboració amb fundacions d'especial rellevància i impacte social: Fundació Emprèn, Fundació Princesa de Girona, Projecte Cecrem, ADEIT Generalitat Valenciana, Fundació Novia Salcedo, Fundació Cares-Codec, Més que Emprenedors-COTM i Projecte Home de reinserció laboral.

Aquest any s'han apadrinat 475 cartes, a través de la Fundació Magone, perquè els empleats de Banc Sabadell es converteixin en Reis Mags per un dia, fent arribar a nens en risc d'exclusió social el seu regal de Reis.

Com cada any 120 voluntaris van participar a La Marató de TV3, dedicada enguany a les malalties cardiovasculars.

Fundació Coach: una iniciativa de voluntariat corporatiu que pretén millorar l'ocupabilitat de joves en risc d'exclusió social a través del *coaching* i del *mentoring*. Deu joves s'han beneficiat aquest any d'aquest programa.

Social businessmentoring amb la Fundació Ship2B. Disset directius de Banc Sabadell han participat com a mentors en el programa B-Ready d'acceleració de *startups* socials.

Projecte "Feina amb cor". Juntament amb Càritas, s'han incorporat persones de més de 45 anys en risc d'exclusió social com a empleats a través de les nostres empreses de treball temporal.

5 – LIQUIDITAT I RECURSOS DE CAPITAL

5.1 Liquiditat

Els aspectes clau en l'evolució de la liquiditat en l'exercici del grup han estat:

- S'ha continuat amb l'objectiu dels últims anys de generar *gap* de liquiditat del negoci comercial, reduir el finançament total en mercats majoristes i incrementar la posició de liquiditat del banc.
- Els recursos de clients en el balanç han augmentat un 39,2% en relació amb el tancament de l'exercici de 2014, resultat principalment produït per l'adquisició de TSB.

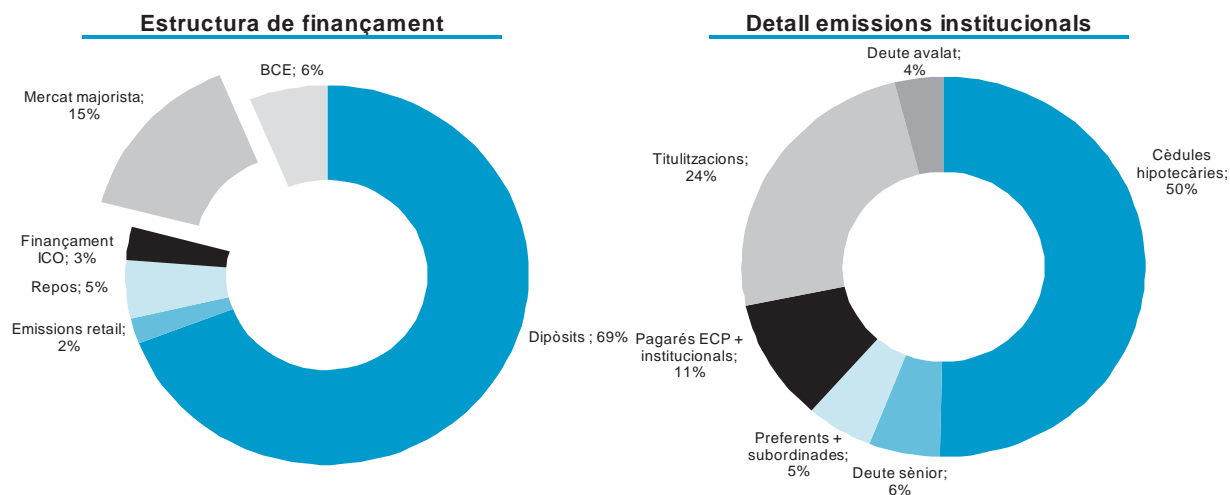
- El 2015 s'ha estabilitzat la generació de *gap* comercial, i ha continuat, encara que de manera més moderada, amb la tendència positiva observada els últims anys. La ràtio *loan-to-deposit* (LTD) del grup al tancament de l'any se situa en el 106,5% (108,2% sense considerar TSB).
- L'entitat ha reduït lleugerament (ex-TSB) el seu percentatge de finançament en mercats majoristes. Durant l'any s'han produït venciments en el mercat de capitals per un import de 3.277 milions d'euros. Per contra, Banc Sabadell va realitzar dues emissions públiques de cèdules hipotecàries a cinc anys el maig i l'octubre de 2015 per un total de 750 i 1.000 milions d'euros respectivament. El novembre de 2015 TSB va llançar al mercat una operació de titulització per un import de 535 milions de lliures.
- El 2015, les tres agències que van avaluar la qualitat creditícia de Banc Sabadell van ser Standard & Poor's, Moody's i DBRS. El mes de juny, l'agència de qualificació creditícia Moody's, com a conseqüència de la publicació de la seva nova metodologia i per la revisió del suport governamental, va incrementar el ràting dels dipòsits a llarg termini de Banc Sabadell a +2 *notches* fins a Baa3 (des de Ba2), i el del deute sènior a llarg termini, en +1 *notch* fins a Ba1 (des de Ba2). El ràting dels dipòsits a curt termini va incrementar fins a P3 (des de *not-prime*) i es va mantenir el ràting del deute sènior a curt termini en *not-prime*. De la mateixa manera el ràting de les cèdules hipotecàries i territorials va incrementar en +4 *notches* fins a Aa2 (des d'A3). El setembre, DBRS Ratings Limited va rebaixar el ràting a llarg termini de Banc Sabadell fins a BBB *high* (des d'A *low*) i va confirmar el ràting a curt termini en R1 *low*, de manera que va reflectir la visió que té l'agència sobre l'evolució de la regulació i la legislació europea, en què hi ha menys certesa sobre la probabilitat de suport sistèmic.
- Banc Sabadell ha participat en les subhastes de liquiditat del BCE a quatre anys amb objectiu específic (TLTRO) per un import total al tancament de l'any d'11.000 milions d'euros (5.000 milions d'euros corresponents a la TLTRO de 17 de desembre de 2014).
- L'entitat ha mantingut un coixí de liquiditat en forma d'actius líquids per afrontar eventuais necessitats de liquiditat. La incorporació de TSB ha impactat positivament en la primera línia de liquiditat de l'entitat en aproximadament 3.000 milions d'euros, amb una cartera d'actius líquids d'elevada qualitat concentrada principalment en *cash* i *gilts*.
- L'1 d'octubre de 2015 va entrar en vigor la *liquiditycoverageratio* (LCR) amb un mínim exigible reguladorament del 60%. Totes les unitats de gestió de liquiditat (UGL) de l'entitat han superat folgadamente aquest mínim. Pel que fa al grup, la ràtio LCR de l'entitat s'ha situat de manera permanent i estable al llarg de l'any àmpliament per sobre del 100%. En relació amb la *net stablefundingratio* (NSFR), que està previst implementar el gener de 2018, l'entitat s'ha mantingut de manera estable en nivells superiors al 100%.

Les dades rellevants i ràtios bàsiques de liquiditat assolides al tancament d'exercici han estat:

En milions d'euros	2015	2014	Ex-TSB 2015
Inversió creditícia bruta de clients sense adquisició temporal d'actius	152.697	117.964	116.635
Fons de provisions per a insolvències i risc de país	(6.610)	(7.716)	(6.426)
Crèdits mediació	(6.069)	(7.869)	(6.069)
Crèdit net ajustat	140.018	102.379	104.140
Recursos de clients en el balanç	131.489	94.461	96.227
<i>Loan-to-deposit ratio</i> ajustada (%)	106,5	108,4	108,2

El tipus de canvi EUR/GBP aplicat per al balanç és del 0,7340 el 31.12.15 i 0,7789 el 31.12.14.

El detall de les fonts principals de finançament al tancament de 2015, tenint en compte la naturalesa de l'instrument i la contrapartida, és el següent:

Per a més informació sobre la gestió de la liquiditat del grup, l'estratègia de liquiditat i l'evolució de la liquiditat en l'exercici vegeu la nota 4 "Gestió de riscos financers", apartat "Risc de liquiditat", de la memòria dels comptes anuals.

5.2. Recursos de capital

En la nota 5 "Recursos propis i gestió del capital" de la memòria consolidada del grup s'informa detalladament de la gestió de capital (marc regulador, dades en detall i actuacions de capital).

A continuació, es presenten les principals dades relatives a la gestió de capital:

En percentatge / milions d'euros

	2015	2014
Core capital	11,5	11,7
Tier 1	11,5	11,7
Tier 2	1,4	1,1
Ràtio BIS	12,9	12,8
Base de capital	11.417	9.541
Recursos mínims exigibles	7.102	5.953
Actius ponderats per risc	88.769	74.418

En la nota 5 de la memòria s'expliquen les principals variacions respecte a l'exercici anterior en relació amb la regulació i evolució dels actius ponderats per risc i dels components principals dels recursos propis.

Banc Sabadell ha mantingut el 2015 la gestió activa de capital que ha portat a terme els últims anys, aspecte clau per al creixement de l'entitat. Així, els últims anys el banc ha incrementat la base de capital a través d'emissions que es qualifiquen com a capital de primera categoria, tal com es mostra en la taula següent:

		Import	Impacte en capital	
Febrer de 2011	Canvi <i>debt-for-equity</i> (<i>equity</i> a través d' <i>accelerated book building</i> i recompra de preferents i subordinades)	411	+68 pb de <i>core</i>	Tier I
Febrer de 2012	Canvi de preferents per accions	785	+31 pb de <i>core</i>	Tier I
Març de 2012	Ampliació de capital	903	+161 pb de <i>core</i>	Tier I
Julio l de 2012	Canvi d'instruments de deute preferents i deute subordinat de Banco CAM per accions	1.404	+186 pb de <i>core</i>	Tier I
Setembre de 2013	Co-Hocació accelerada d'accions i ampliació de capital amb drets	1.383	+178 pb de <i>core</i>	Tier I
Octubre de 2013	Emissió d'obligacions subordinades necessàriament convertibles per canvi híbrids B. Gallego	122	+17 pb de <i>core</i>	Tier I
Abril de 2015	Ampliació de capital amb dret preferent de subscripció - TSB	1.607	+181 pb de <i>core</i>	Tier I

Nota: L'impacte en capital (en punts bàsics) està calculat amb les dades de tancament de cada exercici, xifres que han anat variant significativament per l'increment del perímetre del grup durant aquests últims exercicis.

6 -RISCOS

Al llarg de 2015 el grup Banc Sabadell ha continuat reforçant el seu marc de gestió de riscos incorporant millores que el situen al nivell de les millors pràctiques del sector financer.

Es poden veure més detalls sobre la cultura corporativa de riscos, el Marc Estratègic de Riscos, l'organització global de la funció de riscos i els principals riscos financers i no financers en la nota 4 "Gestió de riscos financers" dels comptes anuals consolidats de l'exercici de 2015.

Les principals fites d'aquest any relatives a la gestió del risc del grup han estat l'enfortiment del Marc Estratègic de Riscos, dotant-lo d'un enfocament internacional, i la millora del perfil de risc del grup en l'exercici, tal com s'explica amb més detall en l'esmentada nota 4 de la memòria.

7 – CIRCUMSTÀNCIES IMPORTANTS QUE S'HAN PRODUÏT DESPRÉS DEL TANCAMENT DE L'EXERCICI

Amb posterioritat al 31 de desembre de 2015 no s'han produït fets significatius dignes d'esment.

8 – INFORMACIÓ SOBRE L'EVOLUCIÓ PREVISIBLE DE L'ENTITAT

Banc Sabadell adopta plans estratègics triennals dissenyats d'acord amb les condicions macroeconòmiques i reguladores. L'èxit en la implantació de tots els plans estratègics anteriors ha permès que estiguem preparats per a aquest nou pla, i això atorga a Banc Sabadell un elevat nivell de credibilitat en la seva consecució.

El pla Òptima 2010 es va centrar en la preparació del banc perquè pogués ser una plataforma de creixement eficient. Un cop assolit, el Pla CREA va ser un pla orientat al creixement orgànic i inorgànic del banc, que li va permetre arribar a la massa crítica adequada per competir eficaçment en un sistema financer espanyol en procés de concentració.

Durant l'execució del Pla CREA, Banc Sabadell s'ha transformat comercialment i ha multiplicat per tres el nombre de clients, ha incrementat les quotes de mercat i ha optimitzat els recursos.

En el context macroeconòmic actual, i després d'haver completat la reestructuració i integració de Banco CAM i diverses adquisicions el 2013 per continuar enfortint la franquícia, Banc Sabadell va iniciar el 2014 un nou pla de negoci centrat a extreure valor de la base de clients, convertint en marge la dimensió adquirida i les capacitats desenvolupades. El nou pla estratègic per al període 2014 i 2016, el Pla Triple, és un pla que té com a objectiu principal la rendibilitat. Per fer-ho, una de les bases del nou pla són la transformació (transformació comercial, transformació del model de producció i transformació del balanç), la internacionalització (establir les bases per a la internacionalització en termes d'estructura, equip, etc.) i l'entrada en nous mercats.

El resultat de la implementació de les actuacions en aquest segon any del pla en relació amb els objectius fixats és molt satisfactori.

El 2016 Banc Sabadell ja ha començat a treballar en un nou pla per al període 2017-2019 que es construeix sobre la base de la fortalesa de la seva font d'ingressos.

Els principals elements financers són els següents: reduir substancialment els actius problemàtics, normalitzar el balanç, aconseguir una rendibilitat de doble dígit, continuar avançant en la transformació digital, consolidar el projecte Amèrica i posar en valor TSB.

9 – ACTIVITATS DE R+D+I

L'exercici de 2015 ha estat marcat per l'inici del projecte TSB, amb un fort impacte en l'organització tecnològica, que s'ha reestructurat per afrontar el projecte amb les màximes garanties. En l'àmbit internacional també s'ha finalitzat el projecte que permetrà al banc començar a Mèxic com a institució de banca múltiple.

En paral·lel s'ha dut a terme un pla de sistemes tan intensiu com en l'exercici anterior, alineat amb objectius del Pla de negoci Triple 2014-2016.

En l'àmbit de la potenciació de la gestió comercial, s'ha continuat amb la implantació de les noves eines de gestió de campanyes i s'ha iniciat el projecte d'evolució de la carpeta comercial dels gestors i de la fitxa de client. S'ha desenvolupat un projecte de simplificació de la contractació del *pack* bàsic del Compte Expansió, fet que ha permès reduir el nombre de pàgines del contracte de 40 a 4 i optimitzar l'operativa. Així mateix, s'ha iniciat l'evolució de l'alta de client de particulars, autònoms i empreses cap a un procés molt més òptim i connectat amb la contractació del *pack* bàsic, incorporant, a més a més, la unificació en un contracte únic de client.

En l'àmbit de mobilitat corporativa, s'han ampliat les funcionalitats de simulació de productes, de seguiment, de *reporting* i de contractació, cosa que ha permès que els gestors comercials puguin realitzar tota la seva activitat en mobilitat mitjançant tauletes. A això hi ha contribuït la finalització de la nostra plataforma de firma centralitzada amb la incorporació de noves modalitats de firma: tercer de confiança, segona clau de banca a distància i firma biomètrica.

En l'àmbit de la gestió activa del risc, s'ha treballat en el model de riscos de comerços i autònoms, així com en nous motors de sanció d'operacions per a comerços i empreses i en la creació d'un nou circuit *end-to-end* en l'àmbit de gestió de la morositat.

D'altra banda, en l'entorn de tresoreria, mercats i gestió d'actius, durant aquest exercici s'ha treballat en l'adaptació dels sistemes a tipus negatius i en la implantació d'un nou sistema de control de risc client per a operativa tresorera en l'àmbit de FX (TGR), així com en l'adaptació de la plataforma a la nova reforma de mercats.

Pel que fa a sistemes d'administració corporativa, les actuacions més rellevants realitzades durant l'exercici se centren en els projectes d'adaptació dels sistemes de gestió d'oficines multiubicació (*hub-and-spoke*) i de xarxa comercial de gestió activa. Igualment, destaquen en l'àmbit de Recursos Humans els nous projectes de desenvolupament de gestió de talent intern, formació i gestió de despeses d'empleats.

10 – ADQUISICIÓ I ALIENACIÓ D'ACCIONS PRÒPIES

En relació amb la informació sobre l'adquisició i alienació d'accions pròpies, vegeu la nota 26 de la memòria.

11 – ALTRES INFORMACIONS RELLEVANTS

a) Informació borsària

A continuació, es presenten un conjunt d'indicadors en relació amb l'evolució borsària del banc:

	2015	2014	Variació (%) interanual
Accionistes i contractació			
Nombre d'accionistes	265.935	231.481	14,9
Nombre d'accions	5.439.244.992	4.024.460.614	35,2
Contractació mitjana diària (nombre d'accions)	32.155.802	27.272.221	17,9
Valor de cotització (en euros)			
Inici	2,205	1,896	
Màxima	2,499	2,713	
Mínima	1,577	1,820	
Tancament	1,635	2,205	
Capitalització borsària (en milers d'euros)	8.893.166	8.873.936	
Ràtios borsàries			
Benefici net atribuït per acció (BPA) (en euros)	0,13	0,09	
Valor comptable per acció (en euros)	2,26	2,54	
P/VC (valor de cotització s/ valor comptable)	0,72	0,87	
PER (valor de cotització / BPA)	12,55	23,88	
Tenint en compte la conversió d'obligacions necessàriament convertibles en accions:			
Nombre d'accions totals incloent-hi les resultants de la conversió	5.472.251.402	4.289.732.386	
Benefici net atribuït per acció (BPA) (en euros)	0,13	0,09	
Valor comptable per acció (en euros)	2,24	2,38	
P/VC (valor de cotització s/ valor comptable)	0,73	0,93	

Durant l'exercici de 2015 el preu de l'acció del banc ha presentat una disminució del -25,9%, en línia amb el procés de bancs cotitzats (-20%), mentre que la de l'IBEX 35 ha estat del -7,2%.

b) Política de dividends

La política de retribució als accionistes del banc, d'acord amb el que estableixen els estatuts de l'entitat, se sotmet cada exercici a l'aprovació de la Junta General d'Accionistes.

En l'exercici de 2014, el banc va retribuir els seus accionistes amb 0,05 euros per acció a través d'una retribució flexible que els permet la possibilitat d'optar per rebre la remuneració en efectiu i/o en accions noves i una retribució complementària consistent en el lliurament d'accions procedents de l'autocartera. El percentatge d'acceptació de cobrament en accions va ser del 88,4%.

Per a l'exercici de 2015, el Consell d'Administració del banc proposarà a la Junta d'Accionistes el mateix esquema de retribució, però per un import total de 0,07 euros per acció. Aquest import representa una rendibilitat sobre la cotització al tancament de l'exercici del 4,3% (2,5% el 2014).

Per als pròxims exercicis, Banc Sabadell preveu augmentar els pagaments en efectiu en la retribució als seus accionistes.

c) Gestió de qualificació creditícia

El 2015, les tres agències que avaluen la qualitat creditícia de Banc Sabadell són Standard & Poor's, Moody's i DBRS. A continuació, es detallen els ràntings actuals i l'última data en què s'ha fet alguna publicació reiterant aquest ràting:

	Llarg termini	Curt termini	Perspectiva	Última revisió
Standard & Poor's	BB+	B	Estable	02/12/2015
Moody's	Ba1	NP	Estable	17/06/2015
DBRS	BBB (<i>high</i>)	R-1 (<i>low</i>)	Estable	29/09/2015

El 17 de juny de 2015, Moody's Investor Service va concloure la revisió sota la qual havia posicionat els ràntings el 17 de març de 2015 com a conseqüència de la publicació de la seva nova metodologia i per la revisió del suport governamental. L'agència de qualificació creditícia va pujar el ràting dels dipòsits a llarg termini de Banc Sabadell a +2 *notches* fins a Baa3 (des de Ba2) i el del deute sènior a llarg termini a +1 *notch* fins a Ba1 (des de Ba2). El ràting dels dipòsits a curt termini va incrementar fins a P3 (des de *not-prime*) i es va mantenir el ràting del deute sènior a curt termini en *not-prime*. La perspectiva va passar a ser estable.

El 18 de juny de 2015, Moody's Investor Service també va concloure la revisió de les cèdules hipotecàries iniciada el 17 de març de 2015. El resultat va ser un increment del ràting de les cèdules hipotecàries en +4 *notches* fins a Aa2 (des d'A3).

El 29 de setembre de 2015, DBRS Ratings Limited va concloure la revisió sota la qual s'havien posicionat els ràntings de diversos grups bancaris europeus el 20 de maig de 2015, i va reflectir la visió que té l'agència sobre l'evolució de la regulació i la legislació europea, on hi ha menys certesa sobre la probabilitat de suport sistèmic. Aquesta acció va implicar la rebaixa del ràting a llarg termini de Banc Sabadell fins a BBB *high* (des d'A *low*). El ràting a curt termini es va confirmar en R1 *low*. A més a més, DBRS va revisar a estable la perspectiva de Banc Sabadell (abans negativa) i va reflectir la millora dels fonamentals del banc, especialment qualitat de l'actiu i rendibilitat.

El 2 de desembre de 2015, Standard & Poor's Ratings Services va millorar la perspectiva de Banc Sabadell a estable (des de negativa) i va fixar el ràting de llarg termini en BB+, així com el de curt termini en B. L'agència ha millorat el perfil de crèdit intrínsec de l'entitat (*stand alone credit profile* - SACP) en +1 *notch* fins a BB+ (des de BB) per la millora del perfil de risc del banc, i ha compensat així l'eliminació del *notch* de suport governamental que tenia fins ara el ràting de Banc Sabadell.

Totes les agències han remarcat la millora de la posició de solvència de Banc Sabadell i han valorat positivament la millora realitzada en la qualitat creditícia.

Al llarg de 2015, Banc Sabadell s'ha reunit amb les tres agències. En aquestes visites o teleconferències s'han discutit temes com ara l'estratègia del banc, l'adquisició de TSB, els resultats, el capital, la liquiditat, els riscos i la qualitat creditícia, i la gestió d'actius problemàtics.

d) Xarxa de sucursals

Banc Sabadell va concloure l'any 2015 amb una xarxa de 2.873 oficines (614 oficines de TSB), amb una variació neta de +553 oficines respecte al 31 de desembre de 2014 (-61 oficines sense considerar TSB), a causa principalment de la incorporació de TSB a la xarxa d'oficines.

Del total de la xarxa d'oficines de Banc Sabadell i el seu grup, 1.647 oficines operen com a Sabadell (amb 47 oficines de banca d'empreses i 2 de banca corporativa); 129 com a Sabadell Gallego (amb 3 de banca d'empreses); 178 oficines com a Banco Herrero a Astúries i Lleó (amb 5 de banca d'empreses); 131 oficines com a SabadellGuipuzcoano (amb 5 de banca d'empreses); 12 oficines com a SabadellUrquijo; 105 oficines corresponien a Solbank, i 669 oficines configuraven la xarxa internacional, de les quals 27 pertanyien a la xarxa de Sabadell United Bank, 7 oficines a BancSabadell d'Andorra i 614 oficines a TSB. A aquesta xarxa d'oficines bancàries cal afegir els dos Centres Activo d'atenció a clients pertanyents a ActivoBank. El desglossament de les oficines a Espanya per comunitat és el següent:

Comunitat	Oficines	Comunitat	Oficines
Andalusia	143	C. Valenciana	387
Aragó	38	Extremadura	6
Astúries	146	Galícia	129
Balears	65	La Rioja	8
Canàries	30	Madrid	209
Cantàbria	6	Múrcia	148
Castella-la Manxa	23	Navarra	19
Castella i Lleó	64	País Basc	107
Catalunya	674	Ceuta i Melilla	2

El grup està present en els països següents:

País	Sucursal	Oficines de representació	Societats filials i participades
Europa			
Andorra			•
França	•		
Polònia		•	
Portugal			•
Regne Unit	•		•
Turquia		•	
Amèrica			
Brasil		•	
Colòmbia		•	•
Estats Units	•	•	•
Mèxic		•	•
Perú		•	
República Dominicana		•	
Veneçuela		•	
Àsia			
Xina		•	
Emirats Àrabs Units		•	
Índia		•	
Singapur		•	
Àfrica			
Algèria		•	
Marroc	•		

Govern corporatiu

De conformitat amb el que estableix l'article 540 de la Llei de societats de capital, el grup Banc Sabadell ha elaborat l'informe anual de govern corporatiu relatiu a l'exercici de 2015, que forma part, segons el que estableix l'article 49 del Codi de comerç, d'aquest informe de gestió i que s'annexa com a document separat, en el qual s'inclou un apartat que fa referència al grau de seguiment del banc de les recomanacions de govern corporatiu existents a Espanya.

La informació de govern corporatiu està disponible a la pàgina web corporativa del grup (www.grupbancsabadell.com), accedint directament a la pestanya "Informació accionistes i inversors" que figura en la pàgina d'inici (*homepage*) d'aquesta web.

Contacte

c

**Comunicació i Relacions
Institucionals**

+34 902 030 255
BSpress@bancsabadell.com

Relació amb Inversors

The Leadenhall Building
Level 37
122 Leadenhall Street
London EC3V 4AB
+44 2071 553 853
InvestorRelations@bancsabadell.com

Servei de Relacions amb Accionistes

+34 937 288 882
accionista@bancsabadell.com

Servei d'Atenció al Client

Sena, 12
Parc d'activitats econòmiques
Can Sant Joan
08174 Sant Cugat del Vallès
+ 34 902 030 255
sac@bancsabadell.com

Direccions territorials

Direcció Territorial Catalunya

Av. Diagonal, 407 bis
08008 Barcelona
+34 902 030 255

Direcció Territorial Centre

Velázquez, 50
28001 Madrid
+34 913 217 159

Direcció Territorial Est

Pintor Sorolla, 6
46002 València
+34 963 984 044

Direcció Territorial Nord-oest

Fruela, 11
33007 Oviedo
+34 985 968 020

Direcció Territorial Nord

Av. Libertad, 21
20004 Sant Sebastià
+34 943 418 298

Direcció Territorial Sud

Martínez, 11
29005 Màlaga
+34 952 122 350

Banc Sabadell

Plaça de Sant Roc, 20
08201 Sabadell
Barcelona

Torre Banc Sabadell
Av. Diagonal, 407 bis
08008 Barcelona

Altres centres corporatius

Sena, 12
Parc d'activitats econòmiques
Can Sant Joan
08174 Sant Cugat del Vallès

Isabel Colbrand, 22
28050 Madrid

Informació general

+34 902 323 555
info@bancsabadell.com
www.grupbancsabadell.com

 facebook.com/bancosabadell
 @bancosabadell
 Junta General d'Accionistes 2016

Aquest informe anual és al web del grup (www.grupbancsabadell.com), on també hi ha la versió completa del document, i la resta d'informes i polítiques corporatives. Si disposa de *smartphone* o tauleta, hi pot accedir capturant el codi QR des del seu dispositiu.

Crèdits

Direcció creativa

Mario Eskenazi

Disseny

Gemma Villegas

Marta Claverol

Nikita Bashmakov

Fotografia

Elena Claverol

